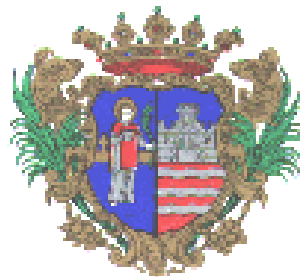

GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZÉPTÁVÚ
INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Győr, 2008

Megrendelő: Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata

Vállalkozó: a HHP Contact Tanácsadó Kft. vezetésével

- a Győri Építész Műhely
- a Győri Mérnök Műhely
- az MTA RKK Nyugat-magyarországi Tudományos Intézete szakmai együttműködése.

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	6
1 Győr szerepének meghatározása a településhálózatban	13
1.1 Győr az európai városok hálózatában.....	15
1.2 Győr helyzete a magyar városhálózatban	15
1.3 Győr helyzete a nyugat-dunántúli regionális városhálózatban	16
1.4 Győr helyzete a megye településhálózatában.....	17
1.5 Győr és kistérsége, agglomerációja	19
2 A város egészére vonatkozó helyzetelemzés	23
2.1 Győr gazdaságának jellemzői	23
2.1.1 Működő vállalkozások száma	23
2.1.2 Kiskereskedelmi szálláshelyek és férőhelyek.....	26
2.1.3 Kiskereskedelmi üzletek, vendéglátóhelyek száma	27
2.1.4 Innováció, K+F	28
2.2 Győr város társadalmi jellemzői	31
2.2.1 Demográfia	31
2.2.2 Képzettség-műveltség	33
2.2.3 Foglalkoztatás, munkanélküliség	33
2.3 Közszolgáltatások helyzete a városban	35
2.3.1 Oktatás-nevelés: óvodák, közoktatás, felsőoktatás	35
2.3.2 Egészségügyi ellátás.....	37
2.3.3 Szociális ellátás	39
2.3.4 Győr város közszolgáltatásainak bemutatása	41
2.4 Győr városának települési infrastruktúra jellemzői	43
2.4.1 Természeti és épített környezet, építészeti emlékek	43
2.4.2 Lakásviszonyok	48
2.4.3 Győr város közműellátottsága	48
2.5 Győr város közlekedési helyzete.....	58
2.5.1 Győr közlekedésének nagytérségi kapcsolatai.....	58
2.5.2 Győr közlekedésének kistérségi kapcsolatai	59
2.5.3 Vasúthálózat fejlesztése	60
2.5.4 Légi közlekedés fejlesztése: Pér (Győr)	61

2.5.5	Vízi közlekedés fejlesztése Győr (Gönyű)	61
2.5.6	Kerékpáros közlekedés fejlesztése	62
2.5.7	Győr város belső közlekedési hálózatának jellemzése.....	62
2.5.8	A közösségi közlekedés fejlesztése	66
2.6	Győr város vizeinek és vízpartjainak helyzete.....	68
3	Győr városrészeinek bemutatása	69
3.1	Városrészek demográfiai jellemzői.....	72
3.1.1	Családok helyzete	77
3.1.2	Gazdasági aktivitás, iskolai végzettség és foglalkozás.....	78
3.1.3	Lakáshelyzet.....	84
3.2	A kedvezőtlen adottságú (alacsony státuszú rétegeket koncentráló) városrészek beazonosítása.....	87
3.2.1	A városrészek rangsorolása fejlettségi mutatók és problémaindex alapján.....	87
3.2.2	A szegregált és szegregálódó területek alapvető jellemzői	92
3.2.3	Újváros-Gorkijváros-Sziget	95
3.3	Városrészek települési környezetének elemzése.....	99
3.4	Győr városának korábbi városrehabilitációs célú tevékenységeinek bemutatása	157
4	GYŐR VÁROS SWOT ANALÍZISE	167
5	Stratégiai fejezet	172
5.1	A város hosszú távú jövőképe.....	172
5.2	A jövőképet meghatározó fejlesztési irányok kijelölése.....	173
5.3	A város egészére vonatkozó stratégia beavatkozási logikája	174
5.4	A fejlesztési prioritásrendszer és a befolyásoló tényezők	177
5.5	Város-városrész szintű célhierarchia.....	187
5.6	A stratégia illeszkedése a meglévő fejlesztési dokumentumokhoz	191
5.6.1	Összhang a településfejlesztési koncepcióval.....	191
5.6.2	Illeszkedés a településrendezési tervvel.....	191
5.7	Agglomerációs együttműködések.....	192
5.8	Anti-szegregációs terv az azonosított szegregátumokra	193
5.8.1	Preambulum	193
5.8.2	Fejlesztési tervek összehangolása az esélyegyenlőség érdekében	193
5.8.3	Monitoring.....	194
5.8.4	A civil szervezetek aktív szerepvállalásának támogatása.....	194
5.8.5	Társadalmi program és párbeszéd	195

5.8.6	A program eszközrendszerének átfogó bemutatása	195
5.9	Környezeti hatások kompenzálása.....	197
6	A 2007-2013 során fejleszteni kívánt akcióterületek kijelölése	198
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGA.....	256
7.1	Az önkormányzat ingatlanhasznosítás jellegű tevékenységei	256
7.1.1	Önkormányzati lakáskonceptió	256
7.1.2	Az önkormányzat városrehabilitációs célok elérését szolgáló befektetők bevonásával történő ingatlanfejlesztési jellegű gyakorlata.....	260
7.2	Az önkormányzat városrehabilitációs célok elérését szolgáló nem ingatlanfejlesztési jellegű tevékenységei	263
7.3	Partnerség.....	265
7.4	Városfejlesztési tevékenységek elhelyezése az önkormányzati szervezetrendszerben	267
8	Városfejlesztő társaság.....	271
8.1	A kézikönyv ajánlásai a városfejlesztő társasággal kapcsolatban	271
8.2	Győr városának alternatívái a városfejlesztő társasággal kapcsolatban	273
8.3	Az elvárásoknak megfelelő „győri modell”	274
9	A STRATÉGIA MEGVALÓSULÁSÁNAK MONITORINGJA	276
10	Melléklet. Anti-szegregációs program - Győr 2007-2013.....	277

Táblázatjegyzék

1. Táblázat: Urbanizáltsági adatok a régióban, 2006.....	16
2. Táblázat: A régió településeinek komplex funkcionális fejlettsége és speciális funkciói, 2006	17
3. Táblázat: Működő vállalkozások jellemzői, 1996-2003	24
4. Táblázat: A működő vállalkozások megoszlása gazdasági áganként, Győrben	25
5. Táblázat: Kereskedelmi szálláshelyek számának alakulása Győrben 1990-2006	27
6. Táblázat: Felsőoktatási hallgatók és oktatók száma Győrben	36
7. Táblázat: Győr területi tagolása	69
8. Táblázat: Városrészek elemzés során használt funkcionális felosztása	72
9. Táblázat: Demográfiai fajlagos mutatók, 2001	74
10. Táblázat: Családok és egyszerűs gyermekes családok jellemzői, 2001	77
11. Táblázat: Családok városrészenkénti jellemzői méret és gyermekszáma alapján, 2001	77
12. Táblázat: Foglalkoztatási, inaktivitási és munkanélküliségi különbségek	79
13. Táblázat: Foglalkoztatottak összevont foglalkozási főcsoportok szerint, 2001 (%).....	83
14. Táblázat: Laksűrűség, méret és tulajdoni forma, 2001	84
15. Táblázat: Városrészek foglalkoztatási, iskolázottsági és lakáskomfort jellemzői (a legrosszabb helyzetű városrésztől indulva), 2001.....	88
16. Táblázat: A három eljárás alapján kirajzolódó városrészsor az alacsony státuszú társadalmi csoportok térbeli koncentrációjának mértéke szerint	90
17. Táblázat: Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, 2001	91
18. Táblázat: A 2001 évi népszámlálás szegregálódó városrészekre vonatkozó mutatói	92
19. Táblázat: Kiegészítő mutatók: Kormegoszlás, családszerkezet	93
20. Táblázat: Kiegészítő mutatók: iskolázottság, foglalkozási státusz	94
21. Táblázat: Kiegészítő mutatók: lakásállomány	95
22. Táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű tanulók Újváros és Sziget általános iskoláiban	97
23. Táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyerekek Újváros és Sziget óvodáiban	98
24. Táblázat: A program beavatkozásainak rövid, közép és hosszú távú ütemezése	196

Ábrajegyzék

1. ábra: Működő vállalkozások száma Győrben, 1996-2004	23
2. ábra: A működő vállalkozások megoszlása gazdasági áganként, Győrben, 2004.....	25
3. ábra: Működő társas vállalkozások számának változása Győrben nemzetgazdasági áganként, 1999-2005.....	26
4. ábra: Kiskereskedelmi üzletek, vendéglátóhelyek számának alakulása Győrben, 1996-2006	28
5. ábra: Kutatóintézetek, K+F cégek száma a megyei jogú városokban, 2003.....	29
6. ábra: A megyei jogú városok helyzete az innovációs potenciál és a gazdasági versenyképesség tekintetében	30
7. ábra: Győr város népsűrűségének változása 1990 és 2006 között (fő/km ²)	31
8. ábra: Győr város vándorlási egyenlegének változása 1990 és 2006 között (fő)	32
9. ábra: Győr város lakónépességének megoszlása az egyes korcsoportok között (fő).....	32
10. ábra: Regisztrált munkanélküliek aránya az aktív korú lakossághoz képest Győrben (%)	33
11. ábra: Óvodai és általános iskolai adatok 1990 és 2006 között	35
12. ábra: A középfokú oktatásban tanulók száma Győrben, 1990-2006.....	36
13. ábra: A felsőoktatásban dolgozók száma Győrben és a Nyugat-dunántúli régióban, 2000-2006	37
14. ábra: A felsőoktatásban tanulók száma Győrben és a régióban, 2000-2006.....	37
15. ábra: Háziorvosi körzetek száma Győrben, 1990-2006	38
16. ábra: A gyógyszertárak száma Győrben, 1992-2006.....	38
17. ábra: Szociális segítségnyújtás: étkeztetés és házi segítségnyújtás – részesülők száma Győrben, 1994-2006	39
18. ábra: Az önkormányzat által szociális támogatásban részesülők száma Győrben, 2001-2006	39
19. ábra: Tartós és átmeneti férőhelyek adatai Győrben 1994–2006	40
20. ábra: Idősek otthonainak főbb adatai Győrben, 1994-2006	40
21. ábra: A tartós és átmeneti férőhelyek és az idősek otthonainak kihasználtsága Győrben, %, 1994-2006.....	41
22. ábra: Lakások és szennyvízzel ellátott lakások száma	48
23. ábra: Közműolló alakulása Győrben, 1990-2006.....	52
24. ábra: Győr közlekedésének nagytérségi kapcsolatai	58
25. ábra: Magyarország gyorsforgalmi úthálózata 2030. évben	59
26. ábra: Győr közlekedésének kistérségi kapcsolatai	60
27. ábra: Győr 1.sz. javasolt vasútfejlesztési változat.....	60
28. ábra: Térségi kerékpárutak hálózata	62

29. ábra: Győr sugaras közúthálózata	63
30. ábra: Győr helyijáratú viszonylatok útvonalai a megállók elhelyezkedése és a lefedettség	64
31. ábra: Győr közlekedésfejlesztési javaslata	65
32. ábra: Alapvető demográfiai mutatók részletes és összevont városrészi bontásban, 2001	73
33. ábra: Korcsoportok aránya az egyes városrészekben, 2001 (%).....	74
34. ábra: 14 éven aluliak aránya Győrben, 2001	75
35. ábra: 15-39 év közöttiek aránya Győrben, 2001	75
36. ábra: 40-64 év közöttiek aránya Győrben, 2001	76
37. ábra: 65-x évesek aránya Győrben, 2001.....	76
38. ábra: Népeség aránya gazdasági aktivitás szerint az egyes városrészekben, 2001	78
39. ábra: Foglalkoztatottak aránya az aktív korúakon belül, 2001	79
40. ábra: Munkanélküliségi ráta Győrben, 2001	80
41. ábra: A 7 éves és idősebb népeség megoszlása legmagasabb iskolai végzettség szerint, 2001 ..	80
42. ábra: Kevesebb, mint 8 általánossal rendelkezők aránya, 2001	81
43. ábra: Általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, 2001.....	81
44. ábra: Szakmunkásképzőt végzettek, 2001	82
45. ábra: Érettségivel rendelkezők aránya, 2001.....	82
46. ábra: Diplomával rendelkezők aránya, 2001.....	83
47. ábra: Önkormányzati tulajdonú lakások aránya, 2001	85
48. ábra: Régi és új építésű lakások aránya városrészenként, 2001.....	85
49. ábra: Félkomfortos és szükséglakások aránya városrészenként, 2001	86
50. ábra: Komfort nélküli és szükséglakások aránya, 2001	86
51. ábra: Szegregátumok elhelyezkedése Újváros, Gorkijváros és Sziget területén (feketével a szegregációs mutatók 40-49, rózsaszínnel az 50-100%-ának megfelelő területek vannak jelölve).....	96
52. ábra: Az elmúlt 10 évben a különböző feladatokra fordított önkormányzati tényleges hozzájárulások aránya, 1998-2007	157

Térképjegyzék

1. Térkép: Kulturális örökségvédelem - műemlékvédelem	46
2. Térkép: Településszerkezeti terv	47
3. Térkép: Győr – jelenlegi városrészek	71
4. Térkép: Újonnan beépítésre szánt és jelentős mértékben átépítésre kerülő területek.....	164
5. Térkép: Győr - Akcióterületek	199

Bevezető

A városok a fejlesztési elképzelések megalapozásául integrált városfejlesztési stratégiát készítenek. Az integrált városfejlesztési stratégia – melyet a városi testület hagy jóvá - a város egész területét érintően városrészenként elemzi a városrészek erősségeit és gyengeségeit, valamint vázlatosan ismerteti a városrészek fejlesztési céljait, amelyből összeáll a hosszú távon elérni kívánt egészséges városszerkezet. Ez biztosítja a stratégiai gondolkodást és a fejlesztési célok szinergiáját, a fejlesztési elképzelések tervezhetőségét.

A városfejlesztési stratégia másik sarkalatos pontja a partnerségi alapú tervezés és megvalósítás. A város fejlesztése összetett érdekek mentén zajlik, melynek többek között meghatározó szereplője az önkormányzat, a lakosság, gazdasági szereplők, stb. A partnerségi alapú tervezés biztosítja, hogy a stratégiában megfogalmazott célok az érintett csoportok érdekeit figyelembe vegyék, és a fejlesztés végrehajtása során támogatásukat maguk mögött tudják. Ez egyúttal elősegíti a különböző források feltárását és ideális kombinációjának kialakítását is.

Az integrált városfejlesztési stratégia során a már létező fejlesztési elképzelések illesztése megtörténik, és a jelenleg több esetben elaprózott projekt elképzelések helyett nagyobb akcióterület kijelölésével integrált, több fejlesztési elképzelést tartalmazó projekt javaslatok születhetnek meg. A város az integrált városfejlesztési stratégiában jelzi, hogy melyik lenne az a városrész, amelyet fejlesztési akcióterületként megjelöl, illetve melyek azok a területek, melyeket azonos fejlesztési cél mentén – átlépve rendezési határokat – fejleszteni kíván.

Az integrált városfejlesztési stratégia mellett a régió operatív programjának regionális akciótervi nevesítése érdekében kötelezően benyújtandó dokumentum az előzetes akcióterületi terv, amely tartalmazza a város kiemelt fejlesztési javaslatát, indokolja annak szükségességét, és bemutatja, hogy a kitűzött célt milyen tevékenységek révén, milyen partnerekkel, milyen költségvetéssel kívánja a város megvalósítani.

Az integrált városfejlesztési stratégia, valamint az előzetes akcióterületi terv módszertanát és értékelési szempontrendszerét az ÖTM által kiadott Városrehabilitációs Kézikönyv tartalmazza. A megyei jogú városok számára további tervezési útmutató is készült a projektek tervezését segítő, melyek relevánsan részei kell legyenek az akcióterületi terveknek is.

Az Irányító Hatóság az integrált városfejlesztési stratégia szakmai kontrollját, értékelését végzi el, illetve módszertant biztosít ennek elkészítéséhez. Amennyiben a stratégia nem megfelelő, akkor azt visszaadja a városnak átdolgozásra, kiegészítésre. Abban az esetben, ha az integrált városfejlesztési stratégia minden szakmai elvárásnak megfelel, értékelésre kerül az előzetes akcióterületi terv is. Amennyiben - az RFT véleményét figyelembe véve - az Irányító Hatóság szakmai értékelésen támogatásra jogosultnak tartja a projektet, és azt a Kormány döntésével megerősíti, a projekt kiemelt projekt státuszt kap és a Regionális Akciótervben nevesítésre kerül.

Az integrált városfejlesztési stratégia elkészítését és értékelését követően kell a projekt gazdának a projektet az előzetes akcióterületi tervnél részletesebben kidolgoznia, és ehhez végleges akcióterületi tervet készítenie, a kiemelt projektek eljárásrendjének megfelelő ütemezéssel.

Tapasztalatok a tervezés során

A **módszertan adott**, melynek „teljesítését” több ponton nehezíti az elvárt statisztikai adatok elérhetősége, a Kézikönyv folyamatosan változó központi értelmezései, valamint a konkrét projektszintű pályázati feltételek és a programdokumentumok közti kapcsolódások diszharmóniája.

Az **önkormányzat az elmúlt hónapokban hozott döntéseivel már elkötelezte magát** a város bizonyos területeinek kiemelt fejlesztéseiről (Újváros-Sziget városrész, Belváros és azon belül kifejezetten a Széchenyi tér), továbbá megindultak azon rendezési eszközök (szabályozási tervek) felülvizsgálatai is, melyek az egyes fejlesztések megvalósulását elősegítik.

A Kézikönyv által elvárt **szegregátumok** kijelölésénél, illetve a helyzetelemzések megtételénél, az önkormányzat nagy helyismerettel rendelkező szakemberei a szociológusok segítségével közvetlenül a helyszíneket bejárva mutatták be a kijelölt ún. antiszegregációs mentoroknak az egyes társadalmi-gazdasági gócpontokat, valamint folyamatosan egyeztettek a feltérképezett szociális problémák városrehabilitációt igénylő kérdéseinek megválaszolásában.

A városrészi elemzések és áttekintések után a város egészére vonatkozó célhierarchia a városrészek tekintetében is releváns, a város **rendezési tervében foglaltak áttekintésre kerültek az akcióterületek vonatkozásában** is, akciószinten jelezve, hogy hol szükséges a szerkezeti és szabályozási terv esetleges módosítása a fejlesztési elképzelések megvalósítása érdekében.

Győr városa számára az **indikatíván megjelölt akcióterületek az egész várost lefedik**. Kifejezett cél volt, hogy ne maradjon ki terület a városból, mely nem része valamely fejlesztési célterületnek, hiszen a városban a tervezett és meg is valósuló beruházások, helyi akciók folyamatában egymást érik és! egymást generálják egy-egy adott akcióterületen – városrészen, ahol a két fogalmi terület egybeesik - a beruházások, beruházói szándékok.

Az egyeztetések során **domináns kérdéskörre vált** a város **közlekedési rendszere**. A Mérnök Műhely szakemberei által áttekintett elemzések valójában egy megkezdett párbeszédnek tekinthetők, mellyel városrészeiről városrészeire, akcióterületeken átívelve olyan városfejlesztési elemekre kell az elkövetkezendőkben választ találni, melyek hosszú távra befolyással bírnak a város egészére. Hiszen Győr városa évek óta építkezik, végrehajtja közlekedéskorszerűsítési programját. Ezek az intézkedések a győri közlekedés meglévő állapotának, meglévő adottságainak javítását, korszerűsítését célozzák. A végrehajtott fejlesztések, (csomópont korszerűsítések, burkolat felújítások, forgalomtechnikai beavatkozások) viszonylag kis beruházási ráfordítással javítják a városi közlekedés forgalomáramlását, előnyösen befolyásolják a közlekedők komfortérzetét, jótékonyan hatnak a közlekedők hangulatára. Győr közlekedésének nagy kérdései viszont továbbra sincsenek megoldva. A városban hiányoznak a városrészek közötti átjárás közlekedési kapcsolatai, a tehermentesítő, megkerülő (kör)utak, a Duna hidak, a kis kapacitásúak a bevezető (sugár)utak. Átalakításra szorul a közösségi közlekedés struktúrája is, továbbá meg kell teremteni a kerékpározás biztonságos feltételeit is, példaként véve más európai városokat is. A városrészek elemzésénél a teljesség igénye nélkül összeállított közlekedési problémák halmazából jól látszik, hogy minden mindennel összefügg. A **városrészek együtt alkotnak egy értékelhető városi szerkezetet**.

Ugyancsak kiemelt fontosságú terület a város szerkezetéből adódóan a **folyóvizek és partjaik** rendezése, a városi életformához szervesen kapcsolható, fenntartható módon történő „használata” és fejlesztése. Ebben rendkívül nagy szerep hárul a város önkormányzatán kívül a folyóvizeket kezelő szervére, a Vízügyre, akivel a Mosoni-Duna és a Rába folyó Győrt közvetlenül érintő szakaszaival kapcsolatban folyamatos a kapcsolattartás.

A **városrehabilitációs eszközök** sokrétűek, melyek a város számára potenciális lehetőségként jelennek meg. Az ingatlangazdálkodási terv azonban még jelenleg Győrött sem olyan kiforrott, azonban elkezdődött egy olyan szemlélet kialakulása, mely révén az önkormányzat különböző jogi ügyletek

folytán az önkormányzati fejlesztések érdekében tud előrelépéseket eszközölni. A Kézikönyv által sugallt ingatlanvagyon hasznosítása további tervezést igényel.

A városrehabilitációt célzó regionális források megszerzéséhez szükséges feltételek teljesítése érdekében túl szinte elvárásként fogalmazódott meg az elmúlt hetek politikusi és szakmai egyeztetésein, hogy az IVS égisze alatt **kerüljenek feltárássra minden olyan településfejlesztési célok és eszközök, melyek már túlmutatnak jelen módszertan szerinti stratégián**, mégis azzal szerves egységet kell, hogy jelentsenek.

Az IVS számára alapdokumentum a településfejlesztési koncepció és a települési rendezési terv, ezért – amennyiben nem az elmúlt 2-3 évben készültek - felülvizsgálatukat meg kell tenni.

Az **IVS nem azonos a településfejlesztési stratégiával**, azonban jól meghatározott keretek között a két dokumentum közti módszertani különbségeket lehet egymáshoz közelíteni, az egyes tematikus elvű (pl. turizmusfejlesztési, gazdaságfejlesztési, közlekedésfejlesztési, kulturális, pólusprogram stb.) stratégiák, koncepciók már egyértelmű mellérendelést tesznek lehetővé egy-egy tematikus cél menetén.

A települési szerkezeti és szabályozási terv a folyamatos beadványok miatt állandó változásban van, törekedni kell azonban arra, hogy ne az egyes pontszerű szándékok írják felül a szabályozási munkarészeket, hanem azok egymással koherens fejlesztési csomagként kerüljenek megjelenítésre és alapját a településfejlesztési koncepció jelentse. Ez utóbbi dokumentum 2004-ben került aktualizálásra, a **stratégiai szemléletű párbeszédre azonban igény van** mind politikusi, mind városi végrehajtási, mind a helyi lakosság, vállalkozók oldaláról.

1 Győr szerepének meghatározása a településhálózatban

Gazdag táji emlékek

Észak-Dunántúl természetföldrajza rendkívül változatos képet mutat, területén három nagytáj húzódik: a Kisalföld, az Alpokalja és a Dunántúli-dombság egy része, kiegészülve a Dunántúli-középhegység északi és nyugati peremvidékeivel.

A gazdag táj tükrében könnyen felfedezhető az itt élők természet és víz formálta szelleme. A római kori helyőrségtől a későbbi századok során a Dunát meghódító terményszállító burcsellásokig; majd a lecsapolással termőföldet teremtőkön és a közelmúlt rendkívüli folyószabályozó munkáin át egészen az immár rendezett vízpartokat a sport, a felüdülés céljából ismét birtokba vevő mai emberekig. Az itt élők mindennapjait ugyanakkor nemcsak a természet, hanem a történelem is formálta. A rómaiakat követő hun fennhatóság, az avarok, majd az államalapítás, a tatár és török hadak kevés vendégszeretettel fogadott itt tartózkodása, feudalizmus és reformkor, Napóleon Győrben töltött éjszakája mind érzékelhető lenyomattal gazdagították a térség társadalmi, gazdasági arculatát.

Közlekedési fordítókorong

Győr helyét és fejlődési irányait nemcsak a helyi emberek és közvetlen környezetük jelölik ki egyértelműen. Egész Európára hatással lévő szállítási utak, személyek és javak szüntelen áramlása formálja a várost és térségét. Láthatóvá válik, miként kamatoztatja haszonnal a város a közlekedési tengelyeket (autópálya, vasút, repülőtér, kikötő), miként zárkózik fel szolgáltatási struktúrájának formálásával a csupán órányi autóútra lévő fővárosokhoz. Győrbe települt nemzetközi vállalatok magas hozzáadott értéket létrehozó ipara ezeknek az előnyöknek a hírért viszi kontinensnyi távolságokra. A gazdaság és kereskedelem forrása ugyanakkor a város közvetlen szomszédságában is markáns áramlatokat generál. Győr egyre nagyobb sugarú vonzáskörzetében válik egyértelmű munkaerőközponttá. Déli irányban a megyehatárokat is kitolta a regionális szerep erősödése, a gazdaság intenzív munkaerőigénye azonban már messze túlmutat az országhatárokon a Felvidék, Csallóköz irányába. A centrális szerep azonban nem ér véget a termelő egységek bejáratánál. A százharmincezer polgár által lakott megyei jogú város napjainkra a régió szellemi és gazdasági központjává vált, kulturális, felsőoktatási és közigazgatási funkciókat felölelve.

A határok mentén

Az osztrák-magyar határ menti kapcsolatok történetében a hetvenes években kezdődött új időszámítás. Ennek szervezett rendszerét az Euró régió West/Nyugat Pannónia adja, amely 1998-ban jött létre Burgenland osztrák tartomány, Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megye részvételével a határ menti együttműködés támogatására. 1995-től napjainkig az euró régió is hozzájárult a sikeres, az Európai Unió által indított PHARE-CBC programhoz, ami számos beruházással (kikötő, repülőtér, innovációs központ, konferencia központ, stb), együttműködések szervezésével járult hozzá az osztrák-magyar határ régió fejlesztéséhez.

A *Hármas Duna-Vidék Euró régió* 2001 januárjában alakult azzal a szándékkal, hogy a szlovák – magyar határ menti területek kapcsolatai tovább erősödjenek a gazdaság, a kultúra, a környezetvédelem, az oktatás és a területfejlesztés terén.

Míg a „nyugati” példákön nyugvó tapasztalatszerzés jelentős ösztönzője volt az Ausztria felé történő nyitásnak, a regionális együttműködések szükségképpen egyre inkább előtérbe helyezik a háromoldalú problémakezelést. Győr több ilyen együttműködésben jelentős szerepet vállal. Példaként ki lehet emelni ezek közül a VITECC (Vienna Tele-Cooperation Centre) internet alapú, négy várost (Bécs,

Brünn, Pozsony, Győr) összekötő információs rendszert; a *Bridge Lifeline Danube* – 8 Duna menti várost felölelő transznacionális együttműködést a Duna-térség fenntartható fejlődése céljából; illetve a *JORDES+* (Joint Regional Development Strategy of the Vienna-Bratislava-Győr Region) programot, amely Alsó-Ausztria, Bécs, Burgenland, Pozsony város, Pozsony és Nagyszombat megyék, valamint Győr-Moson-Sopron megye területét érinti. Amennyire meghatározó érték Győr számára a határokon átívelő szervezeti, intézményi együttműködés, annyira lényeges tényezője a győri mindennapoknak az a mód is, ahogy az itt lakók naponta élnek meg a határ közelségből fakadó előnyöket és hátrányokat.

A régióközpont

A közel harminc pénzintézet, a nagy fogyasztói tömegek kiszolgálására hivatott bevásárlóközpontok mind túlmutatnak a város szűkebb közigazgatási határain, és a 200 000 főt számláló regionális szövetek mintegy 60 településének mindennapjaiban is meghatározó szerepet játszanak. Győr közterei, intézményei, fogyasztási helyei, „A Város” élményét nyújtják a vonzott települések lakóinak. Felismerve az ipari, gazdasági és szolgáltatási, közigazgatási és nem utolsósorban oktatási és egészségügyi központi szerepkörből adódó felelősséget, a város törekszik arra, hogy jelenének és jövőjének alakításába szervezett formában bevonja a környező falvakat, városokat.

A térség jövője az együttműködésben rejlik. Az urbanus tér települései, a város és a környező falvak erős egymásrautaltságban élnek. Az ebből adódó problémák csak partneri viszonyokban oldhatók meg, s az előnyök is csak közösen használhatók ki.

Közép-Európa szívében

Bécs, Pozsony és Budapest egyaránt versenyben áll vonzaskörzetének Győrre és környékére való kiterjesztésében, ugyanakkor Győrnek is sikerült megőriznie egyedi térformáló képességét. Győr Szlovákia szomszédos területein alakítja vonzaskörzetét, a bevásárlóturizmustól a munkaerő fogadáson át egészen a kultúráig, a szórakozásig. Győr regionális szervező központja Észak-Dunántúlnak és egyben fordítókorongja a Bécs-Pozsony-Budapest mega-agglomerációnak, azaz folyamatosan megújuló és kiteljesedő kommunikációs, logisztikai központ. Az Európai Unióhoz való csatlakozás lehetővé teszi, hogy az egykori Bécs központú gazdasági körzet kapcsolatai újra kiépüljenek, egyidejűleg Győrnek esélyt adva korábbi vonzaskörzete felélesztésére a Felvidék irányába. Közép-Európa szívéhez, Bécs-Pozsonyhoz, mint az újraépülő nagyvárosi térhez való kapcsolódás egyre természetesebbé válik, mivel ez jelenti a városnak és térségének a hosszú távú európai perspektívát.

A kapcsolatok hálózata

Győr jelenleg nyolc várossal folytat hivatalos nemzetközi együttműködést, a nem testvérvárosi együttműködések nyugvó megállapodások száma azonban ennél jóval magasabb. Ezen nemzetközi kooperációk jórészt a történelmi múlt, a földrajzi közelség, kulturális, vallási örökség, illetve világgazdasági folyamatok eredményeképpen valósultak meg.

1.1 Győr az európai városok hálózatában

Nemzetközi összehasonlításban Győr alapvetően beleillik a közép-európai, illetve az európai kis-közép városok sorába. Ezt elsősorban a gazdasági dinamikájának köszönheti, annak ellenére is, hogy egy – példaként felhozott – fele akkora lakosságszámú német kisváros megelőzi a foglalkoztatás tekintetében. Győr foglalkoztatását mindazonáltal az egész nagytérség, országaink milliójében kell vizsgálnunk, s feltehető, hogy ez a jelentőség a térség általános emelkedésével együtt nőni fog. Nem szabad elfelejteni, hogy az Ausztriára, Magyarországra, Szlovákiára és Csehországra kiterjedő nagyrégió Közép-Európa egyik legdinamikusabb térsége, s gazdasági növekedése jóval meghaladja ezen országok átlagát. A fejlődés dinamikáját vizsgálva kiemelkedik városhálózati társai közül, az összehasonlítás alapjául szolgáló közép-európai régióközpontok közül Trnava (Nagyszombat) fejlődése hasonlítható Győréhez, igaz időben le van maradva városunktól. A gazdaság fejlődése tehát jó pozíciót eredményez Győrnek a vizsgált közép-európai városok között, s átlagosnak mondható a pozíciója, ha európai szinten hasonlítjuk össze a kis-közép városok között.

Győr beleillik azon Duna menti városok sorába, amelyek fejlődése korábban a kereskedelemre, majd az iparra alapozódott. Feltárható a rokonság, a kulturális és városhálózati történelmi kapcsolat a Duna menti, közepes méretű ipari városok sorával, amely Regensburggal kezdődik, majd Ingolstadt, Linzen át Győrig tart. Győr ennek a várostípusnak a legkeletibb képviselője.

A város gyengeségét az összehasonlításban a szolgáltatások színvonala adja, amelyet saját lakosainak, valamint az ide érkező vendégeknek adni tud. Valójában a kulturális szolgáltatások, sportlehetőségek, szabadidő eltöltés helyei jobban rendelkezésre állnak a tőlünk nyugatra elhelyezkedő városokban, míg ugyanezek a keleti összehasonlításban jobbak Győrben..

A város felemelkedő helyzetét tükrözi a felsőoktatás helyzete a többi városhoz képest. A város felsőoktatási funkciója elsősorban a kis-közepes európai városoknak felel meg, míg a valódi regionális központok széles skálájú egyetemi élete, a több karú campus nem jellemző a városra. Jellemző ugyanakkor a helyi gazdasággal való összekapcsolhatóság, a szakképzés hozzáigazítása a helyi igényekhez.

1.2 Győr helyzete a magyar városhálózatban

Győr népességszámát tekintve Magyarország ötödik legnagyobb vidéki városa, lakosságszáma meghaladja a 129 ezer főt.

A népesség korösszetétele a kedvezőtlen demográfiai folyamatok ellenére viszonylag jónak mondható, a gazdaság és az innováció fogadás és érvényesítés szempontjából kedvező, hogy az aktív korosztály (15–64 évesek) aránya meghaladja a 70%-ot.

A kilencvenes évek folyamán Győr gazdaságszerkezete jelentősen átalakult: nagy múltú építőipari és textilipari cégek mentek tönkre, vagy termelésük jelentős mértékben csökkent, a kedvezőtlen folyamatok az élelmiszeripart sem kerülték el. Az évtized közepétől a város gazdasága újra „talpra állt”, a városban honos iparágakat képviselő számos cég indult fejlődésnek, ill. ezen iparágakhoz kapcsolódva új vállalkozások is megtelepedtek, valamint Győrben korábban nem honos iparágak is megjelentek (pl. elektronikai ipar). Győr gazdasági fejlődésének köszönhetően az ország vezető vidéki gazdasági központjává vált, ipari potenciálját, gazdasági versenyképességét tekintve Budapest után az ország második nagyvárosa. Győr kiváló előfeltételekkel rendelkezik ahhoz, hogy ne csak hazai, hanem nemzetközi jelentőségű gazdasági csomóponttá váljék.

Győr szellemi potenciáljában, felsőoktatási szerepkörében, K+F bázisát tekintve jelentősen elmarad az ország felsőoktatási központjaiként számon tartott városoktól (Debrecen, Szeged, Pécs).

Innovációs potenciálját tekintve az átlagosnál lényegesen jobb adottságokkal, jellemzőkkel bír, azonban az egyetemi-kutató centrumok humán erőforrás-bázisának jellemzőinél, felsőoktatási és kutatási kapacitásánál kedvezőtlenebb adottságai, mutatói miatt az ún. második vonalbeli innovációs központok közé sorolódik.

Győr regionális központ, azonban csak részben tölti be e feladatkörét, pl. a felsőoktatás, kutatás-fejlesztés területén szerepvállalása elmarad a többi regionális központtól (Debrecen, Pécs, Szeged). Elsősorban a piaci szerveződésű intézményhálózat terén (pénzügyi szektor, kereskedelem, gazdasági, üzleti és lakossági szolgáltatások) viszont elvitathatatlan regionális központi szerepköre.

1.3 Győr helyzete a nyugat-dunántúli regionális városhálózatban¹

A régió városhálózata kiegyensúlyozott, nagy- és középvárosok egyaránt megtalálhatók. A régióban 29 városi rangú település van. Nagyságrendjüket tekintve a **régióban egyedül Győrnek van 100 000 főt meghaladó népessége**. A többi négy megyei jogú város (Sopron, Szombathely, Zalaegerszeg, Nagykanizsa) népessége 50 és 100 000 fő közé esik. Az öt megyei jogú város környékén a településekre elmondható, hogy az agglomerálódás valamely állapotában vannak, a **nagyvárosok vonzáskörzete az országhatáron túl terjed**. A régió városhálózatában **meghatározó térségi központi funkciókat** lát el nyolc, 10-30 ezer fő közötti lakosságú város, és meghatározó kistérségi funkciókat 15 (10 ezer fő alatti lakosságú) város. 12 város tartozik 5000 fő alatti kategóriába (a városok 40%-a), ami szintén tükrözi az elaprózódott településhálózatot.

1. Táblázat: Urbanizáltsági adatok a régióban, 2006

Területegység	Városok száma	Urbanizáltság foka (%)	Városok népességszám szerint				
			100 000 felett	50 000-99999	10 000-49 999	5000-9999	5000 alatt
Győr-Moson-Sopron megye	9	57,6	1	1	3	1	3
Vas megye	11	56,9	-	1	4	1	4
Zala megye	9	55	-	2	1	2	4
Nyugat-dunántúli régió	29	56,3	1	4	8	4	11

Forrás: KSH

A régió városainak leromlott hagyományos beépítésű területei, illetve a leromlással fenyegetett lakótelepei képezik a szociális városrehabilitáció célterületeit.

A lakótelepekről általánosságban elmondható, hogy országos szinten a jobbak közé tartoznak, azonban ez nem jelenti azt, hogy esetenként ne lennének komoly helyi különbségek és szociális szempontból elégtelen státuszú lakótelepek. A leromlott státuszt elsősorban a munkanélküliségi adatok, és a foglalkoztatási státusz adatok igazolják.

A nem lakótelepi szociális városrehabilitációs területek tipikusan rossz infrastrukturális ellátottságú területek, ahol magas a csupán általános iskolával rendelkezők aránya, a munkanélküliség szintje relatíve magas, és ezzel összefüggésben azon aktív korúak aránya is magas, akik jövedelemforrása 2001-ben kizárólag állami vagy helyi támogatás volt.

¹ Forrás: Nyugat-dunántúli régió területfejlesztési programja 2007-2013

A települések funkcionális (szolgáltató, igazgatási és speciális funkciók) jellemzőinek kategorizálása során meghatározásra kerültek a régió funkcionális központjai és azok erősségei; kirajzolódottak a potenciális nem városi rangú térségi alközpontok, valamint azon térségek, amelyek központhiányosnak tekinthetők. **A régióban jól kitűnik a megyei jogú városok (ahol egyszerre van meg az agglomerálódás és a teljes körű térségi központ szerep) és néhány középváros funkciógazdagsága.**

2. Táblázat: A régió településeinek komplex funkcionális fejlettsége és speciális funkciói, 2006

Területegység	VÁROSOK				FALVAK		
	1	2	3	4	5	6	7
Győr-Moson-Sopron megye	Győr, Sopron	Kapuvár, Mosonmagyaróvár	Csorna, Tét	Fertőd, Pannonhalma Jánossomorja	33	83	57
Vas megye	Szombathely	Körmend, Sárvár, Celldömölk	Kőszeg, Csepreg, Szentgotthárd	Vasvár, Őriszentpéter Répcelak	9	93	104
Zala megye	Zalaegerszeg, Nagykanizsa	Keszthely	Hévíz, Lenti, Letenye, Zalaszentgrót	Zalalövő, Zalakaros	23	71	154
Nyugat-dunántúli régió (db település)	5	6	9	8	65	247	314

Kódok

1 Megyei jogú város

2 Teljes körű városi igazgatási és szolgáltató funkció

3 Hiányos igazgatási vagy szolgáltató funkció

4 Erősen hiányos szolgáltató és igazgatási funkció

5 Funkciógazdag falu

6 Hiányos szolgáltató funkciójú falu igazgatási központ

7 Gyenge szolgáltató, igazgatási funkció nélküli falu

Forrás: Nyugat-dunántúli régió Területfejlesztési Program 2007-2013.

1.4 Győr helyzete a megye településhálózatában²

Győr-Moson-Sopron megye az ország területének 4,5 százalékát fedi le, területe 4 208 km². Az ország népességének 4,4 százaléka él a megyében. A 100 km²-re jutó településszám (4,3) meghaladja az országos átlagot (3,4). A megye településhálózatát 2005-ben 9 város és 173 község alkotja. A települések mindössze 3,8%-a népesebb ötezer főnél, amely magasabb a régió átlagánál (2,7%), de alacsonyabb az országos átlagnál (9,0%).

Az urbanizációs szint, vagyis a városi térségekben élő lakosság aránya 57,6%, meghaladja a Budapest és Pest megye nélkül számolt országos átlagot (a régióban ez az arány 55,4%, míg a Budapest és Pest megye nélküli magyar átlag 57,3%). **A megyében jelentős a megyeszékhely népességkoncentrációja (28,9%).**

A megye északi részén viszonylag magasabb népességszámú (2000 fő feletti) települések jöttek létre, déli területein viszont zömmel kistelepülések fekszenek. Az egymás szomszédságában elhelyezkedő települések közti funkcionális kapcsolatokra irányuló vizsgálatok szerint a megyében **Győr központtal alakult ki agglomeráció (29 település)**. Sopron közvetlen környezetében a települések közti

² Forrás: Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési koncepciója és programja, helyzetelemzés 2007. február

kapcsolatok viszonylag laza rendszere mutatható ki, nagyvárosi település-együttest formálva (6 település). Mindkét térséget, az **elmúlt másfél évtized szuburbanizációs folyamatainak eredményeként a népesség növekedés jellemzi**. Győr-Moson-Sopron megye déli részén megfigyelhető a városi funkciók részleges hiánya, valamint az aprófalvak elnéptelenedése.

A települések **fejlődési dinamikájának vizsgálata** során a településen zajló társadalmi gazdasági folyamatok tendenciáit kifejező tényezőkre épül. A négy tényező közül három (állandó népesség, lakásszám, személyi jövedelemadó alap) 2004-es értékeit az 1990-es, illetve a harmadik esetben 1996-os értékekhez viszonyítottuk. A régiós városi és falusi átlagok megállapítása után a települések növekedés értékei alapján az átlag érték feletti értékek 1-es kódot kaptak.

A vizsgálat eredményeként **dinamikus növekvő, növekvő és stagnáló-hanyatló** kategóriák kerültek meghatározásra meg. Amennyiben a településen 3 vagy 4 tényező átlagon felüli volt, dinamikus növekvő kategóriába került besorolásra, 1 és 2 elem átlag feletti volta esetén növekvő kategóriába került, amennyiben egyik elem sem volt átlag felett a település a stagnáló-hanyatló kategóriába sorolódott.

Győr-Moson-Sopron megyében a kilenc város közül öt (**Győr**, Mosonmagyaróvár, Csorna, Fertőd, és Pannonhalma) **mutatott dinamikus növekedést**, míg Sopron, Kapuvár, Tét, és Jánossomorja növekedése elmaradt ettől. Elemzésünk szerint a megyében nincs stagnáló - lemaradó városi település.

A nem városi rangú települések 30 %-a (52 db) a dinamikus növekvő 42 %-a (79db) a növekvő, míg 24 %-a (42db) a stagnáló-lemaradó kategóriába került. Jellemző az egyes településkategóriák földrajzi elhelyezkedése, amely többnyire összefüggő „foltokat” alkotnak a megyén belül. **Dinamikus területek jelentkeznek a nagyobb városok körül, elsősorban Győr esetében, illetve az országos jelentőségű első és másrangú utak mentén.** Markánsan kirajzolódik a megyén belül egy alacsonyabb dinamikával, illetve stagnálással jellemezhető, a belső periféria jegyeit mutató összefüggő terület, a Kapuvári és Csornai kistérségek határos területe, amely déli irányban túlnyúlik a megyehatáron is. Ennek részben oka és egyben következménye az első-másodrendű utakkal történő feltáratlanság, a nagyobb centrumoktól való távolság és a terület központhiányos volta.

A megyében a két megyei jogú város (**Győr**, Sopron) természetesen, mindkét fő **funkciótípust tekintve teljes körű ellátottságot mutatnak**. A két város felsőfokú képzési intézménye, helyben rendelkezik intézményi központtal. Győr hagyományait tekintve ipari, míg Sopron idegenforgalmi funkcióját tekintve mutat markánsabb specializációt.

A megyei jogú városok után a megyében Mosonmagyaróvár, Csorna és Kapuvár rendelkezik a legteljesebb funkciógazdagsággal, bár igazgatási funkciójukat tekintve Kapuvár a kategórián belül gyengébb (nincs pl. bíróság). A városok harmadik kategóriájába tartozik Tét, ahol a városban mind a szolgáltató mind pedig az igazgatási funkciók hiányosságokat mutatnak. A negyedik, leginkább hiányos funkciókat jelentő városi kategóriába az idegenforgalmi funkciójában megerősödött Pannonhalma és Fertőd, valamint a speciális funkcióval nem rendelkező mikro-térségi központ Jánossomorja található. Az kisebb funkcionális ellátottsággal bíró városok közül négy a Győrből kivezető sugárirányú első-másodrangú utak mentén található rendszeresen, gyűrűformában.

Nemzetközi vonzásterülettel főként Sopron rendelkezik, határon átnyúló vonzása nem új keletű, bizonyos szolgáltatások tekintetében (pl. egészségügy bizonyos ágazatai, vendéglátás) vonzásterülete jelentősen benyúlik Burgenland területére.

Győr és Mosonmagyaróvár tekintetében a hatás Szlovákia felé sokkal inkább a munkaerő áramlás vonatkozásában jelentkezik, bár napi rendszerességűvé váltak a bevásárlási, szolgáltatási célú látogatások is.

1.5 Győr és kistérsége, agglomerációja

A tervezési terület lehatárolásánál mindenképpen figyelembe kell venni azt a tény, miszerint Győr Megyei Jogú Város funkcióit nemcsak a szűkebb, a többszörösen módosított 1996. évi XXI. törvény és a 2004. évi CVII. Törvény alapján meghatározott kistérségére terjeszti ki, hanem a nemzetközi, a regionális és a kistérségi határokat átlépő szinten fejt ki.

A Győri Többcélú Kistérségi Társulás tagjai a következő települések önkormányzatai:

Abda, Böny, Börcs, Dunaszeg, Dunaszentpál, Enese, Gönyű, Győr, Győrladamér, Győrújbarát, Győrújfalú, Győrzámoly, Ikrény, Kisbajcs, Koroncó, Kunsziget, Mezőörs, Nagybajcs, Nagyszentjános, Nyúl, Öttevény, Pér, Rábapatona, Rétalap, Töltéstava, Vámoszabadi, Vének.

Azonban Győr sokkal nagyobb térség részére nyújt közigazgatási-hatósági jellegű szolgáltatást. Itt mindenképpen meg kell említeni a bevezetésben említett, „Az agglomeráció létező és lehetséges együttműködési rendszerének feltárása” című tanulmányban bemutatott vonzáskörzetet (lásd alábbi térkép), amely a szomszédos Csornai, Téli és Pannonhalmi KSH kistérségre is kiterjed.

Szintén meg kell említeni, hogy Győr aktív szerepet tölt be tágabb térségi vonatkozásban is. A korábbi Autopolis stratégia vonzásterülete a program céljai szerint a Nyugat-dunántúli régió túl érinti a Közép-dunántúli régiót, illetve Szlovákia és Ausztria határos térségeinek gazdasági telephelyeit is. Az Autopolis programon túl Győr aktív szereplője a Győr–Pozsony–Bécs un. „Aranyháromszög” térségnek is, több közös, Uniós támogatást is élvező tervezési jellegű program résztvevői voltak a városok.

Mindezen szempontokat figyelembe véve a tervezési térségként Győrt, mint gazdasági központot és az azt körülölelő magtérseget, tehát az „agglomeráció létező és lehetséges együttműködési rendszerének feltárása” című tanulmányban lehatárolt térséget kezelhetjük, azaz a következő települések közigazgatási területét:

Abda, Árpás, Böny, Börcs, Csikvánd, Dunaszeg, Dunaszentpál, Écs, Enese, Felpéc, Gönyű, Gyarmat, Győr, Győrasszonyfa, Győrladamér, Gyórság, Gyórszemere, Győrújbarát, Győrújfalú, Győrzámoly, Ikrény, Kajárpéc, Kisbajcs, Kóny, Koroncó, Kunsziget, Mérges, Mezőörs, Mórchida, Nagybajcs, Nagyszentjános, Nyalka, Nyúl, Pannonhalma, Pázmándfalú, Pér, Rábacsécsény, Rábapatona, Ravasz, Rétalap, Sokorópátka, Szerecseny, Táp, Tarjánpuszta, Tényő, Tét, Töltéstava, Vámoszabadi, Vének.

A város és térsége számára a fejlődést befolyásoló főbb tényezők a következők:

1. Demográfiai trendek alapján az agglomeráción a régió és egész Európa lakossága öregszik, *növekedik az idősek által támasztott szolgáltatások, ezen belül pl. a szociális célú ellátások iránti kereslet, illetve az egy munkavállalóra jutó eltartottak aránya.* A lakosság öregedésével párhuzamosan ugyanakkor *csökken az elveszülések száma, ami pl. az iskolákban általánosságban többlet kapacitásokat eredményez.*
2. Településhálózat kapcsán a nagyvárosokból az agglomerációba való kiköltözés mértéke még mindig jelentős, különösen a Szigetközi tengely és a Győr-Veszprém irányába futó 82-es út tengelyén. A közlekedés zsúfoltsága ezzel párhuzamosan nő, ugyanakkor folytatódik tengelyeken kívül eső kistelepülések elöregedése, népességük csökkenése. Ez utóbbi tendencia egyrészt a kistelepüléseken az épített állomány lepusztulásával járhat, ha nem alakul ki a települések új funkciója. Ehhez szükséges a *kistelepüléseken működő vállalkozások fejlesztése, újak indításának ösztönzése, a helyi, térségi együttműködések mind teljesebbé tétele.* A fejlődés egyik lehetséges útját jelenti, ha Győr nem tud kialakítani a kistelepülésekhez hasonló minőségű (kertes és nagy alapterületű) telkeket elérhető áron, illetve javulnak a kistelepüléseken nyújtott szolgáltatások. Ugyanakkor az alacsonyabb népességű településeken kevésbé gazdaságos, hatékony az alapszolgáltatások, közszolgáltatások

működtetése, mely *ellátások minőségi javítást is szolgáló megszervezése kistérségi koordinációt igényel, amely bizonyos esetekben koncentrációt jelent.*

3. Az ingázási szokások átalakulása nélkülözhetetlen, Győr intézményhálózata nehezen bírja el a bejárók által növelt szolgáltatási igényeket. Ennek a helyzetnek az egyik megoldása az, hogy a térségben magas szolgáltatási színvonalú intézményrendszer alakul ki a kistelepüléseken kiszolgálására, másrészt tudatos városfejlesztéssel csökken a kiköltözők száma. Az ingázásból eredő környezeti károkat a jelenlegi személyi közlekedés helyett egy integrált, komplex tömegközlekedési és parkolási rendszer tudja kezelni, mely elterjedése Uniós trend. A napi ingázások másik résztvevője a nagyobb távolságokból, esetenként Dél-Szlovákiából érkező munkaerő, mely Győr számára jelenleg és vélhetően a jövőben is nélkülözhetetlen, ezért a feltételeit biztosítani kell.
4. *Az egészséges, tiszta környezet egyre fontosabbá válik.* Az itt élők számára értékes az *életminőség.* Közös feladat a fenntartható gazdasági növekedést, a társadalmi jólétet és a környezetvédelmet kölcsönösen biztosítani.
5. A győri agglomerációban *is várhatóak szélsőséges meteorológiai és környezeti jelenségek és folyamatok, amelyek jelentősen befolyásolhatják a gazdasági és társadalmi folyamatokat.* A Győrt délről határoló dombvidék jellegzetes problémája a csapadékvíz elvezető rendszerek alkalmatlansága a nagyobb záporok levezetésére, amelyek a klímaváltozás miatt korábbi éveknel nagyobb veszélyt jelentenek. Jelenleg a károk felszámolására állami segítséggel százmilliókat fordítanak évente, ugyanakkor a károk megelőzésére nem áll rendelkezésre sem állami, sem önkormányzati forrás.
6. *Az EU azáltal, hogy vezető szerepet vállal az erőforrásokkal való hatékonyabb gazdálkodással kapcsolatos innovatív megoldások megtalálásában, előmozdíthatja az erőforrásokkal való mértékletes és hatékonyabb gazdálkodást, és önmagát világelsővé emelheti az ökohatékony technológiák terén.* Győrben és környékén termálenergia, szélenergia és napenergia hasznosítására, és az energia hatékony felhasználását segítő technológiák használatára van esély. A járműgyártó profilnak megfelelően kiemelten kezelendő biogén eredetű a megújuló erőforrások hasznosítása hajtó és kenőanyagként. Az ökoinnovációba történő beruházás terén kínálatos lehetőségek közül egyre többet ragadnak meg, elsősorban az üzleti szférában. *A fenntartható termékek és folyamatok piacának növekednie kell* annak érdekében, hogy kielégítse a gyorsan növekvő globális „középosztály” igényeit a fogyasztói árucikkek és szolgáltatások iránt, mindamelllett, hogy biztosítja a környezetvédelem által megkövetelt minőséget is. Ehhez azonban központi intézkedések szükségesek amelyek árban is versenyképessé teszik a megújuló energiákat a fosszilis eredetű energiákkal szemben.
7. A világban zajló globalizációs és termelési folyamatokból következő kihívások kockázatot jelentenek a térség jelenlegi gazdasági szerkezetére. A térség fő profilja a járműgyártás, amely kiemelten érzékeny a globalizációs veszélyekre, de ugyanakkor a tudáson alapuló fejlesztések révén európai láthatóságú koncentráció biztosítható Győr 150 km-es körzetében letelepült motor és autógyártó kapacitás tekintetében. Az élők munkai igényes termelési tevékenységek területén a munkabérek növekedésével párhuzamosan csökken a régió versenyelőnye és ebből következően munkahelyek megszűnése várható. Ez a folyamat már elindult, melynek jellemzője a textilipar, ruhaipar, betanított munkára épülő egyszerű folyamatokra lebontott összeszerelő üzemek piaci visszaszorulása. *A munkabéreköltségekből következő versenyhátrányokat csak a munkaerő minősége, kreativitása, rugalmassága tudja ellensúlyozni, elősegítve a piaci igényekhez alkalmazkodó termékszerkezet-váltást.*
8. Az országban, illetve a közép-kelet-európai térségben a jövedelmek növekedésével lehet számolni, ami *további keresletet támaszt a szolgáltatások, pl. pénzügyi szolgáltatások, kereskedelem, illetve a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó turizmus, sportolás és többek között*

- elektronikus játékok iránt.* Győrben jelenlévő bankok száma és kapacitása megfelelő, azonban hiányzik a térség gazdaságára specializált, tőkekihelyezésre alkalmas befektetői jelenlét.
9. A Győr és 150 km-es térségében települt nagy autóipari beruházásoknak (összeszerelő üzemek, motorgyártás) köszönhetően *rövid távon további piaci bővülésre számíthatnak a járműgyártásban elsődleges, másodlagos beszállítóként tevékenykedő vállalkozások.*
 10. Az elektronikai ágazat fejlődésére lehet számítani a jövőben: pl. újfajta adat-, hangátviteli rendszerek kialakítása várható az IKT eszközök minél szélesebb körben való alkalmazása és minél egyszerűbb felhasználásának igénye révén. A Győrbe települt Philips munkaerőigényét csak jelentős szlovák női munkaerőimport által tudja biztosítani, így beágyazottsága csekély és kedvezőtlen piaci események esetén fennáll a termelés áthelyezésének veszélye.
 11. KKV-k a nagyvállalatokkal összehasonlítva kisebb mértékben használják az IKT eszközöket, miközben a termelékenységük is alacsonyabb. Ez szükségessé teszi *az IKT alkalmazások használatának további elterjesztését a kkv-k körében.*
 12. A klaszteresedésnek pozitív hatásai vannak a nemzetközi tevékenységre, exportra. A kisvállalatoknál is megfigyelhető a nemzetközi szerepvállalás, de általában forgalmuk kisebb hányadát exportálják, mint a nagyok. KKV-k leggyakoribb nemzetközi tevékenysége a beszállítói kapcsolat. A klaszterek vegyesen mutatnak globalizációs (szupranacionális hálózatok) és regionalizációs trendeket (a helyi erőforrások és együttműködők erősödő szerepe). Egyre nagyobb számban kapcsolódnak be multinacionális cégek a helyi együttműködésekbe, emellett a külső kapcsolatok is fontosabbak lettek. *A Győr központú PANAC autóipari klaszter fejlesztését a szereplők közti együttműködés hatékonyabb koordinálásával szükséges folytatni.*
 13. A gazdaságban a hálózatosodás a specializációval és a termelékenység javítására várható törekvéssel párhuzamosan folytatódik. A gyakorlatban ez az egyetlen megoldás a kkv-k versenyképességének javítására. A specializáció csak egy rugalmas, megújulni képes, a technológiát nem csak átvevő, hanem annak fejlesztésében is résztvevő ipari struktúrával, és ennek megfelelő kormányzati, egyetemi-kutatói, fejlesztési, infrastrukturális háttérrel indokolt. Ennek érdekében *fontos a járműiparra alapozott győri versenyképességi pólus program megvalósítása, valamint más klaszterek hasonló módon történő fejlesztése.* A jelenlegi Új Magyarország Fejlesztési Terv (II. NFT) a pólus programot a gazdaságfejlesztési és területfejlesztési céloknál nevesíti, mint olyan eszközt, amely a gazdaság versenyképességét és a kiegyensúlyozott területi fejlődést egyaránt szolgálja. A pólus program keretében az NFT regionális klaszterek kialakítását támogatja, amelyekben egy jól definiált iparág vagy üzletág nemzetközi versenyképességének megerősítése a cél. Győrött az Autopolis Program megvalósításával az autóipar, a gépgyártás és a megújuló energiák hasznosítása a nevesített cél.
 14. A helyi szállítások lebonyolítása meghatározó részben továbbra is közúton történik, de a regionális és távolsági áruk szállítását két (vagy akár) három szállítási mód felhasználásával valósítják meg a világban. Győr nemzetközi jelentőségűként kijelölt logisztikai központ, amely négy közlekedési módot képes egyesíteni a Győr-Gönyői közforgalmi kikötő, Péri regionális repülőtér, M1-es autópálya és a Bécs-Budapest, Győr–Sopron, Győr–Celldömölk vasútvonalak révén. Ezek fejlesztése részben állami nagyberuházásként, részben Európai Unió támogatásokkal, részben pedig vállalkozói tőke révén már megindult, továbbfejlesztésük a ÚMFT keretében 2013-ig várható. *A szállításban megjelenő kihívások a térség logisztikai szolgáltatóinak, a többfunkciós szállítási módokat biztosító rendszerek fejlesztését igénylik.*

15. Az országban megnő a tranzit energiaszállítás jelentősége, mely szállítási útvonalak a térségen is áthaladnak. *A hazai szabályozás függvénye, hogy az energiaszállításból milyen bevételek maradnak a Győri térségben.*
16. Az EU-n belül a tagállamok munkaerőpiacának további megnyitásával folytatódhat a *jól képzett, szakképzett fiatalok elvándorlása az agglomerációból. Ez rövidtávon munkaerőhiányt okozhat. Kérdés, hogy miként sikerül őket visszacsábítani a térségbe.* Ennek feltétele: megfelelő életkörülmények, magasabb jövedelmek és vonzó munkahelyek, fejlődő gazdaság, kötődés erősítése érdekében helyi közösségek működése.
17. Magyarországon, a régióban és az agglomeráció térségében még alacsony az IKT eszközöket alkalmazók köre, melynek jelenleg oka digitális írástudás hiánya és az új eszközök alkalmazása iránti elfordulás. Az IKT eszközök relatív alacsony használata a jövőben további *piaci lehetőséget jelent az IKT iparágban, miközben az alkalmazásuk elterjesztése további feladatot jelent az oktatásban, felnőttképzésben, infrastruktúra-fejlesztésben és tartalomszolgáltatásban.*
18. A közigazgatási rendszer korszerűsítésével párhuzamosan várható a fejlesztéspolitikában a regionális szintnek a jelenleginél nagyobb szerepe, önálló döntéshozatali jogosítványok biztosításával. Ez a fejlesztési támogatások nagyobb eredményességét jelenti, rugalmasabb alkalmazkodást biztosít a helyi problémákhoz, illetve a lehetőségek kihasználására. Ugyanakkor fennáll a veszélye a gazdaságfejlesztés, szakképzés további központosított irányításának, ami a párhuzamos, az igényekre kevésbé reagáló fejlesztéseket tesz lehetővé. *Ez a gyakorlatban szelektív beavatkozásokkal kevésbé hatékony gazdaságfejlesztés megvalósítását jelenti, ami csökkenti a regionális szinten támogatott infrastrukturális fejlesztések hasznosságát és a területi különbségek további mélyüléséhez vezet.*
19. Az agglomerációs térségnek, ezen belül is a Győri KSH térségnek országos szinten relatív magas fejlettsége nem feltétlenül mutatkozik meg az önkormányzatok saját bevételeiben. Ez a szempont különösen felhívja a figyelmet a *belső erőforrások és fejlesztési potenciálok hatékony kihasználására, valamint olyan fejlesztésekre, melyek mindinkább törekednek a magántőke mozgósítására, valamint a közösségi szolgáltatások működési költségeinek csökkentésére.*
20. Határ menti kapcsolatok tekintetében számolni kell azzal, hogy a Schengeni irányelvek átvételével középtávon az osztrák és a szlovák határ szabadon átjárható, ami a gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatásokban meglévő együttműködések növekedésének kínál teret. *Az együttműködések azokban az esetekben lehetnek szélesebb körűek, ahol ezt nyelvi problémák nem akadályozzák.* Nagytérségi kapcsolatok tekintetében a régió két növekedési zóna (délen az észak-olasz, míg északon Bécs,- Pozsony-Budapest térsége) között helyezkedik el. *Ez a földrajzi elhelyezkedés további lehetőségeket nyújt a kutatás-fejlesztési, oktatási és gazdasági együttműködésben rejlő kölcsönös előnyök kihasználására.*
21. Várhatóan 2010-ben a szomszédos Ausztria viszonylatában is a munkaerő szabad áramlásával lehet számolni. A jelentős bérkülönbségek fennmaradása miatt várhatóan a magyar munkaerő további, határ menti munkavállalásával számolhatunk, ami rövidtávon a munkanélküliség csökkentéséhez, de egyes szakterületeken a képzett munkaerő hiányához vezethet. A Szlovákiával fennálló szabad munkaerőáramlás következménye egyelőre az agglomerációs térség számára pozitív, hisz az iparban mérsékli a szakképzett munkaerő hiányát. *A határ menti munkaerőpiaci kihívásokat leginkább a lakosság szélesebb rétegeinek, a gazdasági igényekhez jobban alkalmazkodó alap- és szakképzettségi szintjének javításával lehet kezelni.*

2 A város egészére vonatkozó helyzetelemzés

Jelen helyzetelemzést a Kézikönyvben meghatározott mutatórendszer alapján készítettük el, lehetőség szerint felhasználva mindazon adatokat, korábbi elemzéseket, alátámasztó munkarészeket, melyek valamely városi szintű dokumentumban, szakértői munkarészben már megjelentek.

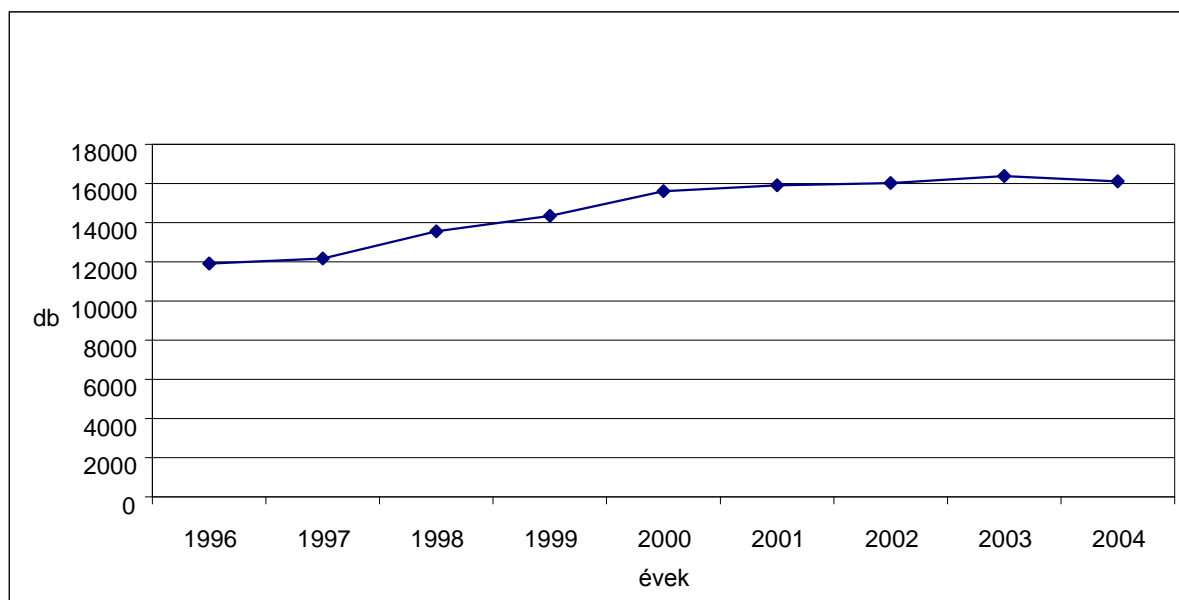
2.1 Győr gazdaságának jellemzői

A győri térség, a győri polgárok, a győri millió hosszú évtizedek óta erősen kötődik az ipari hagyományokhoz, s ez a kötődés rendkívül jó táptalaja a fejlődésnek, ebből táplálkoznak a fejlődés gyökerei. A rendszerváltással járó nehézségeket is könnyedén megoldotta a város, kedvező földrajzi fekvésének, a szakképzett munkaerő meglétének és természetesen a város tudatos gazdaságszervező politikájának köszönhetően. A nyugati határ közeli fekvés igen pozitív hatással volt mindig is a külföldi befektetésekre.

2.1.1 Működő vállalkozások száma

A rendszerváltás után számos külföldi vállalkozás telepedett le a városban, többnyire a már meglévő iparágakhoz kapcsolódva (AUDI, CHIO-WOLF), de új iparágak is felbukkantak a városban, olyanok, amelyeknek nem voltak még hagyományai. Tehát a győri környezet nem csak a már meglévő kultúra, hagyomány továbbvitelére volt alkalmas, de új ágazatok befogadására, meghonosítására is. Mindez azonban nem csak a rendszerváltás által kirobbantott, átmeneti boornak tekinthető, hanem szerencsére azóta is élénk érdeklődést tanúsítanak a vállalatok, vállalkozások a győri térség, a Győri Nemzetközi Ipari Park Kft. iránt

1. ábra: Működő vállalkozások száma Győrben, 1996-2004

Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Az 1996-1997-es stagnálást a működő vállalkozások számát tekintve egy töretlen fejlődés követte egészen 2001-ig, évi átlagos 7%-os növekedési ütemmel, ami a vállalkozások számát illeti. Ez a növekedés aztán megtorpant 2001-ben, és átlagos 0,8%-os bővülésre esett vissza a 2001 és 2004

közötti időszakban. 2003-ban volt a legtöbb működő vállalkozás Győrben, szám szerint 16389, azóta ez a szám csak csökken. 2005-re és 2006-ra vonatkozóan ilyen adatok már nem állnak rendelkezésre, akkor csak regisztrált vállalkozásokról készült adatgyűjtés, de ezek tekintetében is inkább csökkenés, mintsem növekedés figyelhető meg. (2005-ben 21559 vállalkozást regisztráltak Győrben, 2006-ban már csak 21052-t. Egy év alatt több mint 100-zal csökkent a regisztrált vállalkozások száma!) Ebben nyilvánvalóan nagy szerepet játszanak a magyarországi gazdaságpolitikai és a vállalkozásokat sújtó jogszabályi változások is. Mindez azonban nem feltétlenül értelmezendő negatív vészcsengőként, hiszen ha a megmaradt vállalkozások jól működnek, beruházásokat valósítanak meg, terjeszkednek és létszámleépítés helyett további munkaerő felvételét tervezik, bővülést terveznek, akkor nem jelent problémát létszámuk ily mértékű csökkenése.

3. Táblázat: Működő vállalkozások jellemzői, 1996-2003

	1996	1997	1998	1999
Működő vállalkozások száma a Nyugat-dunántúli régióban	66951	69861	74429	76604
Lakónépesség száma (az év végén) a régióban	995108	991789	987605	984151
Működő vállalkozások száma az országban	697922	734236	779215	801999
Lakónépesség száma (az év végén) az országban	10174442	10135358	10091789	10043224
Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma az országban	68,60	72,44	77,21	79,85
Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma a régióban	67,28	70,44	75,36	77,84
Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma Győrben	93,51	95,56	106,59	112,93
	2000	2001	2002	2003
Működő vállalkozások száma a Nyugat-Dunántúli régióban	81649	82971	83834	86124
Lakónépesség száma (az év végén) a régióban	1003854	1002959	1000370	1003185
Működő vállalkozások száma az országban	846753	840261	859764	882064
Lakónépesség száma (az év végén) az országban	10200298	10174853	10142362	10116742
Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma az országban	83,0	82,6	84,8	87,2
Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma a régióban	81,3	82,7	83,8	85,8
Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma Győrben	120,1	123,1	124,3	127,5

Forrás: KSH, T-STAR

A fentiekből egyértelműen látható, hogy a működő vállalkozások száma a Nyugat-dunántúli régióban és az országban egyaránt hasonlóan alakult, míg maga Győr kiemelkedő teljesítményével messze felülmúlta mindkét adatot.

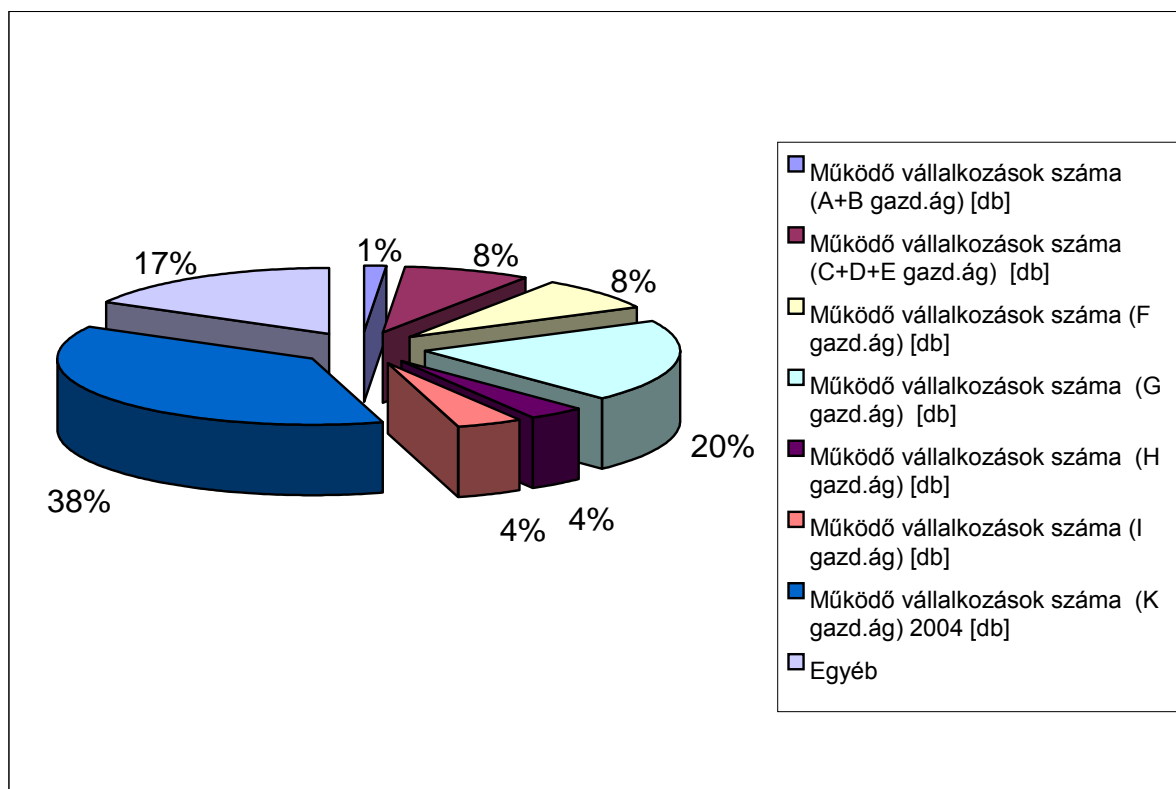
Nemzetgazdasági áganként vizsgálva a problémát, megállapítható az, hogy a legnagyobb mértékű csökkenés (34,60%-os) a működő vállalkozások számát tekintve a K jelű gazdasági ágban következett be 2004-ről 2005-re, azaz az ingatlanügyek, és a gazdasági szolgáltatások területéhez kapcsolódó vállalkozásoknál. Ha ezzel egy időben a többi nemzetgazdasági ághoz tartozó működő vállalkozások száma nőtt volna, akkor csak egy szerkezeti átrendeződésről beszélhetnénk, azonban a grafiknról leolvasható, hogy nem erről van szó: összességében egyértelmű csökkenést láthatunk a működő vállalkozások számának alakulásában.

4. Táblázat: A működő vállalkozások megoszlása gazdasági áganként, Győrben

Győr	Az összes működő vállalk. %-ában		Az összes működő vállalk. %-ában		Az összes működő vállalk. %-ában	
	2003		2004		2005	
Működő vállalkozások száma	16389		16116		13119	
Működő vállalkozások száma (A+B gazd.ág) [db]	205	1,25%	192	1,19%	127	0,97%
Működő vállalkozások száma (C+D+E gazd.ág) [db]	1360	8,30%	1320	8,19%	1142	8,70%
Működő vállalkozások száma (F gazd.ág) [db]	1322	8,07%	1319	8,18%	1196	9,12%
Működő vállalkozások száma (G gazd.ág) [db]	3288	20,06%	3107	19,28%	2684	20,46%
Működő vállalkozások száma (H gazd.ág) [db]	605	3,69%	584	3,62%	497	3,79%
Működő vállalkozások száma (I gazd.ág) [db]	681	4,16%	652	4,05%	576	4,39%
Működő vállalkozások száma (K gazd.ág) 2004 [db]	6165	37,62%	6155	38,19%	4279	32,62%
Egyéb		16,86%		17,29%		19,96%

Forrás: KSH, T-STAR

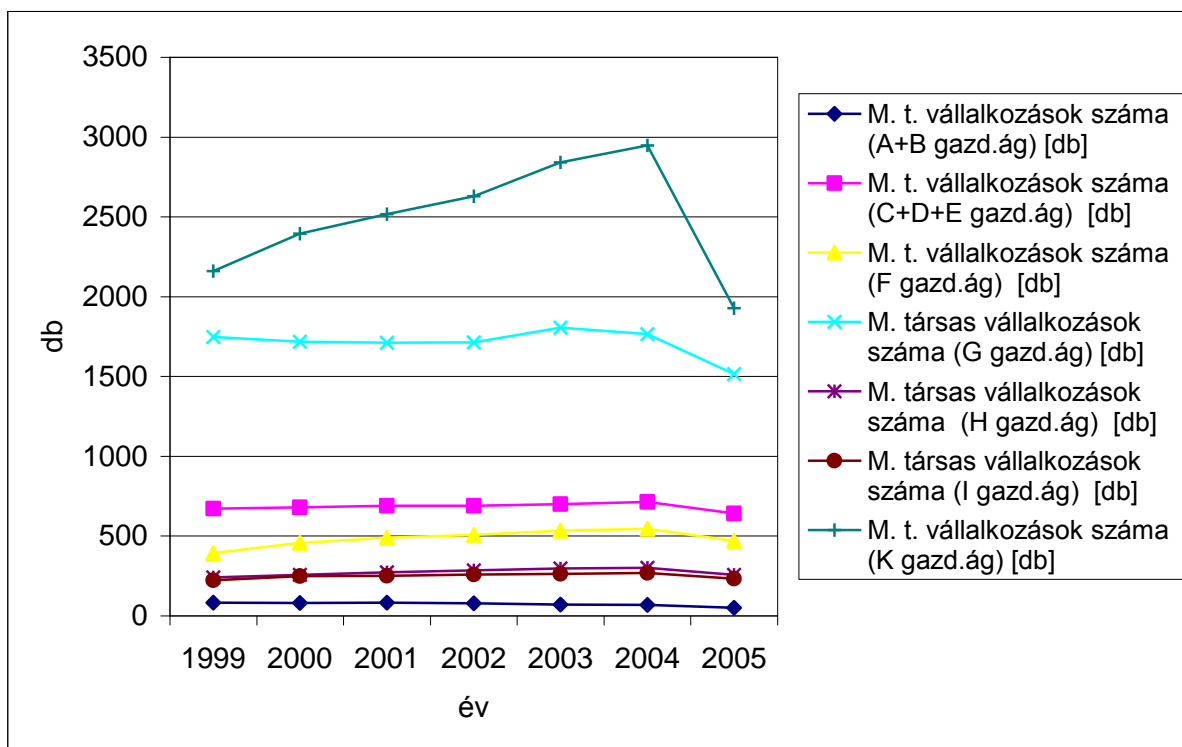
2. ábra: A működő vállalkozások megoszlása gazdasági áganként, Győrben, 2004

Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

A működő társas vállalkozások számát tekintve is hasonló trendet figyelhetünk meg: minden nemzetgazdasági ágban csökkent 2004-ről 2005-re a vállalkozások száma, a legnagyobb mértékben (34,6%-kal) ez esetben is a K jelű gazdasági ágakhoz tartozóknál. Érdekes lenne a 2006-os adatokkal is összevetni ezeket, azonban az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer 2006-os adataiban már nem működő, hanem csak regisztrált vállalkozások és regisztrált társas vállalkozások szerepelnek, azokkal pedig nem hasonlíthatóak össze ezek az adatok.

3. ábra: Működő társas vállalkozások számának változása Győrben nemzetgazdasági áganként, 1999-2005

Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

2.1.2 Kiskereskedelmi szálláshelyek és férőhelyek

A kereskedelmi szálláshelyek számának megállapításához a következő típusú szálláshelyeket vettük figyelembe: szálloda, panzió, turistaszállás, kemping, nyaralóház. A kereskedelmi szálláshelyek száma 1990-től kezdve az ezredfordulóig dinamikus növekedést mutat, melyet csak – 1998-ban – egy kisebb visszaesés tör meg. A szálláshelyek száma 2002-ben és 2003-ban érte el a csúcst, ezekben az években 57 db működött. 1990-hez képest 2002-re 4,38-szorosára növekedett a szálláshelyek száma. 2003 után viszont minimális csökkenés, majd 2006-ra már növekedés figyelhető meg. A legfrissebb adatok szerint 2006-ban 4,08-szor annyi szálláshely volt Győrben, mint 1990-ben. A 2003-mas évi csúcserővet követő csökkenést részletesen megvizsgálva elmondható, hogy a csökkenés a turistaszállások, a kempingek, valamint a nyaralóházak számában bekövetkezett visszaesés eredménye.

A szálláshely férőhely számának alakulása természetesen párhuzamba vonható a kereskedelmi szálláshelyek számának változásával. Az 1990-es évektől kezdve a szálláshely férőhelyek száma –

kisebbségi visszaesésekkel ugyan –, de növekedett és 2003-ban érte el a csúcspontot, a 4516 férőhelyet. Ez az érték az 1990-es 1,61-szerese. 2004 után azonban drasztikus visszaesés következett be a férőhelyek számában, 2006-ban csupán 2516 férőhely volt, ami a 2003-as csúcsponttal képest 2000 férőhely megszűnését jelenti. A változás valamely nagyobb turisztaszállás, vagy kemping megszűnésének valószínűsíthető.

5. Táblázat: Kereskedelmi szálláshelyek számának alakulása Győrben 1990-2006

Év	Szálloda	Panzió	Turistaszállás	Kemping	Nyarlóház	Szálláshelyek összesen
1990	7	1	0	2	3	13
1991	7	7	0	4	3	21
1992	9	9	0	4	3	25
1993	10	14	0	3	4	31
1994	10	16	0	3	4	33
1995	10	18	0	3	5	36
1996	10	21	1	3	5	40
1997	12	20	3	3	5	43
1998	13	18	3	3	4	41
1999	17	23	3	3	4	50
2000	20	23	3	3	5	54
2001	20	21	3	3	5	52
2002	23	23	3	3	5	57
2003	22	25	5	2	3	57
2004	22	24	5	2	2	55
2005	22	24	1	2	2	51
2006	23	26	1	1	2	53

Forrás: KSH, T-STAR

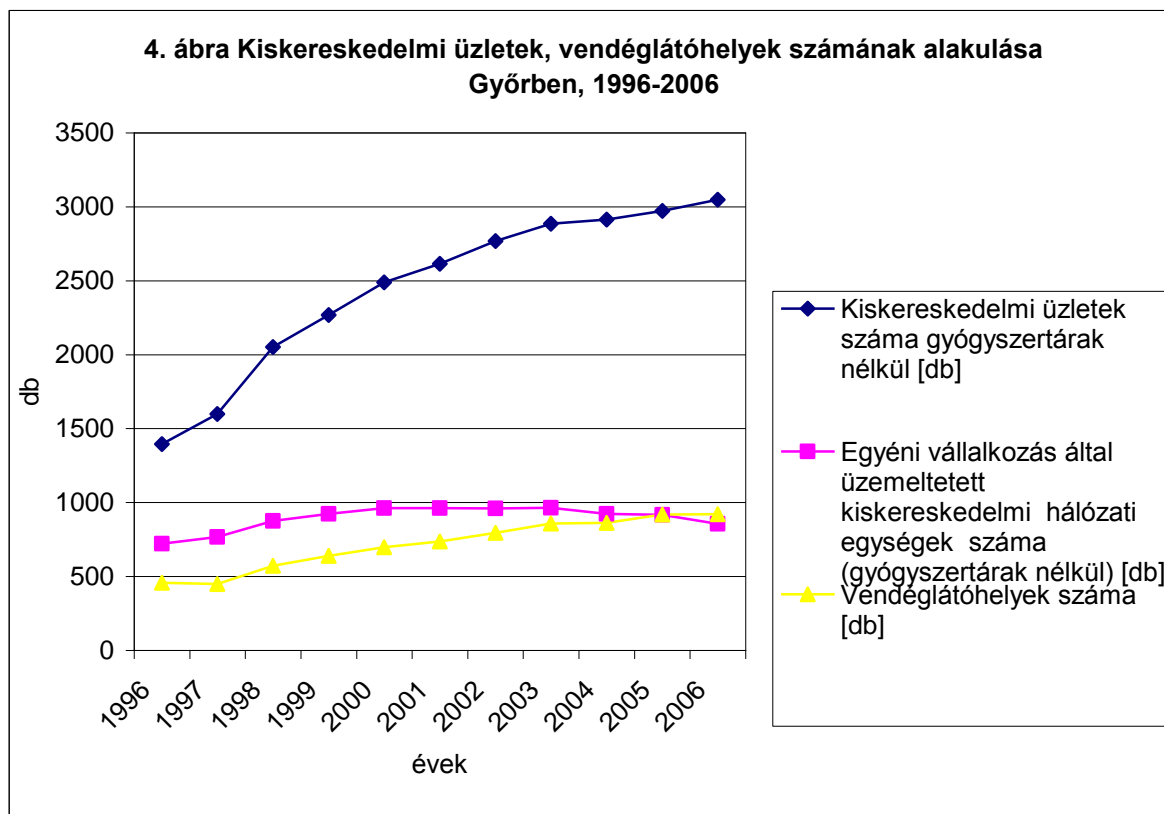
2.1.3 Kiskereskedelmi üzletek, vendéglátóhelyek száma

A működő vállalkozások számától eltérően a kiskereskedelmi üzletek száma (a gyógyszertárak kivételével) az 1996-os évtől kezdődően 10 éven át nőtt, igaz, hogy a növekedési ütemben egyfajta visszaesés itt is megfigyelhető a 2003-as, 2004-es év táján. A '96-os induló 1394 db-ról 2006-ra több mint kétszeresére nőtt a számuk, 3048 kiskereskedelmi üzlet lett.

Az egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma a humán gyógyszertárak nélkül az 1996-os évtől kezdve lassú, de folyamatos növekedési pályán mozgott, majd a 2000-es évtől a kezdeti stagnálás után folyamatosan csökkenni kezdett, s azóta sincs ez másképp.

Ugyanakkor, a vendéglátóhelyek számát tekintve a kezdet volt nehéz: 1996-ról 1997-re 2%-kal csökkent a számuk, de attól kezdve évről évre több vendéglátóhely található Győrben, 2006-ra az 1996-os érték kétszeresénél is több, konkrétan 920 vendéglátóhely lett. Mindezt jól szemlélteti az alábbi grafikon:

4. ábra: Kiskereskedelmi üzletek, vendéglátóhelyek számának alakulása Győrben, 1996-2006

Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

2.1.4 Innováció, K+F

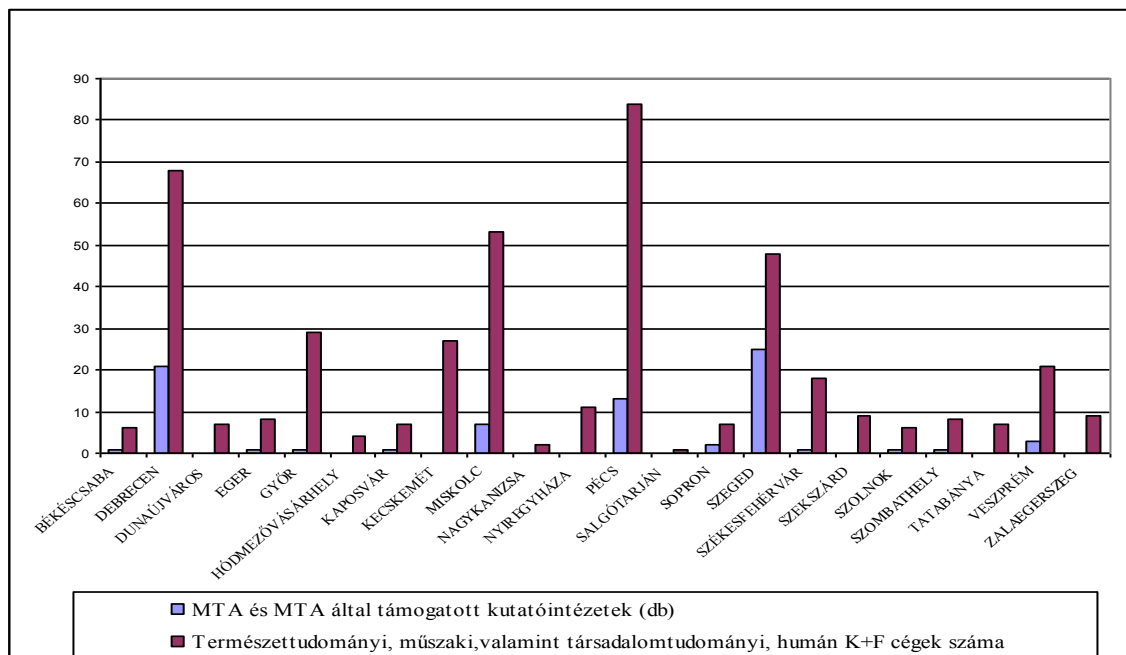
Győr, mint megyei jogú város olyan regionális központ funkciót betöltő település, amely a térség versenyképességét is meghatározó innovációs potenciál hordozója. A város tömöríti azokat az intézményeket és szereplőket, gazdasági és humán erőforrásokat, amelyek képesek és alkalmasak az innovációra, valamint a folyamatos megújítás képességét hordozzák magukban. Ide tartozik többek között a felsőoktatás, kutatás-fejlesztés, innovációs szolgáltatások intézményei, vállalkozói kapcsolatok, hálózatosodás, tudományos és technológiai infrastruktúra és fejlesztési politika.

A város gazdasági növekedésének mozgatórugói közé nemcsak a versenyképes ágazatok jelenléte és a szolgáltatási szféra arányának a növekedése tartozik, hanem az egyetemi oktatás és a kutatóintézeti bázis megléte is. Hazánkban a gazdasági vállalatok csak kis mértékben végeznek kutatási tevékenységet, folytatnak kísérleti fejlesztést. A gazdasági szférában a K+F jellemzően a nagy létszámú, nagyobb árbevételű, erőteljesen exportorientált szervezeteknél koncentrálódik, a kis- és középvállalatok nem alkotják a kutatás-fejlesztés bázisát. A legtöbb megyei jogú városban a K+F infrastruktúra gyenge, sok esetben gyakorlatilag hiányoznak a kutató-fejlesztő helyek. Az MTA által támogatott kutatóintézeteket vizsgálva megállapítható, hogy a tudomány fellegvárának tartott egyetemi központokban található ezen kutatóintézetek jelentős része. Ezek a központok: Szeged, Debrecen, Pécs és Miskolc. Győrben csak egyetlen ilyen intézet működik.

A természettudományi, műszaki, valamint a társadalomtudományi, humán kutatás-fejlesztés területén tevékenykedő cégeket számba véve kitűnik, hogy arányuk csupán a legnépesebb megyei jogú városokban, felsőoktatási centrumokban kiemelkedő, többek között Pécsen, Debrecenben, Miskolcon és

Szegeden. Győr e téren az ötödik helyen áll, de a cégek száma nem éri el a 30-at. A kutatóhelyek nagyobb részét tehát a felsőoktatási kutatóhelyek adják, a főváros mellett az egyetemi városok, tudományos centrumok (Debrecen, Pécs, Szeged, Miskolc) szerepe a meghatározó. Győr láthatóan e téren nem rendelkezik a legjobb adottságokkal.

5. ábra: Kutatóintézetek, K+F cégek száma a megyei jogú városokban, 2003

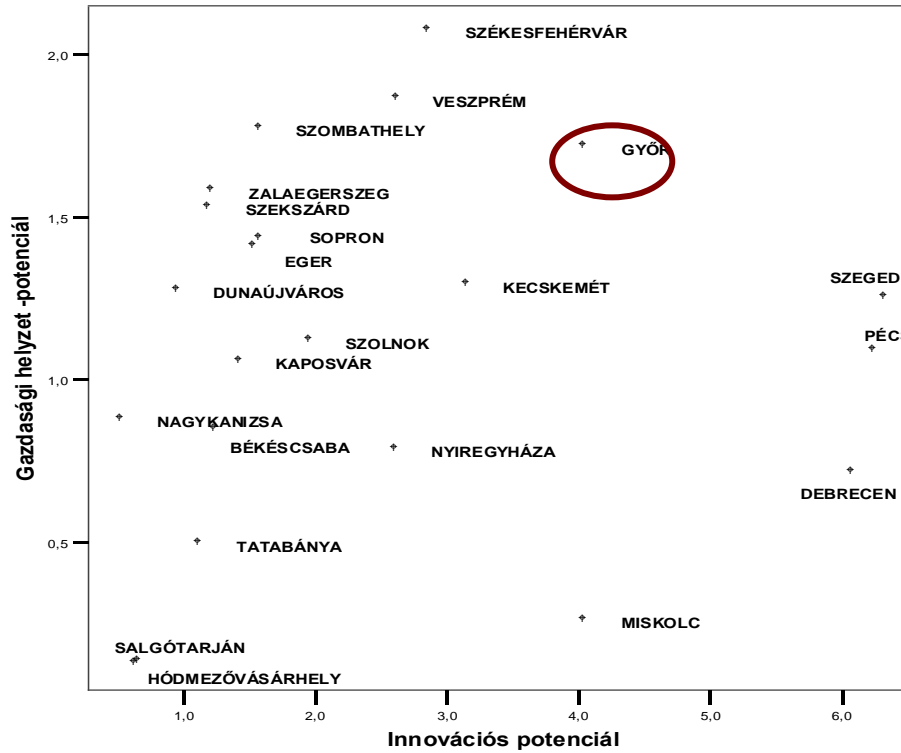

Forrás: KSH.

Az innovációs aktivitás egyik lehetséges mérőszáma lehet az innovatív kezdeményezések száma. 1992–2002 között közel 11 500 olyan „dolog” került kidolgozásra, létrehozásra a nagyvárosokban, amit innovatív kezdeményezésként (ide tartozik: ipari/formatervezési minta, növényfajta szabadalom, védjegy, eredet megjelölés, szabadalom és használati minta) tartanak nyilván. A legtöbb ilyen jellegű kezdeményezés a fejlett K+F szférával, háttérrel, egyetemi bázissal, megfelelő humán állománnyal rendelkező nagyvárosokban került kialakításra. Egyértelmű Szeged és Debrecen elsősége, ill. Pécs és Győr innovációs attraktivitása is kiemelkedő, a megyei jogú városokban produkált innovációs kezdeményezések közel fele e négy nagyvárosban született. Győr tehát az innovatív kezdeményezések számát tekintve a megyei jogú városok rangsorában a negyedik helyen áll.

Hazánk megyei jogú városai között – az innovációs potenciál és a gazdasági versenyképesség tekintetében – Győr olyan innovációs centrum, mely erős gazdasági bázissal rendelkezik, jelentős mértékben az átlag feletti gazdasági jellemzőkkel bír, fejlett munkaerő-piaci struktúrával rendelkezik, jelentős a helyi társadalom aktivitása, részvétele a társadalmi eseményeken. Az átlagosnál jobb, kedvező innovációs adottságú városok közé tartozik, azonban az elsődleges innovációs centrumokat (Debrecen, Pécs, Szeged, Miskolc) jelentő nagy egyetemi központokra jellemzőknél lényegesen kedvezőtlenebbek az innovációs potenciálra, ill. a humán erőforrás-bázisra vonatkozó mutatói. Felsőoktatási és kutatási kapacitása, bázisa elmarad az elsődleges innovációs központokétól.

6. ábra: A megyei jogú városok helyzete az innovációs potenciál és a gazdasági versenyképesség tekintetében

Forrás: MTA RKK NYUTI 2003.

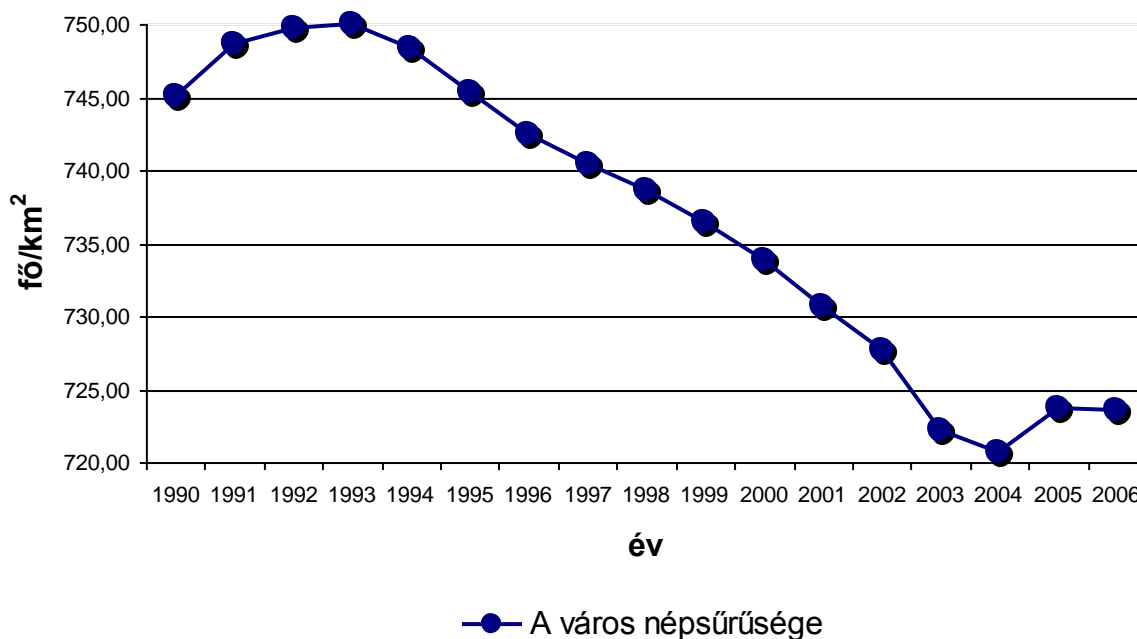
2.2 Győr város társadalmi jellemzői

2.2.1 Demográfia

Győr megyei jogú város lakosságát tekintve az ötödik legnagyobb vidéki város Magyarországon. Az 1990-es népszámlálás adatai szerint a város lakónépessége 129331 fő volt, a 2001-es népszámlálás már 129412 főnyi lakónépességet mutatott ki Győr területén. Ez egyfajta stagnálást mutat. Ha az állandó népességet vizsgáljuk éves bontásban, akkor más helyzet mutatkozik. Az állandó népesség 1990 óta folyamatosan csökken, aminek egyik oka az agglomeráció falvaiba történő kiköltözés és a születések számának csökkenése. A természetes szaporodás ill. fogyás értéke 1990 és 2001 között -1618.

A város területe nem sokat változott 1990 és 2006 között 17 479 hektárról 17 457 hektárra csökkent, ezzel párhuzamosan az állandó lakosság száma is folyamatos csökkenést mutat. Az állandó népesség száma 1993-ban, a rendszerváltást követő harmadik évben – a munkanélküliséget és a gazdasági helyzetet tekintve is legrosszabb időszakban – volt a legnagyobb. 1993-ban az állandó népesség száma 131087 volt, míg 2006-ban már csak 126 322 fő. A város lakossága 2005-ben volt a legkevesebb: 125942 fő, azóta lassú növekedés tapasztalható. A város területének és állandó lakosságának értékéből számolt népsűrűség adatain jól láthatóak a fent leírt trendek.

7. ábra: Győr város népsűrűségének változása 1990 és 2006 között (fő/km²)

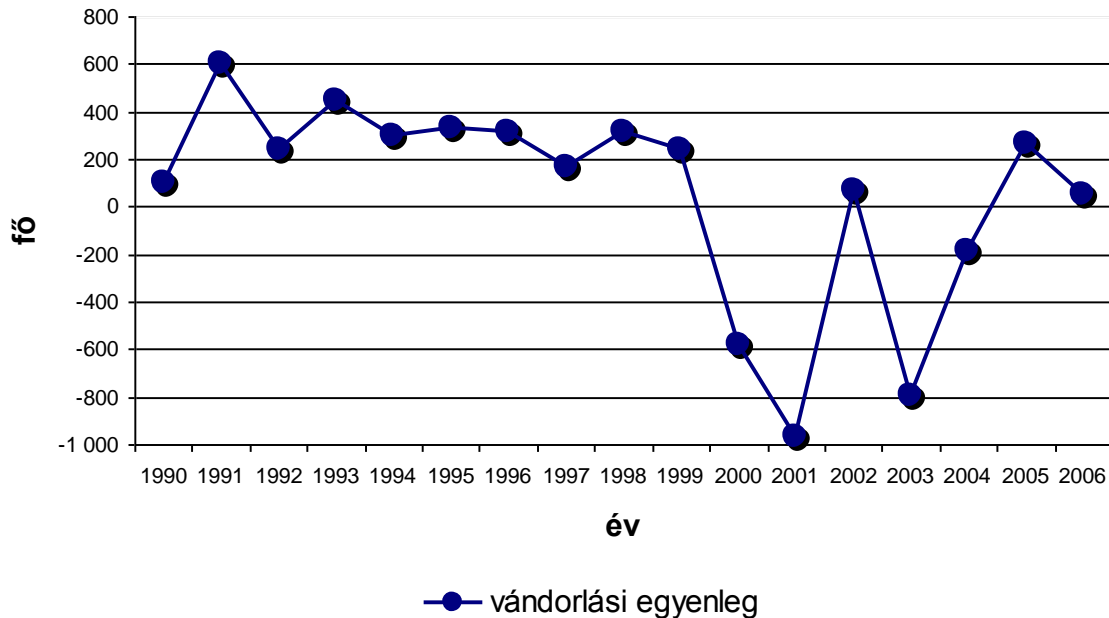

Forrás: KSH T-STAR és TEIR, saját szerkesztés

Az agglomerációban található falvakba történő kiköltözést a vándorlási egyenleg mellett a lakcímváltozások száma (be ill. kijelentkezés) is jól szemlélteti, 1990 és 2001 között ennek értéke -1473. A város vándorlási egyenlege a 2000-es évek elején negatív volt (ez volt a legalacsonyabb népsűrűségű, legkevesebb állandó lakossal bíró időszak is egyben) 2003 óta azonban folyamatosan javul, 2005-ben és 2006-ban pedig újra pozitívba fordult a mutató, a városba történő beköltözők számának növekedtével. Amennyiben azonban az állandó adatokból számított egyenleget vizsgáljuk (ezek az adatok csak 2002 óta állnak rendelkezésre) úgy a végeredmény az elmúlt öt évben mindvégig

negatív volt, vagyis a városból többen vándorolnak el mint amennyien érkeztek. Ez az érték -761 és -159 fő között változott 2002 és 2006 között, tehát szintén javuló tendenciát mutat.

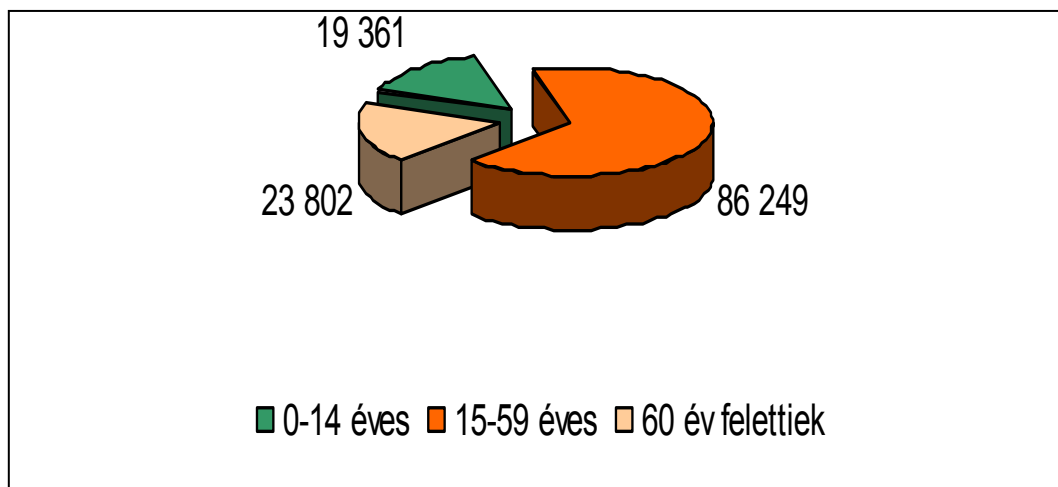
8. ábra: Győr város vándorlási egyenlegének változása 1990 és 2006 között (fő)

Forrás: KSH T-STAR és TEIR, saját szerkesztés

A lakosság korszerkezet szerinti megoszlását a Népszámlálási adatok lakónépességi megoszlásán mutatjuk be. A 2001-es adatok szerint a 129412 fős lakosság 15 %-a 0 és 14 éves korosztályba tartozott, az aktív korú 15 és 59 éves korcsoport 67%-ot, míg az ennél öregebb győri lakosok korcsoportja a lakosság 18%-át tette ki.

9. ábra: Győr város lakónépességének megoszlása az egyes korcsoportok között (fő)

Forrás: KSH Népszámlálás 2001, saját szerkesztés

A város lakosságát a 2001-es népszámlálás évében 50157 darab háztartást alkotta összesen.

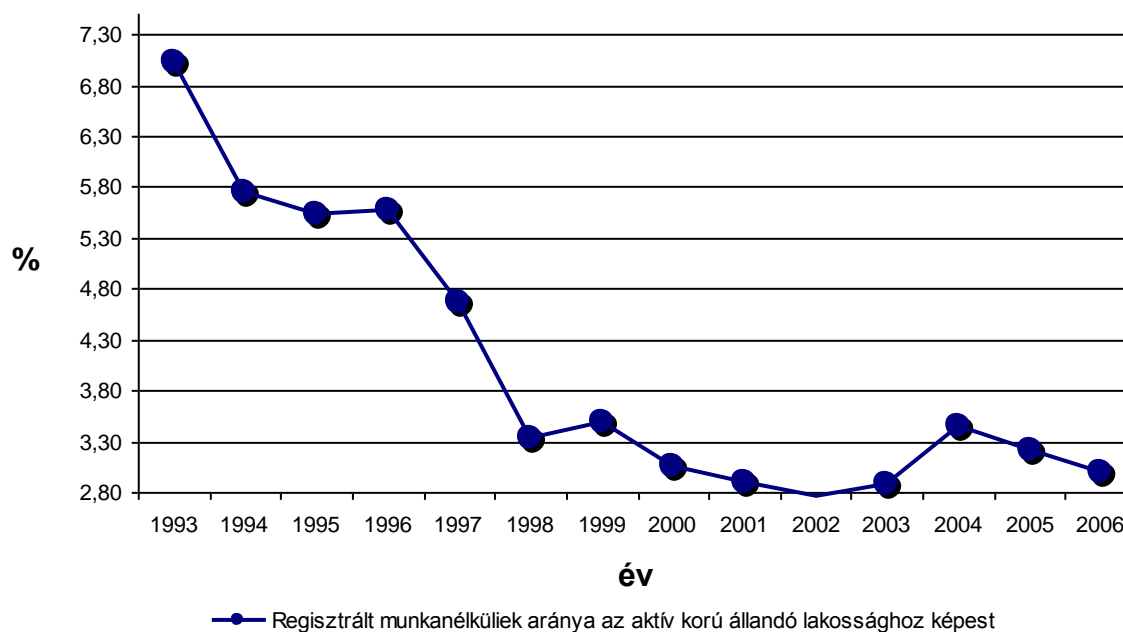
2.2.2 Képzetség-műveltség

A városban lakónépesség 85 %-a esik a 15 éves és annál idősebb lakosok csoportjába. Ebben a csoportban a legfeljebb 8. általánost végzettek száma 33136 fő, arányuk a korcsoportban 30,1 %. A 25 éves vagy annál idősebb lakónépesség száma 87809 fő volt 2001-ben, közülük 16456 főnek volt felsőfokú végzettsége. Ez 18,7%-os arányt jelent.

2.2.3 Foglalkoztatás, munkanélküliség

Az ország nyugati részén elhelyezkedő megyeszékhely viszonylag jól vészelte át a rendszerváltás következményeként az ország egészét sújtó munkanélküliségi hullámot. Annak ellenére történt ez így, hogy a város lakosságának nagy hányada a kilencvenes évek elején csődbe menő, vagy drasztikusan átalakított, nagyszámú szocialista nagyvállalat valamelyikében dolgozott. Az osztrák és szlovák határ közelsége, az autópálya megléte azonban jó ipartelepítő tényezőnek bizonyult és a megszűnő munkahelyek helyébe újak települtek, idővel pedig a megmaradt cégek egy része is megújult. Ez a folyamat a mai napig is tart a városban, alacsonyán tartva a munkanélküliséget.

10. ábra: Regisztrált munkanélküliek aránya az aktív korú lakossághoz képest Győrben (%)³

Forrás: KSH T-STAR, TEIR saját szerkesztés

Az ábra jól mutatja a munkanélküliek arányának folyamatos csökkenését. A krízis tetőpontja a város szempontjából az adatgyűjtés kezdete, az 1993-as év volt. Ekkor 7,04 % volt a munkanélküliek aránya,

³ A regisztrált munkanélküliek száma ebben az esetben a teljes lakosság körében mért munkanélküliséget jelenti, az aktív népesség pedig a 15 és 59 éves korosztályt. Mivel az aktív korú népesség és a nyugdíjkorhatár határa nem egyeznek, ezért nem megfeleltethető a két csoport egymásnak, a KSH pedig ennek megfelelően gyűjti az adatokat.

ami 6007 fő regisztrált munkanélkülit jelentett. A legalacsonyabb rátát (2,87%) 2003-ban mérték, ami 2835 fő regisztrált munkanélkülit takart. A 2004-es évben ez az érték kissé megugrott 2846 főre (ekkor volt a kiköltözők aránya is a legnagyobb és a legkevesebb a városban az állandó lakosság száma.) azóta folyamatosan csökkent, 2006-ban 3% volt, ami 2458 fővel egyenlő. Napjainkban tehát a munkanélküliségről, mint problémaforrásról a város esetében nem beszélhetünk.

Foglalkoztatottságot csak a népszámlálások éveiben tudunk számolni. 1990-ben a 47674 háztartás 28 %-ában nem volt foglalkoztatott (13333 háztartás). A 2001-es népszámlálás esetében a foglalkoztatottságot a 15 és 64 éves korosztályban mértük. Ez a korosztály összesen 92654 főt tett ki 2001-ben, a foglalkoztatottak aránya ebben a korcsoportban 61,38% volt ekkor (56874 fő volt a foglalkoztatottak száma).

A foglalkoztatott nélküli háztartások száma ebben az évben 16651 volt, vagyis a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 2001-ben 33,1%.

Az aktív korú népességből a rendszeres jövedelemben nem részesülők (esetünkben a nem foglalkoztatottak) száma 2001-ben 30224 fő volt, ami a 15 és 59 évesek korcsoportjának 35 %-át tette ki.

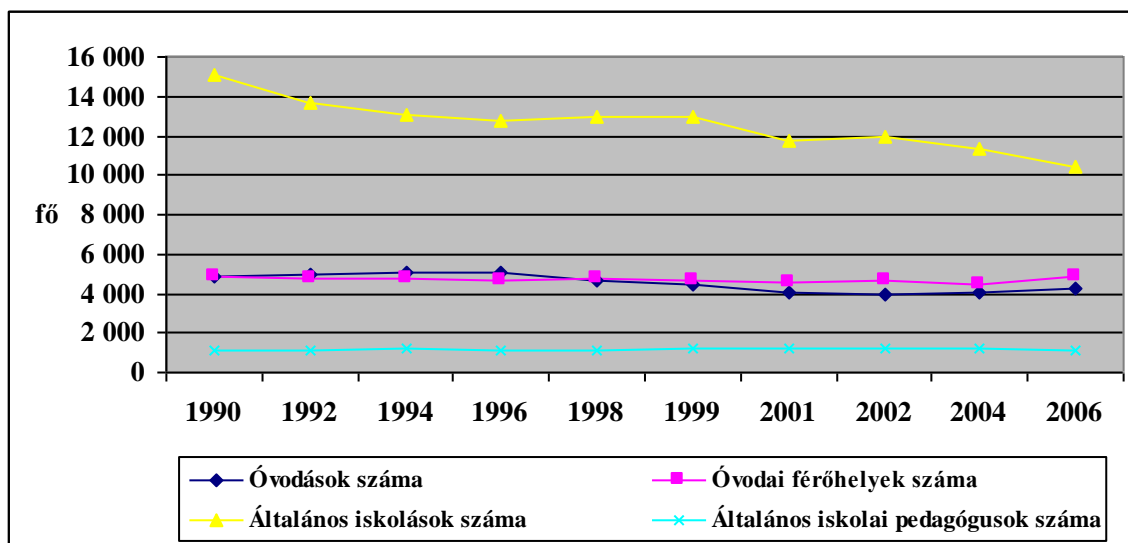
2.3 Közszolgáltatások helyzete a városban

2.3.1 Oktatás-nevelés: óvodák, közoktatás, felsőoktatás

Győrben a rendszerváltás óta az óvodák száma kis mértékű változást mutat, a legkevesebb óvoda 1999-ben (39), míg a legtöbb 2002-ben (44) működött. A kilencvenes évekhez képest némi növekedés figyelhető meg az óvodák számában. Az óvodai férőhelyek száma a '90-es éves második felétől minden évben meghaladta az óvodások számát, 2006-ban a férőhelyek száma 580-nal haladta meg az óvodások számát.

Az általános iskolák számának változása jelentős változáson ment keresztül az elmúlt 16 évben. 2002-ig néhány év kivételével nőtt az iskolák száma, a legmagasabb érték 2002-ben volt, az utóbbi 3 évben 37 általános iskola működött Győrben. Az általános iskolai tanulók száma a rendszerváltás óta minden évben egyre kevesebb, 1990-hez képest 2006-ra kb. 1/3-dal csökkent a tanulók létszáma. Ehhez képest a pedagógusok száma összességében csak kis mértékű csökkenést mutatott, a kilencvenes évek során még nőtt a számuk. A tanulók számának jelentős csökkenése miatt az egy pedagógusra jutó diákok száma folyamatosan csökkent a rendszerváltás óta, míg a '90-es évek során 11 fölött volt ez az érték, 2006-ban 9,53 diák jutott egy tanárra.

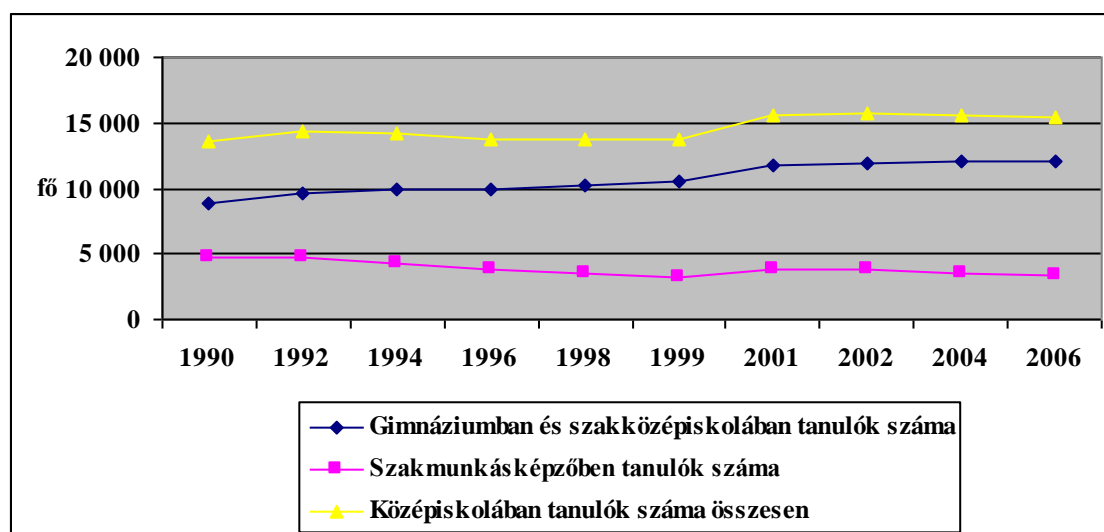
11. ábra: Óvodai és általános iskolai adatok 1990 és 2006 között

Forrás: KSH

A középiskolák számában szintén jelentős változások következtek be, a nyilvántartásban 2001-től feladatellátási helyek szerepelnek, ezek szerint 2006-ban 57 középiskolai feladatellátási intézmény működött Győrben. A középiskolai tanulók száma egészen 2002-ig folyamatos növekedést mutatott, azóta kismértékű csökkenés a jellemző. 2006-ban 15 380 középiskolai diák tanult Győr középfokú intézményeiben. A gimnáziumi és szakközépiskolai diákok számának csökkenése 2005-ről 2006-ra következett be, de minimális mértékben, 28 fővel. A szakmunkásképzésben tanulók száma kb. negyede a gimnáziumi és szakközépiskolai diákok számának, számuk 2001-től csökkenést mutat. 2001 és 2006 között 556 fővel csökkent a számuk.

12. ábra: A középfokú oktatásban tanulók száma Győrben, 1990-2006

Forrás: KSH

Győrben két felsőoktatási intézmény és egy soproni székhelyű egyetem kara működik: Széchenyi István Egyetem, Győri Hittudományi Főiskola és Papnevelő Intézet, Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai János Csere Főiskolai Kar. Az táblázat a Győrben tanulók és oktatók adatait mutatja. A táblázat alapján a hallgatók száma folyamatos növekedést mutat, Győrben a 2005/2006-os tanévben összesen 17 ezer hallgató tanult.

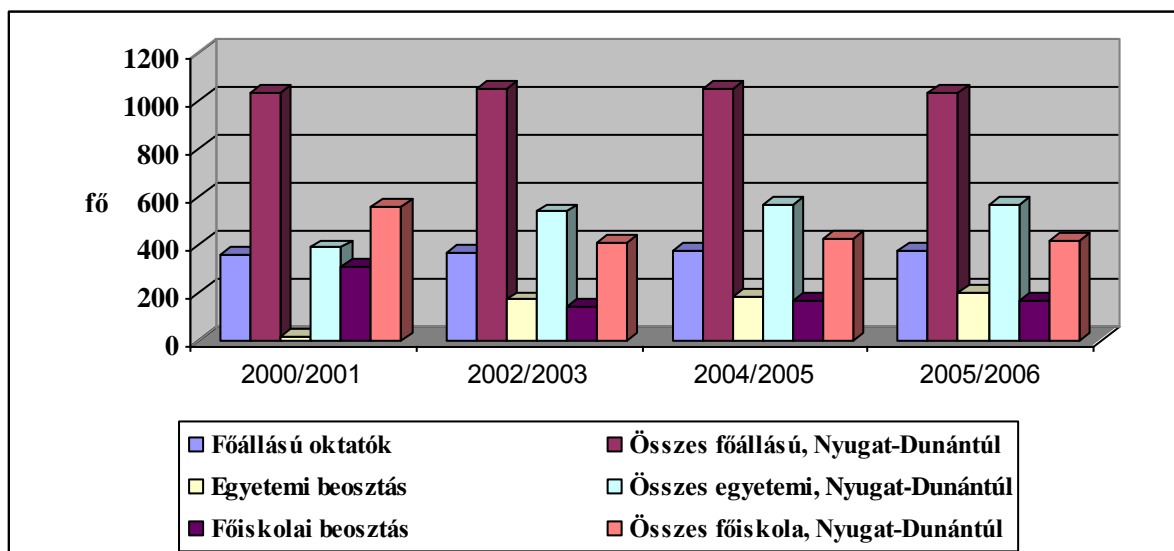
A főállású oktatók számának változása kis mértékű növekedést mutat, azonban a hallgatók számának növekedését nem közelíti meg, ennek következtében az egy oktatóra jutó hallgatók száma jelentős mértékű növekedést mutatott az elmúlt években. Az egyetemi beosztásban dolgozók száma jelentős mértékben nőtt, ezzel párhuzamosan a főiskolai beosztásban dolgozók száma csökkent, köszönhetően a Széchenyi István Egyetem egyetemmé nyilvánításának.

6. Táblázat: Felsőoktatási hallgatók és oktatók száma Győrben

	Összes hallgató (Karak)	Nappali hallgatók (Karak)	Főállású oktatók	Egyetemi beosztás	Főiskolai beosztás	1 oktatóra jutó hallgatók száma
1994/1995	4 574	3 881	339			13,49
2000/2001	11 025	6 664	357	19	309	30,88
2001/2002	11 552	6 841	356	20	312	32,45
2002/2003	12 817	7 380	369	172	146	34,73
2003/2004	14 200	7 887	377	180	175	37,67
2004/2005	15 864	8 316	375	185	170	42,30
2005/2006	17 009	8 557	374	198	165	45,48

Forrás: KSH

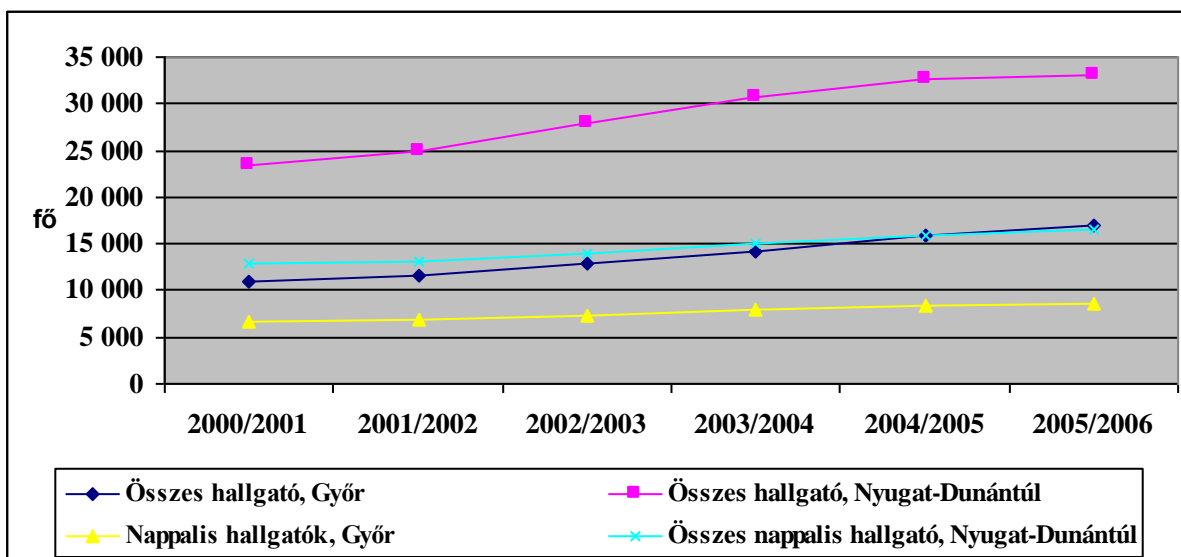
13. ábra: A felsőoktatásban dolgozók száma Győrben és a Nyugat-dunántúli régióban, 2000-2006

Forrás: KSH

Győrben a régióban tanuló hallgatók kb. fele vett részt nappali és egyéb oktatási formában, az arány az utóbbi tanévekben növekedést mutatott, a 2005/2006-os tanévben a régióban tanulók 51,6%-a tanult győri felsőoktatási intézményben.

14. ábra: A felsőoktatásban tanulók száma Győrben és a régióban, 2000-2006

Forrás: KSH

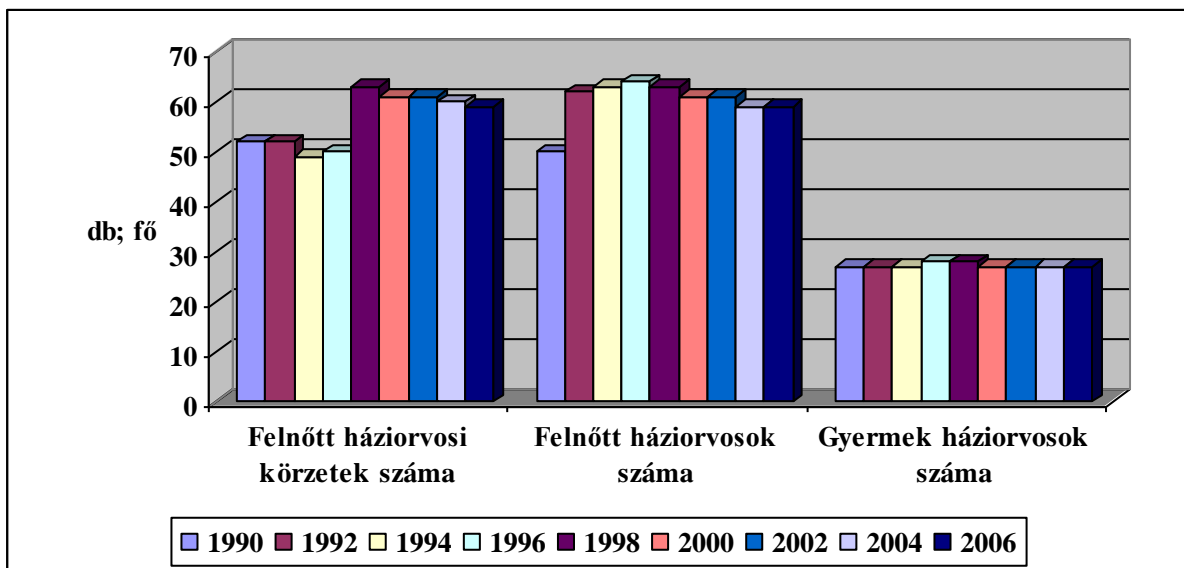
2.3.2 Egészségügyi ellátás

Győrben a '90-es évek végéig nőtt a felnőtt háziiorvosi körzetek száma, azóta kis mértékű csökkenés tapasztalható, hasonlóan a felnőtt háziorvosok számában is. A gyermek háziiorvosi körzetek száma csak kis mértékben változott a rendszerváltás óta, a legtöbb évben a körzetek száma 27 volt. A felnőtt

háziorsvosi ellátásban részesülők száma a rendszerváltáshoz képest közel kétszeresére nőtt, számuk folyamatosan nőtt, 2006-ra az ellátásban részesültek száma meghaladta a 700 000 főt. A gyermek háziorsvosi körzetekben ellátottak száma is növekedett, de sokkal kisebb mértékben. 2006-ban több mint 194 ezer gyermek vett igénybe győri háziorsvosi szolgáltatást.

A kórházakban ellátottak száma szintén növekedett, de csak kis mértékben. Az utóbbi 3 évben a kórházakban ellátottak száma jelentősebb mértékű ingadozást mutatott, 2005-ről 2006-ra közel 5 000 fővel csökkent.

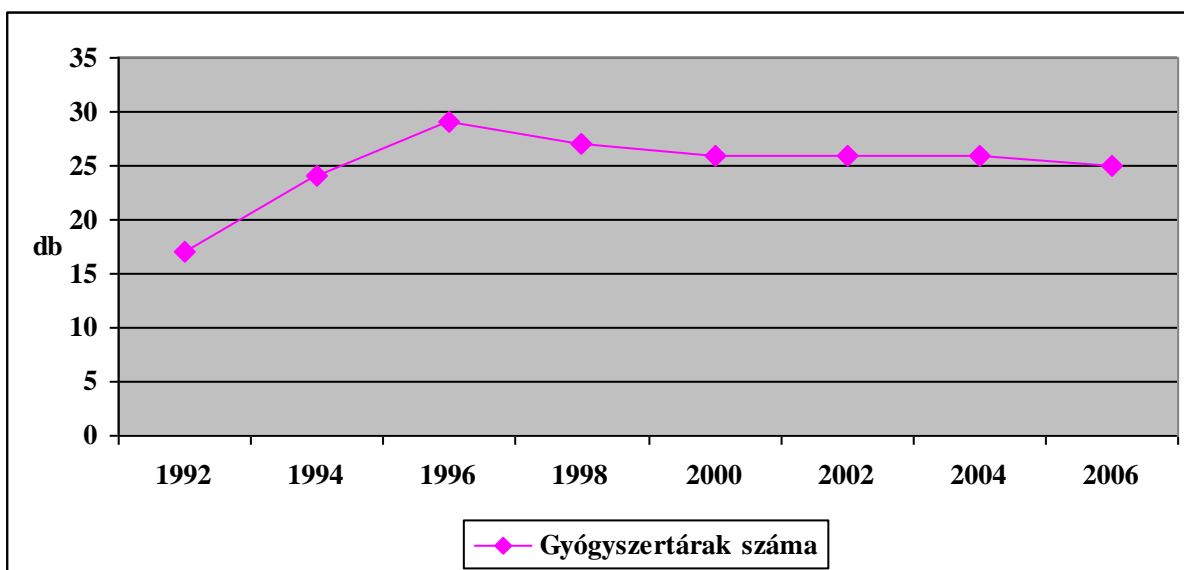
15. ábra: Háziorsvosi körzetek száma Győrben, 1990-2006

Forrás: KSH

A Győrben működő gyógyszertárak száma a '90-es évek első felében jelentős mértékben nőtt, majd kis mértékű csökkenés következett be, 2006-ban 25 gyógyszertár működött a városban.

16. ábra: A gyógyszertárak száma Győrben, 1992-2006

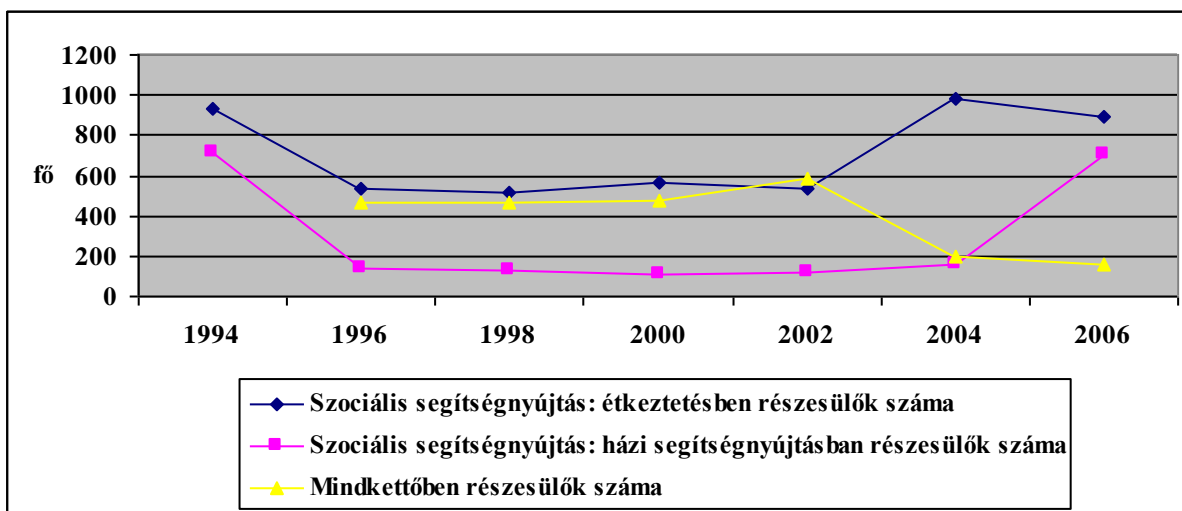

Forrás: KSH

2.3.3 Szociális ellátás

A következő ábra a szociális segítségnyújtásban részesülők számát mutatja az étkeztetésre és a házi segítségnyújtásra vonatkozóan. A segítségben részesülők száma eleinte csökkent, majd stagnáló tendencia után növekedett a számuk, bár az étkeztetésben részesülők száma ismét csökken. Jelentős mértékben csökkent viszont azok száma, akik minkét ellátási formában részesültek, míg a '90-es évek közepén számuk elérte a 466 főt, 2006-ban csak 160-an részesültek mindkét támogatási formában.

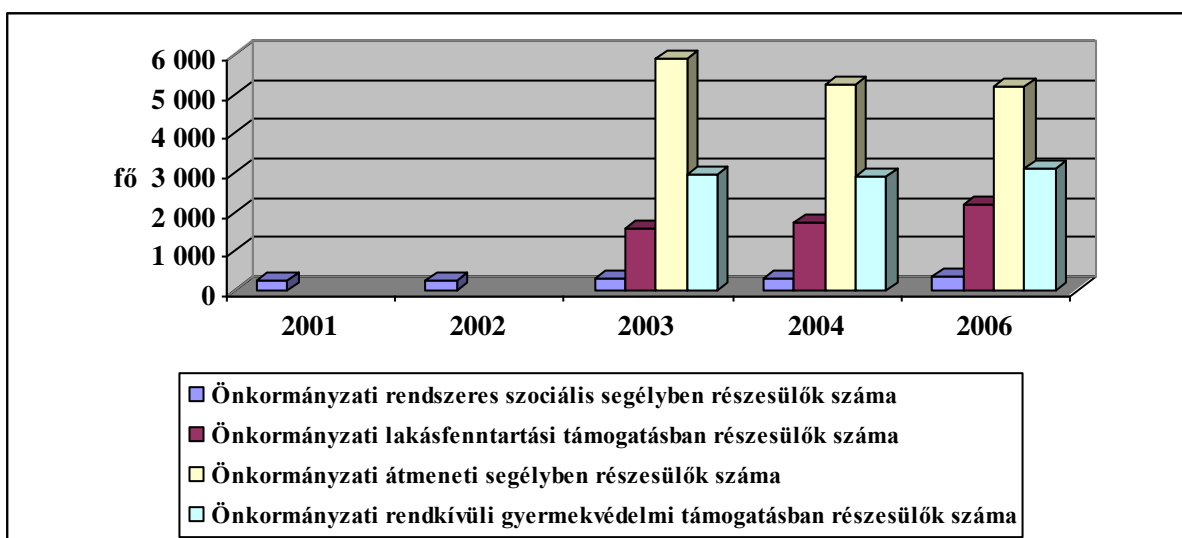
17. ábra: Szociális segítségnyújtás: étkeztetés és házi segítségnyújtás – részesülők száma Győrben, 1994-2006

Forrás: KSH

Az önkormányzat által támogatásban részesülők számát mutatja a következő ábra. A legnagyobb számban azok vannak, akik átmeneti segélyben részesülnek, bár számuk kissé csökkent, de csökken. A többi támogatási formában részesültek száma viszont növekedést mutatott az elmúlt években.

18. ábra: Az önkormányzat által szociális támogatásban részesülők száma Győrben, 2001-2006

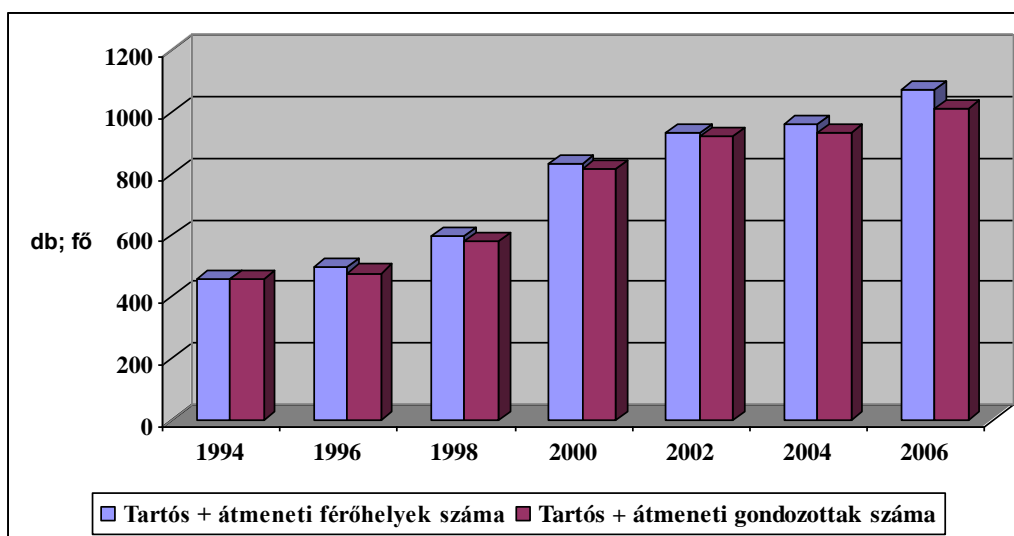
Forrás: KSH

A tartós és átmeneti férőhelyek száma 1994 óta minden évben meghaladta a ténylegesen gondozottak számát. Mind a férőhelyek, mind a gondozottak száma növekedett az elmúlt évtizedben, jelenleg a gondozottak száma kis mértékben meghaladja a az 1 000 főt.

Az idősek otthonainak száma 1994 óta a háromszorosára nőtt, 2006-ban 12 ilyen intézmény működött Győrben. A férőhelyek és a gondozottak száma is nőtt 1994 óta. Az utóbbi két évben a férőhelyek száma jelentős mértékben nőtt.

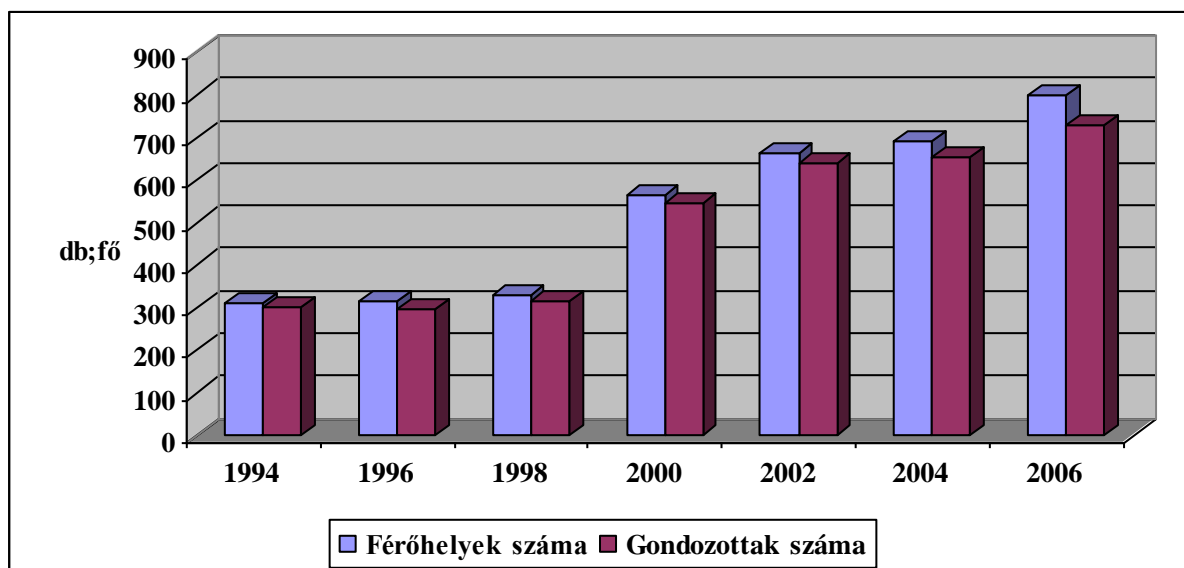
A fenti intézmények kihasználtságára a csökkenő tendencia jellemző, így mindkét ellátási forma esetén van szabad kapacitás, a tartós és átmeneti férőhelyek esetében 2006-ban a kihasználtság 94,2%-os, míg az idősek otthonainak esetében 91,15% volt.

19. ábra: Tartós és átmeneti férőhelyek adatai Győrben 1994–2006

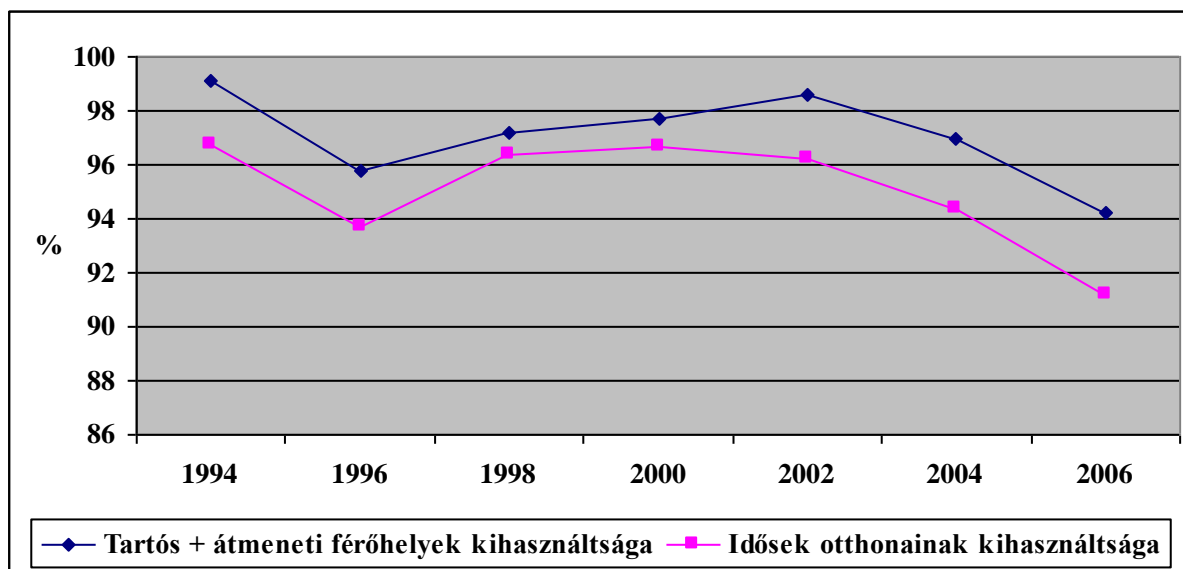
Forrás: KSH

20. ábra: Idősek otthonainak főbb adatai Győrben, 1994-2006

Forrás: KSH

21. ábra: A tartós és átmeneti férőhelyek és az idősök otthonainak kihasználtsága Győrben, %, 1994-2006

Forrás: KSH

2.3.4 Győr város közzolgáltatásainak bemutatása

Az alábbiakban a legjelentősebb közmű szolgáltatókat mutatjuk be, eltekintünk a Győr területén működő olyan kis szolgáltatóktól, melyek tevékenysége az ellátási terület illetve lakosság szempontjából jelentéktelen.

- Ivó- és iparvíz ellátás: Pannon-Víz Zrt.
- Szennyvíz elvezetés/-tisztítás: Pannon-Víz Zrt
- Csapadékvíz elvezetés: Pannon-Víz Zrt.,
- útkezelők Győr MJV Útkezelő szervezete, Magyar Közút KHT
- közterület fenntartás, hulladékgyűjtés: Győri Kommunális szolgáltató Kft.
- Gázellátás: ÉGÁZ-DÉGÁZ Zrt.
- Elektromos energia ellátás: E.on Észak-dunántúli Áramszolgáltató Zrt.
- Távhő ellátás: GYÓRHŐ Kft.
- vonalas távközlő hálózat: Magyar Telekom Nyrt.
- kábeltelevízió hálózat: Vidanet Zrt.
- Tömegközlekedés: Kisalföld Volán Zrt.

Pannon-Víz Zrt.

A Pannon-Víz Zrt. mint cég Győr város többségi tulajdonában, ezen túlmenően mintegy 123 további, Győr környéki önkormányzat tulajdonában van. Győrben a vízellátó és tisztító rendszereket, az egyesített rendszerű csatornahálózatot, az elválasztott rendszerű szennyvíz hálózatot és szennyvíztisztítót, egyes helyeken csapadékvíz elvezető hálózati elemeket üzemeltet.

ÉGÁZ-DÉGÁZ Zrt.

A cég magántulajdonú társaság, a Gaz de France Csoport tagja. Győrben a gázellátó hálózatot üzemelteti. A közelmúltban, jogszabályi követelmények teljesítése céljából alakult, mint az Égáz-Dégáz Gázszolgáltató ZRT leányvállalata. A közüzemi gázszolgáltató tevékenységet az Égáz-Dégáz Gázszolgáltató ZRT végzi

E.on Észak-dunántúli Áramszolgáltató Zrt.

A cég magántulajdonú társaság, az E.on Csoport tagja. A közelmúltban, jogszabályi változások miatt kettévált energia szolgáltató és elosztó hálózat üzemeltető céggé. Győr területén villamos elosztó hálózat üzemeltetője, és a lakosság tekintetében pillanatnyilag kizárólagos energia szolgáltató.

Győrhő Kft.

A cég Győr város 100%-os tulajdonában van. Győr város távhőellátó rendszerének üzemeltetője.

Magyar Telekom Nyrt.

Magántulajdonú társaság, a T-Com csoport tagja. Győrben a lakossági vezetékes telefonhálózat üzemeltetője.

Vidanet Zrt.

Magántulajdonú társaság, a T-Com csoport tagja. Győrben a legjelentősebb kábeltelevíziós szolgáltató, a kábeltévé hálózat üzemeltetője.

Győri Kommunális Szolgáltató Kft.

Több mint egy évtizede gyűjti a térség településeinek lakossági hulladékát. A társaság hosszas előkészítő munkájának eredményeként 2003-ban alakult 112 település részvételével a nagytérségi hulladékgazdálkodási konzorcium, amely 2005-ben Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás néven jogi személyiségű társasággá alakult át. A társulás célja, hogy Győr gesztorságával korszerű hulladékgazdálkodási rendszer épüljön ki a régióban, olyan tárgyi, technikai feltételeket teremtve, amelynek révén a 112 településen megvalósul az újrahasznosítást szolgáló szelektív gyűjtés, a komposztálható anyagok és a lerakóba kerülő szemét külön gyűjtése, valamint Győr-Sashegyen korszerű hulladékkezelő mű és lerakó épül. A rendszer kiépítését az Európai Unió és hazai központi költségvetés támogatja. A hulladékgazdálkodási rendszer 2008-ban kezdi meg működését, sikere elsősorban a térségben lakók aktív közreműködésén múlik.

Kisalföld Volán Zrt

A győri székhelyű. többszöri átalakulás után, 1992 decemberében nyerte el mai szervezeti formáját, ekkor vált személyszállítási profilú részvénytársasággá. Jegyzett tőkéje 777 millió 520 ezer forint, részvényeinek 73,34 százaléka az ÁPV Rt tulajdonában, 26,66 százaléka magántulajdonban van. Győr helyi tömegközlekedési feladatain kívül Sopron és Mosonmagyaróvár helyi közlekedési feladatait, valamint a megyén belüli helyközi és a megyén kívüli távolsági utazási igények kiszolgálása a feladata.

2.4 Győr városának települési infrastruktúra jellemzői

A város kialakulásában, életében a folyóknak meghatározó szerepe volt: a Duna a Rába és a Rábca teszi Győrt a folyók városává. A város fejlődésében domináns szerepet játszott folyóparti, tájegységek határán való fekvése. A Duna mentén, annak is jobb partján haladt az a fontos közlekedési útvonal, mely a Kárpát –medence középső részéből nyugatra vezetett. Ezen az útvonalon haladt a római korban Aquincumot (Buda) és Vindobonát (Bécs) összekötő út. A Duna kelet-nyugati szakaszának ezen a részén a természeti viszonyok is kedvezőbbek voltak, mint az északi oldalon, ahol több nagyobb folyó ömlött a Dunába, ami nehezítette a közlekedést. A déli parton ilyen akadályt csak a Rába és a Rábca torkolata jelentett, amit egy helyen, Győrnél kellett csak leküzdeni. Az árvízmentes teraszok és Győrtől nyugatra az ugyancsak árvízmentes magastér előnyösen hatottak a közlekedésre. Ezt az előnyös helyzetet látszólag csökkentette az a tény, hogy Győr nem a Duna főága, hanem annak mellékága, a Mosoni-Duna mellé települt. De ez a hátrány csak látszólagos: a dunai hajózás egészen az 1886-1894 közötti folyószabályozásig a Mosoni-Dunán, Győri-Duna-ágon haladt; mivel a szigetközi Duna rendkívül elfajult medre morotváival, mellékágak, holtágak, szigetek, zátonyok labirintusával alkalmatlan volt a hajózásra.

2.4.1 Természeti és épített környezet, építészeti emlékek

A város kialakulásában a geomorfológiai viszonyok is szerepet játszottak: a mai Belváros területén egy árvízmentes teraszt találunk, melyet egy parti dűne is megemelt és így vár építésére alkalmassá tette.

A felszíni vízfolyások, a magas talajvíz minden korszakban biztosítani tudta a város vízellátását, a legújabb időszakban még az ipari vízszükségletét is. A második világháború után mélyfúrással felszínre hozott termásvizet az üdülés mellett gyógyászati célokra is felhasználjuk.

Győr területének mai geomorfológiai viszonyai a település kialakulására, fejlődésére és jövőbeni továbbfejlődésére is jelentős hatással voltak, és hatásuk ma is tart. Azt, hogy a város ma dél és kelet felé terjeszkedik, a felszíni viszonyok igen nagy mértékben befolyásolják.

A győri táj karakterét az összefutó folyók mentén levő ártéri erdők, galéria-ligetek és gyepek láncolata, a magasabban fekvő sík területeken a művelt mezőgazdasági területek látványa határozza meg. Az alacsonyabb ártéri részeken változatos a tájhasználat, erdők, ligetek, gyepek borítják, a magasabb ártéri részeken művelt szántók, kertek találhatók. A győri kisalföldi táj jellegzetes síksági táj, a közigazgatási terület legmagasabb és legalacsonyabb pontja közötti szintkülönbség 30m alatti. Változatosabb domborzatú rész a Ménfőcsanak délkeleti részén benyúló Pannonhalmi dombság Ravasd-Csanaki vonulatának északi része.

A kisalföldi területeken – a folyók menti ártéri erdőket kivéve – az erdősültség mindig alacsony volt. Azonban Győr és Győrszentiván között, két jelentősebb nagyságú területrészen már évszázadok óta erdőterület található.

Az elmúlt években lezárult a mezőgazdasági területek tulajdonviszonyait gyökeresen átalakító kárpótlás és részarányba adás folyamata. A változások során kialakult birtokszerkezet nem teremtette meg a családi farmgazdálkodás alapjait. A kialakult telkek cca. kétharmada 1 ha alatti, cca. egynegyede 1 és 10 ha közötti méretű. Ennek következménye, hogy a földtulajdon és a földhasználat összehangolása a gyakorlatban spontán módon folyamatban van. A ténylegesen gazdálkodók különböző bérleti akciók és földvásárlások révén próbálnak jövedelmező és versenyképes műveléshez szükséges méretű birtokot művelni. A földhivatali térkép elaprózódott birtok szerkezetet tükröz, a valóságban azonban változatlanul nagy táblában művelt szántóterületek láthatóak. A korábbi mezőgazdasági üzemi területek, a majorok használata a 90-es évek elejétől teljesen átalakult. Jellemzően mezőgazdálkodáshoz kapcsolódó tevékenység a Bácsai majorban és a Bábolna ÁG volt TETRA telepén folyik, a többi esetben kisipari, szolgáltató és raktározó tevékenységek megtelepedése a jellemző. A mezőgazdasági területeken belül sajátos tájhasználatot képviselnek a kertés területek

(volt zártkerti területek). Hagyományos szőlőterületek a Győrszentiván melletti Naphegy és a Kishegy térsége voltak.

A város zöldterületi ellátottsága vegyes képet mutat: a közterületi zöldterületek, parkok mennyisége alacsony (122 ha), azonban a tényleges zöldfelületek mennyisége jelentős a folyók hullámtéri erdőinek (464 ha), a döntően rét, legelő művelési ágú területeinek (360 ha), a töltéseknek (199 ha), és a néhány jelentős méretű erdőterületnek (2118 ha) köszönhetően. Városszerkezet és városkép szempontjából jelentős a Szt. István út melletti parksor, mely őrzi a XIX. sz. végi városfejlesztés nagyvonalú koncepcióját. Meghatározó ezen kívül a Batthyány tér, a Bem tér, és az Erzsébet liget.közpark, valamint a lakótelepi zöldfelületek.

A települési környezet állapotának javítása, vagy legalább szinten tartása fontos feladat, biztosítani kell a komfortos települési környezetet. Ehhez egyrészt az átszellőző folyosók működését szabadon kell hagyni, nem szabad beépíteni. Másrészt Győr tüdejét, a Püspökerdőt jelentős biológiai aktivitású területként kell megtartani. A külterületi és belterületi zöldfelületek oly módon kapcsolódjanak össze, hogy segítsék a tiszta, párásabb és hűvösebb légtömegek városba való bejutását.

A természeti erőforrásokkal való tartamos és takarékos gazdálkodás, az emberi szükségletek kielégítése és a környezeti értékek megőrzése közötti hosszú távú egyensúly biztosítása érdekében fontos, hogy a fejlesztésre kijelölt területek igénybevétele ütemezetten történjen, továbbá az ökológiailag érzékenyebb, sérülékenyebb területek – pl. vízpartok, vízbázisok hidrogeológiai védőterületei, távlati vízbázisok térségét érintő területek – igénybevétele későbbi ütemekben történjen meg.

Győr **jelenlegi városszerkezete tíz történeti település** összevonásával alakult ki. A történeti Belvárosban az ókori római, a kora- és későközépkori, valamint az új- és legújabb beépítések szerves településszerkezeti és városképi egységet alkotnak. A városhoz kapcsolt települések az utak mentén fokozatosan összeépültek a történeti külvárosokkal.

A település területeinek használatát erősen befolyásolták a XIX. század közepén megépült vasútvonalak: a kelet-nyugati középtengelyt átmetsző Bécs-Budapest vasútvonal, valamint a Győr-Pápa vasútvonal. A XIX. század elején megépült a vagongyár és az ágyúgyár, megjelentek a munkástelepek (ágyúgyári lakótelep, Kisbácsa) valamint fejlődésnek indult Révfalu és Nádorváros.

A II. világháború utáni fejlődés két területen a legszembetűnőbb: egyrészt megtörtént a környékbeli falvak városhoz csatolása, másrészt a gyors ipari fejlődés eredményeként létrejötték új iparterületek Gyárváros és Belváros között az ágyúgyártól északra és a volt reptér területén. Az iparosodás felgyorsította az urbanizációt, megépültek a blokkos, majd paneles lakótelepek (Sziget, Gyárváros, Adváros, József Attila lakótelep, Marcalváros). Az elmúlt ötven év telepszerű lakónegyedei (Adváros, József Attila lakótelep, Marcalváros) dél felől széles, összefüggő övezetet alkotnak, melyeket át-és átszőnek kisvárosias és kertvárosias lakóterületek. Fontos szerkezetalakító változás volt az 1-es út nyomvonalának kiépülése az új Rába híddal, és a rá merőlegesen a 14-es sz. út új nyomvonalának megépülése az új Duna híddal. Szintén fontos szerkezet és fejlődési pálya módosító hatása volt a város fejlődésére a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola (a mai Széchenyi Egyetem) letelepedésének Révfaluban.

A következő lényeges esemény a Belváros modern szemléletű rehabilitációjának megindulása volt a 70-es évek végétől, ez a 80-as években sikeresen folytatódott (melyet 1989-ben Europa Nostra díjjal ismertek el).

A rendszerváltás utáni időszak is nagy változásokat hozott. A rendszerváltáshoz vezető gazdasági válság gazdasági szerkezetváltásba torkollott, ennek következtében sok korábbi üzem bezárt, vagy bezárás előtt, ill. jelentős méretű telephely csökkenés előtt áll (ÉKMOV, GYÁÉV, Richards, Uniontext, Gardénia, Ringa, Rába Vasúti Járműgyár, Tejgyár, Olajgyár, Kekszgyár). Az újonnan alakult gazdasági vállalkozások egy része a korábbi óriástelephelyeket foglalta el (Házgyár), de a legjelentősebb új

vállalkozások a volt reptéren (AUDI), illetve az 1993-ban megnyitott Győri Ipari Park területén kezdtek el működni.

A lakásépítésben a 90-es évek eleji visszaesést követően előbb foghíjserű beépítések, majd a leromlott épületek helyének intenzívebb beépítése, még újabban új területek parcellázása és beépítése áll az ún. „vállalkozói lakásépítők” érdeklődésének középpontjában.

Erre az időszakra jellemző a nagyméretű kereskedelmi funkciók koncentrált megjelenése részben a bezárt iparterületen a Belváros közelében (Interspar-Baumax, majd Árkád), nagyobb részt új helyszínen (a legnagyobb kiépült ilyen helyszín a 83. sz. út kivezető szakasza menti terület: Briso Store, Metro, Decathlon, Tesco és Kika). A déli városrész központi fekvésű területén épült fel a Plaza és a Praktiker.

Ezen időszak legfontosabb infrastrukturális változása az elkerülő utak megépülése volt: elsősorban az M1-es autópálya és a 83.sz. út elkerülő szakaszának megépülése.

A **régészeti korok emlékei** a város területét sűrűn behálózzák: ismertségük nem elhanyagolható, feltártságuk azonban közepesnek mondható. A legsűrűbben a történeti városmagban található az örökségvédelemhez tartozó elemek, a központtól távolabbi lelőhelyek többnyire dűnékre és útvonalakra fűződnek fel (Dunát keletről kísérő vonal-Budai út- Győrszentiván keleti határáig; régi Rába-medreket követő Pápai út vonala).

Győr az ország **műemlékekben gazdag városai** közé tartozik, így természetesen sok terv foglalkozik a város kulturális örökségének megőrzésével, fejlesztésével. Mind az országos védettségű műemlékek, mind a helyi építészeti értékek száma jelentős. (térkép1)

A Belváros egykori városfalon belüli része műemléki jelentőségű területi védettség alatt áll (Pietro Ferrabosco által épített, XVI. századi hétbástyás várfallal egykor övezett terület a Rába és a Duna összefolyásánál), és számos épület egyedileg is védett. Ezen túlmenően a Belváros műemléki jelentőségű területén kívüli területei helyi területi védelem alatt állnak.

Újváros újabban elrendelt területi védettsége is indokolja, hogy rehabilitációja kiemelt figyelmet kapjon: a védett városrész szerkezetének és karakterének megtartása a legfontosabb, a kisebb számú védett épület védelme mellett. Helyi védelem alatt áll a Gyárvárosban található ágyúgyári lakónegyed telepszerű beépítése.

A **területfelhasználás szerkezete** kisváros és nagyváros közötti átmenetet mutat: a történeti Belvároson kívül nincs igazán hasonlóan sokfunkciós városrészi központ a sok „központkezdemény” ellenére. A Belváros sűrű beépítése és a paneles lakónegyedek ellenére a város lakóterületeinek döntő része alacsony sűrűségű, családiházias lakóterület. (térkép2)

A város egészében a szükségesnél nagyobb területet foglalja el a térségből, és ez a „szétterülés” nem állt meg. Nemcsak a táj, de a város mikroklimatikus viszonyainak megőrzése érdekében is lényeges a különálló településrészek összenövésének megakadályozása (ennek jelei leginkább Ménfőcsanak és Győrszentiván térségében jelentkeznek).

Győr az elmúlt évtizedekben megtörtént fejlesztések ellenére is **forgalmi (gépjármű, gyalogos) és strukturális problémákkal küzd**, melyeket megoldani csak komplex városfejlesztésben gondolkozva lehet majd. Emellett a folyópartok intenzív hasznosításával, sport és szabadidős területek kialakításával élhetőbb város létrejöttére nyílna lehetőség. Erősebb idegenforgalommal, színesebb kulturális kínálattal, színvonalasabb sporteseménnyel rendelkező város megteremtésére kell törekednünk, mellyel elérhető a domináns népességvonzó és -megtartó szerep a térségben.

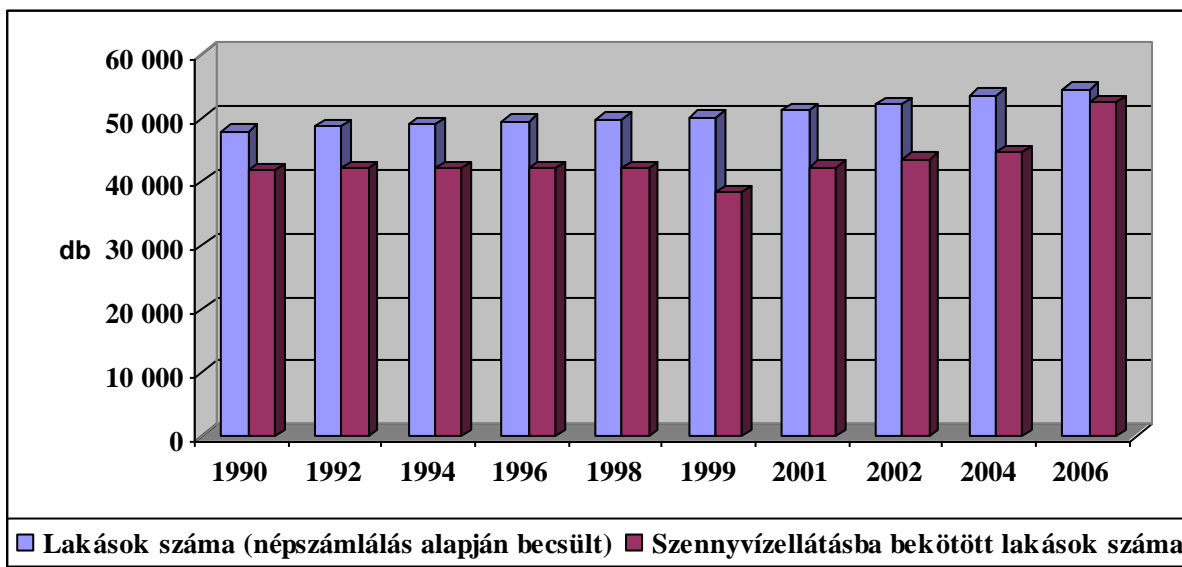
1. Térkép: Kulturális örökségvédelem – műemlékvédelem

2.4.2 Lakásviszonyok

Győrben a lakások száma folyamatosan nőtt a rendszerváltás óta, 1990-hez képest 2006-ban 13%-kal volt több lakás Győrben, 2006-ban a lakások száma 54 419 volt. A szennyvízellátásba bekötött lakások száma változó volt a rendszerváltás óta eltelt időszakban, az arány jelenleg közel 100%.

22. ábra: Lakások és szennyvízzel ellátott lakások száma

Forrás: KSH

2.4.3 Győr város közműellátottsága

Győr város közigazgatási területének belterületi részei közművel jellemzően ellátottak. Mind az energiaközművek (elektromos ellátó hálózat, gázellátó hálózat, részlegesen távhő ellátás), mind a hírközlő hálózat (telefon-, kábeltelevíziós hálózat), illetőleg víziközművek (ivó- és iparivíz ellátás, szenny- és csapadékvíz elvezetés) jellemzően kiépültek. Általános kapacitás-, illetve ellátási hiányosságról nem beszélhetünk, ugyanakkor egyes részterületeken (mind földrajzi, mind közmű szakági területet értve ezalatt) tapasztalhatók speciális, közműellátást érintő hiányosságok, illetőleg megoldandó ellátási feladatok, melyet az alábbiakban mutatunk be.

Győr közmű ellátásának fejlesztése extenzív illetve intenzív módon kell, hogy történjen. Intenzív fejlesztés alatt értjük a már ellátott területek közmű ellátási színvonalának (korszerűsítés), illetve az üzemelő gerinchálózatra történő rácsatlakozás arányának a növekedését. Ezen fejlesztési igényeket, lehetőségeket értelemszerűen a jelen állapot hiányosságai, illetve a technológiai fejlesztések révén kiaknázható új lehetőségek, nem utolsósorban pedig az utóbbi évek, évtizedek környezet állapot miatti módosult peremfeltételek határozzák meg.

Extenzív fejlesztés alatt pedig a jelenleg ellátatlan területek ellátásba történő bekapcsolását, illetőleg a jövőben jelentkező fejlesztések (területfejlesztések, új beruházások, új beépítések) közmű ellátásának kiépítését, a meglévő hálózatok esetleges kapacitásbővítési igényét értjük (hálózat bővítés).

Tekintettel arra, hogy Győr közmű ellátása területi lefedettség szempontjából (kivéve a csapadékvíz elvezetését) előrehaladott állapotban van, az extenzív fejlesztés számára inkább az újonnan keletkező igények, semmint a meglévő igényeknek való megfelelés indukál célokat.

Ugyanakkor az intenzív fejlesztésben számos feladat előtt áll a város, amelynek kisebb része adódik a rákötési arányok növeléséből (ez gyakorta nem műszaki, hanem a fogyasztók elérhető igény szint-növekedésének kérdése), sokkal inkább a fejlettebb technológiák, anyagok, alkalmazása, a meglévő hálózatok rekonstrukciója, az üzemeltetés fejlesztése, a környezetvédelmi szempontok súlyának növekedése, általában véve a magasabb, fejlettebb ellátási színvonal elérése állít feladatokat.

A település teljes területén belátható időtávlatban várható fejlesztések vízigénye kielégíthető, értelemszerűen az új fogyasztói igények számára a szükséges hálózat bővítést ki kell építeni.

Kiemelten fontos kérdésnek tartjuk ugyanakkor az iparvíz hálózat fejlesztésével/visszafejlesztésével való összefüggést. Amennyiben az iparvíz hálózat (a jelenlegi elképzelések szerint megszüntetésre kerül, úgy megoldásra vár a tűzvíz ellátás kérdése. A tűzvíz ellátásban az iparvíz hálózat jelentős szerepet tölt be, ennek kiesése az ivóvíz hálózatra hárítja át a tűzvíz ellátás feladatait.

Feltétlenül említést kell tenni arról a körülményről, hogy Győr városának közmű nyilvántartása rendezetlen. Az egyes szolgáltatók saját rendszerükben rögzítik a nyilvántartási adatokat, jóllehet a városi érdekeltségű szervezeteknél ez sem következetes. A nyilvántartások között az átjárhatóság nem biztosított, nem is a kor követelménye szerinti teljeskörűen számítógépesített. A vonatkozó jogszabály szerint kötelező városi egyesített közmű nyilvántartás pedig nem létezik. Ezen körülmények miatt a közmű tervezési feladatok jelentős bizonytalanságokat rejtenek, a gyors döntéshozatali vizsgálatok elvégzése (pl. pályázat előkészítések) lehetetlenek. Ezen a téren sürgős változás kell, hogy történjen.

2.4.3.1 Győr vízellátásának átfogó ismertetése

Ivóvíz ellátás

Győr városa jó minőségű ivóvízzel rendelkezik. A vízkivételi- és tisztító művek, illetőleg az elosztó hálózat a Pannon-Víz Zrt. kezelésében vannak.

Az ivóvíz termelés túlnyomó része a szőgyei és a révfalui (mindkettő sérülékeny vízbázisú) vízműben történik. A vízművek Győr városán kívül jó néhány szomszédos település ivóvíz ellátását is biztosítják.

A szőgyei vízkitermelő kutak a Duna vizéből táplálkozó parti szűrésű kutak, a kinyert víz a tisztító műben vastalanításra kerül, a hálózatba történő betáplálás előtt. Külön ki kell emelnünk, hogy az Országos Területrendezési terv értelmében a Szigetköz és a Rába folyó melletti területek vízkészletét országos jelentőségű vízbázisnak kell tekinteni.

Győrben a víztermelő kapacitás elegendő, illetőleg jelentős tartalékkal rendelkezik.

Az ivóvíz vezeték-hálózat túlnyomó része a Pannon-Víz Zrt. tulajdonában is van, nem csupán üzemelteti azt.

Győr lakosságának gyakorlatilag 100%-a számára rendelkezésre áll a vezetékes ivóvíz ellátás (lakóövezetekben). A lakások mintegy 92%-a veszi ténylegesen igénybe a vezetékes ivóvíz szolgáltatást. Győr ivóvíz ellátása fejlesztésének egyik iránya a vezetékes ellátásba még be nem kapcsolt lakások rákötése a városi hálózatra olyan területeken, ahol a gerinchálózat már kiépült. Részarányuk mindazonáltal viszonylag elenyésző, a felzárkóztatás nem műszaki, közmű fejlesztési kérdés, inkább társadalmi probléma.

A kiépült csőhálózat jellemzően körvezetékes rendszerű.

A városban üzemel egy alapnyomású hálózat (alsó zóna), illetőleg két felső zóna. Ez utóbbiak egyike a Marcalvárost és Advvárost magában foglaló zónaterület, illetőleg Győr-Szabadhegy D-i része korábbi vízellátási gondjainak (nyomáshiány) kiküszöbölésére létesült nemrégiben egy víztorony a Kakashegy környezetében. A figyelembe vehető hálózati nyomás általánosan 3 bar körüli érték, ettől természetesen kisebb területeken (jellemzően felfelé) eltérés lehetséges.

Az ellátó hálózat összes hossza mintegy 360 km, anyagai a létesítés időpontjában jellemzően alkalmazott anyagokhoz igazodnak. A legrégebbi vezetékek öntöttvas vezetékek, a 60-as és 70-es

években létesült vezetékek azbesztcement vezetékek, és csak az elmúlt 20-25 évben létesített vezetékszakaszok korszerű, műanyag vezetékek.

A K-i gerinchálózat üzemeltetési problémái (előregedett AC anyagú vezetékek) illetve a révfalui vízbázis sérülékenysége miatt kívánatos távlatban egy új hálózati megtáplálás kiépítése a szögyei vízmű felől, annak bővítésével, a révfalui vízmű fajsúlyának csökkentése mellett.

Iparivíz ellátás

Győr az ivóvíz ellátás mellett iparivíz ellátással is rendelkezik. Az iparivíz hálózat létesítését korábban a nagy vízigényű ipari fogyasztók indukálták. Az iparivíz kitermelése a Mosoni-Duna D-i partján, a Belváros peremén lévő felszíni vízkivételi műben történik, ahol a kinyert vizet előtisztításnak vetik alá.

Az iparivíz hálózat a városnak csupán részterületeire terjed ki, elsősorban Gyárvárosra, és a lakótelepi területekre (Adyváros, Marcalváros-jöllehet ez utóbbiban már nem üzemel).

Az iparivíz hálózatra csatlakozik nagyszámú közterületi tűzcsap, illetőleg a lakótelepi zöldfelületek locsolóhálózata is. Az utóbbi években az iparivíz felhasználó üzemek fogyasztása jelentősen visszaesett, napjainkban már gyakorlatilag egyetlen jelentős iparivíz felhasználó üzem működik (Szeszgyár), amely már szintén jelezte, hogy belátható időn belül beszünteti iparivíz fogyasztását. Emiatt az üzemeltető Pannon-Víz Zrt. a közeljövőben megszüntetni tervezi az iparivíz szolgáltatást.

Ennek a tendenciának illetve tényeknek az értékelése ellentmondásos módon lehetséges. Egyrészt napjaink környezetvédelmi problémái egyre inkább előtérbe helyezik a jó minőségű vízzel való helyes gazdálkodás, takarékoság igényét. Ebből a szempontból mindenképpen kívánatos lenne az iparivíz ellátás tekintetében egy új stratégia kidolgozása annak érdekében, hogy a napjainkban már nagyon drága ivóvíz felhasználása tényleg csak az ilyen igényű fogyasztási helyeken valósuljon meg, és az egyéb, ivóvíz minőségű vizet nem igénylő fogyasztási helyek ellátása a meglévő iparivíz hálózat felhasználásával, annak átgondolt koncepció szerinti bővítésével történjen. Ez adott esetben a lakóterületek (lakások) kettős vízvezeték hálózatának kiépítésével válna lehetővé (erre külföldön számos példa van). Mindez persze egyrészt műszaki, másrészt hatósági eljárási feltételrendszert igényel.

Másfelől viszont Győr térsége igen jelentős mennyiségű, jó minőségű vizet adó vízbázissal rendelkezik (a szigetközi vízbázis országosan is az egyik legjelentősebb ivóvíz bázis). Így Győr a környezeti feltételei révén nincs rákényszerítve a jó minőségű vízzel való szigorú gazdálkodásra. Az iparivíz hálózat üzemeltetése ebből a szempontból nem tűnik gazdaságosnak (a kettős hálózat magasabb üzemeltetési költséget von maga után, a meglévő ipari vízmű - elhelyezkedése révén – nem bővíthető/fejleszhető, mi több: városépítészeti szempontból mindinkább idegen testté válik az adott területen). Tekintettel azonban arra, hogy a szigetközi vízbázis térségi jelentőséggel bír, az iparivíz hálózat fejlesztésének vagy megszüntetésének kérdését térségi viszonylatban történő vizsgálatok alapján – térségi gazdaságossági és környezeti szempontok fényében kell átgondolni. Jelenleg ilyen jellegű törekvés nem tapasztalható.

Termásvíz

Vízellátás kérdéskörében speciális jelentőséggel bír a termásvíz kérdése. Mivel a termásvíz ellátás hagyományos értelemben nem minősül közműnek, ehelyett csupán utalunk arra, hogy Győr jelentős kapacitású, részben gyógyvíznek minősített termásvíz-bázissal rendelkezik, melyek felhasználása már régebbi időkre nyúlik vissza, ugyanakkor korszerű formában történő felhasználása a 2003-ban megépült gyógy- és élményfürdővel indult meg. Győr - termásvíz adottságai révén - jelentős fejlesztési lehetőségek előtt áll. A termásvíz kivétel az Újvárosban és Szigetben létesült termálkutak révén valósul meg, így az erre alapozó fejlesztések is ebben a térségben kézenfekvők.

2.4.3.2 Győr szennyvíz elvezetésének átfogó ismertetése

A csatorna gerinchálózat összes hossza mintegy 355 km, a közcsatorna hálózatra kötő lakások száma mintegy 93%, ami a hasonló településekhez képest jobb, de fejlesztési feladatokat még mindig magában rejt. A lakosságon kívül az üzemek túlnyomó része is közcsatornába vezeti szennyvizét. Az intenzívebben lakott területek csatornázottsága magasabb (gyakorlatilag 100%), így területi értelemben a csatornázottság a lakásszámra vetített csatornázottság átlaga alatt van.

A csatornázásra vonatkozóan a Megyei Területrendezési Terv előírja: „A meglévő és tervezett szennyvízcsatorna hálózatoknál a csatornázatlan ingatlanokat kötelezni kell a rákötésre. A szennyvízcsatorna hálózatra rákötést követően a szikkasztókat és az egyedi közműpótló berendezéseket szakszerűen fel kell számolni...”, amelyet a település helyi építési szabályzatába be kell építeni.

A szennyvíz elvezetése a központi belterület túlnyomó részén egyesített rendszerű csatorna hálózatban történik, a többi település részen elválasztott rendszerű csatorna hálózat üzemel, mely általában az utóbbi egy-két évtizedben épült ki. Az elválasztott rendszerű hálózat jellemzően NA200 átmérőjű vezetékkel, gravitációs rendszerrel épült ki, körzeti szennyvíz átemelők közbeiktatásával. A hálózat elvezető kapacitása általában elméletileg elegendő, ugyanakkor számos probléma adódik a szabálytalan csapadékbekötések miatti időszakos túlterhelődéstől. Ugyancsak utalunk arra a problémára, hogy a győri szennyvízcsatorna hálózatra köt néhány környező település szennyvize, melyek esetében a távolság miatti, és a korábbi nagyvonalú (túlzott hidraulikai terhelésekkel számoló) méretezésekből adódó kis átlagos továbbítási sebesség miatti jelentős utazási idő egyes helyeken jelentős szennyvízminőségi problémák forrása. Sajnálatos koncepcionális probléma, hogy az (elsősorban a peremkerületekről illetve szomszédos településekről érkező) elválasztott szennyvizek a központi belterület egyesített csatornahálózatába jutnak ahelyett, hogy azok közvetlenül, továbbra is elválasztott módon a szennyvíztelepre kerüljenek. Emiatt, az egyesített rendszer időszakos túlterhelésekor ezen többlet szennyvizekkel terhelt kevert vizek is tisztítás nélkül jutnak a felszíni vizekbe. Ennek a problémának a kezelésére készültek vizsgálatok, de ma még nem számolhatunk be arról, hogy a probléma kezelése konkrét időtávlatban belül megvalósulna.

Győr, és a Győrbe érkező szennyvizek túlnyomó része az ún. Dél-nádorvárosi átemelő révén, a Mosoni-Duna alatt húzódó nyomóvezetéseken (NA800+NA1400) jut a Győr-Bácsán lévő, nemrégiben korszerűsített szennyvíztisztítóra. A szennyvizek kisebb, a Mosoni-Duna É-i felén elhelyezkedő területek szennyvize ugyanezen nyomóvezetésekre kerül, már az említett átemelő után.

A szennyvízhálózat esetében (mint azt fentebb is jeleztük) kapacitásprobléma csapadékos időszakban jelentkezik bizonyos helyeken, az elválasztott rendszerű hálózat esetében a szabálytalan csapadékbekötések miatt, az egyesített rendszerű hálózat esetében pedig az utóbbi egy-két évtized városfejlődése miatt megnövekedett burkolt felületek, illetve az ezekről lefolyó többlet csapadékvíz következtében, másrészt pedig a napjainkban tapasztalható szélsőséges csapadékviszonyok miatt jelentkezik. Ez a kapacitásprobléma sürgető intézkedéseket igényel, ugyanakkor tényleges műszaki megoldáskeresés még csak a közvetlen közelmúltban indult meg, jelenleg az egyesített rendszerre vezethető újabb beépített területek korlátozása van érvényben, ami nyilvánvalóan csak ideiglenes intézkedésként értékelendő, ráadásul jelentős gátja lehet az érintett terület fejlesztéseinek.

A település rendelkezett korábban is szennyvíztisztító teleppel, azonban ennek kapacitása és tisztítási hatásfoka nem felelt meg a kor követelményeinek. 2006-ra azonban európai uniós támogatással a korábbi telep bővítésével/átépítésével megvalósult egy korszerű, teljes biológiai tisztítást és iszapkezelést (komposztálás) végző tisztítótelep, mely kapacitását tekintve nagy távlatban megoldja Győr, illetőleg a győri rendszerre érkező néhány további település szennyvízkezelését.

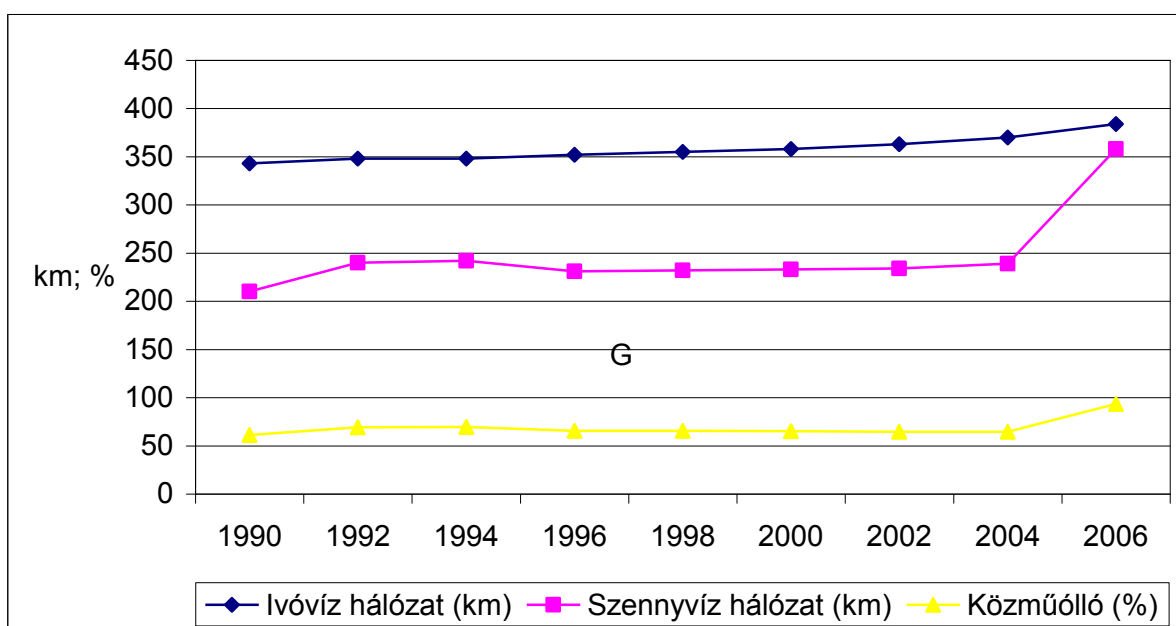
A szennyvíz elvezetés terén az alábbi fejlesztési irányok határozhatók meg:

1. még nem csatornázott területek, illetve ingatlanok bekapcsolása az elvezető rendszerbe,
2. elavult üzemelő rendszerek rekonstrukciója
3. üzemelő rendszereken a szennyvíz minőségi és mennyiségi ellenőrzése
4. egyesített rendszerű hálózati részek szétválasztása kérdésének távlati koncepcionális kezelése
5. új területfejlesztések ellátásának biztosítása

Közműöllő

Győrben az ivóvíz hálózat hossza folyamatosan nőtt a rendszerváltás óta, 2006-ban 384 km-nyi hálózat volt Győrben. A szennyvíz hálózat kiépítésének növekedése nagyobb mértékű volt, mára a közműöllő jelentős mértékben csökkent, a korábbi 65%-os érték mára meghaladja a 93%-ot.

23. ábra: Közműöllő alakulása Győrben, 1990-2006

Forrás: KSH

2.4.3.3 Győr csapadékvíz elvezetésének átfogó ismertetése

Győr városának csapadékvíz elvezetése az egyesített rendszerű csatornahálózattal lefedett részekben többé-kevésbé megoldott. Ez gyakorlatilag a központi belterületnek É-D i irányban a Mosoni-Duna – Győr-Celldömök vasútvonal közötti, illetve K-Ny-i irányban a Holt-Marcal és az Iparcsatorna közötti területére terjed ki, illetőleg Sziget és K-Újváros, valamint Révfülopy legdélibb területeire. Győr közigazgatási területének egyéb részei tekintetében rendszerszerű, elválasztott csapadékvíz elvezető hálózat csupán Újváros Ny-i területén, a József Attila lakótelepen, illetőleg az Ipari Parkban épült ki. Ezen túlmenően kisebb részterületek, utcaszakaszok vízelvezető művei létesültek.

Általánosságban elmondható, hogy az egyesített rendszerű csatornahálózattal lefedett területrészekben is (főleg az utóbbi években) több helyen tapasztalható elvezetési kapacitás probléma, ezért szükségesnek tartjuk a teljes csatornahálózat műszaki felülvizsgálatát. Ugyanakkor a város igen jelentős egyéb területein a rendezett csapadékvíz elvezetés nem megoldott. Külön kiemelendő, hogy az elmúlt években elvégzett útrekonstrukciós munkák esetében is számos esetben csupán

burkolatfelújítás történt, de elmaradt a vízvezetési kérdések koncepcionális szemléletű kezelése. Ugyanakkor arra is van példa, hogy csapadékvíz elvezető művek épültek ki anélkül, hogy a rossz állapotú burkolt felületek (útburkolat, járdák), felújítása, a megfelelő lejtések biztosítása megtörtént volna, melynek következtében az elért eredmény csak részleges.

Ezen problémákból kifolyólag a közelmúltban elkészült Győr csapadékvíz elvezetésének átfogó problémaelemzése, mely alapján a közeljövőben városrészenkénti, részletes műszaki vizsgálatokon alapuló csapadékvíz elvezetési koncepció tervek készítése kell, hogy megtörténjen.

A fejlesztési területek közül Újváros Ny-i területein, illetve Szabadhegyen indult meg az elmúlt időszakban a kidolgozott tervek alapján a vízvezető rendszer ütemezett kiépítése, illetőleg Bácsán és Gyirmóton többé kevésbé, a József Attila lakótelepen pedig gyakorlatilag rendezett a vízvezetés (ez utóbbiak felülvizsgálata is indokolt a még kisebb területrészekre kiterjedő problémák kezelésére). Tervek állnak rendelkezésre az alábbi városrészek csapadékvíz elvezetésére: Gyórszentiván (részletes terv), Ménfőcsanak és Gyirmót (részletes terv), Kisbácsa (részletes terv), Révfalu (konceptióterv), Szabadhegy (részben részletes, részben koncepció terv). Ezen területeken a feladat a kidolgozott tervek alapján a csapadékvíz elvezetés mielőbbi kiépítése, szükség szerint a meglévő tervek felülvizsgálata, koncepciótervek részletes feldolgozását követően.

Tervezési szinten sem megoldott az alábbi városrészek csapadékvíz elvezetése: Pinyéd, Sárás, Likócs, Góré-dűlő illetve Rabkert. E két utóbbi terület nem lakóövezet, így a csapadékvíz elvezetési kérdés nem jelentkezik olyan hangsúlyosan, mint a másik három városrész esetében.

2.4.3.4 Győr város energia ellátásának átfogó ismertetése

Győr energia ellátásában jellemzően a vezetékes energia ellátás játszik szerepet (földgáz, villamos energia, távhő). A megújuló energia felhasználás bár elenyésző, de jelenléte már érzékelhető (elsősorban napkollektor). Tudomásunk van közel jövőben épülő lakóépületek geotermikus, illetőleg a Mosoni-Duna vizének hőtartalmát felhasználó energiaellátási megoldásáról.

A nem vezetékes energia ellátás (szilárdtüzelés, fűtőolaj felhasználás) visszaszorulóban van, inkább a régebbi lakóépületeknél, illetve a szegregáltabb területeken jellemző.

Győr város központi belterületének egy kijelölt részén a város rendeleti szinten csak távhőellátást engedélyez. További területek esetében fejlesztés esetén (amennyiben távhőellátás nincs jelen az adott területen), a fejlesztőnek egyeztetési kötelezettsége van a GYŐRHŐ Kft-vel mint távhő szolgáltatóval, és csak akkor alkalmazhat egyéb fűtési megoldást, ha a szolgáltató nyilatkozata szerint az adott fejlesztés távhővel gazdaságosan nem ellátható.

Általánosságban elmondható, hogy a Város jelenlegi, és belátható távlati energiaigénye az országos hálózatokról biztosítható, illetőleg a távfűtés esetében a meglévő rendszer elegendő kapacitással bír.

A közvilágításra vonatkozóan a rendelkezésre álló adatok egymásnak ellentmondóak (egyes adatokat alapul véve a közvilágítás átlagos lámpatávolság szempontjából nem elégséges, más adatok szerint megfelelő), ugyanakkor tapasztalható, hogy a belváros, a sétáló utcák és a lakótelepek és a főbb utak kivételével gyakran nem megfelelő a megvilágítási szint.

A vezetékhalózat mind földkábeles, mind légkábeles formában jelen van. Gyakran látható lakóterületeken is jelentős kábelerdő, amely a távlati teendőket is meghatározza: a légvezetékes hálózat visszaszorítása alapvető városképi érdek.

Tekintettel arra, hogy a két energiaközmű, az elektromos energia szolgáltatás és a gázszolgáltatás magántulajdonú üzemeltetők kezében van, ezen hálózatok fejlesztése jellemzően az üzemeltető társaságok piaci mérlegelése alapján történik. A távhőszolgáltatás van egyedül önkormányzati tulajdonú üzemeltető szervezet kezelésében, így a távhőszolgáltatással kapcsolatos fejlesztési stratégiára az Önkormányzatnak is közvetett ráhatása van, illetőleg a távhőellátás és a gázellátás

közötti összefüggésre is utalnunk kell, hiszen a távfűtéssel ellátott és ellátásra kijelölt területeken a fűtési gázigény nem illetve erősen korlátozott mértékben jelentkezik.

Győr város energia ellátásának fejlesztése kapcsán – az országos célkitűzések szem előtt tartásával – meg kell vizsgálni a megújuló energiaforrások hasznosítási lehetőségeit, pl.:

- a Pápai úti szeméttelep –rekultiváció utáni– biogáz-termelésének kapcsolt energia termeléssel történő (villamos energia termelésre, illetve távhő célra való) felhasználását,
- az ipari és kommunális hulladék –szétválogatás utáni– kapcsolt energia termeléssel történő felhasználását,
- a geotermikus energiának kapcsolt energia termeléssel történő felhasználását,
- a nagy tetőfelületekkel rendelkező építményeknél a napkollektorok alkalmazását.

A kapcsolt energia termelés megvalósítása csak úgy eredményez a város lakosságánál kedvező hőárakat, ha a fejlesztések nem profit-érdekelt beruházók befektetéseiként valósulnak meg! A jelenlegi piaci viszonyok között kijelenthető, hogy a megújuló energiaforrások felhasználása általában olyan lassú megtérülésű, hogy nem minősíthető egyértelműen gazdaságos megoldásnak. Mindazonáltal várható, hogy a jelenlegi energiahordozók árnövekedése, illetőleg a technikai fejlesztések jövőbeni eredményei, a támogatások struktúrájának illetve mértékének változásai a jelenlegi feltételekhez képest belátható időn belül alapvető elmozdulást hozhat az alternatív energia felhasználás terén.

2.4.3.5 Győr város gázellátásának átfogó ismertetése

Győr városa a gázzal régebb óta ellátott települések közé tartozik. A régebbi időkben városi gázhálózat üzemelt több városrészben (Belváros, Nádorváros, Gyárváros, később Újváros, Sziget, Szabadhegy még később Révfallu, Kismegyer), majd a 70-es évek földgázprogramjához kapcsolódóan tért át a gázszolgáltatás a földgázellátásra.

A város földgáz ellátása jelenleg majdnem 100%-osnak mondható. Megjegyzendő, hogy a város földgázfogyasztásának jelentős részét (majdnem 80%-át) egy szűk nagyfogyasztói kör teszi ki.

Győr térségében nincs földgáztermelő bázis, így a helyi szolgáltató ÉGÁZ-DÉGÁZ Gázszolgáltató Zrt. az Eon Földgáz Trade ZRT-től veszi a földgázt a nagynyomású országos főelosztó vezetékéről. A vételezési pont az Ipari Park környezetében a Tibor majorban létesült gázátadónál található, mely többirányú gázbetáplálással rendelkezik, így Győr földgázellátása nagy biztonsággal megoldott.

A Tibor majori úti gázátadóról indul ki a nagyközépnomású gázelosztó gerinchálózat, mely részben a városi elosztó hálózatot táplálja meg gázfogadó állomásokon keresztül (ÉGÁZ telephely, Pápai úti fogadó állomás, győrszentiváni fogadó, bácsai gázfogadó), részben néhány nagyfogyasztó közvetlen gázellátását biztosítja saját gázfogadó állomásokon keresztül. 2007. évben megvalósult a töltéstavai gázátadó állomástól egy második betáplálási pont is, növelve a város gázellátásának biztonságát.

A fogadóállomásoktól indul a várost ellátó többszörösen hurkolt középnomású gerincvezeték, mely a körzeti és az ipari nyomás-szabályozókat táplálja. Ez a középnomású rendszer jelenleg 3 bar alatti nyomáson üzemel.

A városi ingatlanok részben középnomású hálózatról kapják (saját nyomáscsökkentőkkel) a gázt, részben a középnomású hálózaton létesített körzeti nyomáscsökkentőket követően kisnyomású hálózatról kerülnek ellátásra.

Középnomású ellátott területek: Kisbácsa, Bácsa, Újváros nyugati része, Jancsifalu, Kismegyer, Győrszentiván, Likócs. Kisnyomású ellátott területek: Belváros, Sziget, Újváros keleti része, Révfallu (Gyümölcs utca környéke kivételével), Nádorváros, Gyárváros, Ady-város, Marcal lakótelep, József Attila lakótelep, Szabadhegy néhány utca kivételével.

Össességében kijelenthető, hogy a város jelenlegi gázellátása biztosított, a jövőbeni fejlesztésekhez pedig a szolgáltató hálózatbővítéssel igazodni tud.

2.4.3.6 Győr város elektromos energia ellátásának átfogó ismertetése

A térség villamos energia bázisának Győr délkeleti részén a Banai út mellett lévő nagyteljesítményű alaphálózati táppont, az OVIT 400/220/120 kV-os transzformátor állomás tekinthető. Az állomásban 2 db 250 MVA és 2 db 160 MVA-es gépegység üzemel. Ez egyben a magyar energiarendszernek is táppontja, mivel 400 kV-os magyar-szlovák kooperáció fogadó-elosztópontja és ide kapcsolódik a 220 kV-os, illetve 400 kV-os osztrák-magyar kooperációs vezeték is. A város területén áthaladó országos alaphálózat légvezetékes rendszerű.

A térségben felhasználásra kerülő villamos energiát az EON-ÉDÁSZ Rt. közvetlenül az MVM Rt-től vásárolja - az OVIT szállítói szolgáltatását igénybe véve - és közvetlenül a fogyasztók felé értékesíti.

A városban jelen van néhány kisebb erőmű illetve gázmotor (a térségben tervezés alatti is áll ilyen), de ezek nem képezik Győr illetve az országos villamos energia ellátás alapját csupán kisebb helyi igényeket elégítenek ki, illetőleg a fölös energiaigényt a szolgáltató a vonatkozó jogi szabályozás és szerződések szerint átveszi.

Győr területén a 120 kV-os hálózat képviseli a város és térségének főelosztó-hálózati rendszerét. Meg kell említeni, hogy a Nádorvárosi alállomás kétrendszerű 120 kV-os vezetékének nyomvonalra lakóépület felett halad keresztül, ennek a lakóépület fölötti szakaszának kiváltását meg kell oldani.

A városi elosztó hálózat 20 kV-os földkábeles ill. légvezetékes hálózatból, illetőleg 10 kV-os földkábel hálózatból áll. Győr központi belterületének lakossági fogyasztása túlnyomórészt ez utóbbi elosztó hálózaton keresztül kerül ellátásra. A középvezetékű hálózat megtáplálását az ÉDÁSZ 120/20kV-os, a NÁDORVÁROS 120/10kV-os, a DÉLI 120/20/10kV-os, a KELETI 120/20kV-os, a GMVG 120/20kV-os, és a Dunapart 20/10kV-os alállomás biztosítja.

A középvezetékű elosztó hálózathoz kapcsolódóan általánosan a 0.4 kV-os hálózat szolgálja a fogyasztó közvetlen ellátását. A 20/04kV-os transzformátorok jellemzően oszloptranzformátorok, a 10/04 kV-osak többnyire épített házas vagy konténer állomások. A nagyfogyasztók esetében természetesen középvezetékű energia ellátás is gyakori, ingatlanon belüli transzformátor létesítéssel.

A város ingatlanainak villamos energia ellátottsága gyakorlatilag 100%-osnak mondható.

A város közvilágítási rendszere földkábeles azokon a helyeken, ahol a kisméretű hálózat kábeles, légvezetékes rendszerrel a közvilágítási szál a légvezetékkel közös oszlopson halad, és a lámpatestek a kisméretű oszlopokra vannak felszerelve. A megvilágítási értékek megfelelnek a szabványban előírt értékeknek. A városon átvezető főutak mindenütt Na lámpás közvilágításúak. Belvárosra, Nádorvárosra és a lakótelepekre az Na lámpás közvilágítás a jellemző. A többi városrészben is előfordul Na lámpás közvilágítás, de nem jellemző.

Az elmúlt években a városban az elektromos energia igény jelentős növekedése volt tapasztalható, ami jelentős részben a fogyasztói szokások átalakulásának, a háztartások korszerűsödésének, gépesítettségi szintje emelkedésének tudható be. Ez az emelkedő tendencia a következő években is várható. Az energia igény növekedése az alállomások számának növekedésével oldható meg célszerűen, fogyasztási súlypontba helyezve.

A középvezetékű elosztó hálózatok tekintetében a jelenlegi transzformátor állomások kapacitás növelése, újak elhelyezése a jelenlegi kábelkörök kiterhelhetőségéig, illetve új kábelkörök kialakítás válik szükségessé a fogyasztói igényeknek megfelelően. A fejlesztésnél figyelembe kell venni a várható további fajlagos energiaigény növekedését (tartalékképzés). Transzformátor helye előzetes kijelölése nem célszerű, azt a mindenkori aktuális igények határozzák meg.

Az energia elosztó hálózat fejlesztése tekintetében meg kell említenünk azt az igényt, hogy a jelenlegi kiterjedt légvezetékes hálózatot mindinkább a földkábeles hálózat váltsa ki, amely mind városképi, mind üzembiztonsági szempontból kívánatos, ugyanakkor költségigényesebb megoldás. Mind a 120 kV, mind a 20 kV-os hálózat esetében műszakilag megoldható a föld alá helyezés, új vezetékek már

nem építhetők szabadvezetékként, a régiek kiváltása költség-haszon elemzés tárgyát kell, hogy képezze.

Ugyancsak fejlesztendő a közvilágítási rendszer. Itt a földkábelesítéssel párhuzamosan önálló közvilágítási oszlopok, korszerű, az aktuális megvilágítási szint-követelményeket kielégítő, energiatakarékos, mindemellett a lehető legkevesebb fényszmogot okozó lámpatestek alkalmazása elvárt, jellemzően az útkorszerűsítési programokhoz kapcsolódó ütemezésben.

2.4.3.7 Győr város távhő ellátásának átfogó ismertetése

Győr távhőellátása a 60-as évektől kezdve épült ki, mivel ekkor indult be a paneles lakótelep építés, amely intenzív, nagyvolumenű hőenergia igényt indukált. Távhővel kerültek ellátásra továbbá a jelentősebb intézmények, és azok közvetlen környezetében lévő lakóépületek. Már ezt megelőzően is létezett távhő szolgáltatás az ipari üzemek részére, ekkor az energia hordozó kizárólag gőz volt. A legjelentősebb üzemeknek saját gőztermelő kazánjaik voltak, szén-olaj betáplálással, majd ezek átálltak földgáz ellátásra.

Ma már gyakorlatilag a teljes távhőrendszer forróvíz energiahordozót használ.

Jelenleg a város legnagyobb hőszolgáltatója a forróvízes rendszert üzemeltető GYŐRHŐ Kft. A cég szabadhegyi, Déli Iparterületen lévő telephelyén földgáz, illetve olaj-földgáz tüzelésű kazánok, ezen túlmenően egy közelmúltban létesült gázmotoros erőmű termelik a forróvizet. A fűtőerőmű komplexum mintegy 100 MW szabad kapacitással rendelkezik, tehát a távhőellátás kapacitásbiztonsága megfelelő (tényleges csúcsigény kb 250 MW).

A távfűtőrendszer jelenleg változó hőáramú, névleges hőesése 150/80°C. Gyárvaros egy kisebb területe gőz kondenz vezetékről kapja a hőenergiát.

Győrben is erőteljesen érezhető az a lakossági fogyasztói szándék, hogy a fogyasztók igyekeznének önállóan megoldani fűtési energia ellátásukat, amely a távhőrendszerről történő tömeges leválással járna együtt. Részben ennek megakadályozására, részben környezetvédelmi szempontok alapján a város rendeleti szinten szabta meg azon területeket, ahol kizárólag a távhőellátás, vagy annál környezetvédelmi szempontból nem kedvezőtlenebb fűtési mód alkalmazható, illetve kijelölte azon területeket, ahol az ilyen fűtési módok prioritását irányozta elő.

A forróvízes elosztó hálózat szállítási kapacitása megfelelő, műszaki állapota megnyugtató. A hálózat vonalvezetése tekintetében megjegyzendő, hogy a föld felett vezetett primer rendszer egyre több helyen rontja a kialakult városképet. Ezek a vezetékek korábban beépítetlen területeken, vagy a beépített területek határán haladt, a város fejlődése révén azonban ezek a területek egyre jobban beépülnek, így a vezeték földfeletti jelenléte nem kívánatos, így azok föld alá helyezését a jövőben meg kell oldani.

Meg kell említenünk a távfűtési rendszerhez kapcsolódóan az a problémakört, hogy a lakótelepi lakások egy jelentős része korábban a mai szemlélethez képest korszerűtlen, ún. egycsöves rendszerben épült, központi, nem lakásonkénti hőelszámolással, illetve lépcsőházfűtéssel, korszerűtlen hőszigetelési rendszerrel. Ily módon a távhővel fűtött lakások fajlagosan drága üzemeltetésűekké váltak, ami piaci értéküket jelentősen csökkenti. Napjainkban célzott támogatással történik az ilyen lakóházak korszerűsítése, amelynek lehetőségei mindazonáltal korlátozottak, nem összehasonlíthatók egy korszerű gépészeti és hőszigetelési rendszerrel megépült távfűtéses lakással. Ennek következtében mind a mai napig jelentős lakossági ellenérzés tapasztalható a távfűtési rendszerrel kapcsolatban.

3.4.5. Győr város hírközlési ellátottságának ismertetése

A kábeles hírközlő rendszerek magántulajdonú társaságok tulajdonában és kezelésében vannak. Általánosságban elmondható, hogy a város hírközlő hálózattal lefedett, illetőleg az új fejlesztések igény kielégítése műszakilag megoldható.

Telefon szolgáltatás

A vezetékes telefon szolgáltatás túlnyomó részét a T-Com (korábban MATÁV) biztosítja, de a városban jelen van a PANTEL és a GTS-DATANET szolgáltató cégek is, ez utóbbiak a nem lakossági szektorban nyújtanak szolgáltatást. A városban biztosított a telefonhálózaton keresztül a szélessávú Internet elérési lehetőség, egyes részterületeken a digitális központok távolsága miatt a DSL szolgáltatás további fejlesztést igényel.

A városban a mobil telefonszolgáltatók hálózat elérése biztosított, a jelerősség a város területén megfelelő.

Kábeltévé szolgáltatás

A városban a Vidanet Zrt. biztosítja a kábeltévé szolgáltatást. A televíziós szolgáltatás gyakorlatilag mindenhol elérhető, néhány olyan részterületen szükséges még hálózat bővítés, amely területek jelen pillanatban, vagy a közvetlen közelmúltig nem lakó-, csupán zártkerti területek (voltak). Ezek között elsősorban Sárás városrészt kell kiemelni. A hálózat alkalmas a szélessávú adatátvitelre is

Internet szolgáltatás

A városban több internetszolgáltató található, melyek a lakosság, a közszolgáltatók, a vállalkozók számára kínálnak különböző szolgáltatási csomagokat. Az e-ügyintézés több szolgáltatónál elérhető, a győri önkormányzat még nem tudja ajánlani a digitális városok kínálta e-ügyintézési lehetőségeket ügyfeleinek, melynek folyamatos fejlesztése a Digitális Város projekt keretében várhatóan a közeljövőben megoldottá válik.

2.5 Győr város közlekedési helyzete

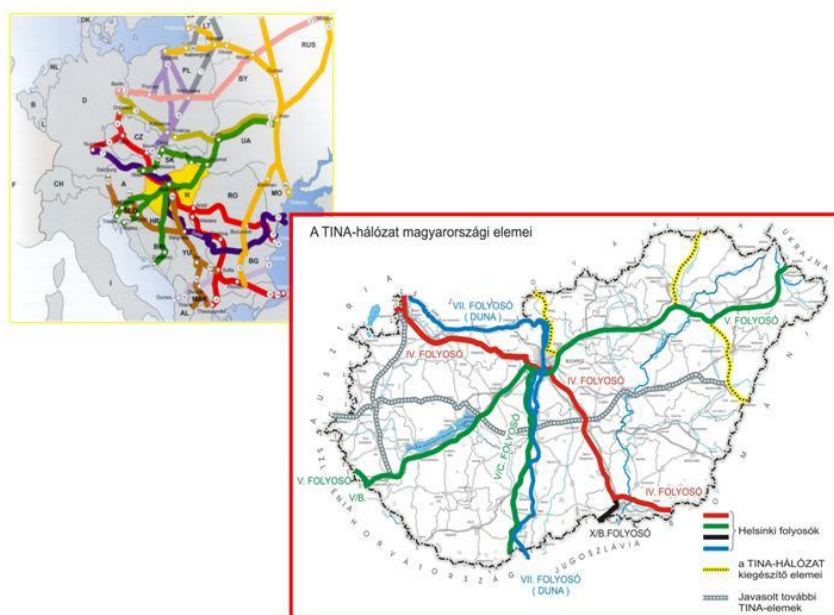
2.5.1 Győr közlekedésének nagytérségi kapcsolatai

Győr közlekedésének nagytérségi kapcsolatai a IV. (közúti közlekedési folyosó) ill. VII. (Duna hajózási útvonal) Helsinki Folyosókat alkotják. Győr városa a Bécs-budapesti európai közlekedési folyosóban helyezkedik el, kiváló kelet-nyugati közúti, vasúti és vízi úti kapcsolatokkal, rendelkezik. A meglévő észak – déli közlekedési kapcsolatrendszer a városnak jelentős fejlesztést igényel. A regionális léptékű útkapcsolatok szerteágazóak, közepes minőségűek. Számos hálózati, tehermentesítő szerkezeti kapcsolat hiányzik. Ezek közül a 85. sz. soproni főút 2 x 2 sávós fejlesztési programja napirenden van.

A regionális vasúti kapcsolat észak felé hiányzik, a jó soproni, közepes pápai és a gyenge veszprémi közül a pápai fejlesztése van folyamatban.

A várossal szomszédos Győr - Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő fejlesztése folyamatos. Ennek a kikötőnek fontos szerep jut a nagytérségi vízi úti kapcsolat biztosításában.

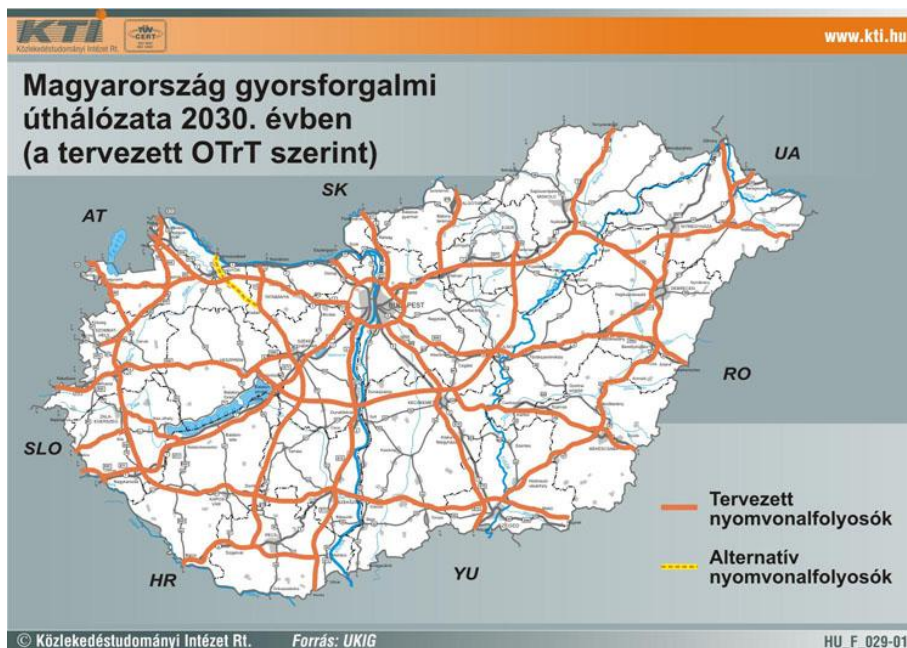
24. ábra: Győr közlekedésének nagytérségi kapcsolatai

A "Helsinki közlekedési folyosók" hazai szakaszai közül Győr–Moson–Sopron megyét, illetve Győr városát a következők érintik:

IV. sz. folyosó részeként az M1 számú autópálya nyomvonala: (Ausztria)–Hegyeshalom – Győr–Budapest és a VII. sz. folyosó részeként Duna (hajózási útvonala). Várható, hogy ezeken a vonalakon felgyorsul és európai támogatásban részesül a közlekedés fejlesztése.

25. ábra: Magyarország gyorsforgalmi úthálózata 2030. évben

A győri közúti közlekedésfejlesztés nagytérségi kapcsolatai közül a legjelentősebb fejlesztési elem az M81 gyorsforgalmi út, a meglévő 81. sz. főút részbeni fölhasználásával. Az út Pér előtt északra fordul, rátér a 19. sz. főútra, majd keresztezi a Mosoni-Dunát, elhalad Bácsa és Kisbajcs között, Vámoszabadit délről és nyugatról kerüli, majd a jelenlegi határátkelőhöz érkezik. *Létezik az M81 alternatív nyomvonala is a 19. sz. úttól a gönyői kikötőhöz vezető tervezett út bővítésével kialakítható nyomvonal. Ez a nyomvonal az ide tervezett zsilip gátját venné igénybe és egy új határátkelő építését feltételezi.* Győr szempontjából nagyon fontos ez a közlekedési folyosó, mert ez együttesen képes az országos hálózat és Győr tehermentesítésének a feladatait szolgálni.

A 19. sz. főútból indul, főúti funkcióval az ún. győri Északi elkerülő út, amely miután keresztezi a Mosoni–Dunát, áthalad Kisbácsa és Bácsa között, Püspökerdőt és Pinnyédet északról kerülve éri el az 1. főút és a jelenlegi 85. sz. főút csomópontját.

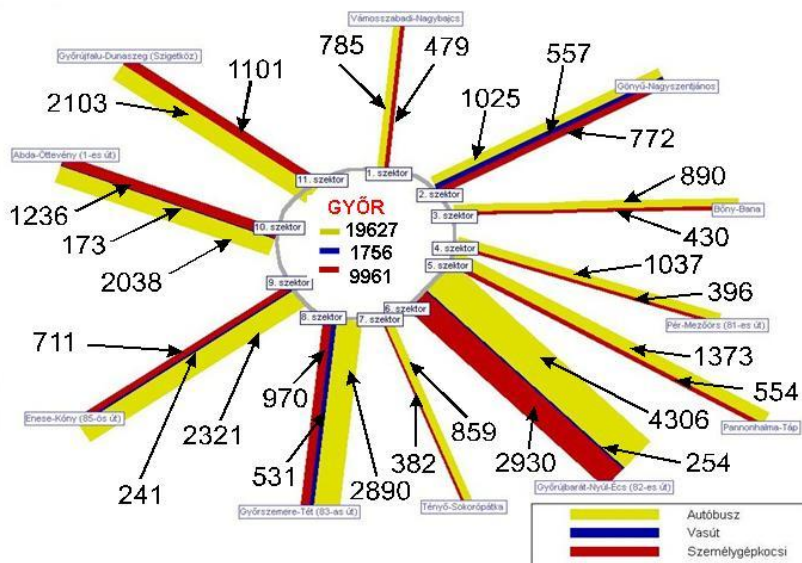
Nagytérségi, napirenden lévő, fejlesztés még a 85. sz. főút, amely nagyrészt a meglévő nyomvonal átépítésével kerül, M 85-ös számú gyorsforgalmi útként kialakításra.

2.5.2 Győr közlekedésének kistérségi kapcsolatai

A város egyre szorosabban együttműködik, együtt él győri kistérségével és a jövőben egyre szorosabb együttműködést tervez a szomszédos kistérségekkel. A kistérségi kapcsolatokat nyolc főút, négy állami mellékút és öt vasútvonal szolgálja. A növekvő együttműködés egyik jele az, hogy az állami utak bevezető szakaszai sorra kezdenek telítődni (bécsi, veszprémi, pápai utak) és további fejlesztéseket sürgetnek.

A vasútvonalak különböző szerény – a korábbiaknál alacsonyabb – arányban vesznek részt a kistérségi közlekedésben. A következő ábra a győri agglomerációból beutazók számát utazási módoként és irányonként megbontva ábrázolja.

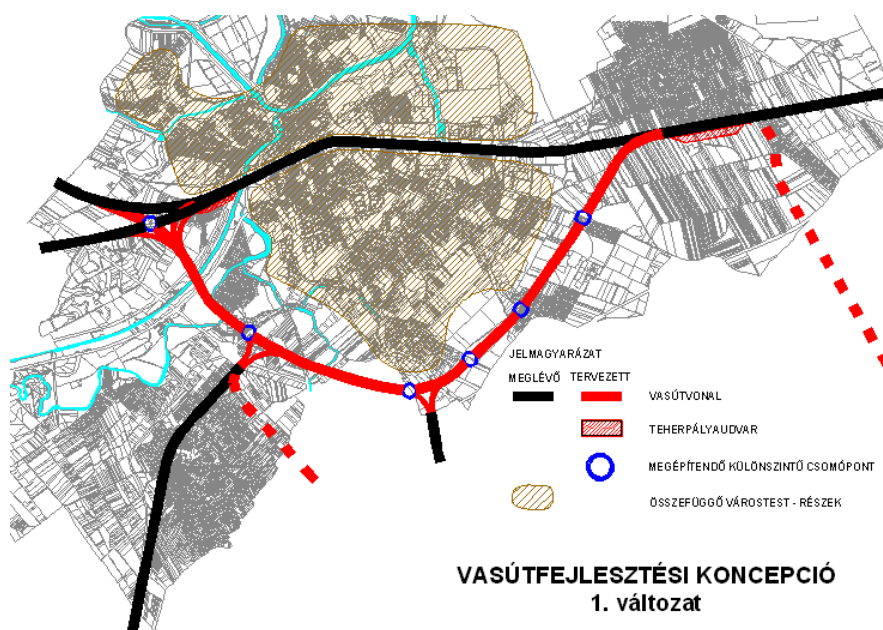
26. ábra: Győr közlekedésének kistérségi kapcsolatai

2.5.3 Vasúthálózat fejlesztése

Újragondolást igényel a Győrt érintő vasúti hálózat távlati kialakítása. Újra kell vizsgálni és tervezni a hegyeshalmi és a szombathelyi vonal összekötésének lehetőségét. Ez a tervezés többek között azt célozza, hogy milyen módon lehet ebben a térségben a veszprémi vonalnak az összekötését is megoldani, aminek a következtében megszűnhetne a vasúti forgalom a Szabadhegy melletti vonalszakaszon. Ezzel megtakarítható lenne a szabadhegyi ág fölött több, szintbeli és különszintű útkeresztezés. A költségek vizsgálata alapján a MÁV egyelőre nem tartja reálisnak a vasútvonalak összekötését. Ezért már tervezeti a szombathelyi vasútvonal (és ennek keretében a szabadhegy melletti szakasz) villamosítását. Mégis át kellett gondolnunk már a tervezés elején, hogy milyen távlati vasúthálózati alternatívák kerülhetnek szóba, hiszen ez befolyásolja a további útfelújításokat is.

27. ábra: Győr 1.sz. javasolt vasútfejlesztési változat

A vasúthálózat legjelentősebb új elemei a nemzetközi megállapodás szerint épülő nagysebességű vasútvonalak, amelyek közül az Országos Területrendezési Terv időtáblájában az ÉNY–DK-i vonal kiépítése várható, ez a szakasz érinti Győr–Moson–Sopron megyét és a várost is.

2.5.4 Légi közlekedés fejlesztése: Pér (Győr)

Győr közelében található a péri repülőtér besorolása szerint 2003. júniusa óta nyilvános, kereskedelmi repülőtér, amely télen–nyáron, éjjel–nappal üzemel.

Az ingatlan a Péri és a Megyei Önkormányzat tulajdona, míg a felépítményt legnagyobb részben a Győri Önkormányzat birtokolja. Az üzemeltetői és a fejlesztési feladatokat a Győr – Pér Repülőtér Kft. látja el. A kifutópálya kivilágítása magyarországi viszonylatban Ferihegy után a második legfejlettebb.

Tervezett fejlesztése új távlatokat nyit Győr város közlekedésében.

2.5.5 Vízi közlekedés fejlesztése Győr (Gönyű)

Magyarország, de annak is az észak – dunántúli része vizekben gazdag. Számtalan folyó szeli át a vidéket, míg leér a kisalföldi síkságra, és annak a legmélyebb pontjába, Győr városába. Itt találkozik a Mosoni–Dunával a Rábca, a Rába és Győr közigazgatási területén ömlik a Marcal folyó is a Rábába. A város területén a fenti négy folyó összes hossza mintegy 36 km.

A város vízi utjai ma még a közlekedésre alkalmatlanok.

Nagy jelentőségű fejlesztés folyik a Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő területén. A megvalósuló fejlesztési programhoz kapcsolódik a Mosoni–Duna torkolatába telepített torkolati műtárgy, ami vízszintszabályozással stabilizálhatja a város folyóinak vízszintjét. Ez a fejlesztési elképzelés jelentősen felértékeli a város vízfolyásait és hosszútávon a vízi utak kihasználását eredményezheti.

2.5.6 Kerékpáros közlekedés fejlesztése

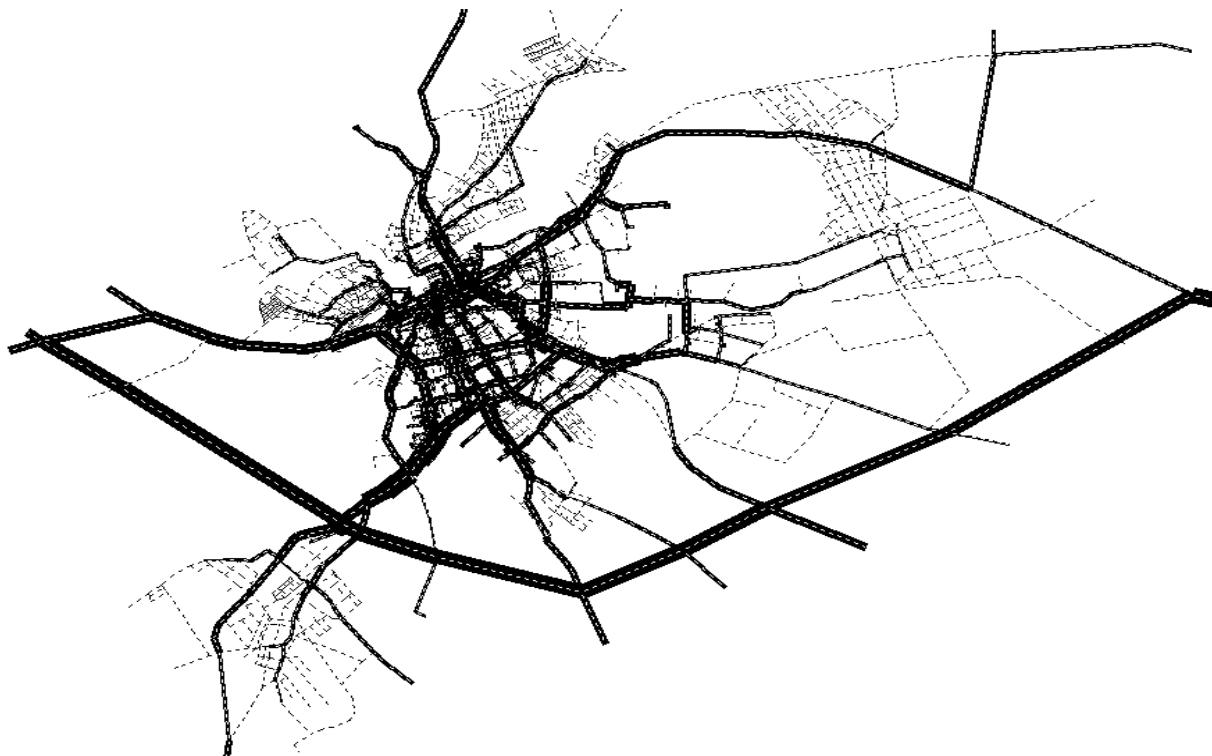
Országos kerékpárút hálózat az Országos Területrendezési Terv időtávlátában az ország egész területére kiterjed. Kiemelten fontos elemei a nemzetközi EuroVelo hálózat elemeinek hazai szakaszai. Nagy és kistérségi kerékpárutak hálózata keresztezi és érinti Győr városát. A külső hálózatok tervezett fejlesztését, városon belül is követni kell. A kerékpározás fejlesztése iránt a városban is ugrásszerűen megnőtt az igény. A kerékpározók igényeit pedig új kerékpározásra alkalmas burkolatok építésével a burkolatok hálózatba szervezésével és a közlekedés biztonságának fokozásával kell kiszolgálni.

28. ábra: Térségi kerékpárutak hálózata

2.5.7 Győr város belső közlekedési hálózatának jellemzése

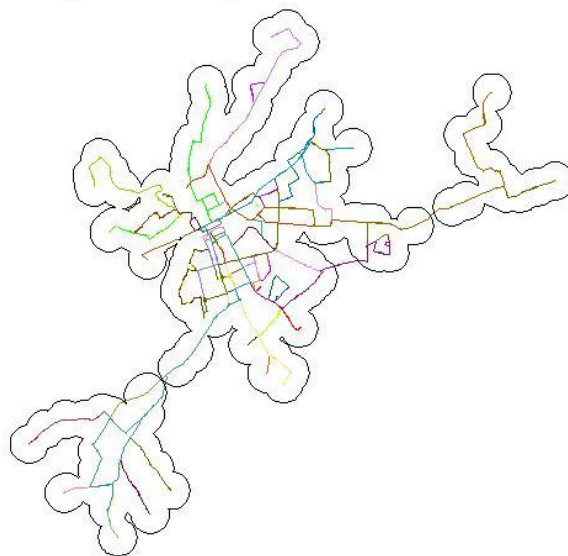
Győr közúthálózata alapvetően sugaras szerkezetű, amelyet az M1 autópálya külső délről elkerülő szakasza és a Szigethy Attila út – Ipar utca belső körirányú útvonala, valamint a Szent István út (1.sz. főút) városbelső átmenő szakasza egészíti ki. Az utóbbi tíz évben erőteljesen növekvő helyi – cél – és kistérségi forgalom miatt az említett bevezető útszakaszokon jelentős torlódások vannak.

29. ábra: Győr sugaras közúthálózata

A torlódási szakaszok között különösen jelentős városi léptékű problémát jelent a Szent István út (1. sz. főút), a Széchenyi híd (14. sz. főút) és a Szent Imre út (82. sz. főút) telítettsége. Forgalmi telítődéshez közeli állapotok figyelhetők meg Fehérvári út belső szakaszain (81. sz. főút), a Szigethy Attila úton (belső gyűrű), és a Tatai úton. Ezekben részben segít a Szauter utca Adyváros melletti és a Hecsei út szabadhegyi meghosszabbításai, amelyeket a 2008 tavaszán helyeznek forgalomba. A jövőben további úthálózati fejlesztések szükségesek, ami mellett a forgalmi igénynövekedés mérséklése is kell, hogy szerepeljen a város terveiben. Ezt a célt elsősorban a Belváros forgalmi tehermentesítése kapcsán kell megfogalmazni.

A Belváros közterületei az utóbbi években, a célforgalom és a parkolás miatt telítődtek. Ez a telítődési folyamat az úthálózat fejlesztésének korlátai, a belvárosi terület és funkció bővülése miatt áttért a környező városrészekre. A belváros közlekedését gyökeresen át kell alakítani, ahhoz, hogy a városközpontban a gépkocsiforgalmat erőteljesen korlátozni lehessen és kialakítható legyen egy élhető, attraktív városközpont.

A városban meglévő autóbussz közlekedéshálózata az igényekhez folyamatosan igazított, eddig jól szolgáló, vegyes rendszerű volt. Ennek a hálózatnak a rendszerhibáit a város jelentős területi expanziója és minőségi fejlődése nyomán rövid és hosszútávon is ki kell javítani.

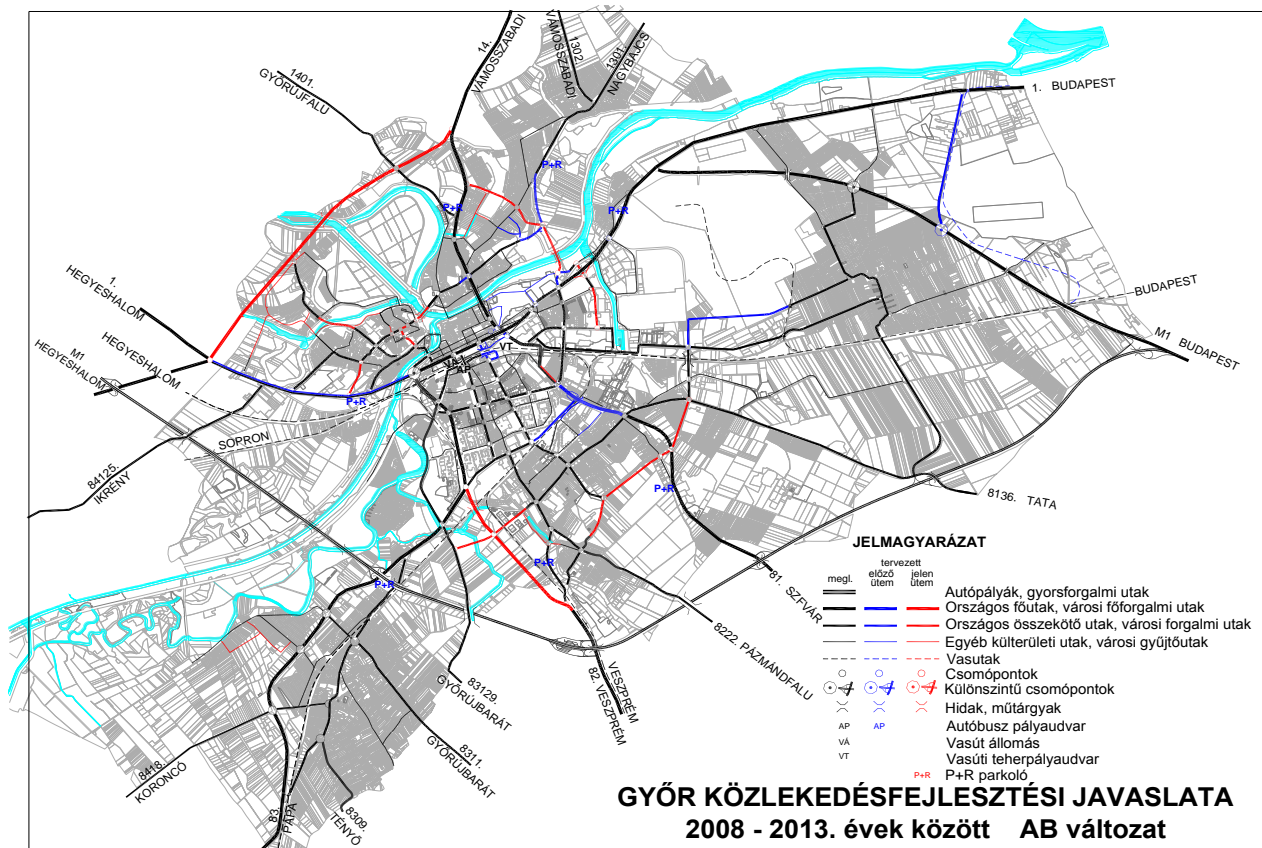
30. ábra: Győr helyijáratú viszonylatok útvonalai a megállók elhelyezkedése és a lefedettség**Győr helyijáratú viszonylatok útvonalai a megállók elhelyezkedése és a lefedettség**

Győr városában a kerékpárosok biztonságát 17 km meglévő kerékpárút szolgálja, de ezek nem alkotnak összefüggő hálózatot és még sok útszakaszon veszélyes a kerékpáros közlekedés. A kerékpározás fejlesztése iránt a városban is ugrásszerűen megnőtt az igény. A kerékpározók igényeit pedig új kerékpározásra alkalmas burkolatok építésével a burkolatok hálózatba szervezésével és a közlekedés biztonságának fokozásával kell kiszolgálni.

A gyalogos forgalmat Győrben két aluljáró, egy gyalogos Mosoni-Duna-híd és nagyszámú jelzőlámpás gyalogátkelőhely segíti, de a belvárosi gyalogos zónán kívül kevés a szélesebb gyalogos előtér és a sétányszerű gyalogút-szakasz. Nagyon fontos a belvárosi gyalogos zónák és a városi sétányok bővítése.

Győr városában javasolt nagyobb léptékű közlekedés fejlesztések hatásai a túlterhelt útszakaszok tehermentesítése, az átmenő forgalom és a teherforgalom elterelése, a fentiek környezetvédelmi pozitív hatásai lesznek. Főbb fejlesztési elemek hálózatba rendezve városrészekben átnyúlva az egész város közlekedését pozitív módon átrendezik.

31. ábra: Győr közlekedésfejlesztési javaslata

Jelentősebb fejlesztési elemek:

- Az Ipar utca folytatásában az új Mosoni-Duna híd megépítése, közlekedés hálózati kapcsolataival együtt
- Az új Vásárhelyi /"Sziget-Révfa"/ híd megépítése, közlekedés hálózati kapcsolataival együtt
- A 19. sz. főút és a gönyű-i kikötő közötti útkapcsolat kiépítése.
- A 82. sz. főút nyugati elkerülő szakasza az M1 autópálya és a 83. sz. út között
- Északi elkerülő út az 1.- 85. sz. főutak csomópontjától a 14. sz. és 19. sz. utakig
- Az 1. sz. főút négy nyomúsítása a 85. sz. főúttól a városközpont felé.
- A Révai utca meghosszabbítása az Interspar csomópontig
- Vonal utca, illetve a Vonal utcának és a Hecsei úti felüljárónak az összekötése
- Keleti és Déli megkerülő utak kialakítása

Az Északi elkerülő út megépítésének és a 82. sz. főút kiváltásának fontossága a teherforgalom lakóterületen kívüli elvezetése szempontjából alapvető.

A városi úthálózat fejlesztésében két nagy projekt megvalósítását kell kiemelni:

Az Ipar utcának északi átvezetése egy új Mosoni–Duna hídon Révfa, Bácsa, a 14. sz. út, és a Szigetközi út felé és a Vásárhelyi közúti híd és az ezzel kapcsolatos útfejlesztések beleértve a Sziget városrészben a Petőfi tér és a Radnóti utca közötti új forgalmi utat, valamint lehetőség szerint az 1. sz. útig terjedő kelet–nyugati irányú tengely kialakítását.

A forgalmi elemzéseink alapján az Ipar utcai híd rögtön a megvalósulása után már jelentős forgalmat vesz át a Széchenyi hídról, illetve vonaláról. Kiemelten fontosnak tartjuk az Ipar utcai híd vonalának a Bácsai úton túli északi irányú folytatását a 14-es útig. A forgalmi terhelések szerint az általános járműszám növekedésen túl attól nő kétszeresére az Ipar utcai híd kihasználása, hogy észak és dél felé növeljük az elérhetőségét.

Az új hídhoz kapcsolódó úthálózatot az épített környezet új funkcióira is tekintettel kell fejleszteni. Az érvényes rendezési tervben az Iparcsatorna nyugati oldalára javasolt tehermentesítő út nyomvonalát át kell tenni az Iparcsatorna keleti partjára. Ennek értelmében a szerkezeti módosítással együtt az új nyomvonal szerepét is át kell értékelni. Ez a vonal már nem az ún. „Keleti elkerülő” út lenne, hanem „csak” a Szauter út gyárvárosi folytatása. A szükséges módosításra a Közgyűlési határozat megszületett, a Szerkezeti-, és Szabályozási terv módosítás folyamatban van.

Az új Ipar utcai hídhoz kapcsolódva, Győr város belső közlekedési gyűrűje a Szigethy Attila út - Ipar út nyomvonala. Ez a városi belső tehermentesítő gyűrű, elsősorban a személygépjármű forgalom főútvonala lehet. Nagyon fontos, hogy a teherforgalom számára egy másik körirányú nyomvonal is kiépítésre kerüljön. A javasolt nyomvonal a városi ún. „Keleti elkerülő” út külső gyűrűje. Ez a gyűrű – a kapcsolódó északi megkerülő út nyomvonalával, a gönyői kapcsolattal és egy új Duna híddal együtt – lehetővé teszi a város átmenő és célforgalmi áramlásainak átalakítását is. Ezen keleti elkerülő út Győr forgalmi fejlesztése szempontjából elementárisan fontos /szükséges/ --lenne -- azonban megvalósítása állami feladat. Mint ilyen, súlyozott szerepeltetése a /mindenkori/ OTRT-ben eminens szükségszerűség, megvalósítása pedig –alapvetően - kormányzati döntés/-ek/-hez (is) kötődik.

A Vásárhelyi /"Sziget-Révfülu"/ híd szerepe más természetű. Két egymástól elvágott városrészt köt össze és északról is körbejárhatóvá teszi a belvárost. A forgalmi terhelések mintegy 450 E/ó terhelést mutattak, ami nem jelentős és azt bizonyítja, hogy a szóban forgó városrészekből (Sziget, Újváros, Révfülu, Bácsa) a forgalom az első lehetséges helyen déli irányba, a munkahelyek és a városközpont felé törekszik és nem az egymás közötti (Sziget és Révfülu közötti) forgalom a jelentős.

Ebben az építési környezetben az új hídhoz kapcsolódó úthálózatot úgy kell kialakítani, hogy a javasolt szigeti és révfülu oldalak, új beépítési tervei, közlekedési támogatást kapjanak, az építész és a közlekedés építés fejlesztési elképzelései összehangolásra kerüljenek.

Az érvényes rendezési terv túlértékelte a híd és közlekedési kapcsolatainak szerepét. Ezért a szigeti városrészben a volt Olajgyár egységes beépítési területét áttörésre javasolta egy 2 x 2 sávú főúti nyomvonallal. Mivel a városrész szerkezete nem alkalmas arra, hogy nagykapacitású utakat vágjanak bele, a híd építésének következtében ébredő átmenő forgalmat nem kell növelni forgalomvonzó, nagyvonalú útkialakítással, továbbá minél jobban meg kell tartani Sziget hagyományos szerkezetét, ezért új szemléletű fejlesztési tervekből ezt a túlméretezett közlekedési kapcsolatot törölni kell. A szükséges módosításra a Közgyűlési határozat szintén megszületett, és a Szerkezeti-, valamint Szabályozási terv módosítás - is - folyamatban van.

Az új híd úthálózatba illesztését új tervezői, fejlesztői szemlélettel kell kialakítani.

2.5.8 A közösségi közlekedés fejlesztése

Győrben, az ország más városaihoz hasonlóan, egyre nő a személygépkocsik és ezzel együtt a személygépkocsival megtett utazások száma. Mindez növekvő zsúfoltságot jelent a városi utakon, egyben az eljutási idő növekedését az egyéni és a tömegközlekedésben egyaránt. Miután a személygépkocsi iránti lakossági igény továbbra is növekszik, nem reális az egyéni és a

tömegközlekedés arányának radikális változtatásával számolni. Amit változtatni lehet, az arányok eltolódási ütemének csökkentése, hogy az új utazások és az eddigi tömegközlekedési utazások ne személygépkocsival történjenek. Ehhez a változáshoz a közösségi közlekedés kínálati oldalát kell, mint minőségében, mint mennyiségében növelni.

Korábban a kötőtpályás közlekedési rendszer győri bevezetéséről a Széchenyi István Egyetem Műszaki Tudományi Kara részletes tanulmányt készített.

A tanulmány nagy hangsúllyal foglalkozott a kötőtpályás közlekedési rendszer közlekedési hatásaival, a kialakítás általános infrastrukturális igényével, a várható utasforgalommal. A tanulmány kevésbé foglalkozott a kötőtpályás rendszer megvalósíthatóságával, azon belül, pedig az utcák fogadóképességével. Mivel Győrben soha nem volt kötőtpályás közlekedés ezért az utcák meglévő közműrendje nem úgy készült, hogy alkalmas lenne átalakítás nélkül a kötött pálya burkolatának kiépítésére. A kötött pályaburkolatok alatt hosszirányú közművezetés nem lehet. Így az utcák meglévő közműrendjét teljesen át kell alakítani. Mivel, elsősorban a belvárosi utcák, nagyon szűkek ezért nem csak a kötött pálya alatt kell a közművek teljes hosszban való kiváltásáról gondolkodni, hanem az egyik közmű kiváltás felborítja az utca teljes közműrendjét és így minden közmű érintetté válik. Tehát a tervezett nyomvonalak teljes hosszában, az utcák teljes szélességében számolni kell a komplex közműrend átalakításával, átépítésével, korszerűsítésével. A hivatkozott tanulmány megvalósíthatósági költségelemzése nagyságrendekkel alábecsülte a szükséges közműkiváltások várható költségét. Ezek az előre jelezhető problémák alapjaiban rendítik meg a kötőtpályás közlekedési rendszer győri bevezethetőségét, és a közösségi közlekedés fejlesztésének ezt az irányát. Ugyanakkor nem hagyható szó nélkül, hogy a szükséges /vagy elvárható-/ vasúti-, elővárosi közlekedési fejlesztések, valamint a - még mindig – meglévő jelentős mennyiségű iparvágány hálózat lehetőségeit nyomatékkal indokolt és célszerű figyelembe venni..

Győr város közösségi közlekedésének másik reális fejlesztési iránya az autóbusz közlekedés fejlesztése. Az autóbuszos közlekedésben kell a kínálati oldalt, mint minőségében, mint mennyiségében növelni.

Javítani kell az autóbuszpark összetételét, mert ma a környezetbarát kisebb buszok hiányoznak. Javítani kell a hosszú követési időközökön, a járatsűrűsége, a járatok vonalvezetésén.

A győri városlakók utazásaik során a legnagyobb idővesztéseket a városközpontban végrehajtott utazásaik során érzékelhetik. A forgalmi torlódások következtében, ebben a városrészben az eljutási sebesség nagy arányban csökken. Ezért, azonos, vagy inkább bővített tömegközlekedési teljesítmény biztosításához több járműre, több járatra, több eszközre, kapacitásra, van szükség.

Jelentős új fejlesztési elem lehet a City-busz tervezett belvárosi körjáratának beindítása. A City-busz gondolata összekapcsolódik a Belvárosban javasolt új parkolási rendszer kialakításával. A javasolt körjáratok a bővített belváros összes fontos pontját érintik. Ezért várhatóan nem csak a perem parkoló hálózat, parkoló forgalmát fogja szállítani, hanem a kereskedelmi célforgalmat is a Belváros és a Belváros szélein található üzletközpontok között.

Mindezek egybevetésével a hosszútávú /tömegközlekedési/ koncepció kialakítása – ezen belül a kötőtpálya lehetőségeinek és korlátainak kiértékelése – önkormányzati indíttatással, széleskörű szakmai összefogással folyamatban van.

2.6 Győr város vizeinek és vízpartjainak helyzete

Győr város számára a vizek kiemelkedő jelentőséggel bírnak, melyek mind a rendezési, mind a fejlesztési szempontú stratégiai dokumentumoknak együttesen szükséges kezelni.

A Kisalföldön mint tájegységen belül három jól elkülönülő fejlődéstörténeti sajátosságokkal bíró terület helyezkedik el, melyek közös érintkezési pontja Győr területén van. A város története szorosan kapcsolódik az itt található folyókhoz. A természetátalakítások és következményeik a városfejlődésre hatással voltak, hiszen mind a révfalui árvíz, mind az ezt követő árvízvédelmi beavatkozások több évre előre meghatározták a vízpartok hasznosítását és a várossal való együttélést.

A város és a vizek kapcsolatának elemzésére számos tanulmányterv, koncepció készült, melynek a 2007. november folyamán „Győr vízpartjainak fejlesztése” tanulmány (készítette: Vidra Kft, Vízi Világ Kft, Arrabona Port Yacht Club) újabb meghatározó mérföldkövet jelentette. 2008. év elején az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság koordinálásában a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) 2.2.1 pályázati konstrukcióban pályázat is benyújtásra került, melynek célja a Mosoni-Duna és a Lajta folyó térségi vízgazdálkodási rehabilitációja. A projekt keretében – pozitív döntés esetén – sor kerülhet a győri belterületi szakaszon végzendő beavatkozásoknál a feliszapolódási hajlam csökkentésére, a parti burkolatok érdességi viszonyainak javítására. Az ökológiai rehabilitáció érinti többek között a Püspökerdei-holtágat és az Iparcsatornát.

Az IVS készítése során felmerült, hogy a különböző vízparti projektek, vízügyi elképzelések a város fejlesztéseivel koherens kapcsolatba kell, hogy kerüljenek, hogy egymás erősítő tevékenységek láncolatával kerüljön közelebb a természet az emberhez úgy, hogy figyelembe veszi annak természetes térformáló erejét, a holt vizek lehetőség szerinti életre keltését, a vízi környezetet rehabilitálását a város életébe mind közösségi, mind közösségi, mind rekreációs jelleggel erősítve.

A vízpartok hasznosításánál kiemelt figyelmet kell szentelni az egyes győri akcióterületek releváns fejlesztési területeire, a vízpartok és vizek fejlesztéseit a város hosszú távú fejlesztési tervével összhangban kell meghatározni mind városrehabilitációs, mind turisztikai, mind közlekedési, mind jóléti funkcióit érintve, továbbá a természeti környezet mind magasabb szintű állapotát tekintve. Ugyancsak figyelembe szükséges venni azokat az árvízvédelmi beruházási igényeket, melyek a Nagy-Duna felől érkező árvizek kizárását jelenthetik egy városon kívüli műtárgy által.

A város vízparti épületeinek arculatában az elmúlt években változás nem történt, kivéve az elevátor átépítéséből született Dunapart Rezidencia lakóház kivételével. Az egyes vízpartok – Szűnyogszigettől kezdve a Mosoni-Duna, a Rába és Rábca, a Marcal vonalai mentén – arculatának megteremtéséhez szükséges a szerkezeti és szabályozási tervek áttekintése is, a város fejlődése újfajta vízparti hasznosítást kíván. Az üdülőtellek és vízparti lakóingatlanok mellett fontos a természeti környezet magas színvonalú megőrzése, a hajózhatóság feltételeinek megteremtése a vízpartok rendezésével is.

Az IVS készítésében is részt vevő Győri Építész Műhely 2008. május folyamán készíti el a győri vizek és vízpartok hasznosítási tervét, összehangolva az ÉDUKÖVIZIG már benyújtott pályázati projektjével.

3 Győr városrészeinek bemutatása

A kiadott útmutató alapján a városrészek elemzése azon városok esetében releváns, melyek több vegyes funkciójú központi, vagy alközponti résszel rendelkeznek.

Jelen fejezetben nem célunk a rendezési terv vonatkozó részeinek átvétele, hiszen a 2/2006. (I.9.) Kgy. Sz. határozattal jóváhagyott *Győr területének felhasználását meghatározó leírás* részletesen tartalmazza a településrendezési terv felülvizsgálatának 2003-2005 közötti megállapításait. Javasolt azonban az elkészült IVS alapján is áttekinteni a korábbi alátámasztó munkarészeket és a fejlesztési irányok kijelölésénél illetve a rendezési eszközök mellérendelésénél már ezen stratégiai szemlélettel figyelni az egyes építési előírások adta kereteket.

A fenti hivatkozott leírás szerint Győr területi tagolása a következő rend szerint történik:

7. Táblázat: Győr területi tagolása

Városrész	Városrendezési körzet			
	száma	neve	területe (ha)	aránya
Belváros	1	ua.	137	2,30%
Újváros	5	ua.	76	1,30%
	17	Nyugat-Újváros	81	1,40%
	11	Gorkijváros	15	0,30%
	34	Mákos-dűlő	21	0,40%
Sziget	12	ua.	73	1,20%
Pinnyéd	18	ua.	123	2,10%
Révfalu	6	ua.	122	2,10%
	13	Kelet-Révfalu	230	3,90%
Kisbácsa	19	ua.	158	2,70%
Bácsa	20	ua.	96	1,60%
Sárás	26	ua.	35	0,60%
Gyárváros	29	Gyárváros 1.	122	2,10%
	30	Gyárváros 2.	93	1,60%
	31	Gyárváros 3.	454	7,70%
	14	Gyárváros 4.	49	0,80%
	35	Kiskút	56	0,90%
Likócs	21	ua.	76	1,30%
Győrszentiván	23	ua.	613	10,40%
	39	Győrszentiván-Kertváros	140	2,40%
	41	Nagyhegy	82	1,40%
	40	Kikötő (győri rész)	162	2,80%
Nádorváros	2	ua.	73	1,20%
	3	Kelet-Nádorváros	111	1,90%
	28	Nyugat-Nádorváros	78	1,30%
	4	Dél-Nádorváros	71	1,20%

	44	Temető	35	0,60%
	15	Jancsifalu	19	0,30%
	43	Iparterület	32	0,50%
Adyváros	7	ua.	83	1,40%
Marcalváros	8	Marcalváros I.	64	1,10%
	9	Marcalváros II.	130	2,20%
	45	Bevásárlóközpont II.	35	0,60%
József Attila lakótelep	10	ua.	30	0,50%
Szabadhegy	16	Szabadhegy I.	122	2,10%
	42	Szabadhegy II.	237	4,00%
	36	Déli iparterület	141	2,40%
	33	Raktárváros	139	2,40%
	32	Ipari Park	213	3,60%
Kismegyer	22	ua.	150	2,60%
Ménfőcsanak	25	Ménfőcsanak I.	331	5,60%
	46	Ménfőcsanak II.	333	5,70%
	38	Bevásárlóközpont I.	103	1,70%
Gyirmót	24	ua.	204	3,50%
Rabkert	37	ua.	27	0,50%
Góré-dűlő	27	ua.	93	1,60%
Összesen			5868	100,00%

Forrás: Győr területének felhasználását meghatározó leírás, Győr településrendezési terv 2003-2005

A városrészi elemzéseket a kiadott módszertani útmutatótól némiképpen eltérően a következők szerint építettük fel:

- a demográfiai és gazdasági jellemzőket összehasonlító elemzéssel foglaljuk össze, melynek célja az IVS-sel párhuzamosan készülő antiszegregációs terv által kijelölt és a KSH Népszámlálási Főosztálya által is alátámasztott szegregátumok pontos megjelölése.
- a települési infrastruktúra, a közműrendszerek és a közlekedési helyzet elemzésekor már városrészenként követhetők a leírások, melyek a módszertani ajánlásoknak megfelelően fejlesztési szemléletmódban készültek.
- a városrészek azonosítása érdekében ortofotók és térképi mellékletek kerültek a dokumentum szöveges fejezetei közé, így könnyítve a területek megismerését.

A városrészi helyzetértékelés részeként jelenítendő meg az anti-szegregációs terv helyzetértékelés része azon városrészek esetében, ahol ez releváns. Ez a munkarész megvizsgálja, hogy a városban van-e szegregált lakókörnyezet, ha igen, feltárja ennek problémáit. Az IVS készítése során a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által biztosított ún. anti-szegregációs mentor segítségével történik az elemzések és következtetések megtétele. A mentor 2008. február 20-án valamint április 24-én járt Győrben és megismerte a város adott témában releváns területeit. Az addig elkészült elemzéseket megfelelőnek találta, melyek egybevágóak a KSH által kiadott kartogrammal, mely jelzi, hogy mely területek tesznek eleget a szegregátum kritériumainak. Az anti-szegregációs terv végleges változata az 1. melléklet részét képezi.

3. Térkép: Győr – jelenlegi városrészek

3.1 Városrészek demográfiai jellemzői

A városrészek társadalmi és munkaerő-piaci jellemzésének legutolsó forrás a 2001-es Népszámlálás, az ilyen tárgyú újabb városi szintű szociológiai felmérések hiányában a mutatók a 7 évvel korábbi állapotokat tükrözik.

8. Táblázat: Városrészek elemzés során használt funkcionális felosztása

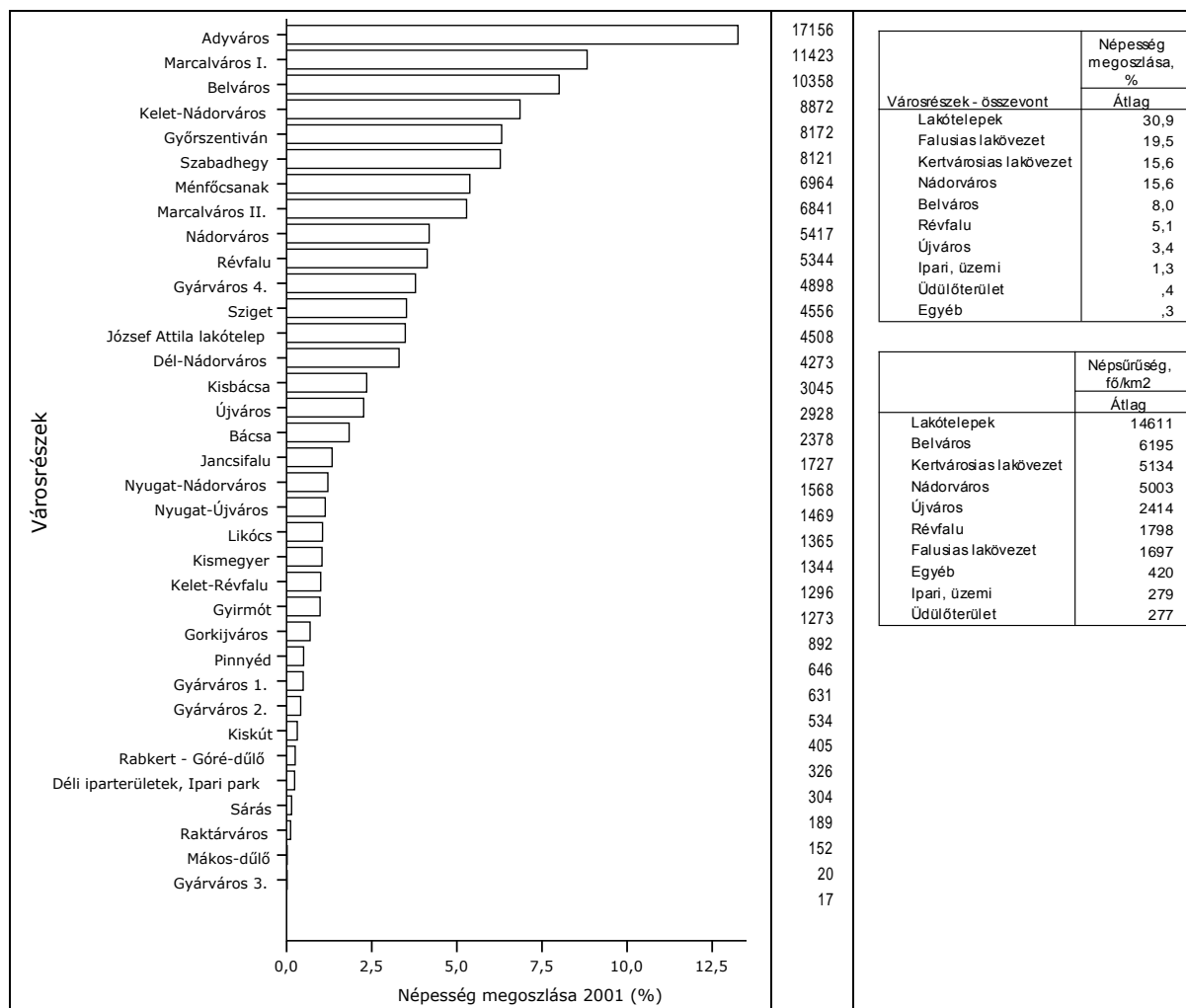
<i>Belváros</i>	Belváros	<i>Falusias laköv</i>	Pinyéd	
<i>Nádorváros</i>	Nádorváros		Kisbácsa	
	Kelet-Nádorváros		Bácsa	
	Dél-Nádorváros		Likócs	
	Nyugat-Nádorváros		Kismegyer	
<i>Újváros</i>	Újváros		Gyórszentiván	
	Nyugat-Újváros		Gyirmót	
<i>Révfa</i>	Révfa		Ménfőcsanak	
	Kelet-Révfa			
<i>Lakótelepek</i>	Adyváros	<i>Üdülőtérület</i>	Sárás	
	Marcalváros I.		Rabkert - Góré-dűlő	
	Marcalváros II.	<i>Ipari, üzemi</i>	Gyárváros 1.	
	József Attila lakótelep		Gyárváros 2.	
<i>Kertvárosias laköv.</i>	Gorkijváros		Gyárváros 3.	
	Sziget		Déli iparterületek, Ipari park	
	Gyárváros 4.		Raktárváros	
	Jancsifalu		<i>Egyéb</i>	Máros-dűlő
	Szabadhegy			Kiskút

A városrészek általános helyzetelemzését az **összevont, funkcionális 10 elemű osztályozás** használatával végeztük el, míg az anti-szegregációs tervhez szükséges elemzéseket a 35 elemű teljes felosztás alapján dolgoztuk ki annak érdekében, hogy a lehető legpontosabban lokalizálni tudjuk a halmozottan kedvezőtlen adottságú városrészeket, és az alacsony státuszú csoportok térbeli koncentrációját.

A demográfiai jellemzők kapcsán rendelkezésre áll a népességszám, a népsűrűség, az egyes korcsoportok megoszlási adatai, és a gyermek és időskorú népesség fajlagos mutatói. Alapvető cél annak bemutatása, hogy mely városrészekben koncentrálnak a különböző korú és ebből kifolyólag eltérő életszakaszban lévő társadalmi csoportok.

A **népesség térbeli elhelyezkedése** nem egyenletes. A lakosság közel egyharmada a lakótelepeken él. Adyváros és Marcalváros a két legnépesebb városrész, amit a Belváros és Nádorváros követ. Együtöedük falusias lakóövezetben, és 16%-uk kertvárosi lakóövezetben él.

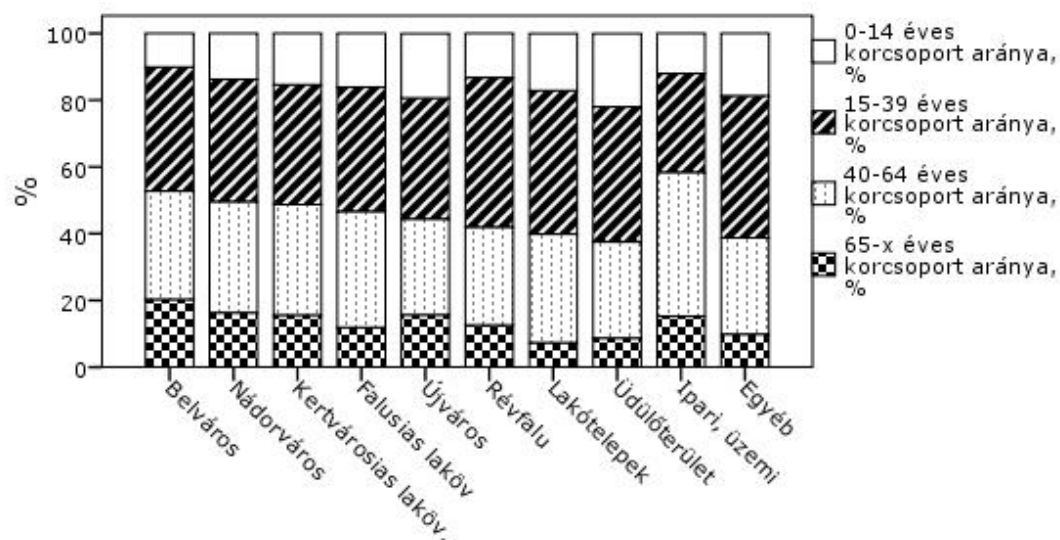
A **népsűrűség** természetesen a lakótelepeken a legmagasabb, közel 15000 ember jut egy négyzetkilométerre. A második csoportot a belvárosi, nádorvárosi és kertvárosias jellegű lakóövezetek jelentik 5-6000 fős népsűrűséggel.

32. ábra: Alapvető demográfiai mutatók részletes és összevont városrészi bontásban, 2001

Forrás: KSH Népszámlálás

A népszámlálás alapján felrajzolható a **városrészek korszerkezete**. Az ábra az idősebb korcsoportok (40 év fölöttiek) aránya alapján lett rendezve a kisebb populációjú városrészek kivételével. Jól látható, hogy az idősebb korosztály aránya a Belvárosban, Nádorvárosban és a Kertvárosi lakóövezetben magas. Újvárosnak kettős arculata van: mind a 14 év alatti, mid az 65 év feletti korcsoport lélekszáma kiugró. A fiatalok és a negyven év alatti felnőtt korúak aránya pedig Révfaluban és a Lakótelepeken magasabb.

33. ábra: Korcsoportok aránya az egyes városrészekben, 2001 (%)

Forrás: KSH Népszámlálás

Összeállítottuk a három leggyakoribb demográfiai fajlagos mutató városrészenkénti rangsorát annak érdekében, hogy a **gyermekkorúak és időskorúak térbeli koncentrációja** láthatóvá váljon a városrészek nagyságától és népsűrűségétől függetlenül. Kiugró az Üdülőterületeken és Újvárosban a gyermekkorúak aránya, nagyjából hasonlóan magas a lakótelepeken, a kertvárosi és falusias lakóövezetekben, míg a Belvárosban a legalacsonyabb. Ha az időskorúakat viszonyítjuk a felnőtt korúakhoz, akkor a legnagyobb koncentráció a Belvárosban, Újvárosban és Nádorvárosban figyelhető meg. A gyermekkorúakhoz viszonyítva még kiugróbb a Belváros elöregedettsége, amit Nádorváros és Révfalu követ.

9. Táblázat: Demográfiai fajlagos mutatók, 2001

100 felnőttre jutó gyermekkorú	Fő	100 felnőttre jutó időskorú	Fő	100 gyermekkorúra jutó időskorú	Fő
Üdülőterület	31,8	Belváros	29,1	Belváros	198,8
Újváros	29,9	Újváros	24,0	Nádorváros	120,5
Egyéb vrész.	26,5	Nádorváros	23,6	Révfalu	108,5
Lakótelepek	22,9	Kertvárosias löv.	22,5	Kertvárosias löv.	101,8
Falusias löv.	22,7	Ipari, üzemi	22,1	Ipari, üzemi	98,8
Kertvárosias löv.	22,4	Révfalu	16,9	Újváros	83,0
Nádorváros	19,8	Falusias laköv.	16,6	Falusias löv.	74,4
Ipari, üzemi	18,1	Egyéb vrész.	13,8	Egyéb vrész.	52,0
Révfalu	18,0	Üdülőterület	12,4	Lakótelepek	45,2
Belváros	14,6	Lakótelepek	9,6	Üdülőterület	39,8

Forrás: KSH Népszámlálás

34. ábra: 14 éven aluliak aránya Győrben, 2001

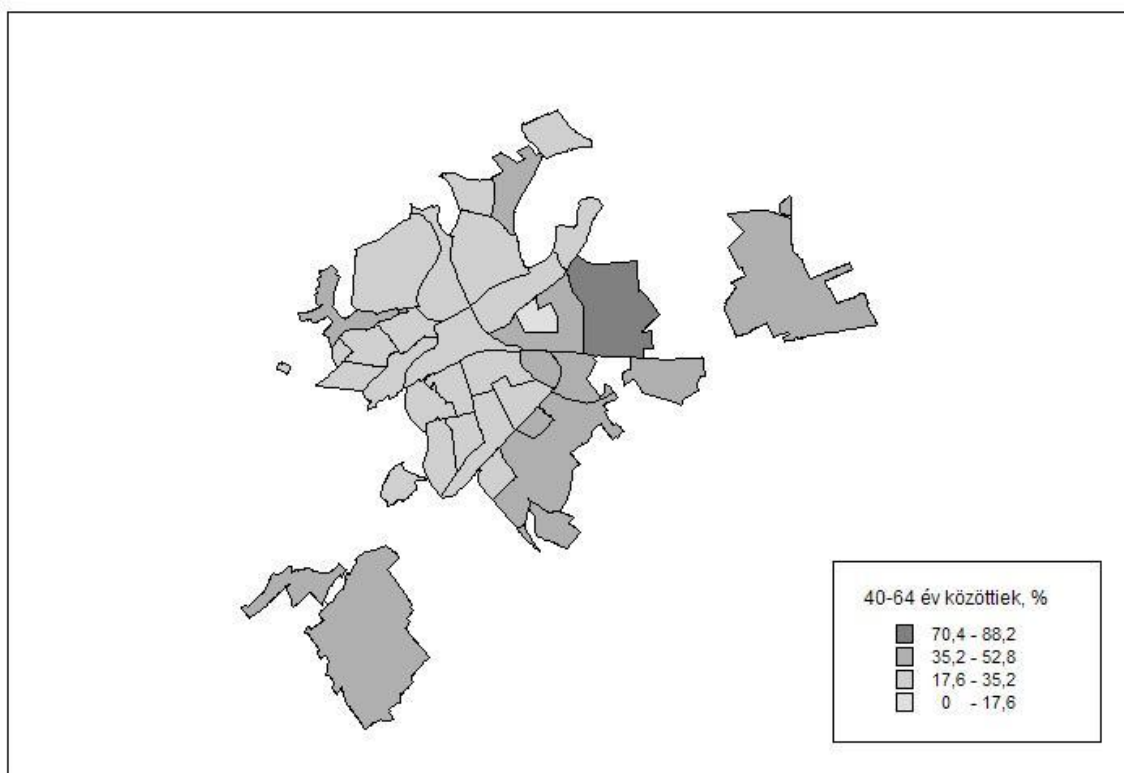
Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

35. ábra: 15-39 év közöttiek aránya Győrben, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

36. ábra: 40-64 év közöttiek aránya Győrben, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

37. ábra: 65-x évesek aránya Győrben, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

3.1.1 Családok helyzete

Győr 50157 háztartása közül 13831 (27,5%) egyszemélyes. Összesen 36471 családot számoltak össze a népszámlálás során. Követve a demográfiai jellemzők térbeli koncentrációjának mintázatát, a családok 32%-a lakótelepeken, 20%-a a falusias lakóövezetben, 16%-a a kertvárosias lakóövezetben található meg. Az *egyszemélyes háztartások* kiugróan magasak a Belvárosban (42%), jóval meghaladva a bemutatott városi átlagot. Más városrészekben nem figyelhető meg ilyen mértékű koncentráció. Ellentétként a falusias jellegű lakóövezetekben az arány csak 17%. Az 1309 többcsaládos háztartás 38%-a szintén ez ilyen funkciójú övezetekben koncentrálódik.

10. Táblázat: Családok és egyszülős gyermekes családok jellemzői, 2001

Városrészek - összevont	Családok aránya a város összes családján belül, %	Egy szülős gyermekes családok megoszlása, %	Városrészek - összevont	Egy szülős gyermekes családok aránya a városrészben, %
Lakótelepek	31,7	37,7	Lakótelepek	19,4
Falusias lakóövezet	20,0	14,2	Belváros	18,7
Kertvárosias lakóövezet	16,1	15,9	Újváros	17,6
Nádorváros	15,9	16,0	Kertvárosias lakóövezet	16,9
Belváros	7,2	8,3	Nádorváros	15,3
Révfülu	4,1	2,8	Üdülőtérület	12,2
Újváros	3,1	3,5	Falusias lakóövezet	11,5
Ipari, üzemi	1,2	0,9	Révfülu	10,1
Üdülőtérület	0,4	0,3	Egyéb	9,7
Egyéb	0,3	0,4	Ipari, üzemi	9,2

Forrás: KSH Népszámlálás

Az *egyszülős gyermekes családok* aránya a városban 14%-os. A lakótelepeken ennél 5%-al magasabb arány figyelhető meg (minden ötödik gyermekes családban csak egy szülő van), és a Belvárosban, illetve Újvárosban is átlag feletti az érték. A nagyobb városrészek közül Révfaluban és a falusias jellegű lakóövezetekben alulreprezentáltak az egyszülős gyermekes családok.

11. Táblázat: Családok városrészenkénti jellemzői méret és gyermekszáma alapján, 2001

Egy családra jutó Fő családtag	Fő	100 családra jutó összes gyermek	Fő	100 családra jutó 15 évnél fiatalabb gyermek	Fő
Újváros	3,1	Újváros	123	Üdülőtérület	75
Falusias lakóövezet	3,0	Lakótelepek	119	Újváros	72
Egyéb	3,0	Falusias lakóövezet	115	Egyéb	65
Lakótelepek	3,0	Egyéb	111	Lakótelepek	59
Üdülőtérület	3,0	Üdülőtérület	110	Falusias lakóövezet	57
Révfülu	2,9	Révfülu	100	Révfülu	52
Kertvárosias lakóövezet	2,8	Kertvárosias lakóövezet	94	Kertvárosias lakóövezet	50
Nádorváros	2,8	Nádorváros	93	Nádorváros	46
Belváros	2,7	Belváros	85	Ipari, üzemi	39
Ipari, üzemi	2,6	Ipari, üzemi	70	Belváros	37

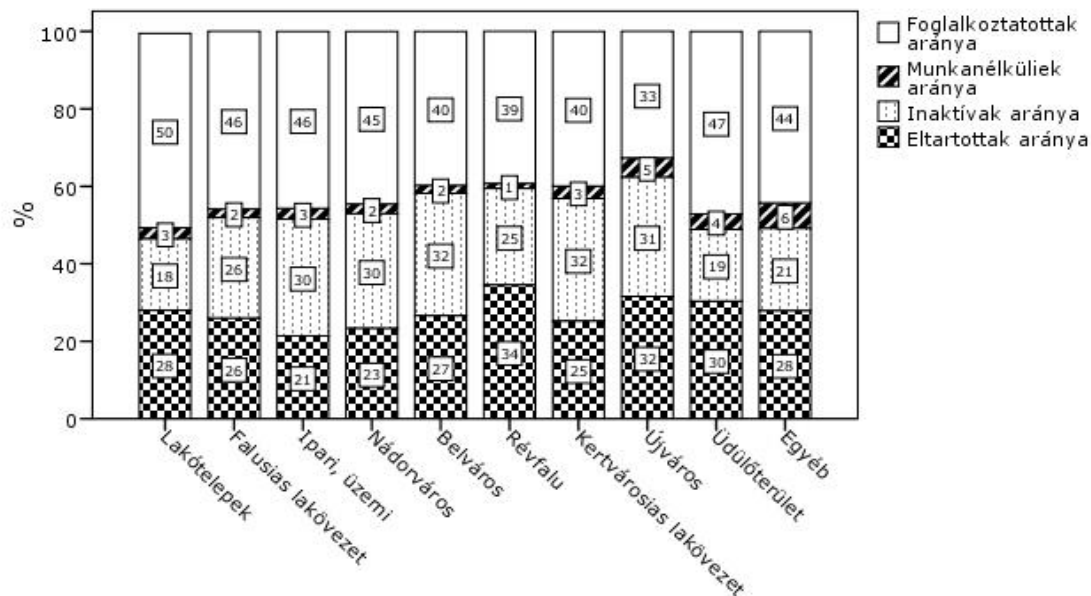
Forrás: KSH Népszámlálás

A családok mérete és gyermekszáma alapján megfigyelhető eltérések szintén jelentősek. Nagyobb a családméret Újvárosban, a falusias övezetben, a lakótelepeken és Révfaluban. A gyermekes családok térbeli elhelyezkedése ebből fakadóan szintén ezt a rangsort követi, de itt jobban kirajzolódik Újváros és a lakótelepek különösen magas gyermekszáma, és Újváros különösen magas 15 év alatti gyermekszáma egy-egy családban. Ezzel ellentétesen a Belvárosban és Nádorvárosban a legalacsonyabb a családokon belüli gyermekszám. Csak néhány szélsőség: míg Újvárosban minden 100 családra 123 gyermek és 72 15 év alatti gyermek jut, addig a Belvárosban 85 gyermek és csak 37 15 év alatti gyermek.

3.1.2 Gazdasági aktivitás, iskolai végzettség és foglalkozás

Győrben a népszámlálás idején a lakosság 43%-a volt foglalkoztatott, 27%-a eltartott, 26%-a inaktív és csak 3%-a munkanélküli. Az aktivitási arány 58%-os, a munkanélküliségi ráta pedig 7%-os volt. 100 foglalkoztatottra 66 inaktív kereső és 68 eltartott jutott. Az egyes városrészek aktivitási, foglalkoztatási és munkanélküliségi paraméterei jelentősen különböznek egymástól.

38. ábra: Népeesség aránya gazdasági aktivitás szerint az egyes városrészekben, 2001

Forrás: KSH Népszámlálás

A gazdasági aktivitási típusok megoszlása jelentősen eltér egymástól városrészenként. A foglalkoztatottak felülreprezentáltak az alacsony munkanélküliségi rátával és kevés inaktív személlyel jellemezhető lakótelepeken és falusias lakóövezetekben él. A belvárosi, nádorvárosi és kertvárosi részekben átlag alatt van a foglalkoztatottak száma és magas az inaktívaké. Révfaluban ezzel szemben az eltartottak aránya kiugró a gyermekes családok jelenléte miatt. Újvárosban a legrosszabb a gazdasági aktivitás, a lakosság egyharmada foglalkoztatott, további 30% inaktív, 32%-a eltartott és 5%-a munkanélküli. Más összefüggésben, de lényegében ugyan ezt a struktúrát írják le az aktivitási és foglalkoztatási arányok.

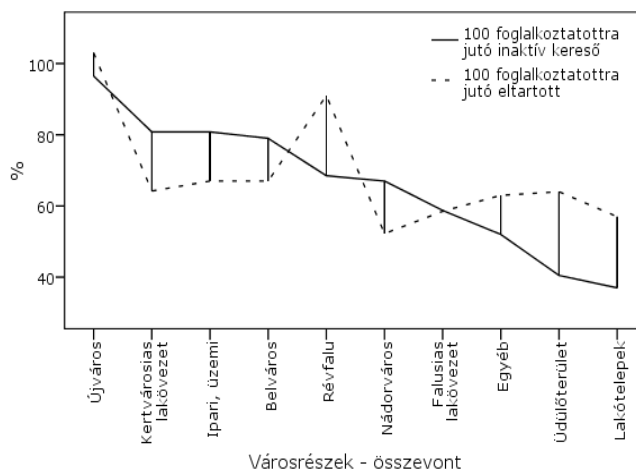
39. ábra: Foglalkoztatottak aránya az aktív korúakon belül, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

12. Táblázat: Foglalkoztatási, inaktivitási és munkanélküliségi különbségek

Városrészek - összevont	Aktivitási arány, %	Foglalkoztatási arány, %	Munkanélküliségi ráta, %
Lakótelepek	64,8	61,2	5,6
Falusias laköv.	60,7	57,9	4,7
Nádorváros	58,9	55,9	5,2
Ipari, üzemi	58,5	55,3	5,9
Kertvárosias laköv.	54,7	50,7	7,5
Belváros	52,4	49,9	4,7
Révfalu	50,6	49,0	3,2
Újváros	50,6	43,9	13,8
Üdülőtérület	69,3	64,1	7,9
Egyéb	64,0	55,9	11,9

Forrás: KSH Népszámlálás

A munkanélküliség kiugró probléma Újvárosban és mérsékelten a kertvárosi jellegű lakóövezetekben, üdülőtérületeken és Kiskúton (egyéb kategória). A Belváros és Révfalu esetében az alacsonyabb aktivitási ráta mellé nem párosul magas munkanélküliség, mivel ezekben a városrészekben vagy az eltartottak vagy az időskorúak vannak koncentráltan jelen.

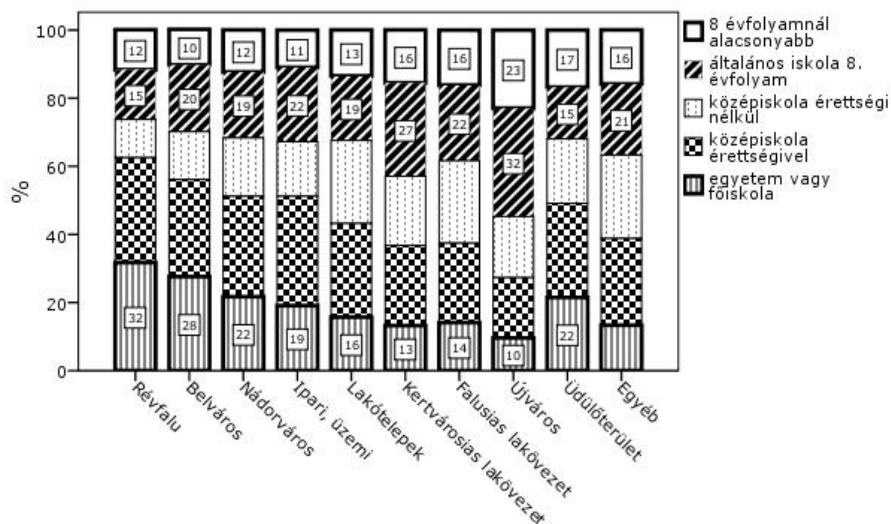
40. ábra: Munkanélküliségi ráta Győrben, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

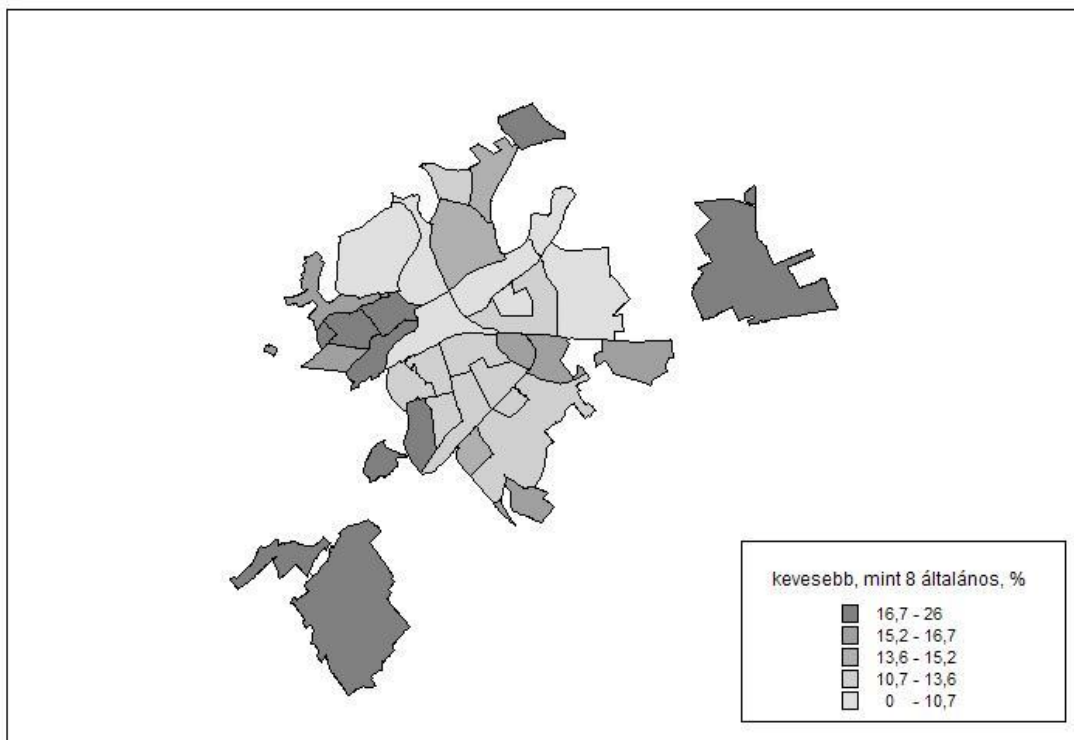
A lakosság *iskolai végzettség* alapján egyértelműen szegregált. A diplomások aránya Révfaluban és a Belvárosban a legmagasabb, egy nagyarányú érettségizett populációval kiegészülve. Nádorvárosban, az ipari területeken, különösen Gyárvárosban és az üdülő területeken (Sárás, Rabkert) az érettségizettek aránya is magas, míg a lakótelepek, kertvárosi és falusias jellegű lakóövezetek esetében az érettségi nélküli középfokú végzettségűek csoportja átlag feletti egyre nagyobb általános iskolai végzettségű csoporttal párosulva. Újváros végzettségi adatai a legkedvezőtlenebbek: itt a lakosság 55%-nak legfeljebb általános iskolai végzettsége van, és itt a legmagasabb a nyolc évfolyamnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők aránya (23%)!

41. ábra: A 7 éves és idősebb népesség megoszlása legmagasabb iskolai végzettség szerint, 2001

Forrás: KSH Népszámlálás

42. ábra: Kevesebb, mint 8 általánossal rendelkezők aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

43. ábra: Általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

44. ábra: Szakmunkásképzőt végzettek, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

45. ábra: Érettségivel rendelkezők aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

46. ábra: Diplomával rendelkezők aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Az iskolai végzettséggel párhuzamos koncentrációs mintát mutatnak a *foglalkozási adatok*, amelyben mivel nagyvárosi jellegről van szó nem az ágazati megoszlás a fontos (alapvetően szolgáltató gazdaság, országosnál aktívabb ipari bázisú foglalkoztatott réteggel), hanem a munkakör jellege (szellemi vagy fizikai, vezető, értelmiségi stb.). A városrészek sorrendje szinte pontosan követi a végzettségi hierarchiát. A szélsőségeket kiemelendő: Révfaluban a foglalkoztatottak majd 70%-a szellemi foglalkozású, kétharmaduk vezető-értelmiségi jellegű, ezzel szemben Újvárosban (a legrosszabb adottságú városrészben) csak 34%-os a szellemiek aránya.

13. Táblázat: Foglalkoztatottak összevont foglalkozási főcsoportok szerint, 2001 (%)

Városrész	Szellemi		Városrész	Fizikai		
	Vezető, értelmiségi	Egyéb szellemi		Ipari	Szolgáltatási	Mezőgazdasági
Révfalu	44,8	23,5	Kertvárosias laköv	33,9	15,0	,6
Belváros	37,8	24,8	Újváros	33,4	21,1	1,1
Nádorváros	29,4	26,6	Lakótelepek	30,5	15,0	,3
Ipari, üzemi	27,3	27,4	Falusias laköv	29,8	20,5	1,9
Üdülőterület	26,4	20,1	Egyéb	26,7	12,0	,0
Falusias laköv.	22,0	20,2	Ipari, üzemi	26,1	14,3	,2
Kertvárosias laköv.	20,4	22,1	Nádorváros	23,1	15,1	,5
Lakótelepek	20,4	26,4	Üdülőterület	20,1	12,8	,6
Újváros	18,0	16,1	Belváros	17,8	13,9	,5
Egyéb	17,3	28,3	Révfalu	15,4	13,1	,5

Forrás: KSH Népszámlálás

A fizikai foglalkozásúak nagyobbik hányada az iparban dolgozik és a kertvárosi, újvárosi, lakótelepi és falusias jellegű övezetekben felülreprezentáltak. Természetesen a képzettségi és foglalkozási szegregálódás mértékét csak összehasonlító vizsgálat alapján lehetne megadni, de az adatok különbsége mindenképpen jelentős városon belüli tagozódásra utal. Az alapvető rendeződési elv a következő: a város belső területein koncentrálnak a képzett, szellemi foglalkozásúak, és a lakótelepeken, kertvárosi (pl. Sziget, Szabadhegy) és falusias jellegű külső zónákban (pl. Bácsa, Likócs, Kismegyer, Gyórszentiván, Gyirmót) az egyszerűbb szellemi és a fizikai foglalkozásúak, de a koncentráció mértéke különböző.

3.1.3 Lakáshelyzet

A társadalmi rétegek státuszát jól lehet jellemezni lakáskörülményeikkel is. Így a lakáshelyzet egyes mutató segítenek abban, hogy lokalizáljuk a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat az alapján, hogy mely városrészekben kedvezőtlenebb a lakások állománya, állaga, komfortja.

Győrben 2001-ben 51015 lakás volt, ebből 47431 volt lakott lakás. területileg a népességi koncentrációt követve ezeknek a lakásoknak a 30% a lakótelepeken, 18%-a Nádorvárosban, 16%-a a falusias és további 16%-a a kertvárosi jellegű lakóövezetekben található meg. A Belvárosban 10%, Révfaluban 4% és Újvárosban 3% az arányuk.

14. Táblázat: Laksűrűség, méret és tulajdoni forma, 2001

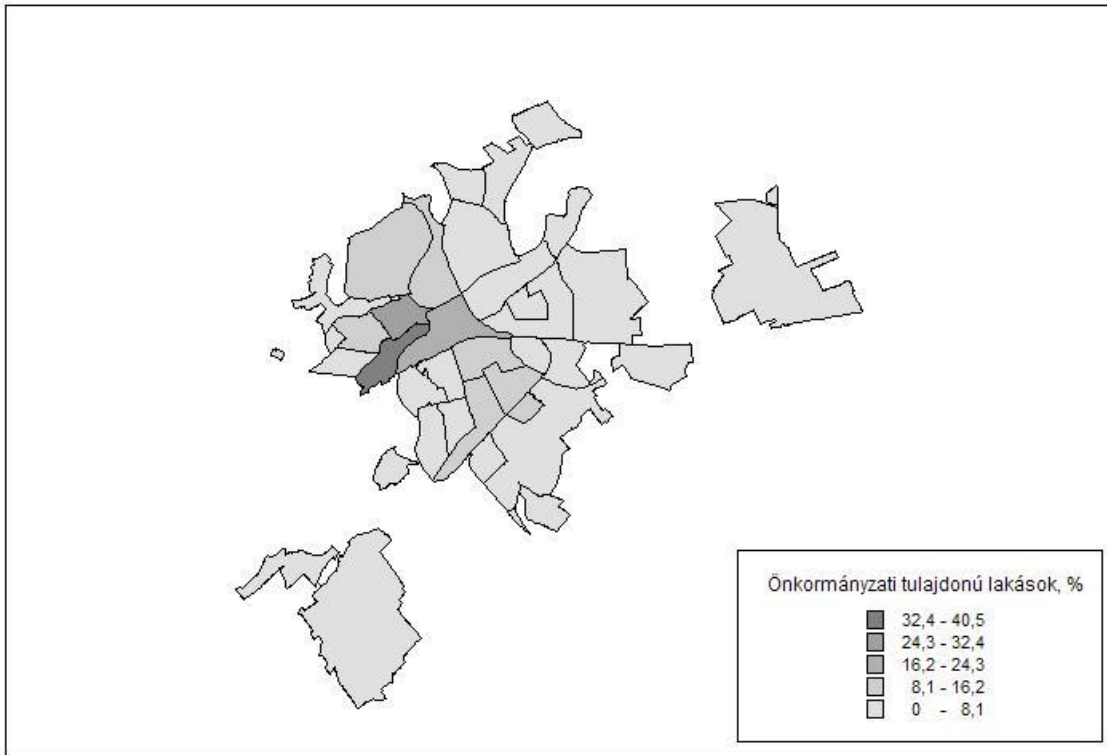
	Laksűrűség: 100 szobára jutó lakó	Laksűrűség: 100 lakásra jutó szoba	Laksűrűség: 100 lakásra jutó lakó	Átlagos alapterület, m ²	Az önkormányzati tulajdonú lakások aránya az adott városrész összes lakott lakásán belül, %
Újváros	125	239	290	77	26,0
Lakótelepek	117	240	281	55	7,9
Kertvárosias lakóvezet	109	238	256	69	8,0
Falusias lakóvezet	102	309	313	99	1,6
Nádorváros	100	244	244	66	6,9
Ipari, üzemi	94	273	236	77	2,8
Belváros	94	233	218	65	17,2
Révfalu	77	312	269	87	6,3
Üdülőtérület	118	240	282	58	2,8
Egyéb	130	231	297	66	12,2

Forrás: KSH Népszámlálás

A *laksűrűség* több szempont alapján is leírható. A legtöbb egy szobára jutó lakó Újvárosban és a lakótelepeken van, meghaladva a 106 fős városi átlagot. A lakásokra jutó szobák átlagos számában Révfalu és a falusias jellegű övezet mutat jelentős többletet: itt száz lakásra több mint 300 szoba jut szemben a 250-es városi átlaggal, ráadásul a többi városrészben jóval kisebbek a lakások (úgy is mondhatnánk, hogy átlagosan 2,4 szobásak). Nagy a szóródása az egy lakásra jutó lakók számának (Belvárosban 2,2 fő, míg Újvárosban ahol hasonlóan kicsik a lakások 2,9 fő és a legnagyobb lakásokkal rendelkező falusias övezetben 3,2 fő). Az önkormányzati tulajdonú lakások aránya kiugróan

magas Újvárosban (26%) és a Belvárosban (17%). Ez alapján a legnagyobb laksűrűségű városrész Újváros, majd ezt követik a lakótelepek.

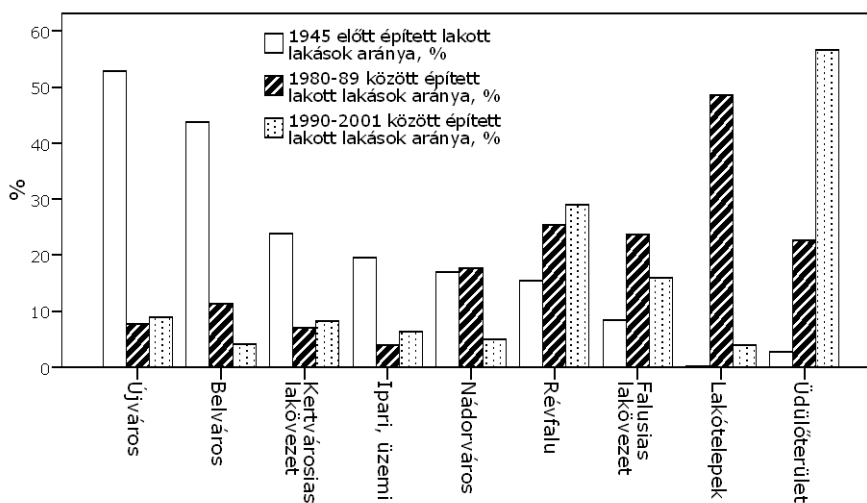
47. ábra: Önkormányzati tulajdonú lakások aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

A lakások állagát jó lehet jellemezni *életkoruk és komfortosságuk* szerint. A leginkább előregedett lakásállománnyal Újváros és a Belváros (a város történelmi magja) küzd, a lakások 45-50%-itt 1945 előtt épült. Az 1980-as évektől Révfalu, a lakótelepek, az üdülőterületek mentek át intenzív építkezési hullámon.

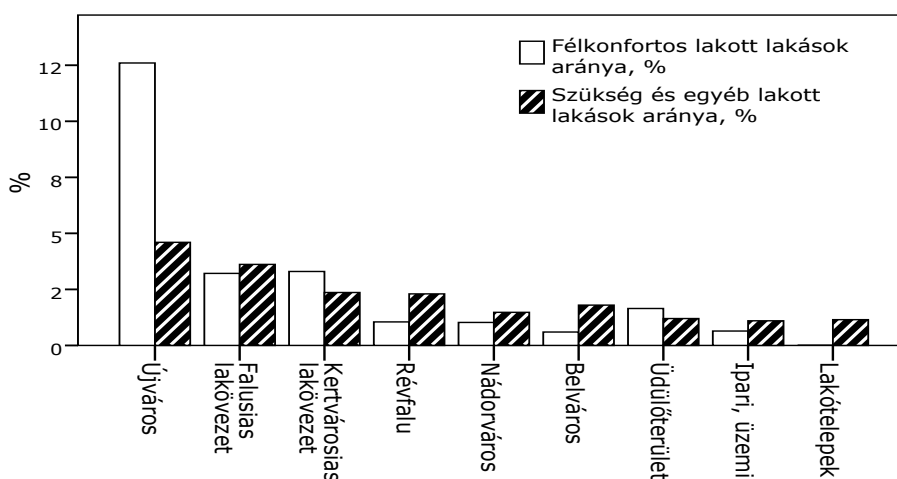
48. ábra: Régi és új építésű lakások aránya városrészenként, 2001

Forrás: KSH Népszámlálás

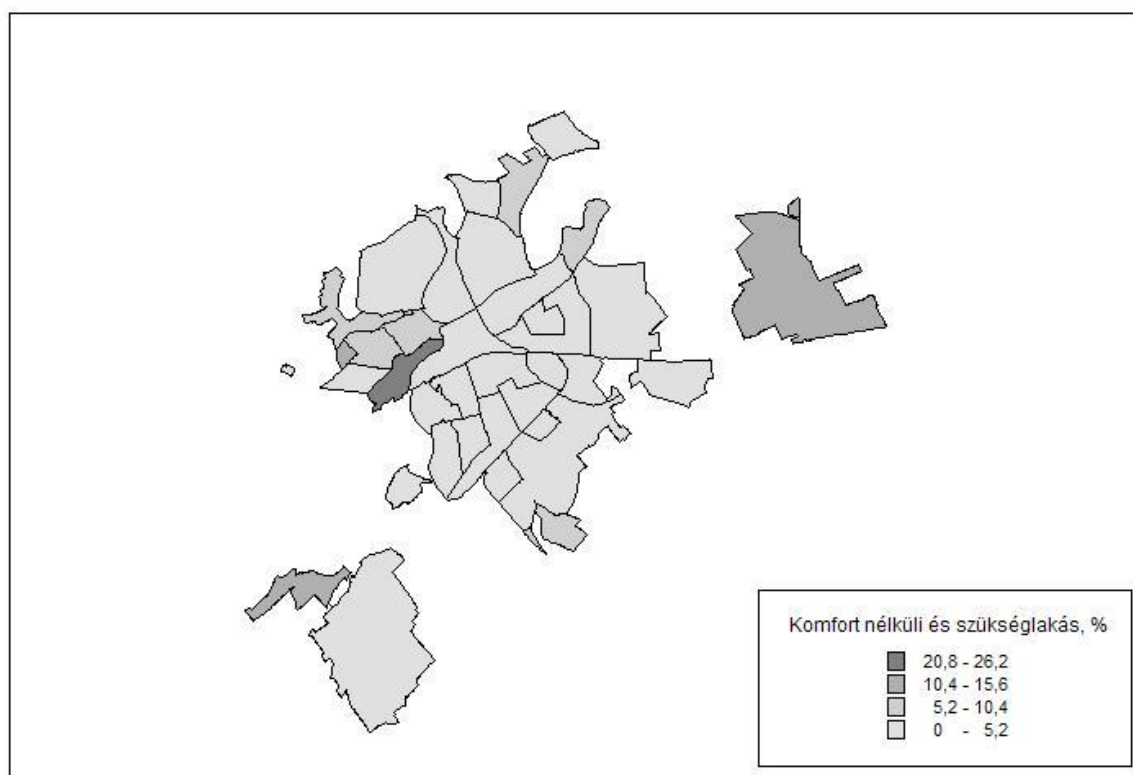
Komfortfokozat alapján nagyon komoly területi szegregálódás figyelhető meg. A lakások kevesebb, mint 4%-a komfort nélküli vagy szükséglakás a városban. Azonban, ha városrészekre lebontjuk ezt a két típust, akkor jól látható, hogy az ilyen lakások főként Újvárosban koncentrálnak. Ebben a városrészben a lakások 13%-a komfort nélküli és további 5%-a szükséglakás (17-18%!). Ehhez képest sokkal kisebb ráták figyelhetők meg a másik két átlag feletti értékkel rendelkező városrészben a kertvárosi és falusias jellegű lakóövezetekben.

49. ábra: Félkomfortos és szükséglakások aránya városrészenként, 2001

Forrás: KSH Népszámlálás

50. ábra: Komfort nélküli és szükséglakások aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

3.2 A kedvezőtlen adottságú (alacsony státuszú rétegeket koncentráló) városrészek beazonosítása

Az alacsony státuszú csoportok térbeli szegregálódásának vizsgálatához a népszámlálás foglalkoztatottsági és munkanélküliségi, iskolázottsági és lakás komfortossági mutatókat használtuk, illetve az önkormányzat legfrissebb segélyezési és bérlakások koncentrációjának adatait. Annak érdekében, hogy a lehető legpontosabb képet kapjunk párhuzamosan három eljárást alkalmaztunk a városrészek rendszerezése során.

3.2.1 A városrészek rangsorolása fejlettségi mutatók és problémaindex alapján

A legegyszerűbb eljárás a **rangsorolás**. A fejlettségi mutatók alapján kapott városrész rangsorok (helyezések) átlagos pontszámát sorba rendezve kimutathatók a legrosszabb helyzetű városrészek, abban az esetben, ha egyszerre több mutatónál is a legrosszabb helyezéseket kapták.

A második kiforrottabb eljárás egy **egységes fejlettségi index készítése adatredukciós eljárással** (főkomponens elemzés), ahol az összes mutatót egy standardizált indexbe sűrítjük. Ennek előnye, hogy súlyokat rendel az egyes mutatókhoz és ezekkel korrigálva rangsorolja a városrészeket.

Végezetül **klaszterelemzéssel** tesztelhető a különösen hátrányos helyzetű, alacsony státuszú társadalmi csoportokat koncentráló városrészek pozíciója. Amennyiben a klaszterelemzés is ezeket a városrészeket vonja össze egy csoportba, megerősíti a rangsor alapú vizsgálatainkat.

Fontos módszertani elem, hogy a mutatók jellegéből fakadóan nem a fejlettséget mérjük, hanem a többszörösen problémás térségeket azonosítjuk be. Így a rangsorok elején szereplő városrészek több szempontból is problémásak, de a rangsor végén szereplő városrészek nem feltétlenül a legfejlettebbek, mivel a fejlettségi sorrendhez más jellegű mutatókat (kedvező adottságok koncentrációját kifejező) kellett volna használni.

Az első táblázat négy mutató alapján rendezve mutatja be a városrészek adottságait, jelölve a többszörösen is problémás városrészeket és a városi átlagot.

A második táblázat összefoglalja a három eljárás alapján kapott rangsorokat, csoportokat. Az egységes problémaindex azt is megmutatja, hogy a legkedvezőtlenebb helyzetű városrészek jelentősen eltérnek, néhol kiugróan szélsőséges adottságok állnak a háttérben (átlagos adottság nulla érték körül mozog, pozitív értékek átlagosnál rosszabb és a negatív értékek az átlagosnál jobb paramétereket jelentenek).

A klaszterelemzés pedig rávilágít arra, hogy a három legrosszabb helyzetű térség, tényleg gyökeresen eltér a többi városrésztől, mivel csak két klasztert tudott elkülöníteni az eljárás (1 és 2 csoport).

- 1. Mindezek alapján úgy ítéljük meg, hogy az alacsony státuszú társadalmi csoportok szegregálódása leginkább Újvárosban, Gorkijvárosban és Gyárváros 1. zónában figyelhető meg, kiegészülve Nyugat-Újvárossal és Szigettel, ahol mérsékelt a relatív koncentráció.*
- 2. A leghátrányosabb helyzetű városrész egyértelműen Újváros, ami a négy problémamutatóból három esetében is az „első helyen” szerepelt, olyan kedvezőtlen adatokkal, mint, 20%-os munkanélküliségi ráta, 61%-os az alacsony végzettségűek aránya, a lakások egynegyede komfort nélküli vagy szükséglakás.*
- 3. A városrészek népessége alapján a legrosszabb helyzetű három városrészben él a lakosság 2,2%-a, és az öt legrosszabb helyzetű városrészben a 6,8%-a. Más városok eredményeinek hiányában is megállapítható, hogy az ilyen paraméterek alapján szegregált csoportok aránya alacsony a városban, de Újváros esetében különösen nagyok az eltérések.*

15. Táblázat: Városrészek foglalkoztatási, iskolázottsági és lakáskomfort jellemzői (a legrosszabb helyzetű városrésztől indulva), 2001

<i>Foglalkoztatási arány</i>	<i>%</i>	<i>Munkanélküliségi ráta</i>	<i>%</i>	<i>Alacsony isk. végz. aránya (legfeljebb 8 általános)</i>	<i>%</i>	<i>Komfort nélküli, szükségelakások aránya</i>	<i>vagy %</i>
Gyárváros 1.	28,8	Újváros	20,2	Újváros	61,4	Újváros	26,2
Újváros	37,2	Mákos-dűlő	16,7	Gorkijváros	58,5	Gorkijváros	13,8
Révfülu	39,3	Gorkijváros	12,1	Kiskút	52,4	Gyirmót	12,7
Sziget	44,8	Sárás	11,8	Nyugat-Újváros	48,1	Győrszentiván	10,5
Gorkijváros	47,3	Gyárváros 1.	11,2	Gyárváros 1.	46,4	Nyugat-Újváros	8,2
Gyárváros 4.	47,8	Sziget	9,5	Győrszentiván	43,4	Kismegyer	7,1
Pinnyéd	48,3	Gyárváros 4.	7,7	Sziget	43,4	Sziget	6,9
Kiskút	49,2	Nyugat-Újváros	7,3	Gyirmót	41,9	Pinnyéd	6,4
Belváros	49,9	Kiskút	7,1	Gyárváros 4.	41,8	Kisbácsa	6,0
Nyugat-Újváros	50,6	Gyárváros 3.	7,1	Pinnyéd	40,6	Likócs	5,8
Kelet-Nádorváros	50,9	Pinnyéd	6,5	Kismegyer	39,3	Ménfőcsanak	4,6
Raktárváros	53,1	Adyváros	6,4	Kisbácsa	38,5	Nyugat-Nádorváros	4,4
Nádorváros	53,5	Nyugat-Nádorváros	6,1	Ménfőcsanak	37,7	Déli iparterületek, Ipari park	3,8
Gyárváros 2.	53,5	Nádorváros	6,0	Déli iparterületek, Ipari park	37,5	Kelet-Révfülu	3,4
Gyirmót	54,4	Győrszentiván	5,6	Raktárváros	36,5	Révfülu	3,3
Kisbácsa	55,2	Marcalváros I.	5,6	Jancsifalu	36,3	Nádorváros	3,1
Győrszentiván	55,6	József Attila lakótelep	5,5	Marcalváros II.	35,1	Jancsifalu	3,1
Kismegyer	55,9	Kisbácsa	5,4	Bácsa	35,0	Szabadhegy	3,0
Sárás	56,2	Kismegyer	5,3	Szabadhegy	34,9	Rabkert - Góré-dűlő	2,9
Szabadhegy	56,8	Szabadhegy	5,1	Adyváros	34,3	Sárás	2,8
Jancsifalu	57,0	Ménfőcsanak	4,9	Kelet-Nádorváros	34,0	Gyárváros 2.	2,6
Ménfőcsanak	57,0	Kelet-Nádorváros	4,9	Sárás	32,7	Adyváros	2,4
Adyváros	57,3	Raktárváros	4,8	József Attila lakótelep	32,6	Belváros	2,4
Kelet-Révfülu	58,7	Belváros	4,7	Nádorváros	32,1	Gyárváros 1.	2,3
Nyugat-Nádorváros	59,2	Gyirmót	4,6	Nyugat-Nádorváros	32,0	Kelet-Nádorváros	1,7
Déli iparterületek, Ipari park	59,6	Révfülu	4,1	Gyárváros 2.	31,8	Marcalváros I.	1,6
Dél-Nádorváros	60,1	Rabkert - Góré-dűlő	4,0	Rabkert - Góré-dűlő	31,2	Bácsa	1,5
Mákos-dűlő	62,5	Gyárváros 2.	3,8	Kelet-Révfülu	31,1	Gyárváros 4.	1,5
Bácsa	62,6	Bácsa	3,8	Likócs	30,5	Dél-Nádorváros	,8
Marcalváros I.	63,9	Marcalváros II.	3,6	Belváros	30,0	József Attila lakótelep	,4

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Marcalváros II.	63,9	Dél-Nádorváros	3,6	Dél-Nádorváros	28,5	Marcalváros II.	,2
<i>Foglalkoztatási arány</i>	<i>%</i>	<i>Munkanélküliségi ráta</i>	<i>%</i>	<i>Alacsony isk. végz. aránya (legfeljebb 8 általános)</i>	<i>%</i>	<i>Komfort nélküli, vagy szükséglakások aránya</i>	<i>%</i>
József Attila lakótelep	65,7	Jancsifalu	3,0	Marcalváros I.	27,8	Kiskút	,0
Rabkert - Góré-dűlő	71,9	Déli iparterületek, Ipari park	2,7	Révfa	21,6	Mákos-dűlő	,0
Likócs	74,1	Kelet-Révfa	2,3	Mákos-dűlő	21,1	Raktárvas	,0
Gyárvas 3.	81,3	Likócs	1,8	Gyárvas 3.	11,8	Gyárvas 3.	,0

Forrás: KSH Népszámlálás

16. Táblázat: A három eljárás alapján kirajzolódó városrészsor az alacsony státuszú társadalmi csoportok térbeli koncentrációjának mértéke szerint

Városrészek	Sima rangsorátlag	Egységes problémaindex (EP)	EP rangsora	Two-Step klaszterelemzés eredménye
Újváros (1309 fő)	1	3,84	1	1
Gorkijváros (892 fő)	2	2,05	2	1
Gyárváros 1. (631 fő)	5	1,38	3	1
Sziget (4556 fő)	3	,96	4	2
Nyugat-Újváros (1469 fő)	4	,87	5	2
Gyirmót	9	,63	6	2
Győrszentiván	7	,57	7	2
Kiskút	10	,53	8	2
Pinnyéd	6	,50	9	2
Gyárváros 4.	8	,33	10	2
Kismegyer	11	,18	11	2
Sárás	13	,14	12	2
Kisbácsa	12	,11	13	2
Ménfőcsanak	14	-,10	14	2
Nádorváros	15	-,21	15	2
Kelet-Nádorváros	20	-,23	16	2
Adyváros	19	-,26	17	2
Révfalu	18	-,27	18	2
Szabadhegy	17	-,28	19	2
Mákos-dűlő	26	-,29	20	2
Nyugat-Nádorváros	16	-,29	21	2
Belváros	22	-,31	22	2
Raktárváros	21	-,32	23	2
Jancsifalu	24	-,38	24	2
Déli iparterületek, Ipari park	23	-,39	25	2
Gyárváros 2.	25	-,41	26	2
Bácsa	29	-,64	27	2
Kelet-Révfalu	27	-,65	28	2
József Attila lakótelep	28	-,77	29	2
Marcalváros II.	33	-,77	30	2
Marcalváros I.	30	-,80	31	2
Dél-Nádorváros	35	-,86	32	2
Rabkert - Góré-dűlő	31	-,95	33	2
Likócs	32	-1,02	34	2
Gyárváros 3.	34	-1,89	35	2

Forrás: KSH Népszámlálás

Az integrált városfejlesztési stratégia szempontjából az alacsony társadalmi státuszú csoportok azok, akiknek tagjai legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeznek és rendszeres munkajövedelemmel pedig nem rendelkeznek. Amennyiben ezen csoport aránya 50%-ot meghalad egy

területegységben, azt szegregálnak kell tekinteni. A Központi Statisztikai Hivatal által külön e célra leválogatott mutató városrészenkénti adatai pontosítják az eddig alkalmazott módszereinket, így még célzottabban ne lehet azonosítani azokat a városrészeket, amelyek ilyen szempontból kiugró értékekkel rendelkeznek. *Győrben városszintű bontásban nem figyelhető meg szegregáció.*

17. Táblázat: Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, 2001

<i>Átlag feletti</i>		<i>Átlag alatti</i>	
<i>Városrész</i>	<i>Arány</i>	<i>Városrész</i>	<i>Arány</i>
Újváros	27,4%	Pinnyéd	10,3%
Városrét*	23,3%	Likócs	10,1%
Külterületek	20,6%	Győr összesen	10,0%
Sziget	16,3%	Ménfőcsanak	9,6%
Akcióterület	12,0%	Marcalváros II.	8,9%
Győrszentiván	11,5%	Szabadhegy	8,8%
Kismegyer	11,4%	Adyváros	8,7%
Kisbácsa	11,3%	Jancsifalú	8,4%
Gyirmót	11,3%	Nádorváros	8,0%
Gyárváros	10,9%	Marcalváros I.	6,9%
Belváros	10,7%	Bácsa	6,8%
Ipari park	10,7%	Révfalu	5,6%
		Sárás	5,2%

A 2001-es népszámlálás óta Városrét egy teljes megújuláson ment keresztül, így lényegében az adatok érvényüket veszítik a jelenlegi folyamatok feltárása szempontjából ezen a területen.

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

A város lakosságának átlagosan 10%-a tekinthető alacsony státuszúnak a 2001-es népszámlálás adatai alapján. Nincs olyan városrésze Győrnek ahol ez a csoport elérni a lakosság 50%-os arányát. Alapvetően egyenletes a legtöbb városrészben 5-12% között mozog az alacsony státuszú lakosok aránya, ami mindenképpen alacsonynak tekinthető. A kombinált mutató alapján is ugyan azok a városrészek emelkednek ki a győri átlagból, megerősítve az előző módszerek alapján kirajzolódó képet.

Az alacsony státuszúak koncentrációja Újvárosban a legmagasabb, messze kiemelkedve a győri városrészek megoszlási struktúrájából, a városrészt a külterületek és Sziget követi a rangsorban. Újvárosban a lakosság 27,4%-a volt alacsony iskolázottságú és rendszeres munkajövedelem nélküli 2001-ben. Sziget helyzet ebből a szempontból mindenképpen kedvezőbb: itt a lakosok 16,3% volt ebbe a kategóriába sorolható. Az összes többi városrész kis szóródású adatai arra utalnak, hogy az alacsony státuszú csoportok a kiemelt területeket kivéve egyenletesen oszlanak meg a városi térben, és számuk sem jelentős.

3.2.2 A szegregált és szegregálódó területek alapvető jellemzői

A városfejlesztési kézikönyv által meghatározott két alapmutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, illetve rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők⁴) kritériumértékeit (mindkét esetben 50% felett) három városrész – Újváros, Gorkijváros és Kiskút – éri el, így ezeket a területet tekinthetjük szegregátumnak ebből a nézőpontból. Látható azonban, hogy a fejlettségi mutatók és a problémaindex alapján végzett vizsgálatok némiképp más képet mutatnak, amely szerint Gyárváros 1., részben Nyugat-Újváros és Sziget is a problémás területek közé sorolható, Kiskút esetében viszont nem fedezhető fel a hátrányos helyzetek komplex volta. Mivel a pusztán két alapmutató által meghatározott besorolás kissé leegyszerűsítőnek tűnhet, valamint az említett városrészek – Kiskút és Gyárváros 1. kivételével – földrajzilag egybefüggően helyezkednek el, szükségét érezzük annak, hogy a szegregált területek alapvető társadalmi jellemzőinek bemutatásánál mind a hat terület szerepeljen. A négy egybefüggő városrész esetében elmondható, hogy a városszövetbe ágyazott szegregálódó területekről van szó, közülük a legkedvezőtlenebb mutatókkal rendelkező Újváros a szélesebb értelemben vett belváros része. Kiskút a belvárostól távolabb eső lakóövezet, részben lakótelepi, részben kertvárosi jellegű beépítéssel. Gyárváros 1. alapvetően nem lakó-funkciójú területbe ékelődött szegregátumnak tekinthető. Ez utóbbiról megemlítenéd, hogy a terület alapvető funkcióváltása következtében még óvatosabban kezelendők és korlátozottabban felhasználhatók a 2001-es népszámlálás adatai. Az alábbiakban láthatók a vizsgált városrészek legfontosabb társadalmi mutatószámai.

18. Táblázat: A 2001 évi népszámlálás szegregálódó városrészekre vonatkozó mutatói

Mutató	Város egésze	Újváros	Gorkijváros	Nyugat-Újváros	Sziget	Gyárváros 1.	Kiskút
Lakónépesség száma	129412	2928	892	1469	4556	631	405
0-14 év közöttiek lakónépességen belüli aránya	15,0%	21,8%	17,6%	17,0%	16,0%	11,3%	17,8%
15-64 év közöttiek lakónépességen belüli aránya	71,6%	64,7%	69,3%	65,2%	65,9%	67,2%	67,7%
65 év feletti lakónépességen belüli aránya	13,4%	13,5%	13,1%	17,7%	18,1%	21,6%	14,6%
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya ⁵	35,2%	61,4%	58,5%	48,1%	43,4%	46,4%	52,4%
Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya	18,0%	9,8%	3,2%	9,4%	15,4%	6,2%	10,9%
Lakásállomány	51015	1022	343	554	2075	255	163
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	3,7%	26,2%	13,8%	8,2%	6,9%	2,3%	0,0%
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon belül ⁶	43,8%	62,8%	52,7%	49,4%	55,2%	71,2%	50,8%

Forrás: KSH Népszámlálás

⁴ Ebben az esetben a meghatározott adat nem állt rendelkezésre, ezért a foglalkoztatási arányt vettük figyelembe.

⁵ A népszámlálási adatok közül a 7 év feletti lakosság iskolázottsági adatai állnak rendelkezésünkre városrészenként.

⁶ A megfelelő adat rendelkezésre állásának hiányában ebben az esetben a foglalkoztatási arányt vettük figyelembe.

A népszámlálási adatok Újváros és enyhébb mértékben Gorkijváros esetében halmozottan hátrányos helyzeteket tükröznek, a problémák struktúrája hasonló, de mértékük enyhébb Sziget és Nyugat-Újváros esetében, aminek a hátterében minden bizonnyal az áll, hogy az említett városrészeknek csak bizonyos kisebb területei tartoznak az alapesetben szegregáltak vagy szegregálódónak minősülő térségek közé. Kiskút nem mutat ennyire jelentős eltéréseket a város egészére vonatkozó mutatóktól. Jelentős különbségnek tekinthető még, hogy a négy, földrajzilag egybefüggő városrész esetében etnikai szegregációról is beszélhetünk, tekintve, hogy a roma lakosság aránya magasnak tekinthető.

3.2.2.1 Kormegoszlás, családszerkezet

A kormegoszlást tekintve Újvárosban a 14 év alattiak aránya kiemelkedő a teljes város átlagához hasonlítva, Gyárvárosban viszont az egyik legalacsonyabb az összes városrész közül. A többi vizsgált terület esetében átlaghoz közeli értékekről beszélhetünk. A deficit Újváros esetében az aktív korú lakosságnál mutatkozik meg, ami az alacsony foglalkoztatottsági aránnyal karöltve felelős a magas eltartási teherért. Gyárváros esetében az aktív korúak aránya ugyancsak a városi átlag alatti, de itt fordított szituációról beszélhetünk; az időskorúak többi városrészhez viszonyított kiemelkedő aránya a lakosság nagymértékű előregedését mutatja.

A fiatalok jelentős arányából következtethetünk a magas gyermekszámra is; Újvárosban a 100 családra jutó gyermekek száma 139, amely jelentősen meghaladja a teljes város hasonló mutatójának értékét (102). A többi vizsgált városrészben ez a mutatószám átlag körüli, csak Gyárváros 1. „lóg” ki a legalacsonyabb mutatóval az összes városrész közül (73). Még beszédesebb mutató, ha a 15 év alatti gyermekek 100 családra jutó számát vesszük; mivel ebben az esetben az Újvárosra vonatkoztatott érték messze meghaladja a városi átlag másfélszeresét (rendre 51 és 88). Ebben az esetben már – Gyárvárost kivéve – a többi vizsgált városrész adatai is szignifikánsan felfelé térnek el a városi átlagtól. A magas gyermekszám mögött – az összes városrészt tekintve - eltérő okok húzódnak meg; van, ahol befolyásoló tényező lehet a kevésbé városias társadalomszerkezet és életstílus (pl. Bácsa), vagy éppen a fiatal felnőttek – 15-39 év közöttiek – városi átlaghoz képest kiugró aránya (pl. Marcalváros II.).

19. Táblázat: Kiegészítő mutatók: Kormegoszlás, családszerkezet

Mutató	Város egésze	Újváros	Gorkijváros	Nyugat-Újváros	Sziget	Gyárváros 1.	Kiskút
Egyszülős családok aránya	16,1%	20,3%	20,4%	15,0%	18,4%	21,8%	19,5%
100 családra jutó gyermekek száma	102,3	139	100	107	96	73	105
100 családra jutó 15 év alatti gyermekek száma	51,5	88	58	56	59	38	62
100 családra jutó családtagok száma	284,6	318	280	292	277	251	286

Forrás: KSH Népszámlálás

Újváros – és bizonyos mértékben a szomszédos városrészek - esetében viszont egyik említett feltétel sem áll fenn, viszont a lakosság etnikai összetétele szóba jöhet háttértényezőként. A hátrányos helyzetek feltárásában jó közelítő mutatóként alkalmazható az egyszülős háztartások aránya; ebben a tekintetben elmondható, hogy Nyugat-Újváros kivételével az összes vizsgált városrész mutatója jelentősen meghaladja a városi átlagot. Ha a családok méretét tekintjük, akkor látható, hogy Újváros mutatói a külterületekével, illetve a csatolt településrészekével egyeznek meg, Nyugat-Újváros átlag

feletti Gorkijváros és Kiskút átlagos, Sziget kevéssel átlag alatti, Gyárváros 1. pedig mélyen átlag alatti, a többi iparterülethez hasonlatos mutatókkal rendelkezik.

3.2.2.2 Iskolázottság, foglalkozási státusz

Az iskolai végzettséget tekintve Újváros és Gorkijváros mutatói messze a leggyengébbnek tekinthetők a városrészek közül. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya megközelíti, illetve meghaladja a 60 %-ot, az érettségivel rendelkezők aránya a városi átlag felénél is kevesebb Gorkijváros esetében; de közel áll ehhez Újváros, Gyárváros 1. és Kiskút is. Nyugat-Újváros, Sziget és Gyárváros 1. esetében a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya nem éri el, de megközelíti az 50%-ot. A diplomások arányát tekintve Gorkijváros helyzete a legkedvezőtlenebb; a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya itt még a városi átlag egyötödét sem éri el, nagyon alacsonynak tekinthető ez a mutató Gyárváros 1. esetében is (6,2%).

Az alacsony képzettségi szintnek megfelelően a lakosság munkaerő-piaci státusza mindhárom városrész esetében kedvezőtlennek mondható. A munkanélküliségi ráta Újvárosban meghaladja a 20, Gorkijvárosban és Gyárvárosban pedig a 10 %-ot, de a másik három városrészben is magasabb a városi átlagnál, valamint a hasonló jellegű lakóövezetek vonatkozó mutatójánál. Gorkijváros és Kiskút esetében a többi városrészhez képest kiemelkedően magas az iparban foglalkoztatott fizikai munkások aránya (47,9, illetve 43,3 %), Újvárosban és Szigetben viszont némiképp meglepő módon a vezető és szellemi munkakörben foglalkoztatottak aránya eléri a városi átlagot.

20. Táblázat: Kiegészítő mutatók: iskolázottság, foglalkozási státusz

Mutató	Város egésze	Újváros	Gorkijváros	Nyugat-Újváros	Sziget	Gyárváros 1.	Kiskút
Legalább érettségivel rendelkezők aránya	44,8%	23,5%	15,9%	31,1%	38,1%	25,3%	25,0%
Munkanélküliségi ráta	5,8%	20,2%	12,1%	7,3%	9,5%	11,2%	7,1%
Iparban foglalkoztatott fizikai munkások aránya	27,8%	33,5%	47,9%	33,3%	30,5%	35,0%	43,3%

Forrás: KSH Népszámlálás

3.2.2.3 Lakásállomány

A hat vizsgált városrész között lényegi eltéréseket találhatunk a lakáskörülményeket meghatározó fő mutatók tekintetében. A komfort nélküli lakások aránya Újvárosban és Gorkijvárosban a legmagasabb a városrészek közül, de Nyugat-Újvárosban és Szigetben is átlag feletti, Kiskút esetében viszont nem találhatunk ilyet. Az önkormányzati tulajdonú lakások aránya Újvárosban meghaladja a 40 %-ot, ami kiemelkedően a legmagasabb az összes városrész közül – míg a város teljes lakásállományának csak 2 %-a található Újvárosban, addig az össze önkormányzati lakás mintegy tizede itt van. A lakások mintegy negyede Önkormányzati tulajdonú Kiskúton és a Szigetben, érdekesség viszont, hogy Gorkijvárosban nincs önkormányzati tulajdonú lakás.

21. Táblázat: Kiegészítő mutatók: lakásállomány

Mutató	Város egésze	Újváros	Gorkijváros	Nyugat-Újváros	Sziget	Gyárváros 1.	Kiskút
Komfort nélküli lakások aránya	3,7%	26,2%	13,8%	8,2%	6,9%	2,3%	0,0%
Önkormányzati tulajdonú lakások aránya	9,0%	40,5%	0,0%	11,6%	26,9%	6,3%	24,4%
1945 előtt épített lakások aránya	15,1%	76,9%	26,3%	28,7%	31,0%	20,8%	0,0%
Lakások átlagos alapterülete	68,2	64,2	69,6	89,1	56,7	53,9	50,8
Laksűrűség	261	288	274	292	231	198	260

Forrás: KSH Népszámlálás

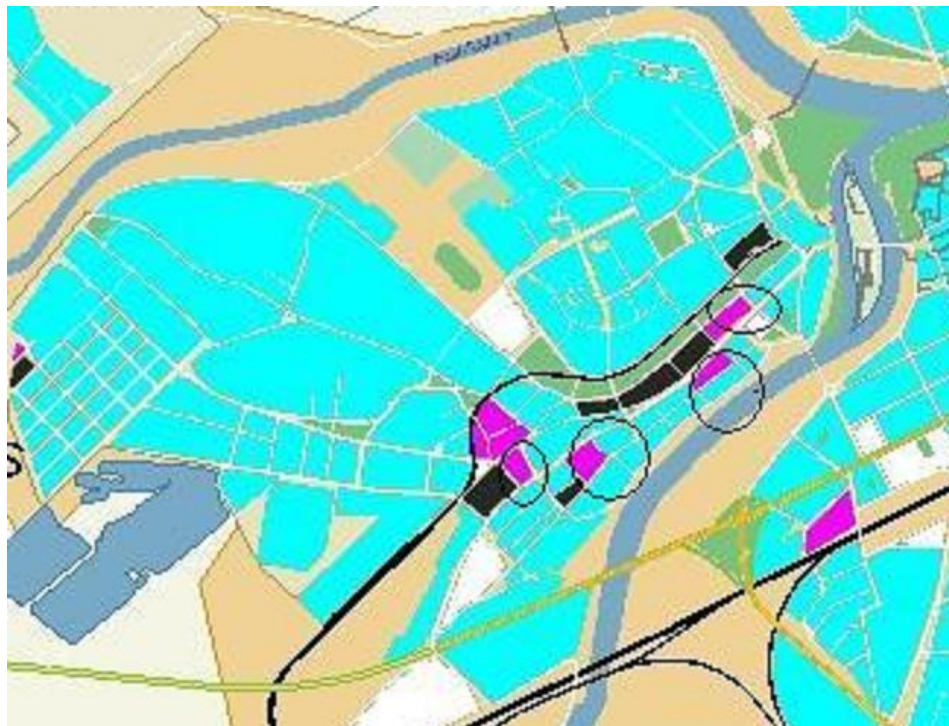
3.2.3 Újváros-Gorkijváros-Sziget

Bár az előzetesen meghatározott kritériumoknak egyéb városrészek is megfeleltek, összességében kijelenthetjük, hogy Újváros és Gorkijváros, illetve bizonyos szempontból a határos városrészek (Nyugat-Újváros, Sziget) képeznek olyan nagyobb, egybefüggő szegregált, több dimenziót tekintve hátrányos helyzetekkel jellemezhető területet a városon belül, amely az antiszegregációs tervben meghatározott intézkedések elsőszerű célpontja lehet. A fentiekben bemutatott egyéb városrészek közül Gyárváros I. esetében a népszámlálás óta eltelt időszak erőteljes funkcióváltást hozott, emellett a lakóvezeti sajátosságokat is jelentős átalakulási tendenciák jellemzik. Kiskút esetében a lakótelepi és a szegregáció által érintett külvárosi jelleg összemosódik, a városrész-szintű statisztikák nem alkalmasak a tényleges szituációk bemutatására, emellett azt is láthatjuk, hogy az iskolázottság és munkaerő-piaci aktivitás kedvezőtlen mutatóit leszámítva egyéb kategóriákban a városrész helyzete átlagosnak tekinthető, nem jellemzik azok az egymást gerjesztő válságtendenciák, amelyekkel például Újváros tekintetében találkozhatunk.

Nyugat-Újváros és Sziget „beemelése” az antiszegregációs program célterületébe két okból is indokolt. Egyrészt a hátrányos helyzetek megléte nem követi pontosan a statisztikai értelemben vett városhatárokat, másrészt pedig bizonyos oktatási és szociális intézmények működési közzetei nem korlátozódnak az említett városrészekre, illetve maguk az intézmények nem ott találhatóak.

Az alábbi térkép a meghatározott kritériumoknak részben vagy egészben megfelelő egységeket mutatja be a vizsgált városrészben.

51. ábra: Szegregátumok elhelyezkedése Újváros, Gorkijváros és Sziget területén (feketével a szegregációs mutatók 40-49, rózsaszínnel az 50-100%-ának megfelelő területek vannak jelölve)

Forrás: KSH

A szegregátumnak tekintett terület jellemzőinek alaposabb elemzését négy olyan problémakörre építjük fel, amelyek bizonyos mértékben megfelelnek az antiszegregációs terv outputját jelentő intézkedéscsomag tematikus blokkjainak.

A négy problémakör:

1. szociális és jövedelmi helyzet
2. munkaerőpiaci státusz
3. oktatás
4. lakáshelyzet

A vázolt problémakörök részben tárgyalásra kerültek a szegregálódó területek általános bemutatásánál is; ebben az esetben a népszámlálási adatok bővebb körével és egyéb szakstatisztikák felhasználásával jellemezzük a célterületet.

Szociális és jövedelmi helyzet

A célterület szociális és jövedelmi helyzete erősen meghatározott egyéb faktorok – elsősorban a demográfiai helyzet és a népesség etnikai megoszlása – által. A jövedelmi helyzetet tehát nemcsak az aktivitási ráta kedvezőtlen mutatói, hanem a kormegoszlás sajátosságai is befolyásolják; a 0-14 éves korú lakosság aránya szignifikánsan meghaladja a városi átlagot, és az időskorúak aránya is némiképp felfelé tér el ettől, így az aktív korú lakosságra jutó eltartottak száma nagyon magas.

Munkaerőpiaci státusz

Az adatokból kitűnik, hogy a munkanélküliségi ráta a célterületen jelentősen meghaladja a városi átlagot. A foglalkoztatási arányt tekintve még inkább szembetűnők a különbségek. Az aktív korosztályon belüli foglalkoztatottsági ráta a város egésze esetében meghaladja a 60%-ot, az Újvárosban mutatkozó érték ettől jelentősen elmarad (47,8%), de a teljes célterületre vonatkozóan sem éri el az 50%-ot. Ezzel párhuzamosan a célterületen kiugróan magas azoknak a háztartásoknak az aránya, amelyekben nem található foglalkoztatott (Sziget: 48,1%, Újváros: 42,9%). Tekintve azt, hogy Újváros esetében az olyan háztartások aránya, amelyeknek nincs aktív korú tagja, a város egészének mutatójához képest alacsonynak tekinthető, elmondható, hogy a kereső nélküli háztartások magas aránya alapvetően a rossz foglalkoztatási helyzetnek köszönhető.

Oktatás

Az oktatás területén megragadható hátrányos tendenciák esetében nemcsak az alacsony iskolázottságot kell kiemelnünk, hanem a halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű tanulók helyzetét is.

A több, mint 10 000 győri általános iskolai tanuló közül 251 halmozottan hátrányos helyzetű, 1 333 pedig hátrányos helyzetű. A két kategória aránya a teljes tanulólétszámon belül tehát rendre 2,5, illetve 13,1%. Ha a szegregátumnak minősített városrészek oktatási intézményeiben nézzük ezeket az arányokat, akkor látunk ugyan jelentős eltéréseket, de az is elmondható, hogy a városrész hátrányos helyzetű tanulóinak jelentős része a város egyéb területein elhelyezkedő intézményekbe jár (pl. Radnóti Miklós Általános Iskola, Radó Tibor Általános Iskola és Gyógypedagógiai Módszertani Központ – az utóbbi intézménybe csak speciális nevelési igényű tanulók járnak). Az alábbi táblázat bemutatja a halmozottan hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű tanulók arányszámát a célterület általános iskoláiban.

22. Táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű tanulók Újváros és Sziget általános iskoláiban

Intézmény	Tanulólétszám	HHH		HH	
		fő	%	fő	%
Kossuth Lajos Általános Iskola	217	22	10,1	156	71,9
Eötvös József Általános- és Szakiskola	206	23	11,2	4	1,9
Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ	316	0	0,0	0	0,0
Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskola	185	1	0,1	15	8,1
Győr összesen	10 162	251	2,5	1333	13,1

Forrás: KSH

Az óvodák tekintetében még jelentősebb eltérések mutatkoznak; míg a város összes óvodása között a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetűek aránya 15% alatt marad, addig a vizsgált városrészek két óvodájában többségben vannak az említett kategóriákba tartozó gyerekek. Különösen figyelemre méltó ebben a tekintetben az újvárosi óvoda, ahol a halmozottan hátrányos helyzetűek aránya meghaladja a 60%-ot. A két óvodáról elmondható az is, hogy a legalacsonyabb kihasználtsági mutatóval rendelkező intézmények közé tartoznak; míg a város összes óvodája esetében ez a mutató 85,4%, addig a szigeti 76,7, az újvárosi pedig mindössze 62,4%-os kihasználtságú.

23. Táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyerekek Újváros és Sziget óvodáiban

Intézmény	létszám	HHH		HH	
		fő	%	fő	%
Újvárosi Óvoda	103	62	60,2	17	16,5
Szigeti Óvoda	69	5	7,2	40	58,0
Győr összesen	3892	120	3,1	400	10,3

Forrás: önkormányzati nyilvántartás

Az általános iskolákkal kapcsolatos mutatók közül még kettőt kell kiemelnünk. A városrész két nagyobb általános iskolájának esetében a továbbtanulási mutatók nagyon kedvezőtlennek tekinthetők. A Kossuth tanulóinak 26%-a, míg az Eötvös tanulóinak 18%-a nem tanul tovább középiskolában, emellett elmondható az is, hogy az érettségit adó középfokú képzésben továbbtanulók száma elenyésző; mindössze 9% a két iskola esetében. A másik jelentős probléma az évisméltések aránya, amely a két említett intézmény esetében többszöröse a városi átlagnak (Eötvös: 26%, Kossuth: 11%).

A középfokú oktatással kapcsolatban nem ragadhatók meg olyan egyértelműen a szegregátumokra jellemző hátrányos helyzetek, mivel egyrészt a tovább nem tanulók magas aránya, másrészt az intézményhálózat sajátosságai miatt kissé elmosódnak a különbségek.

Lakáshelyzet

A vizsgált városrészek lakáshelyzetében mutatkozó negatív tendenciák alapvetően két dimenzióba rendeződnek:

- a lakások általános állapota
- az önkormányzati tulajdonú lakások magas aránya

A lakások műszaki állapota általánosságban rossznak tekinthető, ami elsősorban a lakások korából fakad. Az 1945 előtt épített lakások aránya minden vizsgált egységben jelentősen meghaladja a városi átlagot; a mutató Újváros esetében kiemelkedően magas (76,9%). Ezzel párhuzamosan a lakások átlagos komfortfokozata is alacsonynak tekinthető, a félkomfortos, illetve szükséglakások aránya messze meghaladja a városi átlagot.

Míg a vizsgált városrészek teljes lakásállományból való részesedése 7,8%, addig elmondható, hogy az önkormányzati tulajdonú lakások csaknem egynegyede itt található. Újváros helyzete itt is speciálisnak tekinthető, mivel a lakások több mint 40%-a önkormányzati tulajdonban van. Az Újváros és Sziget területén található önkormányzati tulajdonú lakások száma 941, amelyek mintegy 15%-a lakatlan, elsősorban a rossz műszaki állapotnak köszönhetően. Az önkormányzati tulajdonú lakások esetében jelentős problémaként merülnek fel a lakberek, illetve a közüzemi díjak hátralékai; a háztartások mintegy negyede rendelkezik tartozással, amelynek lakásonkénti átlagos összege meghaladja a 40 000 forintot.

3.3 Városrészek települési környezetének elemzése

1. Bácsa

Összefoglaló adatok:

Terület: 95 ha

Lakosságszám: 2378 fő

Laksűrűség: 25 fő/ha

A Bácsa városrész a város legészakibb településrésze. Egy útvonalon a Külső Bácsai úton csatlakozik a városhoz, ugyanakkor természetes határa a Bácsai csatorna. Az ősi szigetközi falu Nagybácsa 1966 óta része Győrnek. A városrészt minden oldalról mezőgazdasági művelés alatt álló területek veszik körül.

Funkcióját tekintve a városrész falusias, kertvárosias lakóterület, döntően családi házas beépítéssel, helyenként intenzív, sűrűbben beépített területekkel (Ergényi úti beépítés). Az eredetileg egyutcás, majd részben halmazos beépítésű Bácsa fejlődése során az északi irányban munkástelep hangulatú utcákkal, majd a közelmúltban kertvárosias övezetekkel bővült. Védett építészeti értékei a bácsai településrag, a koramodern templom, és kisebb szakrális emlékek.

Bácsán közel 740 lakás található, jellemzően földszintes egylakásos lakóépületben. A házak 60%-a 1980 után épült. 50%-ban jellemző a négy vagy több szobás lakáskialakítás. Ebből is következik, hogy a lakások 58%-a 100 m² alapterület feletti. Az összkomfortos lakások aránya 74%.

A városrész alapellátása biztosított.

A városrész a három nagyméretű szennyező forrás /gumitavak, szennyvíztelep, veszélyes hulladékégető/ jelenléte miatt sajátos problémákkal bír. A szennyező források folyamatos felülvizsgálata, harmonizálása elengedhetetlen, különösen a levegő és a vízbázisok védelme érdekében.

A terület alapvető funkciója a jövőben is a lakófunkció marad. A közelmúltban felmerült igény a településrészen egy igazgatási épület létrehozása, ahol a részönkormányzat, és a kihelyezett rendőrőrs működése biztosítottá válik.

Hosszútávú cél a városrész és Kisbácsa településrész szorosabb együttműködésének biztosítása.

Közlekedés

Falusias közlekedési szerkezettel rendelkező városrész közlekedési tengelye az István király út és a Vámosi út. A városrész belső forgalma nem jelentős, az átmenő forgalma a meghatározó. A közterületi utcák leromlott műszaki állapota negatív irányban befolyásolja a közlekedők hangulatát. Hiányzik a városrész kerékpáros kapcsolatrendszerének kialakítása. Hiányos a tömegközlekedési ellátottság. Legfontosabb közlekedési feladatok az István király utca magas közterület-minőségű – és forgalomcsillapítást ill. a kerékpárosokat is szolgáló is szolgáló – kiépítése. A Hámán Kató utca belvizes térségében a csapadékvíz-elvezetés megoldásával összehangolva indokolt az utcákat kiépíteni. A Révfülszabai körtöltés új vonalának kiépítése után a Száva utcában vízparti sétány kialakítása célszerű a töltés helyén.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat általában korábban kiépült, ac anyagú. A vízellátás kétoldali megtáplálással, részben a Révfülszabai vízbázis felől, részben Kisbajcs felől a szőgyei vízbázisról történik. Ipari víz hálózat nem üzemel.

Bácsa elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hálózattal rendelkezik. A csapadékvizek elvezetésére az elmúlt időszakban épültek ki árkos elvezető művek, ugyanakkor átfogó felülvizsgálat szükséges a területre. Alapvető közművesítési feladatként jelentkezik a csapadékvíz elvezetés megnyugtató megoldása. Jelenleg részterületeken működnek árkok, de átfogó rendszer nem épült ki. Korábban készült csapadékvíz elvezetési terv a városrészre, ugyanakkor annak korszerűségi felülvizsgálata indokolt, mivel a beépítések következtében időközben megváltoztak a feltételek.

A gázellátás középnyomású hálózaton megoldott. A közép feszültségű villamos elosztó hálózat 20 kV-os, légekábeles. A kisméretű elosztó hálózat is jellemzően légekábeles. A közvilágítás hagyományos. Távhőellátás nem üzemel és nem is tervezett.

A vezetékes telefonhálózat jellemzően légekábeles. A kábeltévé általában légekábeles, jellemzően a telefonhálózattal ill. villamos elosztó hálózattal közös oszlopsoron halad. A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

2. Kisbácsa

Összefoglaló adatok:

Terület: 161 ha

Lakosságszám: 3045 fő

Laksűrűség: 19 fő/ha

A Kisbácsa városrész Révfalutól északkeletre Külső Bácsai út mentén helyezkedik el. A spontán munkástelepként kialakuló Kisbácsa 1952 óta része Győrnek. A városrészt jellemzően mezőgazdasági művelés alatt álló terület veszi körül.

Területén található a Külső Bácsai úttól keletre a nagy kiterjedésű bácsai vízparti rét-legelő, valamint Révfalu felé az egykori Bálványos tó térsége, amelyek a sajátos hangulatú, gazdag növényvilággal rendelkező holtágak, morotvák tájkarakter jellemző területei. A bácsai rét az országos ökológiai zöld folyosó része, NATURA 2000 védelem alatt áll.

Funkcióját tekintve a városrész falusias, kertvárosias lakóterület, döntően családi házas beépítéssel, helyenként kismagasságú társasházakkal. Kisbácsa településszerkezetét a főútra hegyes szögben kapcsolódó utcák jellemzik, melyek a korábbiak folytatásában jöttek létre. Védett építészeti értékei a koramodern templom, valamint a Szt. Vid domb környéke, mint régészeti emlék és lelőhely.

Kisbácsán közel 1000 lakás található, jellemzően földszintes egylakásos lakóépületben. A településrész folyamatos kiépülését jelzi, hogy 1945 után 10 évenként kb. a jelenlegi lakásállomány 15-20 %-a épült ki. A lakások 65%-a kettő vagy három szobás. A lakások 31 %-a 80-100 m² alapterület közötti, 40%-a 100 m² alapterület feletti. Az összkomfortos lakások aránya 74%.

A terület alapvető funkciója a jövőben is a lakófunkció lesz. Nagyobb arányú lakóterület fejlesztés a városrész északi felén lehetséges. Hosszútávú cél a Kisbácsa és Bácsa településrész szorosabb együttműködésének biztosítása, közös településrészi központ kialakítása, a lakosság növekedésével együtt infrastrukturális bővítése, legfőképpen az intézmények és a közlekedés vonatkozásában. Ennek megfelelően a városi tulajdonú területek prioritásalapú megtartása javasolt. Kisbácsa teljes utcarehabilitációt igényel, míg a terület városi szintű új közlekedési kapcsolatait (pl. forgalomcsillapítás, közösségi közlekedési elemek – buszvárók stb.) mielőbb meg kell valósítani. Megoldatlan problémaként jelentkezik a felszíni vízvezetés problémája. Fontos értéke a területnek a védett természeti környezet, melynek fejlesztési irányait aktív zöldterületként kell meghatározni.

A településrész alapellátása hiányos. Új közigazgatási központ létrehozása szükséges, ahol orvosi rendelő, gyógyszertár, közösségi funkciókat kiszolgáló épületrész, étterem helyezhető el. A bácsai sportpálya helyzetét a jelenleg zajló jogi eljárás után javasolt rendezni. A kamaszkorú gyermekek számára alkalmas közösségi tér kialakításában is szerepet játszhat, de mindenképpen megoldásra vár.

A területen jelentkező kis- és középkategóriájú gazdasági potenciálnak megfelelő gazdasági övezet kialakítása indokolt, mely városi léptékben is elősegíti a funkciók arányos elosztását, az igényként jelentkező ipari kisvállalkozók telephely igényének teljesítését.

Közlekedés

Kapcsolódó városrészek Bácsa és Révfa, Sárás. Hiányzik a kapcsolat déli irányban Likóccsal és Nádorvárossal.

A városrész fejlődik, lakosság szám növekszik, új lakóutcák nyílnak, ezért a meglévő közutak telítettség nő. Hiányzik a Bácsai út tehermentesítése, az új Bácsai út kiépítése. A másik fontos közlekedési tengely a Szitásdomb utca. Ennek a nyomvonalnak az elhanyagoltsága szembetűnő.

A városrész legjelentősebb problémája a déli irányú közlekedési kapcsolatrendszer kiépítetlensége. A térségben hiányzik két Duna híd. A vizsgált városrész forgalmi túlterheltségén elsősorban az Ipar út folytatásában tervezett, ma még hiányzó hídkapcsolat segíthetne.

Hiányzó Dunai hídkapcsolat, ami érintené még a városrészt az un. „Északi megkerülő út” nyomvonalán kiépítésre váró közúti híd. Jó hálózati tervezéssel ez a híd egyben az un. „Keleti tehermentesítő út” nyomvonalát is tudná fogadni. Ezek az utak a város külső megkerülő, tehermentesítő gyűrűjének részei lennének. Hiányuk az egész város közlekedését hátrányosan befolyásolják.

A városrész számára sürgős az Új Bácsai út hiányzó szakaszának megépítése és a buszkapcsolat megosztása a két bácsai út között. Legalább Bácsa-Révfa viszonylatban ki kell építeni a kerékpárutat. Az Ipar utcai Mosoni-Duna-híd megépítése kisbácsai érdek is, de az ide vonzott nagytérségi átmenő forgalom miatt a Votinszky utcával párhuzamos áttörést fokozott gondossággal kell kialakítani. A hosszú, lejtős lakóutcák fokozódó forgalmi és vízvezetési problémái miatt indokolt felülvizsgálni az utcahálózati rendszert is.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat általában korábban kiépült, ac anyagú. A vízellátás kétoldali megtáplálással, részben a Révfa vízbázis felől, részben Kisbajcs felől a szöggyei vízbázisról történik. Ipari víz hálózat nem üzemel.

Elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hálózat üzemel. Kisbácsán közműfejlesztési szempontból a csapadékvíz elvezetése jelent számottevő feladatot. A városrésze vonatkozóan részletes vízvezetési

terv készült. A terv zárt csatornás csapadékvíz elvezetéssel számol, melyet a szűk közterületek mindenképpen indokoltá tesznek. Befogadóként a Bácsai csatorna, illetve a Bácsai út D-i oldalán lévő tavak szolgálnak. A terv jelenleg nem rendelkezik engedéllyel, mivel területszerzési nehézségek adódtak. Ezek elhárulása után az elvezető rendszer kiépítése sürgető feladat.

A gázellátás középfeszültségű hálózaton megoldott. A középfeszültségű villamos elosztó hálózat 20 kV-os, légekábeles. A kisméretű elosztó hálózat is jellemzően légekábeles. A közvilágítás hagyományos. Távhőellátás nem üzemel és nem is tervezett.

A vezetékes telefonhálózat jellemzően légekábeles. A kábeltévé általában légekábeles, jellemzően a telefonhálózattal ill. villamos elosztó hálózattal közös oszlopsoron halad.

A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

3. Sárás

Összefoglaló adatok:

Terület: 34 ha

Lakosságszám: 189 fő

Laksűrűség: 6 fő/ha

Sárás a Győrből északi irányba kivezető 14-es út nyugati oldalán elhelyezkedő, a közelmúltban átértékelődött településrész. A városi településszövettel jelenleg nincs szerves kapcsolatban, de ez várhatóan a közeljövőben meg fog változni. Révfaúhoz a 14-es út keleti oldalán lakóterülettel nyilvánított területtel fog kapcsolódni, Kisbácsához az egyre jobban felértékelődő 14-es utat Kisbácsával összekötő út miatt kötődik.

A városrészt be nem épített területek veszik körül (védőerdő, mezőgazdasági területek)

Sárás városrész (korábban Sáráspuszta) korábban zártkerti terület volt, de mára hivatalosan is üdülőterületté nőtte ki magát. Technikai infrastruktúrákkal való ellátása folyamatosan zajlik. Víz közművel ellátott, gáz ellátása a közelmúltban biztosítottá vált, jelenleg a szennyvízcsatorna, valamint a felszíni vízvezetés hiányzik. Útjai pormentesek.

Rendezett derékszögű utcarendszerrel rendelkeznek, viszonylag egységes beépítési jelleggel. (Átlagos telekméret kb. 300 m².) Az átalakult zártkerti ingatlanokban lakók száma jelentős. Az épületek mérete alapján nagy részük állandó lakásra is alkalmas.

A terület intézményi ellátással nem rendelkezik, a környező városrészekre van utalva.

Sárás településrészen közel 310 épület található, ebből 20 lakóépület, a többi üdülőépület. Jellemzően egyszintes épületek. Hivatalosan az épületek több mint fele állandóan lakott. A házak 60%-a 1980 után épült. 56%-ban jellemző a két szobás lakáskialakítás. A házak 76%-a 50 m² alapterület alatti. Ugyanakkor a komfortos lakások aránya 70%.

Védett épület, régészeti lelőhely a területen nincs.

Várható, hogy a falusias lakóterületi szerepkör erősödik, a járulékos minimális kiegészítő funkciók betelepülésével. Ugyanakkor a terület északi oldalán a védőerdő mellett, ill. azzal összekapcsolva sport és szabadidős tevékenység funkció javasolt.

Közlekedés

A sárasi városrész meglévő utcaszerkezete kialakult, meglévő kiskereteket tár fel. Utcahálózata a városi közlekedés hálózat szempontjából indifferens. A kapcsolódó Szitásdomb út rehabilitációja, kapacitásnövelése felértékelheti a településrészt. Ezért problémát jelenthet az utcák meglévő elhanyagolt műszaki állapota.

A vámoszabadi határban létesülő lakóterület kapcsán ki kell elégíteni a növekvő sárasi – és az eddig is feszítő szitásdombi – városszerkezeti és buszkapcsolati igényeket, figyelemmel az Ergényi úti végállomásra történő későbbi busz-továbbvezetésre is. A lakóterületté történt átminősítés kapcsán generális feladat a gyalogos közlekedés biztonságának biztosítása járdaépítéssel ill. forgalom-szabályozással.

Közmű ellátottság

Annak ellenére, hogy zártkerti terület volt a közelmúltig, az ivóvíz hálózat már korábban kiépült, ac. csőanyaggal. A vízellátás a Révfalui vízbázis felől történik.

Iparivíz hálózat nem üzemel.

Tekintettel arra, hogy már jelenleg is az ingatlanok egy jelentős hányada lakott, indokolt a mielőbbi teljes közművesítés. Megoldandó a szennyvízcsatorna hálózat kiépítése, mely a kisbácsai elválasztott rendszerre terhelhet (erre vonatkozóan megvalósíthatósági tanulmányterv már készült). Természetesen megoldandó a csapadékvíz elvezetés és közvilágítás, amely a közterületek rendezett kialakításával együtt (szilárd burkolatú út építés, zöldfelület rendezés) lehetséges.

Sárás gázellátásának kiépítése jelenleg folyamatban van, középnymású hálózattal.

A középfeszültségű villamos elosztó hálózat 20 kV-os, légekábeles. A kiefeszültségű elosztó hálózat is jellemzően légekábeles. A közvilágítás hagyományos.

Táv hőellátás nem üzemel és nem is tervezett. Vezetékes telefonhálózat részlegesen üzemel, áramszolgáltatói oszlopokon, légvezetékes hálózat. A kábeltévé hálózat nem üzemel. A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

4. Révfalu

Összefoglaló adatok:

Terület: 417 ha

Lakosságszám: 6640 fő

Laksűrűség: 16 fő/ha

Révfalu a Belvárostól, és a Mosonyi-Dunától északra helyezkedik el. A fejlődését alapvetően meghatározó történeti városmaghoz szorosan kapcsolódó, a Mosonyi -Duna alakzatát követő falusias jellegű település volt. Városias fejlődése a XX.sz. eleji (1905) városhoz való csatolásával indul meg igazán. Határai délről a Mosonyi-Duna, jellegzetes hullámtéri karakterével, északkeletről a kisbácsi városrész, északnyugatról a Mosonyi-Duna püspökerdei holtága magas ártéri erdős területe.

Természeti értékei közül ezen határterületek ill. a Damjanich utcai valamint Dózsa György rakparti védett fasorok jelentősek. Vízparti területei kihasználatlan, méltatlan állapotban vannak.

Fejlődése során a vízparti íves vonalú utcák között újabb, szabályos vonalú településszerkezet alakult ki villaszerű beépítésekkel, otthonos hangulatú utcákkal, dús növényzettel. A szervesen kialakult településszerkezetet a Széchenyi híd és a 14. sz. főút kettévágták, szétszakították. A másik nagyméretű beavatkozás az Egyetem városrészbe való telepítése volt a délnyugati szegletben, mely

funkciójában a belvároshoz való intenzív kötődés miatt szintén kiszakadt a révfalusi települési egységből.

Védett építészeti értékei a későbarokk katolikus temploma, a Lechner Ödön tervezte szecessziós iskola, a "Csermák Ház", a Rónai Jácint utca induló épületegyüttese, valamint a vasbeton szerkezetű víztorony.

Funkcióját tekintve a városrész lakóterület, melynek Széchenyi hídtól nyugatra eső része a Duna-parti szakaszon magasabb, kisvárosias, a középső területeken közepmagas karakterű kisvárosias, míg az északi részeken egy és kétszintes falusias beépítésű. A területen a beépítési karaktereknek megfelelően található soklakásos társasházak, tömbházak, kisebb társasházak és családi házas utcák is. A hídtól keletre eső egykori pataházi terület kertvárosias és falusias karakterű, alacsonyabb beépítésű, ahol kisebb társasházak, zömében azonban családi házak találhatóak. Az épületállomány néhány szigetet leszámítva egységesen jól karbantartottnak mondható.

Révfaluban közel 1110 lakóház található, ennek kb. 80 %-a földszintes egylakásos lakóépület. A lakások több mint 50 %-a 1980 után épült. 31%-ban jellemző a háromszobás, 29 %-ban jellemző a négy vagy több szobás lakókialakítás. 31%-a 100 m² alapterület feletti lakás. Az összkomfortos lakások aránya 77%.

A városrész alapellátása biztosított.

A lakóterület fejlesztés lehetőségei adóttak egyrészt a Vízivárosi beépítések folytatásával, ahol új intenzív beépítésű városrész van kialakulóban, másrészt a Bálványos körüli területek alacsonyabb intenzitású beépítésével. A nagyléptékű fejlesztéshez szükség van az alapfokú ellátás intézményrendszerének biztosítására, ami szükségessé teszi területek tartalékolását a városrész központi funkciók, ellátások számára (új egészségközpont létrehozása, Szent-Györgyi Iskolaközpontban közösségi - kulturális központ kialakítása).

A városrész jövőjét alapvetően befolyásoló fontos szerkezeti elem a Széchenyi István Egyetemtól délre tervezett sziget-révfalui híd megépítése, melynek megvalósítása tágabb városszerkezeti szempontból is elodázhatatlan. Ugyanakkor a nyomvonal mellett lévő intézmények, ingatlanok megfelelő hasznosításáról, valamint egyes funkciók áthelyezéséről gondoskodni kell.

Révfalu számára is fontos az új bácsai út megépítése és ezzel a jelenlegi tehermentesítése.

További fejlesztési prioritás a jelenleg elhanyagolt vízparti részek revitalizációja, aktív pihenő és sportterületként való hasznosítása, melynek elengedhetetlen feltétele a vízszint rendezés.

Közlekedés

A városrész fő közlekedési tengelye a 14. számú főút. Ennek a nyomvonalnak a forgalmi terhelése túl nagy ahhoz, hogy a településrész főutcája legyen. Révfalu főutcája a Hédervári út és a Szövetség utca. Egyik fő közlekedési probléma pont e két nyomvonalnak a csomópontja. Évek óta a város egyik legrosszabb geometriájú közlekedési teresedése, amit abban a tudatban kellene átépíteni, hogy ez a csomópont fogja fogadni a Sziget – Révfalu közötti új híd forgalmát is. A település belső lakóutcáinak útburkolatát ütemesen felújítják, de nem mindig azzal a szemlélettel, hogy utcarendezés faltól – falig, minden keresztmetszeti elemre kiterjedően történjék. Szükség van városrész belső területein a meglévő csomóponti kapcsolatok korszerűsítésére is.

Nagy léptékű közlekedés szerkezeti hiány a Sziget – Révfalu közötti új Duna híd. Erre az új közlekedési kapcsolatra városszerkezeti szempontból van nagy szükség, de a kialakításánál különös gonddal kell figyelni a révfalui oldali hídfő környezetére. A Kálóczy tér és az Egyetem tér környezetvédelmi szempontból rendkívül érzékeny. Úgy kell az új közlekedési kapcsolatot kialakítani, hogy ez a nyomvonal ne generáljon új problémákat. Kiemelt figyelmet kell fordítani a Széchenyi Egyetem rangos megközelítésére és a vízparti sétányos-kerékpáros kapcsolatokra, az árvízi emlékműnél pedig egy városrész-főtér kialakítására. Révfaluban általános térszint-emeléssel kell az

útreakstrukciókat folytatni a magas talajvíz miatt. A Víziváros és a Bálványos benépesülésével párhuzamosan tovább kell fejleszteni az autóbuzos és a kerékpáros hálózatot is.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat a régebbi beépítésű területeken általában korábban kiépült, ac anyagú, ugyanakkor jelentős új lakóterület kialakítás történt Révfuluban (pl. Víziváros), ahol már műanyagvezetékek kerültek kiépítésre. A vízellátás a Révfului vízbázis felől történik. Ipari víz hálózat nem üzemel.

Révfulu D-i részei egyesített csatornahálózattal üzemel, melynek végpontja az Ady Endre utcai egyesített átemelő, mely a belvárosi rendszerre emel. Az egyéb területek elválasztott szennyvízcsatornával rendelkeznek. A szennyvizek a Dél-Nádorvárosi átemelőnek a szennyvíztelep felé haladó nyomóvezetékére jutnak átemelőkön keresztül. Egy létező fejlesztési elképzelés szerint Sziget-Újváros egyesített csatornahálózatára jutó elválasztott szennyvizek Révfulun keresztül vezetett célvezetékén jutnának a Szennyvíztisztító felé. E koncepció kivitelezéséről stratégiai döntést kell mielőbb hozni (a szintén létező alternatív megoldási javaslatok együttes mérlegelésével), mivel téma a tervezett, és hamarosan megvalósuló Sziget-Révfulusi híddal összefüggő közmű kialakítási kérdéseket is alapvetően befolyásolja. A távvezeték nyomvonala szerepel a korábbi tervekben.

Révfulu csapadékvíz elvezetése bizonyos területeken jól-rosszul működik (az egyesített hálózattal érintett területet, a Pataházi átemelőhöz tarozó vízgyűjtő területet, mely az Ady Endre utca – határórlaktanya – Egyetem – Hédervári út környezetét foglalja magába, illetőleg ÉK-i irányból az Új Bácsai úttól D-re eső területek kivéve). Egyéb területeken a csapadékvíz elvezetés rendezetlen, illetve egyáltalán nem megoldott. Vízellátás terén említést tettünk a révfului sérülékeny vízbázisról Ennek fokozatos kiváltása a szőgyei víztermelés növelésével jelent fejlesztési célt. A korábban beépült területek víziközmű hálózatának folyamatos rekonstrukciója indokolt. A 2006-ban elkészült csapadékvíz elvezetési koncepció terv alapján sürgető a városrész rendezetlen csapadékvíz elvezetésének megoldása. A jelenlegi határórlaktanya területe alatt húzódó zárt csatorna, a Révfului nagyárok nyomvonal áthelyezése indokolt közterületre, ezáltal az érintett területen funkcióváltás után a beépítési korlátozottság megszűnik. A csapadékvíz elvezetés csak a lakóutak rekonstrukciójával együtt valósítható meg. A koncepcióterv a Bálványosi csatorna rekonstrukciójával, szikkasztó tározó kialakításával számol, illetve élővízi bevezetéseknél a vízbázis védelme érdekében előtisztító műtárgyak létesítését irányozza elő. Ugyancsak ebből az okból kifolyólag Révfulu túlnyomó részén szikkasztás vagy földmedrű vízelvezetés nem engedélyezhető.

A városrészben jellemzően kisnyomású gázelosztó hálózat üzemel (a Gyümölcs utca környéke kivételével). Az ún. Víziváros lakóterületen a gázellátás középnyomáson történik.

A középvezetékű villamos elosztó hálózat a D-i területeken 10 kV-os, földkábeles, az É-i és K-i területeken 20 kV-os. A kisfeszültségű elosztó hálózat jellemzően léghébeles, a városközponti jellegű beépítettséggel bíró területeken földkábeles. A közvilágítás vegyesen Na lámpás illetve hagyományos.

Távhőellátás kizárólag az Egyetem területén és a Kálóczy tér környezetében üzemel.

A vezeték nélküli telefonhálózat vegyesen léghébeles, földkábeles ill. alépítményes kiépítésű, rézvezetékes hálózat üzemel. A kábeltévé hálózat vegyesen léghébeles, földkábeles ill. alépítményes kiépítésű, jellemzően a telefonhálózattal közös alépítményben illetve oszlopsoron halad.

A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

5. Pinnyéd

Összefoglaló adatok:

Terület: 110 ha

Lakosságszám: 646 fő

Laksűrűség: 6 fő/ha

Pinnyéd a város északnyugati végén, a várostól folyókkal, állóvizekkel elválasztva, átmenő forgalomtól mentesen, kiemelkedő természeti adottságokkal rendelkező településrész.

A városrész a városnak a Mosoni-Duna északi oldalától a Holt-Rábcáig tartó erdős-vízi és mezőgazdasági terület. Legészakibb területe a Püspök erdő déli része, a város tüdeje, ami kitűnő sport és szabadidős terület. Pihenő övezetként való fejlesztése fontos feladat.

Az erdőtől nyugatra található Pinnyéd lakóterülete.

Pinnyéd egyoldali beépítésű, jellegzetes halászfalu volt, mely megőrizte XVII. századi struktúráját. Fő utcája a Holt-Rábca partján, annak töltésével párhuzamosan fut. 1950-ben csatolták Győrhöz, azonban a század végéig ez inkább formális volt. Intenzívebb építkezés az elmúlt évtizedekben indult csak itt, de ez csak kis mértékben érinti a történelmi területeket. Lakóterületi fejlesztése most már léptékének

megfelelő ütemben zajlik, ill. van szabályozva. A településrész sajátos hangulata – a beépítésre szánt területeket felszabdáló nagyobb ligetes foltok – megtartandó természeti érték.

Műemlék a városrészben nem található, ugyanakkor történelmi Fő utcájának karaktere, és az Új sorban található kápolna helyi építészeti érték. Az Új sor 80. sz. terület és környezete régészeti védelem alatt áll.

Pinnyéden 430 ház található, jellemzően földszintes egylakásos épületek. Az épületek 54%-a lakóház, a többi üdülőépület. A házak 44%-a 1980 után épült. 35%-ban jellemző a két szobás, 30 %-ban a négy vagy több szobás lakáskialakítás. A lakások 43 %-a 100 m² alapterület feletti. Az összkomfortos lakások aránya 60%, a komfortos lakásoké 27 %.

Humán infrastruktúra ellátottsága hiányos, a terület közlekedési kapcsolatai a hidak hiánya miatt determináltak, ezért a legfontosabb fejlesztési irányokat, a zöld övezetet megtartó és erősítő célok mellett ezen problémák indukálják (gépjármű, gyalogos, kerékpáros hidak kiépítése, ezzel a város szabadidős-sport területébe történő bevonása).

A területre, mely alapvetően pihenő, zöld övezet, több, a karakterét erősítő beruházás fogalmazódott meg. Így a Pinnyéd felé vezető út menti Rábca parti területre pihenő, rekreációs övezeti fejlesztések körvonalazódtak.

Közlekedés

A pinnyédi városrész, mintegy „zsákfalú” le van szakadva a városmagról. A településrésznek nincs kiépített központja. Ezt a kertvárosi területet csak egy nehézkesen járható vonalvezetésű közlekedési kapcsolat fűzi a szigeti városrészben keresztül a városbelsőhöz. Ebben a városrészben jelentős közterületi bővítés, lakosságnövekedés várható. A fejlesztésekkel együtt ki kell építeni egy új közlekedés szerkezeti kapcsolatot dél felé a Pinnyéd és Újváros - Sziget városrészek között. A városrész közlekedési kapcsolatrendszerét nagy mértékben segítheti a ma még hiányzó un. északi megkerülő út és annak a városrészhez kapcsolása.

Hálózati szempontból hiányos, járatszámban, pedig ritka a városrész autóbusz közlekedése.

A dinamikusan növekvő városrész városszerkezeti és autóbuszos kapcsolatait a Fő utca keleti meghosszabbításával és a Liget utca meghosszabbításában tervezett újvárosi közlekedési kapcsolat megépítésével kell javítani. Nagyon hiányzik a városrész kerékpáros kapcsolatrendszere a meglévő és a később tervezett városi és regionális kerékpárút hálózathoz. A Püspökerdő szabadidős szerepének kiteljesedését sétányok, kerékpárutak és parkolók kiépítésével indokolt elősegíteni. Meg kell építeni a Kunszigeti út nyomvonala mellé tervezett kerékpárutat.

Közmű ellátottság

Pinnyédet ivóvízzel egy NA300-as gerincvezeték látja el a révfalui vízmű irányából. Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat jellemzően újabb kiépítésű, műanyag vezeték. Iparivíz hálózat nem üzemel.

Pinnyéd elválasztott rendszerű szennyvíz csatornahálózattal rendelkezik. Csapadékvíz elvezetése jelenleg többnyire szikkasztóárkos. Mély fekvése miatt, a gravitációs elvezetés nehézségekbe ütközik. A városrész átfogó csapadékvíz elvezetési koncepciót igényel. Befogadóként a Völgyszigeti csatorna, illetve a dunai holtág áll rendelkezésre. A rendezetlen elvezetési viszonyok miatt belvíz esetén szivattyús beemelés válik szükségessé. Pinnyéden a közelmúltban jelentős magánérs családi házas építkezés indult meg, és jelenleg is jelentős fejlesztések vannak folyamatban. A rendezési terv által megjelölt új közterületek mentén ki kell építeni a közmű hálózatot, a meglévő hálózat folytatásaként. Kapacitásproblémákkal nem kell számolni. Külön ki kell emelnünk a csapadékvíz elvezetés kérdéskörét. Pinnyéd mélyfekvésű terület, a csapadékvizek városias, zárt rendszerű elvezetése nehezen megoldható, mivel a környezetben zárt csatornahálózat mint lehetséges befogadó nem üzemel. Az eddigi beépítések környezetében szikkasztó árkos csapadékvíz elbánás valósult meg. Műszakilag egy zárt csatornás elvezetés is megoldható, melynek befogadója a Völgyszigeti csatorna

lehet, mely a szabályozott vízszintű Rábcába köt zsilipműtárggyal és átemelővel. Ugyanakkor tekintettel a családi házas, laza beépítésre, gazdaságossági szempontokat is figyelembe véve nem kellően alátámasztható egy zárt csatornás hálózat kiépítése. A Rábca szabályozott volta révén a belvízveszély is megszűnt, így a csapadékvizek helyben tartása nem okoz veszélyhelyzetet. A talaj jellemzően homokos, megfelelő szikkasztó képességű.

Pinnyéd gázellátása középnyomású elosztó hálózaton biztosított.

A közép feszültségű villamos elosztó hálózat 20 kV-os, légekábeles. A kiefeszültségű elosztó hálózat is jellemzően légekábeles. A közvilágítás hagyományos. Távhőellátás nem üzemel és nem is tervezett. A vezetékés telefonhálózat légekábeles. A kábeltévé légekábeles, jellemzően a telefonhálózattal ill. villamos elosztó hálózattal közös oszlopsoron halad. A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

6. Sziget

Összefoglaló adatok:

Terület: 73 ha

Lakosságszám: 4556 fő

Laksűrűség: 62 fő/ha

A városrész a belvároshoz való közelsége, épített és környezeti adottságai révén Győr közeljövőben rehabilitálandó területe. Természetes határai délen a volt Rábca folyó medre (ma Bercsényi liget), északon a Holt-Rábca, keleten a Szigeti temető.

A terület korábban önálló település volt, 1905-ben csatolták Győrhöz. A Rábca 1907-es medermódosításával kapcsolódott szervezettebben össze az újjvárosi városszettel. Sziget városrész gépjármű hídval kapcsolódik a Belvároshoz, Révfaluval gyalogos híd köti össze.

Utcahálózata szabálytalan rendszerű, a terepviszonyokhoz és a vízpartokhoz idomuló településszerkezettel. Épületállománya a folyamatos átépítések és új építések miatt alig őriz valamit a hajdani karakteréből. A településszerkezet is több helyen jelentősen átalakult.

A városrész műemlék épületei a környezetükkel a Ráth Mátyás tér 8. szám alatti lakóház, a Híd utca több lakóépülete, a Simon János püspök téren található római katolikus plébániatemplom, lakóház, és általános iskola.

Helyi védelem alatt két emlék áll: a versenyszoda 1933-ból, és egy Töltés utcai lakóház.

Sziget városrészben 560 db lakóház található, ebből 430 db földszintes, és 320 db egyalakos épület. A házak 44%-a 1960 előtt épült, és csak 12 %-a épült 1970 után. Jellemző az egy és kétszobás lakáskialakítás (33 % egyszobás, 45 % kétszobás). Ugyanakkor a lakások 46%-a 50 m² alapterület alatti. Az összkomfortos lakások aránya 57%.

A városrész alapellátása biztosított.

A 60-as években új lakótelep épült a városrész közepén, blokkos technológiával, 3-4 szintes társasházi épületekkel, melyek rehabilitációra szorulnak. A városrészbe a múlt század elején ipari üzemek telepedtek, melyek mára felszámolódtak. Ezeket a területeket új közösségi és lakó funkcióval kell a városrészbe integrálni. A rendszerváltás után a városrész spontán átépülése felgyorsult a vállalkozói lakásépítésnek köszönhetően. A spekulatív beépítéseket az akkori rendezési terv nem tudta féken tartani, így számos elönytelen megoldás is megépült, valamint az intenzív beépítéseket nem követte a közterületek fejlesztése. Ezen tanulságokat szem előtt tartva javasolt a terület északi részén található tömbbelsőket feltárását immár kontrollált körülmények között folytatni.

Sziget városrész szempontjából az egyik legfontosabb, fejlesztést elősegítő beruházás a Sziget-Révfülu közötti gépjármű forgalmi híd megépítése. Az előkészítő tervezés alatt álló híd létesítésének alapvető városi célja a belváros körüli gépjármű környűré létrehozása, ugyanakkor tagadhatatlan, hogy az érintett egymástól elszigetelt városrészek is profitálnak belőle. Például a híd élő kapcsolatot hoz létre Sziget városrész és az Egyetemi városrész között, ezzel felértékelve a hídfőhöz közeli, jelenleg egyre kevésbé kihasznált iparterületeket.

Közlekedés

A szigeti városrész kapcsolatban áll a Belvárossal, Révfaluval, Újvárossal, Pinnyéddel. Jelentősége a városszerkezetben kiemelkedő. Ehhez képest a meglévő közúthálózata hiányos, a közterületek állapota elhanyagolt.

A városrész legjelentősebb szerkezeti hiányossága a Sziget – Révfalu közötti közlekedési kapcsolat hiánya. A két érintett és a kapcsolódó szomszédos városrészek közötti átjárást új Mosoni – Duna hídnak kell ahhoz biztosítani, hogy a Belváros kikerülésével a városrészek közlekedése kommunikálni tudjon. A szigeti városrész közlekedés szerkezetileg és funkcionálisan a belváros része. A meglévő Rába kettőshíd és a meglévő Vásárhelyi dunai gyalogos híd a vízfolyások fölötti összekapcsoló szerepe jelentős és értékes. A városrész közlekedési tengelye a Radnóti utca – Stromfeld utca új Duna híd vonala, ami ma még hiányzik. Másik fontos közlekedési tengely a Kossuth utca, melynek két végponti hálózati csatlakoztatása átalakításra szorul. Meg kell teremteni a két kelet nyugati közlekedési tengely közötti észak – déli kapcsolatot, valamint a városrész további déli irányú Rába folyón átkelő közlekedési kapcsolatát. A hiányzó városszerkezeti közlekedési kapcsolatok kiépítése mellett szükség van a városrész meglévő utcahálózatának tervszerű rehabilitációjára is.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat általában korábban kiépült, ac anyagú. A városrész két oldalán halad végig a Révfalui vízműtől D-i irányban haladó 1-1 gerincvezeték (NA500 ill. NA400).

A korábbi, a Fürdő környezetében létesült iparivíz hálózat már nem üzemel.

Szigetben a Fürdő környezetében és a Bercsényi ligetben termálvíz kút üzemel, melyek a Fürdőt táplálják.

Sziget csatornahálózata egyesített rendszerű, K-Újvárossal azonos módon a Petőfi téri átemelőre gravitál. A csőhálózat rekonstrukcióra szorul, a legkritikusabb szakaszokon a rekonstrukció megindult.

A városrészben kisnyomású gázelosztó hálózat üzemel.

A középfeszültségű villamos elosztó hálózat 10 kV-os, földkábeles. A kiefeszültségű elosztó hálózat is jellemzően földkábeles. A közvilágítás hagyományos.

Távhő ellátás Sziget K-i részein, a városias beépítésű területeken üzemel

A vezetékes telefonhálózat vegyesen léghábeles, földkábeles ill. alépítményes kiépítésű, rézvezetékes hálózat üzemel.

A kábeltévé hálózat vegyesen léghábeles, földkábeles ill. alépítményes kiépítésű, jellemzően a telefonhálózattal közös alépítményben illetve oszlopsoron halad.

A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

7. Újváros

Összefoglaló adatok:

Terület: 197 ha

Lakosságszám: 5955 fő

Laksűrűség: 30 fő/ha (Laksűrűség: Újváros 31 fő/ha, Gorkijváros 52 fő/ha, Nyugat-Újváros 17 fő/ha)

Újváros Sziget városrésztől nyugatra helyezkedik el, a belvároshoz a városrész részét képező Kossuth utca-Bercsényi liget nyúlvánnyal csatlakozik. Helye, épített és környezeti adottságai révén Győr város kiemelt rehabilitálandó területe.

A városrész hosszan elnyúló területe az egykori történelmi városhatáron kívül, annak nyugati kapujához vezető Bécsi út, a mai Kossuth Lajos utca mentén található. Természetes határai délen a Rába, északon a Rábca folyó (ma Bercsényi liget). Újváros nyugati részén az olajgyár, valamint az egykori és mostani Rábca meder között fekszik Nyugat-Újváros, ami korábban inkább a Szigetihez hasonló karakterű elkülönülő kis település volt. A városrész és egyben a város legnyugatibb pontja az I. világháború után teletszerűen beépített, kis telkekből álló Gorkijváros családi házas övezete. Nyugat-Újváros és az 1-es főút között a vízmű és az olajgyár gazdasági övezete, valamint mocsaras, nádas természeti környezet található.

Újváros szerkezetének meghatározó eleme a hosszanti, szelíden kanyargós utcarendszer, /Bercsényi liget, Kossuth Lajos utca, Bálint Mihály utca, Rába utca/ melyeket merőleges irányba keskeny közök kötnek össze. A Kossuth Lajos utca egykori „Kispiacig” húzódó részén zártosú, egyemeletes házak találhatóak, közülük számos a XVIII.-XIX.sz.-ban épült műemlék lakóépület, melyek ma is a főutca egykori nívós elővárosi, lüktető miliójét idézik. A „Kispiactól” nyugatra, valamint a párhuzamos Bálint Mihály utca már jellemzően mezővárosi ill. falusias karakterű fésűs és zártosú beépítésű (műemlék és népi műemlék épületekkel).

A terület páratlan építészeti és kulturális értékei az öt felekezethez tartozó műemlék templomok, melyek sziluettjeikkel is erősen karakterizálják a városrészt.

A városrészben műemlékileg védett az újvárosi MJT teljes területe, közel 360 ingatlannal. Ezen a területen találhatóak az egyedileg védett templomépületek, a Bálint Mihály utcai, valamint a Ráth Mátyás téri iskolaépület, és mintegy 17 lakóépület.

Helyi egyedi védelem alatt is több épület áll. (Lakóépület együttesek, Izraelita menház, Iskola és templomépület.)

A városrészben 1320 lakóház található, jellemzően földszintes egylakásos épületek. „Újváros” részében a lakások 79 %-a 1945 előtti építésű, egyéb területeken ez az arány 28%. Ugyancsak „Újváros” részében jellemző (75%) az egy és kétszobás lakások aránya, addig egyéb területeken 80 % a 2-3 szobás lakások aránya. „Újváros” részén magas a félkomfortos, komfort nélküli lakások aránya (34%), egyéb helyeken ez az arány (14 %).

A városrész alapellátása biztosított.

Az ipari fejlődéssel a polgárság más városrészekbe települt, míg a háború után a városrész épületeit szociális bérlakásként használta a város. A szociális lakások többnyire kis alapterületűek, szobakonyha kialakításúak, némelyikük fürdővel sem rendelkezik. A 80-as években indult el egy spontán rehabilitáció, amikor a kialakult állapotok miatt olcsón lehetett hozzájutni épületekhez, amelyek közül egyeseket felújítottak, mások helyére új, többnyire a településképebe illő családi házak épültek. A településrész magja azonban tovább romlott, s mára nemcsak az egyes épületek, hanem az egész városrész átfogó, a műemléki szempontokat szem előtt tartó, valamint a kialakult szegregációs helyzetet is kezelő rehabilitációja halaszthatatlanná vált. A rehabilitáció legfontosabb elemei a Kossuth utca és környéke felújítása, minőségi lakó és polgári milió visszaállítása, élő városi környezet létrehozása (panziók, éttermek, kézműves műhelyek, kiállítóterek kialakítása). Újváros nyugati részén, valamint a Dankó Pista tér környékén a meglévő falusias, kertvárosias beépítések magánérs fejlesztését kell lehetővé tenni.

Újvárost és Szigetet elválasztó egykori Rábca meder helyén található a méltatlan állapotban lévő, mély fekvésű Bercsényi liget. A terület revitalizációjával, játszóterek, sétányok, teraszok, vízfelületek, burkolatok, utcabútorok kialakításával adottságai révén a megújuló városrész központi zöldterülete jöhet létre. A zöldfelület rehabilitációval együtt a liget jelenlegi telekvéges, Kossuth utca felőli beépítése, egy egységes térfal létrehozása is fontos feladat.

A Nyugat-Újvárosi rész nagytelkes területmagjait szintén tömbfeltáró utakkal lehet fejleszteni a falusias lakóterület léptékének megfelelően.

Közlekedés

Újváros kapcsolódó városrésze Sziget. Hiányzik a kapcsolat Pinnyéddel és Nádorvárossal.

Győr újvárosi városrészének utcaszerkezete kialakult. A közterületi állapotok elhanyagoltak. Nagyszabású lakóutca rehabilitációs programnak kell a felújításukról gondoskodnia. Probléma, hogy a folyamatban lévő csapadékvíz elvezetési programmal együtt nem történik meg a közlekedési felületek, illetve az utcák felújítása. Hiányzó közlekedés szerkezeti kapcsolat a Liget utca pinnyédi átvezetése a Holt – Rábcan. Ennek a hiányzó szerkezeti kapcsolatnak a felszámolása jelentősen javíthatja városrészek közötti átjárást, a közösségi közlekedés városrészekén átnyúló kapcsolatrendszerének

kialakítását és a közösségi közlekedés hatékonyságát. Hiányos a kiépítettsége a Nép utcának az 1. sz. főút irányába. Ennek a nyomvonalnak a felértékelése, teljes kiépítése nagymértékben javíthatja a kapcsolódó városrészek nyugati irányú közlekedési kapcsolatait. Hiányzik a városrész déli közlekedési kapcsolatának a kiépítése is.

A közeljövő feladata a Gardénia gyár helyén épülő új bevásárlóközpont közlekedéshálózati integrálása, figyelemmel a környék más közlekedési igényeire is. A Petőfi tér - Híd utca környékén belváros-széli buszvégállomás és parkolóház építése szükséges. Indokolt megépíteni a Liget utca meghosszabbításában tervezett pinnyédi közlekedési kapcsolatot. Ki kell építeni a Radnóti utca folytatását nyugat felé az 1-es főútig ill. esetleg alatta átbújva a Bécsi útig. A Liget u. – Gorkijváros térségében általános térszint-emeléssel kell az útrekonstrukciókat folytatni a magas talajvíz miatt. A Rába töltésén sétány és kerékpárút kiépítése indokolt.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat általában korábban kiépült, ac anyagú. Újvárosban létesült egy termálkút, ahonnan a termásvíz a Fürdő irányába kerül elvezetésre.

Iparivíz hálózat csak a K-i részen, a Jakobinus utcától K-re létesült, de ennek üzemén kívül helyezése is folyamatban van.

Újváros K-i területeinek csatornahálózata egyesített rendszerű. A hálózat végpontját a Petőfi téri egyesített átemelő képezi, mely a belvárosi rendszerre emeli a vizeket. Tekintettel arra, hogy a belvárosi rendszer gyakran túlterhelt, szélsőséges csapadékok esetén a kevert vizet nem lehet a Belváros felé továbbítani, ekkor a Rábába kerülnek a tisztítatlan vizek. Az egyesített rendszert terheli a Ny-i területek, illetve szomszédos települések elválasztott szennyvize is. Korábban több változatú koncepció készült az újvárosi-belvárosi összefüggő rendszer vízvezetési problémáinak kiküszöbölésére, de érdemi előrehaladás mindez ideig nem történt. Az egyesített rendszerű csatornahálózat elöregedett, rekonstrukcióra szorul. A Ny-i területeken elválasztott szennyvízcsatorna hálózat üzemel, mely az egyesített rendszerre terhel. A hálózat KG csőanyaggal épült ki. Ezen a területen megindult a korábban teljes Ny-i területre megtervezett csapadékvíz elvezető hálózat kiépítése is, melynek befogadója a Nép utca melletti tisztító-tározó tőrendszer. A kiépítés ütemesen halad.

A városrész K-i részén kisnyomású, a Ny-i területeken középnyomású gáz elosztó hálózat üzemel.

A középfeszültségű villamos elosztó hálózat 10 kV-os, földkábeles. A kiefeszültségű elosztó hálózat a K-i részen földkábeles, a Ny-i területeken légvezetékes. A közvilágítás hagyományos.

Távhőellátás a Burcsellás köztől K-re üzemel.

A vezetékes telefonhálózat vegyesen lévkábeles, földkábeles ill. alépítményes kiépítésű. Jellemzően rézvezetékes hálózat üzemel.

A kábeltvé hálózat vegyesen lévkábeles, földkábeles ill. alépítményes kiépítésű, jellemzően a telefonhálózattal közös alépítményben illetve oszlopsoron halad.

A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

8. Belváros

Összefoglaló adatok:

Terület: 154 ha

Lakosságszám: 10.358 fő

Laksűrűség: 67 fő/ha

Győr város belvárosa a város központjában helyezkedik el. Északi és nyugati oldalon természetes lehatároló eleme a Mosoni-Duna, és a Rába folyó, viszont keleti, és déli oldalon mesterséges épített határokkal rendelkezik. (14-es út, vasút). Ezek a határoló elemek egyben a Belváros városszöveti kapcsolatait is nagyban befolyásolják. A 14-es út kivételével a Belváros a város többi részeivel hidakon ill. aluljárókon keresztül kapcsolódik.

A Belváros területének központi magját a történelmi belváros alkotja, amely a Káptalan domb, a Rába - Mosoni Duna – Arany János utca – Újkapu és Újvilág utca által határolt terület.

A történelmi városszövet a városfalak XIX. századi lebontása után, mint belvárosi terület tovább nőtt. Ma területe dél felé magába foglalja a megépült Budapest-Hegyeshalom vasútvonal érintett szakaszát, kelet felé a jelenlegi 14. sz útig terjed, nyugat felé pedig a Rába nyugati partvonaláig tart, a Radó szigetet is beértve.

A történeti belváros mai szerkezete a XVI-XVII. századi szerkezetet őrzi, mely a várfalak bontása után a meglévő utcák meghosszabbításával, sakktábla szerkezettel épült tovább.

A történeti belváros védett épületeinek többsége egy-kétemeletes épület, egyes részük utólagos tetőtér beépítéssel. Jellemző beépítési forma a keretes, zártudvaros beépítés.

A Belváros déli területe a korábbi Ferdinándváros. Itt nagyobb tömbméretek, magasabb épületek találhatóak. A terület beépített, folyamatos rekonstrukció várható.

A nyugati belváros (korábban Újlak) területén ellentmondásos funkciók és telekosztások találhatóak. Vegyesen van ipari, közlekedési, lakó, igazgatási funkció nagyobb összevont telken, ill. helyenként eredeti kistelkes beépítéssel. A terület átértékelése, átstrukturálása prognosztizálható.

Kelet belváros (korábban Ferencváros) átmenetet képez a történeti belváros és a XIX. században alapított vagongyár között. Helyenként minőségi lakó és közösségi épületek, helyenként alacsony színvonalú raktárépületek épültek itt. Az alacsony színvonalú, ill. nem megfelelően kihasznált épületek folyamatos bontása-építése várható.

Az épületállomány és épített környezet tekintetében a Belváros területén található a műemlék épületek jelentős része. A történelmi belváros területileg is védett. Kiemelkedő értékű a Püspökvár és a Káptalándomb. Ugyanakkor a helyi területi védelem a teljes belváros országosan nem védett részeire is kiterjed.

A belvárosi utcák rendszeréhez alkalmazkodva történelmileg alakultak ki a belváros terei, parkjai. A terek a közelmúltig gépjármű parkolási területként szolgálták, viszont mára már jellemző módon ismét gyalogos terekként funkcionálnak.

A Belvárosban 5200 lakás található, ez a város lakásállományának 9%-a. Fontos megjegyezni, hogy a lakások több mint 10 %-a nem lakott. A lakások 43%-a 1945 előtt épült, és további 30%-a 1970 előtti. Jellemző a két szobás lakáskialakítás, ugyanakkor átlag alatti a lakások lakottsága. 2,1 fő/lakás a győri átlag (2,6 fő/lakás) 80%-a. Valószínű, hogy az építési korra visszavezethető, hogy a lakások 66%-a összkomfortos, és 28%-a komfortos. A lakások több mint 23%-a 80 m² feletti alapterülettel rendelkezik, ugyanakkor kevés a 40 m² alatti lakások aránya (10%). Jellemző az 50-59 m²-es alapterületű lakások száma (33%).

A Belváros a város kereskedelmi és vendéglátó központja, bár egyes jelek, vélemények szerint kezdi elveszíteni egyedülálló szervező szerepét. Konkurenciájaként jelentkeznek az újonnan megépült ill. épülő kereskedelmi központok. Ugyanakkor presztizs erejét még mindig nem veszítette el. Szinte minden Győrben telephellyel rendelkező kereskedelmi cégnek, banknak, teleföntársaságnak van belvárosi létesítménye.

A Belvárosban található az alapellátáson túl a város közigazgatási és kulturális központja is, sőt több megyei intézmény, hivatal is. Az említett funkciók több esetben szétszórta, több épületben helyezkednek el.

Ugyanakkor a Belvárosban van a várost átszelő vasúti személyi- és teher-pályaudvar, valamint a helyi közlekedési autóbuszok végállomása. Ez közlekedés kényelmi szempontból előny, helykihasználás szempontjából viszont pazarlás. Ezért ezek a területek lehetnek a belváros tartalékai.

A Belvárosban zöldterületként jellemző módon a folyók hullámsíkjában és az épített parkokban található zöldterület a meghatározó. Ezek védelme, megtartása fontos feladat. A vízpartoknál a minőségi közterületté tétel és a hozzá kapcsolódó funkciók kell hogy elsőbbséget élvezzenek (vendéglátás, vízisport, vízisínpad, sétány, pihenőterületek stb.).

Megoldandó fejlesztés a vízpartok alternatív, elsősorban vízi közlekedése, ami az ide látogató turisták, és a Győri polgárok kikapcsolódását szolgálná, a megállóknál „élménypontokkal”.

A **történeti belvárosban** elsőbbséget kell élveznie a történeti értékek, az épített környezet védelmének, ugyanakkor élhető, funkcionálisan működő, az idelátogatóknak is izgalmas, kulturálisan és építészeti élményt nyújtó városrészt kell teremteni ill. fenntartani.

A Belváros történelmi részének lakásállományában egyértelművé kell tenni a minőségi piaci lakások kialakításának prioritását, és vissza kell szorítani, elsősorban a felújított lakások tekintetében a szociális bérlakások újratermelését, ami a felújított épületállomány hosszabb távon való fenntarthatóságát is jobban biztosítja.

A felújítások tekintetében tömbök vagy legalább tömbrészek együttes felújítása támogatandó, mert a vezérszintek város életébe kapcsolása így lehetséges, ehhez szükséges a lehetséges területeken a tulajdonviszonyok egységesítése a rehabilitáció hatékonyságának érdekében.

A Belvárosból a tömegáruk eladását szolgáló kereskedelem tapasztalhatóan kihúzódik a környező városrészekbe, így adott a lehetőség, és a feladat a megüresedő területek feltöltésére. Törekedni kell az értékesebb, egyedibb árukat forgalmazó üzletek, valamint vendéglátóhelyek, éttermek megtelepedésének elősegítésére.

A Belváros keleti részének egy sávja a 14. sz. út mellett még ma is félig ipari területnek tekinthető, épületállománya részben cserélődni fog, itt a 14. sz. út melletti területeken szintén a központból még elérhető távolságra lehetséges parkolóházak építése.

A Szt. István úthoz kapcsolódóan a hatvanas hetvenes-években épült többemeletes épületek is találhatóak, ezek hosszabb távon maradónak tekinthetőek, a megyeháza tekintetében lehetséges funkcióváltás.

Ugyanakkor torzóként jelenik meg a történeti belváros közvetlen közelében, a színház mögött épült tízemeletes panelos épületekből álló kisebb „lakónegyed”.

Közlekedés

A győri Belváros városszerkezeti formája centrális elhelyezkedésű, a kialakult úthálózati rendszere olyan, hogy mind a cél-, mind az átmenő forgalom érinti a városközpontot vagy rajta keresztül halad. A belvárosi úthálózat a korábbi századok beépítése folytán szűk, sűrűn keresztezett rendszerű, s így nincs meg egy nagyobb arányú közlekedésfejlesztés lehetősége. A tömegeket vonzó intézmények, üzletek és áruházak, a szórakoztató és vendéglátó létesítmények, valamint az igazgatási és kulturális intézmények itteni elhelyezkedése koncentrált utazási igényt támaszt.

A győri Belváros mai közlekedése kaotikusan túlterhelt, tehermentesítése szükséges. A városközpont nem körüljárható, szerkezeti, hálózati hiányosságok miatt a városrészek közötti átjárás nem biztosítható. A belvárosi városrész szélein nem állítható meg a forgalom, így a belső parkolást kereső forgalom bénító hatása a városrész közlekedésére. A meglévő parkolási feszültség szétfeszíti a belvárosi kereteket. A belváros meglévő tereit nem kapcsolják össze gyalogos zónák, kevés a belső zöldterület, kevés a belvárosi attraktivitás. A meglévő közösségi közlekedés szolgáltatási színvonala elégtelen. Nagyméretű csuklós autóbuszok belvárosi jelenléte inkább akadályt jelentenek a közlekedésben, mint segítenék az utazóközönség kiszolgálását. Győr a folyók városa, aminek ellentmond, hogy a meglévő belső vízi úti kapcsolatok nincsenek kiépítve, kihasználva.

A belvárosi városrész a szomszédos kapcsolódó szigeti, révfalui, nádorvárosi városrészekkel együtt közösen jelentenek közlekedési problémát, amit csak összefüggéseiben, városrészekben átnyúlva egységes szemlélettel lehet orvosolni.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat általában korábban kiépült, ac. illetve öv. anyagú. A Belváros iparivízzel részlegesen ellátott (Szent István út, Bajcsy-Zs. út és

környezete). A városrész csatornahálózata egyesített rendszerű. Az egyre gyakoribb, szélsőséges csapadékesemények idején a gerinccsatornák túlterhelődnek, ezért időszakos elvezetési gondok adódnak, amely úttesten megjelenő víz, illetőleg a pincehelyisége szabálytalan bekötései révén ott visszaömlő szennyvíz formájában okoznak gondot. A csatornahálózat elöregedett, rekonstrukcióra szorul. A városrészben kisnyomású gázelosztó hálózat üzemel. A középvezetési villamos elosztó hálózat 10 kV-os, földkábeles. A kisméretű elosztó hálózat is földkábeles. A közvilágítás jellemzően Na lámpás. Távhőellátás a városrész déli területein üzemel (Kazinczy utca és attól D-re, illetve a Gárdonyi utca és attól Ny-ra.)

A vezetékes telefonhálózat földkábeles ill. alépítményes kiépítésű. Optikai és rézvezetékes hálózat egyaránt üzemel. A kábeltévé hálózat túlnyomórészt földkábeles ill. alépítményes kiépítésű, jellemzően a telefonhálózattal közös alépítményben halad. Kizárólag épületek bekötései, átkötései esetében fordul elő néhány helyen légekábel ott, ahol a földkábeles betáplálás műszakilag – reális költségfeltételek mellett – nem volt megvalósítható. Mindebből következik az is, hogy belátható időn belül ennek átépítése nem várható. A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek

Belváros esetében az elöregedett hálózatok rekonstrukciója jelenik meg fajsúlyos feladatként. A rekonstrukciós munkákat a közterület rendezési feladatokkal kell időben összehangolni. A belvárost fokozottan érinti az egyesített csatornahálózat távlati fejlesztési szempontjainak kérdése. A különböző álló fejlesztési feladatok sürgetik egy megalapozott stratégia kidolgozását ebben a tekintetben.

Elektromos energia ellátás területén a GMVG alállomásban a távlati elképzelések szerint 10kV-os feszültség szint kialakítása válik szükségessé, mely a belváros középvezetési ellátásának minőségét javulást eredményezi. A beruházás megvalósításával gyengül a Belváros középvezetési ellátását biztosító Dunapart 20/10kV-os alállomás szerepe, mely későbbiek során kiváltásra kerülhet.

9. Gyárváros

Összefoglaló adatok:

Terület:	722ha
Lakosságszám:	5.854 fő
Laksűrűség:	8,1fő/ha

A városrész határai: északon a Budai út- Mártírok útja, keleten az Iparcsatornától keletre lévő iparterület mindenkori keleti határa, délen a Budapest-Hegyeshalom közötti vasútvonal és a Fehérvári út, nyugaton a Fehérvári út a Pálffy híddal együtt.

A Belvárostól keletre, a Budapest-Bécs közötti vasútvonal két oldalán a XIX. század legvégétől létrejött iparterület és lakónegyed, Győr hagyományos „gyárvárosa”.

A városrész négy, egymástól jellegében is igen eltérő részből tevődik össze.

- az 1900-as évek elején felépült „ágyúgyári” lakónegyed, a tőle keletre később felépült többszintes Ipar utcai beépítéssel
- Kiskút, a város hagyományos kirándulóléhelye
- vasúttól északra elhelyezkedő iparterület keleti irányban az iparcsatornáig
- a Reptér helyén kiépült Rába iparterület- AUDI iparterület

Győr ipartörténetének fontos állomását jelentik a Magyar Vagon- és Gépgyár vasúti járműgyárának és ágyúgyárának hatalmas csarnokai, melyekhez 1904 és 1914 között felépült az „ágyúgyári” lakótelep, mely a századforduló szecessziós építészetének kiemelkedő városépítészeti alkotása. Munkások és tisztviselők számára tervezett lakónegyed tervezője Fiala Lajos volt; központja az ovális Mátyás tér, melyen Árkay Aladár által tervezett korai modern templom áll (1929). A lakónegyed zömében egy-kéttalásos épületekből áll, frekvenciáltabb helyeken egy-kétemeletes társasházakkal.

A második világháborút követően az ipar fejlődésével Gyárváros is fejlődött, az Ipar utcában egy-négyemeletes, lapostetőtűs téglák, majd később blokkos épületek épültek, ill. megépült a Mártírok útján az ipari tanulóiskola, (Rimanóczy Gyula, 1951), mely igényes, markáns építészeti alkotás a korra jellemző anyaghasználattal. A városrész védett épületei fokozott védelmet igényelnek, felújításuk, átalakításuk során figyelembe kell venni az eredeti megjelenést. Az épületállomány védelmén túl a városszerkezet védelme is fontos. A Mátyás téri templom műemlék, közvetlen környezete műemléki környezet, a tér tágabb környezete pedig helyi területi védelem alatt áll. Helyi egyedi védettségű a volt Ágyúgyári kerítés még meglévő része, a Vágóhid u. 2-4. alatti volt leány- és fiúiskola, valamint a Mártírok u. 13-15. alatti ipari tanulóiskola és otthon. 1981 óta van érvényben helyi városképi védelem: ennek köszönhetően eredeti arculata jobbára fennmaradt a városrésznek. A Nagysándor utca nyugati, város felőli beépítése méltó építészeti kapcsolatot, „városnegyed-kaput” biztosít az egykori munkáskolónia és a Belváros között. A munkásnegyed körüli iparterületek bontása és átépülése során el kell kerülni azt, hogy az új beépítés tönkretegyje a hagyományos, kertvárosi jellegű városrészt.

A városrészben összesen 2.123 lakás található. A lakásállomány 30%-a 1945 előtt épült, 10%-a 1945-1959 között, 45%-a pedig a hatvanas években épült. A lakások 67%-a kétszobás, 15%-a háromszobás, 12%-a egyszobás és 6%-a négy- és többszobás. A lakások alapterület szerinti összetétele: 37%-a a lakásoknak 50-59m² alapterületű, 30%-a 40-49 m² alapterületű, 16%-a 60-79m² alapterületű, 15%-a 80 m² feletti alapterületű, és 1,5%-a 39 m² alatti alapterületű. A lakások 70%-a csupán komfortos, 27%-a összkomfortos. A városrész alapellátása biztosított. Az épületállomány felújításra, összkomfortossá tételre szorul.

(terület: 51ha; lakosság: 4898 fő; laksűrűség: 96fő/ha)

Kiskút Gyárvárostól északkeletre terül el. Ez a város hagyományos kiránduló helye, erdős-ligetes terület, melynek keleti határán az itt működő üzemek kiszolgálására „iparcsatornát” ástak. Kiskút mai állapotában is táji és építészeti értéket képvisel. Szabadtéri kápolnája, mely a városi liget egyik gyújtópontjában állt, a korai modern építészet jelentős helyi alkotása (helyi egyedi védettség vonatkozik rá). A területen található az ETO Stadion (mely átépítése és funkcióbővítése folyik), a Magvassy Sportcsarnok, a Műjégpálya mint meglévő sport funkció, az Állatkert és a majálisok területe, mely lakossági szabadidős tevékenységeket elgigítenek ki ma is.

A meglévő funkciók gazdagíthatók és revitalizálhatók: az Iparcsatorna zsilippel történő lezárása esetén a töltés bontható, a szabadidős terület ennek következtében tovább gazdagodhat a vízparttal közvetlenül érintkező zöldterülettel; a Belváros és az Iparcsatorna között létrejöhet egy vízparti sétány.

(terület: 79ha; lakosság: 405 fő; laksűrűség: 5,2fő/ha)

A vasúttól északra elhelyezkedő iparterület jórészt a XX. század elején épült fel, a Belvárostól keletre. Itt található a volt Ágyúgyár (mely ma az e-on tulajdonában van) jó állapotú épületekkel; a volt Szerszámgépgyár közepes állapotú ipari és igazgatási épületekkel, vegyes használatban; az Uniontex és a Ringa épületei, melyeknek folyik a bontása, de vannak ma is működő vállalkozások a területen: Mezőgép, Cardo, Pannonflax. A terület klasszikus „barnamezős” fejlesztési és rehabilitációs terület. Adottságai következtében sokszínű funkció elhelyezésére alkalmas a terület: gazdasági-szolgáltató

tevékenységek mellett iroda-parkok, vásárközpont, sőt városközponti funkció elhelyezésére is alkalmas a terület.

Helyi védelem vonatkozik az Ágyúgyár még megmaradt épületeire. (terület: 98ha; lakosságszám: 534 fő; laksűrűség: 5,5fő/ha)

Az Iparcsatornától keletre, a II. világháborúban lebombázott Reptér helyére épült fel a Rába Reptéri telephelye a háború után (a futómű-gyártás üzemszarnokai, öntöde-együttes; „hatvanezres” csarnok, „százazres” csarnok). A százazres csarnok építése már be sem fejeződött teljesen, és ebbe az üresen álló, majdnem kész épületbe „települt be” az AUDI-gyár a rendszerváltást követően (ezen a területen jelentős fejlesztéseket hajtott végre, és további befektetésekre készül). A területen több ipari csarnok is épült az elmúlt években, de vannak még régebbi épületekben működő vállalkozások is a területen, melyek rehabilitációra, felújításra szorulnak. Összességében elmondható, hogy a terület ipari jellege meg fog maradni, sőt az iparfejlesztés folytatódni fog. (terület: 494ha; lakosságszám: 17 fő)

Természeti környezet: a városrész északnyugati és keleti peremén érintkezik a természettel. A Mosoni-Duna táji kapcsolatait a volt Rába –gyár területének átépítése során a folyópart rendezésével és parkosításával kell megoldani. Erősítendő a lakónegyed zöldterületi kapcsolata Kiskúttal és az Iparcsatornával. Viszonylag nagy zöldfelületekkel rendelkezik, így a sugárzási és hőmérsékleti viszonyai kedvezőek. Levegőszennyezése a terület szerencsés elhelyezkedése miatt alig van hatással a többi városrészre.

Közlekedés

Megújuló fejlődő városrész. Lassan eltűnnek a gyárak, amiről a városrész a nevét kapta. A jövőben ez a városrész lehet Győr városligete.

A nagy ütemben átalakuló és fejlődő városrész régi problémája az Ipar utca jelentős teherforgalmi terhelése, amelyen előbb a Hecsei híd felé történő kitáblázással, nagytávon pedig a most meghosszabbított Szauter utcának a Reptéri útba történő átkötésével lehet majd segíteni. Eközben újabb közlekedési probléma-góccá súlyosbodik az Interspar - Árkád kereskedelmi térség, amelynek kezelésére többütemű fejlesztési terveket kell kidolgozni, figyelemmel a főutakat kikerülő tehermentesítésre is. Tisztázni kell a térségbe előirányzott buszpályaudvar végleges helyét ill. vonalkapcsolatait és legalább az első fejlesztési ütemét meg kell építeni. Megfelelő forgalomterelési és csomóponti előkészítéssel kell Gyár városban az Ipar utcai Mosoni-Duna-hidat fogadni. A híd megvalósítása a meglévő győri hidak túlterheltsége és az átmenő forgalom lebonyolítására alkalmatlan városszerkezeti helyzet miatt a város egyik legsürgetőbb közlekedésfejlesztési feladata. Itt a déli hídfő csomópontépítését össze kell hangolni a napirenden lévő ETO Park Sport – és Szabadidő központ rekonstrukciójával.

Ki kell építeni a hiányzó kerékpárút-szakaszokat Likócs ill. a Hűtőház térsége felé. A Mátyás teret, valamint a Városréten belül egy központi útkeresztezést főtér-szerű módon indokolt kiépíteni a helyi identitástudat növelése érdekében. Folytatni indokolt a belvárosi vízparti sétányt az Iparcsatornáig ill. a lezárt tervezett Iparcsatorna nyugati töltése helyén.

2007. évben megvalósult az un. „Keleti tehermentesítő út” új nyomvonala a 81. sz. főút és az 1. sz. főutak között. Fejleszteni kell még, az új „Keleti tehermentesítő út” 1. sz. főúti csomóponti csatlakoztatását, amit egy új típusú csomópont tud biztosítani.

Problémát jelent, hogy az új nyomvonal nagy része az AUDI területén keresztül halad, mint közforgalom számára nyitott magánút. Hosszú távon is biztosítani kell, hogy az útvonalon a közforgalom számára megnyitás műszaki feltételei a tényleges forgalmi tehermentesítésre alkalmas maradjon. (ugyanis nehéz összeegyeztetni az AUDI belső üzemi forgalomáramlásának igény szintjét a

tehermentesítő út forgalmi szükségletének igény szintjével) Ezzel az új tehermentesítő útvonallal az érvényes Szerkezeti Tervben szereplő, (az Állatkert mellett vezetett) tervezett teherforgalmi út kialakítása lényegében okafogyottá vált, különös tekintettel arra, hogy a város álláspontja szerint környezeti szempontból egyébként sem elfogadható az út említett elhelyezkedése. Itt a Szerkezeti Terv módosítása is indokolt.

A térség további közlekedés fejlesztéséhez további tervezési feladatok elvégzése szükséges.

- A Reptéri út szerepkörét mindenképpen célszerű együtt vizsgálni az Ady városi tehermentesítő úttal, mert a kialakulófélben lévő két gyűrű (Ipar utca – Szigethy A. utca, illetve Audi út – Hecsei felüljáró – déli tervezett elkerülés) között ez a két út hasonló pozíciót foglal el. Kialakítható egy harmadik gyűrű is, azonban ennek útját állja a gyárvárosi vasúti delta és az Ipar csatorna.
- Újra kell gondolni a „Keleti tehermentesítő út” és az északi megkerülő út, valamint a gönyüi kikötő közlekedési kapcsolatrendszerét.
- Tovább kell vizsgálni egy második Duna híd építésének a helyét.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat általában korábban kiépült, ac ill. öv. anyagú. A vízellátás a szőgyei vízbázis felől történik.

Megemlítendő, hogy a térségben jelentős fejlesztések indultak meg, részben új utépítések, bevásárló központ építés, illetve a Városrét mint lakóterület építése. Ezek kapcsán az érintett területeken megtörtént a meglévő hálózat korszerűsítése (KPE ill. GÖV csőanyaggal), illetve a hálózatbővítés is modern anyagokkal és technológiával történik. Megemlítendő, hogy a Városrét (az egykori Rába Rt. ill. még régebben Vagongyár törzsgyári területe) magasházas beépítésű, így a területen emelt nyomászóna kerül kialakításra az iparivízű területén elhelyezett nyomásfokozó állomással (I. ütem). Az üzemi nyomás 6 bar. Ez a terület a Révfalui vízmű felől kap vizet. Távlati kiépítésben a Városrét K-i oldalán is létesül egy nyomásokozó a szőgyei vízbázis felől történő megtáplálással.

Iparivíz hálózattal jellemzően ellátott terület, ugyanakkor a tényleges igények visszaszorulása miatt a jelenlegi törekvések a megszüntetésre irányulnak. Legjelentősebb fogyasztó a Szeszgyár, ezen kívül vételez még néhány nem kommunális fogyasztó, illetőleg a közterületi tűzcsapok egy része az iparivíz hálózatra csatlakozik.

Maga az iparivíz kivételi mű is ebben a városrészben, a Móricz Zs. rakparton üzemel, illetőleg az iparivíz-torony is itt található, a 14-es út – 1-es út kereszteződésének környezetében.

Gyárváros egyesített rendszerű csatornahálózattal rendelkezik. A hálózat végpontja a dél-nádorvárosi átemelő, mely átemelési kapacitás hiánnyal küszködik. Ezért a területen (nagy csapadék esetén) több ponton vízvezetési nehézségek jelentkeznek. Különösen neuralgikus pont az Interspar környezete (Fehérvári út – 1-es út kereszteződésének térsége), illetve az Ipar út – Puskás T. út kereszteződésének környéke.

A városrészben kisnyomású gázelosztó hálózat üzemel. A középfeszültségű villamos elosztó hálózat 10 kV-os, földkábeles, a közületi nagyfogyasztók rendelkeznek önálló 20 kV-os megtáplálással. A kiefeszültségű elosztó hálózat is földkábeles. A közvilágítás jellemzően Na lámpás.

GYÓRHŐ Kft üzemeltetésű forróvízes távhőellátási rendszer nem épült ki és jelenlegi elképzelések szerint nem is tervezett. Az E.on Zrt. Fűtőerőművéből kiindulva mind forróvízes, mind gőzös távhőellátás üzemel az iparterületek és a Tompa u-i lakóépületek ellátására.

A vezetékes telefonhálózat földkábeles ill. alépítményes kiépítésű. Optikai és rézvezetékes hálózat egyaránt üzemel. A kábeltévé hálózat földkábeles ill. alépítményes kiépítésű, jellemzően a telefonhálózattal közös alépítményben halad.

A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

10. Városrét

Összefoglaló adatok:

Terület:	91ha
Lakosságszám:	tervezett:12.000fő
Laksűrűség:	tervezett:131fő/ha

A városrész határai: északon a Mosoni-Duna, keleten az Ipar utca folytatása, délen a Budai út-Mártírok útja, nyugaton a 14.sz. út.

A Belvárostól keletre, a Rába Vasúti Járműgyár helyén új komplex városrész épül a Belváros folytatásában. Első megépült épülete az Árkád bevásárlóközpont volt (2006.). A lakóterület fejlesztése folyamatos, két tömb megépült mintegy 150 lakással (2007.), egy 206 lakásos tömb építése pedig folyamatban van.

A fenti funkciókon túl, a lakó funkcióhoz szorosan kapcsolódva megépülnek majd az alap- és középfokú ellátások, szolgáltatások, valamint kulturális, sport-szabadidős funkciók, és iroda funkció is helyet talál majd a területen.

11. Likócs

Összefoglaló adatok:

Terület: 67 ha

Lakosságszám: 1365 fő

Laksűrűség: 21 fő/ha

Likócs a várostól keletre, az Iparcsatorna, a Mosoni-Duna hullámtere és az 1. sz főút közti terület, keletről mezőgazdasági területek határolják.

Likócs vagy Szent Vid feltehetően létező település volt a XV. század végéig: ekkor elpusztul, területét felosztják Szentiván, Bácsa és Győr között, és a XIX. sz. elejéig épület sem állt a területen, mindössze egy fogadó a pesti postaút mellett. A múlt század elején kezdődik benépesülése: kertek, majorság létesül, a katonai gyakorlóter is kialakul. 1954-ben csatolták Győrhöz, kertvárosias jellegű jelenlegi kitejedésű kiépülése ezután történik meg. Nyugati felén a II. világháború során repülőgépgyár építése kezdődik, melyet már nem fejeznek be, de ez lett a jelenlegi kissé kusza gazdasági területnek - szó szerint is - az alapja. Különleges területe a városrésznek a lakossági nyomásra bezárt – jelenleg kihasználatlan - gokartpálya.

A városrészben védett építészeti érték nem található, helyi védelemre a kőfeszület érdemes a településrészen.

A városrészben 292 lakás van, 99%-a földszintes egylakásos lakóépület. A lakásállomány 15%-a 1945-59 között, 24%-a 60-as években, 19%-a a 70-es és 23%-a a 80-as években, 20%-a pedig a 90-es években épült. A lakások 26%-a kétszobás, 34%-a háromszobás, és 34%-a négy – és többszobás. A 100m² feletti lakások aránya 49%, 80-99m² közöttiek aránya 25%, 60-79m² közöttiek aránya pedig 15%. A lakások 82%-a összkomfortos, 10%-a komfortos.

A városrészben a Római út mentén épült kis társasházak és panziók kivételével csak kertes családi házas beépítés található. A Mosoni-Duna közelsége miatt fejlesztésre érdemes; a terület főképpen régészeti és természetvédelmi szempontból értékes, ezen szempontok figyelembevételével kell fejleszteni a területen.

Közlekedés

A likócsi városrész a városmagtól ÉK-i irányban kissé elszakadva található az 1. sz. főút északi oldalán. A városrész közlekedési szerkezete kialakult hálózati kapcsolata jó. Meg kell teremteni, az új „Keleti tehermentesítő út” 1. sz. főúti csomóponti csatlakoztatásának műszaki feltételeit egy új típusú csomópont építésével. Újra kell gondolni a „Keleti tehermentesítő út” és az északi megkerülő út, valamint a gönyüi kikötő közlekedési kapcsolatrendszerét. A településrész fő útja a Pesti út leromlott műszaki állapotát meg kell szüntetni. Hiányzik a városrész kerékpáros közlekedési kapcsolata, tömegközlekedési ellátottsága hiányos. Kerékpár- és gyalogút építése szükséges a felújítandó Pesti út mellett, a lezárt tervezett Iparcsatorna záró töltésén át Gyárvárosba.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat általában korábban kiépült, ac anyagú. A vízellátás a szőgyei vízbázis felől történik. Iparivíz hálózat nem üzemel. Likócs elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hálózattal rendelkezik. A szennyvizek a dél-nádorvárosi átemelőre jutnak. Likócson üzemel a szennyvíztisztítóhoz kapcsolódó komposztüzem.

Összefüggő csapadékvíz elvezető rendszerrel a városrész nem rendelkezik, elvezetési koncepció felállítását igényli. Néhány helyen szikkasztó árkok fogadják a csapadékvizeket, illetve az Esztergető utcában és a Közúti KHT területe környezetében üzemel zárt csatorna, bizonytalan, rendezetlen állapotban. A jelenleg üzemelő, Szent Vid utcai zárt csapadékcsatorna bevezetés nem rendelkezik torkolati zsilipműtárggyal, mértékadó árvíz idején ideiglenes megoldással kell és kellett a visszaáramlást megakadályozni.

A gázellátás középnyomású hálózaton megoldott. A középfeszültségű villamos elosztó hálózat 20 kV-os, légkábéles. A kiefeszültségű elosztó hálózat is jellemzően légkábéles. A közvilágítás hagyományos. Távhőellátás nem üzemel és nem is tervezett. A vezetékes telefonhálózat jellemzően légkábéles.

A kábeltévé általában légkábéles, jellemzően a telefonhálózattal ill. villamos elosztó hálózattal közös oszlopsoron halad.

A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

12. Nádorváros

Összefoglaló adatok:

Terület: 383 ha

Lakosságszám: 20.456 fő

Laksűrűség: 53 fő/ha

Nádorváros a Belvárostól és a várost átvágó fő vasútvonaltól délre helyezkedik el. A városrész területe nagy és összetett, a folyamatos fejlődés átalakulás során részenként is vegyes beépítésű É-, K-, D-, és Ny-Nádorváros részre tagolódik, valamint hozzá tartozik a Holt Marcal menti Rabkert és Góré-Dűlő, és a Pápai út és a vasút közé ékelődő temető, valamint bevásárló központ terület.

A történelmi Nádorváros a Kálvária utca környékének kivételével a XVIII. sz-ban kezdett el beépülni, de a jelenlegi felépítését a XX. század elején nyerte el, amikor a Kálvária utca a vasút megépültével elvesztette régi közlekedési szerepét, helyét a Baross híd folytatásában épülő Baross út és a történelmi útként létező Bartók Béla út vette át. Ezzel egyidőben épültek a villaépületek (Zrínyi utca, Liezen-Mayer utca). A városrész szerkezete vegyes, helyenként a belváros sakktablás szerkezetét folytatja, helyenként a természeti és közlekedési adottságokhoz alkalmazkodó.

A városrész egyes önálló részei is sajátos, összetett, és vegyes jellemzőkkel rendelkeznek.

A városi szövethez szervesen kapcsolódó **történelmi Nádorváros**:

- *-É-Nádorváros* 79 ha 5417 fő 68 fő/ha (buszpályaudvar, volt Frigyes laktanya területe, polgári villasorok, megújuló városközpontokhoz közeli lakóterületek). Lakásállomány: 2360 db lakás, ami 600 db épületben található. Az épületekből 382 db egyszintes. A lakások 26%-a 1945 előtti, 40 %-a 1960, és 1970 között épült. A lakások jellemzően kétszobások, és 50-80 m² közötti alapterületűek (50%). Összkomfortos 57%, komfortos: 37%.
- *K-Nádorváros* 122 ha 8872 fő 72 fő/ha (Graboplast, vasút területe melletti ipar és kereskedelmi területek, Egyetem kollégiuma, festékgyár, polgári többszintes lakóépületek, 60-as évek előtt épült lakótelep jellegű ötszintes lakónegyedek, szigetekként elhelyezett 10 szintes épületek). Lakásállomány: 3950 db lakás, ami 560 db épületben található. Az épületekből 253 db egyszintes. Itt jellemzőek a 11, vagy többlakásos társasházi épületek (191 db). A lakások 70%-a 1960, és 1980 között épült. A lakások jellemzően kétszobások (65%) , és 40-60 m² közötti alapterületűek (68%). Összkomfortos 81%, komfortos: 14%.
- *D-Nádorváros* 74 ha 4273 fő 57 fő/ha (10 szintes lakóépületek, Kórház, családi házas utcák, ligetek, temető, kereskedelmi területek). Lakásállomány: 1630 db lakás, ami 360 db épületben található. Az épületekből 255 db egyszintes. Itt nem jellemzőek a 11, vagy többlakásos társasházi épületek (56 db). A lakások 60%-a 1970, és 1980 között épült. A lakások jellemzően két (50%), ill. háromszobások (38%). Jellemző alapterületük: 50-80m² (65%). Összkomfortos 81%, komfortos: 18%.

A **történelmi Nádorváros** nyugati része „létrás” szerkezetű, falusias település hosszú, észak-dél irányú utcákkal. A településrészt a 19. század utolsó harmadától vasútvonal választja el a belvárostól. Ez a vasútvonal egyúttal levágta a történelmi egység észak-nyugati sarkát (Újlak utca és környéke). A városrész két fő párhuzamos tengelye a „Külső” Baross Gábor út, és a Tihanyi Árpád út. A Kálvária utca és a „Hosszú utca” (jelenlegi Bartók Béla u. – Szent Imre u.) közötti területen szabályos, jobbra kelet-nyugat irányú lakóutcákkal, zárt illetve ikerházas vagy szabadonálló beépítéssel.

Dél-keleti oldalán lakótelepszerű beépítés található középmagas szalag- és pontházakkal (Adyváros). Tőle nyugatra újabb lakótelep jött létre (Marcalváros) kelet-nyugati irányú főtengyel.

A városrész nem szövetszerűen, csak pontonként kapcsolódik a Belvároshoz.

Nádorváros központi részének régi épületállományában jelentős részt képviselnek a részben helyi védettséget élvező városi villák, de már a második világháború előtt is megjelentek, főleg a pályaudvar környékén az egy- ill. többemeletes bérházak is.

A területen két védett nagyméretű épületegyüttes található, az egyik a Frigyes laktanya, ami funkcionálisan a belvároshoz kapcsolódik, a másik a Zrínyi kórház épülete, amiben a Megyei Kórház tervei szerint a közeljövőben megszűnik a gyógyító tevékenység, így új, feltehetően szociális kötődésű funkciót kell majd az épületegyüttesnek találni. Fokozottan védett régészeti lelőhely a területen nem jellemző.

Védett műemlékei a korábban említett épületegyütteseken túl a Kálvária utcai római katolikus templom, és plébánia, az egykori Schlichter-villa épületegyüttese, és a Zrínyi utcai kórház 1960-ban épült könyvtára és klubháza.

Helyi védelem alatt áll a Szent Imre templom, a Baross utcai Evangélikus templom, a Zrínyi utcai kórház pavilonos beépítése és parkja, és több jelentősebb lakóépület (Skoda villa, Buda utcai lakóházak, Malom-liget körüli beépítés, Eörsy P. utcai bérház). Az ötvenes években a Malomliget környékén szocialista realista stílusban, még magastetős, téglafalás bérházak épültek, majd a hatvanas években a Bartók Béla úton blokkos szalagházak, ezeket a közelmúltban felújították ill. felújítják. A Malom ligettől nyugatra a Richards gyár helyén jelenleg is működő ipari terület található egy textílfestő üzemmel, a Volán teleppel, valamint több kisvállalkozás telephelyével; ez a terület a

belvároshoz való közelsége és a megépült aluljáró közlekedésileg felértékelő szerepe miatt a jelenleginél intenzívebb és értékeesebb beépítést kívánna az ipari területek folyamatos eltűnésével.

A történelmi Nádorvárosról összességében elmondható hogy a villa jellegű épületek védelme indokolt, a kevésbé értékes épületek, területek esetében valószínűsíthető a magasabb intenzitású beépítések lehetőségének kihasználása, leginkább a földszintes épületek tekintetében. A meglévő, kielégítő állapotú ill. felújított ötvenes-hatvanas években épült társasházak állományában nem várható változás, viszont a városrész volt ipari területeinek rehabilitációja jelentős változást és fejlődést hozhat a városrész életében.

A városrészben több megyei intézmény is található, jellemzően a belvároshoz közeli utcákban, „szétszórta” (államkincstár, egészségbiztosítási pénztár, kórház, rendőrség, illetékhivatal, ÁNTSZ, VPOP).

A város szerkezetétől jellemzően leváló, ugyanakkor egységesebb karakterű **perem Nádorváros**:

- *Ny-Nádorváros* 72 ha 1568 fő 22 fő/ha (Holt Marcalhoz kapcsolódó családi házas beépítés, gépjármű telephely kihasználatlan ugyanakkor városhoz közeli területe, GYSEV vasútvonal, volt Dobozygár területe). Lakásállomány: 561 db lakás, ami 280 db épületben található. Az épületekből 272 db egyszintes. Itt nem jellemzőek az egyalakos épületek (244 db). A lakások 24%-a 1945 előtt, 46 %-a pedig 1980, és 1990 között épült. A lakások jellemzően két (47%), ill. háromszobásak szobások (31%) . Jellemző alapterületük: 40-50m² (33%). Összkomfortos 79%, komfortos: 15%.
- *Rabkert, Góré-dűlő* 121 ha 326 fő 3 fő/ha (Kiskertes terület, hétvégi házakkal, egyes helyeken állandó lakófunkcióként használt épületekkel, Holt-Marcal természeti területe, városi személtelep). Lakásállomány: Az üdülőterület jelleg miatt az 540 db egyalakos lakóépületben csak 103 lakás található. A területen minimális többlakásos épület van. A lakások 92%-a 1990 után épült. A lakások jellemzően két, ill. háromszobásak szobások. Jellemző alapterületük: 60-100m² (68%). Összkomfortos 88%, komfortos: 11%.
- *Bevásárlóközpont területe* (folyamatosan épülő nagykereskedelmi épületek, autókereskedések, vasút, kevés családi lakóház). Lakásállomány a minimális lakásszám miatt nincs értékelve.

Perem Nádorváros a Holt-Marcal területével együtt a történelmi Nádorvárostól és a nagy lakótelepektől keletre fekvő terület, egy kis területű családi házas övezettel, hétvégi házas beépítésű pihenőterülettel és nagyméretű ártéri területekkel.

Ny-Nádorváros területén egyedi védettségű a Kálvária utcában található kálvária együttese. A városrészben helyi védelem alatt álló épület nem található.

Védendő természeti értéke a Holt-Marcal természetvédelmi árterülete.

Bővítési lehetőségként a beépített családi házas területekhez kapcsolódóan egy alacsony de intenzív, lakópark típusú beépítés szerepel, ez jellemzően nem változtatja meg a városrész arculatát. A területen a gépjármű elosztó telep, néhány kisebb vállalkozás, építőipari telep és a rekultiváció előtt álló személtelep található. A személtelep rekultivációja a leglényegesebb, enélkül a környezete nehezen tehető vonzóvá. A területen található Marcal tó és környezete ideális szabadidős terület lehet, amelynek fejlesztésére már több elképzelés született (Marcal tó kotrása, Kovalter strand területének megújítása). A terület elsősorban a nagy lakótelepek lakóinak szolgálhat szabadidős és pihenőterületként, de a Rába parti kerékpár és gyalogosút megépítésével, a Belváros felől is megközelíthetővé kell tenni, az alternatív közlekedési útvonalat tovább vezetve Gyirmót és a Sokorói dombosság felé.

Közlekedés

A városrész a belváros déli irányú folytatása. Közlekedés szerkezete kialakult. Fő és mellékút hálózata, az utak, utcák műszaki állapota megfelelő. A városrész sok közlekedési csomópontját korszerűsíteni kell. Közlekedési gondok közül kiemelés érdemel Nagy I. – Lajta csomópont, a Kálvária utca - 821. sz. út csomópontja, problémát jelent az Eszperantó út nyomvonala, a Bartók – Eszperantó út csomóponti átalakításának elépíttessége.

Jelentős közlekedési problémát okoz a Szauter utca két végén meglévő körforgalmú csomópontok kapacitás kimerülése. Ennek fő oka a 83. sz. út mellé települt kereskedelmi egységek forgalom vonzása, valamint a 82. sz. főút új tehermentesítő szakaszának hiánya, továbbá a meglévő vasútvonal közelsége. A csomóponti kapacitás növelés különösen indokolt a napirenden lévő Szauter utca 81. sz. főúti kikötése miatt (az ún. új Adyváros mögötti út).

A most meghosszabbított Szauter utca lehetővé teszi a Szigethy Attila útnak a nehéz teherforgalomtól történő mentesítését, ami viszont várhatóan 2x2 sávra igényli átépíteni a Szauter utcának a Nagy Imre út – Szent Imre út közötti szakaszát és csomópontjait. Elő kell készíteni a Szauter utca továbbvezetését a vasút felett a hecsei iparterület felé, az Ipar utca tehermentesítésére. Észak-Nádorváros vasútmenti sávjának intenzifikálódása és a Belvárost is szolgáló parkolóház-építései miatt az Eszperantó utcát is tovább kell fejleszteni. A városrészben folyamatosan szükség lesz egyes csomópontok kapacitásának bővítésére. A kerékpárút-hálózatot tovább kell fejleszteni és javítani kell a Baross-híd kerékpáros kapcsolatain. Ki kell építeni a vasútmenti gyalogos-kerékpáros utat a gyárvárosi vasúti megálló és a Hőszolgáltató között, valamint gyalogos aluljáró indokolt a nádorvárosi köztemetőnél is a Szauter utca alatt.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat általában korábban kiépült, ac anyagú. A városrészt nagy átmérőjű gerinchálózat veszi körül, illetve részben szeli át. A K-i oldal a Révfalui vízbázis felől megtáplált, a Ny-i oldal a Szőgyei vízbázis felől. Ny-Nádorváros határán létesült az ún. Marcalvárosi víztorony.

Iparivíz hálózat Kelet-Nádorvárosban üzemel, jellemzően a Bartók B. úttól K-re, illetőleg a Bem tér környezetében.

Nádorváros szenny- és csapadékvíz elvezetése egyesített rendszerű csatornahálózaton történik, melynek végponti átemelője az ún. dél-nádorvárosi átemelő. Az átemelő kapacitásproblémája visszahat a rendszer elvezető képességére is. Jelentős zápor esetén a mélyebb fekvésű utcaszakaszokon a felszínen időszakosan megjelenik/megmarad a szennyvízzel kevert csapadékvíz.

A városrészben kisnyomású gázelosztó hálózat üzemel.

A középvezettségű villamos elosztó hálózat 10 kV-os, földkábeles. A kiefeszűttségű elosztó hálózat is földkábeles. A közvilágítás vegyesen Na lámpás illetve hagyományos.

Kiemeljük, hogy a városrész középvezettségű ellátása a Nádorváros alállomásból történik. A városrész üzembiztos ellátására alakította ki a szolgáltató a Déli alállomásban a 10kV-os transzformációját, mely a terület energiaellátásában jelentős szerepet vállal. Az első ütemben megtörtént beruházás során, három 10kV-os kitáplálás került megvalósításra, melyet a későbbiek során további kitáplálások létesítése követ. Az újonnan kialakított 10kV-os feszültségű szint, a térségben jelentős többletkapacitást eredményezett. Távhőellátás a Ny-i területeket és Jancsifalut kivéve üzemel, illetve bővítése tervezett.

A vezeték nélküli telefonhálózat vegyesen légekábeles, földkábeles ill. alépítményes kiépítésű. Optikai és rézvezetékes hálózat egyaránt üzemel.

A kábeltévé hálózat vegyesen légekábeles, földkábeles ill. alépítményes kiépítésű, jellemzően a telefonhálózattal közös alépítményben illetve oszlopsoron halad. A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

13. Adyváros

Összefoglaló adatok:

Terület:	88ha
Lakosságszám:	17.156 fő
Laksűrűség:	195fő/ha

A városrész határai: északon a Török István-Vezér-Szigethy Attila út, keleten a Fehérvári út, délen a Győr-Pápa vasútvonal, nyugaton a Tihanyi Árpád út.

A 60-as évek elején megnövekedett lakásigény kiszolgálására iparosított technológia (panel) alkalmazását központi határozat írta elő. Kijelölték az országban a házgyárak helyét, a győri házgyár 1968-ban kezdte gyártani a paneleket. A város nagy lakótelepei (Adyváros, József Attila lakótelep, Marcalváros) döntően paneles technológiával épültek.

Adyváros elnevezésű lakótelep építése Nádorváros szomszédságában, szinte üres területen kezdődött meg a 60-as évek közepén, és a 70-es években be is fejeződött. 7.355 lakás épült a városrészben, sok 10 emeletes épülettel, kevesebb 4-5 szintessel. Az alapfokú ellátást biztosító középületek megépültek, szintén előregyártott technológiával. A lakásállomány 88%-a 28-37 éves; a lakások 70%-a kétszobás, 23%-a hámszobás, 5%-a egyszobás és 1%-a négy és többszobás. A lakások alapterület szerinti

összetétele is árulkodó: 54%-a a lakásoknak 50-59m² alapterületű, 20%-a 40-49m² alapterületű, 15%-a 60-79 m² alapterületű, 10,6%-a 29m² alatti alapterületű és 0,7%-a 80 m² feletti alapterületű.

Az egyes épületek államilag támogatott rehabilitációja keretében fontos lenne a lakásösszevonások támogatása is. A paneles épületek földszintjén helyenként garázsok és tárolók épültek, melyek funkciója részben átalakult az elmúlt 10-15 évben kisebb kereskedelmi, szolgáltató funkciók jelentek meg.

A városrész igazi alközponttal nem rendelkezik: a Kodály Zoltán-Földes Gábor utca térségében szolgáltató-kereskedelmi jellegű koncentráció található; a Tihanyi Árpád úton helyezkedik el egészségügyi központja (orvosi rendelők, gyógyszertár) mely a szomszédos városrészek ellátását is biztosítja; a tömbök belsejében több oktatási intézmény helyezkedik el (nem csak alapfokú, de középfokú intézmény is). A szomszédságban maradtak meg régi kertvárosias településmagok is.

A településrésznek (hasonlóan a többi lakótelephez) a legfőbb problémája, hogy az épületállomány folyamatos felújításra, korszerűsítésre szorul, parkolási lehetőségek a mai igényeket figyelembe véve alulméretezettek, valamint az intézményhálózat kapacitásfőlölegekkel rendelkezik, folyamatos funkcióváltásra kényszerül. Az intézményhálózat egyébként kihasznált elemeinek nagy része is felújításra, rehabilitációra szorul. A mesterséges zöld és pihenőterületek átfogó zöldterület rehabilitációja szükséges (Barátság sport és szabadidő park; Kuopio park). A város kulturális stratégiájához kapcsolódóan Adyvárosban a Fekete István iskola-közösségi bázis megvalósítása városi léptékben is fontos kérdés.

Közlekedés

Adyváros meglévő lakótelepi környezetének közlekedését a Földes Gábor utca, Kodály Zoltán utca, Ifjúság körút fő közlekedési nyomvonalak jellemzik. Ezek a fő nyomvonalak és a kapcsolódó mellékút hálózat jól kiszolgálják a városrész közlekedési igényeit. A városrészben az intenzív beépítettség miatt jelentős a parkolási feszültség. Az utak, utcák keresztmetszeti állapota a múlt század igény szintjén maradt. Ezért hiányos a gyalogos és kerékpáros közlekedés kiszolgálása.

A Szauter utca üzembehelyezése nyomán visszaépítendő az Ifjúság körút és kerékpárút is kialakítandó rajta. Néhány terjengős csomópontot forgalombiztonsági okokból szűkíteni kell. PPP-s garázház- és parkolóépítési program szervezése indokolt a járműtárolási feszültségek fokozatos megszüntetésére. Az elavult szellemiségben készült és mára lehasznált közterületeket fokozatosan meg kell újítani.

Közmű ellátottság

A városrészben mind alap- mind emelt nyomású zóna üzemel. (utóbbi a magasházak beépítettségű területeken). A hálózat általában korábban kiépült, ac. anyagú. A megfelelő hálózati nyomást az Erzsébet ligeti víztorony mellett kiépült nyomásfokozó szivattyúcsoport biztosítja, melynek ellennyomó tározója a marcalvárosi víztorony. A vízellátás mind a révfalui mind a szőgyei vízbázis felől biztosított. Adyváros iparivíz hálózattal lefedett terület.

Adyváros szenny- és csapadékvíz elvezetése egyesített rendszerű csatornahálózaton történik, melynek végponti átemelője az ún. dél-nádorvárosi átemelő. Az átemelő kapacitásproblémája visszahat a rendszer elvezető képességére is, jóllehet Adyvárosban ebből a felszínen nem tapasztalható komolyabb probléma. A városrészben kisnyomású gázelosztó hálózat üzemel. A középnyomású villamos elosztó hálózat 10 kV-os, földkábeles. A kisfeszültségű elosztó hálózat is földkábeles. A közvilágítás jellemzően Na lámpás. A városrészben távhő ellátás üzemel.

A vezetékes telefonhálózat földkábeles ill. alépítményes kiépítésű. Mind optikai, mind rézvezetékes hálózat üzemel. A kábeltévé hálózat földkábeles ill. alépítményes kiépítésű, jellemzően a telefonhálózattal közös alépítményben halad.

A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

14. Marcalváros I.

Összefoglaló adatok:

Terület:	63ha
Lakosságszám:	11.423 fő
Laksűrűség:	181fő/ha

A városrész határai: északon a Lomnic-Táncsics-Mónus Illés utca, keleten a Nagy Imre út, délen a 83.sz. út, nyugaton a GYSEV kihúzóvágánya.

Marcalváros (korábbi nevén Kun Bála lakótelep) építése az eredeti tervek szerint követte volna Adyváros építését, de a területelőkészítő munkálatok elhúzódása miatt a tervezettnél csak később kezdődött meg az első épület építése (fogyűjtőcsatorna megépítése, mélyfekvésű terület feltöltése 1-2 méterrel). A lakótelep kijelölt területe üres terület volt Nádorvárostól délrekeletre, a város lakott területének szélén.

A lakótelep építésére tervpályázatot írtak ki, a terveket a VÁTI (Molnár Attila) készítette. Bár némiképp eltértek a tervektől, de alapjában véve a tervezett beépítés elemei megépültek. A lakótelep keletnyugati feltáró útja, a Lajta utca két oldalán 10 emeletes sávházak épültek, az erre merőleges zsákutcák mentén többnyire alacsonyabb (5 szintes) házak épültek, paneles technológiával. Az

alapfokú ellátást biztosító középületek megépültek a tömbök belsejében, szintén előregyártott technológiával.

(A Lajta utca menti épületeket a tömbbelső felől elhelyezkedő, részben fedett gyalogos passzázatok kötik össze, innen szándékoztak a földszinti kereskedelmi-szolgáltató funkciókhoz bejárásokat biztosítani, de ennek következtében ezek a helyiségek a „hátukat” mutatják a forgalmas, Lajta utca felé: a bérlők és tulajdonosok ha csak tehetik, mégis inkább a Lajta utca felől létesítenek bejáratot és kirakatokat.)

Marcalváros I. lakótelep építése a 70-es évek közepén kezdődött, és a 80-as években szinte be is fejeződött. 4.063 lakás épült a városrészben, 10 emeletes és 4-5 szintes lakóépülettel. Az alapfokú ellátást biztosító középületek megépültek, szintén előregyártott technológiával.

Az első kritikák a paneles lakótelepekkel szemben megjelentek, szociológiai vizsgálatok és elemzések készültek, ezek konzekvenciáit részben levonva az elvárt lakásösszetétel a korábban épült lakótelepekhez képest változott: csökkent a kétszobás lakások aránya, a három és többszobásaké pedig növekedett. A lakásállomány 84%-a 18-27 éves; 45%-a kétszobás, 42%-a háromszobás, 8%-a négy- és többszobás, 5%-a pedig egyszobás. A lakások alapterület szerinti összetétele is árulkodó: 42%-a a lakásoknak 50-59m² alapterületű, 33%-a 60-79m² alapterületű, 19%-a 40-49 m² alapterületű, 10,6%-a 29m² alatti alapterületű és 0,7%-a 80 m² feletti alapterületű.

A városrész igazi alközponttal nem rendelkezik: a Lajta utca térségében szolgáltató-kereskedelmi jellegű koncentráció található; valamint van saját egészségügyi központja (orvosi rendelők, gyógyszerár); a tömbök belsejében több oktatási intézmény helyezkedik el (nem csak alapfokú, de középfokú intézmény is).

A városrésznek (hasonlóan a többi lakótelephez) a legfőbb problémája, hogy az épületállomány folyamatos felújításra, korszerűsítésre szorul, a parkolási lehetőségek a mai igényeket figyelembe véve alulméretezettek (parkolólemezekre lenne szükség), valamint az intézményhálózat kapacitásfőlöslegekkel rendelkezik, folyamatos funkcióváltásra kényszerül.

Az intézményhálózat egyébként kihasznált elemeinek nagy része is felújításra, rehabilitációra szorul. A mesterséges zöld és pihenőterületek átfogó zöldterület rehabilitációja szükséges.

15. Marcalváros II.

Összefoglaló adatok:

Terület:	105ha
Lakosságszám:	6.841 fő
Laksűrűség:	65fő/ha

A városrész határai: északon a "garázsváros", keleten a 823.sz.i út és a GYSEV kihúzóvágánya, délen a 83.sz. út, nyugaton a Pápai út.

Marcalváros II: lakótelep építése a panel lakótelep építés utolsó fázisa Győrben. A második ütem terveit már a Győritervben készítették a 80-as évek elején, az eredeti VÁTI-s tervek elveit feladva, hiszen ekkorra kiderült, hogy a GYSEV tolatóvágánya és az azóta megépült főút miatt mintegy 200 méteres sávot szabadon kellett hagyni Marcalváros I. beépítésétől. Ezzel viszont a két ütem igencsak szétszakadt egymástól térben is: a gyalogos aluljáró megépülte „gyenge” kapocs a két városrész összekötéséhez. A beépítés keretes jellegű, az épületek külső megjelenése (szín, szintszám) és lakásösszetétele is változatosabb, mint a 70-es években épült lakótelepeké. Építése északról indult el, de nem fejeződött be paneles technológiával: elsősorban a csökkenő kereslet és a lakótelepi környezettel kapcsolatos ellenérzések miatt. A félbemaradt lakótelep intézményhálózata viszont a tervezett kapacitásokkal megépült.

A városrész építése a 80-as években kezdődött, összesen 2.163 lakás épült. A lakásállomány 90%-a 18-27 éves, 9%-a pedig 6-17 éves. A lakások összetétele is jellemző: 57%-a háromszobás, 26%-a kétszobás, 12%-a egyszobás és 5%-a négy és többszobás. A lakások alapterület szerinti összetétele is árulkodó: 49%-a a lakásoknak 50-59m² alapterületű, 33%-a 60-79m² alapterületű, 12%-a 30-39 m² alapterületű, és 9%-a 80 m² feletti alapterületű. (A városrész utolsó tömbjei „délien” már nem paneles technológiával épültek meg, még napjainkban is folyik négyszintes társasház építkezés.)

Az alapfokú ellátást biztosító középületek megépültek, szintén nagyrészt előregyártott technológiával, melyek a fent leírtak következtében még több kapacitásfelesleggel rendelkeznek, mint a többi lakótelep esetében. A további fejlődés egyik lehetősége a felszabaduló kapacitások újrahasonosítása lehet.

A városrész területét szintén feltöltötték az építkezések megkezdése előtt, de itt a közeli holtágból hidromechanizációs módszerrel: a nedves, iszapos homokos kavicsos gyorsan növekvő fajták ideális körülményeket találtak és az eltelt rövid időszak alatt komoly erdő fejlődött ki belőlük. A terület beépítését a hulladéklerakó tervezettnél hosszabb ideig tartó működése is korlátozza. Közben a spontán kialakult zöldterület megőrzésére lakossági mozgalom indult el, és hatására az érvényben lévő szabályozási terv drasztikusan csökkentette a városrész beépíthető területeit.

A városrész igazi alközponttal nem rendelkezik: a Lajta utca folytatásában megépült aluljáró térségében szolgáltató-kereskedelmi jellegű koncentráció található; valamint a saját egészségügyi „központja” (orvosi rendelők, gyógyszertár); bankfiók és élelmiszer áruház a másik „koncentráció” a Mécs László utcánál (ehhez kapcsolódva biztosít helyet piac számára a szabályozási terv, a helyi buszvégállomástól északra fekvő területen).

A lakótömbök mögötti, nyugati sávban több oktatási intézmény helyezkedik el (nem csak alapfokú, de középfokú intézmény is).

A településrésznek további problémája, hogy az épületállomány egy része felújításra, korszerűsítésre szorul, parkolási lehetőségek a mai igényeket figyelembe véve alulméretezettek. Az intézményhálózat egyébként kihasznált elemeinek nagy része is felújításra, rehabilitációra szorul. A mesterséges zöld és pihenőterületek átfogó zöldterület rehabilitációja szükséges.

A városrész a meglévő (MÁV-DAC pálya; Teniszcentrum) és a tervezett (Városi Uszoda) sportterületével a város egyik legnagyobb sportterületévé női ki magát. Az uszoda tervezésénél javasolt közösségi bázis befogadásának biztosítása is.

Közlekedés (Marcal I. és Marcal II.)

A városrész belső közlekedés szerkezete kialakult, múlt századi lakótelepi műszaki megoldásokkal, jelentős parkolási feszültséggel, csomóponti problémákkal. A belső szerkezet fejlesztése nehézkes, toldozás, foltozás folyik.

A belső problémákon túl a városrészt érintő fő közlekedési vonalakkal is gond van. Ebben a nyugati városrészben a városrész szomszédos kereskedelmi szolgáltatások letelepedése miatt jelentős forgalomvonzás, koncentráció. Ezért jelent közlekedési problémát a 83. sz. főút, a Pápai út és a 821. számú utak kapacitás kimerülése. A 821. számú úthoz kapcsolódik az új 82. sz. főúti nyomvonal. Ezért ezt a nyomvonalat négysávosítani kell. A négysávosítás helybiztosítása megvan.

A tanulmánytervezéssel kell megalapozni a Nádorvárosi köztemető előtti körforgalom ötödik ágának megnyitását. Ennek szerepe a Lajta utca forgalmi túlterheltségének csökkentése. A Lajta utcai csomópontokban megjelenik a Cuha, Répce, Ikva hosszú kiszolgáló zsákutcák teljes forgalma. Ezt a forgalmat meg kell osztani egy új hátsó összekötő út építésével. Az összekötést új csomóponti ággal kellene bekapcsolni a győri közúthálózatba. A csatlakozás 2 csomóponton keresztül lehetséges:

1. Szauter u.- körforgalomban új (ötödik) csomóponti ág kiépítése,
2. 83. sz. főút – Szentlélek tér jelzőlámpás csomópontjában új (negyedik) csomóponti ág kiépítése,

Javítani kell a nyugati városrész megközelítését a Mécs László u. déli ágának a 821. úti csomópontba való íves befordítása által. A Régi Pápai utat korszerűsíteni kell és mellette kerékpárutat, a nyugati oldalon a vízparton pedig sétányt célszerű kialakítani, gyalogos aluljáróval az út alatt. A járműtárolási hiányosságok miatt PPP-s garázsház- és parkoló építési program szervezése indokolt. Gyalogos aluljárók építése célszerű a Szentlélek tér biztonságos megközelítéséhez is. Újra kell fogalmazni a Krúdy iskola előtti hatalmas, rosszul hasznosított burkolatú teret.

Közmű ellátottság

A városrészben mind alap- mind emelt nyomású zóna üzemel. (utóbbi a magasházak beépítettségű területeken). A hálózat általában korábban kiépült, ac. anyagú. Az emelt zóna megfelelő hálózati nyomását az Erzsébet ligeti víztorony mellett kiépült nyomásfokozó szivattyúcsoport biztosítja, melynek ellennyomó tározója a marcalvárosi víztorony. A vízellátás mind a révfalui mind a szögyei vízbázis felől biztosított. A panelházas beépítésű területek jelentős részén korábban létesült iparivíz hálózat, amely a közelmúltban üzemén kívül helyezésre került.

Marcalváros szenny- és csapadékvíz elvezetése (egy kisebb területről a MÁVDAC pálya környezetétől eltekintve) egyesített rendszerű csatornahálózaton történik, melynek végponti átemelője az ún. délnádorvárosi átemelő. Az átemelő kapacitásproblémája visszahat a rendszer elvezető képességére is, jóllehet Marcalvárosban ebből a felszínen nem tapasztalható probléma. A marcalvárosi egyesített rendszerre érkeznek Győr-Ménfőcsanakról, Gyirmótról és Koroncóról az elválasztott rendszerű szennyvizek. Száraz időszakban az utazási idő a nagy szelvényméret és kis esések miatt kedvezőtlenül hosszú. A szennyvíz peremkerületi tartózkodási ideje miatt már egyesített csatornára csatlakozás pontján bűzproblémák jelentkeznek (Kovács M. és Öveges utcák környéke). A városrészben kisnyomású gázelosztó hálózat üzemel.

A közép feszültségű villamos elosztó hálózat 10 kV-os, földkábeles. A kiefeszültségű elosztó hálózat is földkábeles. A közvilágítás jellemzően Na lámpás. Kiemeljük, hogy a városrész közép feszültségű ellátása a Nádorváros alállomásból történik. A városrész üzembiztos ellátására alakította ki a szolgáltató a Déli alállomásban a 10kV-os transzformációját, mely a terület energiaellátásában jelentős szerepet vállal. Az első ütemben megtörtént beruházás során, három 10kV-os kitéplálás került megvalósításra, melyet a későbbiek során további kitéplálások létesítése követ. Az újonnan kialakított 10kV-os feszültségű szint, a térségben jelentős többletkapacitást eredményezett. A városrészben távhőellátás üzemel.

A vezetékes telefonhálózat földkábeles ill. alépitményes kiépítésű. Mind optikai, mind rézvezetékes hálózat üzemel. A kábeltévé hálózat földkábeles ill. alépitményes kiépítésű, jellemzően a telefonhálózattal közös alépitményben halad. A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

Marcalváros beépített területeinek közmű hálózata kialakult. A városrészben fejlesztési igényként jelentkezik a jelenlegi Kiserdő környezetének közmű ellátása. Nemrégiben a 83-as út mentén áruházzal építés indult meg, ennek kapcsán került felszínre a tágabb környezet távlati csapadékvíz elvezetésének kérdése. A beruházás kapcsán egy Kis-Pándzsa pataki bevezetés létesül a régi Pápai út alatt, mely a későbbi fejlesztések csapadékvíz elvezetését és biztosítani hivatott a befogadó felé.

A villamosenergia ellátás terén nemrégiben megindított közép feszültségű (10 kV-os) hálózat fejlesztés eredményeként jelentős kapacitás áll rendelkezésre a jövőbeni igénybővülések lefedésére, mely a 10 kV-os hálózat továbbépítésével megoldható.

16. Jancsifalu**Összefoglaló adatok:**

Terület:	51ha
Lakosságszám:	1.727 fő
Laksűrűség:	33,9fő/ha

A városrész határai: északon és keleten a Győr-Pápa vasútvonal, délen és nyugaton a Fehérvári út, és a Pálffy híd. A városrész iparterületek szomszédságában található, családi házas, kistársasházias beépítésű lakóövezettel. A területen 659 lakás található, ezek 42%-a a 70-es években, 21%-a 1945 előtt épült, 13 és 12%-a pedig a 60-as és 50-es években. A lakások 52%-a kétszobás, 26%-a háromszobás, 13%-a négy –és többszobás. Összkomfortos a lakások 74%-a, 21 %-a viszont csak komfortos. A lakások alapterületeit vizsgálva azt látjuk, hogy a lakások 30%-a 80m² feletti alapterületű, 28%-a 50-59m² alapterületű, 21%-a 60-79 m² alapterületű, 14%-a 40-49 m² alapterületű, és csupán 6%-a 39m² alatti alapterületű. A városrészben sok ipari telephely található, a Kisalföld volán telephelye, a Kravtex, a Graboplast egy része található itt, valamint számos kisebb vállalkozás telephelye, üzeme. A városrész lakóterületének közelében halad el a vasút (Bécs-Budapest; Győr-Pápa), zajával terheli a közelben élőket (zajvédő fal létesítésének igénye). A városrész önálló alapellátással nem rendelkezik, a szomszédos városrészek (Adyváros, Nádorváros, Gyárváros) biztosítja a városrész ellátását. A Schima Bandi úton köztéri szobor és múzeum kialakítására szeretnének helyet találni az itt élők, tisztelve ezzel a világhírű ötvösművész emlékének.

17. Szabadhegy

Terület: 688 ha
Lakosság: 13 085 fő
Laksűrűség: 19 fő/ha

Szabadhegy- a város délkeleti felében fekszik, a Győr-Pápa és a Győr-Komárom vasúttól dél-délkeletre található településrész, kivéve Kismegyer és az Ipari Park területe, melyek önálló városrészek. Területét északról a lakótelepek, délről mezőgazdasági területek szegélyezik. A városszerkezetileg Szabadhegyhez tartozó hatalmas terület a története és a beépítésének jellege alapján is lényegesen különböző részekből áll:

- **Szabadhegy magja** a hajdani vincellér település, az ősi településszerkezetet a József Attila utca (az egykori „Városranéző szer”) és a rá merőlegesen, a hegyre felfutó szűk, enyhén kanyargó utcák jellemzik. A hegyre változó hosszúságban felnyúló utcák folytatásában és között jelentős fejlesztési területek vannak még. Egy ilyen helyszínen már zajlik is egy fejlesztés: a hajdani lovassági laktanya helyén intenzív, 4-5 szintes lakóépületek épülnek (Royal Parkváros).

- A József Attila utca és a Vasút közti területen a második világháború után jelentős telekosztások zajlottak, az északi részen bokorszerűen létrejött intenzívebb társasházi beépítést leszámítva döntően családi házas beépítésű kertváros alakult ki. A régebbi településrészrel együtt intenzív, kertvárosias jellegű terület, laksűrűsége az átlagosnál nagyobb: 34 fő/ha.
- Szabadhegyen 3.012 lakás található: ezek mintegy 90%-a földszintes egylakásos lakóépület. A lakásállomány 21%-a a 60-as években, 33%-a a 70-es években, 14-14%-a pedig a 80-as és 90-es években épült. A lakások 38%-a kétszobás, 31%-a háromszobás, 28%-a pedig négy – és többszobás. A 100m² feletti lakások aránya 33%, 80-99m² közöttiek aránya 23%, 50-59m² közöttiek aránya 18%, 60-79m² közöttiek aránya pedig 17%. A lakások 83%-a összkomfortos, 12%-a komfortos.
- A mély fekvése miatt sokáig nem beépített egykori „Jáki-laposon” a hetvenes évek végén épült 3-5 szintes panelépületekből a **József Attila lakótelep**. A talajvíz kezelésére tározó-szikkasztó tavakat létesítettek, melyek rehabilitációja időszerű feladat, de a környezet az alacsonyabb beépítésével együtt a város leginkább élhető lakótelepe lett. Szellős beépítése ellenére jelentős laksűrűséggel bír (150 fő/ha). József Attila lakótelepen 1.668 lakás található: ezek mintegy 77%-a a 70-es években, 20%-a a 80-as években, épült. A lakások 70%-a kétszobás, 21%-a háromszobás. A 40-49m² közötti lakások aránya 47%, 50-59m² közöttiek aránya 38%, a 60-79m² közöttiek aránya pedig 10%.
- Szabadhegy része még a Fehérvári út, a vasutak és az Ipari park közti terület, melyen az egykori szocialista nagyüzem, a Házgyár (jelenlegi Integrál-park) telephelye dominál. A területre jellemző a meglévő épületállományt használó és jó esetben átalakító, felújító kisebb méretű telephelyek sora, de ezen a területen található a működő Hőszolgáltató üzem is. Az iparterületek körül kisebb-nagyobb családi házas beépítések, zártkertek színesítik a területet.
- A városrész nyugati szélén újabb ipari jellegű terület: a hajdani „Domus” raktárváros kereskedelmi-gazdasági övezete húzódik, amely a helyenként spontán jellegű fejlesztések következtében a szabadhegyi vasútállomástól egészen a 82-es útig hosszan elnyúlik.

Szabadhegyen védett építészeti érték a katolikus templom, valamint néhány régi lakóház.

A város új köztemetője is itt kapott helyet a szabadhegyi városrész délkeleti pontján.

Szabadhegy ma is az egyik legintenzívebben fejlődő közkedvelt lakóterületi városrész, ahol a volt laktanya területén többszintes, az új köztemető feltáró út mellett közepes intenzitású kisvárosias, ettől északkeletre pedig alacsonyabb intenzitású falusias beépítések vannak kialakulóban. A terület intézményi ellátottsága a József Attila lakótelepen találhatóak miatt megfelelőnek mondható. A városrész kulturális életének fontos helyszíne a József Attila Művelődési ház, mely számos rendezvénynek, kiállításnak, klubnak és a fiókkönyvtárnak biztosít helyet.

A városrész délnyugati határán lévő raktárközpont, gazdasági övezet fejlesztése, bővítése a magánereő számára biztosított, amit hosszabb távon kívánatos lenne egy nagyobb léptékű ún. déli ipari parkként vizionálni.

A tervezett „Panoráma” út kiépítése Szabadhegy déli területeinek beépítését egyúttal Győr város további terjeszkedését gyorsíthatja fel. Már most célszerű azon gondolkodni és tervezni, hogy a beépítésre váró - jelenleg még üres – területen, hová építhető fel egy új kulturális és szabadidőcentrum. Létrehozása a több mint tizenötezer szabadhegyi (beleértve a József Attila lakótelep lakóit is) és kismegyeri embernek, egyúttal Győr déli városrészeiben (Ady-város, Nádorváros déli része) élőknek nyújtana megfelelő színvonalon kulturális kikapcsolódást és sportolási lehetőséget. (Az elképzelés megvalósítását lassíthatja, hogy a beépítésre váró területek nem önkormányzati, hanem magántulajdonban vannak.)

Közlekedés

A déli városrész és benne a Szabadhegy egyik fő közlekedési problémája a József A. utca forgalmi túlterheltsége. Az érvényes rendezési terv közlekedés fejlesztési elképzelései további forgalmi terhelést irányoznak elő a nyomvonalra. Ezt meg kell változtatni, fel kell értékelni, az ún. Panoráma út nyomvonalát, csomóponti, közlekedési kapcsolataival, pedig a forgalmi szerepét. Csak ez a tehermentesítő út új nyomvonala tudja biztosítani azt, hogy a József A. utca forgalma ne nőjön az elviselhetetlen szintig. Az ún. Panoráma-út mellé sétányt is indokolt létesíteni.

A túlszűfolt Szent Imre út tehermentesítését is elősegítendő, a Magyar Közút Kht-val közösen meg kell építeni a 82. sz. főút Kismegyer-marcalvárosi elkerülő szakaszát a Raktárváros ipari megközelítő útjával együtt.

Vasúti gyalogos-kerékpáros felüljárók létesítése indokolt a Török Ignác utcánál, a hűtőháznál és az Ipari Park keleti szélénél. Kerékpárutat kell kiépíteni a 81. út mellett a Fehérvári úti kertektől befelé, az útkorrekció elvárt csomópontjáig. A városrész útjainak és utcáinak kiépítésénél gondoskodni kell a csapadékvíz biztonságos elvezetéséről.

A városrész belső utcái felújításra szorulnak, legtöbb szakaszukon teljes pályaszerkezet cserével és magassági szabályozás korrekciójával. A József Attila lakótelep belső közlekedés szerkezete megfelelő. Parkolóhely fejlesztés, mint minden lakótelepen szükséges. Az épített garázs kapacitás kicsi, a meglévő garázs állomány állapota rossz. Épített garázsra a lakótelepen nagy igény lenne.

A lakótelep, de az egész déli városrész közlekedésének egyik nagy problémája a meglévő Győr - Celdömölk vasútvonal (sugár) utakat keresztező nyomvonala. Kicsi a Jereváni út kapacitása, a mai forgalmi terhelésre nem alkalmas az Erfurti út – Jereváni út csomópontja. Nagy előny a Jereváni út mellett meglévő kerékpárút, ami a városrészt összeköti a belvárossal.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat két zónára oszlik. Az északi területek az Adyvárosi rendszer felől kerülnek megtáplálásra, az ottani alapnyomású zónáról (a vasút és a József A. u. közötti terület). Szabadhegy D-i, az ún. kakashegyi területeinek ellátására a közelmúltban létesült a szabadhegyi víztorony, mely az Erzsébet ligeti víztoronytól messze eső, ugyanakkor a városi átlagos 113...117 mBf-i szintekhez képest akár 20-30 m-rel magasabban fekvő területek megfelelő nyomásértékét biztosítani tudja. A hálózat általában korábban kiépült, ac. anyagú. Az újabb fejlesztési területeken (pl. Royal lakópark) a hálózat a mai követelményeknek megfelelő anyagokkal épül ki. Ipari víz hálózat nem üzemel.

Győr-Szabadhegy csatornahálózata elválasztott rendszerű. A délnyugati rész szennyvizeit - Győr-Szabadhegy vasútvonal keresztezése után - a Tihanyi Árpád úti egyesített rendszerű főgyűjtő fogadja, míg az észak-keleti részének szennyvizei a Fehérvári úti főgyűjtőre kötnek.

Győr-Szabadhegy délnyugati részének szennyvizeit - a vasútvonal keresztezése után - a Tihanyi Árpád (Bacsó B.) úti egyesített rendszerű főgyűjtő fogadja, míg az észak-keleti részének szennyvizei a Fehérvári úti egyesített rendszerre jutnak.

A városrész csapadékvíz elvezetése rendezetlen. A térségben 3 tározótó hivatott fogadni a lefolyó csapadékvizet, melyek egymással is össze vannak kötve vízelosztás biztosítása érdekében. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy az összekötő csatornák a hibás kivitelezés miatt nem megfelelően üzemelnek, illetőleg a vízgyűjtő terület jelentős részén nem épült ki összefüggő, feladata ellátására alkalmas vízelvezető rendszer. A közelmúltban megindult a területre vonatkozó átfogó csapadékvíz elvezetési felülvizsgálat, a József A út - Jereváni út - Szauder F. út közötti terület elvezető rendszerének át- illetve kiépítése már befejezés előtt áll.

A városrészben túlnyomórészt kisnyomású gázelosztó hálózat üzemel. A közép feszültségű villamos elosztó hálózat 10 kV-os, földkábeles. A kiefeszültségű elosztó hálózat vegyesen föld- illetve légkábeles. Elektromos energia ellátás tekintetében a városrészben várható lakóparki fejlesztések

energiatöbbletének biztosítására az áramszolgáltató fejlesztési elképzelésében a Déli alállomásban kialakított 10kV-os gyűjtősínről további két középfeszültségű kitáplálás kiépítését tartja indokoltnak.

A közvilágítás hagyományos. Távhőellátás kizárólag a Jereváni út környezetében és a Déli Iparterületen (volt ÉPFU, illetve volt Házgyár területe) üzemel. Bővítése a jelentkező igényekhez igazodva kerül tervezésre. A Szauter utca környezetében a távhővezetékek magasvezetésűek, ezek földbe süllyesztése távlatban indokolt.

A vezetékes telefonhálózat vegyesen légekábeles, földkábeles ill. alépítményes kiépítésű, jellemzően rézvezetékes hálózat üzemel. A kábeltévé hálózat vegyesen légekábeles, földkábeles ill. alépítményes kiépítésű mind önálló vezetés, mind a telefonhálózattal közös alépítményben illetve oszlopsoron vezetés előfordul.

A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

18. Kismegyer

Terület: 155 ha
Lakosságszám: 1344 fő
Laksűrűség: 9 fő/ha

Kismegyer területe a város déli közigazgatási határán fekszik, annak déli kapujaként funkcionál. Területét északról Szabadhegy lakóterületei, keletről a 82. sz. főút, délről mezőgazdasági területek szegélyezik. A szomszédos Szabadhegyhez hasonlóan hajdan vincellér település volt Kismegyer is, az ősi település a Szent-Imre út jelenleg Szabadhegyhez tartozó szakaszán volt. A török korban elpusztult tarisnyavártól (jelenlegi kápolna dombja) délre később majorság létesült. Sokáig csak a belváros felé vezető utak mentén fejlődött a városrész, XIX. századtól cselédlakások létesültek (hosszú házak a Szent-Imre út déli oldalán), a második világháború előtt pedig az ún. ONCSA házak épültek fel. A lényegében majorság jellegű település 1954-ig Szentivánhoz tartozott, akkor csatolták Győrhöz, ezután nagyarányú telekosztások történnek és kialakult a városrész közel szabályos szerkezete, családi-házak beépítése.

Védett építészeti értékei a Napóleon-emlékmű és csatahely a magtárral, mint történelmi emlékhely, valamint az egykori tarisnyavár helyén épült későbarokk kápolna-templom.

Kismegyer falusias lakóterület, mint a város közvetlen déli kapuja új településnek mondható, melynek fejlődése a léptékének megfelelő ütemben zajlik. A településrész vitalitását jelzi az új katolikus templom építése. Lakóterület fejlesztési területek az északi volt tsz major környékén és a Győrország felé kivezető út déli oldalán található. Épületállományát tekintve a beérkező 82-es főút mellett található „ONCSA-házak” rehabilitációja megoldandó feladat. Kismegyer karakterisztikus eleme a 82-es út felől a településrészt határoló rét, és a Pándzsa parti magtár, mint természetes városkapu. Az itt elképzelt, szabadtéri rendezvény-térre és történelmi emlékhelyre vonatkozó fejlesztések a Pándzsa rehabilitációval együtt, valamint a meglévő termálkútra szervezett üdülőterületi fejlesztések a városrész eddigi perifériális szerepét nagyban megváltoztathatja és felértékelheti.

A városrészben 418 lakás van, lakóházak mintegy 83%-a földszintes, egylakásos lakóépület. A lakások mintegy 9%-a 1945 előtt, 14-14%-a 1945-59 között ill. a 60-as években, 22%-a a 70-es években, 27%-a a 80-as években, 12%-a pedig a 90-es években épült. Vagyis a lakásállomány több mint 75%-a az elmúlt 47 évben épült. Mintegy 34% a négy-ill. többszobás, 27% a háromszobás, 30% a kétszobás lakások aránya. A lakásnagyságokra jellemző, hogy a lakások 47%-a 100m² feletti, 28%-a 80-99m², és 12%-a 60-79m² alapterületű. A lakások 77%-a összkomfortos, 13%-a komfortos lakás.

Kismegyer oktatási intézménye az alsótagozatos általános iskola, ahol 2007-ben újra indult első osztály, valamint az óvoda, mely teljes létszámmal működik. Az iskola épületében működik a részönkormányzat irodája. A városrésznek fontos fejlesztési célja (a szomszédos Szabadhegygel együtt) egy új kulturális és szabadidőcentrum létesítése, valamint egy önálló házi felnőtt- és gyermekorvosi rendelő, valamint gyógyszertár kialakítása.

Közlekedés

Kapcsolódó városrészek: Kismegyer – Szabadhegy - Marcalváros. Ahol a legégetőbb probléma a 82. számú főút új tehermentesítő nyomvonalának hiánya. Ez a tehermentesítő út, ha meglenne egyszerre három városrész, illetve a túlterhelt Szauter utca forgalmán segítene. Lokális probléma a Külső Veszprémi úthoz kapcsolódó ingatlanok közlekedési kapcsolatának kiépíttlensége, a lakóközösség ellátatlansága közösségi közlekedési kapcsolattal.

Legkésőbb a 82. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítésekor szilárd burkolattal kell ellátni az Arató utcának a 82. úti vasúti átjáróig vezető folytatását, a városrész piaci pozíció-vesztésének mérséklése érdekében. Az Ötház utca térségében épülő lakóterület kiszolgálására az Ötház utcát autóbussz-terhelésre kell kiépíteni és a 18-as járatot a terület autóbusszos ellátására felfejleszteni. Mérlegelendő a járatot Kismegyerig – célszerűen a szintén ellátatlan Örhely utcai új lakóterületig – továbbvezetni. Ugyancsak szükséges az 5B járat a napi járatszámának növelése és végfordulójának kijebb helyezése a Külső Veszprémi úti lakóterületig. Gyalogjárdákat és megfelelő közvilágítást kell építeni a nevezett elkülönülő lakóterületek bekapcsolására.

Közmű ellátottság

Kismegyer ivóvíz ellátása a szabadhegyi emelt nyomású (a szabadhegyi víztorny felől megtáplált) rendszerről történik. Iparivíz hálózat nem üzemel. Kismegyeren elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hálózat üzemel. Több körzeti átemelőn keresztül jutnak a szennyvizek Szabadhegy dél-nyugati területének csatornahálózatára. A városrész nyílt, jellemzően burkolt vízvezető árkos csapadékvíz elvezető rendszerrel rendelkezik, a vizek befogadója a Kismegyeri árok illetve a Nagy Pándzsa. Mindazonáltal egyes területeken még vannak elvezetési problémák, elsősorban a keleti külterületek felől, hóolvadás esetén.

A gázellátás középnyomású hálózaton megoldott. A közép feszültségű villamos elosztó hálózat 20 kV-os, légkábéles. A kiefeszültségű elosztó hálózat is jellemzően légkábéles. A közvilágítás hagyományos. Távhőellátás nem üzemel és nem is tervezett. A vezetékes telefonhálózat jellemzően légkábéles. A kábeltévé általában légkábéles, jellemzően a telefonhálózattal ill. villamos elosztó hálózattal közös oszlopsoron halad. A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

19. Győrszentiván

Terület: 827 ha
Lakosságszám: 8172 fő
Laksűrűség: 10 fő/ha

Győrszentiván a várostól keletre eső, a város központi területeitől teljesen különálló településrész. A településrész magjához a 19. sz úttól északra eső zártkerti jellegű Kertváros, a vasúttól délre Nagyhegy lakó-üdülő-gazdasági vegyes területe (utcája) csatlakozik.

A község a török-kor után újratelepül, sokáig lényegében egyutcás falu (jelenlegi Déryné út és Kör tér környéke). Különös, hogy új temploma nem a már meglévő főutcára, hanem a Győr felé vezető út mellé, a falun kívül épült fel. A XIX. század végétől jelentős kirajzás tapasztalható, a környező szőlőhegyeken a településtől néha nagyobb távolságra lakóépületek, kisebb majorok jelennek meg. A 150 évvel ezelőtti vasútépítés elvágja a településtől a nagyhegyi területet, máig érvényesen meghúzza a település déli határát. A múlt század első felében a település magja is jelentős fejlődésnek indult, elsősorban a kivezető utak mentén hosszú házsorok épültek, későbbiekben inkább az ezek közti területeket osztották fel. Ez a sűrűsödés a mai napig is folyamatosan zajlik. A községet 1970-ben csatolták Győrhöz. Földrajzi különállásából is fakadóan markáns, önálló identitással rendelkező városrész, saját közigazgatási, közösségi épületekkel, templommal, iskolákkal és a közelmúltban

épített korszerű közösségi házzal. Megközelíthetőségét jelentősen javította az északra és délre kivezető mezőgazdasági utak helyi erőből történt leaszfaltozása és a nagy nehezen elkészült autópálya leágazás.

Győrszentivánon védett építészeti érték a katolikus templom, az Ősi utca 22. alatti régi lakóház. Különleges, védendő épület a Kör téren álló egykori magtár és szeszyár épülete.

A városrészben szinte kizárólag kertes családi házas beépítés található. A területi fejlődéssel párhuzamosan az épületállomány cseréje vagy felújítása is folyamatos, kevés egyveretű utcaszakasszal találkozhatunk. A Kertvárosi részbe az elmúlt évtizedben sokan költöztek ki, folyamatos nyomást gyakorolnak a terület közművesítésére. A település egészének korrekt felszíni csapadékvíz elvezetését meg kell oldani. A városrész méretéhez képest éppen a központja a legelhanyagoltabb, a Déryné utca felújítása és a közösségi létesítmények rangjukhoz méltó megközelíthetőségének megteremtése égető feladat. A közösségi intézmények vonzerejét nagyban javítaná, ha az egyébként elhanyagolt önkormányzati területeket hasznosítva a lakosság helybentartását szolgáló intézmények épülnének: pl. uszoda az óvodák és az iskola tanulói részére, mely egyben a helyi lakosok számára a sport- és szabadidőprogram lehetőségeként szolgálhatna. Folytatni kell a közoktatási intézmények felújítását, valamint a belső megközelíthetőséget javító útbekötéseket, valamint a közösségi közlekedés elemeinek folyamatos felülvizsgálatát s lehetőség szerinti korrekcióját. Ehhez kapcsolódva szükséges átgondolni s városi buszhálózat Kertvárosra kiterjesztésének lehetőségét a Szentivánnal történő kapcsolat kialakításának jegyében, valamint segíteni kell a kertvárosi lakók által szervezett közművesítési program végrehajtását.

A városrészben 2.766 lakás és 596 üdülőház található. Mintegy 99%-a földszintes egylakásos lakóépület. A lakásállomány 13%-a 1945 előtt, 16%-a 1945-59 között, 17%-a 60-as években, 21-21%-a a 70-es és 80-as években, 12%-a pedig a 90-es években épült. A lakások 30%-a kétszobás, 36%-a háromszobás, 28%-a pedig négy – és többszobás. A 100m² feletti lakások aránya 43%, 80-99m² közöttiek aránya 30%, 60-79m² közöttiek aránya pedig 16%. A lakások 55%-a összkomfortos, 30%-a komfortos, 4% a félkomfortos és 5% a komfort nélküli lakások aránya.

Közlekedés

A városrész rácsos utcaszerkezetű. A közterületi utcák állapota leromlott, szűk keresztmetszetű, a közlekedési csomópontok korszerűtlenek. Jelentős közlekedés fejlesztési program szükséges a közlekedési hálózat rehabilitációjához. A településrésznek nincs kiépített központja, nincsenek terei. A közlekedés szerkezetből hiányzik az ún. Vonal út. A meglévő Váci utcai kapcsolat a városbelső felé nehezen járható rossz vonalvezetésű nyomvonal. A városrész külső közlekedési kapcsolatai jók (autópálya, 19. sz. főút). Nagy előny, hogy megvan a Vonal úti kerékpárút, ami sajnos a település belsejében nem folytatódik.

A településrész nyugati határában 2007. évben megvalósult az ún. „Keleti tehermentesítő út” új nyomvonala a 81. sz. főút és az 1. sz. főutak között. A fő probléma, hogy az új nyomvonal nagy része az AUDI területén keresztül halad, mint közforgalom számára megnyitott magánút. Ez a nyomvonal a közforgalom számára megnyitás mellett sem lesz alkalmas a tényleges forgalmi tehermentesítésre, mert nehéz összeegyeztetni az AUDI belső üzemi forgalomáramlásának igény szintje a tehermentesítő út forgalmi szükségletének igény szintjével.

Közmű ellátottság

Az ivóvíz hálózat az alacsony nyomású zónához tartozik. A hálózat, általában műanyag vezetékes. A vízellátás a szőgyei vízbázis felől történik. A zártkerti területen (Győrszentiván-Kertváros) vezetékes ivóvíz hálózat csak részterületeket fed le. A locsolóvíz igényt az ingatlan tulajdonosok talajvíz kutakkal biztosítják. Az ún. Nagyhegyi területeken (szintén zártkerti terület) szintén nem létesült ivóvíz hálózat. Ipari víz hálózat nem üzemel.

Győrszentiván elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hálózattal rendelkezik. A szennyvizek a vonal úti kerékpár út mentén üzemelő nyomóvezetéke érkezik a központi belterületi csatornahálózatra. Győrszentiván csapadékvíz elvezetése rendezetlen. Befogadói a Szentiváni főcsatorna és az Osztaloki árok illetve a Zsombékosi csatorna. A befogadók rendezése, jókarba helyezése megkezdődött, ezen tevékenység folytatása szükséges. A belterület csapadékvíz elvezetése korábban megtervezésre került, de a kiépítés egy-két szakasztól eltekintve nem történt meg. Győrszentivánon folyamatos a lakóterületek fejlődése. A rendezési terv által előirányzott tömbfeltárások révén új lakóutcák alakulnak ki. Az utcák közművesítése a meglévő hálózatok bővítésével biztosítható. Megoldandó feladat eben a városrészben is a csapadékvíz elvezetés, Korábban kiviteli terv szinten megtervezésre került a vízvezető hálózat, melynek megvalósítása gyakorlatilag megrekedt. Ily módon – összefüggő elvezető hálózat hiányában – az új utcanyitások csapadékvize is csak helyi szikkasztással kezelhető. Ugyanakkor problémát jelent, hogy a távlatban kiépülő elvezető rendszer megvalósulását követően az új utcák vízvezetését is át kell alakítani a magasabb ellátási szintet biztosító vízvezető művekké (ahol ez a koncepció szerint lehetséges).

A gázellátás középnyomású hálózaton megoldott. A közép feszültségű villamos elosztó hálózat 20 kV-os, légekábeles. A kisméretű elosztó hálózat is jellemzően légekábeles. A közvilágítás hagyományos. Távhőellátás nem üzemel és nem is tervezett. A vezetékes telefonhálózat jellemzően légekábeles. A kábeltévé általában légekábeles, jellemzően a telefonhálózattal ill. villamos elosztó hálózattal közös oszlopsoron halad. A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

20. Ménfőcsanak

Terület:	764 ha
Lakosságszám:	6964 fő
Laksűrűség:	9 fő/ha

A városrész Győrnek a Pápa felé kivezető út és vasút mentén található területe, melyet két elkülönülő településrész, az autópályától délkeletre eső bevásárlóközpontok területe és Ménfőcsanak alkotnak. A területet északról az autópálya és a Holt-Marcál természetvédelmi árterülete, nyugatról a gyirmóti bekötőút és a 83. sz. főút határolja. Délről mezőgazdasági területek, délkeletről Győrújbarát község belterülete, északkeletről mezőgazdasági területek érintkeznek vele.

A nagyobb kiterjedésű Ménfőcsanak 3 eltérő korábbi község: Csanakfalu, Csanakhegy és Ménfő egyesítéséből jött létre, majd 1970-ben csatolták Győrhez. A településrész a Sokorói dombvidék fő vonulatának északnyugati végénél a síkvidék és a dombok találkozásánál helyezkedik el, fejlődése során a településen eltérő beépítési karakterek alakultak ki:

- A hegyi részeken (dombok lábánál, a dombokon és a benyúló völgyekben) a domborzathoz igazodó utcarendszer alakult ki, nagy szalagtelkes beépítéssel. Ezen a területen a településrész lakóinak kisebb hányada él, a laksűrűség az átlagosnál jóval kisebb, mivel a hosszú, dombok

közé benyúló utcák között még nagy beépítetlen területek találhatóak. A településrész hegyi területeinek fő problémája az egykori szőlőhegyi utakból kialakult szűk utcarendszer, mely nagyobb fejlesztéseket nem tesz lehetővé.

- A sík részeken szabályos vonalvezetésű utca és telekhasználat jött létre. A csanaki rész 83-as út és vasút közti részén „Mediterrán” lakópark néven az elmúlt évtizedben a kor spekulatív telekkihhasználási szemléletét tükröző intenzív beépítés jött létre, egy eredetileg családi házaknak szánt telekosztáson. Eredetileg is a síkvidéki területeken élt a városrész lakóinak többsége, de itt a lakosság növekedése napjainkban is nagy mértékű: a laksűrűség az átlagosnak mintegy kétszeresére tehető. A dombok északnyugati lábánál szeli ketté a városrészt a Győr-Pápa vasútvonal, melynek két jelenlegi megállója a városrész lakó és funkcionális súlypontjától távol van.
- A terület városközpont felőli északi határán az autópálya csomópont vonzásában jött létre a város egyik frekventált bevásárlóközponti területe, mely folyamatosan új épületekkel bővül.

Természeti-tájképi értéke a dombhátak mezőgazdasági és kertés használata, és annak látványa. Különleges érték a dombhátról feltáruuló kilátás a délkeleti kivételével minden irányban.

Védett építészeti értékei a csanaki barokk templom, a barokk Bezerédi kastély és kápolna, a ménfői Esterházy-kúria, az Ecker villa, valamint számos lakóépület, présház és villa.

A városrészben 2.355 lakás van, mintegy 21%-a a 60-as években, 27%-a a 70-es években, 23%-a a 80-as években, 11%-a pedig a 90-es években épült. Vagyis a lakásállomány több mint 80%-a az elmúlt 47 évben épült. A lakások döntő többsége földszintes, egylakásos, mintegy 40%-a háromszobás, 34%-a négy-ill. többszobás és csak 23% a kétszobás lakások aránya. A lakásnagyságokra jellemző, hogy a lakások 54%-a 100m² feletti alapterületű, 28%-a 80-99m² alapterületű és 14%-a 60-79m² alapterületű. A lakások 76%-a összkomfortos lakás.

A lakóterület bővítés elvi lehetőségei adottak mind a hegyi, mind a sík területeken, azonban a folyamatosan bővülő lakosság miatt szükség lesz az alapellátó intézményhálózat fejlesztésére, új közösségi, kulturális bázis létrehozására is.

Megépítése esetén a városrész életét nagyban befolyásoló lehet a nagysebességű vasút, melynek tervezett nyomvonala és győri megállója a terület északi határán található. A város ipari területeinek arányos elosztása érdekében a volt csanaki tsz területén kínálkozna egy, a településrész léptékének és igényeinek megfelelő ipari, gazdasági övezet létrehozása. A területen átmenő vasútvonal mentén a megálló új súlypontokba helyezése a rendszer jobb kihasználást eredményezné.

Közlekedés

A ménfőcsanaki városrész fő közlekedési tengelye a Győri út, ami megegyezik a régi 83. sz. főúti nyomvonallal. A főút új nyomvonalra helyezésével a régi nyomvonal visszakerült városi kezelésbe. Sajnos csak részben sikerült az országos főutat vissza, illetve átépíteni a városi paraméterekkel és a belső közlekedés igényeihez igazítva. Ez a helyzet az egész nyomvonalon problémát jelent, mint a keresztmetszeti paraméterek alkalmatlansága, mint a kapcsolódó csomópontok forgalomtechnikai bizonytalanságai miatt. A városrész lakóutca hálózata bővül, amit a meglévő közlekedési hálózathoz kell igazítani. Ez nem mindig sikerült és ezt a meglévő utcaszerkezet csomópontjai bánták. Sok ponton a kialakult közlekedési teresedéseket át kell gondolni és biztonságos forgalomtechnikával át kell építeni. Már városi probléma, de a városrészt lényegesen érinti az új nyomvonalú 83. sz. főút kapacitás kimerülése. Az évek során jelentősen megnőtt forgalom miatt a meglévő főúti csomópontok forgalombiztonsága csökkent. A csomópontokhoz kapcsolódó autóbussmegállóban leszálló utazókat kiépített gyalogjárda nem vezeti a településrész belseje felé. A csomópontokban nagy a balesetveszély.

A 83. sz. főút Tesco-térségi hétvégi torlódásai ráirányították a figyelmet a csak egyetlen úttal biztosított kapcsolat nagyfokú sérülékenységére és a folyamatban levő további kereskedelmi fejlesztések

lehetséges forgalombénító következményeire. Ki kell dolgozni a Ménfőcsanak-gyirmóti térség és a központi várostest második-harmadik utas kapcsolatfejlesztési rendjét és PPP konstrukcióban tovább kell fejleszteni a városrészek közötti útkapcsolatokat. Ki kell dolgozni az M1-83. csomópontnak, valamint a 83. út Malom úti és Új Élet utcai csomópontjainak továbbfejlesztési ütemeit és a forgalmi telítődés ill. a balesetek függvényében fejleszteni kell őket. Át kell építeni a belterületi három vasúti keresztezést, figyelemmel a gyalogos és a kerékpáros forgalomra is. A városrészt a gyalogosok és a gépjárművek forgalombiztonsága szempontjából teljeskörűen felül kell vizsgálni és a fontosabb javításokat el kell végezni. A hegyi utak kiépítésénél gondoskodni kell a telkek elfogadható meredekségű telekbejáróiról és a csapadékvíz biztonságos elvezetéséről. A hegyi területek beépülésével párhuzamosan tovább kell fejleszteni az autóbusz-hálózatot is.

Közmű ellátottság

Ménfőcsanak korábban önálló vízművel rendelkezett, amely ma már nem üzemel. A vízellátás napjainkban a marcalvárosi alapzónáról, a pápi úti nyomálfokozókon keresztül biztosított, melynek ellennyomó medencéje a győri tározómedence, továbbá a nyúli regionális vízbázissal is van hálózati kapcsolata. A vízellátó hálózat a korábban beépült területeken régebbi kiépítésű, ugyanakkor jelentős lakóterület-fejlesztés történt és történik Ménfőcsanakon. Ezen területek vízellátása korszerű műanyagvezetékekkel valósult meg. Ipari víz hálózat nem üzemel.

A városrész elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hálózattal rendelkezik, amely szárazidőben alkalmas a szennyvizek elvezetésére, ugyanakkor csapadék esetén jelentős mennyiségű csapadékvíz jelenik meg a szennyvízcsatornában (illegális csapadékvíz bekötések következtében), emiatt ilyenkor a rendszernek többszörös mennyiségű vizet kellene szállítania, amelyre a gyűjtő csatornák és az átemelők (különösen a Szél utcai végátemelő). Ezen állapot miatt a vízgyűjtő területen a fejlesztések jelentősen akadályozottak.

A csapadékvíz elvezetés állapota általában rendezetlen. Az új beépítésű területeken igyekeztek a megfelelő vízvezető műveket kiépíteni, a teljes terület összefüggő elvezető rendszerrel azonban nem rendelkezik. A kiépítés számára nehézséget jelent a változatos domborzat, a sok helyen szűk utcák. A városrészre készült átfogó vízrendezési terv, melynek felülvizsgálata jelenleg is zajlik, de érdemi előrelépés a kiépítés terén nem történt. Az elmúlt évek jelentős fejlesztései miatt a befogadók (Gyirmót-Ménfőcsanaki vízfolyás, Hegyalja úti levezető árok) kapacitás növelése várhatóan szükségessé válik.

A városrész gázellátása középnyomású hálózaton biztosított.

A középvezetési villamos elosztó hálózat 20 kV-os, és mind ez, mind a kisfeszültségű elosztó hálózat is jellemzően léghébeles. Ez alól kivételt képez a közelmúltban kiépült ún. Mediterrán lakópark, ahol mindkét elosztóhálózat földkábeles. A térségben a közelmúltban létesült, illetve a jövőben épülő kereskedelmi egységek, bevásárló központok energiaigényének lefedésére új 20 kV-os kábelhálózat került kialakításra, mely biztosítja a lezajlott és jövőbeni fejlesztések energiaigényeinek kielégíthetőségét. A közvilágítás hagyományos. Távhőellátás nem üzemel és nem is tervezett. A vezetékes telefonhálózat jellemzően léghébeles. A kábeltevé általában léghébeles, jellemzően a telefonhálózattal ill. villamos elosztó hálózattal közös oszlopsoron halad.

A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek

21. Gyirmót

Terület: 102 ha
Lakosságszám: 1273 fő
Laksűrűség: 13 fő/ha

A településrész a város délnyugati határán található, északról a Rába és a Holt-Marcal természetvédelmi árterülete, északkeletről az M-1 autópálya menti bevásárlóközpont-fejlesztések területe, délkeletről a 83. sz főút, délnyugatról mezőgazdasági területek veszik körül. Gyirmót egyútcás vízparti halászfalu volt, mely a XIX. században Koroncó felé, a múlt század első felében pedig keleti irányban teletszerű beépítéssel bővült. A korábbi önálló község 1970 óta része Győrnek.

A település falusias jellegű, a legrégebbi Szent László utca változó szélességű, kisebb kanyarokkal, hosszú telkeivel őrzi az ősi település emlékét. A későbbi fejlődés tervezett, szabályos utcahálózata jól megkülönböztethető a korábbiaktól. Védett építészeti értéke a gyirmóti barokk templom.

Különleges természeti értéke a már említett holtág-parti határterület, gazdag növény és madárvilágával, melyet turisztikai szempontból szeretnének kihasználni. Már nem a településrész területén található, de azzal funkcionálisan összetartozik a Holt Marcal menti Horgászfalu, a meanderező holtág partjára épült nyaralóépületeivel.

A városrészben 445 lakás és 206 üdülő van, a lakások mintegy 23%-a a 60-as években, 21%-a a 70-es években, 22%-a a 80-as években, 8%-a pedig a 90-es években épült. Vagyis a lakásállomány több mint 70%-a az elmúlt 47 évben épült. A lakások döntő többsége földszintes, egylakásos, mintegy 37%-a hámszobás, 34%-a kétszobás, és 26% a négy-ill. többszobás lakások aránya. A lakásnagyságokra jellemző, hogy a lakások 43%-a 100m² feletti alapterületű, 34%-a 80-99m² alapterületű és 15%-a 60-79m² alapterületű. A lakások 61%-a összkomfortos, 22%-a komfortos lakás. A rendezési terv szerint lehetőség van építési telkek kialakítására, valamint gksz területek létrehozására.

A tömegközlekedést nagyban javítaná a vasúti pályatest kihasználása, a Szent László u. teljes felújítása. A szociális funkciók közül az idősek otthonának kialakítása a volt Radnai iskolában megoldható, a közösségi életternek számító művelődési ház és környéke további fejlesztése indokolt.

A közelmúltban három jelentős fejlesztés történt a városrészben:

- A bevezető út és a 83. sz. út közti területen a Mediterrán lakóparkhoz hasonló intenzívebb beépítés valósul meg.
- A 83. sz út mentén a Ménfői utcától nyugatra jelentős szabadidős fejlesztések készültek el. Kiépült egy horgászto-rendszer nagy forgalmú étteremmel, a sporttelep minőségileg is jelentősen fejlődött (új labdarúgópálya létesült villanyvilágítással és lelátóval, edzőpálya, öltözők).
- A Malomszigeti Holt-Marcál mellékágot rehabilitálták, az egykori személtlerakó helyén közpark létesült.
- Megoldandó feladatot jelent a csapadékvíz elvezetése, valamint a 83. sz. főút csomópontjainak biztonságossá tétele.

A 83-es főút felé eső területeken van lehetőség a lakóterület fejlesztésre, további fejlesztési potenciál a pihenő-szabadidő övezetként hasznosítható értékes természeti környezet, melyben a Holt-Rába rehabilitációjával és a partok rendezésével, az átéri ágak természetes élőhelyeinek védelmével a turizmus fejlődését is elérhetik a városrész lakói.

Közlekedés

A városrész közlekedési szerkezete kialakult. Kertvárosi jellegű lakóutca fejlesztés várható. A Szent László főutca színvonalas átépítése megkezdődött, amit be kell fejezni. Félkész állapotban nagy a minőségi kontraszt az utcaszakaszok között. A főutca felújítása mellett a megkezdett lakóutca felújítási és csomópont korszerűsítési programot is folytatni kell.

Hiányzik a Holt Marcal part rehabilitációja, gyalogos sétánnyal, kapcsolódó vízparti szabadidős teresedésekkel. Hiányzik a városrész kerékpáros közlekedési kapcsolata Ménfőcsanak és azon keresztül a városbelső felé. A meglévő tömegközlekedési ellátottsága hiányos.

A 83. sz. főúti torlódások növekedése miatt ki kell dolgozni az M1-83. csomópontnak, valamint a 83. út Malom úti és Új Élet utcai csomópontjainak továbbfejlesztési ütemeit és a forgalmi telítődés ill. a balesetek függvényében fejleszteni kell őket. Mérlegelni indokolt továbbá a főúttól független vonalon vezetett útkapcsolat kialakítását előbb Ménfőcsanak és Marcalváros, később Gyirmót és Marcalváros között. Ki kell építeni a Vaskapu utcát a Koroncói úti kereskedelmi-gazdasági telepig és fel kell újítani a horgászfaluba vezető utat. Folytatni kell a Szent László utca színvonalas kiépítését és sétányt célszerű kialakítani a Holt-Marcál partjának településközponti szakaszán. Pótolni kell a járdahálózat folytonossági hiányosságait. Meg kell építeni a Győr – Gyirmót közötti kerékpárutat.

Közmű ellátottság

Vízellátás szempontjából Ménfőcsanakkal egységet képez. A hálózat anyaga igazodik a beépítés idejéhez. Iparivíz hálózat nem üzemel.

Gyirmót szennyvíz elvezetése elválasztott rendszerű. A szennyvizek Ménfőcsanak csatornahálózatára jutnak. Az elvezetési kapacitásproblémák tekintetében a Ménfőcsanaknál elmondottak ismételhetők, már csak a műszaki összefüggés okán is. Gyirmót csapadékvíz elvezetése nem megoldott. A vízelvezetés tervezése Ménfőcsanakkal együtt, egységes koncepció szerint folyamatban van.

A városrész gázellátása középnyomású hálózaton biztosított. A középvezetési villamos elosztó hálózat 20 kV-os, légkábeles. A kisméretű elosztó hálózat is jellemzően légkábeles. A közvilágítás hagyományos. Távhőellátás nem üzemel és nem is tervezett.

A vezetékes telefonhálózat jellemzően légkábeles. A kábeltévé általában légkábeles, jellemzően a telefonhálózattal ill. villamos elosztó hálózattal közös oszlopsoron halad.

A mobil telefonhálózat vételi viszonyai megfelelőek.

Közmű fejlesztési célként azonnali megoldásra vár a jelenlegi szennyvíz elvezető rendszer kapacitásproblémájának megoldása, mely mint említettük, jelentős részben a csapadékvizeknek a szennyvízcsatornába jutásából ered. Ennek pontos okát, megoldási módját meg kell határozni, mivel a területen folyamatos igényként jelentkezik az új lakóterületek kialakítása, melyből adódó igénynövekedésnek a rendszer a jelenlegi állapotában nem tud megfelelni.

Gyirmót és Ménfőcsanak csapadékvíz elvezetése korábban megtervezésre került, jelenleg a terv felülvizsgálata zajlik. Az elkészülő tervek alapján a csapadékvíz elvezető rendszer kiépítését meg kell indítani.

A közelmúltban kialakított 20 kV-os kábelhálózat továbbépítése szükséges a már most ismert, illetve várható beruházások (elsősorban kereskedelmi létesítmények) elektromos energia igényének kielégíthetősége érdekében.

22. Ipari Park

Terület: 204 ha

Lakosságszám: gyakorlatilag nincs

Az Ipari Park a Tatai út és a Győr-Komáromi vasút között helyezkedik el a város keleti szélén. A területet nyugatról zártkertek, keletről mezőgazdasági területek határolják.

A Győri Ipari Park a kilencvenes évek elején alakult, gazdasági szervezete által szervezett zöldmezős fejlesztés eredményeként jött létre, tervezett szerkezettel, közlekedéssel (1992 őszén nyílt meg). A telkek magántulajdonba kerültek, melyeken új ipari, szolgáltató és irodaépületek létesültek. A terület megközelíthetősége a közelmúltban nagyot javult a 81. sz és az 1. sz. főutak összeköttetésének létrejöttével, de közösségi közlekedésének fejlesztésében nagy lehetőségek vannak.

A terület működése alatt már jelentős tulajdonosváltások történtek az épületállományban, továbbiakban is várható, hogy az itt működő cégek cserélődnek, tehát a fejlesztési területek növelésén kívül a felszabadult területek épületek újrahasznosításának kérdése is fel fog merülni, aminek kezelésére fel kell készülni.

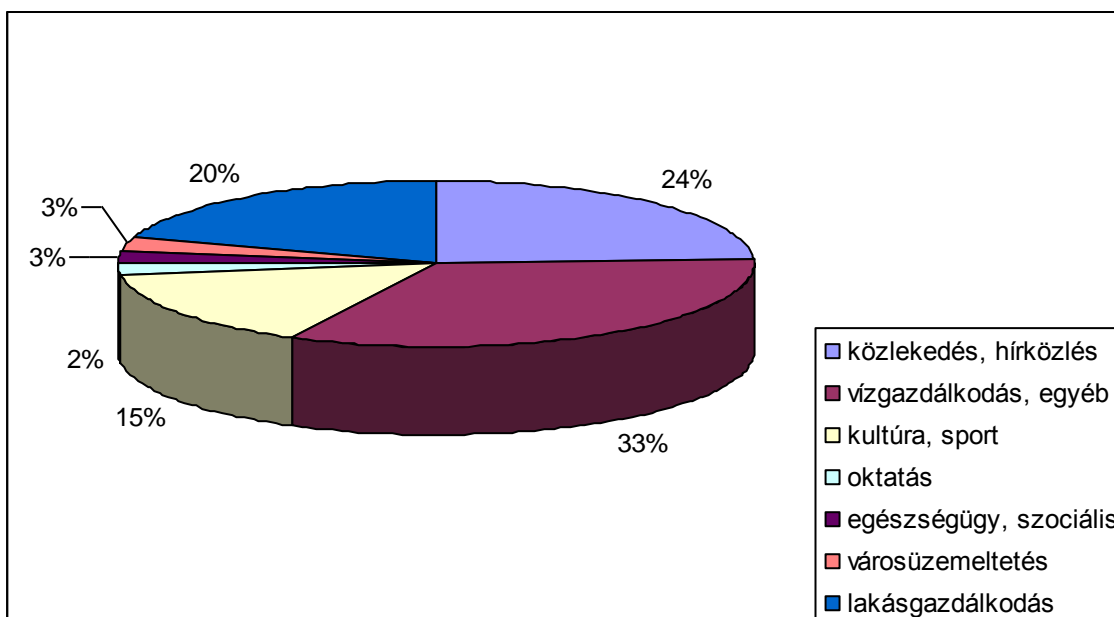
3.4 Győr városának korábbi városrehabilitációs célú tevékenységeinek bemutatása

A városfejlesztési kézikönyv ugyan nem az IVS részeként kéri ezen összefoglalót, azonban a városrészi elemzések után ésszerűnek látszott annak bemutatása, hogy a mostan meglévő infrastrukturális problémák milyen szintű prioritást kaphatnak annak fényében, hogy melyek voltak az elmúlt évek preferált városi infrastrukturális beruházásai.

A korábbi évek fejlesztési tapasztalatainak ismeretében évről évre megfogalmazásra kerülnek azok a városi, városrészi prioritások, melyek végrehajtása során különböző mértékű beavatkozások történnek a településen. Ezek – figyelembe véve Győr településszerkezeti adottságait – főként pontszerű kezdeményezések voltak, eltekintve a főutakat érintő közlekedési nagyberuházásoktól, melyek a város egészére vannak kihatással, mint pl. a Fehérvári úti csomópont kialakítása.

Ezen beruházások között jól láthatóan a szennyvízcsatornázások, valamint a szennyvíztisztító telep építése a döntő, majd a jelenleg is még több városrészben gondokat okozó csapadékvíz elvezetés problémájának megoldására helyeződött a hangsúly. A városrészenként jelen dokumentum kereteiben feltárt települési infrastruktúra hiányosságok az elkövetkezendő évek pénzügyi ráfordításainak tervezését is elősegíthetik.

52. ábra: Az elmúlt 10 évben a különböző feladatokra fordított önkormányzati tényleges hozzájárulások aránya, 1998-2007

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A város az elmúlt tíz évben 30 Md Ft-ot költött fenti célokra, melyet részletesen a következő táblázat tartalmaz, külön jelölve a beruházások tartalmát, valamint az elmúlt években azon célokra fordított pénzeszközök nagyságát is.

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

BERUHÁZÁS MEGNEVEZÉSE	Tényleges ráfordítások										Összes önk. Ráfordítás	
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006.	2007.		
KÖZLEKEDÉS-HÍRKÖZLÉS												
1.sz. út melletti kerékpárút építése			9 408	23 903								33 311
82.sz. főút melletti kerékpárút			34 545									34 545
Hédervári u. kerékpárút	9 675											9 675
Dunamenti kerékpárút + Gyárvárosi gyalogos-kerékpáros aluljáró	2 978	4 285	59 556	92 392								159 211
Tihanyi Árpád úti aluljáró kivitelezése+ kapcsolódó úthálózat építése, valamint Erfurti u., Zöld u. Kikötése, Adyváros mögötti út,			4 318	38 629	14 109	1 921	35 019	2 956 819	1 356 179	312 296		4 719 290
Útkorszerűsítések, pályamegerősítések-, a teljesség igénye nélkül- (Ipar u-Nagy S. u. Csp. Jelzőlámpa, Szigethy A. u. - Zrínyi u. Csp. átalakítás,Ipar u. Szigethy A.u.,Bartók B. u.,- Szt.Imre u, Mester u., Töltésszer u., Pinnyédi-híd,Kossuth-híd, Ipar úti felüljáró,Rába kettős -híd felújítása ,Álmos u.,Lajta u.,Királyszéki u., Győri u., Szent László u., Eszperantó u., Bem tér-Lachner Gy. u.,Dr.Petz L.u.,,Pesti u Iparcsatorna-ABC közötti szakasz,Vajda és Sugár u, Hédervári út, Duna-Zemplén u. között,Tihanyi u. belső szervízút, Erdőtelepi u., Kandó K. u. Városház tér, Fenyőszer-Külső Bácsai u .csp.,Jereváni u-Zöld u-Lepke u. Csp., Zöld u.Szőnyi M. u.-Jereváni u. Közötti szakasza, Jereváni u. Zöld u-Vörössipkás u. Közötti szakasza, Erfurti úti csp., Hédervári u.-Szövetség u. Csp. körforgalom)Domb u., Páva u., KandóK.u., Jókai u., Radnóti u., Kunszigeti u.)								0	657 385	903 410		1 560 795
Újváros gázvezeték építés utáni úthelyreállítás	7 273										0	7 273

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Teleki-Bajcsy-Árpád-Pálffy csomópontok korszerűsítése			225	813								1 038
Magánereős útépítés	12 456	4 234	3 622									20 312
Keleti tehermentesítő útépítés	16 991	193 741	6 588	320								217 640
Szauter u., PLÁZA mögötti rész útépítés	186 340	2 598	1 837									190 775
Nádorvárosi temető előtti csomópont ép.												0
Bácsai u. útépítés+ csapadékvíz elvezetés	7 500			17 197								24 697
Széchenyi tér burkolatfelújítás I. + Czuczor -Jedlik szobor		5 000	66 688									71 688
Belvárosi útkorszerűsítés (Baross u.)	24 585	1 925	1 538	4 144								32 192
Szentiván, Körtér új forgalmi rend kialakítása		8 553										8 553
Postahivatal létesítése Bácsán			5 196	6 477								11 673
Postahivatal létesítése Szigetben				3 979								3 979
Győri Autóközpont Rt. előtti útépítés					2 579							2 579
Petőfi Ifjúsági Ház akadálymentessé történő átalakítása					0	13 253						13 253
Hédervári u. Egyetemi Csarnok kivezető úthoz csatlakozó felújítás					18 036	11 706						29 742
Cirkeli u. És környéke RT. Tervpályázat							11 451					11 451
Győr-Pér regionális repülőtér fejlesztés támogatása									83 331			83 331
												0
VÍZGAZDÁLKODÁS, EGYÉB VEZETÉK ÉPÍTÉS												0
Kismegyer szennyvízcsatornázása	35 174	10 000										45 174
Kisbácsa szennyvízcsatornázása	101 357	15 000										116 357
Pinnyéd-Újváros szennyvízcsatornázása	359 731	102 856										462 587
Győrújbaráti Gyermektábor csatornázása			9 344	98								9 442
Fehérvári u. 63-73 előtti szennyvízcsatorna építés	4 093											4 093
Holt-Rába kotrás előkészítése			1 810	1 375								3 185
Likócs árvízvédelmi töltésépítés	61 503	2 170	1 030									64 703
Csapadékvíz elvezetés, vízrendezés	41 902	61 509	10 033	57 531	165 622	195 119	40 383	180 633	30 806	73 880		857 418
Szennyvíztisztító telep továbbépítése	281	7 414	43 230	14 645	29 471	1 143 766	1 629 912	1 734 093	558 492	11 662		5 172 966
Győri Fürdőközpont fejlesztése			12 028	28 306	432 016	2 139 208	26 509	2 990	0	0		2 641 057
Győrszentiván, Kishegy vízellátása			4 458	5 935	50							10 443

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Pinnyédi gázvezeték építés	26 590										26 590
Külső Veszprémi u. gáznyomásszabályozó	4 000										4 000
Közvilágítás korszerűsítése		13 749	186 965	25 209	61 158	1 134	22 072	24 644			334 931
Mosoni Duna rehabilitációja Rajka-Vének között,- tervezés- alsó és Győri szakasz tervezése							53 375	63 264			116 639
Újváros csapadékvíz elvezetése II. Ütem								126 844			126 844
Szabadhegy csapadékvíz elvezetés I/A ütem									54 776		54 776
KULTÚRA, SPORT											0
Eszterházy palota (Király u. 17.) felújítása + belső berendezés	17 848										17 848
Fülesbástya felújítás, közműkiváltás											0
Megyeháza előtti tér rekonstrukció szökőkúttal	4 000										4 000
Boldogasszony kő dombormű elhelyezése		15 000	26 589								41 589
Képzőművészeti alkotások elhelyezése	48 728	1 000									49 728
Kossuth szobor állítása a környezet rendezésével					15 337	1 539					16 876
Árpádkori romtemplom és Szent Mihály szobor felújítása			1 587								1 587
Nemzeti Színház rekonstrukciója,Műhelyház építés	603	194 581	13 311	100							208 595
Volt Rába mozi épületének átalakítása			17 318	266 049							283 367
Zsinagóga épületének és kerítés felújítása					11 871	1 672	10 538	203 520	342 835		570 436
Győri Dózsa atlétikai pálya korszerűsítése			2 139	129 061							131 200
Tulipános iskola tornaterem építés	3 995	110 365									114 360
Bartók B.iskola Tornaterem ép.											0
Kálvária uti iskola tornaterem építés		4 816	4 139	211 122	1 918						221 995
Magvassy Sportcsarnok felújítása			7 780	336 739	946						345 465
Győr városi Egyetemi Csarnok építése			28 829	34 693	1 401 597	10 865	13 441				1 489 425
ETO stadion korszerűsítéséhez hozzájárulás					21 090						21 090
Marcalvárosi uszodaépítés előkészítése			413		9 074						9 487
Kajak-Kenu Vízitelep céltorony építés		66 835	52 003								118 838
Sportrendezvényekhez mobil palánk (ISM támogatással)							3 438				3 438

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Győr-Szentiváni településközpont projekt							33 867	25 055	347 254	434 820	840 996
Városháza akadálymentesítése								9 970	19 771		29 741
Kerékpárutak tervezése turisztikai céllal (Szigetközi)								11 500			11 500
OKTATÁS											0
Nagybácsai 100 fős óvoda építés + bővítés			23 187								23 187
Veres Péter Mg. iskola bővítése		39 458	4 717	1 800							45 975
Pálffy Szakközépiskola aula kialakítása	61 741										61 741
Révai M. Gimnázium lábas épület beépítése			79	43 793							43 872
Szabadhegyi Közoktatási Központ bővítése			4 569		93 334	331 339					429 242
Baross G. Szakközépiskola bővítése				30 000	27 926						57 926
Széchenyi Egyetem új oktatási épület és könyvtár tervpályázathoz hj.							5 266				5 266
Bercsényi iskola hőellátás korszerűsítése							30 317				30 317
EGÉSZSÉGÜGYI, SZOCIÁLIS ELLÁTÁS											0
Jerevári uti orvosi rendelő kialakítása	5 000										5 000
Cuha u. 30. sz. bölcsőde átalakítása ldősek Otthonává			28	2 544	96 295						98 867
Egészségügyi gép-műszerbeszerzés	7 500										7 500
Újvárosi orvosi rendelő építése				2 505	82 722						85 227
Anyá-Csecsemő és Gyermekotthon rekonstrukció előkészítése					913						913
Lakóépületek azbesztmentesítése								204 213	350 788		555 001
150 fős ldősek Otthona tervpályázat							16 154				16 154
VÁROSÜZEMELTETÉS											0
Ménfőcsanak telefonellátása											0
Szabadhegyi új köztemető kialakítása	300 000	103 983									403 983
Gyepmesteri telep rekonstrukciója	20 798										20 798
Kiseb volumenű munkák	4 787	5 855	4 516	23 029	46 155	46 155	15 120	8 269	49 050	10 861	213 797
Burkolt folyópartok felújítása		9 468									9 468
Győr és térsége hulladékgazdálkodási rendszer						2 516	10 640	0	100 051	0	113 207
Ipari Park közműellátása, Győri Ipari Centrummal kapcs. Kiadások											0

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

LAKÁSGAZDÁLKODÁS												0
Marcalváros II. ütem 2-3-4-5. jelű terület előkészítése	48 179	643	2 030	1 212	16 273	19 112		28 638	64 286			180 373
Marcalváros II. 31 lakás építés előkészítése	3 337	566										3 903
Zöld utcai Ifjúsági Garzonház	249 264	4 396										253 660
Zöld utcai terület előkészítés	43 470											43 470
Marcalváros II. Nyugdíjas Garzonház	128 997											128 997
Családi házas terület előkészítés (Ibolya u.,Malom u. Pattantyús u.,Votinszky u., Forráskút úttól D-re eső ter. Egres köz, Alpár u., Újsor u.)	779	17 696	61 897	83 867	16 670	71 375	79 300	13 119	75 459			420 162
Építőközösségi kezdeményezésre családi házas terület előkészítés (Kismegyer,Órhely u. Őtház u. Cédrus u.,Pinnyéd,Új sor,Ormos u. stb)				7 963	133 731	256 449	65 347	28 188	99 747	39 442		630 867
Önkormányzati bérlakás építés (Sárás)	19 623		1 336	159 584	970							181 513
Önkormányzati bérlakás építés (Ménfőcsanak.)				438	16 825							17 263
Szent Imre uti Fiatalok Házához parkoló			5 013									5 013
Önkormányzati bérlakás vásárlás (Zöld u.)				167 637	356 595							524 232
STOP Hotel lakáscélú átalakítás			12 134	7 961	2 000							22 095
Árpád tömb rehabilitációja	4 125	18 991	16 301	13 395								52 812
INSZOL lakóházfelújítás	100 054	79 915	104 831	87 375	125 152	80 000	51 200					628 527
Szabadhegy vízellátása (víztorony)				14 204	62 590	222 516	14 476					313 786
Révfalui terület előkészítés (Új Bácsai u.)				13 692	71 741	247 986	135 542	111 262				580 223
Széchenyi tervi pályázathoz forrás biztosítása					193 583	441 760	647 668	557 702				1 840 713
Győr, Kinizsi P. u. 27. Ifjúsági Garzonház	19 623											19 623
Forráskút úttól D-re eső terület előkészítése SZT támogatással						36 244	77 353					113 597
	1 994 880	1 106 602	857 165	1 959 716	3 528 349	5 280 901	3 023 122	6 290 723	4 135 434	1 841 147		30 018 039

A városfejlesztési, illetve rehabilitációs igények és szükségletek kielégítésére a saját beruházásokon túlmenően másik, /költség-/hatékonynak mondható, azóta beváltak tekinthető módszer-rend /stratégia/ is kialakult:

Győr város és vezetése– az egyre inkább terjedő gyakorlatnak megfelelően – **bevezette a magán beruházókkal való fejlesztési célú, városi - primer – érdekeket is figyelembevevő és kielégítő együttműködési rendszert.** Alpolgármesteri előterjesztésre /Győr, 2006. június 29.-- 198/2006.(VII.6.) Kgy. sz. határozattal elfogadva/ kidolgozásra került **az ingatlanfejlesztők és az önkormányzat együttműködéséről fejlesztési területek megnyitása esetén,** azaz a Közterület Kialakítási Tervek /KKT/ (jóváhagyva: a 132/2007.(IV.3.(Kgy. határozattal), Városfejlesztési Megállapodások /VFM/, Településrendezési Szerződések /TRSz/ **magán-ingatlanfejlesztésekhez kötődő rendszere és gyakorlata** /ld. még majd „7.sz” fejezet/. Ebben legfőképpen és leginkább közlekedési-, és közmű infrastrukturális ellátás biztosítása érdekében vonta be a város a magántőkét, de az indokolt helyeken és esetekben zöld területi /parkosítások, játszótérek/. szociális, jóléti és egyéb fejlesztésekben is részvételt indukált.

Az 1998-ban jóváhagyott GYÉSZ vezette be a KRT (közterület rendezési terv) intézményét a szabályozási tervek rendszerébe illesztve. Célja a magán-erős fejlesztések koordinálása, az Szabályozási Terv (SZT)-ben adott szabályozáshoz kapcsolódva a legfontosabb részletek meghatározása (műszaki infrastruktúra: elvárások deklarálása és dokumentálása) volt.

A gyakorlatban 2001. évben kezdődött el a KRT- k készítése. Az önkormányzati testület meghatározta a KRT "szabályzatot"; mit tartalmazzon a dokumentáció és mi a folyamata a jóváhagyásnak. A Területi Főépítész a KRT intézményét hasznosnak, országosan követendő példának ítélte testületi (bizottsági) ülésen.

A város /-vezetés/ abból indult ki, hogy ha a fejlesztők az RT-ben biztosított lehetőségekkel élni kívánnak, vállalniuk kell a költségeket is. Az „alku” pozíciót alapvetően az határozta meg, hogy ha a fejlesztő fejleszteni akar és most akar fejleszteni, akkor vállalja annak ódiáját. Ez elsősorban a műszaki infrastruktúrára vonatkozott. Az Önkormányzat a KRT- t (KKT-t) a megkötendő szerződés műszaki tartalmaként „használta/használja”, a KRT/KKT a költségbecslést is tartalmazta, látható volt a költségoldal is. Az Önkormányzat – rendelettel - létrehozta a pályázati úton elérhető önkormányzati támogatás rendszerét is (magán-erős út és közműépítések támogatása).

2004. évben - a megyei Közigazgatási Hivatal törvényességi aggálya alapján - a KRT elnevezés KKT (**közterület kialakítási terv**)-re változott, a KRT jóváhagyása korábban Ök. rendelettel, - ettől kezdve a KKT jóváhagyása Kgy. határozattal történt/történik. Ez azonban a lényegen nem változtatott, az Önkormányzat „alap álláspontja”: mint leendő tulajdonos” (közterület) akkor veszi át a területet, ha az kiépül, működőképes, a költségeket az viselje aki telkeket alakít ki (jelentősen gazdagodik).

Fontos változás volt az Étv. 2006. május 1-től hatályos módosítása: „**településrendezési szerződések**” jogintézmények létrehozása. A város új rendezési terve 2006. év elején került elfogadásra, az önkormányzat számára nagyon jelentős mértékű fejlesztést tett lehetővé. Az önkormányzat városfejlesztési döntése alapján a jóváhagyott rendezési terv sok **új fejlesztési területet** jelölt ki (térkép4), amelyek infrastruktúrájának kiépítése meghaladja az önkormányzat beruházási lehetőségeit ezért az úgynevezett „újonnan beépítésre szánt és jelentős mértékben átépülő területek” infrastruktúrájának kiépítése a szabályozás szerint a fejlesztők feladata. A megvalósítás a fejlesztők szándékától, vállalásától függ. Konkrét esetben- a KKT készítése illetve jóváhagyásra való előkészítése (belső szakmai véleményezés) során tisztázódnak a feltételek, amennyiben a fejlesztő vállalja azok teljesítését (költségviselését) megvalósulhat a projekt.

4. Térkép: Újonnan beépítésre szánt és jelentős mértékben átépítésre kerülő területek

2006. év nyarán a Közgyűlés a településrendezési szerződések előkészítésének folyamatát határozattal szabályozta, megerősítette a KKT- k alkalmazásának szükségességét. (A szerződés mellékletét képezi a „fejlesztési program” és a KKT, ezek adják a műszaki tartalmat. A szerződés kitér az üzemeltetésre, valamint „egyéb infrastruktúrák” kezelésére is. A garanciákat tartalmazó szerződést az Önkormányzat képviselőjében a polgármester írja alá.

Fentieknek megfelelően –azóta – számtalan beruházás- illetve fejlesztés indult el /és fejeződött-fejeződik be/ a kidolgozott együttműködési megállapodások, szerződések alapján. Ezek több nagy csoportba rendezhetők funkciójuk és struktúrájuk szerint

- nagy bevásárló központok beruházásai
- lakópark fejlesztések
- barna mezős rehabilitációk
- nagy mértékben átépítésre kerülő területek rehabilitációja
- etc.

A leglényegesebb fejlesztési és rehabilitációs célú beruházás– példaként említve -, melyek a fenti elvek szerint jöttek létre, illetve vannak megvalósítás /előkészítés/ alatt:

- Városrét /volt RÁBA gyár/ terület teljes rehabilitációja és átépítése: új komplex városrész kiépítése:

A belvároshoz keletről közvetlenül csatlakozó - s mint ilyen városszerkezetileg „belváros”-nak tekinthető – felhagyott gyár terület minden szempontból rehabilitációra szorult. Rendkívül értékes helyzete, ugyanakkor gazdasági-, műszaki amortizációja bántó seb volt a város szövetben. Nagy kiterjedése és a rehabilitációhoz szükséges tőke volumene nyilvánvalóvá tette, hogy önkormányzati-, költségvetési finanszírozással a rehabilitáció ellehetetlenülne. A befektetői-, fejlesztői közreműködés ezt megoldotta, de mindezt a városi infrastruktúra és fejlesztési igényekkel egyeztetve kellett/kell lebonyolítani.

- Pápai út menti bevásárló központok /METRO, TESCO, BAUMAX, Family-Center, stb/ kiépítése

A város ki-, bevezetésénél – szokványosnak mondható módon – megjelenő bevásárló-központ építési igények megerősítették, felfokozták a városrész közlekedési-, és közmű infrastrukturális hiányait, fejlesztési szükségleteit. Az építkezésekkel párhuzamos városi célú fejlesztések megvalósítása így kezelhetővé, megoldhatóvá tették-teszik a hiányok és elmaradottságok felszámolását. A Pápai út menti tapasztalatok és megoldások egyéb városrészekben, utak mentén, illetve bevásárló központok építésénél is hasznosultak-hasznosulnak.

- Győri ÁRKÁD bevásárló központ:

A Belváros és Városrét határán elhelyezkedő terület magújítása és rehabilitációja egyszerre hordozta a terület jellegéből, elhelyezkedéséből és funkciójából eredően a fentebb említett „Városrét” és a közlekedési területek fejlesztési problematikát. A megoldások elve- és gyakorlata ennek megfelelően egyesítette a „barnamezős rehabilitációk” és a „bevásárló központ” fejlesztések kapcsán felmerült tapasztalatokat és feladat meghatározásokat.

- Szabadhegyi laktanya-terület átépítése /Royal Parkváros - lakópark/

A feladat jellege, karaktere és funkciója is lényegében hasonló a Városrét problematikához, csak kisebb léptékben. Felhagyott, városszerkezetileg bántó állapotú terület teljes átstrukturálása történt-történik. A kiürített terület helyén lakópark épül, melynek infrastrukturális, zöld felületi és egyéb „élhetőségi” kérdéseinek megoldását /is/ a fejlesztő vállalta a város instrukciói alapján.

- Duna-parti rehabilitáció/-k/: (pl) volt „Elevátorház” átépítés: Duna-part Rezidencia projekt, Duna-korzó kiépítése.

Győr belvárosának /'80-as évek végén lefolytatott - Európa díjas/ rehabilitációja nem volt teljeskörű – nem is lehetett az. Folytatódott, és folytatódik azóta is /ld. még Akcióterületi terv és „kiemelt” projektek/. Ennek a belvárosi és vízparti rehabilitációhoz egyaránt kapcsolódó elvárás rendszerhez kötődik a volt és üzemem kívül helyezett ipari-városszerkezeti „mementóként” a Duna-parton álló ú.n. „Elevátorház” átépítése. Valamint ehhez – nem mellékes tényezőként – kötődően a Duna-korzó első ütemének Városfejlesztési Megállapodás keretében történő kiépítése, kiépíttetése.

- Révfalui, „Új”-Bácsai út menti, Vizivárosi területek átépítése-kiépítése

Győr igen értékes, a Dunához és a Belvároshoz egyaránt közeli fekvésű területén nagyon elmaradott úthálózati és infrastrukturális körülmények és adottságok között vetődtek fel a lakóterület fejlesztési elképzelések. Az utóbbi évek rehabilitációs, fejlesztési és út-, közműépítési tevékenységei igazolták, igazolják az előzetes elvárásokat Ezeknek megfelelően a fejlesztések és építések mind gazdasági-, mind város fejlődési szempontból nézve sikerrel zajlanak.

- Volt gyár- és kereskedelmi területek /Ringa, Tejgyár, Ágyugyár, Állatvásártér stb/ átépítése, rehabilitálása.

Klasszikus „barnamezős” rehabilitációk, melyek befektetői tőke részvételével a '90-es évek második felétől kezdődően folyamatosan zajlottak és folynak mai napi aktualitással is.

- ETO-stadion fejlesztése, bővítése

A komoly sport-történeti múlttal /és jelennel/ rendelkező Győri ETO stadion megújítása és bővítése – szintén magántőke bevonásával-évekkel ezelőtt kezdődött, és sikerrel zajlik ma is. A bővítés nem csak területi, hanem funkció kiegészítés, hozzáadás igényével történik:a sport-szabadidő funkciót kiegészítve bevásárló és szállás jellegű épületrészek hozzáadása készül. Befejezése kb. 2010-re várható.

- Volt Frigyes- /később Szovjet-/ laktanya műemléki rehabilitációja

Győr egyik kiemelten reprezentatív beruházása. A „K.u.K”- laktanya műemléki épületegyüttese a Szovjet állomásozás „eredményeként” súlyosan leamortizálódott állapotban volt. Szintén magántőke befektetéseként, de városi fejlesztési elképzelésekkel párosulva kezdődött el és zajlik mai aktualitással.

- VOLÁN pályaudvar fejlesztése és átépítése

A Frigyes laktanya felújítás mellett a „belváros” fejlesztéséhez (is) kapcsolódóan „Győr City Center” néven a magán tőke- a Kisalföld Volán és a Városi Önkormányzat együttes közreműködésével kezdődött /kezdődhet/ meg—egyelőre műszaki-, jogi-, gazdasági-és műemlékvédelmi-, forgalomtechnikai egyeztetések szintjén—a vasút állomás mellett-nem kevésbé elhanyagolt állapotban lévő „vidéki” busz pályaudvar rekonstrukciója.

A fentiekhez hasonló konstrukcióban és keretek között zajlott és folyamatosan zajlanak nagy számú, kisebb horderejű „közös”- városi és befektetői érdekek egyeztetésével létrejövő – rehabilitációs és fejlesztési beruházások Győr város szinte valamennyi városrészében.

4 GYŐR VÁROS SWOT ANALÍZISE

2004 áprilisában indult útjára az a 23 jövőműhely, amely során a lakosság véleményt nyilváníthatott az egyes városrészeket leginkább érintő gondokról, fejlesztési szükségleteiről. A műhelyek javaslatai beépültek a Győr város stratégiai tervébe. A lakosság aktív részvételével szervezett jövőműhelyek feltárták az egyes városrészek speciális problémáit, de összességében mindegyik találkozóan három fejlesztési terület kapott hangsúlyt: közlekedés, szolgáltatások és környezet minősége (élhető város). Az alábbi táblázatban összefoglaljuk a városrészek legégetőbb gondjait. Az első helyen az Akcióterület érintett városrészei szerepelnek (Belváros, Révfalu és Újváros)⁷.

1. Belváros

Városrész szerepének tisztázása, központi funkcióból fakadó szükségzerű káros következmények csökkentése, közösségi jelleg erősítése

<i>Belváros</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Nem világos a belváros funkciója: alvó- vagy lakóváros, esetleg banknegyed. – Túlzsúfolt (sok üzlet, közlekedés nehézkes) – Túl nagy a belváros forgalma, különösen az átmenő forgalom – Tömegközlekedés átszervezése szükséges – Parkolási problémák – Biztonságos gyalogos és kerékpáros forgalom nem megoldott – Kevés a zöld terület (virágosítás, parkosítás) – Kevés a közösségi tér
-----------------	---

2. Hagyományos beépítésű belső lakóterületek

Arculatmegőrzés, közlekedés javítása, rekreációs terek és funkciók erősítése

<i>Révfalu</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Nincs közlekedési kapcsolata Sziget városrészsel (Híd) – Útburkolat rossz, közlekedési lámpák hiánya, forgalomirányítás – Nagy az átmenő forgalom – Árvízvédelem javítása – Családi házas övezetekben ne engedjék az ipari tevékenységet – Duna-part rendbetétele nem megoldott és turisztikai, illetve rekreációs kihasználtsága is gyenge – Zöldövezet gondozása, rendezése nem megoldott, korszerű játszóterek hiánya
<i>Újváros</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Régi építészeti értékek megóvása nem elég hatékony – Kevés szolgáltatási funkciók, turisztikai és kereskedelmi ellátó hely – Használaton kívüli ingatlanok kihasználatlansága – Rossz állapotú közművek – Városrész belső tömegközlekedése megoldatlan és más városrészek irányába is korlátozott – Közbiztonság javításra szorul (pl helyi rendőrőrs) – Jelentős számú roma lakosság: munkanélküliségi, foglalkoztatási gondok, oktatási integráció, idősek gondozása nem megoldott, bűnözés visszaszorítása – Városrész piszkos, szemetes, illegális lerakók, kevés hulladékártoló
<i>Nádorváros</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Kevés zöldövezet, környezetvédelem elhanyagolása, Rába-part rendezése megoldatlan – Útburkolatok rosszak – Kerékpáros közlekedés javítása – Parkolási gondok

⁷ Az alábbi összefoglaló forrása: Győr Európa közepén: a város jövője, a jövő városa. (Összefoglaló a győri jövőműhelyek munkájáról: ötletek, vélemények, javaslatok.) 2004, október

	<ul style="list-style-type: none"> – Családi házas jelleg fokozottabb megőrzése – Kevés látványosság, turizmus gyenge, kevés kirándulólhely és pihenőhely, közösségi tér
--	--

3. Lakótelepek

Élhetőbb környezet, egyhangúság csökkentése, közbiztonság javítása, szolgáltatások és intézményellátottság javítása, tömegközlekedés élénkítése

<i>Adyváros</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Városrész emberibbé tétele, zöldövezetek rendbetétele arányuk növelése – Parkolók játszóterek rossz állapota (szemetesek, elhanyagoltak) – „Gettósodási folyamat” megállítása nem megoldott, nincs rá program – Egyhangú környezet – Rossz tájokozódási lehetőségek, táblák hiánya – Nincs kulturális centrum, gyenge közösségi élet, bizonyos szolgáltatások hiányoznak – Tömegközlekedés nem jó (járatsűrítés) – Nagy áruforgalom, zaj, kerékpáros közlekedés nem biztonságos
<i>Marcalváros</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Megnövekedett forgalom, túlterhelt utak, parkolási gondok – Hiányos szolgáltatások (pl. üzletek, vásárcsarnok, szabadidős lehetőségek) – Rossz közbiztonság – Tömegközlekedés javítása – Városrész rendezettség és tisztasága sem kellően jó
<i>József Attila-lakótelep</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Kulturális szabadidős park, játszóterek és sportpályák hiánya – Parkosítás, több közösségi tér – Kivilágítás megoldatlan, közbiztonság növelése – Kereskedelmi és szociális ellátás nem elég korszerű, bevásárlóközpont hiánya – Tömegközlekedés: járatszám növelés

4. Kertvárosi lakóövezet

Kertvárosi jelleg megőrzése, forgalomcsökkentés, környezet állapotának javítása

<i>Szabadhegy</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Városrész tisztaságának növelése – Zöldövezet, tavak megóvása és fejlesztése – Közlekedés biztonságossága nem mindenhol megoldott – Nagy átmenő forgalom, elkerülő hiánya – Túl nagy forgalom, sebességcsökkentésre lenne szükség, lakóövezet, kertvárosi övezet megóvása – Vasút áthelyezése, alternatív tömegközlekedési eszközök hiánya (pl. elővárosi vasút)
<i>Sziget</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Kevés szolgáltatás, kereskedelmi és szabadidős lehetőség – Városrész attraktivitása nem megoldott – Városrész belső közlekedése nem megfelelő (rossz minőség, keskeny utak, gyalogos közlekedés javítása, kevés parkolóhely) – Városrész jellegének megőrzése nem biztosított (társasházak?) – Gyárépületek kitelepítése szükségszerű
<i>Jancsifalu</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Közlekedési problémák (túl nagy forgalom, forgalomszabályozás átgondolatlansága, zaj és környezetszennyezés) – Zajvédelem megoldatlan – Levegőszennyezettség

5. Gyárváros

<i>Gyárváros</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Új iparterületekre lenne szükség, régieket hasznosítani kellene – Tájékoztatói lehetőségek javítása – Községi célú helyek számának növelése, kulturális élet erősítése, nincs kulturális központ
------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> – Kevés szabadidős és családi rendezvény, lehetőség – Oktatási intézmények fejlesztésre szorulnak – Vendéglátó-ipari egységek felülvizsgálata, minőség-ellenőrzés, – Utcák, járdák, parkok rendbetétele – Levegő tisztaságának javítása, környezeti ártalmak csökkentése, nincs átfogó program – Új közlekedése lehetőségek a városrész tehermentesítésére – Tömegközlekedéssel történő megközelítés nem elég jó, bővítés
--	---

6. Falusias jellegű lakóövezetek

Arculat megőrzése, városközpont jobb elérése, szolgáltatások, intézmények helyben: különösen üzletek, iskolák, szabadidő- és sport létesítmények,

<i>Gyirmót</i>	– Családi házas jelleg megőrzése
<i>Győrszentiván</i>	– Társasházak terjedésének megállítása
<i>Kisbácsa</i>	– Belső városrészek jobb elérése, tömegközlekedés javítása (különösen hétfvégén)
<i>Kismegyer</i>	– Gyalogos és kerékpáros közlekedés javítása
<i>Likócs</i>	– Oktatás, szociális ellátás, szabadidős és sport, rekreációs lehetőségek javítása (új épületek, intézmények), játszóterek és parkok száma kevés és rossz az állapotuk
<i>Ménfőcsanak</i>	– Kulturális élet élénkítésre és támogatásra szorul
<i>Nagybácsa</i>	– Közművek fejlesztése, úthálózat minősége rossz,
<i>Pinnyéd</i>	– Ipari létesítmények kitelepítése a lakónegyedekből
	– Lokális társadalmi nyilvánosság gyenge (önálló médium hiánya)
	– Ellátási problémák, helyi, közeli üzletközpontok hiányoznak (boltok, kisebb bevásárló központok)
	– Ipari övezet vagy park hiánya a kis és középvállalkozások letelepítése érdekében

Az alábbiakban a város egészére vonatkozó SWOT analízist közöljük, mely tematikus rendszerben foglalja össze a városi elemzéseket.

Humán	
<i>Erősség</i>	<i>Gyengeség</i>
<p>Nőtt a munkavállalók mobilitása, végzettsége, iskolázottsága</p> <p>A városban már rendelkezésre áll a nemzetközi tapasztalatokkal rendelkező vállalati menedzsment</p> <p>A munkaerő jelentős termelési, tevékenységi tapasztalatokkal rendelkezik</p> <p>Győrről az életkörülmények kedvezően alakultak országos átlaghoz képest</p> <p>A népességfogyás az országos mutatóknál kisebb mértékű</p> <p>A közintézményi ellátottsága városok átlagánál a legtöbb mutató tekintetében kedvezőbb, központi szerepnek köszönhetően jelentős a kihasználtság</p> <p>Magas a foglalkoztatottság, a munkaerőpiac sérülékenyebb szegmenseit bejárók töltik be</p>	<p>A demográfiai folyamatok (szaporodás, vándorlás) kedvezőtlenek</p> <p>A középfokú oktatás struktúrája nem megfelelő</p> <p>A társadalmi szokások megváltozása miatt csökkent a foglalkoztatás</p> <p>Jelentős a minőségi munkaerő más településen foglalkoztatása</p> <p>2000 óta a vándorlási egyenleg is negatív</p> <p>A kulturális intézmények kihasználtsága alacsony</p> <p>A szuburbanizációs folyamat a '90-es években felgyorsult, természetes reakcióként kedvezőtlen volt a város zöldövezeti telekkialakításaira</p>
<i>Lehetőség</i>	<i>Veszély</i>
<p>A város adottságai alkalmasak a kulturális és az egészség-turizmus szélesítésére</p> <p>A közigazgatási reformelképzelések során újabb területi szervek letelepítése lehetséges</p>	<p>A bejáró foglalkoztatottak 70%-a fizikai foglalkozású, növekvő a szellemi foglalkozásúak aránya (jelenleg 30%)</p> <p>Az emelkedő zöldövezeti kitelepülés ezt az arányt kedvezőtlenül befolyásolhatja</p>

A SZIE megindítja a regionális tudásközponttá válást.		Megindult egyfajta szegregáció, amelyet a felsőfokú végzettségűek és a fiatal, gyermeket vállalók családok elkülönülése jellemez
Gazdaság		
<i>Erősség</i>		<i>Gyengeség</i>
A Nyugat-dunántúli régió legjelentősebb árbevételű vállalkozásainak 1/5-e Győrben tevékenykedik, a befektetés összege 100Mrd Ft A városban ipari park, valamint szolgáltatóház és innovációs technológiai központ működik A vendéglátóhelyek mind számukban, mind minőségükben javultak Megindult egyes multinacionális cégek K+F tevékenységének letelepítése a városban A keresők jelentős aránya a 250 főnél több foglalkoztatottal rendelkező cégeknél dolgozik A társas vállalkozások száma és részaránya növekedett, arányuk a megyében meghatározó		A településen hagyományos könnyűipari üzemek zártak be A város munkahelyeinek 43%-át ipari munkahelyek adják A vállalkozások több mint fele egyéni vállalkozás, melyet alacsony tőke és foglalkoztatottság jellemez A bevásárlóközpontok kedvezőtlenül hatottak a belváros arculatát meghatározó kis üzletek hálózatára
<i>Lehetőség</i>		<i>Veszély</i>
Széles tradíciókon, adottságokon alapuló logisztikai tevékenység kibővítése A Béccsel és Pozsonnyal való együttműködés szélesítése A kulturális, a természet közeli turizmus elterjedése		
Infrastruktúra		
<i>Erősség</i>		<i>Gyengeség</i>
Győr fontos multimodális közlekedési infrastruktúrával rendelkezik, egyben logisztikai csomópont Az utóbbi években növekedett az épített lakások aránya, kialakult a városban a lakáspiac, amelynek kínálata egyre bővülő A városban a közműhálózat kiépítettsége, a lakások felszereltsége mindig is kedvezőbb volt a városokban tapasztalt országos értékeknél		A lakosság számának dinamikus növekedése következett be, jellemzően a Rába és a Mosoni-Duna vonalától északra, ezen területek megfelelő elérhetősége nélkül A városban a magasabb telekárak miatt igen magas volt a társasházban megvalósuló, a viszonylag kisebb alapterületű, és a gazdasági szervezetek által épített lakások aránya A városban az épített lakások aránya elmarad a többi város mutatójától.
<i>Lehetőség</i>		<i>Veszély</i>
A város a megfelelő infrastruktúra kiépültével a térség logisztikai központjává válhat.		A napi, egyedi közlekedést igénybe vevő ingázók magas száma Jelentős tervezett beruházások a város központi részein, viszont a közlekedési hálózat kiépülése bizonytalan
Környezetvédelem		
<i>Erősség</i>		<i>Gyengeség</i>
Jelentős környezetvédelmi beruházások indultak meg a városban A letelepült cégek többségének környezeti károsítása alacsony Jelentős városrész rehabilitációs akciók kezdődtek meg Megkezdődött a szelektív hulladékgyűjtés a városban		A várost jelentős környezetkárosítás éri a közlekedési helyzetből adódóan Csapadékvíz elvezetés megoldatlansága némely városrészekben
<i>Lehetőség</i>		<i>Veszély</i>
Megújuló energiák felhasználása Szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztése		A közlekedés helyzete tovább romlik Nem történik meg a Mosoni-Duna ág rehabilitációja

Térszerkezeti adottságok	
<i>Erősség</i>	<i>Gyengeség</i>
<p>Győr a Nyugat-Dunántúl gazdasági erőcentruma A város egy markánsan agglomerálódó térségben fekszik Győr Kelet – Közép – Európa gazdasági erővonalainak metszéspontjában fekszik</p>	<p>Győr bizonyos regionális intézmények tekintetében versenyezni kényszerül más központokkal Megkezdődött a szuburbanizáció folyamata anélkül, hogy város infrastrukturálisan felkészült volna erre</p>
<i>Lehetőség</i>	<i>Veszély</i>
<p>A város megtalálja szerepét az „Aranyháromszög”-ben</p>	<p>A város nem képes kihasználni a helyzeti energiájából adódó előnyöket</p>

5 Stratégiai fejezet

Az **IVS alapjait a településfejlesztési koncepció és stratégia jelenti**, melyet a Közgyűlés 2004. július többhónapos munka után fogadott el, a településrendezési terv mellékleteként.

A jelenleg hatályos szabályozás (a Területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény, a területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet; és a 184/1996. (XII.11.) Kormányrendelet a területfejlesztési koncepciók és programok, valamint a területrendezési tervek egyeztetésének és elfogadásának rendjéről) inkább keretjelleggel határozza meg a különféle tervdokumentumok rendszerét.

A rendezési terv mellékleteként megjelenő koncepciók a BM által kiadott településfejlesztési füzetek sorozatban megjelent módszertant preferálják, holott más megközelítésű és valamelyest más végeredményű is ezen céllal készült dokumentum.

Az IVS szintén új programdokumentum fajtát jelent, melyet nem jogszabályi kötelezettség, hanem a városok felé történő elvárás, igény a fejlesztéseik összehangolása végett.

Győr számára a településfejlesztési koncepció 2004. év óta határozza meg a keretfeltételeit – elvben – a potenciális fejlesztéseknek. A 2006. évben elfogadott gazdasági program tervezte ugyan a koncepció felülvizsgálatát, azonban ez nem történt meg a 2007. évben.

A fejlesztési koncepcióban vállalt célokhoz képest némi irányváltást jelent a városfejlesztésben a 2007. évben elfogadott Győr és térsége turizmusfejlesztési stratégiája, mely a korábban vállalt prioritások (pl. Autopolis pólusprogram) újbóli átgondolását sürgeti meg, általános stratégiai szempontból, a város egészére vonatkoztatva.

Az IVS készítése kapcsán felmerült módszertani kérdések mind arra világítanak rá, hogy egy településfejlesztési stratégia dinamikusan változó fejlesztési keretfeltétel, mely a megvalósuló projekteken keresztül folyamatosan alakítható és újraértelmezendő.

Jelen IVS nem térhet el a már korábban elfogadott települési stratégiáktól, hiszen „kötött” módszertana van, de javaslatot tehet az egyes stratégiai elemek újragondolására.

5.1 A város hosszú távú jövőképe

Korábbi műhelymunkák alapján a következő megfogalmazások kerültek elő:

Győr 15 év múlva

- az észak-dunántúli hármashatár térség kiemelkedő gazdasági és szolgáltató központja
- a város és vonzáskörzetének lakossága számára biztosítja a magas szintű életkörülményeket
- a sokoldalú, magas hozzáadott értéket képviselő, tudásalapú gazdaságával hozzájárul a térség folyamatos megújulásához, hosszú távon fenntartható versenyképességének megőrzéséhez
- a természeti és épített környezet adottságait kihasználva jelentős kulturális és közösségi értékeket közvetít a helyi lakosság és a városba látogatók számára

Ezen megállapításokból kiindulva a város egészére vonatkozóan több dokumentumban némileg eltérő értelmezésű jövőkép megfogalmazásokat találunk:

Győr Város településfejlesztési koncepciójába megfogalmazott jövőképének középpontjában az „élhető város” átfogó célja áll.

„modern város – modern gazdaság, Győr a regionális központ”

jövőképet jelölte meg, melyet az önkormányzat gazdasági programja is megerősítette 2006 decemberében.

Az Autopolis Nyugat-Magyarországi Fejlesztési Pólus Stratégiájának jövőképe: Bár mára a pólus-program jelentősen módosult az eredeti elképzelésekhez képest, a Fejlesztési Pólus jövőképét a program Koordinációs Munkacsoportja, mint legfőbb irányító szervezet fogadta el 2006 januárjában. A jövőkép a „Nyugat-dunántúli fejlesztési pólus a technika és a tudás bázisán” megfogalmazással foglalható össze. Jelen pólusprogram azóta számos átdolgozáson ment keresztül, hiszen az Autopolis eredeti céljai az eredetileg elvárt eszközök mentén nem valósulhat meg. Mára inkább biztosítottak látszik egy olyan szerves gazdaságfejlesztési program megvalósítása, melyet az – eredetitől eltérően – a különböző Operatív Programok rendelkezésre álló forrásainak összetettségéből, a kijelölt pólusváros lehetőségeinek is kihasználásától függ.

Győri Többcélú Kistérségi Társulás területfejlesztési koncepciójával elfogadott jövőkép – mint Győr számára fontos agglomerációs kapcsolat: a Győri kistérség olyan - a városban és a környező településeken magas életminőséget biztosító - urbánus régióvá válik, amelyben biztosított a város és agglomerációjának összehangolt fejlődése.

Az elmúlt évekhez képest némiképpen új irányként – de nem újdonságként – a következő jövőkép is megfogalmazódott:

Legyen jobb Győrben élni, letelepedni, dolgozni, szabad időt eltölteni, tanulni, mint a többi magyarországi régióközpontban!⁸

5.2 A jövőképet meghatározó fejlesztési irányok kijelölése

A város jövőképét a következő **főbb stratégiai célkitűzésekkel** kell biztosítani:

- Győr növelje a térségben betöltött szerepét
- Győr folyamatosan újítsa gazdaságát a versenyképességének növelése érdekében
- Győr biztosítsa az itt élők számára a kimagasló életkörülményeket

A jövőkép elérése:

- lakásszám növelését irányoz elő, de a belterület növelése nélkül, a lakosság növelésével
- ipari növekedést irányoz elő a meglévő ipari park fejlesztésével és egy második inkább logisztikai célú létrehozásával
- kijelöli a sport-szabadidős területeket és ide fejlesztéseket irányoz elő, illetve bővíti a már meglévő kapacitásokat
- kiterjeszti a belváros határait, jobb összeköttetéseket hoz létre a városrészek között, figyelmet fordítva a gyalogos bejárhatóság javítására, figyelve a belvárosi funkciók területi strukturálására (kultúra, vendéglátás, kereskedelem, közigazgatás)
- fejleszti a városrészeket,

⁸ Jelen gondolatokat a Bodrossy Attila, a Győri Építész Műhely prominens tagja fogalmazta meg, mintegy gondolatébresztőként.

- fejleszti a wellnes-termál turizmus kínálatát
- oktatási célú fejlesztéseket tartalmaz
- külön is foglalkozik kulturális étellel: a Győri Balettel, a Mediawave-vel, és a 20. századi gyűjtemények méltó elhelyezésével,

vagyis egy igazi régióközpontot kíván megteremteni egy nagyobb, de élhetőbb, színes, szabadidős és kulturális kínálattal rendelkező várost, nagyobb idegenforgalommal, több és színesebb, színvonalasabb kulturális és sporteseménnyel.

5.3 A város egészére vonatkozó stratégia beavatkozási logikája

A fentebbi – több különböző dokumentumban szereplő - stratégiai elemek egymás mellé rendelése révén a következő beavatkozási mátrix rajzolható fel Győr városa számára, amelyekben megfogalmazott intézkedésekkel olyan logikai keretet adnak, amelyek megvalósításával a város területfejlesztési szereplői hosszú távon pozitív irányba tudják megváltoztatni Győr sorsát.

A *modern város - modern gazdaság jövőkép elérése* érdekében a város számára három **specifikus stratégiai cél** fogalmazható meg:

1. A regionális szerepkör megerősítése

A város hosszú idő óta regionális szerepkört tölt be. Győr regionális szerepköre függetlenül a közigazgatási beosztástól mindig is fent fog állni. Kihagyhatatlan tényező, hiszen térszerkezeti adottságai erre predesztinálják a települést.

Kapcsolódó prioritások:

- I. A humán erőforrás fejlesztése
- II. Működő és fejlődő gazdaság
- III. Városi szolgáltatások fejlesztése

2. A versenyképesség megőrzése

Győr az ország hasonló kategóriájú települései közül a legversenyképesebb volt a elmúlt években. Versenyképességét elsősorban a saját tulajdonságainak, földrajzi fekvésének, közlekedési adottságainak és a jelenlévő munkaerő képzettségének köszönhetette. Másik jelentős tényező a letelepedni kívánó ipar jellemzői volt. Olyan cégek telepedtek le Győrben amelyek megfeleltek a világgazdasági trendnek és képesek voltak felszívni a győri és a város vonzáskörzetének munkaerejét.

A közeljövőben azonban a letelepedni szándékozó cégek profílja jelentősen meg fog változni. Ennek oka egyrészt a rendelkezésre álló munkaerő mennyisége és minősége. A munkaerő gyakorlatilag kezd elfogni a térségben, ezért megállt a munkahelyek számának dinamikus növekedése. A rendelkező munkaerőben hiány van a jól képzett szakmunkásokból. A lakosság egyre jelentősebb része szerez felsőfokú képzettséget.

A város gazdaságában jelentős szerkezeti változások mennek végbe. Megszűntek jelentős hagyományos a helyi gazdaságot meghatározó cégek. Az élelmiszeripari cégek szinte teljes mértékben megszűntek és a textilipar is veszített jelentőségéből. A városnak –versenyképességének megőrzéséhez –szükséges új tevékenységek felé nyitnia. Szükséges megalapoznia mind az infrastruktúrát, mind a humán erőforrást, mind pedig a társadalmi fogékonyságot.

Kapcsolódó prioritások:

- I. A humán erőforrás fejlesztése
- II. Működő és fejlődő gazdaság
- III. Városi szolgáltatások fejlesztése

3. A modern városi milliő megteremtése

Ahhoz hogy a város megfelelő versenyképességgel rendelkezzen a „városok harcában”, szükséges a külső környezetét is folyamatosan megújítani. A cégek letelepítését, az azonos kemény infrastrukturális környezetben lévő városok esetében, döntő szerepe van a lágy tényezőknek. Fontos a vezető réteg számára a megfelelő kulturális környezet. A kulturális turizmus területén történő előrelépéshez is szükséges a megfelelő városi környezet kialakítása.

A város jelenleg legégetőbb problémája a közlekedés helyzete. A probléma hármas összetevőjű, előnytelen városi szerkezet, másrészt az infrastrukturális rendszerek kapacitása, harmadrészt pedig a lakossági hozzáállás. A problémát csakis a két utóbbi ok együttes kezelésével lehet megoldani.

A megfelelő környezeti feltételek megteremtéséhez hozzátartozik a környezeti adottságok fejlesztése. A környezet védelme egy olyan horizontális cél, amely minden intézkedést áthat. Ezen túl olyan alprogramok jelennek meg, amelyek a technológiai fejlesztések kiegészítését, a kulturális turizmus fejlesztését alapozzák meg.

Kapcsolódó prioritások:

- I. A humán erőforrás fejlesztése
- III. Városi szolgáltatások fejlesztése
- IV. A környezet védelme

Jövőkép	Győr igazi régióközpontként megteremti az élhető, pezsgő szabadidős és kulturális kínálattal rendelkező modern autonóm várost, a növekedés elősegítése és a versenyképesség megőrzése érdekében. Modern város – modern gazdaság.		
Átfogó cél	Tudatosan tervezett fejlesztésekkel az élhető város megteremtése a magas minőségű szolgáltatásokra, az innovatív erőforrásokra, a jó környezeti állapotra és a helyi sajátosságokra épülő közszolgáltatásokra támaszkodva.		
Specifikus célok	A regionális szerepkör erősítése	A versenyképesség erősítése	A modern városi millió megteremtése

Prioritások	A humán erőforrás fejlesztése	Működő és fejlődő gazdaság	Városi szolgáltatások fejlesztése	A környezet védelme
Beavatkozások	A felsőfokú oktatás és kutatás fejlesztése	A Győr központú technológiai régió létrehozása	Közlekedési helyzet javítása	Környezetbarát technológiák elterjesztése
	Korszerű szak- és felnőttképzés	Üzleti infrastruktúra fejlesztése	Az önkormányzat kapcsolati rendszerének javítása	Barnamezős területek rehabilitációja
	Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	Turisztikai fejlesztések	A fejlődést segítő területhasználat	Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése
	A szabadidő- és versenysport feltételeinek megteremtése	Közlekedés és logisztika	Közszolgáltatások fejlesztése	Épített környezet védelme
	A város kulturális arculatának kialakítása			

5.4 A fejlesztési prioritásrendszer és a befolyásoló tényezők

A 2004. évi településfejlesztési stratégiában megfogalmazott és a 2006. évi gazdasági programban is elfogadott fejlesztési prioritások a következők:

I. prioritás: A humán erőforrás fejlesztése

Indoklás

Győr hosszú távú gazdasági fejlődését és versenyképességét veszélyezteti a rendelkezésre álló humán erőforrás minősége, illetve egyes szegmenseinek mennyisége. Jelenleg folyik a felsőoktatási reformja, amelynek keretein belül olyan szakok megalapítását, illetve fejlesztését kell kezdeményezni, illetve támogatni, amelyek a gazdaság fejlődését és hosszabb távon egy regionális jelentőségű felsőoktatási centrum létrejöttét segítik elő. Meg kell teremteni a gazdaság fejlődését segítő műszaki kutatóintézeteket, laborokat, a kiszolgáló és igazgatási létesítményeket. Ezek a fejlesztések elősegítik, hogy a jelenlegi változás előtti helyzetében a város nemcsak a térség legerősebb gazdaságával rendelkező települése legyen, hanem alkalmassá válhat az európai jelentőségű műszaki kutatásokba, fejlesztésekbe történő bekapcsolódásra. Ezzel megőrzi gazdaságának versenyképességét és biztosítja folyamatos megújulását.

A csökkenő gyermeklétszám mellett a városnak fel kell készülnie a növekedő agglomerációból beáramló oktatási igényekre. Támogatni kell a közoktatás minden szintjét, amellyel Győr az élehető város jövőképét kívánja megvalósítani. Fejlesztetni kell a középiskolákat ahhoz, hogy meg tudják tartani a jelenlegi, országos szintű versenyképességüket.

Ahhoz, hogy a város megfelelően ki tudja szolgálni a gazdaság igényeit, és modernebb ágazatokat is megjelenhessenek szükséges a szakképzés fejlesztése. Szorosabb kapcsolat kiépítése szükséges a vállalatokkal és a munkaerőpiacot meghatározó szervezetekkel. Szükséges a felnőttképzés fejlesztése.

A humán erőforrás fejlesztése nemcsak a képzettség fejlesztését, hanem a lakosság egészségügyi állapotának fejlesztését is jelenti. A város lakossága folyamatosan elöregszik, csökken a fiatalok száma. A városban élő gyermekek fokozott veszélynek vannak kitéve, illetve a folyamatosan szlömösödő városrészek nagy az elkallódás veszélye. Győrnek fel kell készülnie a növekvő arányú idősebb lakosság egészségügyi igényeinek kiszolgálására. A modern gyáripár egyik káros hatása a munkák monotonitásból, illetve a hajszolt menedzsment életmódjából következő általános és szellemi amortizáció. A felépült termálfürdő lehetőséget nyújt a gyógy és wellness turizmus kiterjesztésére, amelynek egészségügyi vonzatai is vannak. A központi szerepkör megőrzéséhez erősíteni kell a kulturális rendezvények rendezési körülményeit.

Általános célok:

- Minőségi képzés fejlesztése, új irányok a középiskolai szakképzésben, átképzésben, felsőoktatásban elsősorban a műszaki és alkalmazott tudományok területén (mérnöki, informatikai, fizikus stb.);
- Tudatos képzés, a várost meghatározó két felsőoktatási intézmény piaci viszonyoknak megfelelő speciális végzettségeket biztosítson: munkaerő a modern üzleti szolgáltatásokat végző cégek számára;
- A jelenlegi egyetemi központokhoz (Szeged, Debrecen, Pécs, Miskolc és Veszprém) hasonló arányban szükséges növelni a minősített oktatók és kutatók számát;
- Campus jellegű sokkarú felsőoktatási központ létrehozása, ahol szinte minden tudományterület képviselteti magát, széles kínálattal és meghatározó K+F kínálattal és háttérlehetőségekkel (könyvtár, konferenciaközpont, kollégiumok stb.);
- A piaci szereplőket segítő felnőttképzés támogatása;

- A közép és felsőoktatási intézmények és a gazdasági szervezetek együttműködésének javítása;
- Bécs-Pozsony-Győr kapcsolatok elmélyítése a képzés, művészetek és kutatás-fejlesztés területén;
- Képzési és oktatási együttműködések és kapcsolatok ne csak a statisztikai kistérség és régió, hanem a város teljes gazdasági vonzáskörzetére terjedjenek ki;
- A műszaki kutatás-fejlesztés infrastrukturális szükségleteinek biztosítása (kutatólaboratóriumok, műszerek);
- Akkreditált szakképzési rendszer fokozott támogatása;
- Alulképzettség csökkentése a városi lakosság körében;
- A lakosság térségi kötődésének erősítése (helytörténet, helyi kultúra, hagyományok);
- A város kulturális központtá fejlesztése (kiállítóközpontok, galériák, fesztiválok-rendezvények);
- Találkozások városa image erősítése;
- Turisztikai képzési központ.

Hosszú távú hatások:

- A város gazdasága átstrukturálódik, nő a szolgáltatásban dolgozók száma és aránya;
- A jelenlévő feldolgozóipari kvalifikáltabb tevékenységet végez;
- Szorosabb kapcsolat jön létre a felsőfokú képzés és a gazdaság között. Növekszik az egyetemi szakok száma;
- A Széchenyi Egyetem bázisán a gazdaságot segítő kutatóintézetek és laborok jönnek létre;
- Speciális szakok jönnek létre a logisztika, a környezetvédelem és a turizmus területén;
- Megtörténik a közoktatási intézmények felújítása;
- A szak- és a felnőttképzési intézmények a gazdaság igényeinek megfelelő minőségű és számú tanulót képeznek;
- A lakosság egészségügyi állapota javul, csökken a fiatalok bűnözési aránya.

Indikátorok:

Indikátor	Mértékegység	Forrás
A lakosság és a munkavállalók képzettségi szintjének növekedése	%, fő	KSH, oktatási intézmények
A munkanélküliségi szint megtartása bővülő munkaerőpiac mellett	százalék, fő	KSH
Letelepedett cégek számának növekedése	db	KSH
A K+F tudást hasznosító cégek arányának növekedése.	%	Saját felmérés
A megye egy főre jutó GDP-jének növekedése	GDP/fő	KSH
A lakosság átlagéletkora	év	KSH
A lakosság egészségi állapotának javulása	%	egészségügy intézmények

II. Prioritás: Működő és fejlődő gazdaság

Indoklás:

Győr város az egyik legstabilabban működő gazdasággal rendelkezik a jelenlegi magyarországi megyei jogú városok közül. A klasszikus iparágak válságát nagyobb megrázkódás nélkül vészelte át. Azonban a város életét jelentős mértékben meghatározó összeszerelő-feldolgozóiparra hosszú távon nem alapozható a város gazdasága. Egyrészt az iparág túlságosan érzékeny a világgazdaságban bekövetkező változásokra, és emiatt sérülékeny. Másrészt a letelepedést elősegítő kemény telepítő tényezőkkel már más városok is rendelkeznek.

Ennek ellensúlyozása miatt a feldolgozóipar mellett támogatni kell más, magasabb hozzáadott értéket képviselő tevékenységi formák fejlődését és megletelepedést. Ennek a folyamatnak már vannak biztató jelei egyes vállalatoknál, de általánossá kell tenni az ilyen cégek letelepedését. Ezt olyan vállalkozásbarát környezettel lehet elérni, amely a várost vonzóvá teszi a letelepedni kívánók részére. Ennek feltétele a K+F intézmények letelepítése, az üzleti infrastruktúrát jelentő szolgáltatások megjelenésének ösztönzése. Fontos, hogy a város biztosítani tudjon megfelelő telephelyeket a letelepedni kívánó vállalkozásoknak. Szintén támogatni kell a szolgáltatások nagyobb volumenű elterjedését.

A várost adottságai alkalmassá teszik a turizmus fejlesztésére. Ezt az adottságot bővíteni kell, hiszen a kínálat szélesíthető, illetve a városban idegenforgalmi képzés található. A szállodai szállásférőhelyek száma elegendő, azonban alacsony a minőségi szállásférőhelyek száma és a komplex szolgáltatást nyújtó, nagy befogadóképességű intézmények száma.

A város adottságai jók a logisztikai szolgáltatások nyújtásához. Az úthálózat a teljes Északnyugat-Dunántúlra kiterjed, a város rendelkezik közlekedési felsőoktatással, vasúti fővonallal, autópályával, kikötővel, illetve a közelben reptér található.

Általános célok:

- Egyetemi központ létrehozása, erőteljes műszaki-gazdasági irányultsággal, transzfer és K+F intézményekkel;
- A gazdasági életet támogató szervezetek létrejöttének támogatása;
- A város idegenforgalmának megtöbbszörözése, a vendégéjszakák számának növelése;
- Győr központú technológiai régió létrehozása (az ipar, a tudományos élet, a kultúra és az államigazgatás képviselői együtt működnek közre az innovációs fejlesztésekben);
- Bécs-Pozsony-Győr együttműködés a gazdaság területén;
- Győr hagyományos gazdasági kapcsolatainak erősítése;
- Tudás igényes iparágak megjelenésének ösztönzése (elektronika, számítástechnika, környezetvédelmi ipar);
- Logisztikai iparágak fejlesztése a regionális szerepkörű kikötőn és a vasúti és közúti közlekedés csomópont bázisán;
- Modern gazdasági szolgáltatások (innovációs központok, klaszterek, tervező irodák, tanácsadó cégek, piackutatás, marketingszolgáltatás stb....) a regionális vonzáskörzet egész területére;
- Kapcsolatépítés a vállalkozások és az önkormányzat között (egyablakos ügyintézés, e-önkormányzat);
- KKV-k kiemelt segítése (támogatások, információk hozzáférési lehetősége, pályázatokra ösztönzés);
- Turisztikai vonzerők fejlesztése és térségi összekapcsolása;
- Gazdaságélénkítő hatású, regionális méretű infrastruktúra fejlesztése.

Hosszú távú hatások:

- A város foglalkoztatási szerkezetének átstrukturálódása;
- KKV-k nagyobb arányú jelenléte;

- A kulturális és vendéglátó-ipari szolgáltatások arányának és számának növekedése;
- Közlekedési adottságok javulása;
- A környezeti szennyező elemek csökkenése;
- A város a nemzetközi turizmus célpontjává válik;
- A város logisztikai központ lesz, számos logisztikai vállalkozás telephelye.

Indikátorok:

Indikátor	Mértékegység	Forrás
A megye egy főre jutó GDP-jének növekedése	GDP/fő	KSH
A vállalkozások termelékenységének növekedése	Ft és euró, %	KSH
A városból származó szabadalmak száma	db	Szabadalmi Hivatal
A szezonális csökkenése	%	KSH
A turisztikában és az ahhoz kötődő ágazatokban a foglalkoztatás növekedése	Fő, %	KSH
Az idegenforgalmi adó növekedése	%	Polgármesteri Hivatal
A városi és a térségi KKV beszállítások volumen-növekedése	db,%	Felmérés
Az iparhoz kötődő kutatás-fejlesztés ráfordítása	Ft és €, %	Felmérés
A vállalatok elégedettsége a helybeli szolgáltatásokkal	%	Felmérés
A vállalatok helyben maradási aránya	%	KSH
A város elérhetőségének javulása	perc a nagyobb városokból	Felmérés
A levegőszennyezés csökkenése a főbb szennyezők szerint	%	Környezetvédelmi Felügyelőség

III. Prioritás: Városi szolgáltatások fejlesztése

Indoklás:

Magyarország öt jelentős regionális funkciót ellátó települése közül Győr az Nyugat-Dunántúl központja. Ennek a központi szerepnek köszönhetően előnyöket élvez, de ez a szerep számos feladatot is ró a városra. Győrnek mind saját lakossága, mind környezete (régió, megye, agglomeráció) irányában szolgáltatási jellegű tevékenységeket kell ellátnia. Ehhez a feladathoz számos fejlesztésre van szükség. Mint az Nyugat-Dunántúl központja regionális nagyságrendű intézményeknek kell helyet biztosítania. Mind belső közlekedési rendszerének, mind a regionális kapcsolatot biztosító utak kapacitásának alkalmasnak kell lennie erre a feladatra.

Az önkormányzatnak javítani kell kapcsolatrendszerét. Ez jelenti egyrészt a modern ügyfélszolgálati rendszerek bevezetését, másrészt a hagyományos médiákon történő információszolgáltatás javítását. A helybeli vállalkozók szerint jelentősen javítani kell az önkormányzat és a gazdasági szféra kapcsolatrendszerét. A szűkös kormányzati források megszerzése érdekében fejleszteni kell a lobbitevékenységet.

Győrnek minden lehetőséget meg kell ragadnia, hogy további regionális funkciókat (államigazgatási, ágazati, gazdasági) ellátó szervezetek telepedjenek le a városban. Ehhez rendelkeznie kell iroda, illetve telephelytartalékkal és megfelelő szabályozási környezettel.

A város lakossága számos olyan szolgáltatást igényel, amely Győr mindennapi működéséhez folyamatosan fejleszteni kell. A tömegközlekedés folyamat ellátása, a hírközlési rendszerek fejlesztése, parkok tisztaságának megőrzése és újítása, valamint a szemétszállítás is ilyen feladat.

A lakásszükségletek megfelelő színvonalú kielégítése jelentős önkormányzati feladat, azonban a város elsősorban az egyéni tenni akarást támogassa, nyújtson segítséget azoknak, akik próbálnak lépni problémáik megoldásában. A lakáspolitikát kapcsolódjon a város szociális elképzeléseihez. Fontos területe a városi szolgáltatásoknak a köztisztaság és bűnmegelőzés, melyre 2003-ban külön koncepciót dolgozott ki a város.

Általános célok:

- Győr külső és belső PR tevékenységének javítása, különös tekintettel az e-hivatal bevezetésére;
- A regionális szerepkört biztosító szervezetek megtelepedésének biztosítása;
- A fejlődést gátló közlekedési helyzet javítása és a logisztikai központ szerephez szükséges, a nagyobb térségi infrastruktúrákat összekapcsoló közlekedési infrastruktúra kiépítése;
- Automatizált tömegközlekedési irányítási rendszer;
- Parkolási helyzet javítása;
- Belváros környéki parkolóházak építése;
- Sziget és Révfalu városrészeket összekötő híd;
- Győr-Pér repülőtér és kapcsolódó infrastruktúrák fejlesztése;
- Állami kompetenciába tartozó közlekedési fejlesztések szorgalmazása:
 - o M81 - Új Vámosszabadi híd - Keleti elkerülő
 - o Győr - Gönyű RO-RO kikötő iparvágány építése
 - o Győr - Pápa - Celldömök vasútvonal
 - o 81-es út bevezető szakaszának II. üteme
 - o 82 – es út új bevezető szakasza Kismegyertől a 82. sz. és 83.sz. főút csomópontjáig
 - o M85-ös út fejlesztése Csornáig
 - o 1-es sz. főút Győr északi elkerülő szakasza
 - o 14-es főút korrekciója
 - o Mosoni-Duna hajózhatóvá tétele Győr-Gönyű között
- Terület biztosítása a regionális intézményhálózat fejlesztéséhez és az új iparágak igényeihez;
- Az egyetemi campus továbbfejlesztése;
- Az e-közigazgatás kiterjesztése;
- A magasan képzett tudás és versenyképes ágazatok letelepítését elősegítő városi közeg biztosítása;
- Modern tömegközlekedési eszközök megjelenése;
- Autómentes övezetek, gyalogos és kerékpárzónák, parkolóházak a belváros körül kialakítása;
- A lakótelepek élhetőbbé tétele;
- A jóléti rendszer fejlesztése és az egészségügyi projektek támogatása;
- Önkormányzati ellenőrzés alatt álló, jól szervezett közszolgáltatások;
- Interaktív lakossági tájékoztatás, a "városlakó, mint partner program keretében" új médiumok alapítása;
- Integrált kommunikáció/városmarketing moduláris rendszerének kidolgozása;
- Tematikus vonzerőtérkép kialakítása és folyamatos karbantartása;
- Agglomerációs együttműködés elmélyítése a területfejlesztés és szolgáltatások irányában;
- A város fejlessze kapcsolati tőkét és lobby-tevékenységét a fent felsoroltak megvalósításának érdekében.

Hosszú távú hatások:

- Megnövekedik a város államigazgatási szerepe;
- Növekszik a letelepedő szolgáltatási jellegű vállalkozások száma;
- Javul a város elérhetősége;
- Növekednek az agglomerációs kapcsolatok;
- Javul a lakossági tájékoztatás és ügyintézés;
- Javul a kommunikáció a gazdasági szereplőkkel;
- A város több fejlesztési forrást tud allokálni;
- A város, az agglomeráció és a régió lakossága elégedett a közszolgáltatásokkal.

Hatásindikátorok:

Indikátor	Mérték-egység	Forrás
A város elérési idejének csökkenése az agglomerációból	perc	Felmérés
Az agglomerációból bejárók személygépkocsi használatának csökkenése	%	Közlekedési Felügyelet
A levegőszennyezettség csökkentése a fontosabb szennyezők szerint	%	Környezetvédelmi Felügyelőség
Állami és költségvetési forrásból megvalósított beruházások aránya	%	Polgármesteri Hivatal
Külföldi turisták számának növekedése	%	KSH
A lakosság elégedettsége a szolgáltatásokkal	%	Felmérés

IV. Prioritás: A környezet védelme**Indoklás:**

Győr kivételes természeti környezetben fekszik. Az ország két nagytájának és számos kistájának találkozásában, több folyó találkozási pontjában. Ezen adottságok védelme és a jövő nemzedékeinek tartozó felelősség, valamint a fejlesztések tudatos átgondolása indokolja a prioritás szükségességét.

Az „élhető város” a stratégia központi eleme, a három előző prioritást is áthatja, de legmarkánsabban a környezet védelménél jelenik meg. A környezetvédelem az egészség hosszú távon való fenntartásához nélkülözhetetlen feltétel.

Fontos, hogy a gazdasági fejlesztések döntéshozatalánál a környezetvédelem is szempont legyen. Tudatosítani kell a lakosságban a környezeti értékek fontosságát és védelmét. El kell érni, hogy mindenki tartsa rendben saját környezetét, és vigyázzon a közösségi értékekre. Ezért fontos, hogy csakis olyan vállalkozások telepedjenek meg a városban, amelyek messzemenőig figyelembe veszik a környezetvédelmi előírásokat. A városnak, mint technológiai központnak fontos lenne a környezetvédelmi technológia kutatásának támogatása. A felhasználás területén támogatni kell a megújuló energiák használatát. Preferálni kell a közlekedésben a tömegközlekedést és a kerékpár használatát.

Győr területén számos barnamezős övezet található, amelyek jelenleg még kihasználatlanok, és elhanyagoltak. Ezek hasznosítása vagy karbantartása nem megoldott. A város terei elhanyagoltak, a virágosítási programot nem követte a parkok és utcák felújítása. A köztereken a fák elöregedettek, a játszóterek lepusztultak és balesetveszélyesek. Ennek oka a felújítás elmaradása mellett a lakossági hozzáállás, rombolás is. Számos közösségi tér (Belváros: pl. Széchenyi-, Dunakapu-, Bécsi kapu tér, Gyárváros: Mátyás tér, külvárosok terei stb...) felújítása várat magára. A jelenlegi terek a szervezett

programok kivételével nem töltik be közösségi szerepüket, hanem funkcionalista módon csupán az utcák találkozásául szolgálnak.

Győr városa a nyolcvanas-kilencvenes években élen járt építészeti emlékeinek megőrzésében. A város jelenlegi attraktivitását és arculatát jelentősen meghatározta ez a felújítási hullám, amit folytatni kell.

Általános célok:

- Környezetkímélő iparágak letelepítése;
- Környezetbarát tudat erősítése a lakosság és a gazdasági szereplők körében;
- Szelektív hulladékgazdálkodás, regionális hulladékgazdálkodási központ;
- Barnamezős területek rehabilitációja;
- Megújuló energiaforrások használatának bevezetése;
- Parkosított területek, folyópartok megújítása, Mosoni-Duna vízszintjének duzzasztása;
- Környezetbarát közlekedés fejlesztése;
- Az épített környezet kiemelt védelme

Hosszú távú hatások:

- Kibocsátott szennyezések csökkenése;
- Környezetvédelmi kutatási eredmények számának növekedése;
- A lakosság egészségügyi állapotának javulása;
- Turisták számának növekedése

Hatásindikátorok:

Indikátor	Mértékegység	Forrás
A légszennyezés csökkenése a No ₂ , Co, és ülepedő por és a pollenek tekintetében	Csökkenés %-ban	Környezetvédelmi Felügyelőség
Felújított utcák, terek, épületek száma	m ² , db	Városépítési Iroda
Turisták száma	fő	KSH
Foglalkoztatás (újonnan létrejövő és megőrzött állások)	Abszolút szám és az összes állás százalékában (nemek aránya)	Munkaügyi Központ
Környezetvédelmi szabadalmak száma	db	Szabadalmi Hivatal
Lakosság együttműködése a szelektív szemétyűjtésben	%	Szolgáltató
Az újrahasznosított szemét volumenének növekedése	%	Szolgáltató
Személygépkocsi forgalom csökkenése	%	Közútkezelő
Lakosság elégedettsége a városkép tekintetében	%	Felmérés

A jövőkép elérését szolgáló beavatkozásokat az **alábbi tényezők** befolyásolják:

1. *A város nagysága, lakosság száma*

Győr kisebb mint a másik öt nagy régióközpont: Budapest, Pécs, Szeged, Debrecen, Miskolc.

Ez érezhetően hátrány; a nagyobb lakosságszám nagyobb vásárlóerő, nagyobb forgalom; nagyobb vonzerő multinacionális cégek számára.

A növekedéshez két tényező szükséges:

- a./ Munkahelyek. Mindent meg kell tenni a munkahelyek számának növekedése, cégek idetelepítése érdekében.
- b./ Itt letelepedni vágyó népesség, családok. Itt ki kell térni arra, hogy ez akkor is lehet reális célkitűzés, ha a magyarországi népesség fogy, hiszen a népesség városokba költözése folyamatos. (Ha abból indulunk ki, hogy az USA földművelése, állattenyésztése a lakosság kevesebb, mint 5 %-ának ad munkát, akkor a városok növekedésének Magyarországon még elég jelentős belső tartaléka van.) Másrészt az is nyilvánvaló, hogy bizonyos határon túl a népességfogyás sem megengedhető. Rá lesz Magyarország is kényszerülve, hogy bevándorló népességet fogadjon, elviseljen.
2. *A sűrűn lakott, minél kisebb területet elfoglaló város létrehozása*
 A fenntartható fejlődés szempontjából nyilvánvalóan az a kedvezőbb, ha az emberiség minél nagyobb sűrűségben, minél kisebb területet elfoglalva él; minél több a természeti környezet, minél kevesebb az épített.
 A város fenntartása is nyilvánvalóan annál gazdaságosabb, minél kevésbé olajfolt szerűen szétterülő.
3. *Idegenforgalom növelése*
 Az idegenforgalom napjainkban komoly bevételi forrás lehet.
 Ennek igazolására elég összevetni, hogy magasabb ipari színvonallal rendelkező, sok multit felmutatni tudó Svédország egy főre eső nemzeti jövedelme alacsonyabb, mint a jószerint idegenforgalmából élő Ausztriáé.
 Ugyanakkor az is látható, hogy ezen a területen nagyon nagy a verseny; az olcsó repülés lehetősége megsokszorozta a választható célpontokat a turisták számára.
- Ebben a kiélezett versenyben a stratégiai célok:
- a történelmi belváros további rehabilitációja
 - a belváros kiterjesztése, a többi városrészrel a jelenleginél jobb összekapcsolása
 - szálláshelyek, vendéglátóhelyek fejlesztése
 - kulturális események kínálatának bővítése
 - termál-wellnes turizmus bővítését szolgáló fejlesztések
4. *Kulturális élet bővítése, színesebb tétele*
 A kultúra terén három országosan is elismert tényezőre lehet építeni
- Győri Balett,
 - Mediawave,
 - Huszadik századi képzőművészeti gyűjtemények,
- Mindhárom tényező vonatkozásában fejlesztés szükséges.
- Egyértelműen látható ugyanakkor, hogy a kulturális élet azokban a városokban magas színvonalú, ahol egyetemi bölcsész kar működik, művészeti képzés van, ahol jelentős létszámú humán értelmiség él illetve tanul.
- Mindent el kell tehát követni a bölcsészeti illetve művészeti irányú képzések fejlesztésére.
- Ez annál is fontosabb, mert egész Európa jövője a múltjára építhető, azokra az értékekre, amelyeket az elmúlt évezred hozott létre, arra a kultúrára, mely csak itt van jelen.

Az ipari termelés területén nem valószínű, hogy hosszútávon Európa nyertes lesz.

5. *Sport, szabadidő kínálat bővítése*

Az európai élet (szemben pl. a kínaival) egyre nagyobb jelentőséggel a szabadidő színes eltölthetőségének megszervezéséről szól.

Fejlesztések szükségesek mint a versenysportok, mint a tömegsport területén.

Ez részben átfedésben van az idegenforgalom növelése célkitűzéssel, de jelentős mértékben szolgálja azt a célkitűzést is, hogy jó legyen Győrben élni, hogy vonzó legyen a város ide telepedni szándékozók számára.

Ehhez szükséges:

- egyrészt olyan létesítmények építése, melyek nagy vonzerejű nemzetközi sportrendezvények megtartása (európai-, világbajnokságok) alkalmasak, és melyek nagy létszámú nézőt vonzanak (ez is szabadidős kínálat)
- másrészt olyan létesítmények létrehozása, melyek szabadidő eltöltését, de egyben az egészséges életmódot is szolgálják (lovagló területek, golfpályák, kocogó pályák, horgász területek, szabad strandok).

I. prioritás: A humán erőforrás fejlesztése			II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság			III. prioritás: Városi szolgáltatások fejlesztése			IV. prioritás: A környezet védelme		
I./1. Intézkedés: A felsőfokú oktatás és kutatás fejlesztése			II./1. Intézkedés: A Győr központú technológiai régió létrehozása			III./1. Intézkedés: Közlekedési helyzet javítása			IV./1. Intézkedés: Környezetbarát technológiák elterjesztése		
I./1./1. A regionális egyetemi központ kiszolgáló létesítményeinek megépítése	I./1./2. Az oktatói és kutatói állomány minőségi fejlesztése, a hallgatók elhelyezkedési esélyének javítása	I./1./3. A egyetemi karok szélesítése	II./1./1. A műszaki egyetem bázisán történő fejlesztések támogatása	II./1./2. Az együttműködés szervezése a rendszer elemei között	II./1./3. Humánmenedzsment	III./1./1. Települések és településrészek kapcsolatát biztosító tömegközlekedési infrastruktúra és a kapcsolódó kiszolgáló létesítmények kiépítése	III./1./2. Környezetbarát közlekedés háttér infrastruktúrájának növelése és marketingje a városi lakosság körében	III./1./3. Belső közlekedési infrastruktúrák kialakítása	IV./1./1. ÖkoBusiness Plan megvalósítás	IV./1./2. Oktatás, kutatás és minta projektek megvalósítása	
I./2. Intézkedés: Korszerű szak- és felnőttképzés			II./2. Intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése			III./2. Intézkedés: Az önkormányzat kapcsolati rendszerének javítása			IV./2. Intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja		
I./2./1. Térségi munkaerőpiaci előrejelző rendszer megvalósítása	I./2./2. Középiskolai és felnőttképző intézmények fejlesztése	II./2./1. Szükségletek felmérése, tanácsadói kataszter létrehozása, meglévő adatbázisok összekapcsolása	II./2./2. Szabadidő-szórakozó negyed létrehozása	II./2./3. Szolgáltató irodaházak kialakítása	III./2./1. „Az Intelligens Győr Város Stratégiai és Operatív Program” megvalósítása	III./2./2. A város nemzetközi és térségi kapcsolatainak szélesítése	III./2./3. A város érdekvégyesítő tevékenységének javítása	IV./2./1. A barnamezős területek hasznosításának előkészítése	IV./2./2. Állagóvás, értékesítés segítése		
I./3. Intézkedés: Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése			II./3. Intézkedés: Turisztikai fejlesztések			III./3. Intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat			IV./3. Intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése		
I./3./1. Szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények fejlesztése	I./3./2. Egészségfejlesztés, egészségügyi intézmények fejlesztése	II./3./1. Együttműködés, közös marketing oktatás-képzés és tájékoztatás	II./3./2. Turisztikai infrastrukturális fejlesztések	II./3./3. Fesztiválok, vásárok, konferenciák	III./3./1. A területhasznosítás és a gazdasági érdekek összehangolása	III./3./2. Területbiztosítás a közösségi célú intézmények számára	III./3./3. Területbiztosítás lakásigények kielégítésére	IV./3./1. Zöldterületek és folyópartok felújítása, karbantartása és fejlesztése	IV./3./2. Mosoni-Duna vízszintjének szabályozása, rehabilitációja		
I./4. Intézkedés: Az szabadidő- és versenysport feltételeinek fejlesztése			II./4. Intézkedés: Közlekedés és logisztika			III./4. Intézkedés: Közszolgáltatások fejlesztése			IV./4. Intézkedés: Épített környezet védelme		
I./4./1. A város fiatal-jainak bevonása a szabadidős sport-életbe	I./4./2. Szabadidős sport-létesítmények építése	I./4./3. Versenysport létesítmények építése	II./4./1. A város elérhetőségét javító beruházások kiépülése	II./4./2. Oktatás-képzés; kutatás-fejlesztés; szervezés	III./4./1. Infrastrukturális hálózatfejlesztések és korszerűsítések	III./4./2. Együttműködés a közszolgáltatásban	IV./4./1. Városrész-rehabilitációs programok beindítása	IV./4./2. Panelépületek felújítása	IV./4./3. Történelmi terek megújítása		
I./5. Intézkedés: A város kulturális arcának kialakítása											

5.5 Város-városrész szintű célhierarchia

Fentebb sorolt fejlesztési irányokat szükséges az egyes városrészek szintjéhez rendelni, hogy a 7-8 éves tematikus célok is a városrészekre kitűzött területi célok egymással szoros kölcsönhatást érjenek el a megvalósuló fejlesztések révén. Láthatóan az egyes városrészek fejlesztési elképzelései eltérő fejlődési pályát írhatnak le, hiszen más és más igénnyel bírnak ezen településszerkezet mentén. Az egyes városrészek társadalmi-gazdasági tényezői is befolyással bírnak az adott területen elérni kívánt célokra.

Az egyes városrészek fejlesztésénél az alapelvek a következők:

- A fejlesztési céljai alapvetően rövidtávra (2-3 év) szólnak, amellet, hogy a helyzetelemzésben felvett infrastrukturális problémák kezelése alapvetően túlnyúlnak ezen az időkereten;
- jellemzően önálló életet is élő decentrumokról is szó van, melyben a meglévő funkciók megtartásával számolnak az ottélők, továbbá a hiányzó funkciókra a városrészi Helyzetelemzés rá is mutat;
- a vegyes területhasználat a kifejezetten gazdasági célterületeken (pl. Ipari Park) irreleváns;
- a szegregátumok elkerülése végett a város az egyes városrészekre nem tesz javaslatot lakosságcsoportok jelenlétére és demográfiai szempontból sem szerencsés a célcsoportok elhatárolása, a város törekszik a társadalmi különbségek csökkentésére, a szociális problémák kezelésére az Antiszegregációs Tervben megfogalmazottak szerint jár el, melyet az egész város egészére érvényesnek tekint;
- a városrészi helyzetelemzések igyekeznek választ adni az adott területen belüli elérhetőségekre, megközelíthetőségekre, közösségi célú terület hasznosítására, ezek jelen fejezetben már fejlesztési céllal jelennek meg
- a célrendszer kialakításánál különös figyelmet kapott, hogy ne alakuljanak ki zárványok a város területén
- a városrészek funkcióellátottsága főként az akcióterületi lehatároláskor lett figyelembe véve, a párhuzamosságok elkerülése végett az akcióterületek „túlnyúlása” az egyes városrészi határokon ennek lehetőségét támogatták
- az egyes városrészek egymáshoz való viszonyát, a fejlesztési céljaiknak meghatározását nagyban meghatározza a városon belüli, egymáshoz képest való földrajzi fekvés is.

A jobb áttekinthetőség kedvéért a város és városrészek céljainak koherenciája az alábbi módon kerül bemutatásra (a nyilakkal jelölés nem követhető):

<i>Jövőkép</i>	Győr igazi régióközpontként megteremti az élhető, pezsgő szabadidős és kulturális kínálattal rendelkező modern autonóm várost, a növekedés elősegítése és a versenyképesség megőrzése érdekében. Modern város – modern gazdaság.		
<i>Átfogó cél</i>	Tudatosan tervezett fejlesztésekkel az élhető város megteremtése a magas minőségű szolgáltatásokra, az innovatív erőforrásokra, a jó környezeti állapotra és a helyi sajátosságokra épülő közszolgáltatásokra támaszkodva.		
<i>Specifikus célok</i>	A regionális szerepkör erősítése	A versenyképesség erősítése	A modern városi milliő megteremtése
<i>Városrész szintű stratégiai célok</i>			
Bácsa	Város-, városrészi kapcsolatot erősítő úthálózat fejlesztés. Környezet- és vízbázis védelmét fokozottabban biztosító intézkedések, környezetet zavaró, szennyező források folyamatos felülvizsgálata. Településrész központ fejlesztése.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz			x
Kisbácsa	Önálló, komplex városrész-központ kialakítása. Csapadékvíz elvezetési hiányosságok felszámolása.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x		x
Sárás	Szorító infrastruktúrális problémák /közmű hiány, felszíni vízelvezetés hiányosságai/ kiküszöbölése.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x		x
Révfa	Híd Sziget felé. Egyetemi tudásközpont fejlesztés. Bácsai út menti lakóterület és ellátás fejlesztés.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x	x	x
Pinnyéd	Közlekedési-, tömegközlekedési kapcsolatok javítása. Zöldövezeti jelleg megtartása, megerősítése: sport-szabadidős – pihenő jellegű fejlesztések. Humán infrastruktúra ellátás fejlesztése.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x		x
Sziget	Híd Révfa felé. Komplex városrész rehabilitáció, városrész központ kialakítás barnamezős rehabilitációkkal /Tejgyár, Növényolajgyár, Kecszygyár/. Turisztikai központ-Fürdő központ fejlesztés.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x	x	x
Újváros	Komplex, teljes városrészt átfogó /több ütemű/ funkció bővítő-, kulturális-, szociális-, városközponti jellegű rehabilitáció—a kulturális és építészeti örökségvédelem kiemelt figyelembevételével.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x	x	x
Belváros	A történelmi városrész-rehabilitáció teljessé tétele, funkció bővítő folytatása, „új paradigmák” szerinti /közlekedési		

	tehermentesítés, vonzerő növelés, élhetőség javítása/ kiterjesztése.			
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x		x	
Gyárváros	A kiemelten védendő, műemléki környezet és fontos tereinek autentikus fenntartó jellegű fejlesztése. Kiskút sport-, szabadidős-, rekreációs park fejlesztése. Forgalmi /teher-, és átmenő forgalom csökkentés/ tehermentesítés.			
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x	x	x	
Városrét	Átfogó „barnamezős” /RÁBA - gyár, Szeszgyár, stb/ rehabilitációval Belvároshoz kapcsolódó új, modern, komplex városrész kiépítése.			
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz		x	x	x
Likócs	Kerékpáros és tömegközlekedési kapcsolatok javítása. Régészeti-, természetvédelmi-, zöldterületi-, a Duna közelségére (is) építő kifejezetten kertvárosias fejlesztések.			
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz			x	x
Nádorváros	A történelmi városrész karakterét, értékeit megvédő-megújító, a belvárosi és egyéb városrészekhez való kapcsolatot erősítő és/de a városrész urbanisztikai terhelését nem növelő fejlesztések /felújítások, rehabilitációk, beruházások/.			
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz		x	x	
Adyváros	Lakótelepi /műszaki-, funkcionális-, szociális/ rehabilitáció. Intézményhálózati rehabilitáció. Sport szabadidő /Barátság-park/ kulturális alközpont fejlesztés.			
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz			x	x
Marcalváros I.	Lakótelepi problémák rehabilitációs felszámolása. Parkolási problémák megoldása. Ellátási-, oktatási-, kulturális alközpont fejlesztések.			
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x		x	x
Marcalváros II.	Holt-Marcal tó /Rabkerti böge/ és környezetének /”Kis-erdő”, hulladék lerakó domb, stb/ fokozottan zöldterületi jellegű, környezetvédelmi /kotrás, rekultiváció/ sport, szabadidős, rekreációs célú fejlesztései			
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x		x	x
Jancsifalu	A közlekedési problémák megoldásával /forgalomtechnika, csomópontok, forgalom csökkentés/, ipari területek korszerűsítésével /Graboplast/, felújításokkal /ipari rehabilitációk/ a városrész terhelésének csökkentése, élhetőségének javítása, gazdasági tevékenységeinek modernizálása.			
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz		x	x	

Szabadhegy	Lakosság megtartó, lakosságszám növelő, élhetően intenzív lakóterületi-, lakás építési-, lakóutca fejlesztések.. Panoráma út kiépítés. Kulturális alközpont/-ok/ megtartó-, megőrző-, bővülő fejlesztései.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x		x
Kismegyer	Lakó-, és kulturális funkciók bővítése, elsősorban a Panoráma út kiépítésével, a rét /csatátér/ történelmi értékeinek kihasználásával és egyéb út-, és alközponti fejlesztésekkel.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x	x	x
Győrszentiván	Lakosság helybentartó intézményi-, alközponti fejlesztések. Lakóutca, és közlekedési fejlesztések. Ipari-, gazdasági-, szolgáltató funkciók lakosság nyugalmát nem zavaró megoldású fejlesztése-„mini” ipari park/-ok/.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x		x
Ménfőcsanak	A három településrész önálló karakterét (is) megőrző kulturális-, igazgatási alközpont fejlesztés/-ek/. Kontrollált /keretek közt tartott/ lakóterületi fejlesztések. Úthálózati fejlesztések: kapacitás bővítés baleseti veszélyforrások csökkentésével— csomópont fejlesztések.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x		x
Gyirmót	A falusias jelleg és a környezeti értékek fokozott védelmének figyelembevételével történő élhetőségi-korszerűsítési intézkedések: közösségi léletterek, oktatási-, kulturális-, szociális funkciók javítása.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x		x
Ipari Park	A még lehetséges fejlesztési területek kihasználása és a cserélődésekből következő funkcióváltások, újrahasznosítások kérdésének kezelése.		
Kapcsolódás a városi szintű célokhoz	x	x	

5.6 A stratégia illeszkedése a meglévő fejlesztési dokumentumokhoz

Miután az IVS számára alapdokumentum Győr város településfejlesztési stratégiája, ezért mindenképpen szükséges volt az egyes fejlesztési célokat az adott prioritásrendszer viszonylatában is áttekinteni.

Az egyes azonosított városrészen belüli akciók megvalósíthatóságát befolyásolják – az esetlegesen rendelkezésre álló pénzügyi, jogi feltételeken túl – azok a közösségi érdekek, melyek mentén egy-egy fejlesztési igény megfogalmazódik. Hiszen egy tervezett beruházás társadalmi elfogadottságát kell először megteremteni ahhoz, hogy későbbiekben az elvárt erkölcsi és gazdasági hasznot is „hozza”. A beruházások számára a társadalmi-gazdasági-környezeti fenntarthatóságot kell figyelemmel kíséreni, melyek már az egyes projekttervezések során is előtérbe kerülnek. Amennyiben egy-egy pályázat révén kívánnak egy-egy projekt megvalósításához pénzügyi eszközt rendelni, még szigorúbb szempontok azok, melyeknek megfelelni szükséges.

5.6.1 Összhang a településfejlesztési koncepcióval

Az IVS, illetve a megfogalmazott fejlesztések számára a jelenleg Győr számára elfogadott fejlesztési program egyértelmű iránymutatás ad.

A stratégia négyes prioritásrendszerét tekintve az **IVS számára a IV. prioritás: a környezet védelme kiemelten fontos**, hiszen jórészt ilyen típusú akciók fogalmazódtak meg:

- **IV/2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja**
- **IV/3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése**
- **IV/4. Épített környezet védelme**

A **III. prioritás: Városi szolgáltatások fejlesztése** prioritás alatt az egyes alintézkedések közvetetten az IVS által kezelendő területek, valamennyi a város megújulását szolgálja:

- **III/1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása**
- **III/3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat**

A gazdasági és humán prioritások (II. és az I. prioritások) tekintetében a turisztikai infrastrukturális alintézkedés, a szabadidő és a versenysport feltételeinek fejlesztése hangsúlyosan jelenik meg egy-egy akcióterületen, úgy ezzel a város által 2007-ben elfogadott turizmusfejlesztési stratégiával, valamint a sportkonceptióval is összhangba kerül egy-egy megvalósuló releváns témájú akció, melyek a modern városi milliő megteremtését szolgálják.

5.6.2 Illeszkedés a településrendezési tervvel

A városra és az egyes városrészekre kitűzött fejlesztési célok megvalósulását a későbbi fejezetben bemutatni kívánt Akcióterületek fejlesztésén keresztül kívánja a város elérni. Egyes városrészek esetében ezek megegyeznek a rendezési városrészi határokkal, azonban nem minden esetben.

A városrészekre megfogalmazott fejlesztési céloknak a szerkezeti és szabályozási terv az eltérő beruházási igényeknek általánosan megfelelnek, természetesen projektszinten vizsgálva az egyes

tevékenységeket szükséges lehet a rendezési szabályozások felülvizsgálata. Ezen igények kezelése és döntésre történő előkészítése az egyedi igények megjelenésétől, benyújtásától kezdve a közgyűlési döntésig bezárólag a városi főépítész feladata.

A közgyűlés döntésének értelmében évente felülvizsgálatra kerül Győr rendezési terve (GYÉSZ), melyet 1/2006. (01.25.) ÖK rendelettel hagyott jóvá. Ezen GYÉSZ korrekciója folyamatosnak tekinthető, az IVS kapcsán viszont nagyobb volumenű felülvizsgálat kezdődött 2007 szeptemberében, elsősorban a Belvárosra, majd az Újvárosra vonatkozóan. A Belváros városrészre a korábbi Belvárosi új paradigmák című koncepcióterv (készítette Győri Építész Műhely és Győri Mérnök Műhely), az Újváros városrészre pedig az Újvárosi fejlesztési terv (készítette: Városfejlesztési Zrt) indította meg az adott terület rendezési szempontú áttekintését, az IVS tervezése és az egyes akcióterületek lehatárolása, valamint a potenciális akciók beazonosítása során került arra igény, hogy a rendezési terv felülvizsgálatát a főépítész koordinálásában elvégezzék, melynek várható befejezése 2009. évre várható.

5.7 Agglomerációs együttműködések

Győr város és környezete szoros együttműködésben él, amelyet agglomerációs jellegű együttműködésnek nevezünk. A város munkahelyeinek több mint egyharmadát nem a településen élők töltik be, a város számos közigazgatási funkciót lát el a térségben. A függés azonban kölcsönös. A város munkaerőpiaca kiapadt, az agglomerációs lakosság munkaereje nélkül a termelő egységek megszüntethetik a tevékenységüket. Számos közoktatási intézmény fenntartása válna bizonytalaná a bejáró hallgatók jelenléte nélkül. A városban dolgozó vezetők jelentős része nem a városban él, ugyanis nem talált igényeinek megfelelő lakóhelyet, építési telket, ezért kiköltözött a városból.

Győr városa elhatározta, hogy a szükséges fejlesztéseket a környező településekkel együtt hajtja végre. Ennek érdekében megalakult az agglomerációs tanács és elkezdődtek a fejlesztésre történő felkészülések. Az agglomeráció kereteit meghatározó kutatás alapján a következő fontos prioritásai vannak az együttműködésnek.

Főbb akcióterületek:

- a térség kiegyensúlyozott gazdasági struktúrájának kialakítása és megtartása,
- az önkormányzatok gazdasági erejének, illetőleg jövedelmi pozíciójának erősítése,
- a lakosság általános életkörülményeinek javítása, figyelembe véve a települések lakóhelyi minőségét,
- a résztvevők tervezési tevékenységének koordinációján és az agglomerálódó térség fejlesztési prioritásainak kidolgozásán keresztül erős érdekérvényesítés a megyei és régiószintű fejlesztés és tervezés folyamatában.

Ezen kívül még fontosnak tartják:

- a tömegközlekedés rendszerének megújítását
- közös és összehangolt pályázati tevékenységet
- közös turizmusfejlesztést és marketingpolitikát

Térségi szintű infrastrukturális elemek esetén - Győr szempontjából kiemelten kezelve az agglomerációs fejlesztési elképzeléseket:

- Gönyűi kikötő, Péri repülőtér és kapcsolódó elemek (szükséges elkerülő utak, összekötő utak, vasutak)

Építéssel járó intézményfejlesztési komponensek esetén – Győr szempontjából kiemelten kezelve az agglomerációs fejlesztési elképzeléseket:

- Közös oktatási intézmények

Mindezen főbb pontok természetesen az együttműködések alapján változhat, hiszen Győr is számos olyan térségi projektbe kapcsolódott/kapcsolódik bele, melyek túlnyúlnak adott település, kistérség határain, viszont azonos célok mentén igyekeznek előbbre lépni (pl. ÖkoCity).

5.8 Anti-szegregációs terv az azonosított szegregátumokra

Győr város anti-szegregációs programjának kiemelt jelentőséget ad, hogy a készítőik nem csupán az IVS releváns fejezeteinek elemzéséhez és a főbb stratégiai irányok kijelöléséhez tették meg vonatkozó javaslataikat, hanem a város vezetésével egyetértésben – valamint a látogató szegregációs mentorok örömeire – külön dokumentumban is jegyzik. A győri anti-szegregációs program így önmagában is releváns, élő programdokumentum, mely a következő időszakra átfogó irányt szab az alacsony társadalmi státuszú városrészek, akcióterületek integrált megközelítésű fejlesztéséhez.

Az anti-szegregációs program helyzetelemzés fejezete a szükséges adatállományok elemzésével a helyzetelemzésben található, a felvetett problémákra adott lehetséges megoldások jelen fejezetben érhetők el. A teljes dokumentum az IVS mellékletében összefűzötten olvasható, az IVS vonatkozó fejezetei és a mellékelt dokumentum közti egyezőségek szükségesek és egyértelműek.

A helyzetelemzések alapján Győr Megyei Jogú Város anti-szegregációs programjának elsődleges célterületének Újvárost tekintjük, illetve Sziget városrész azzal határos területeit. Az ötven főnél nagyobb szegregátumok száma összesen négy a városban, amelyek mindegyike kivétel nélkül Újvárosban található, emellett további kilenc olyan tömb van ezen szegregátumok környékén, ahol az alacsony státuszú lakosok aránya 40% fölötti.

5.8.1 Preambulum

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata az anti-szegregációs terv alapelvei és végrehajtása, illetve az ott kidolgozásra kerülő programok és az Integrált Városfejlesztési Stratégia egésze kapcsán felmerülő elkötelezettségét az alábbi Preambulumban nyilvánítja ki.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a fennhatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az anti-szegregációs programban foglaltak érvényesítésére. A hatósága, felügyelete alá tartozó szervek és intézmények tekintetében kötelezővé teszi, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására kell törekedjenek, azok a szegregációt semmilyen formában nem segíthetik elő.

5.8.2 Fejlesztési tervek összehangolása az esélyegyenlőség érdekében

Győr Város Önkormányzata a társadalmi deszegregációs, integrációs, esélykiegyenlítő és növelő célkitűzései megvalósítása érdekében vállalja a Települési Esélyegyenlőségi Terv elkészítését. Az ASZT-ben és a Települési Esélyegyenlőségi Tervben foglalt célkitűzések és intézkedések megvalósítása érdekében a város az egyéb stratégiai dokumentumait - mind rendeletek, koncepciók, határozatok - összhangba hozza e két dokumentummal.

Ennek határideje: 2009. december 31.

Felelőse: az egyes szakterületekhez kapcsolódó osztályok

5.8.3 Monitoring

Az anti-szegregációs program intézkedéseinek előrehaladását és megvalósulását két évente felülvizsgálja a város. A felülvizsgálat alapját a programban szereplő alapelvek követésének és betartásának, az egyes intézkedések forrásháttérének, időbeli ütemezésének és előrehaladásának indikátorokon keresztül ellenőrzése adja. Az eredményekről jelentést készít, tájékoztatja a program megvalósításában elért eredményekről a képviselő-testületet, lakossági fórumon az érintetteket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit

5.8.4 A civil szervezetek aktív szerepvállalásának támogatása

Az IVS és az ASZT esetében Győr Megyei Jogú Város Civil Konceptiója (2008. május) jelenti az alapot a civil szervezetek aktív szerepvállalásának biztosításához. A civil koncepció célja a győri civil társadalom erősítése, az Önkormányzat és a város lakosságának önkéntesen alakított közösségei közötti harmonikus együttműködés és a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának elősegítése.

A Civil Konceptióban foglaltak kiterjednek azon civil szervezetekre, amelyeket a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság nyilvántartásba vett, székhelye Győrben van, tevékenységüket a városban fejtik ki, továbbá amelynek önálló jogi személy szervezeti egysége Győrben van.

E bejegyzett szervezetek mellett jelentős partnerei lehetnek az Önkormányzatnak a nem bejegyzett klubok, baráti körök, asztaltársaságok és szellemi műhelyek is, illetve a nem győri bejegyzésű, de Győrben tevékenykedő társadalmi szervezetek, amelyek közérdekű tevékenységükkel jelentős szerepet töltenek be a helyi közéletben. Ezen szervezetek regisztrációs rendszerét is meg kell találni a formalizálható és nyomon követhető együttműködés érdekében. A társadalmi szervezetek küldöttjei a bizottságok ülésein tanácskozási joggal részt vehetnek. Ez a gyakorlatban jól működik.

Az Önkormányzat támogatja olyan érdekegyeztető fórum létrejöttét, melynek keretében a helyi civil szervezetek képviselői közvetítik a civil társadalom igényeit, megoldási alternatívákat dolgoznak ki, és hatékonyan közreműködnek a feladatok megoldásában. Támogatja az önkormányzati bizottságok szakterületeinek megfelelően szerveződő civil műhelyek megalakulását. A műhelyeknek minden helyi civil szervezet saját jogon lehet résztvevője, tagja. A résztvevők bármelyike javaslatot tehet a műhely ügyrendjének megállapítására, módosítására, melyről a résztvevők nyílt szavazással döntenek. Megbeszéléseik gyakoriságát, aktuális témáját maguk szabályozzák.

Az Önkormányzat támogatja a Civil Kerekasztal megalakítását, amelynek állandó meghívottjai a megalakult Civil Műhelyek delegáltjai (2-3 fő), a társadalmi és civil szervezetekkel foglalkozó alpolgármester, az aktuális témához kapcsolódó, szakmailag kompetens osztály köztisztviselője, illetve további meghívottak. Ezzel is segítve az együttműködést, az érdekegyeztetést a civil szervezetek és az Önkormányzat között.

5.8.5 Társadalmi program és párbeszéd

Az anti-szegregációs tervben szereplő integrációs pillérek és különösen a szegregátumokat érintő mobilizációs program esetében a Város egy „Társadalmi Program” keretében elősegíti az érintettek tájékoztatását, a konfliktusok elkerülését, illetve kezelését, hosszabb távon pedig működő közösségek kialakulását biztosítja.

- A közösségek közötti kommunikáció alkalmainak és fizikai helyszíneinek (közösségi helyiség kialakítása) megteremtésével,
- külső segítő szakemberek bevonásával,
- a civil szervezetek bevonásával
- a helyi nyilvánosság aktív (újság, televízió) használatával
- a lakóközösség segítségének megnyerésével.

5.8.6 A program eszközrendszerének átfogó bemutatása

Beavatkozási területek		Átfogó fejlesztési projekt
I. Lakhatási integráció	II. Oktatási integráció	V. Újváros rehabilitációja
1. Bérlakások számának növelése 2. Meglévő lakások műszaki állapotának javítása 3. Első lakást szerzők kamatmentes kölcsöntámogatása 4. Ifjúsági építési telkek kialakítása 5. Mobilizációs alapelvek	1. Szegregációmentes intézményszervezés (beiskolázási körzetek felülvizsgálata) 2. Oktatási eredményesség növelése: 2.1 Kompetencia alapú oktatás 2.2 Integrációs pedagógiai program 2.3 Személyi feltételek biztosítása 2.4 Tehetség gondozás 2.5 Tanulók munkavállalási esélyek növelése 2.6 Pedagógusok továbbképzése 2.7 Infrastrukturális feltételek javítása 3. Tanulók szociális helyzetének javítása	Kulturális negyed kialakítása 1. Ingatlan felújítás A műemléki felújítás után zömében eredeti, vagy ahhoz hasonló funkcióba visszakerülő <ul style="list-style-type: none"> - üzletek, - műhelyek, - kávéházak, - éttermek, - fogadók - kereskedő skanzennek adnak befogadó háttérrel 2. Funkcióbővítés: <ul style="list-style-type: none"> - A városrész eredeti utcaképe a műemléki felújítást követően visszanyeri 19. századi fénykorának hangulatát. - A kialakításra kerülő üzletek tradicionális berendezésben, valós kereskedelmi egységként üzemelnek majd, kiegészítő gyűjteményi, bemutató funkcióval. - Az utcában elhelyezésre kerülő magángyűjtemények tovább erősítik a turisztikai attrakciót, illetve kiegészítik a mezővárosi attitűdöt. 3. Közutak és a közműhálózat fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> - A projekt területén a beépítés rehabilitációjával a közterületek, utcák, parkok jelentős részének felújítására, korszerűsítésére fog sor kerülni.
III. Szolgáltatásfejlesztés	IV. Munkaerőpiaci integráció	
1. Szolgáltatások bővítése 1.1 Szociális Szolgáltató Központ Újvárosban 1.2 Biztos Kezdet Program 2. Gyermek és Családok Átmeneti Otthonának további támogatása és fejlesztése (Újváros) 3. Helyzetelemzés és közösségi párbeszéd: 3.1 Átfogó szociális szükségletfelmérés városrészenként 3.2 Civil szervezetek aktívabb bevonása 3.3 A lakosság tájékoztatása szociális ellátások igénybe vételének lehetőségeiről.	1. A város szakképzésének átszervezése – TISZK-Győr 1.1 Szervezetfejlesztés 1.2 Szakmai fejlesztés 1.3 Hátránykompenzáció 2. A megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatása: 3. Ösztöndíjrendszer a hiányszakmára jelentkezőknek, és akik érettségijét kívánják megszerezni	

Az egyes beavatkozások részletes leírását az útmutatóban meghatározott tartalommal az IVS mellékletében szereplő anti-szegregációs program tartalmazza, továbbá az **új vagy továbbfejlesztett beavatkozások forrásháttérét.**

24. Táblázat: A program beavatkozásainak rövid, közép és hosszú távú ütemezése

Beavatkozások	Azonnali	1 éven belül	3 éven belül	7 éven belül
I. Lakhatási integráció			X	
1. Bérlakások számának növelése			X	
2. Meglévő lakások műszaki állapotának javítása			X	
3. Első lakást szerzők kamatmentes kölcsöntámogatása	X			X
4. Ifjúsági építési telkek kialakítása			X	
5. Mobilizációs program			X	
II. Oktatási integráció				
1.1 Beiskolázási körzethatárok felülvizsgálata	X			
1.2 HHH-s gyermekek pontos, naprakész nyilvántartása	X			
1.3 Intézményi adatszolgáltatás átdolgozása	X			
2.1 Kompetencia alapú oktatás	X			
2.2 Integrációs pedagógiai program			X	
2.3 Személyi feltételek biztosítása			X	
2.4 Tehetség gondozás	X			
2.5 Tanulók munkavállalási esélyének növelése			X	
2.6 Pedagógusok továbbképzése	X			
2.7 Infrastrukturális feltételek javítása			X	
3. Tanulók szociális helyzetének javítása	X			
III. Szolgáltatásfejlesztés				
1. Szolgáltatásfejlesztés -Szociális Szolgáltató Központ			X	
2. Gyermekek és Családok Átmeneti Otthonának fejlesztése			X	
3.1 Átfogó szociális szükségletfelmérés városrészenként			X	
3.2 Civil szervezetek aktívabb bevonása		X		
3.3 A lakosság tájékoztatása a szociális ellátások igénybevételének lehetőségeiről	X			
IV Munkaerő-piaci integráció				
1. A város szakképzésének átszervezése – TISZK-Győr			X	
2. A megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatása				
3. Ösztöndíjrendszer a hiányszakmára jelentkezők számára			X	
V. Újváros rehabilitációja				
1. Kulturális negyed kialakítása				X
2. Kulturális identitás erősítése				X
3. Út és közműfelújítás				X
4. Zöldterület rehabilitáció, közösségi terek (játszóterek)				X
5. Épület felújítás funkcióváltással				X

5.9 Környezeti hatások kompenzálása

A városfejlesztési stratégia végső célja a városban élők életminőségének, jólétének rövid és hosszú távon történő javítása. A természeti és épített környezet az életminőség meghatározó eleme, ezért a környezeti szempontok figyelembe vétele alapvető mind a fejlesztési célok és irányok kijelölésénél, mind az azok megvalósítását biztosító tevékenységek esetében.

Az egyes fejlesztések környezeti hatásaikon keresztül rövidtávon is befolyással lehetnek életminőségünkre (pl. forgalomcsökkentett belvárosi környezet), hosszabb távon pedig a környezeti emelek minősége lehetőséget teremthet, vagy gátat szabhat a jólét növekedésének.

A stratégia szintjén ezért meg kell fogalmazni a környezet állapotára (általában annak megtartására vagy javítására) vonatkozó célokat, és számba venni a stratégiában megfogalmazott célok eléréséhez alkalmazandó eszközök, beavatkozások környezetre gyakorolt vélelmezett hatásait, de nem tekinthetünk el a környezetre gyakorolt külső hatásoktól sem.

Győr városának stratégiai célja a városi millió megteremtése, melyhez rendeltlen kiemelt figyelmet szán a természeti és épített környezet fenntartható hasznosítására, melyet környezetvédelmi cselekvési programmal szükséges támogatni.

A külső folyamatok, tényezők egyaránt okozhatnak pozitív és negatív környezeti hatásokat a város és környezete számára. A negatív hatások csökkentésére szükséges a városi hiányzóelkerülő útszakaszok megépítése –megépíttetése, a belvárosi forgalom csökkentése, a közösségi közlekedési rendszerének fejlesztése, a paneltömbök energetikai korszerűsítése, a hulladékkezelés és feldolgozás rendszerének folyamatos fejlesztése, a vizek vízpartok rendbetétele, „természetes” megújulása. Fontos a városi klímát javító zöldterületek fenntartása (Győr tüdeje AT), a folyamatos zöldfelület növelése is.

6 A 2007-2013 során fejleszteni kívánt akcióterületek kijelölése

A város stratégiai terve szerint GYŐR MODERN GAZDASÁGGAL RENDELKEZŐ MODERN VÁROS, A RÉGIÓ KÖZPONTJA.

A stratégiával kapcsolatban és az elmúlt időben folytatott sokrétű véleménykutatás alapján a véleményüket nyilvánító győriek többségének is a nyugodt, csendes környezetben lévő családi házban töltött élet az eszményképe, olyan élet, melynek biztos alapja az anyagi és környezeti biztonság és az egészség.

A településtervezési tudomány – annak tudatában, hogy ez az ideális kép az átlagos anyagi körülmények között élő városi emberek számára minden elemében nem megvalósítható – a fenntartható városfejlődés koncepcióját ajánlja, mely összességében a legkedvezőbb települési környezet megteremtését teszi lehetővé. A városfejlesztési stratégia minden eleme feleljen meg a fenntartható fejlődés kritériumainak, melyek között a legátfogóbb az energia és erőforrástakarékosság, melyből a fenntarthatóság szempontjából optimális városszerkezet is levezethető. A települések számára a legfontosabb erőforrás a saját területük, ezért a fenntartható fejlődés leglényegesebb kritériuma a területtakarékos fejlődés, melyet mind az Európai Területi Fejlődés Perspektívái című EU-s dokumentum, mind az országos területfejlesztési dokumentumok hangsúlyoznak. További ilyen városszerkezeti elv a „rövid utak városa”, az „autómentes város”, a közösségi közlekedés előnyben részesítése, a lakóhely közeli ellátások elsőbbsége, a vegyes területhasználat, energiatakarékos építés és üzemeltetés, megújuló energiák használata.

Korábban az önkormányzat a fejlesztési koncepció és szabályozási terv adta keretek kitöltését; a város fejlődését, a szűkös és bizonytalan közösségi források okán is liberális gazdasági eszközökkel tartotta megvalósíthatónak; a piactól remélve a gazdasági optimum elérését. Álláspontja az volt, hogy a fejlesztési piac működésének feltétele a fejlesztési projektek és fejlesztők sokasága, melyek közül a verseny választja ki az optimumot.

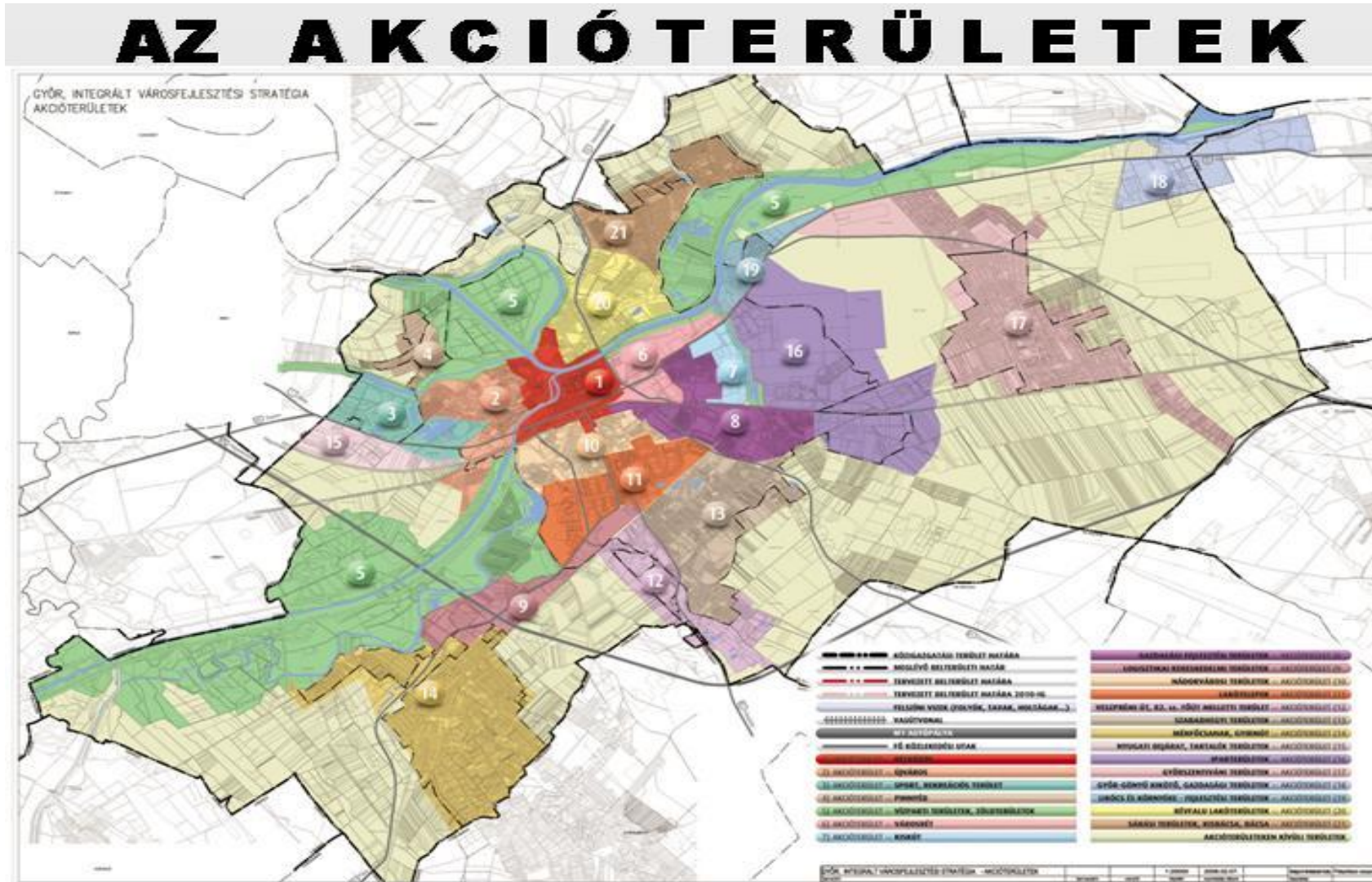
A projektek sokasága – melyek megvalósíthatóságának feltételeit a rendezési terveknek kellett tartalmazni – nemcsak szerkezeti bizonytalanságokat, hanem sok esetben a közösség érdekeivel részben, vagy akár egészében is ellentétes fejlesztések megvalósulását eredményezték. Az önkormányzatnak kezdeményezőbbben, valódi partnerként kell fellépni a fejlesztések tervezése és megvalósítása során, hogy a közérdek a korábbiaknál jobban érvényesülhessen a város fejlődésének folyamatában, valamint részesülhessen a fejlesztések közvetlen hasznából is.

Az egyes városrészekre megállapítást nyert fejlesztési igények közös célok mentén történő áttekintése után a következő akcióterületek kerültek indikatívan lehatárolásra⁹ (térkép).

Győr településszerkezeténél fogva sem lehetséges a kézikönyv szerinti 8-10 akcióterület, főként úgy, hogy a város egészére vonatkozóan, az egész várost lefedő akcióterületek definiálására törekedtünk. Jelen változatban nincsenek lefedetlen területek, az akcióterületek között nincs súlyponteltolódás. (A belvárosi akcióterületre korábban született döntések miatt szól kiemelten egy akcióterületi terv, cél az, hogy belátható időn belül valamennyi akcióterületre készüljön megvalósíthatósági tanulmány szintű programdokumentum.)

⁹ Az IVS készítése során az akcióterületek lehatárolására születettek más változatok is, azonban a részletes elemzések, a sorra azonosított akciók/projektek más megközelítésű és határvonalú akcióterületek kijelölését indokolta

5. Térkép: Győr - Akcióterületek

1. Belváros AT.

A városszerkezeti Belváros területe, kivéve a MÁV-teherpályaudvar területét, viszont kiterjesztve észak és nyugat felé a folyókon túlra, dél felé a Frigyes laktanya környékén a Vaútvonalon túlra is. Északon hozzá tartozik a Mosoni-Duna hullámtere a Széchenyi és a Vásárhelyi híd között, valamint az Egyetem és környéke: a Rónay-Hédervári utaktól nyugatra és a Zólyom utcától délre lévő területek. A kiterjesztés nyugati irányban magába foglalja a Rába hullámtérét a Petőfi hídig, Újvárosnak a Jakobinus köztől keletre eső részét valamint Sziget városrészből az Ecet utca - Simor J. tér – Szarvas utca vonaltól keletre eső területeket.

A kiterjesztést a Belvároshoz közeli területeken a várható és egyébként kívánatos, a városi és regionális jelentőségű, funkcióbővítő fejlesztések indokolják.

Területe: 235 ha, jelenlegi lakossága kb. 13 000 fő (55 fő/ha)

		Fejlesztési elképzelések koherenciája			
	Azonosított projektek 2007-2013 között		Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul)	
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.		Szerkterv	Szabterv
1.	Széchenyi tér és környezetének funkcióbővítő megújítása	1 600 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/ 3. alintézkedés: Történelmi terek megújítása	+	+
2.	Káptalandomb és a Bécsi kapu tér környezetének funkcióbővítő és turisztikai célú fejlesztései, komplex tömbrehabilitációk	3 700 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	+
3.	Színház és II. János-Pál tér megújítása (épület átalakítása-felújítása, mélygarázs, közterületek rehabilitációja, kapcsolódó magán fejlesztések)	5 400 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	-
4.	Dunakapu tér és Dunakorzó (mélygarázsok, közterületek megújítása, multifunkcionális új épület, kapcsolódó magán fejlesztések)	2 800 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	-	-
5.	Kelet nyugati tengely (Pálffy sétány és kapcsolódó épületfejlesztései, Baross út menti tömbök rehabilitációja, Zeichmeister tömb megújítása.	5 400 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	-
6.	Belváros kiterjesztése nyugat felé: Újváros kapuja, Olajgyár és környezete, Fürdőközpont és környezete, Belvárosi kiskörút, Bercsényi liget első szakasza,	11 000 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	-	-
7.	Folyópartok belvárosi szakaszának rehabilitációja, mederrendezés, sétányok, zöldfelületek rendezése, hajózó út átminősítése, vízszintemelés, Széchenyi kerékpáros híd	2 000 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
8.	Győr Szíve (idegenül City center) – Városház tér, Vasútállomás fejlesztései, helyközi buszpályaudvar és kereskedelmi központ, Baross híd, Frigyes laktanya, Eszperantó út keleti szakasza melletti fejlesztések, Városház közelében mélygarázs(ok), Révai utcai fejlesztése és parkolóház, Czuczor u. - Bartók B. út kapcsolat, Megyeháza	31 500 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	-	-

	felújítása				
9.	Kecszgyár funkcióváltása, fejlesztése, környezet rehabilitációja, Pinnyédi közútkapcsolat megoldása	10 000 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	-	-
10.	Egyetemi fejlesztések – Könyvtár, Inno-Raab, Igazgatási épület, Kálóczy tér és környezete, Hallgatói klub	5 600 mFt	I. prioritás: A humán erőforrás fejlesztése 1. intézkedés: A felsőfokú oktatás és kutatás fejlesztése IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	+
11.	Petőfi S. művelődési ház felújítása	200 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
12.	Sziget-Révfalu híd valamint kapcsolódó út és csomópontok építése a Hédervári úttól a Szarvas utcáig	3 000 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
13.	Igazságügyi negyed fejlesztése	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. Közszolgáltatások fejlesztése	+	+
14.	Aradi vértanúk útja rehabilitáció, Árpád tömb mélygarázs és felszíni fejlesztések, a meglévő épületállomány felújítása	2 500	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	+
15.	Szent István úti épületek felújításának folytatása (panelprogram)	na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
16.	Szent István út 51. (egykori Kisalföld szerkesztőség) épületének funkcióváltása, felújítása	1 500 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
17.	Zöldfelületek megújítása, közterület fásítás	na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
18.	Műemléki területen magáneros felújítások koordinálása, támogatása	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	○	○
19.	Kerékpárúthálózat elemeinek összekötése, városrészek közti kerékpárutak kijelölése	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
20.	Lakóutca program (elsősorban Északkelet-Belvárosban és a folyóktól nyugatra eső területeken)	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
21.	Türr István úti bölcsőde teljes korszerűsítése	120 mFt	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés,	○	○

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

			egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése		
22.	Agóra PÓLUS - innovatív, komplex szolgáltatásokat nyújtó, önkormányzati alapítású és fenntartású interaktív kiállítási központ megvalósítása a Széchenyi István Egyetem területén TIOP 1.3.3. „Agóra PÓLUS, Pólus- illetve társpólus városok innovatív kulturális infrastruktúra fejlesztéseinek támogatása program” pályázati programból	2 000 mFt	I. prioritás: A humán erőforrás fejlesztése 1. intézkedés: A felsőfokú oktatás és kutatás fejlesztése IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	+
Projektek 2013 után					
22.	Megszűnő gazdasági területek soft funkcióváltása (1. sz. főút nyugati bevezető szakasza mentén és a Dunapart-Rezidencia közelében)	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat		

2. Újváros-Sziget AT.

A két azonos nevű városrész, kiterjesztve dél felé a Vasutakon túli zártkerti jellegű területekre, de kivéve a Jakobinus köz – Ecet utca - Simor J. tér – Szarvas utca vonaltól keletre eső területeket, melyek a kiterjesztett Belvárosi AT. részei.

Területe: 242 ha, jelenlegi lakossága kb. 9 500 fő (39 fő/ha)

Klasszikus városrehabilitációs beavatkozásokat igényelnek a keleti területei, itt funkcióbővítő szociális típusú beavatkozások egyaránt szükségesek. Nyugati és északi részein a jórészt magánérs fejlesztések dominánsak maradnak. Nagyon lényeges gépjárműközlekedési kapcsolatainak megnyugtató megoldása minden irányban.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája		
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul
1.	Kossuth utca középső szakaszának (Jakobinus köz - Kispiac) komplex rehabilitációja	3 000 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme	+ +
2.	Bercsényi liget középső szakaszának (Jakobinus köz – Birkás köz) megújítása	150 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme	+ +
3.	Bercsényi liget külső szakaszának (Birkás köz – Bercsényi középiskola) hasznosítása	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme	+ +
4.	Tűz utca és környékének rehabilitációja	50 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme	+ +
5.	Gorkijváros épületállomány megújulása	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme	○ ○
6.	Sziget lakótelep komplex rehabilitációja	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme	○ ○
7.	Radnóti utcai óvoda zajvédelme vagy épületcseréje	Na	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	○ ○
8.	Kerékpárúthálózat elemeinek összekötése, városrészek közti kerékpárutak kijelölése,	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○ ○
9.	Bálint Mihály utca felújításának folytatása	90 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme	○ ○
10.	Kelet - Újvárosi tömbfeltárások		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+ +
11.	Lakóutca program és csapadékvíz kezelés		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○ ○
12.	Győri-Dózsa sporttelep fejlesztése 1. ütem	350 mFt	I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 4. intézkedés: A szabadidő és versenysport feltételeinek megteremtése	+ -

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

13.	Radnóti utca felújítása, nyomvonal-korrektiója, teljes kiépítése a Szarvas utcától az 1. sz. főútig	800 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	-	-
14.	Radnóti utca folytatása az M1 autópályáig	4 200 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	-	-
15.	Vasútvonalaktól délre KKV fejlesztések (szociális rehabilitációval összefüggésben)	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	-	-
16.	Zöldfelületek megújítása, közterület fásítás	na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
17.	Műemléki területen magánérős felújítások koordinálása, támogatása	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	○	○
18.	Gardénia bevásárlóközpont fejlesztés	6 000 m Ft	IV: prioritás: A környezet védelme 2. intézkedés Barnamezős területek rehabilitációja	+	+
19.	Gardénia vasúti megállóhely	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
20.	Gardénia minőségi autóbusz közlekedés	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
21.	Kossuth utca külső szakaszának (Kispiactól kifelé) közterületi megújulása	300 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	-
22.	Játszóterek EU-konform felújítása	50 m Ft	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
23.	Szociális Szolgáltató központ létesítése	200 mFt	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	○	○
Projektek 2013 után					
23	Megszűnő gazdasági területek soft funkcióváltása (1. sz. főút közelében)		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat		
24.	Kossuth utca külső részén lakóterület-fejlesztések a Mákos dűlői gabonataroló és iparvágány felé eső területen		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat		

3. Nyugati városkapu – rekreációs terület AT.

Az Újvárostól nyugatra, a Rábca és a régi Bécsi út közti terület.

Területe: 186 ha, jelenlegi lakossága néhányszor 10 fő.

A terület a város nyugati kapuja, elsősorban rekreációs és szabadidős fejlesztések területe. Délről a főút jó megközelíthetőséget, északról a Holt-Rábca és még régebbi holtágai hangulatos, természetközeli környezetet biztosítanak. A terület része még a Kelet-Újváros déli szélén található egykori kavicsbánya-tavak környéke, melyek rehabilitációja és utána szabadidős jellegű hasznosítása kívánatos.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája		
Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul	
1. MAORI	8 000 m Ft	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése 3. intézkedés: Turisztikai fejlesztések	+	+
2. Újvárosi kavicsbánya tavak rehabilitációja	na	IV. prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
3. Kerékpárút a Radnóti emlékhelytől nyugatra, Abda felé	50 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
4. Mákos-dűlői kemping	na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 3. intézkedés: Turisztikai fejlesztések	-	-

4. Pinnyéd AT

Megegyezik az azonos nevű városrész jelenlegi belterületével.

Területe: 108 ha, jelenlegi lakossága kb. 1 200 fő (12 fő/ha)

Falusias-kertvárosias lakóterület két zöldterületi jellegű akcióterület között, mely további felértékelődését indukálja. Jelentősebb mértékű fejlődésének feltétele megközelíthetőségi lehetőségeinek fejlesztése.

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Azonosított projektek 2007-2013 között			Fejlesztési elképzelések koherenciája		
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul	
1.	Lakóterület fejlesztések folytatása	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
2.	Liget utca folytatásában legalább gyalogos-kerékpáros-híd létesítése	50 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
3.	Fő utca - Rábca sétány fejlesztése	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
Projektek 2013 után					
4.	2. Közúti kapcsolat kiépítése	400 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		

5. Zöldfelületek – Győr tüdeje AT

A város folyói és holtágai mentén, mélyen a várostestbe benyúló terület, mely három részből áll:

- A Belvárostól északnyugatra a Mosoni-Duna mentén a folyó és a holtágak hullámterei, valamint a Püspökerdő két felének területe
- A Mosoni-Duna alsó szakasza és hullámtere egészen a torkolatig, kiegészítve a Bácsai legelő és az Iparcsatorna területével
- A Rába folyó hullámtere a városközponttól délnyugatra, kiegészítve a Holt-Marcál menti mélyen fekvő területekkel, a jelenlegi szeméttlerakó és az egykori Disznószállások valamint Góré-dűlő területével, továbbá a Rába folyótól és az M1 autópályától a nyugati városhatárig eső mélyfekvésű terület.

Területe: ** ha, jelenlegi lakossága 1000 fő alattira tehető (főként Rabkert és Góré dűlő „állandó használói”).

A várostestet három részre elválasztó folyók hullámtere és a folyópartok környezete sport és szabadidős tevékenységek ideális helyszíne, gyakorlatilag mindegyik városrészhez kapcsolódik. Az elsősorban gyalogos és kerékpáros kapcsolatok fejlesztése a lakóterületek és a belváros felé nagyon lényeges.

Azonosított projektek 2007-2013 között			Fejlesztési elképzelések koherenciája	
Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul)	
1. Mosoni-Duna és Rába rehabilitáció a város közíg. határán belül	2 000 m Ft	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
2. Árvízvédelmi töltéseken kerékpárutak építése, kerékpárúthálózat elemeinek összekötése, városrészek közti kerékpár-utak kijelölése, kapcsolatok megoldása a Belváros felé	na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
3. Rábca holtág rehabilitáció és parti sétányok	na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
4. Püspökerdő pihenőerdővé fejlesztése	na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
5. Vásárhelyi híd („Kisböske”) áthelyezése a Püspökerdő közepére	200 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
6. Pinnyédi híd megőrző jellegű hasznosítása	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
7. Mosoni-Duna torkolati vízszintemelő műtárgy és kishajó zsilip	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
8. Bácsai legelő természetvédelmi prioritású fejlesztése	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
9. Likócs árvízvédelmének végleges megoldása	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
10. Iparcsatorna-torkolati yacht kikötő és kapcsolódó fejlesztések	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	-
11. Achilles park fejlesztései	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
12. Jelenlegi személtlerakó dombjának monitoringja, hasznosítása	na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és	○	○

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

			közösségi terek fejlesztése		
13.	Marcal-tó rehabilitációja, kotrása	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
14.	Hagyományőrző park és régészeti bemutatóhely (Táltostanya)	400 mFt	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	-	-
15.	Holt-Marcál iszapkotrás	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
16.	Gyirmóti tanösvény fejlesztése	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
17.	Vasúti hidak déli oldalán kerékpárút létesítése	50 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
18.	Aranyparti szabadstrandok rehabilitációja	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○

6. Átalakuló Iparterületek AT.

A város legrégebbi nagyipari területei, melyek mára teljesen kiürültek, funkcióváltáson esnek át. A Belvárostól keletre, a Mosoni-Duna és a Győr-Komárom vasútvonal közti terület (Rába központ valamint vagon és motorgyár, Szeszgyár, Győri Textil, Húsipari vállalat, rendezőpályaudvar).

Területe: 126 ha, jelenlegi lakossága kb. 1 000 fő (8 fő/ha)

A területen felhagyott ipari létesítmények bontása után még van lehetőség a Gyárvárosi lakóterületek és a Belváros szerves kapcsolatának - összenövésének megvalósulására. Az 1. sz. út menti területeken kereskedelmi-szolgáltató funkciók további megjelenése várható, melyek a fenti lehetőséggel konfliktusba kerülhetnek.

Azonosított projektek 2007-2013 között			Fejlesztési elképzelések koherenciája	
Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul	
1. Városrét projekt átgondolása és folytatása	30 000 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	-	-
2. Árkád körül gyalogos és kerékpáros közlekedés felülvizsgálata, hiányzó elemek kiépítése.	50 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
3. Szeszgyár területének funkcióváltása	12 000 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja	-	-
4. Likörgyár területének funkcióváltása	4 000 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja	-	-
5. Kerékpárúthálózat elemeinek összekötése, városrészek közti kerékpárutak kijelölése,	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
6. Rendezőpályaudvari terület fejlesztése, Spar-Árkád vasúti megállóhely	15 000 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	-	-
7. Győri Textil területének funkcióváltása	10 000 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja	+	+
8. Ringa terület funkcióváltása	6 000 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja	+	+
9. Közszolgáltatásokat biztosító létesítmények (orvosi rendelő, bölcsőde, óvoda, később iskola) az igényeket kissé megelőző biztosítása	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
10. Szolgáltató-Iroda funkciók erősítése	Na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	○	○
11. Zöldfelületek megújítása, közterület fásítás	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme	○	○

	Projektek 2013 után		
13.	Megszűnő iparterületek soft funkcióváltása		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat
14.	Városrét projekt átgondolt folytatása	50 000 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat

7. Kiskút AT.

Az Iparcsatornától az Ipar útig és a Gyárvárosi lakóterületekig illetve a Mosonyi-Dunától a Győr-Komárom vasútvonalig nyúló terület.

Területe: 108 ha, jelenlegi lakossága kb. 100 fő.

A város tradicionálisan szabadidős-szórakoztató-sport területe, melynek erősítése most is zajlik, ilyen irányú fejlesztése kívánatos. Az Iparcsatorna rehabilitációja a terület attraktivitását, környezeti minőségét nagyban javíthatja.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája		
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul)
1.	ETO stadion építés utolsó ütem	5 000 mFt	I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 4. intézkedés: A szabadidő és versenysport feltételeinek megteremtése	+ +
2.	ETO-park szabadidőközpont	15 000 mFt	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+ +
3.	Iparcsatorna-zsilip és rehabilitáció, part és parkrendezés	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+ -
4.	Állatkert fejlesztések	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	- -
5.	Kerékpárúthálózat elemeinek összekötése, városrészek közti kerékpárutak kijelölése, Iparcsatorna feletti gyalogos-kerékpáros híd az állatkertnél	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+ +
6.	5000 fős rendezvény és sportcsarnok	4 000 mFt	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	- -
7.	Elektromos sporttelep fejlesztése	Na	I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 4. intézkedés: A szabadidő és versenysport feltételeinek megteremtése	+ +
8.	Panelprogram folytatása	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○ ○
9.	Lakóterületi fejlesztések	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+ +

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

10.	ÉDÁSZ telephely keleti felének funkció-váltása	Na	IV. prioritás A környezet védelme 2. intézkedés: Barnemezős területek rehabilitációja	-	-
11.	Zöldfelületek megújítása, közterület fásítás	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○

8. Működő Iparterületek AT.

A több évtizede működő és várhatóan még évtizedekig tovább üzemelő termelő és szolgáltató létesítmények és közöttük ékelődő lakóterületek övezete. Jancsifalu és Gyárváros tradicionális lakóterületei, a köztük lévő területek és az egykori Házgyár (mai Intergrál Park) területe, kiegészülve még a Graboplast továbbra is működő telephelyével.

Területe: 361 ha, jelenlegi lakossága kb. 8 000 fő (22 fő/ha)

A területen mozaikosan meglévő lakóterületek és középtávon tovább működő ipari-szolgáltató telephelyek további egymás mellett élésével kell számolni, természetesen a lehetséges fejlesztések során a lakókörnyezeti prioritásoknak kell előtérbe kerülniük.

Azonosított projektek 2007-2013 között			Fejlesztési elképzelések koherenciája	
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul
1.	Graboplast fejlesztései	3 000 mFt	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+ +
2.	Körkemence úti kereskedelmi fejlesztés	na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	- -
3.	Fehérvári út - Urbantsok utca sarki kereskedelmi fejlesztések	500 mFt	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	- -
4.	Fehérvári út - Mészáros L. út körforgalom	100 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+ +
5.	Kerékpárúthálózat elemeinek összekötése, városrészek közti kerékpárutak kijelölése,	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○ ○
6.	Jancsifalu vasút felőli zajvédelme	10 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme	○ ○
7.	Integrál Parki KKV fejlesztések	na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+ +
8.	Panelprogram folytatása	na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○ ○
9.	Mátyás tér felújítása	100 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○ ○
10.	Gyárvárosi légópincék hasznosítása	na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	○ ○
11.	Balassi Iskola felújítása	na		○ ○
12.	Sarokház projektek I. (földszintes élelmiszer-boltok telkein funkciók	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése	+ -

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

	bővítése, fejlesztése, egyúttal városkép javítása)		3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat		
13.	Lakóutca program és csapadékvíz kezelés		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
14.	Zöldfelületek megújítása, közterület fásítás		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
15.	Műemléki területen magánérs felújítások koordinálása, támogatása		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	○	○
Projektek 2013 után					
16.	Megszűnő iparterületek soft funkcióváltása		IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja		

9. Kereskedelmi és logisztikai AT.

A Pápai út – Győrújbaráti bekötőút vonala és Ménfőcsanak közti területsáv a 83. sz. főút mentén.

Területe: 183 ha, jelenlegi lakossága néhányszor 10 fő

A város legnagyobb kereskedelmi területe, további fejlesztések várhatóak. Lényeges lenne egyfajta vegyes használat ösztönzése (munkahelyek, KKV telephelyek létesítése)

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája			
Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció		Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul	
1.	M1 autópálya-83. út csomópont biztonsági fejlesztése	150 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
2.	Állatvásártéri kereskedelmi fejlesztés	Na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
3.	Metro tömb KKV fejlesztések	na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
4.	Eperfüldi KKV terület	5 000 mFt	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
5.	TESCO-KIKA vasúti megállóhely	100 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
6.	M1 - 83. út csomóponttól nyugatra eső terület fejlesztése	10 000 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	-	-
7.	Közterület fásítás	na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○

10. Nádorváros AT.

A városszerkezeti kelet – közép és nyugat Nádorváros területe, kivéve a Graboplast telephelyet valamint a Frigyes laktanyát és a vasút melletti tömböket a Zrínyi utcától a Nádor aluljáróig.

Területe: 230 ha, jelenlegi lakossága kb. 15 000 fő (65 fő/ha)

A város leginkább vegyes területhasználatú negyede, lényeges, hogy a várható, elsősorban barnamezős fejlesztések során ez a lakó/munkahely arány megmaradjon.

Azonosított projektek 2007-2013 között			Fejlesztési elképzelések koherenciája		
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul	
1.	Komszol telep funkcióváltása	4 000 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja	-	-
2.	Gyalogoshíd a vasút felett a Kálvária út végén	100 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
3.	Lemezgyári terület fejlesztése	2 000 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja	+	+
4.	Játszóterek EU-konform felújítása	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
5.	Kerékpárúthálózat elemeinek összekötése, városrészek közti kerékpárutak kijelölése, Baross hídra vezető kerékpárutak megoldása	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
6.	Széchenyi nyomda épületének új funkciója	Na	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja	○	○
7.	Gárdonyi iskola - tornaterem építés	200 mFt	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	+	+
8.	Panelprogram folytatása	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
9.	Vásárcsarnok környékének fejlesztése: felújítások, parkolóház, közösségi ház, zöldfelületek fejlesztése	1 200 mFt	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
10.	Szolgáltató épületek KKV-k számára	Na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	○	○
11.	Erzsébet liget megújítása	60 mFt	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
12.	Tánc és Képzőművészeti Középiskola felújítása	Na	I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 2. intézkedés Korszerű szak- és	+	-

			felnőttképzés		
13.	Sarokház projektek I. (földszintes élelmiszer-boltok telkein funkciók bővítése, fejlesztése, egyúttal városkép javítása)	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	-
14.	Lakóutca program és csapadékvíz kezelés	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
15.	Anyá-Csecsemő otthon teljes-körű felújítása	120 mFt	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	+	-
16.	Zöldfelületek megújítása, közterület fásítás	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
17.	Fészek áruház és Nádor aluljáró közti terület fejlesztése	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme	+	+
18.	Hödlmayer autótelep funkcióváltása	12 000 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja	-	-
Projektek 2013 után					
19.	Sarokház projektek II.		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat		
20.	Richardsgyári terület barnamezős rehabilitációja és fejlesztése	5 000 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja		
21.	Volán-autóbuszjavító telephely területének hasznosítása	2 600 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja		
22.	GYSEV pályaudvar hasznosítása	3 000 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja		

11. Intenzív lakóterületek AT.

Adyváros, Marcalváros és a közük ékelődő Dél-Nádorváros városrészek, kiegészülve a szomszédos 83. út és Győr-Pápa vasútvonal közti területekkel (a Szent Imre úttól a Győrújbaráti bekötőútig).

Területe: 378 ha, jelenlegi lakossága kb. 38 000 fő (101 fő/ha)

A város legsűrűbben lakott területe, speciális problémákkal. Lényeges a környezet minőségének is a fejlesztése az épületek megújításával párhuzamosan, valamint a munkahelyek számának jelentős bővítése a terület alvóváros jellegének tompítására.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája		
Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul)	
1. Marcalvárosi uszoda és közösségi ház	2 600 mFt	I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 4. intézkedés: A szabadidő és versenysport feltételeinek megteremtése	+	+
2. Barátság Park megújítása, sportfejlesztések	400 mFt	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
3. Zöldfelületek megújítása, közterület fásítás	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
4. Játzóterek EU-konform felújítása	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
5. Parkolólemezek építése - Marcalváros I.	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	-
6. Parkolólemezek építése - Marcalváros II.	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	-
7. Parkolólemezek építése - Adyváros.	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	-
8. Győr-Pláza bővítése	Na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
9. Adyváros vasúti megállóhely, intermodális csomópont	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
10. Panelprogram folytatása	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
11. Marcalvárosi víztorony – extrém sport kp.	Na	I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 4. intézkedés: A szabadidő és versenysport feltételeinek megteremtése	+	+
12. Adyvárosi közösségi ház és Integrált Szociális Szolgáltató Központ	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	+

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

13.	Önkormányzati bérlakások vásárlása	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	o	o
14.	Szolgáltató épületek KKV-k számára	Na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
15.	Sport utcai gyermekorvosi rendelő felújítása	Na	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	o	o
16.	Török István utca felújítása	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	o	o
17.	Marcalváros II. kiserdő növényzetének megújítása	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
19.	Kerékpárúthálózat elemeinek összekötése, városrészek közti kerékpárutak kijelölése	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	o	o
	Projektek 2013 után				
20.	Szigethy Attila út forgalomcsillapító átalakítása		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		

12. Veszprémi út menti AT.

A Veszprémi főút és vasútvonal közötti terület - kivéve a Veres Péter középiskola tömbjét – valamint a tervezett új 82. főút bevezető szakasz mentén a terület nyugati irányban egészen a Kis-Pándzsáig elnyúlik.

Területe: 223 ha, jelenlegi lakossága kb. 300 fő.

A terület eléggé spontán fejlődésen ment keresztül az elmúlt évtizedekben, problémáinak kezelése nagyon lényeges. Ebben segíthet a vasúttól nyugatra az új 82. sz. főút-bevezető szakasz mentén kínálkozó gazdasági jellegű fejlesztési lehetőség, melynek kihasználása a városi munkahelyek eloszlását is kiegyensúlyozottabb állapot felé befolyásolja.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája			
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul	
1.	82. sz. út új bevezető szakasza a veszprémi vasúttól nyugatra	5 000 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
2.	Pándzsa patak rehabilitációja		IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
3.	Raktárváros fejlesztése		II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
4.	Új Raktárvárosi vasúti megállóhely		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
5.	Autopláza - Raktárváros út a Pándzsa mentén	250 mFt	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
6.	Serfőző-dűlő rehabilitáció, bővítés		IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
7.	Agroker-telep fejlesztése		II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
8.	Gazdasági-szolgáltató terület az új 82.-es út mentén		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	-	-
9.	Közterület fásítás		IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○

13. Szabadhegy-Kismegyer AT.

A jelenlegi Szabadhegy városrész a Fehérvári út és a Szent Imre út között, kiegészülve a raktárvárosi bejáró út – Pándzsa patak vonalától északkeletre eső területtel (Veres P. középiskola) és Kismegyer városrész területével.

Területe: 534 ha, jelenlegi lakossága kb. 14 000 fő (26 fő/ha)

A város legnagyobb és egyik legintenzívebb kertvárosi jellegű területe, melynek magánérs fejlődése továbbra is várható, közösségi fejlesztés a kiszolgáló infrastruktúra terén szükséges.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája		
	Projekt rövid leírása	becsült kgt.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul)
1.	Lakóutcák rehabilitációja, csapadékvíz-kezeléssel együtt		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○ ○
2.	Pándzsa patak rehabilitációja		IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○ ○
3.	Szabadi út környéki lakóterületfejlesztés		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+ +
4.	Ötház dombi lakóterületfejlesztés folytatása		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+ +
5.	Arató utca-82. út összeköttetés megépítése	100 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+ +
6.	Royal-parkváros építés folytatása		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+ +
7.	Szabadhegyi gyermekorvosi rendelő felújítása		I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	○ ○
8.	Szent Imre út északi szakaszának komplex közterület-fejlesztése		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○ ○
9.	József Attila ltp. - III. sz tározó rehabilitációja	50 mFt	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○ ○
10.	Kismegyeri ONCSA házak rehabilitációja		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+ +
11.	Kismegyeri csata emlékmű - rendezvénytér		IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+ +
12.	Magtár környékén lakóterület fejlesztés		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+ +
13.	Kerékpárút-hálózat elemeinek összekötése, Pannonhalmi kerékpárút kijelölése		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○ ○

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

14.	Kismegyeri termálkútra kapcs. fejlesztés	na		+	+
15.	Kismegyeri orvosi rendelő építése	na	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	+	+
16.	82. sz. út új bevezető szakasza a veszprémi vasúttól nyugatra	A szomszédos 12. sz. Logisztikai- szolgáltatási AT. része	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
17.	Kismegyeri buszjárat továbbvezetése	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	o	o
Projektek 2013 után					
18.	Panoráma út kiépítése	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		
19.	Szabadhegyi 100 férőhelyes idősek otthona	na	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése		
20.	Kulturális és szabadidőközpont	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat		

14. Ménfőcsanak-Gyirmót AT.

A jelenlegi azonos nevű városrészek, kivéve az M1 autópályától délre eső kereskedelmi-logisztikai területet, valamint délkelet felé kismértékben kiterjesztve.

Területe: 936 ha, jelenlegi lakossága kb. 9000 fő (10 fő/ha)

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája		
Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul)	
1. Tömbfeltárások folytatása	na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	+
2. Mediterrán II. lakóterület befejezése	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
3. Gyirmót, északkeleti lakóterület fejlesztés befejezése	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
4. Lakóutcák rehabilitációja, csapadékvíz-kezelési program	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
5. Mediterrán I. - Ménfőcsanak központ vasúti megállóhely	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
6. P+R parkolók a vasúti megállóknál	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
7. Óvoda bővítés	Na	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	+	-
8. 83. út csomópontjainak biztonsági szemléletű fejlesztései (járdák, gyalogátkelők, terelőszigetek stb.)	150 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
9. Bezerédi kastély felújítás, részönkormányzat, park rehabilitáció, új közösségi központ	1000 m Ft	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	+
10. Kerékpárút-hálózat meglévő elemeinek összekötése, Győr-Balaton kerékpárút kijelölése, hiányzó szakaszok építése	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
11. Gazdasági-szolgáltató területek kijelölése helyi KKV-k számára (pl. TSZ-ek környékén)	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
12. Győri úti lakóterület fejlesztés	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése	+	+

			3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat		
13.	Koroncói úti temető körüli lakóterület fejlesztés	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	-	-
14.	Győrújbaráti közös ügyek rendezése (lakó-terület-fejlesztések kezelése, közös és város határon átvezető lakóutca rendezése ...)	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	o	o
15.	Játszóterek EU-konform felújítása	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	o	o
16.	Gyirmóti Idősek klubja létrehozása (volt Radnai Iskolában)	Na	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	+	+
17.	Gyirmóti művelődési ház felújítás, fejlesztés	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	+	+
Projektek 2013 után					
16.	Dombhátakat feltáró út (Komlóvölgy-Újkút utca között)		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		
17.	Ménfőcsanakon egészségügyi centrum létrehozása		I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése		

15. Nyugati városkapu – gazdasági terület AT.

Az Újvárosi temetőtől nyugatra, az 1. sz. főúttól délre és a Győr-Hegyeshalom vasútvonaltól északra található területsáv.

Területe: 161 ha, jelenlegi lakossága néhányszor 10 fő.

A terület középtávon a város környezetre kisebb terhet jelentő gazdasági-szolgáltató jellegű fejlesztéseinek színtere lehet. Jó közúti és vasúti megközelíthetőségi lehetőségekkel, középtávon a város egyoldalúan keletre települt munkahelyi funkcióinak egyik ellensúlyozója lehet.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája			
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul	
1.	Közművesítés	na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
2.	Radnóti utca kivezetése az 1. sz. útig	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
3.	Radnóti utca folytatása az M1 autópályáig	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	-	-
4.	Vasúti teherszállítási kapcsolat, a Mákos-dűlői iparvágány és kis-állomás „áttelepítése” a Győr-Hegyeshalom vasútvonal mellé	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	-	-

16. Új Iparterületek AT.

Gyárváros Iparcsatornától keletre eső része és az Ipari Park területe együttesen.

Területe: 874 ha, jelenlegi lakossága néhányszor 10 fő.

A területen további nagy Ipari-logisztikai fejlesztések várhatóak ugyan, de fel kell készülni a már ma is helyenként felmerülő funkcióváltással kapcsolatos fejlesztési akciók kezelésére is.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája			
Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul)		
1.	Ipari park bővítése	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	-	-
2.	AUDI gyár fejlesztése	Na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
3.	Ipari parki vasúti megálló és csatl. buszjárat(ok)	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
4.	Ipari parki inkubátorház bővítése	Na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
5.	Reptér területén fejlesztések	Na	II. prioritás: Működő és fejlődő gazdaság 2. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	+	+
6.	Hűtőház rehabilitációja	Na	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja	+	+
7.	Rába-gyártelep fejlesztései	Na	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja	+	+
8.	Iparcsatorna gyaloghíd az állatkertnél	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	-	-
9.	Iparcsatorna-zsilip	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
10.	Iparcsatorna rehabilitációja	na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	-	-
11.	Közterület fásítás	na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
Projektek 2013 után					
12.	Szauter utca továbbvezetése a Hűtőházig		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		

17. Győrszentiván AT.

Lényegében a jelenlegi Szentiván városrész, kiegészülve a kertváros és a 19. sz. út közti területtel és délnyugaton a honvédségi iparvágányig eső területekkel.

Területe: 1080 ha, jelenlegi lakossága kb. 9000 fő (8 fő/ha)

Falusias-kertvárosias terület, északon és délen zártkerti jellegű területekkel. A városrész erős identitásának megőrzése lényeges a helyieknek, ennek szellemében folytatódnak is a fejlesztések.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája			
Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció		Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul)	
1. Tömbfeltárások folytatása	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/		+	+
2. Déryné út és közterületfejlesztése csapadékvízrendezése	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/		+	+
3. Csapadékvízgazdálkodás, különösen az elöntéssel gyakrabban fenyegetett területeken	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/		○	○
4. Lakóutcák rehabilitációja	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/		○	○
5. P+R parkoló a vasútállomásnál	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		+	+
6. Buszjáratok átalakítása, kiterjesztése	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		○	○
7. Sporttelep felújítása, fejlesztése	Na	I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 4. intézkedés: A szabadidő és versenysport feltételeinek megteremtése		+	+
8. Molnár Vid Bertalan közösségi ház megközelítésének fejlesztése	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		+	+
9. Váczi Mihály általános iskola energiatakarékosági prioritású felújítása	Na	I. A humán erőforrás fejlesztése		+	+
10. Móricz Zsigmond általános iskola energia-takarékosági prioritású felújítása	Na	I. A humán erőforrás fejlesztése		+	+
11. Óvoda energiatakarékosági prioritású felújítása	Na	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése		+	+
12. Buszvárók építése	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		+	+

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

13.	Ifjúsági telkek kialakítása	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	o	o
14.	Gazdasági-szolgáltató területek kijelölése helyi KKV- k számára	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
15.	Játszóterek EU-konform felújítása	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	o	o
Projektek 2013 után					
16.	Vonal út kiépítése közúti és kerékpáros forgalom számára		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		
17.	Tanuszoda építése		I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 4. intézkedés: A szabadidő és versenysport feltételeinek megteremtése		
18.	Kossuth művelődési ház tetőtérbeépítése		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/		

18. Győr-Gönyű kikötő AT.

A várostól keletre, a Mosoni-Duna torkolatának déli oldalán fejlődő országos közforgalmú kikötő és a hozzá kapcsolódó potenciális fejlesztési területek.

Területe (Győr közig. területére eső rész): 150 ha, jelenlegi lakossága néhányszor 10 fő, a területen lévő majorságok lakóépületeiben.

A kikötő logisztikai lehetőségei napjainkra teljesebben ki: vasúti kapcsolat és új bekötőút épül a 19. sz. főút felé. (A főúti kapcsolat kiépítése egyben lehetővé teszi az 1. sz. úton keletről érkező tranzitforgalom M1-es autópályára terelését.) Ezzel egyidőben jelentős területen logisztikai-szolgáltató-ipari terület infrastruktúra fejlesztése is zajlik, igaz már inkább Gönyű község területén.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája			
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul	
1.	Kerékpárút kiépítése Szentiván-Kertváros felé	150 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
2.	Logisztikai-Ipari fejlesztések a Kikötő területén	800 mFt	II. Működő és fejlődő gazdaság 4. Közlekedés és logisztika	-	-
3.	Logisztikai-Ipari fejlesztések a Kikötőn kívüli területeken (elsősorban az 1. sz. úttól délre)	3 000 mFt	II. Működő és fejlődő gazdaság 4. Közlekedés és logisztika	+	+
4.	Mosoni Duna rehabilitáció torkolati műtárgya, kis kapacitású közút kapcsolat Vének felé	Mosoni-Duna rehabilitáció legfontosabb létesítménye	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+

19. Likócs AT.

A jelenlegi városrész az 1. sz. út északnyugati oldalán kissé kiterjesztve kelet felé.

Területe: 105 ha, jelenlegi lakossága kb. 1400 fő (13 fő/ha)

A lakóterületek megújulása és északkeleti irányban bővülése magántőkéből folyamatosan biztosított. A területen közösségi létesítmények fejlesztésére is igény lenne.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája			
Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul)		
1.	Lakóutcák rehabilitációja, csapadékvíz-kezeléssel együtt	Na	IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○	○
2.	Szövker-telep rehabilitációja - fejlesztése	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
3.	Északkeleti lakóterület bővítés	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
4.	Gokartpálya hasznosítás	Na	II. Működő és fejlődő gazdaság	-	-
5.	Szentiván-Kertvárosi és a Mártírok úti kerékpárút összeköttetése	50 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
6.	Keleti Mosoni-Duna híd levezető útja az 1. sz. főútig	500 mFt A híd Révfalunál	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
7.	Árvízvédelem végleges megoldása	Na	IV. prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
8.	Kiléptető (szociális) lakások építése	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
Projektek 2013 után					
9.	Közösségi ház	Na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat		
10.	Szociális szolgáltató központ építése	Na	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése		
11.	Északi elkerülő út	Bácsánál szerepel	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		

20. Révfallu AT.

Lényegében a jelenlegi Révfallu városrész, kivéve az Egyetem környékét (Rónay-Hédervári utcától nyugatra és a Duna utcától délre eső területek).

Területe: 288 ha, jelenlegi lakossága kb. 7000 fő (24 fő/ha)

Dinamikusan fejlődő városrész, melyben a lakóterület dominanciájú fejlesztések folynak. A kiegyensúlyozott városszerkezet érdekében szolgáltató jellegű munkahelyek vonzása lenn e szerencsés. A többi városrész felé meglévő közúti kapcsolatának kapacitása kimerült, további fejlődés feltétele legalább egy új Mosoni-Duna híd megépítése, nagyon rövid időn belül.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája			
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul	
1.	Szent-Györgyi Iskolaközpont (Mayer) felújítás - Közösségi Bázis kialakítása	600 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
2.	Új Bácsai út kiépítése	800 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
3.	Orvosi rendelő az Ady utcában	300 mFt	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	+	+
4.	Mosoni Duna rehabilitáció	Az egész belvárosi szakaszra 2 000 mFt	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○	○
5.	Széchenyi gyalogos-kerékpáros híd	Mosoni-Duna rehab része lehet	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+	+
6.	Töltés-kerékpárút kiépítés	80 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
7.	Lőtér telkének fejlesztése	1 500 mFt	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
8.	Bálványosi nádistól délre, a SZE- sporttelepig eső területen lakóterületfejlesztés		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
9.	SZE-sporttelep felújítása, fejlesztése		I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 4. intézkedés: A szabadidő és versenysport feltételeinek megteremtése	-	-
10.	Víziváros lakóterület fejlesztés folytatása		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
11.	Vízivárosi buszközlekedés		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○	○
12.	Szövetség utcai óvoda zajvédelme vagy áttelepítése		I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	-	-

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

13.	Keleti Mosoni Duna híd + levezető útja a Szigetközi útig (de legalább a 14. sz. főútig)	1 500 + 2 000 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	-	-
14.	Közterület fásítás	Na	IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	+	+
15.	Rónay u.- Szövetség utca saroktelek fejlesztése	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+	+
Projektek 2013 után					
16.	Határőr laktanya funkcióváltása	5 000 mFt	IV. A környezet védelme 2. intézkedés: Barnamezős területek rehabilitációja		
17.	Északi elkerülő út	Bácsánál szerepel	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		
18.	Víziváros lakóterület fejlesztés befejezése	na	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat		

21. Bácsa-Kisbácsa-Sárás AT.

A három jelenlegi északi városrész egyesítve. Egy részönkormányzathoz tartóznak, gyakorlatilag azonos jellegű családi házas területek.

Területe: 309 ha, jelenlegi lakossága kb. 6000 fő (19 fő/ha)

A lakóterületek megújulása és kismértékű bővülése magántőkéből folyamatosan biztosított, bár a terület homogenizálódását intenzívebb beépítésű területek kijelölésével tompítani kell. A területen (különösen Kisbácsán és Sáráson) komoly probléma a közterületek fejletlen infrastruktúrája, és általában az egész területen a közösségi létesítmények fejlesztése lényeges.

Azonosított projektek 2007-2013 között		Fejlesztési elképzelések koherenciája		
	Projekt rövid leírása	becsült ktg.	Településfejlesztési koncepció	Településszerkezeti terv/szabályozási terv (○ indifferens + megfelel az adott tervnek - módosításra szorul
1.	Kisbácsai lakóutcák rehabilitációja, csapadékvíz kezelése, egyben Bálványos vízutánpótlása		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○ ○
2.	TSz-körmék lakóterületi fejlesztések		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	+ +
3.	Szennyező források kezelése – monitoring és tájékoztatás	50 mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/	○ ○
4.	Szennyező források kezelése - beavatkozás	***** mFt	IV. Prioritás: A környezet védelme/	○ ○
5.	Gát utcai lakóterület fejlesztés		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	- -
6.	Kisbácsai sportpálya fejlesztés		I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 4. intézkedés: A szabadidő és versenysport feltételeinek megteremtése	+ +
7.	Bácsai sportpálya fejlesztés		I. prioritás A humán erőforrás fejlesztése 4. intézkedés: A szabadidő és versenysport feltételeinek megteremtése	+ +
8.	Orvosi rendelő	50 mFt	I. A humán erőforrás fejlesztése 3. intézkedés Egészségfejlesztés, egészségügyi és szociális infrastruktúra megerősítése	+ +
9.	Sárás vízellátás és csatornázás		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/	○ ○
10.	16. buszjárat továbbvezetése Kisbácsa felé		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	○ ○
11.	Bácsai csatorna rehabilitációja		IV: prioritás: A környezet védelme 3. intézkedés: Zöldterületek és közösségi terek fejlesztése	○ ○
12.	Új Bácsai út kapcsolatok		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	+ +

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

13.	Keleti Mosoni Duna híd + levezető útja a Szigetközi útig (de legalább a 14. sz. főútig)	Révfalunál szerepel	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása	-	-
14.	Bácsai Iskola építése		III. Városi szolgáltatások fejlesztése	-	-
15.	Gazdasági-szolgáltató területek kijelölése helyi KKV- k számára		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	-	-
16.	Kis bevásárlóközpont létesítése		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	-	-
17.	Bácsai temető bővítése		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat	-	-
Projektek 2013 után					
18.	Sárasi lakóutca program		IV. Prioritás: A környezet védelme/ 4. intézkedés: Épített környezet védelme/		
19.	Északi elkerülő út	20 000 mFt	III. Városi szolgáltatások fejlesztése 1. intézkedés: Közlekedési helyzet javítása		
20.	Sárason önkormányzati bérházak építése		III. Városi szolgáltatások fejlesztése 3. intézkedés: A fejlődést segítő területhasználat		

7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGA

7.1 Az önkormányzat ingatlanhasznosítás jellegű tevékenységei

Az önkormányzati vagyon-kataszter szerinti a város ingatlan vagyona: 3 151 darab tételből áll, melyek területe 13 750 745 m², becsült értéke 196 661 832 eFt. A nyilvántartásban megjelenő kódok megoszlása szerint a következők szerint csoportosítható ezen vagyon:

- 1. Törzsvagyon forgalom képtelen tv. szerint
- 2. Törzsvagyon forgalom képtelen helyi döntés alapján
- 3. Törzsvagyon korlátozottan forgalom képes tv. alapján
- 4. Törzsvagyon korlátozottan forgalom képes helyi döntés alapján
- 5. Forgalmképes

Az ingatlan hasznosítás jellegű tevékenységek alapját a **forgalomképes** vagyon adja, amely a teljes vagyon 42%-a (1334 db), értéke a teljes mintegy ötöde, területe pedig harmada (4 947 272 m²).

A város ingatlanszerkezetét mutatja az alábbi térkép⁵, melyen jól látható az önkormányzati tulajdonú ingatlanok „sűrűsödése”. Az akcióterületek közül a Belvárosi AT-re készül ingatlanszerkezetet bemutató térkép melléklet.

Az önkormányzat eddigi ingatlangazdálkodási „gyakorlata” főként az ingatlanvagyon eladásából állt, melyet az elmúlt időszakban a felgyorsuló fejlesztések igénye miatt szükségessé tett ennek továbbgondolása. A forgalomképes ingatlanok adás-vétele, cseréje kifejezetten befektetési céllal – nem lakáscélú - egyenlőre egy-egy városrészre jellemzőek, nem általánosak.

7.1.1 Önkormányzati lakáskonceptió

A Kézikönyv által elvárt ingatlangazdálkodási tervet az önkormányzat elsősorban az önkormányzati tulajdonú lakások és helyiségek tekintetében fogalmazott meg, melyet a közgyűlés 2007. novemberi ülésén fogadott el. Ezen lakáskonceptió jogi kereteit a 324/2007. (XI. 15.) Kgy határozat Az önkormányzati tulajdonú lakások és helyiségek elidegenítéséről szóló új rendelet megalkotásának koncepciója, valamint a 42/2007. (XII.21.) R.. számú Az önkormányzati tulajdonú lakások és helyiségek elidegenítése c. rendelet határozza meg.

A vételi jog alapján történő elidegenítési folyamat lezárását követően a győri önkormányzatnak nagyságrendileg 5000 lakás és 1800 nem lakás célú helyiség maradt a tulajdonában. A jelzett ingatlanállomány legnagyobb hányadát kezelő INSZOL ZRt. hosszú ideje nem rendelkezik elégséges forrásokkal a megfelelő szintű fenntartáshoz, ezért az épületek műszaki állapota kevés kivétellel folyamatosan romlik. A folyamat megállítására több alkalommal készültek vizsgálatok, elemzések, melyeket programok követtek, azonban a forrásokat a tulajdonos önkormányzat soha sem tudta a szükséges mértékben biztosítani. Némileg javított a kezelési feladatok forráshiányán a 2004-2005. évben történt lakbéremelés, de alapvetően nem oldotta meg a fenntartás forráshiányából adódó problémát. **Megállapítható, hogy a lakásszektor évtizedek óta forráshiányos, ebből adódóan az épületek állapota - kevés kivétellel - folyamatosan romlik, ezért új források felkutatására és bevonására van szükség.** A hiányzó források pótlásának lehetséges módját az új lakáskonceptió a lakásállomány értékesítésében jelölte meg.

Az új lakáskonceptió értékesítéssel kapcsolatos főbb megállapításai a következők

1. Meg kell teremteni a lehetőséget annak, hogy a lakások értékesítése a forgalmi értékhez közelítve történjen. Ehhez ki kell dolgozni a megfelelő jogi szabályozást, amely biztosítékot nyújt az értékesítés lebonyolításához.
2. Az értékesítés szabályait úgy kell meghatározni, hogy az, az önkormányzat számára pénzügyi, gazdasági és műszaki előnyökkel járjon.
3. Az értékesítésnél preferálni kell az egyösszegű befizetéseket, ugyanakkor lehetőséget kell biztosítani részletfizetésre is.
4. Az értékesítés nem jelenthet vételi kényszert, vagyis ha a bérlő nem kíván élni elővásárlási jogával, az önkormányzat nem értékesíti a lakást harmadik személy számára.
5. A vételi lehetőség nem biztosított:
 - a nyugdíjasházban elhelyezkedő lakások,
 - a fiatalok házában elhelyezkedő lakások,
 - a garzonházakban elhelyezkedő lakások,
 - az ingatlanfejlesztési célú területeken lévő lakások,
 - a városrendezési okból bontásra ítélt épületekben lévő lakások,
 - a 15 évnél nem régebben felújított vagy épült lakások,
 - az intézményi szolgálati lakások esetében.
6. A lakásértékesítés bevételi forrásul szolgálhat:
 - a fiatal családok életkezdését szolgáló és
 - az időseknek biztonságot nyújtó, valamint
 - a szociális helyzet alapján bérelt lakások számának növelésére illetve
 - a meglévő és megmaradó épületek, lakások műszaki állapotának javítására,
 - az első lakást szerzők kamatmentes kölcsöntámogatására, továbbá
 - ifjúsági építési telkek kialakítására.

A meglévő lakásállomány összetételének - a lakásértékesítés szempontjából - fontosabb mutatói:

- **3300** határozatlan idejű szerződéssel bérelt lakás,
- **1500** határozott idejű szerződéssel bérelt lakás,
- **1414** vételi szándéknyilatkozat, amelyből 1214 igényt a határozatlan időre bérelt lakások, 200 igényt pedig a határozott időre bérelt lakások bérlői nyújtottak be 1995. november 20-a óta (természetesen abban a feltevésben, hogy a korábbi lakásprivatizáció szabályai szerint vehetik meg),
- **763** a műemléki védettség alatt álló épületekben lévő lakások száma,
- **209** nyugdíjasházi lakás,
- **247** lakás a „fiatalok házában”
- **120** garzonházi lakás,
- **cca. 250** lakás esetében történt 15 éven belül felújítás
- **345** bérlakás épült az elmúlt 15 évben
- **cca. 10** intézményi szolgálati lakás,

Az önkormányzati lakásértékesítés szabályait alapvetően a Lt. III-IV. része, és mögöttes jogszabályként¹⁰ a Ptk szabályai határozzák meg. A Lt. az elidegenítés tárgykörében több szabályozási kötelezettséget állapít meg a helyi önkormányzatok számára.

A Lt. elővásárlási jogot biztosít, bérlő számára az olyan ingatlanok tekintetében, amelyek az állam tulajdonából kerültek az önkormányzat tulajdonába¹¹. A lakás és helyiségállomány túlnyomó többségére tehát a bérlőnek elővásárlási joga áll fenn. A nem ebbe a körbe tartozó (1990 után épült vagy vásárolt) lakásokat kizárni javasolja a rendelet a kijelölhető ingatlanok köréből, tehát a teljes szabályozás az elővásárlási joggal érintett lakásokra koncentrál. A Lt. hivatkozott módosítása azonban érintetlenül hagyta a elidegenítés azon szabályát, hogy a vételár megállapításánál figyelembe kell venni a lakottság tényét, ami a gyakorlatban a vételár legalább 30%-os (a bírói gyakorlat 30-50 %-os szórást mutat) csökkentését jelenti a beköltözhető forgalmi értékhez viszonyítva. E szabály amellet, hogy a vevő, a lakás bérlője számára a lakás nyilvánvalóan beköltözhető, az önkormányzat számára kifejezetten hátrányos. Az új lakáskonceptió fő szabályként rögzíti, hogy az értékesítés a beköltözhető forgalmi érték közelében történjen, ehhez pedig a bérlők számára a **törvényen alapuló elővásárlási jog alapján lebonyolított értékesítés nem a megfelelő eszköz.**

Az értékesítés új technikája

Megoldásként kínálkozik az a lehetőség, hogy a bérlővel (amennyiben az általa lakott lakást meg kívánja vásárolni) közös megegyezéssel felbontjuk a bérleti szerződést, és **szerződéses elővásárlási jogot** alapítunk a korábbi bérleményére. Ebben az esetben lehetőség nyílik a Lt-től eltérni¹² és gyakorlatilag szabad mérlegelés alapján alakíthatók a szerződéses feltételek. Önkormányzat esetében természetesen ennek szabályait helyi rendeletben szükséges rögzíteni. **Ez az értékesítési technika azonban nem egy lépésből álló döntésként írható le, hanem egy folyamatként, amelynek megindítására a bérlő kap lehetőséget.** A szerződéses elővásárlási jog intézménye mellett természetesen szabályozni kell, illetve meg kell tartani a törvényen alapuló elővásárlási jog intézményét is, de ennek a tulajdonos számára hátrányos elemei miatt csak kivételesen javasoljuk alkalmazni. **Fontos rögzíteni, hogy nincs értékesítési kényszer sem az önkormányzat, sem a bérlő részéről, hanem annak a lehetőségét teremti meg, hogy a bérlő tulajdonossá válhasson a lakáskonceptióban elfogadott feltételek mentén.**

A lakások vételára.

A lakások vételárának megállapítása során amellet, hogy az új lakáskonceptióban meghatározottak szerint **a beköltözhető forgalmi érték közelében kell lennie**, figyelemmel kell lennünk arra is, hogy **az önkormányzatot ne érje indokolatlan vagyonszűrés**. Az értékesítés szabályait úgy kell meghatározni, hogy az, **az önkormányzat számára pénzügyi, gazdasági és műszaki előnyökkel járjon.**

Az értékesítésre javasolt lakások lehatárolása.

Az új lakáskonceptió meghatározta azon lakástípusok körét melyet nem javasolt értékesíteni. A hivatkozott lista több eleme könnyen beazonosítható, mint például a nyugdíjasházi, a fiatalok házában lévő, a 15 évnél nem régebben felújított vagy épült, illetve az intézményi szolgálati lakások köre. Problémát okoz azonban a garzonházakban, az ingatlanfejlesztési célú területeken lévő, és a városrendezési okból bontásra ítélt épületekben lévő lakások köre.

¹⁰ Lt. 1. § (3) bekezdés alapján

¹¹ az 1991. évi XXXIII. tv. alapján

¹² Lt. 54. § (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján

A garzonház definícióját nem találtuk a hatályos építési jogszabályokban, de korábbi meghatározások alapján megkíséreljük összefoglalni a tartalmát¹³: otthonszerű elhelyezésre szolgáló legalább egy lakószobának megfelelő lakóhelyiségből, felszerelt, WC-vel ellátott fürdő (mosdó) helyiségből és főzőfülkéből (főzőszekrényből) álló vagy hidegburkolattal megkülönböztetett főzőtérrel rendelkező lakóegységekből álló épület. E normáknak megfelelő épület ismereteink szerint a fiatalok házai (előtakarékossággal bérebe adott lakásokat tartalmazó épületek) kivételével csupán egy van Győrben a Bartók B. u. 53. sz. alatti épület.

Az ingatlanfejlesztési célú területek meghatározása sem problémamentes, ugyanis ilyen jellegű terület egyenlőre csupán Újvárosban került kijelölésre akcióterv keretében, illetve koncepció szintjén elfogadásra került a Belváros rehabilitációjára vonatkozó program. Vizsgálandó, hogy vannak-e olyan területek, amelyek kijelölése indokolt az értékesítés megkezdését megelőzően, annak érdekében, hogy a fejlesztés során az önkormányzatnak megfelelő mozgástere maradjon.

A városrendezési okból bontásra ítélt épületekben lévő lakások köre tulajdonképpen kapcsolódik az ingatlanfejlesztési célú területekhez, illetve azt egészíti ki azáltal, hogy a kijelölt területeken kívüli bontandó épületeket is kiemeli az értékesítési körből. E lakások (épületek) - az ingatlanfejlesztési célú területeken lévő épületekkel egyetemben - a Közgyűlés 481/2004. (XI. 25.) Kgy. határozatban foglaltak végrehajtása céljából, az INSZOL Zrt. által készített „Műszaki-fenntartási és ingatlanfejlesztési program 2005-2014” mellékletei között fellelhetők.

A lakások elidegenítéséből származó bevételek felhasználásának részletes szabályai

A lakásértékesítésből származó bevételek felhasználásának főbb irányait már kijelölte az új lakáskonceptió. A bevétel felhasználás szabályozására vonatkozó jogszabályi kötelezettségnek, álláspontunk szerint az éves költségvetési rendeletben is eleget tehet az önkormányzat, meghatározva, hogy adott évben – a 4 éves gazdasági program céljai közül – melyiknek mekkora prioritást biztosít. Az un. Lakásalap (az éves költségvetés melléklete) megfelelő formai kereteket biztosít arra, hogy ellenőrizhető módon kerüljenek felhasználásra a lakásszektor bevételei. **Fontos rögzíteni, hogy a lakásértékesítés bevételei kizárólag a lakásszektorban kerülhetnek felhasználásra.**

A **bérlakások számának növelése** mindenképpen indokolt, ha az önkormányzat továbbra is szerepet vállal a lakásellátás területén. Az új lakáskonceptióban elfogadott lakásértékesítés okaként megjelölt **tarthatatlan műszaki állapotú épületek felújítására** is megfelelő forrásokat kell biztosítani, különben idővel (az épületállomány műszaki állapotromlása okán) az önkormányzat kénytelen lesz kivonulni a lakásellátás területéről. A **kamatmentes kölcsöntámogatás** továbbra is fontos támogatási forma az első lakást szerző fiatal családok számára, tehát indokolt továbbra is fenntartani és finanszírozni ezt a rendszert. Új elemként fogadta el a Közgyűlés az **ifjúsági építési telkek** kialakítását, amely fajlagosan magas költségű támogatási forma, ehhez jelentős forrásokat kell rendelnie a Közgyűlésnek. **Az egyes célok között nehezen lehetne rangsort felállítani ezért erre nem is teszünk kísérletet**, mindazonáltal szükségesnek látjuk rögzíteni: annak ellenére, hogy a lakásprivatizáció fent leírt második hullámában várható bevételek nagyságrendileg elmaradnak a kilencvenes évek privatizációjának bevételeitől, az épület-felújításokra az eddigieknél magasabb források biztosítása indokolt.

¹³ pl. 147/1992. (XI. 6.) Korm rendelet 4. sz. melléklet, stb.

7.1.2 Az önkormányzat városrehabilitációs célok elérését szolgáló befektetők bevonásával történő ingatlanfejlesztési jellegű gyakorlata

A Helyzetelemzés 3.4 pontjában leírtak szerint a 198/2006.(VII.6.) Kgy. sz. határozatnak megfelelően kidolgozásra került **az ingatlanfejlesztők és az önkormányzat együttműködése, fejlesztési területek megnyitása esetén**, mellyel elfogadott tájékoztató egyértelműen leírja a város-befektetői tárgyalási, megegyezési folyamatot, meghatározza a feladatokat. A város a potenciális befektetőkkel közösen a város érdekeinek figyelembe vételével un. **Közterület Kialakítási Tervek /KKT/, Városfejlesztési Megállapodások /VFM/, Településrendezési Szerződések /TRSz/ megkötésére jogosult, mellyel a magán-ingatlanfejlesztésekhez kötődő rendszert igyekszik a város fejlődésének elősegítésére befolyásolni.**

A) A közterület kialakítási tervek (KKT) készítésének rendje. Jóváhagyva: a 132/2007.(IV.3.) Kgy. határozattal.

1./ KKT-t bárki készíthet a tartalomnak megfelelő tervezési jogosultságú szaktervezők megbízásával, a tartalomnak megfelelő léptékben.

A KKT minimális tartalma:

- geodéziai felmérés legalább a földmérési alaptérképnek megfelelő tartalommal, a szintkottázás szükség szerinti besűrítésével,
- útépítési helyszínrajz. Az útépítési tervnek legalább a meglévő kiépített hálózatiig kell terjednie. Az útépítési terven jelölni kell a létesítendő kapubejárók helyét, továbbá a kerítéstő tervezett szintjét is. Ha a csapadékvíz – elvezetés nem zárt csatornahálózattal történik, akkor annak megoldását is legalább itt be kell mutatni, ügyelve a telekbejáratokra is.
- Az akadálymentes közlekedés jogszabályban előírt feltételeit biztosítani kell.
- hossz-szelvény(ek) és mintakeresztszelvény(ek),
- csapadékvíz elvezetés: A felszíni csapadékvíz elvezetését biztosító rendszer szállítóképességét egészen a végbefogadóig ellenőrizni kell minden nagyobb (0,5 ha-t meghaladó telekterületű) beruházás esetén. Felszíni csapadékvíz elvezető rendszerek méretezése során hidrológiai, hidraulikai számításokkal kell igazolni a tervezett rendszer működésének alkalmasságát. A rendszert „csapadékvíz elvezetési koncepcióval” rendelkező területeken az abban előírtaknak megfelelően kell megtervezni és megvalósítani (nyílt illetve zárt).
- közműépítési helyszínrajz (A szorosan vett tervezési területen túl a tervnek legalább a meglévő hálózatok csatlakozási pontjáiig; befogadó vagy táppontig kell terjednie. A tervnek tartalmaznia kell legalább a villamos energia ellátás, a közvilágítás, a zöldfelület kialakítás, a vízellátás és a csatornázás megoldását, illetve – amennyiben a tervezési területen arra lehetőség van – a gázellátás, telefon és kábelhálózat megoldását is.)
- műszaki leírás,
- költségbecslés,
- egyeztetési jegyzőkönyvek vagy emlékeztetők az útkezelővel, a zöldfelületek kezelőjével, úthatósággal, közmű-üzemeltetőkkel és a vízügyi hatósággal folytatott egyeztetésekről
- tervezői nyilatkozat a rendezési tervnek való megfeleléséről,
- jegyzőkönyv a közterülethez csatlakozó ingatlanok tulajdonosaival történt tervegyeztetésről

A működési feltételek biztosításának módját az ingatlanfejlesztés előkészítése során a következő lépésekben kell tisztázni.

1. Az ingatlanfejlesztő által a fejlesztési program készítése előtt folytatott egyeztetések a szolgáltatókkal.
2. A fejlesztési program tervezése során.
3. Az elkészült fejlesztési program önkormányzattal való egyeztetése során.
4. A KKT készítése és egyeztetése során.
5. Az elkészült KKT önkormányzattal való egyeztetése során.
6. **A településrendezési szerződés /TRSZ/ megkötésével.**

B) A Településrendezési szerződés (TRSz) /korábban: Városfejlesztési Megállapodás (VFM)/:

A településrendezési szerződés az önkormányzat szempontjából két, alapvetően különböző célra irányulhat:

- 1. új fejlesztési javaslat felvételére a városrendezési dokumentumokba, vagy
- 2. a városrendezési eszközökben már szereplő fejlesztések megvalósítására.

Mivel mindkét esetben önkormányzati ügyről van szó, ezért a szerződést az önkormányzat köti.

A szerződés előkészítése kétféle módon **indulhat** meg:

- A fejlesztő felkeresi az önkormányzatot (tisztségviselőt, testületet) és jelzi, hogy olyan fejlesztést kíván megvalósítani, melynek működési feltételei még nincsenek meg, ő azonban felvállalja azok megvalósítását.
- Az építési engedélyezési eljárásokban az önkormányzat a 46/1997. KTM rendelet 6. § előírásainak megfelelően részt vesz, és ott tapasztalja, hogy szükség van a fejlesztő szerződéssel is biztosított közreműködésére a fejlesztés külső feltételeinek biztosításában.

Továbbiakban a településrendezési szerződés **előkészítése** során tisztázni kell, hogy egy újonnan beépítésre szánt vagy jelentős mértékben átépülő területen tervezett fejlesztés működése érdekében

- A. a közterületeken illetve közszolgáltatásként **minek** kell megvalósulni, illetve működni;
- B. a működési feltételek **miből** valósíthatók meg; mennyi pénz szükséges a
- C. megvalósításhoz; és
- D. **ki** lesz a költségviselő, és
- E. **mikor** valósulnak meg ezek a feltételek.

A fenti dokumentációk kidolgozásához az egyes fenti feltételek megvalósításának szokásos módja:

1. közterületek és közcélú területek kialakítása

A fejlesztési programok részeként gyakran új közterületeket kell kialakítani, vagy a meglévő közterületeket bővíteni kell. Mindkét esetben telekalakítási-, egyes esetekben elvi telekalakítási eljárást kell lefolytatni. A telekalakítási eljáráshoz **telekalakítási tervet** kell készíteni. A telekalakítási tervnek meg kell felelni a központi és helyi jogszabályoknak, ezért célszerű, ha a telekalakítási tervrajzi munkarésze már a fejlesztési program részeként, de legkésőbb a közterület kialakítási terv részeként készül.

A tervezett telekalakítások eredményeképpen feltétlenül ki kell alakulni az útterületeknek és lehetőleg a zöld-, pihenő-, játszó- és sportterületeknek is. Utóbbiak közül a minimális szükséglet a szabályozási terven jelölt terület, de lakóterületeken is létesíthetők ilyen területek.

2. közművek megépítése, közterületek, közhasználatra megnyitott területek kiépítése;

- 2.1. csapadékvíz elvezetés
- 2.2. vízellátás
- 2.3. szennyvízelvezetés
- 2.4. elektromos energia ellátás
- 2.5. gázellátás
- 2.6. hőellátás
- 2.7. telefon
- 2.8. kábel (tv, információ)
- 2.9. útépítés (gépjármű, kerékpár és gyalogos közlekedés részére)

A fejlesztési program készítése előtt, de legkésőbb a fejlesztési program készítése során tisztázni kell az útkezelővel (Győr MJV Útkezelő Szervezete, illetve állami utak esetében az ÁKKHT), hogy a meglévő hálózatok mely pontjához lehet az új úttal **csatlakozni**, illetve a fejlesztés miatt szükséges-e a meglévő hálózaton **kapacitásbővítő fejlesztéseket** végrehajtani. Ha igen ezek megvalósítási módját már a fejlesztési programban szerepeltetni kell. A KKT-ban az összes szükséges útfejlesztés legalább 1:500 léptékű vázlattervét szerepeltetni kell, úgy, hogy a tervek tartalmazzák az út szabályozási szélességén belüli összes létesítmény elhelyezését és kiválasztását (zöldfelület, közvilágítás, utcabútorok, stb.) A tervben feltétlenül szerepelni kell a tervezett magasságoknak és a vele járó tereprendezési következményeknek is, adott esetben az úttal szomszédos ingatlanokat érintő tereprendezéseknek is.

- 2.10. közvilágítás A közvilágítási tervek a 2.9 alatti útépítési tervek részeként készülnek.
- 2.11. parképítés
- 2.12. sportpályaépítés

3. közszolgáltatások biztosítása;

- 3.1. közterületek tisztántartása

A KKT leírásában meg kell jelölni, hogy milyen módon fog történni a közterületek tisztántartása. Ha a szolgáltatást nem a fejlesztő maga biztosítja, akkor be kell szerezni a szolgáltató nyilatkozatát arról, hogy milyen feltételekkel, milyen módon biztosítja a szolgáltatást.

- 3.2. hulladékszállítás
- 3.5. települési vízellátás, csatornázás
- 3.6. a csapadékvíz elvezetése
- 3.7. alapfokú oktatás

Elsősorban lakóterületek kialakítása esetén kell a fejlesztési programban kifejteni, hogy a tervezett fejlesztés működése milyen ellátást igényel és annak feltételei hogyan biztosítottak. Ha nem biztosított kedvező rágyaloglási távolságra; 500 méteren belül az alapfokú ellátás, akkor a fejlesztőnek a fejlesztés módjára is javaslatot kell tenni. A javaslatot a szakirodának kell értékeln.

- 3.8. családorvosi ellátás
- 3.9. szociális ellátás

4. közösségi közlekedés

Győr MJV településfejlesztési koncepciójában a **tömegközlekedés** fejlesztése ki-emelt szerepet kap. A jó színvonalú tömegközlekedés feltétele a tervezett lakóterületek vagy nagy forgalmú létesítmények közelében tömegközlekedési hálózat vezetése (3-500 méteren belül megállóhely), és megfelelő

járatsűrűség biztosítása. Ha a fejlesztési terület a fentiek szerint nincs megfelelő színvonalon ellátva, akkor be kell szerezni a Kisalföld Volán (egy létező, működő, jó referenciákkal rendelkező tömegközlekedési szolgáltató) nyilatkozatát arról, hogy a fejlesztés megvalósulása esetén a szükséges szolgáltatást milyen feltételekkel biztosítja. Ha ilyen szolgáltatói nyilatkozatot a fejlesztő nem tud beszerezni, akkor ismertetni kell a tömegközlekedéssel kapcsolatos javaslatát, mely alapján az önkormányzat eldönti, hogy elfogadja-e a tömegközlekedési ellátás hiányát, vagy későbbi megvalósulását, és utóbbi esetben annak megvalósításához, működtetéséhez milyen fejlesztői hozzájárulásra tart igényt.

7.2 Az önkormányzat városrehabilitációs célok elérését szolgáló nem ingatlanfejlesztési jellegű tevékenységei

A város stratégiájában megfogalmazottak szerint valamennyi prioritás városrehabilitációs célokat – is – szolgál, úgymint

- a humánerőforrás erősítése érdekében tervezett és megvalósított oktatási, szociális és egészségügyi, valamint sport és szabadidős tevékenységek kiszolgáltatását lehetővé tevő infrastruktúra fejlesztések
- a gazdaságfejlesztés szempontjából az együttműködések szervezése (klaszterek!), szolgáltató szektor fejlesztése, marketingeszközök felhasználása, oktatás-kutatás, kutatásfejlesztés támogatása, adókedvezmények nyújtása, magasan kvalifikált munkavállalók városba, városkörnyékre vonzása. A térség munkaerőpiaci helyzetének folyamatos monitoringja.
- a városi szolgáltatásokon keresztül Győr megközelíthetőségét és a belső közlekedését támogató infrastruktúrák kialakítása, az önkormányzat kapcsolati rendszerének szélesítése, hálózatfejlesztése a közszolgáltatásokban.
- a környezet védelme szempontjából valamennyi eszköz közvetlen városfejlesztési tevékenységet jelent, mely a környezetbarát technológiák elterjesztésén túl a barnamezős területek rehabilitációján keresztül a zöldterületek és a konkrét városrehabilitációs projekteken keresztül támogatja a városfejlesztési célok elérését.

Ezen felül tovább ún. „soft” elemekkel lehet befolyásolni az önkormányzatnak a fenti célok elérését:

- Addicionális finanszírozók:
 - lakosság: EU, ország, település, adott terület
 - fejlesztő-befektető
 - érintett
- Partnerek hozzájárulásai
 - addicionális források (díj, adó)
 - elemek megvalósítása (saját fejlesztések, fejlesztési alkuk)
 - források átütemezése (hitel, ppp)
 - kockázatok újraosztása (ppp, garanciák és szerződéses konstrukciók)
- „Belekapaszkodós”

- közsférában rendelkezésre álló források kihasználása;
- „támogatásra tervezés”.
- A „kijárlás” és „eladás” technikái = Városmarketing

• Fejlesztésből keletkező érték kihasználása

- Megvalósító partnerség
- Önkormányzati fejlesztések /Ingatlanfejlesztői „magatartás” - szerep/
- értéknövekedés érdekében közreműködik, átvállal

– Hozadék visszaforgatása a projektbe

- pénzügyi megoldások, amelyek az értéknövekedést „megcsapolják”; Betterment”; „Rezoning”
- önkéntes és kötelező hozzájárulások; TRSZ; Városfejlesztési Megállapodások
- pénzügyi megoldások a források átütemezésére.

Logika:

- a haszonélvező fizessen;
- mivel haszon a projekt után realizálódik, a közsférának meg kell előlegeznie a költségeket (tervezési, szervezési és beruházási költségeket);
- a jövőbeli haszon előrehozott elköltéséhez mechanizmus kell, amely a jövőbeli hasznot előzetes forrássá alakítja (csak a fejlesztési költségeket!).

Problémák:

- Olyan tervek, amelyek „reálisak” (finanszírozhatók és fenntarthatók) – van-e?
- Haszonhozadék számítása – mennyit?
- Haszonélvezők bevonása – hogyan?

Hozadék visszaforgatása

Finanszírozhatóság feltételei:

- Value for Money
- értéktermelő stratégia, projekt, beruházás;
- nagyobb értéknövekedés, mint amibe kerül.
- Legyen fizetőképes haszonélvező
- Olyan értékek is keletkezzenek, amiért partnerek hajlandóak fizetni.
- Pénzügyi és jogi mechanizmusok.
- Értéknövekedés megosztása
- Önkéntes
- közösségi projektek, partnerség kötelező
- értéknövekedési adók, fejlesztési díj, bérbeadás, koncesszió,
- kapcsolódási díj
- kötelező fejlesztés

- Megegyezéssel szerződési formák
- egy fejlesztő-befektető kiválasztása
- profitmegosztás, fejlesztési díj, fejlesztési hozzájárulás
- fejlesztési jogok piacosítása, „levegő-jog”, beépítési bónusz

Hozadék visszaforgatásának feltételei:

- az adott jogszabályi és adminisztratív környezet
- tőkepiac
- értékteremtés
- fizetőképes haszonélvező
- tervezési kultúra
- megfelelő politikai és kulturális közeg

Partnerség és hatékonyság

- A részvétel (participáció) minden formája máris a konfliktus egy formája
- lehet-e a városban ható erők, energiák realitását ennek felvállalása nélkül eredményesen kezelni?
- Partnerségi konfigurációk és politikai célok
- a pluralizmus és a különbség kezelése
- Nem konszenzus, hanem konfliktusos konszenzus a különbségek között
- Intézményesítés, legitimáció / bevonás és kizárás a partnerségbe
- Rekonstruálni a kommunikációt
- Értékhozzáadó folyamat kialakítása
- A folyamatot intézményesíteni kell, és valódi participáció kell
- a munka során fel kell vállalni a társadalom megújítását.

7.3 Partnerség

Az integrált városfejlesztési stratégia – bár rendkívül rövid idő alatt került a közgyűlés elé (2 hónap) - készítésénél különös hangsúlyt kapott a partnerség a különböző szakpolitikai területek, a közigazgatás és a politikai szereplők között. Ezen egyeztetések intézményi keretei a győri városházán „szokásos rend” szerint zajlottak:

- A tervezési feladathoz kapcsolódó segítségnyújtást a hivatalon belüli a **stratégiai-tervezési csoport koordinálta**
- Valamennyi egyeztetésen a **városi főépítész** képviselte a városi irányok meghatározását
- **Döntési kompetenciák** a vezetői értekezleteken kerültek előtérbe, alpolgármesteri, főépítész szinten
- a különböző szakpolitikai osztályok részére az IVS készítéséről folyamatosan tájékoztatva lettek elektronikus úton
- az egyes releváns statisztikai adatállományok folyamatos elérhetősége miatt szükséges volt az egyes feladatcsoportok folyamatos tájékoztatása, **kiemelten az anti-szegregációs program kapcsán**

- a tervezők a feladat ellátásához szükséges önkormányzati információkhoz a stratégiai tervezési csoport segítségével jutottak hozzá
- a **képviselőtestületi tagok tájékoztatását** a főépítész, valamint a tervezésért felelős szakértő közvetlenül látta el, írásos háttérdokumentumok segítségével
- az egyes városrészi képviselőktől a **személyes konzultációkon** adódott lehetőség arra, hogy az egyes városrészek problémáival behatóbban foglalkozzunk
- az egyes képviselőtestületi tagok az örszűkről releváns városrészekről írásos anyaggal, **részönkormányzati határozattal** segítették a tervezési munkát (Bácsa-Kisbácsa-Sárás, Gyórszentiván, Jancsifalu-Nádorváros-Adyváros, Gyirmót, Szabadhegy)
- az egyes városrészekben képviselői meghívásra **helyszíni bejárás** keretében nyílt arra mód, hogy a fejlesztési irányok áttekintésre kerüljenek (Belváros, Marcalváros)
- a közgyűlés politikai döntéshozói számára **un. frakcióegyeztetéseken** is bemutatásra kerültek a készülő dokumentumok, mely a döntések politikai semlegességét voltak hivatottak erősíteni, hiszen a városért minden képviselő kész tenni – arányeltolódások esetleg a városrészi prioritások között voltak (összesen 6 alkalommal)
- a közgyűlések döntéselőkészítések a **különböző bizottságok** szintjén történnek, mely során a február 28-i közgyűlésig két körben került bemutatásra a tervezési munka folyamata, akkori jelenlegi állapota (összesen 8-szor az alábbi bizottsági üléseken: Kulturális, Tulajdonosi, Városstratégiai, Pénzügyi)
- a **Polgármesteri Kabinet** közvetlen tájékoztatása a tervezés előrehaladásáról a nyilvánosság miatt különösen fontos volt.

A városi **civil szervezetek** tájékoztatását a stratégiai tervezési folyamatról, illetve magáról a kiemelt projektről - Széchenyi tér funkcióbővítő megújítása - a városi főépítész tette meg a következők szerint:

- 2008. jan. 9.: Győri Fészek munkaközi ismertetés és konzultáció
- 2008. jan. 16.: GyMS Kereskedelmi és Iparkamara: ISMERTETŐ
- 2008. jan. 16.: Sikeres Győrért alapítvány ismertető és konzultáció
- 2008. febr. 05.: Sikeres Győrért alapítvány Vízpartok ATT konzultáció
- 2008. márc. 7. IVS és ATT prezentáció 12 győri civil szervezetnek

A stratégia, illetve az egyes kiemelt akcióterületeken végrehajtani kívánt **fejlesztési projektek megvalósításában** résztvevő partnereknek célirányos projektmegbeszélések kerültek megrendezésre a főépítész és a stratégia kidolgozóinak moderálásában:

- 2008. jan. 18.: Újváros eATT projekt PEMCS 1.
- 2008. jan. 21.: Pálffy étterem partnerségi egyeztető megbeszélés
- 2008. jan. 22.: Városháza: Széchenyi tér partnerségi egyeztetés 1. az érdekeltekkel
- 2008. febr. 20.: Újváros eATT projekt PEMCS 2.
- 2008. febr. 20.: Városháza: Széchenyi tér partnerségi egyeztetés 2. az érdekeltekkel
- 2008. febr. 04.: VÍZÜGY : Vízpartok ATT egyeztetés
- 2008. febr. 21.: KÖH /Figler A./ Belváros eATT egyeztetés

A **lakosság tájékoztatására** a nyilvánosság következő eszközeivel éltek a tervezők:

- un. **városbeszélgetések** keretében nyílt lakossági fórumra hívják az érdeklődőket, melynek első hivatalos indítója 2007. októberében volt a Széchenyi tér megújítása projekt miatt, majd kéthavonta egy-egy városrészt (akcióterületet) érintően kerülnek az IVS által megfogalmazott stratégiai elemek lakossági megvitatásra. Április hónapban a Mosoni-Duna híd tervezett nyomvonaláról tartottak fórumot

- az egyes képviselői szervezésű **helyszíni bejárások** szintén jó alkalmat teremtenek a helyi igények, különböző célcsoportok elképzeléseinek feltérképezésére
- az elektronikus hírforrás a www.gyor.hu, ahol a stratégiai dokumentumok között elérhető a teljes IVS dokumentuma
- az írott sajtó napi, heti rendszerességgel számol be az IVS keretében tervezett illetve megvalósuló fejlesztésekről, a **Győri Közélet című hetilap** pedig IVS-sorozatban mutatja be az egyes akcióterületeket, jelezve mindenhol a fejlesztési irányokat, a tervezett főbb projekteket.

Az IVS részeként, annak szerves mellékletét jelentő anti-szegregációs terv kapcsán a helyzetelemzésben megjelenő szegregátumokat a **kijelölt mentorok** helyszínen is megismerték, az ott élő célcsoporttal a hivatal illetékes szakpolitikai osztályának munkatársaival, és a stratégiai terv készítőivel személyes konzultáción nyílt lehetőség a település szociális problémáinak áttekintésére. A mentorok február és április hónapokban jártak Győrben.

Fenti partnerségi egyeztetéseket rendkívül rövid idő alatt, a tervezéssel párhuzamosan végezték a stratégia készítői úgy hogy közben a pályázati forrásra számító kiemelt projekteken a hivatal stratégiai-tervezési csoport munkatársai dolgoztak.

A további partnerségi egyeztetések az IVS kapcsán – miután a közgyűlés évenkénti felülvizsgálattal fogadta el – folyamatosak lesznek tervezetten városrészi – akcióterületi szinten kerülnek városbeszélgetések megrendezésre.

Továbbá kihasználásra kerülnek az írott és az elektronikus sajtó nyújtotta lehetőségek, valamint az egyes civil szervezetek által kínált bemutatkozási lehetőségek is.

7.4 Városfejlesztési tevékenységek elhelyezése az önkormányzati szervezetrendszerben

Az önkormányzat szervezetrendszerében a városfejlesztési irányok meghatározása, a döntéselőkészítések a következő szervezeti rend szerint történnek.

Győr Polgármesteri Hivatalának belső szervezeti egységei:

a./ Adóügyi Osztály

- adóbehajtási csoport

b./ Építéshatósági Osztály

c./ Gyámügyi Osztály

- Városi gyámhivatal

d./ Közigazgatási Osztály

- igazgatási csoport
- környezetvédelmi csoport
- okmányirodai csoport

e./ Oktatási és Kulturális Osztály

- kulturális csoport

f./ Népjelölti Osztály

- lakásügyi csoport
- szociális csoport

g./ * Önkormányzati és Szervezési Osztály

- kommunikációs és városmarketing csoport
- titkárság

h./ Pénzügyi Osztály

- pénzügyi és gazdálkodási csoport
- költségvetési és intézményirányítási csoport

i./ Stratégiai-városfejlesztési Osztály

- főépítési csoport
- stratégiai tervezési csoport

j./ Vagyongazdálkodási Osztály

k./ Városépítési Osztály

- üzemeltetési csoport

la./ ellenőrzési csoport

lb./ * informatikai-gondnoksági csoport

lc./ közbeszerzési csoport

ld./ munkaügyi csoport

A fenti csoportok közül a **Stratégiai-városfejlesztési Osztály** foglalkozik a városfejlesztéssel, együttműködve az illetékes társosztályokkal. A Közgyűlés számára előkészített anyagok elsősorban a **Városstratégiai Bizottság** hatásköre, de adott helyzetben – mint pl. jelen IVS kapcsán – valamennyi bizottság tárgyalta és véleményezte a dokumentumokat, illetve azok kivonatát.

Győr városának 11/2007. (III.23.) Rendelete szerint a **VÁROSSTRATÉGIAI BIZOTTSÁG feladat- és hatáskörét a következőkben állapítják meg:**

A Bizottság feladata:

- A Bizottság a város településrendezési céljainak megfelelő fizikai környezet kialakításával foglalkozik. Az épített környezet alakításával és védelmével kapcsolatban Győr Megyei Jogú város jóváhagyott településrendezési terv (szerkezeti terv, szabályozási terv, helyi építési szabályzat) érvényesülésének figyelemmel kísérése;
- A város területén a települési környezet állapotának és alakulásának figyelemmel kísérése, a káros, kedvezőtlen környezeti hatások megelőzése érdekében koordinatív tevékenység kifejtése, önkormányzati hatáskörben intézkedés, illetve intézkedés kezdeményezése a hatáskörrel rendelkezők felé;
- Győr Megyei Jogú Város kidolgozott és a közgyűlés által elfogadott stratégiai terve aktualizálásának figyelemmel kísérése, a stratégiai tervben megfogalmazott célok megvalósítására irányuló operatív tervezés figyelemmel kísérése és az egyéb programok, projektek figyelemmel kísérése;
- A városi nagyberuházások, valamint városüzemeltetési feladatok megvalósulásának figyelemmel kísérése.

I. A Bizottság terjeszti a közgyűlés elé:

- 1./ a városkép helyi védelméről, továbbá egyes építési előírásokról szóló önkormányzati rendelet alapján helyi, egyedi védelem alatt álló épületek felújításához, jó karbantartásához, megóvásához, állagának megőrzéséhez - a költségvetési rendeletben a Bizottság számára meghatározott mérték feletti - önkormányzati támogatás nyújtására vonatkozó előterjesztést,

- 2./ a helyi környezetvédelmi programot, valamint a környezetvédelmi szabályozásra vonatkozó rendelet tervezeteket, így pl.:
 - az avar és kerti hulladék égetésére, továbbá a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó szabályozás rendelet-tervezetét,
 - a helyi zaj-, és rezgésvédelmi szabályozás rendelet-tervezetét,
- 3./ a helyi jelentőségű természetvédelmi terület kijelölésére, a természeti értékek megőrzésére vonatkozó javaslatot,
- 4./ a rendkívüli levegőtisztaság-védelmi intézkedési tervet (füstköd, riadótervet),
- 5./ a város környezetvédelmi helyzetéről készített beszámolót,
- 6./ az Önkormányzat által környezetvédelmi célra elkülönített összeg felhasználására vonatkozó előterjesztést, valamint annak felhasználásáról szóló beszámolót,
- 7./ az önkormányzati Környezetvédelmi Alap felhasználására vonatkozó előterjesztést,
- 8./ a természeti környezet fejlesztésének koncepcióját,
- 9./ a város részére elnyerhető környezet-, és természetvédelmi pályázatokban, céltámogatásokban, programokban való részvételre irányuló javaslatot,
- 10./ az EU csatlakozás figyelembe vételével, a terület-, és városfejlesztéssel kapcsolatos hazai és nemzetközi együttműködési javaslatokat.

II. A Bizottság állásfoglalásával terjeszthető a döntésre jogosult elé:

- 1./ a költségvetési koncepció, az éves költségvetés valamint a költségvetés végrehajtásáról szóló féléves, éves beszámoló,
- 2./ a stratégiai tervvel kapcsolatos előterjesztések, a stratégiai tervben megfogalmazott intézkedésekkel, programokkal, projektekkel, valamint egyéb programokkal és projektekkel kapcsolatos előterjesztések,
- 3./ a természeti és épített környezet védelmének általános szabályaival kapcsolatos előterjesztések,
- 4./ a lakásgazdálkodással összefüggő és egyéb célú terület-előkészítéssel, az infrastrukturális ellátásokkal és fejlesztésekkel kapcsolatos előterjesztések,
- 5./ nemzetközi és hazai pályázatokon való részvétellel kapcsolatos előterjesztések,
- 6./ a városi beruházásokkal kapcsolatos előterjesztések,
- 7./ a városüzemeltetéshez kapcsolódó rendeletek,
- 8./ a közszolgáltatásokkal (így különösen: a kéményseprő-ipari közszolgáltatással, a távhőszolgáltatással, az ivóvíz és csatornaszolgáltatással, a szilárd és folyékony hulladékgazdálkodással, a temetőkkel) kapcsolatos előterjesztések,
- 9./ a közmű és közúthálózat fejlesztésével kapcsolatos előterjesztések,
- 10./ a városi közösségi közlekedéssel kapcsolatos előterjesztések,
- 11./ a közterület-használat szabályaival, a reklámok elhelyezésének szabályaival kapcsolatos előterjesztések,
- 12./ a behajtási engedélyekkel, a behajtási renddel kapcsolatos előterjesztések,
- 13./ a parkolással és a fizető parkolóhelyekkel kapcsolatos előterjesztések.
- 14./ a regionális területfejlesztési és rendezési tervek,
- 15./ a város településrendezési terve (szerkezeti terv, szabályozási terv és a helyi építési szabályzat) jóváhagyásra, illetve módosításra,
- 16./ az építési és telekalakítási tilalom továbbá az elővásárlási jog elrendelésével, valamint feloldásával,

- 17./ a belterületbe vonásokkal kapcsolatos összefoglaló tájékoztatás
- 18./ az újonnan beépítésre szánt és a jelentős mértékben átépítésre kerülő területek, új fejlesztések helyzetéről szóló előterjesztés.
- 19./ a helyi tájképi és városképi szabályokra vonatkozó minden előterjesztés
- 20./ a városképi szempontból a köztéri alkotások elhelyezésével kapcsolatos, valamint,
- 21./ az önkormányzat tulajdonában lévő, illetve hozzájárulásával felújítandó műemléki és műemlék jellegű épületekre,
- 22./ a rendkívüli környezetszennyezések és azok megszüntetése, ill. elhárítása érdekében tett intézkedésekről szóló beszámoló,
- 23./ a város kommunális, szilárd, folyékony hulladékainak elhelyezésével, ártalmatlanításával kapcsolatos előterjesztések,
- 24./ a város ipari eredetű és veszélyes hulladékainak elhelyezéséről, kezeléséről, feldolgozásáról szóló tájékoztatók.
- 25./ A Közterület kialakítási tervek (KKT) készítési rendjének meghatározására, azok elbírálására vonatkozó előterjesztések.
- 26./ * Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv. 30/A. § szerinti településrendezési szerződések.

III. A Közgyűlés a következő hatásköreit a Bizottságra ruházza át döntésre:

- 1./ a költségvetésben a Bizottság részére meghatározott keretek között külső szervek támogatását,
- 2./ a városkép helyi védelméről, továbbá egyes építési előírásokról szóló önkormányzati rendelet alapján helyi, egyedi védelem alatt álló épületek felújításához, jó karbantartásához, megóvásához, állagának megőrzéséhez - a költségvetési rendeletben meghatározott összeghatárig - önkormányzati támogatás nyújtását,
- 3./ a Környezetvédelmi Alap költségvetésében meghatározott mértékű részének - a jogszabályokban meghatározott szabályok szerinti - kis összegű támogatásokra történő felhasználását,
- 4./ „Kitaibel Pál Környezetvédelmi Emlékérem” adományozását.

IV. A Bizottság ellenőrzi:

- 1./ a településrendezést, településfejlesztést, városstratégiai kérdéseket érintő közgyűlési döntések végrehajtását, a költségvetési támogatások, pályázatokon elnyert összegek felhasználását, a Bizottság határozatainak, döntéseinek végrehajtását,
- 2./ a Polgármesteri Hivatal településrendezési, várostervezési, városstratégiai és építészettel összefüggő tevékenységét,
- 3./ a helyi környezet és természetvédelmi szabályozás érvényesülését,
- 4./ a rendkívüli környezetszennyezés kialakulásának és felszámolásának körülményeit,
- 5./ a Polgármesteri Hivatal környezetvédelmi tevékenységét.

8 Városfejlesztő társaság

A városrehabilitációs beavatkozások végrehajtásához a megyei jogú városokkal szemben elvárás, hogy városfejlesztő társaságot hozzanak létre.

Alábbi módszertani útmutató része a Kézikönyvnek, mely alapján meg kell tenni a lehetséges lépéseket a városfejlesztési társaság létrehozása- átalakítása- kialakítása kapcsán.

8.1 A kézikönyv ajánlásai a városfejlesztő társasággal kapcsolatban

A városfejlesztő társaság létrehozásának indokltsága:

- Hatékonyabb, rugalmasabb, átláthatóbb, piaci szemléletű menedzsmentet biztosít
- Fejlesztő társaság önkormányzati költségvetést tehermentesíteni tudja,
- Középtávon egy olyan forrás és tervezési koordinációt valósít meg, mely révén a város rehabilitációs tevékenységei tervezhetőek lesznek, és finanszírozásuk is kiszámíthatóbbá válik
- Magántőke bevonására alkalmas szervezet
- A JESSICA konstrukcióra alkalmassá válhat
- Tapasztalatot szereznek a városok a városfejlesztő társaság működtetésében

Középtávon:

- A közszféra és a magánszféra strukturált együttműködését teszi lehetővé a városfejlesztésben és városrehabilitációban
- Lehetővé teszi a városfejlesztés és városrehabilitáció terheinek megosztását a közszféra és a magánszféra között
- Lehetővé teszi magántőke bevonását az önkormányzat irányításával és ellenőrzése mellett megvalósításra kerülő városfejlesztési akciók végrehajtásának finanszírozásába
- Az önkormányzati, kormányzati és EU források pénzügyi szempontból hatékonyabb (nagyobb multiplikátor hatást biztosító), szakmai szempontból jobb koordinációval történő felhasználását teszi lehetővé a városfejlesztésben és városrehabilitációban.

Városfejlesztő társaság létrehozása:

- 100%-os önkormányzati tulajdonú kft-k létrehozása, melynek fő tevékenysége a városrehabilitációs akcióterületek fejlesztésének végrehajtása és fenntartása
- Ha az önkormányzat partnert tud bevonni min. 25+1%-kal, akkor javasolt részvénytársasággá átalakítani.
- új társaságok létrehozása: fejlesztési, vagyongazdálkodó és városüzemeltetési feladatok intézményi szétválasztása, de szoros intézményközi együttműködéssel. Amennyiben a város már rendelkezik kifejezetten fejlesztési társasággal, úgy nem szükséges új társaság létrehozása, ugyanakkor szükséges bemutatni, hogy a már működő társaság megfelel az alábbi kritériumoknak.

Indoklás: a fejlesztési szemlélet és a vagyongazdálkodási és üzemeltetési szemlélet közötti meghatározó különbség a városrehabilitáció szempontjából, hogy míg az önkormányzat a vagyongazdálkodási és üzemeltetéssel kapcsolatos döntéseit a rövid távú fiskális szempontok alapján

hozza meg, a városrehabilitáció esetén a közép és hosszú távú gondolkodás, és az azzal összhangban levő döntéshozatal tud eredményt hozni.

Fejlesztési szemlélet: Az önkormányzat az akcióterület fejlesztési céljának, céljainak rendeli alá az akcióterületen levő ingatlanokat, azok értékesítését, bérbeadását, vásárlását, funkcióval való megtöltését (az IVS-ben és ezen belül ingatlangazdálkodási tervben meghatározottak szerint). Itt meghatározó a bevétel (akár adás-vétel, akár bérleti díj) fejlesztési célra való visszaforgatása.

Vagyongazdálkodási szemlélet: az önkormányzat teljes vagyonával az önkormányzati összes feladatának, kötelezettségének figyelembevételével való gazdálkodás. Ennek a fejlesztés csak egy kis eleme, az egyéb szükséges feladatok, ami akár fenntartás, működtetés, vagy egyéb önkormányzati költségigény, mindig előbbre való a fejlesztésnél, ezért ott a fejlesztési szemléletmód nem tudna hangsúlyos lenni, vagy sok esetben érvényesülni.

Üzemeltetési szemlélet: itt kisebb a fejlesztési szemlélettel való ellentmondás, itt a fontos, hogy az önkormányzat által működtetett intézmények a rendelkezésre álló keretből kijöjjenek, ha pedig egy intézményre nincs finanszírozás, akkor megszabaduljanak tőle.

Elvárások a városfejlesztő társasággal szemben:

- Átlátható legyen képviselő testület minden számára – felügyelő bizottságban képviselők vegyenek részt – vállalnia kell, hogy a városrehabilitációs akció megvalósítása során az akció eredményeként keletkező bevételeket nem vonja el más önkormányzati célok finanszírozására, hanem visszaforgatja az akcióterület következő lépéseinek finanszírozásába.
- Megfelelő speciális szakembereket alkalmaz, akik le tudnak vezényelni ilyen komplex városrehabilitációs műveleteket (általában 2-3 fő – műszaki, területfejlesztési, pénzügyi, építész, közigazdasági ismeretek)
- Társaság vezetője a városfejlesztési profilt képviselje (nem lehet vagyongazdálkodási vagy üzemeltetési feladatokban érintett, alkalmazott, műszaki, területfejlesztési, pénzügyi, építész vagy közigazdasági ismeretekkel rendelkezik.)
- Vagyonkezelővel együttműködés szükséges (a nevesített akcióterületi ingatlanok értékesítését, bérbeadását megelőzően konzultál az önkormányzat vagyongazdálkodásért felelős vezetőjével)
- Amennyiben befektető bevonására kerül sor, és a végrehajtás indokolja a közszféra és a vállalkozó által közösen létrehozott projektársaság felállítását, az önkormányzat részéről minden esetben az akcióterületi rehabilitáció keretében a városfejlesztő cég vesz ebben részt.

Az önkormányzat rendeleti úton hozza létre a városfejlesztő társaságot azzal a céllal, hogy az akcióterületi fejlesztéseket megvalósítsa.

A rendeletben szabályozandó kérdések pl:

- Önkormányzati tulajdonosi jogok gyakorlása
- Akcióterületi ingatlangazdálkodás szabályozása
- A vagyongyarapítás nyereségének felhasználása
- Az akcióterületi fejlesztések szabályozása
- A városfejlesztő társaság jogosítványai és kötelezettségei
- Az önkormányzat jogosítványai és kötelezettségei

- A városfejlesztő társaság törzstőkéje, a városrehabilitációs fejlesztési források megszerzéséhez biztosítandó saját forrás
- Együttműködés a vagyongazdálkodó és üzemeltetésért felelős társasággal

A városfejlesztő cég által ellátandó feladatok:

Feladata: Az önkormányzati határozattal kijelölt először egy, majd további rehabilitációs akcióterületek teljes körű fejlesztéséhez kapcsolódó feladatok ellátása.

- Akcióterületi terv készítése és felülvizsgálata
- Gazdaságfejlesztési elemek integrációja
- A gazdasági partnerek koordinációja, Civil és közigazgatási, államigazgatási partnerek koordinációja, Lakosság bevonása
- Fizikai beruházásokat kiegészítő tartalmi fejlesztések megvalósítása (önállóan vagy partnerrel)
- Fenntartás koordinációja
- További pályázati és egyéb (pl. befektetői) források felkutatása
- a megvételre kijelölt ingatlanok megvásárlása (üzleti tárgyalások lebonyolítása, szerződések előkészítése és megkötése),
- a terület előkészítési munkák irányítása (bontások, közműépítési munkák elvégzése, ingatlanrendezéssel kapcsolatos feladatok ellátása az építési telkek kialakítása érdekében),
- a közterületek rendezési munkáinak irányítása (tervek elkészítése, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele),
- az Önkormányzat beruházásában megvalósuló egyes létesítmények (pl. közintézmények, szociális lakás stb.) esetében a beruházói feladatok ellátása (terveztetés, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele),
- a magánvállalkozások építési tevékenységének koordinálása (javasolt funkciók, beépítési formák megvalósulásának elősegítése),
- az akció mindenkor pénzügyi egyensúlyának biztosítása (a szükséges pénzforrások megszerzése, pályázatok és projektek előkészítése, esetleges bankhitelek felvétele),
- adminisztratív, információs feladatok ellátása (kapcsolattartás az Önkormányzattal, a Hivatal ügyosztályaival, lakossággal, vállalkozókkal, bankokkal).

8.2 Győr városának alternatívái a városfejlesztő társasággal kapcsolatban

A kézikönyv elvárásai alapján lehetőség van meglévő önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság feladatkörét bővítve ellátni a városfejlesztési akciók menedzsmentjét. A város számára két lehetőség is adott:

a) Győri Fejlesztési Pólus Szolgáltató Kft. (Címe: 9021 Győr, Szent I. u. 10/A.)

A Győri Fejlesztési Pólus Szolgáltató Kft. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának egyszemélyes Kft-jeként a 27/2006 (II.9.) Közgyűlési határozattal létrehozott gazdasági társaság. Alapításának elsődleges célja a várost érintő fejlesztési programokban történő koordinációs, menedzsment feladatok

ellátása. A társaság tevékenységi köre kiterjed a szigorúan ipari vonatkozásokban értelmezett gazdaságfejlesztés (Fejlesztési Pólus Program), a határon átnyúló programok (CENTROPE programiroda) kezelésén az önkormányzati uniós projektek általános projektmenedzsment és adminisztrációs feladatainak ellátásáig.

A Kft. jelenlegi apparátusa 4 fő közgazdasági-pénzügyi és egy fő műszaki végzettségű munkatársból tevődik össze.

b) INSZOL Zrt.

c) Új társaság.

8.3 Az elvárásoknak megfelelő „győri modell”

Győr város Közgyűlése a 2008. május 8-i ülésén tárgyalta és fogadta el a városfejlesztő társaság megalakításával (kijelölésével) kapcsolatos előterjesztést, mely alapján kijelölte a **Győri Fejlesztési Pólus Szolgáltató Kft.-t** a városfejlesztő társaság feladatainak ellátására.

A kijelölés indokai:

- kifejezetten városfejlesztési feladatokra lett alapítva, a korábbi Pólus program kapcsán
- bejegyzett cég, nem kell újat alapítani
- 100% önkormányzati tulajdonban van
- rendelkezik azzal az információkkal saját állománnyal, illetve szolgáltatókkal, amely az alapadminisztráció kezdeti elvégzéséhez szükséges
- a jelenleg rendelkezésre álló helyiségek és infrastruktúra biztosítja a feladatok ellátását
- a városfejlesztéshez kapcsolódó cégek, szervezetek jelentős részével kialakult kapcsolata van
- alkalmas a városfejlesztési projektekhez szükséges külső szolgáltatások megvásárlására.

Az önkormányzat a következőkben fogalmazta meg a városfejlesztő társaság fő feladatait:

1. A városfejlesztési tevékenység az önkormányzat hivatalához nem kötődő feladataiból elsősorban az IVS felülvizsgálatában való közreműködés, a meglévő akcióterületi tervek „karbantartása”, új akciótervek elkészítése, illetve az abban való közreműködés.
2. Az egyes akcióterületi tervekben megvalósuló projektek előkészítési, végrehajtási feladatainak menedzselése:

Belvárosi akcióterületen:

Széchenyi tér és környezetének funkcióbővítő fejlesztése

Kulturális negyed kialakítása a Kossuth utca és környékének fejlesztésével Újvárosban

Szociális típusú városrehabilitáció előkészítése és megvalósítása

3. A Pólus programhoz kapcsolódó feladatok továbbvitele
4. A Pólus programhoz kapcsolódó projektek előkészítési, végrehajtási feladatainak menedzselése

Agóra-Pólus projekt

A városfejlesztő társaság létrehozásához, a 2008. május 08-i Közgyűlésen hozott határozatában a városfejlesztési társaság feladatai ellátásához szükséges források biztosíthatók:

- Megalakulásakor, illetve a fejlesztési projektek előkészítéséhez, végrehajtásához kapcsolódóan:
 - Az Önkormányzat bevételeiből a társaság részére biztosított kiadási előirányzataiból, pénzeszköz átadással. A megalakuláshoz szükséges forrás Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2008. évi Költségvetéséről s annak végrehajtásának rendjéről szóló 6/2008. (II. 29.) R. rendeletében
 - „Városstratégiai, városfejlesztési kiadások előirányzatai” között:
 - a „Városfejlesztési Társaság létrehozása, működtetése” előirányzaton.
 - Dologi kiadások: 2.400.000,- Ft.,
 - Pénzeszközátadás ÁHT-n kívülre: 22.600.000,- Ft,
 - Összesen: 25.000.000,- Ft.
 - Az egyes projektek megvalósítása során a projektköltségekből (megnyert támogatásokból, vagy a támogatás alapjául szolgáló önrész), az Önkormányzat és a városfejlesztő társaság által a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény 2/A. §. szerint kötött megállapodások alapján.
- A későbbiekben, amikor az akcióterületi feladatok igénylik, és az akcióterület lehetővé teszi, ezek a források kiegészülnek az akcióterületen lévő önkormányzati vagyonnal való gazdálkodásból, illetve a vagyon kezeléséből a társasághoz befolyó bevételekkel.

A Társaság kezdeti működtetésének biztosítását javasolt az alábbiak szerint tervezni:

A városfejlesztő társaság létrehozásához és működésének biztosításához szükséges fedezetet a társaság részére:

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2008. évi Költségvetéséről s annak végrehajtásának rendjéről szóló 6/2008. (II. 29.) R. rendeletében „Városstratégiai, városfejlesztési kiadások előirányzatai” között szereplő:

- „Városfejlesztési Társaság létrehozása, működtetése” előirányzatból összesen: 25.000.000,- Ft-ot, pénzeszköz átadással.

9 A STRATÉGIA MEGVALÓSULÁSÁNAK MONITORINGJA

Az integrált városfejlesztési stratégia a városban megindult stratégiai tervezés kiinduló pontja, meghatározza a legfontosabb irányokat, s horizontot nyújt a további részletek pontosításához. A város számára az IVS e szempontból iteratív stratégia, melynek alapján folytatódhat a partnerségre épülő operatív tervezés és program megvalósítása.

Az IVS-hez kapcsolódó monitoring – a város településfejlesztési koncepciójához hasonlóan – a megvalósítás során kettős értelemben valósul meg:

- egyfelől az elérendő célokhoz kötődő output, eredmény és hatásindikátorok, valamint a forrásallokációs rendszeren keresztül a városra, az akcióterületekre, az adott fejlesztési cél alapján allokkált támogatási összeg alapján
- másfelől az egyes célokhoz rendelt beavatkozások kölcsönhatását, hatás- és hatékonyságvizsgálatát is szükséges elemezni. Kiemelten kell kezelni a fejlesztési támogatásokhoz kötődő kapacitásbővítéseket a társadalmi elvárások, a valós szükségletek és a költségvetési korlát oldaláról is.

Győr város integrált városfejlesztési stratégiájának végrehajtását a városi közgyűlés évente értékeli. A beszámoló tartalmazza:

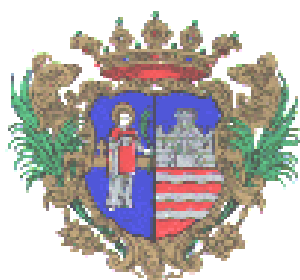
- A stratégia keretein belül megvalósuló projektek és azok végrehajtásának rövid áttekintése
- A stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási háttere
- Városrészenkénti és akcióterületenkénti tematikus célok áttekintése, a megvalósuló fejlesztések és azok eredményei
- A stratégia megvalósításának előrehaladása

A monitoringmutatók az egyes projektek esetében eltérő lehet, a prioritásrendszerre vonatkozó indikátorok a 6. fejezetben olvashatók.

10 Melléklet

- 1. Győr Megyei Jogú Város Anti-szegregációs terve**
- 2. Sajtófigyelés**
- 3. Településfejlesztési koncepció és rendezési terve – cd melléklet**

Győr Megyei Jogú Város Anti-szegregációs Terve

Győr, 2008. május

Megrendelő: Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata

Vállalkozó: a HHP Contact Tanácsadó Kft. vezetésével

- a Győri Építész Műhely
- a Győri Mérnök Műhely
- az MTA RKK Nyugat-magyarországi Tudományos Intézete szakmai együttműködése alapján.

I. Az anti-szegregációs terv alapvető célja és célterülete

Az esélyegyenlőség előmozdítását, különösen a lakhatás, szociális szolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés terén, megnehezítik az egyes városrészekben érvényesülő szegregációs és szelekciós mechanizmusok, tovább mélyítve a társadalmi különbségeket. Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani az alacsony státuszú lakosok helyzetére. Területi dimenzióban, a szegregációs folyamatok szempontjából kell megvizsgálni az esélyegyenlőségi problémákat felmérve azokat a területeit a városnak, ahol megindultak vagy előre haladott állapotban vannak a szegregációs folyamatok, tehát az alacsony iskolai végzettségű és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korú lakosság a térben koncentrálnak.

A dokumentum két részre tagolódik. Az első rész helyzetelemzéseken keresztül tárja fel a város azon területeit, ahol az alacsony státuszú lakosság fokozott koncentrációja figyelhető meg. Az anti-szegregációs tervben szereplő program elemzési háttérét Győr Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájához készített városrészenkénti helyzetelemzések, illetve az alacsony státuszú lakosságot koncentrálnak problémás városrészek itt közölt részletesebb elemzései teremtik meg. A Központi Statisztikai Hivatal által beazonosított szegregátumok ismeretében ezen három feltáró elemzés alapján határozható meg a program célterülete.

A második rész ismerteti Győr anti-szegregációs programját, amely a lehető legösszetettebb eszközkészlettel megtervezett beavatkozásokon keresztül szeretné csökkenteni az alacsony státuszú lakosokat magasan koncentrálnak lakókörnyezeteinek (városrészeinek) szegregációs fokát integrációs alapú fejlesztési programokon keresztül.

Az anti-szegregációs terv készítésének útmutatója alapján Győrben egyedül Újvárosban található olyan területek, ahol 50 főnél nagyobb lélekszámú koncentrációja figyelhető meg az alacsony státuszú lakosoknak.

A városrészekre megadott statisztikai adatok is azt erősítették meg az Integrált Városfejlesztési Stratégia helyzetelemző részében, hogy Újvárosban a legkedvezőtlenebb a lakosság demográfiai-társadalmi és munkaerő-piaci helyzete, életesélye. Ezzel párhuzamosan Újvárossal szomszédos Sziget városrész is sok tekintetben kedvezőtlenebb adottságokkal rendelkezik, mint a többi városrész.

A helyzetelemzések alapján Győr Megyei Jogú Város anti-szegregációs programjának elsődleges célterületének Újvárost tekintjük, illetve Sziget városrész azzal határos területeit. Az ötven főnél nagyobb szegregátumok száma összesen négy a városban, amelyek mindegyike kivétel nélkül Újvárosban található, emellett további kilenc olyan tömb van ezen szegregátumok környékén ahol az alacsony státuszú lakosok aránya 40% fölötti.

II. A kedvezőtlen adottságú (alacsony státuszú rétegeket koncentráló) városrészek beazonosítása és részletesebb bemutatása

1. A városrészek rangsorolása fejlettségi mutatók és problémaindex alapján

Az alacsony státuszú csoportok térbeli szegregálódásának vizsgálatához a népszámlálás foglalkoztatottsági és munkanélküliségi, iskolázottsági és lakás komfortossági mutatókat használtuk, illetve az önkormányzat legfrissebb segélyezési és bérlakások koncentrációjának adatait. Annak érdekében, hogy a lehető legpontosabb képet kapjunk, három eljárást alkalmaztunk egymással párhuzamosan a városrészek rendszerezése során.

A legegyszerűbb eljárás a *rangsorolás*. A fejlettségi mutatók alapján kapott városrész rangsorok (helyezések) átlagos pontszámát sorba rendezve kimutathatók a legrosszabb helyzetű városrészek, abban az esetben, ha egyszerre több mutatónál is a legrosszabb helyezéseket kapták.

A második kiforrottabb eljárás egy *egységes fejlettségi index készítése adatredukciós eljárással* (főkomponens elemzés), ahol az összes mutatót egy standardizált indexbe sűrítjük. Ennek előnye, hogy súlyokat rendel az egyes mutatókhoz, és ezekkel korrigálva rangsorolja a városrészeket.

Végezetül *klaszterelemzéssel* tesztelhető a különösen hátrányos helyzetű, alacsony státuszú társadalmi csoportokat koncentráló városrészek pozíciója. Amennyiben a klaszterelemzés is ezeket a városrészeket vonja össze egy csoportba, megerősíti a rangsor alapú vizsgálatainkat.

Fontos módszertani elem, hogy a mutatók jellegéből fakadóan nem a fejlettséget mérjük, hanem a többszörösen problémás térségeket azonosítjuk be. Így a rangsorok elején szereplő városrészek több szempontból is problémásak, de a rangsor végén szereplő városrészek nem feltétlenül a legfejlettebbek, mivel a fejlettségi sorrendhez más jellegű mutatókat (kedvező adottságok koncentrációját kifejező) kellett volna használni.

Az első táblázat négy mutató alapján rendezve mutatja be a városrészek adottságait, jelölve a többszörösen is problémás városrészeket és a városi átlagot. A második táblázat összefoglalja a három eljárás alapján kapott rangsorokat, csoportokat. Az egységes problémaindex azt is megmutatja, hogy a legkedvezőtlenebb helyzetű városrészek jelentősen eltérnek, néhol kiugróan szélsőséges adottságok állnak a háttérben (átlagos adottság nulla érték körül mozog, pozitív értékek átlagosnál rosszabb és a negatív értékek az átlagosnál jobb paramétereket jelentenek). A klaszterelemzés pedig rávilágít arra, hogy a három legrosszabb helyzetű térség, tényleg gyökeresen eltér a többi városrésztől, mivel csak két klasztert tudott elkülöníteni az eljárás (1 és 2 csoport).

4. *Mindezek alapján úgy ítéljük meg, hogy az alacsony státuszú társadalmi csoportok szegregálódása leginkább Újvárosban, Gorkijvárosban és Gyárváros 1. zónában figyelhető meg, kiegészülve Nyugat-Újvárossal és Szigettel, ahol mérsékeltebb a relatív koncentráció.*
5. *A leghátrányosabb helyzetű városrész egyértelműen Újváros, ami a négy problémamutatóból három esetben is az „első helyen” szerepelt, olyan kedvezőtlen adatokkal, mint, 20%-os munkanélküliségi ráta, 61%-os az alacsony végzettségűek aránya, a lakások egynegyede komfort nélküli vagy szükséglakás.*
6. *A városrészek népessége alapján a legrosszabb helyzetű három városrészben él a lakosság 2,2%-a, és az öt legrosszabb helyzetű városrészben a 6,8%-a. Más városok eredményeinek hiányában is megállapítható, hogy az ilyen paraméterek alapján szegregált csoportok aránya alacsony a városban, de Újváros esetében különösen nagyok az eltérések.*

Városrészek foglalkoztatási, iskolázottsági és lakáskomfort jellemzői (a legrosszabb helyzetű városrésztől indulva), 2001

Foglalkoztatási arány	%	Munkanélküliségi ráta	%	Alacsony isk. végz. aránya (legfeljebb 8 általános)	%	Komfort nélküli, vagy szükséglakások aránya	%
Gyárváros 1.	28,8	Újváros	20,2	Újváros	61,4	Újváros	26,2
Újváros	37,2	Mákos-dűlő	16,7	Gorkijváros	58,5	Gorkijváros	13,8
Révfalu	39,3	Gorkijváros	12,1	Kiskút	52,4	Gyirmót	12,7
Sziget	44,8	Sárás	11,8	Nyugat-Újváros	48,1	Gyórszentiván	10,5
Gorkijváros	47,3	Gyárváros 1.	11,2	Gyárváros 1.	46,4	Nyugat-Újváros	8,2
Gyárváros 4.	47,8	Sziget	9,5	Gyórszentiván	43,4	Kismegyer	7,1
Pinnyéd	48,3	Gyárváros 4.	7,7	Sziget	43,4	Sziget	6,9
Kiskút	49,2	Nyugat-Újváros	7,3	Gyirmót	41,9	Pinnyéd	6,4
Belváros	49,9	Kiskút	7,1	Gyárváros 4.	41,8	Kisbácsa	6,0
Nyugat-Újváros	50,6	Gyárváros 3.	7,1	Pinnyéd	40,6	Likócs	5,8
Kelet-Nádorváros	50,9	Pinnyéd	6,5	Kismegyer	39,3	Ménfőcsanak	4,6
Raktárváros	53,1	Adyváros	6,4	Kisbácsa	38,5	Nyugat-Nádorváros	4,4
Nádorváros	53,5	Nyugat-Nádorváros	6,1	Ménfőcsanak	37,7	Déli iparterületek, Ipari park	3,8
Gyárváros 2.	53,5	Nádorváros	6,0	Déli iparterületek, Ipari park	37,5	Kelet-Révfalu	3,4
Gyirmót	54,4	Gyórszentiván	5,6	Raktárváros	36,5	Révfalu	3,3
Kisbácsa	55,2	Marcalváros I.	5,6	Jancsifalu	36,3	Nádorváros	3,1
Gyórszentiván	55,6	József Attila lakótelep	5,5	Marcalváros II.	35,1	Jancsifalu	3,1
Kismegyer	55,9	Kisbácsa	5,4	Bácsa	35,0	Szabadhegy	3,0
Sárás	56,2	Kismegyer	5,3	Szabadhegy	34,9	Rabkert - Góré-dűlő	2,9
Szabadhegy	56,8	Szabadhegy	5,1	Adyváros	34,3	Sárás	2,8
Jancsifalu	57,0	Ménfőcsanak	4,9	Kelet-Nádorváros	34,0	Gyárváros 2.	2,6
Ménfőcsanak	57,0	Kelet-Nádorváros	4,9	Sárás	32,7	Adyváros	2,4
Adyváros	57,3	Raktárváros	4,8	József Attila lakótelep	32,6	Belváros	2,4
Kelet-Révfalu	58,7	Belváros	4,7	Nádorváros	32,1	Gyárváros 1.	2,3
Nyugat-Nádorváros	59,2	Gyirmót	4,6	Nyugat-Nádorváros	32,0	Kelet-Nádorváros	1,7
Déli iparterületek, Ipari park	59,6	Révfalu	4,1	Gyárváros 2.	31,8	Marcalváros I.	1,6
Dél-Nádorváros	60,1	Rabkert - Góré-dűlő	4,0	Rabkert - Góré-dűlő	31,2	Bácsa	1,5
Mákos-dűlő	62,5	Gyárváros 2.	3,8	Kelet-Révfalu	31,1	Gyárváros 4.	1,5
Bácsa	62,6	Bácsa	3,8	Likócs	30,5	Dél-Nádorváros	,8
Marcalváros I.	63,9	Marcalváros II.	3,6	Belváros	30,0	József Attila lakótelep	,4

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Marcalváros II.	63,9	Dél-Nádorváros	3,6	Dél-Nádorváros	28,5	Marcalváros II.	,2
József Attila lakótelep	65,7	Jancsifalu	3,0	Marcalváros I.	27,8	Kiskút	,0
Rabkert - Góré-dűlő	71,9	Déli iparterületek, Ipari park	2,7	Révfalu	21,6	Mákos-dűlő	,0
Likócs	74,1	Kelet-Révfalu	2,3	Mákos-dűlő	21,1	Raktárváros	,0
Gyárváros 3.	81,3	Likócs	1,8	Gyárváros 3.	11,8	Gyárváros 3.	,0

Forrás: KSH Népszámlálás

A három eljárás alapján kirajzolódó városrészsor az alacsony státuszú társadalmi csoportok térbeli koncentrációjának mértéke szerint

<i>Városrészek</i>	<i>Sima rangsorátlag</i>	<i>Egységes problémaindex (EP)</i>	<i>EP rangsora</i>	<i>Two-Step klaszterelemzés eredménye</i>
Újváros (1309 fő)	1	3,84	1	1
Gorkijváros (892 fő)	2	2,05	2	1
Gyárváros 1. (631 fő)	5	1,38	3	1
Sziget (4556 fő)	3	,96	4	2
Nyugat-Újváros (1469 fő)	4	,87	5	2
Gyirmót	9	,63	6	2
Győrszentiván	7	,57	7	2
Kiskút	10	,53	8	2
Pinnyéd	6	,50	9	2
Gyárváros 4.	8	,33	10	2
Kismegyer	11	,18	11	2
Sárás	13	,14	12	2
Kisbácsa	12	,11	13	2
Ménfőcsanak	14	-,10	14	2
Nádorváros	15	-,21	15	2
Kelet-Nádorváros	20	-,23	16	2
Adyváros	19	-,26	17	2
Révfalu	18	-,27	18	2
Szabadhegy	17	-,28	19	2
Mákos-dűlő	26	-,29	20	2
Nyugat-Nádorváros	16	-,29	21	2
Belváros	22	-,31	22	2
Raktárváros	21	-,32	23	2
Jancsifalu	24	-,38	24	2
Déli iparterületek, Ipari park	23	-,39	25	2
Gyárváros 2.	25	-,41	26	2
Bácsa	29	-,64	27	2
Kelet-Révfalu	27	-,65	28	2
József Attila lakótelep	28	-,77	29	2
Marcalváros II.	33	-,77	30	2
Marcalváros I.	30	-,80	31	2
Dél-Nádorváros	35	-,86	32	2
Rabkert - Góré-dűlő	31	-,95	33	2
Likócs	32	-1,02	34	2
Gyárváros 3.	34	-1,89	35	2

Forrás: KSH Népszámlálás

Az integrált városfejlesztési stratégia szempontjából az alacsony társadalmi státuszú csoportok azok, akiknek tagjai legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeznek és

rendszeres munkajövedelemmel pedig nem rendelkeznek. Amennyiben ezen csoport aránya 50%-ot meghalad egy területegységben, azt szegregálnak kell tekinteni. A Központi Statisztikai Hivatal által külön e célra leválogatott mutató városrészenkénti adatai pontosítják az eddig alkalmazott módszereinket, így még célzottabban ne lehet azonosítani azokat a városrészeket, amelyek ilyen szempontból kiugró értékekkel rendelkeznek. *Győrben városszintű bontásban nem figyelhető meg szegregáció.*

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül

<i>Átlag feletti</i>		<i>Átlag alatti</i>	
<i>Városrész</i>	<i>Arány</i>	<i>Városrész</i>	<i>Arány</i>
Újváros	27,4%	Pinnyéd	10,3%
Városrét*	23,3%	Likócs	10,1%
Külterületek	20,6%	Győr összesen	10,0%
Sziget	16,3%	Ménfőcsanak	9,6%
Akcióterület	12,0%	Marcalváros II.	8,9%
Győrszentiván	11,5%	Szabadhegy	8,8%
Kismegyer	11,4%	Adyváros	8,7%
Kisbácsa	11,3%	Jancsifalú	8,4%
Gyirmót	11,3%	Nádorváros	8,0%
Gyárváros	10,9%	Marcalváros I.	6,9%
Belváros	10,7%	Bácsa	6,8%
Ipari park	10,7%	Révfalú	5,6%
		Sárás	5,2%

A 2001-es népszámlálás óta Városrét egy teljes megújuláson ment keresztül, így lényegében az adatok érvényüket veszítik a jelenlegi folyamatok feltárása szempontjából ezen a területen.

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

A város lakosságának átlagosan 10%-a tekinthető alacsony státuszúnak a 2001-es népszámlálás adatai alapján. Nincs olyan városrésze Győrnek ahol ez a csoport elérni a lakosság 50%-os arányát. Alapvetően egyenletes a legtöbb városrészben 5-12% között mozog az alacsony státuszú lakosok aránya, ami mindenképpen alacsonynak tekinthető. A kombinált mutató alapján is ugyan azok a városrészek emelkednek ki a győri átlagból, megerősítve az előző módszerek alapján kirajzolódó képet.

Az alacsony státuszúak koncentrációja Újvárosban a legmagasabb, messze kiemelkedve a győri városrészek megoszlási struktúrájából, a városrészt a külterületek és Sziget követi a rangsorban. Újvárosban a lakosság 27,4%-a volt alacsony iskolázottságú és rendszeres munkajövedelem nélküli 2001-ben. Sziget helyzet ebből a szempontból mindenképpen kedvezőbb: itt a lakosok 16,3% volt ebbe a kategóriába sorolható. Az összes többi városrész kis szóródású adatai arra utalnak, hogy az alacsony státuszú csoportok a kiemelt területeket kivéve egyenletesen oszlanak meg a városi térben, és számuk sem jelentős.

2. A szegregált és szegregálódó területek alapvető jellemzői

A városfejlesztési kézikönyv által meghatározott két alapmutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, illetve rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők¹⁴) kritérium-értékeit (mindkét esetben 50% felett) három városrész – Újváros, Gorkijváros és Kiskút – éri el, így ezeket a területet tekinthetjük szegregátumnak ebből a nézőpontból. Látható azonban, hogy a fejlettségi mutatók és a problémaindex alapján végzett vizsgálatok némiképp más képet mutatnak, amely szerint Gyárváros 1., részben Nyugat-Újváros és Sziget is a problémás területek közé sorolható, Kiskút esetében viszont nem fedezhető fel a hátrányos helyzetek komplex volta. Mivel a pusztán két alapmutató által meghatározott besorolás kissé leegyszerűsítőnek tűnhet, valamint az említett városrészek – Kiskút és Gyárváros 1. kivételével – földrajzilag egybefüggően helyezkednek el, szükségét érezzük annak, hogy a szegregált területek alapvető társadalmi jellemzőinek bemutatásánál mind a hat terület szerepeljen. A négy egybefüggő városrész esetében elmondható, hogy a városszövetbe ágyazott szegregálódó területekről van szó, közülük a legkedvezőtlenebb mutatókkal rendelkező Újváros a szélesebb értelemben vett belváros része. Kiskút a belvárostól távolabb eső lakóövezet, részben lakótelepi, részben kertvárosi jellegű beépítéssel. Gyárváros 1. alapvetően nem lakó-funkciójú területbe ékelődött szegregátumnak tekinthető. Ez utóbbiról megemlítendő, hogy a terület alapvető funkcióváltása következtében még óvatosabban kezelendők és korlátozottabban felhasználhatók a 2001-es népszámlálás adatai. Az alábbiakban láthatók a vizsgált városrészek legfontosabb társadalmi mutatószámai.

A 2001 évi népszámlálás szegregálódó városrészekre vonatkozó mutatói

Mutató	Város egésze	Újváros	Gorkijváros	Nyugat-Újváros	Sziget	Gyárváros 1.	Kiskút
Lakónépesség száma	129412	2928	892	1469	4556	631	405
0-14 év közöttiek lakónépességen belüli aránya	15,0%	21,8%	17,6%	17,0%	16,0%	11,3%	17,8%
15-64 év közöttiek lakónépességen belüli aránya	71,6%	64,7%	69,3%	65,2%	65,9%	67,2%	67,7%
65 év feletti lakónépességen belüli aránya	13,4%	13,5%	13,1%	17,7%	18,1%	21,6%	14,6%
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya ¹⁵	35,2%	61,4%	58,5%	48,1%	43,4%	46,4%	52,4%
Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya	18,0%	9,8%	3,2%	9,4%	15,4%	6,2%	10,9%
Lakásállomány	51015	1022	343	554	2075	255	163
Alacsony komfortfokozatú lakások	3,7%	26,2%	13,8%	8,2%	6,9%	2,3%	0,0%

¹⁴ Ebben az esetben a meghatározott adat nem állt rendelkezésre, ezért a foglalkoztatási arányt vettük figyelembe.

¹⁵ A népszámlálási adatok közül a 7 év feletti lakosság iskolázottsági adatai állnak rendelkezésünkre városrészenként.

aránya

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon belül ¹⁶	43,8%	62,8%	52,7%	49,4%	55,2%	71,2%	50,8%
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Forrás: KSH Népszámlálás

A népszámlálási adatok Újváros és enyhébb mértékben Gorkijváros esetében halmozottan hátrányos helyzeteket tükröznek, a problémák struktúrája hasonló, de mértékük enyhébb Sziget és Nyugat-Újváros esetében, aminek a háttérben minden bizonnyal az áll, hogy az említett városrészeknek csak bizonyos kisebb területei tartoznak az alapesetben szegregálnak vagy szegregálódónak minősülő térségek közé. Kiskút nem mutat ennyire jelentős eltéréseket a város egészére vonatkozó mutatóktól. Jelentős különbségnek tekinthető még, hogy a négy, földrajzilag egybefüggő városrész esetében etnikai szegregációról is beszélhetünk, tekintve, hogy a roma lakosság aránya magasnak tekinthető.

Kormegoszlás, családszerkezet

Aormegoszlást tekintve Újvárosban a 14 év alattiak aránya kiemelkedő a teljes város átlagához hasonlítva, Gyárvárosban viszont az egyik legalacsonyabb az összes városrész közül. A többi vizsgált terület esetében átlaghoz közeli értékekről beszélhetünk. A deficit Újváros esetében az aktív korú lakosságnál mutatkozik meg, ami az alacsony foglalkoztatottsági aránnyal karöltve felelős a magas eltartási teherért. Gyárváros esetében az aktív korúak aránya ugyancsak a városi átlag alatti, de itt fordított szituációról beszélhetünk; az időskorúak többi városrészhez viszonyított kiemelkedő aránya a lakosság nagymértékű elöregedését mutatja.

A fiatalok jelentős arányából következtethetünk a magas gyermekszámra is; Újvárosban a 100 családra jutó gyermekek száma 139, amely jelentősen meghaladja a teljes város hasonló mutatójának értékét (102). A többi vizsgált városrészben ez a mutatószám átlag körüli, csak Gyárváros 1. lóg ki a legalacsonyabb mutatóval az összes városrész közül (73). Még beszédesebb mutató, ha a 15 év alatti gyermekek 100 családra jutó számát vesszük; mivel ebben az esetben az Újvárosra vonatkoztatott érték messze meghaladja a városi átlag másfélszeresét (rendre 51 és 88). Ebben az esetben már – Gyárvárost kivéve – a többi vizsgált városrész adatai is szignifikánsan felfelé térnek el a városi átlagtól. A magas gyermekszám mögött – az összes városrészt tekintve - eltérő okok húzódnak meg; van, ahol befolyásoló tényező lehet a kevésbé városias társadalomszerkezet és életstílus (pl. Bácsa), vagy éppen a fiatal felnőttek – 15-39 év közöttiek – városi átlaghoz képest kiugró aránya (pl. Marcalváros II.).

Kiegészítő mutatók: Kormegoszlás, családszerkezet

Mutató	Város egésze	Újváros	Gorkijváros	Nyugat-Újváros	Sziget	Gyárváros I.	Kiskút
Egyszülős családok aránya	16,1%	20,3%	20,4%	15,0%	18,4%	21,8%	19,5%
100 családra jutó	102,3	139	100	107	96	73	105

¹⁶ A megfelelő adat rendelkezésre állásának hiányában ebben az esetben a foglalkoztatási arányt vettük figyelembe.

gyermekek száma							
100 családra jutó 15 év alatti gyermekek száma	51,5	88	58	56	59	38	62
100 családra jutó családtagok száma	284,6	318	280	292	277	251	286

Forrás: KSH Népszámlálás

Újváros – és bizonyos mértékben a szomszédos városrészek - esetében viszont egyik említett feltétel sem áll fenn, viszont a lakosság etnikai összetétele szóba jöhet háttértényezőként. A hátrányos helyzetek feltárásában jó közelítő mutatóként alkalmazható az egyszülős háztartások aránya; ebben a tekintetben elmondható, hogy Nyugat-Újváros kivételével az összes vizsgált városrész mutatója jelentősen meghaladja a városi átlagot. Ha a családok méretét tekintjük, akkor látható, hogy Újváros mutatói a külterületekével, illetve a csatolt településrészekével egyeznek meg, Nyugat-Újváros átlag feletti Gorkijváros és Kiskút átlagos, Sziget kevéssel átlag alatti, Gyárváros 1. pedig mélyen átlag alatti, a többi iparterülethez hasonlatos mutatókkal rendelkezik.

Iskolázottság, foglalkozási státusz

Az iskolai végzettséget tekintve Újváros és Gorkijváros mutatói messze a leggyengébbnek tekinthetők a városrészek közül. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya megközelíti, illetve meghaladja a 60 %-ot, az érettségivel rendelkezők aránya a városi átlag felénél is kevesebb Gorkijváros esetében; de közel áll ehhez Újváros, Gyárváros 1. és Kiskút is. Nyugat-Újváros, Sziget és Gyárváros 1. esetében a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya nem éri el, de megközelíti az 50%-ot. A diplomások arányát tekintve Gorkijváros helyzete a legkedvezőtlenebb; a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya itt még a városi átlag egyötödét sem éri el, nagyon alacsonynak tekinthető ez a mutató Gyárváros 1. esetében is (6,2%).

Az alacsony képzettségi szintnek megfelelően a lakosság munkaerő-piaci státusza mindhárom városrész esetében kedvezőtlennek mondható. A munkanélküliségi ráta Újvárosban meghaladja a 20, Gorkijvárosban és Gyárvárosban pedig a 10 %-ot, de a másik három városrészben is magasabb a városi átlagnál, valamint a hasonló jellegű lakóövezetek vonatkozó mutatójánál. Gorkijváros és Kiskút esetében a többi városrészhez képest kiemelkedően magas az iparban foglalkoztatott fizikai munkások aránya (47,9, illetve 43,3 %), Újvárosban és Szigetben viszont némiképp meglepő módon a vezető és szellemi munkakörben foglalkoztatottak aránya eléri a városi átlagot.

Kiegészítő mutatók: iskolázottság, foglalkozási státusz

Mutató	Város egésze	Újváros	Gorkijváros	Nyugat- Újváros	Sziget	Gyárváros 1.	Kiskút
Legalább érettségivel rendelkezők aránya	44,8%	23,5%	15,9%	31,1%	38,1%	25,3%	25,0%
Munkanélküliségi ráta	5,8%	20,2%	12,1%	7,3%	9,5%	11,2%	7,1%
Iparban	27,8%	33,5%	47,9%	33,3%	30,5%	35,0%	43,3%

foglalkoztatott fizikai
munkások aránya

Forrás: KSH Népszámlálás

Lakásállomány

A hat vizsgált városrész között lényegi eltéréseket találhatunk a lakáskörülményeket meghatározó fő mutatók tekintetében. A komfort nélküli lakások aránya Újvárosban és Gorkijvárosban a legmagasabb a városrészek közül, de Nyugat-Újvárosban és Szigetben is átlag feletti, Kiskút esetében viszont nem találhatunk ilyet. Az önkormányzati tulajdonú lakások aránya Újvárosban meghaladja a 40 %-ot, ami kiemelkedően a legmagasabb az összes városrész közül – míg a város teljes lakásállományának csak 2 %-a található Újvárosban, addig az összes önkormányzati lakás mintegy tizede itt van. A lakások mintegy negyede önkormányzati tulajdonú Kiskúton és a Szigetben, érdekesség viszont, hogy Gorkijvárosban nincs önkormányzati tulajdonú lakás.

Kiegészítő mutatók: lakásállomány

Mutató	Város egésze	Újváros	Gorkijváros	Nyugat- Újváros	Sziget	Gyárváros I.	Kiskút
Komfort nélküli lakások aránya	3,7%	26,2%	13,8%	8,2%	6,9%	2,3%	0,0%
Önkormányzati tulajdonú lakások aránya	9,0%	40,5%	0,0%	11,6%	26,9%	6,3%	24,4%
1945 előtt épített lakások aránya	15,1%	76,9%	26,3%	28,7%	31,0%	20,8%	0,0%
Lakások átlagos alapterülete	68,2	64,2	69,6	89,1	56,7	53,9	50,8
Laksűrűség	261	288	274	292	231	198	260

Forrás: KSH Népszámlálás

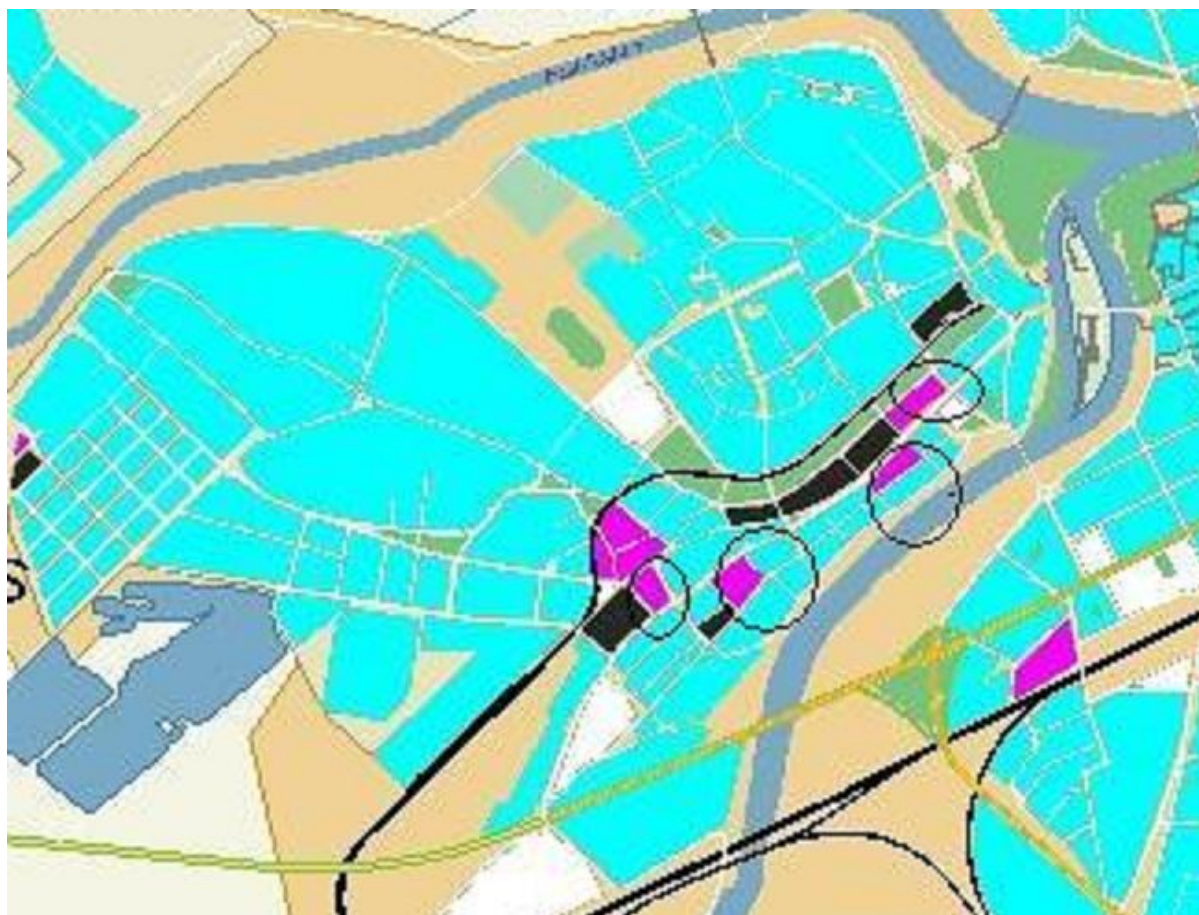
3. Újváros-Gorkijváros-Sziget

Bár az előzetesen meghatározott kritériumoknak egyéb városrészek is megfeleltek, összességében kijelenthetjük, hogy Újváros és Gorkijváros, illetve bizonyos szempontból a határos városrészek (Nyugat-Újváros, Sziget) képeznek olyan nagyobb, egybefüggő szegregált, több dimenziót tekintve hátrányos helyzetekkel jellemezhető területet a városon belül, amely az antiszegregációs tervben meghatározott intézkedések elsősorú célpontja lehet. A fentiekben bemutatott egyéb városrészek közül Gyárváros I. esetében a népszámlálás óta eltelt időszak erőteljes funkcióváltást hozott, emellett a lakóövezeti sajátosságokat is jelentős átalakulási tendenciák jellemzik. Kiskút esetében a lakótelepi és a szegregáció által érintett külvárosi jelleg összemosódik, a városrész-szintű statisztikák nem alkalmasak a tényleges szituációk bemutatására, emellett azt is láthatjuk, hogy az iskolázottság és munkaerő-piaci aktivitás kedvezőtlen mutatóit leszámítva egyéb kategóriákban a városrész helyzete átlagosnak tekinthető, nem jellemzik azok az egymást gerjesztő válságtendenciák, amelyekkel például Újváros tekintetében találkozhatunk.

Nyugat-Újváros és Sziget „beemelése” az antiszegregációs program célterületébe két okból is indokolt. Egyrészt a hátrányos helyzetek megléte nem követi pontosan a statisztikai értelemben vett városhatárokat, másrészt pedig bizonyos oktatási és szociális intézmények működési körzetei nem korlátozódnak az említett városrészekre, illetve maguk az intézmények nem ott találhatóak.

Az alábbi térkép a meghatározott kritériumoknak részben vagy egészben megfelelő egységeket mutatja be a vizsgált városrészben.

Szegregátumok elhelyezkedése Újváros, Gorkijváros és Sziget területén (feketével a szegregációs mutatók 40-49, rózsaszínnel az 50-100%-ának megfelelő területek vannak jelölve)

A szegregátumnak tekintett terület jellemzőinek alaposabb elemzését négy olyan problémakörre építjük fel, amelyek bizonyos mértékben megfelelnek az antiszegregációs terv outputját jelentő intézkedéscsomag tematikus blokkjainak.

A négy problémakör:

5. szociális és jövedelmi helyzet

6. munkaerőpiaci státusz
7. oktatás
8. lakáshelyzet

A vázolt problémakörök részben tárgyalásra kerültek a szegregálódó területek általános bemutatásánál is; ebben az esetben a népszámlálási adatok bővebb körével és egyéb szakstatisztikák felhasználásával jellemezzük a célterületet.

Szociális és jövedelmi helyzet

A célterület szociális és jövedelmi helyzete erősen meghatározott egyéb faktorok – elsősorban a demográfiai helyzet és a népesség etnikai megoszlása – által. A jövedelmi helyzetet tehát nemcsak az aktivitási ráta kedvezőtlen mutatói, hanem a kormegoszlás sajátosságai is befolyásolják; a 0-14 éves korú lakosság aránya szignifikánsan meghaladja a városi átlagot, és az időskorúak aránya is némiképp felfelé tér el ettől, így az aktív korú lakosságra jutó eltartottak száma nagyon magas.

Munkaerőpiaci státusz

Az adatokból kitűnik, hogy a munkanélküliségi ráta a célterületen jelentősen meghaladja a városi átlagot. A foglalkoztatási arányt tekintve még inkább szembetűnők a különbségek. Az aktív korosztályon belüli foglalkoztatottsági ráta a város egésze esetében meghaladja a 60%-ot, az Újvárosban mutatkozó érték ettől jelentősen elmarad (47,8%), de a teljes célterületre vonatkozóan sem éri el az 50%-ot. Ezzel párhuzamosan a célterületen kiugróan magas azoknak a háztartásoknak az aránya, amelyekben nem található foglalkoztatott (Sziget: 48,1%, Újváros: 42,9%). Tekintve azt, hogy Újváros esetében az olyan háztartások aránya, amelyeknek nincs aktív korú tagja, a város egészének mutatójához képest alacsonynak tekinthető, elmondható, hogy a kereső nélküli háztartások magas aránya alapvetően a rossz foglalkoztatási helyzetnek köszönhető.

Oktatás

Az oktatás területén megragadható hátrányos tendenciák esetében nemcsak az alacsony iskolázottságot kell kiemelnünk, hanem a halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű tanulók helyzetét is.

A több, mint 10 000 győri általános iskolai tanuló közül 251 halmozottan hátrányos helyzetű, 1 333 pedig hátrányos helyzetű. A két kategória aránya a teljes tanulólétszámon belül tehát rendre 2,5, illetve 13,1%. Ha a szegregátumnak minősített városrészek oktatási intézményeiben nézzük ezeket az arányokat, akkor látunk ugyan jelentős eltéréseket, de az is elmondható, hogy a városrész hátrányos helyzetű tanulóinak jelentős része a város egyéb területein elhelyezkedő intézményekbe jár (pl. Radnóti Miklós Általános Iskola, Radó Tibor Általános Iskola és Gyógynevelési Módszertani Központ – az utóbbi intézménybe csak speciális nevelési igényű tanulók járnak). Az alábbi táblázat bemutatja a halmozottan hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű tanulók arányszámát a célterület általános iskoláiban.

Halmazottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű tanulók Újváros és Sziget általános iskoláiban

Intézmény	Tanulólétszám	HHH		HH	
		fő	%	fő	%
Kossuth Lajos Általános Iskola	217	22	10,1	156	71,9
Eötvös József Általános- és Szakiskola	206	23	11,2	4	1,9
Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ	316	0	0,0	0	0,0
Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskola	185	1	0,1	15	8,1
Győr összesen	10 162	251	2,5	1333	13,1

Forrás: KSH

Az óvodák tekintetében még jelentősebb eltérések mutatkoznak; míg a város összes óvodása között a hátrányos, illetve halmazottan hátrányos helyzetűek aránya 15% alatt marad, addig a vizsgált városrészek két óvodájában többségben vannak az említett kategóriákba tartozó gyerekek. Különösen figyelemre méltó ebben a tekintetben az újvárosi óvoda, ahol a halmazottan hátrányos helyzetűek aránya meghaladja a 60%-ot. A két óvodáról elmondható az is, hogy a legalacsonyabb kihasználtsági mutatóval rendelkező intézmények közé tartoznak; míg a város összes óvodája esetében ez a mutató 85,4%, addig a szigeti 76,7, az újvárosi pedig mindössze 62,4%-os kihasználtságú.

Halmazottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyerekek Újváros és Sziget óvodáiban

Intézmény	létszám	HHH		HH	
		fő	%	fő	%
Újvárosi Óvoda	103	62	60,2	17	16,5
Szigeti Óvoda	69	5	7,2	40	58,0
Győr összesen	3892	120	3,1	400	10,3

Az általános iskolákkal kapcsolatos mutatók közül még kettőt kell kiemelnünk. A városrész két nagyobb általános iskolájának esetében a továbbtanulási mutatók nagyon kedvezőtlennek tekinthetők. A Kossuth tanulóinak 26%-a, míg az Eötvös tanulóinak 18%-a nem tanul tovább középiskolában, emellett elmondható az is, hogy az érettségi adó középfokú képzésben továbbtanulók száma elenyésző; mindössze 9% a két iskola esetében. A másik jelentős probléma az évisméltések aránya, amely a két említett intézmény esetében többszöröse a városi átlagnak (Eötvös: 26%, Kossuth: 11%).

A középfokú oktatással kapcsolatban nem ragadhatók meg olyan egyértelműen a szegregátumokra jellemző hátrányos helyzetek, mivel egyrészt a tovább nem tanulók magas aránya, másrészt az intézményhálózat sajátosságai miatt kissé elmosódnak a különbségek.

Lakáshelyzet

A vizsgált városrészek lakáshelyzetében mutatkozó negatív tendenciák alapvetően két dimenzióba rendeződnek:

- a lakások általános állapota

- az önkormányzati tulajdonú lakások magas aránya

A lakások műszaki állapota általánosságban rossznak tekinthető, ami elsősorban a lakások korából fakad. Az 1945 előtt épített lakások aránya minden vizsgált egységben jelentősen meghaladja a városi átlagot; a mutató Újváros esetében kiemelkedően magas (76,9%). Ezzel párhuzamosan a lakások átlagos komfortfokozata is alacsonynak tekinthető, a félkomfortos, illetve szükséglakások aránya messze meghaladja a városi átlagot.

Míg a vizsgált városrészek teljes lakásállományból való részesedése 7,8%, addig elmondható, hogy az önkormányzati tulajdonú lakások csaknem egynegyede itt található. Újváros helyzete itt is speciálisnak tekinthető, mivel a lakások több mint 40%-a önkormányzati tulajdonban van. Az Újváros és Sziget területén található önkormányzati tulajdonú lakások száma 941, amelyek mintegy 15%-a lakatlan, elsősorban a rossz műszaki állapotnak köszönhetően. Az önkormányzati tulajdonú lakások esetében jelentős problémaként merülnek fel a lakbérek, illetve a közüzemi díjak hátralékai; a háztartások mintegy negyede rendelkezik tartozással, amelynek lakásonkénti átlagos összege meghaladja a 40 000 forintot.

III. Anti-szegregációs program - Győr 2007-2013

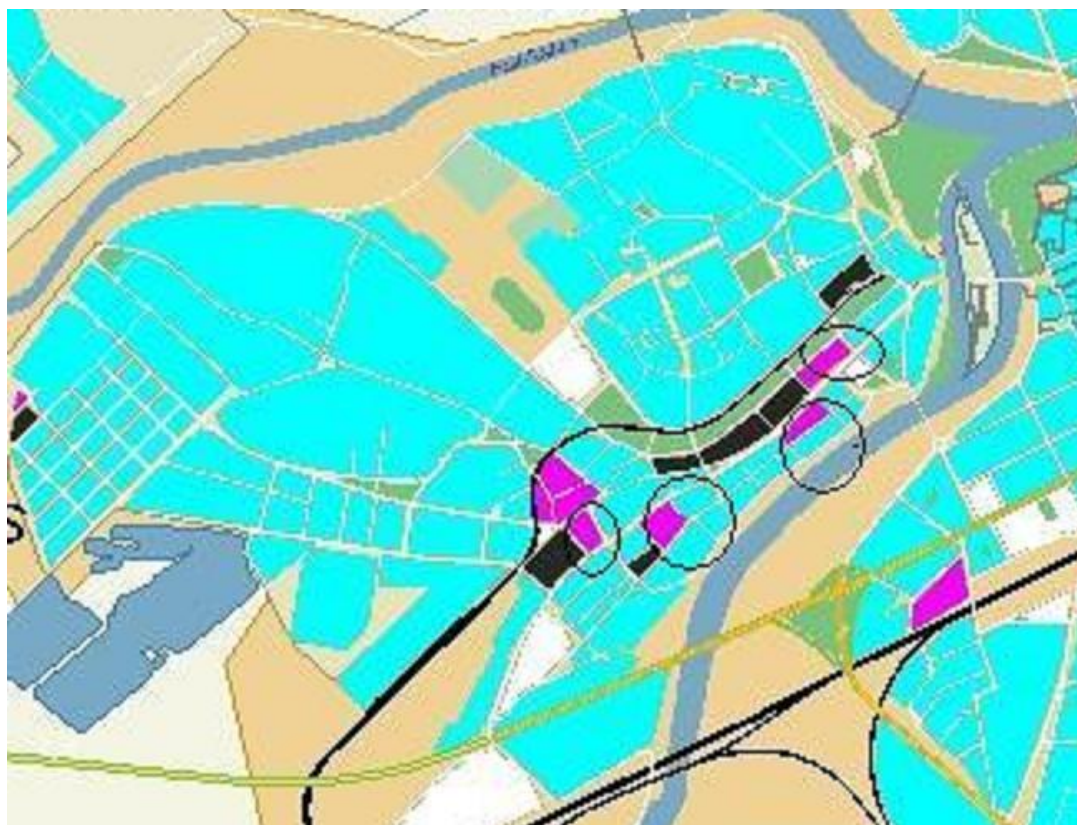
1. A program célterülete

Az anti-szegregációs terv készítésének útmutatója alapján Győrben egyedül Újvárosban található olyan területek, ahol 50 főnél nagyobb lélekszámú koncentrációja figyelhető meg az alacsony státuszú lakosoknak.

A városrészekre megadott statisztikai adatok is azt erősítették meg az Integrált Városfejlesztési Stratégia helyzetelemző részében, hogy Újvárosban a legkedvezőtlenebb a lakosság demográfiai-társadalmi és munkaerő-piaci helyzete, életésélye. Ezzel párhuzamosan Újvárossal szomszédos Sziget városrész is sok tekintetben kedvezőtlenebb adottságokkal rendelkezik, mint a többi városrész.

A helyzetelemzések alapján Győr Megyei Jogú Város anti-szegregációs programjának elsődleges célterületének Újvárost tekintjük, illetve Sziget városrész azzal határos területeit. Az ötven főnél nagyobb szegregátumok száma összesen négy a városban, amelyek mindegyike kivétel nélkül Újvárosban található, emellett további kilenc olyan tömb van ezen szegregátumok környékén ahol az alacsony státuszú lakosok aránya 40% fölötti.

Szegregátumok elhelyezkedése Újvárosban (feketével a szegregációs mutatók 40-49, rózsaszínnel az 50-100%-ának megfelelő területek vannak jelölve)

2. A program eszköztárának átfogó bemutatása

Beavatkozási területek		Átfogó fejlesztési projekt
<i>I. Lakhatási integráció</i>	<i>II. Oktatási integráció</i>	<i>V. Újváros rehabilitációja</i>
1. Bérlakások számának növelése 2. Meglévő lakások műszaki állapotának javítása 3. Első lakást szerzők kamatmentes kölcsöntámogatása 4. Ifjúsági építési telkek kialakítása 5. Mobilizációs alapelvek	1. Szegregációmentes intézményszervezés (beiskolázási körzetek felülvizsgálata) 2. Oktatási eredményesség növelése: 2.1 Kompetencia alapú oktatás 2.2 Integrációs pedagógiai program 2.3 Személyi feltételek biztosítása 2.4 Tehetséggondozás 2.5 Tanulók munkavállalási esélyek növelése 2.6 Pedagógusok továbbképzése 2.7 Infrastrukturális feltételek javítása 3. Tanulók szociális helyzetének javítása	Kulturális negyed kialakítása 1. Ingatlan felújítás A műemléki felújítás után zömében eredeti, vagy ahhoz hasonló funkcióba visszakerülő <ul style="list-style-type: none"> - üzletek, - műhelyek, - kávéházak, - éttermek, - fogadók - kereskedő skanzennek adnak befogadó háttérrel 2. Funkcióbővítés: <ul style="list-style-type: none"> - A városrész eredeti mezővárosi utcaképe a műemléki felújítást követően visszanyeri 19. századi fénykorának hangulatát. - A kialakításra kerülő üzletek tradicionális berendezésben, valós kereskedelmi egységként üzemelnek majd, kiegészítő gyűjteményi, bemutató funkcióval. - Az utcában elhelyezésre kerülő magángyűjtemények tovább erősítik a turisztikai attrakciót, illetve kiegészítik a mezővárosi attitűdöt. 3. Közutak és a közműhálózat fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> - A projekt területén a beépítés rehabilitációjával a közterületek, utcák, parkok jelentős részének felújítására, korszerűsítésére fog sor kerülni.
<i>III. Szolgáltatásfejlesztés</i>	<i>IV. Munkaerőpiaci integráció</i>	
1. Szolgáltatások bővítése 1.1 Szociális Szolgáltató Központ Újvárosban 1.2 Biztos Kezdet Program 2. Gyermek és Családok Átmeneti Otthonának további támogatása és fejlesztése (Újváros) 3. Helyzetelemzés és közösségi párbeszéd: 3.1 Átfogó szociális szükségletfelmérés városrészenként 3.2 Civil szervezetek aktívabb bevonása 3.3 A lakosság tájékoztatása szociális ellátások igénybe vételének lehetőségeiről.	1. A város szakképzésének átszervezése – TISZK-Győr 1.1 Szervezetfejlesztés 1.2 Szakmai fejlesztés 1.3 Hátránykompenzáció 2. A megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatása: 3. Ösztöndíjrendszer a hiányszakmára jelentkezőknek, és akik érettségit kívánnak szerezni	

3. Az anti-szegregációs terv egészére vonatkozó általános alapelvek és intézkedések

3.1 Preambulum

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata az anti-szegregációs terv alapelvei és végrehajtása, illetve az ott kidolgozásra kerülő programok és az Integrált Városfejlesztési Stratégia egésze kapcsán felmerülő elkötelezettségét az alábbi Preambulumban nyilvánítja ki.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a fennhatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az anti-szegregációs programban foglaltak érvényesítésére. A hatósága, felügyelete alá tartozó szervek és intézmények tekintetében kötelezővé teszi, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására kell törekedjenek, azok a szegregációt semmilyen formában nem segíthetik elő.

3.2 Fejlesztési tervek összehangolása

Győr Város Önkormányzata a társadalmi deszegregációs, integrációs, esélykiegyenlítő és növelő célkitűzései megvalósítása érdekében vállalja a Települési Esélyegyenlőségi Terv elkészítését. Az ASZT-ben és a Települési Esélyegyenlőségi Tervben foglalt célkitűzések és intézkedések megvalósítása érdekében a város az egyéb stratégiai dokumentumait - mind rendeletek, koncepciók, határozatok - összhangba hozza e két dokumentummal.

Ennek határideje: 2009. december 31.

Felelőse: az egyes szakterületekhez kapcsolódó osztályok

3.3 Monitoring

Az anti-szegregációs program intézkedéseinek előrehaladását és megvalósulását két évente felülvizsgálja a város. A felülvizsgálat alapját a programban szereplő alapelvek követésének és betartásának, az egyes intézkedések forrásháttérének, időbeli ütemezésének és előrehaladásának indikátorokon keresztül ellenőrzése adja. Az eredményekről jelentést készít, tájékoztatja a program megvalósításában elért eredményekről a képviselő-testületet, lakossági fórumon az érintetteket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit

3.4 A civil szervezetek aktív szerepvállalásának támogatása

Az IVS és az ASZT esetében Győr Megyei Jogú Város Civil Koncepciója (2008. május) jelenti az alapot a civil szervezetek aktív szerepvállalásának biztosításához. A civil koncepció célja a győri civil társadalom erősítése, az Önkormányzat és a város lakosságának önkéntesen

alakított közösségei közötti harmonikus együttműködés és a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának elősegítése.

A Civil Konceptióban foglaltak kiterjednek azon civil szervezetekre, amelyeket a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság nyilvántartásba vett, székhelye Győrben van, tevékenységüket a városban fejtik ki, továbbá amelynek önálló jogi személy szervezeti egysége Győrben van.

E bejegyzett szervezetek mellett jelentős partnerei lehetnek az Önkormányzatnak a nem bejegyzett klubok, baráti körök, asztaltársaságok és szellemi műhelyek is, illetve a nem győri bejegyzésű, de Győrben tevékenykedő társadalmi szervezetek, amelyek közérdekű tevékenységükkel jelentős szerepet töltenek be a helyi közéletben. Ezen szervezetek regisztrációs rendszerét is meg kell találni a formalizálható és nyomon követhető együttműködés érdekében. A társadalmi szervezetek küldöttjei a bizottságok ülésein tanácskozási joggal részt vehetnek. Ez a gyakorlatban jól működik.

Az Önkormányzat támogatja olyan érdekegyeztető fórum létrejöttét, melynek keretében a helyi civil szervezetek képviselői közvetítik a civil társadalom igényeit, megoldási alternatívákat dolgoznak ki, és hatékonyan közreműködnek a feladatok megoldásában. Támogatja az önkormányzati bizottságok szakterületeinek megfelelően szerveződő civil műhelyek megalakulását. A műhelyeknek minden helyi civil szervezet saját jogon lehet résztvevője, tagja. A résztvevők bármelyike javaslatot tehet a műhely ügyrendjének megállapítására, módosítására, melyről a résztvevők nyílt szavazással döntenek. Megbeszéléseik gyakoriságát, aktuális témáját maguk szabályozzák.

Az Önkormányzat támogatja a Civil Kerekasztal megalakítását, amelynek állandó meghívottjai a megalakult Civil Műhelyek delegáltjai (2-3 fő), a társadalmi és civil szervezetekkel foglalkozó alpolgármester, az aktuális témához kapcsolódó, szakmailag kompetens osztály köztisztviselője, illetve további meghívottak. Ezzel is segítve az együttműködést, az érdekegyeztetést a civil szervezetek és az Önkormányzat között.

3.5 Társadalmi program és párbeszéd

Az anti-szegregációs tervben szereplő integrációs pillérek és különösen a szegregátumokat érintő mobilizációs program esetében a Város egy „Társadalmi Program” keretében elősegíti az érintettek tájékoztatását, a konfliktusok elkerülését, illetve kezelését, hosszabb távon pedig működő közösségek kialakulását biztosítja.

- A közösségek közötti kommunikáció alkalmainak és fizikai helyszíneinek (közösségi helyiség kialakítása) megteremtésével,
- külső segítő szakemberek bevonásával,
- a civil szervezetek bevonásával
- a helyi nyilvánosság aktív (újság, televízió) használatával
- a lakóközösség segítségének megnyerésével.

4. A program konkrét fejlesztési elképzelései integrációs irányonként

I. LAKHATÁSI INTEGRÁCIÓ ÉS MOBILIZÁCIÓ

Alapdokumentum

- Javaslat Győr város új lakáskonceptójára, valamint a bérlakások hosszú távú fenntartására. Az Egészségügyi, Szociális és Lakásügyi Bizottság előterjesztése. 2007. július 5.-i közgyűlés. <http://www.gyor.hu/adatok/kozgyules/lakaskoncepcio.doc>

Helyzetkép

A lakhatásukat önállóan megoldani nem képes népesség számára lakások biztosítása széles körben érinti a várost, jelenleg mintegy ötezer lakásra terjed ki, ez a város lakásállományának 10 %-a, értéke több mint 30 milliárd Ft és a rendszer működtetésének költségei meghaladják az évi 1.2 milliárd Ft-ot. A helyzetelemzés rávilágított arra, hogy a program célterületén a legmagasabb az önkormányzati bérlakások aránya.

A jelenlegi rendszer több szempontból is ellentmondásos:

- Az önkormányzat a lakásállományt jelentős teherrel kapta meg, mivel a szükséges felújításokról az állam nem gondoskodott. A források szűkössége miatt a szükséges felújításokról az önkormányzat sem tudott gondoskodni, sőt a lakásprivatizáció miatt az állapot tovább romlott.
- A lakásállomány fenntartási költségei nőttek, a felújítások elmaradása miatt napi szinten kell a működést biztosítani. Ez az állapot hosszú távon nem tartható fenn gazdaságosan.
- A ténylegesen új szerződések száma – adódóan a megüresedések alacsony számából – az önkormányzati tulajdonú lakásállomány 2-2.5 %-át teszik ki, mely évi 100-150 darabra tehető.
- A város korábbi költségvetésében szereplő lakásalap kimerült, mivel a fejlesztési célú beruházások megvalósultak, viszont a tervezett - elsősorban ingatlaneladásból származó - bevételek nem realizálódtak.
- Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában közel 5000 bérlakás van. Különbséget kell tenni közöttük, hogy a lakást a bérbeadó ürítette ki, vagy a bérlő adta vissza. Előbbi esetben beszélhetünk arról, hogy bírósági eljárás keretében történt-e a kiürítés, vagy műszaki okokra vezethető vissza. Bírósági eljárást a Lakástörvény alapján kezdeményezhet a bérbeadó. Üresen lakásokat csak műszaki okok miatt tart az Önkormányzat (bontás, városrendezési okok, rossz műszaki állapot stb.). Minden esetben a legvégső az, hogy a bérlőt kilakoltatják. Arra törekszünk, hogy próbálja rendezni a hátralékát, ezért lehetőség van részletfizetési kedvezményt kapni a szolgáltatóktól, ez esetben 1-3 évig szóló lakáshasználati szerződést lehet kötni.
- Az önkormányzati bérlakások bérleti díja helyi rendeletben szabályozott. A bérleti díjknál három szempontot vesznek figyelembe: a lakás városon belüli elhelyezkedését, a komfortfokozatát, az épület műszaki állapotát. Ezek alapján az ASZT-vel leginkább érintett területen lakók fizetik a legalacsonyabb bérleti díjat. További bérleti díj támogatást kaphatnak a szociálisan rászorulóknak, amely mértéke elérheti a lakbér 66 %-át is. (egy főre számított jövedelem alapján, sávosan történik a támogatás megállapítása.)

Korábbi beavatkozások folytatása

1, A hasznosítható önkormányzati bérlakások számának növelése.

A jelenleg „holt tőkét” jelentő bérlakásállomány átkonvertálása olyan bérlakásokká, amelyekkel lehetőséget adhat az önkormányzat a fiatal családok életkezdéséhez, továbbá a lakhatásukat önállóan megoldani nem tudó, rossz szociális helyzetben lévő családok lakásproblémájának megoldására. A bérlakások számának növelése használt lakások vásárlásával és új önkormányzati bérlakások építésével történhet.

2, Meglévő lakások műszaki állapotának javítása.

Műszaki és városképi okokból sem halogatható tovább az önkormányzati épületek rekonstrukciós felújítása, karbantartása. Az épület külső homlokzatának felújítása mellett, szükséges az épület szigetelése (nyílászárók, tetőszerkezet), épületgépészeti felújítása és a tartószerkezetek megerősítése.

3, Első lakást szerzők kamatmentes kölcsöntámogatása.

Az önkormányzat, a kölcsöntámogatással a közösség támogató szolidaritását fejezi ki. Azokat az egyéneket és családokat, akik első lakásukat szerzik meg, hosszúlejáratú (10 éves) kamatmentes kölcsönrel kell támogatni. A támogatás felső határát a jelenlegi 1,4 mFt-ról magasabb összegre, akár 2,5 mFt-ra kell emelni.

4, Rehabilitációval, rekonstrukcióval kapcsolatos lakás cserék, lakásleürítések

Rehabilitációval, rekonstrukcióval összefüggésben lakásokat kell leüríteni, bérlőket kell elhelyezni. A lakások leürítésénél elsődleges szempont a bérlők megfelelő elhelyezése. Ehhez egyéni szintre lebontott vizsgálat szükséges, melybe be kell vonni a segítő-támogató intézményeket, szervezeteket (Családsegítő Központok, Gyermekjóléti Szolgálat, Kisebbségi Önkormányzatok stb.). A leürítés történhet a bérlő másik bérlakásba történő elhelyezésével, figyelembe véve az anyagi teherbíró képességeit, a családnagyságot, az egészségügyi és szociális körülményeiket. Történhet a bérleti jog pénzbeli megváltásával, mely esetben a bérlő maga oldja meg a lakhatását, pénzügyi forrásként bevonva az önkormányzat anyagi hozzájárulását is. A pénzbeli térítés nem lehet kényszerítő eszköz. Történhet egyéb olyan módon is, ami a bérlő számára a megfelelő megoldást nyújthat, ilyen például a nyugdíjasok házában történő elhelyezés, amely megfelelő biztonságot nyújt az időskorú bérlők számára.

Új beavatkozási formák

1. Ifjúsági építési telkek kialakítása

Győr városában a fiatalok lakáshoz jutását több módon is támogatja az önkormányzat. Ezek túlnyomó többsége a bérlakásokban történő elhelyezést célozza meg és csak szűk lehetőséget tud nyújtani azok számára, akik önerőből kívánják megoldani lakhatásukat.

Jelenleg számukra csak az önkormányzati kamatmentes kölcsöntámogatás létezik, mint támogatási forma. Tekintettel arra, hogy Győrben nagyon magasak a telekárak, a fiatal családok kénytelenek Győr város közigazgatási területén kívül, a környező településeken felépíteni első lakásukat.

Ez az „elváándorlási folyamat” hátrányos, hisz az a középosztály költözik ki, akire középtávon támaszkodhat Győr városa. Amennyiben kellő biztosítékokkal tud a város olcsóbb – csak a kialakítás költségeit tartalmazó – áron telkeket biztosítani ezen családoknak, az elváándorlás lassítható illetve megállítható.

Az önkormányzat ingyenes telkeket biztosít fiatal családoknak, amire a pályázóknak kell a lakóépületet megépíteni. A telkekre az önkormányzat elidegenítési tilalmat jegyeztet be. Amennyiben az alacsony státuszú lakosok vállalják a feltételeket, természetesen pályázhatnak.

Mobilizációs program

A mobilizációs programnak kettős célja van. Egyrészt a szegregációs helyzetelemzés alapján az újjvárosi célterületen élő és a rehabilitációs program által érintett alacsony státuszú

lakosság kiköltözésének az integrációs alapelveket követő megoldását teszi lehetővé, másrészt Győr Megyei Jogú Város egész területére érvényes mobilizációs elvként kezelendő, amely lehetővé teszi a jövőbeli lehetséges szegregálódási folyamatok megakadályozását is a város egész területén.

1. A mobilizációs program alapelve

A város egész területén, de különösen az alacsony státuszú lakosságot koncentráló részeiben a különböző okból felmerülő lakáscsere vagy lakásleürítés kapcsán esedékes mobilizáció során elsődleges szempontnak a bérlők számára megfelelő elhelyezést tekint, mégpedig úgy, hogy biztosított legyen az integrált lakókörnyezetbe kerülésük, annak érdekében, hogy ne termelődjenek újra, vagy ne jöjjenek létre újabb szegregátumok a város területén.

2. A mobilizáció során érintett családok helyzetének vizsgálata

- Mivel a lakások leürítésénél elsődleges szempont a bérlők megfelelő elhelyezése, ehhez egyéni szintre lebontott vizsgálat szükséges, melybe be kell vonni a segítő-támogató intézményeket, szervezeteket (Családsegítő Központok, Gyermekjóléti Szolgálat, Kisebbségi Önkormányzatok stb.)

- A szegregátumok esetében az egyéni szintre lebontott vizsgálat mellett a szegregációs folyamatok mélyebb feltárása szükséges átfogó helyzetelemzés segítségével (kiket érint a program, hány családról van szó, milyen az összetételük, milyen elképzeléseik vannak, saját erőből mit tudnának vállalni, milyen erőforrásokkal rendelkeznek).

3. Lakáscsere standardok és alternatívák

a) A lakáscsere történhet a bérlő másik bérlakásba történő elhelyezésével, figyelembe véve az anyagi teherbíró képességeit, a családnagyságot, az egészségügyi és szociális körülményeiket.

b) Történhet a bérleti jog pénzbeli megváltásával, mely esetben a bérlő maga oldja meg a lakhatását, pénzügyi forrásként bevonva az önkormányzat anyagi hozzájárulását is. A pénzbeli térítés nem lehet kényszerítő eszköz. Történhet egyéb olyan módon is, ami a bérlő számára a megfelelő megoldást nyújthat, ilyen például a nyugdíjasok házában történő elhelyezés, amely megfelelő biztonságot nyújt az időskorú bérlők számára.

A lakáscsere során a város az alábbi elvek betartását és preferálását szorgalmazza:

a) A kiköltöző családok integrált lakókörnyezetbe kerülnek és a mobilizáció nem termeli újra vagy nem növeli a szegregációt

b) A speciális helyzetű lakosok (díjhátralékosok, jogcím nélküli lakáshasználók) helyzetének törvényes keretek közötti rendezése. Győr Megyei Jogú Város a jogcím nélküli bérlők helyzetének rendezésekor figyelembe véve a helyi lakásrendeletét, a következők szerint járnak el. Alapelveként kell megjelölni, hogy amennyiben a bérlővel sikerül együttműködni, akkor a város segíti a bérleti jogviszonyának a rendezését.

c) Győrben maradási szándék támogatása a lakáscsere során, amely növelheti a sikeres társadalmi integráció valószínűségét

II. OKTATÁSI INTEGRÁCIÓ

Alapdokumentum

- Győr Megyei Jogú Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja, 2007

Helyzetkép

Győr városban biztosítottak az esélyegyenlőség feltételei és elérhetők az érintettek számára az esélyegyenlőség alapján biztosított legfontosabb közoktatási közszolgáltatások. Győr Megyei Jogú Város magas szinten tesz eleget közoktatási feladatellátásának. A szabad iskolaválasztás elvének megvalósulása alapján nem csak önkormányzati fenntartású intézmények, hanem egyéb fenntartó által működtetett óvodák, iskolák vannak a településen. Győr a közoktatási feladatellátásban térségi szerepet tölt be.

Ennek ellenére az anti-szegregációs terv célterületén (Újvárosban és Szigetben) a hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek aránya kiugróan nagy koncentrációt mutat. A legtöbb HH-s óvodást a Szigeti Óvodában tartják nyilván (40 fő, teljes HH-s létszám 10%-a), és a legtöbb HHH-s óvodást az Újvárosi Óvodában (62 fő, a teljes HHH-s létszám 51,7%-a). Az általános iskolák között szintén a célterület intézménye emelkedik ki: a város összes HH-s diákjának 12%-a itt tanul. A Kossuth Lajos Általános Iskola diákjainak 72%-a HH-s és további 10%-a HHH-s diák. A 2006. évi kompetenciamérés eredményei is a két városrész oktatási intézményeiben voltak a legkedvezőtlenebbek, szövegértésből nem érték el az országos átlagot a diákok az Eötvös József és a Kossuth Lajos Általános Iskolában. Ezekben az intézményekben a legmagasabb a HH-s diákok aránya (17 és 26%).

A közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv elkészítésének határideje: 2008. július 1

Beavatkozások

1. Szegregációmentes intézményszervezés

A szegregációmentes intézményszervezés elvének megvalósításakor egyszerre kell figyelembe venni a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók integrált, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók integrációs nevelését, oktatását.

1.1 Oktatáspolitikai célkitűzés: a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja:

A településen a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek ellátására a 90-es években 3 intézmény készült fel. Az önkormányzat, mint fenntartó biztosította a megfelelő szakembereket, ennek következtében ezen iskolák eredményei mind a gyermekek tekintetében, mind a szakma megközelítésében elismerésre méltóak lettek. A város újraértékelte a kérdés kezelését, megkezdte, és folytatni szeretné a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját.

A város oktatáspolitikai célkitűzése, hogy elérje az integráció azt a szintet, amelyben egy 25 fős osztályban az SNI-s tanulók száma nem haladja meg a 3 főt, azaz egy osztályban sem legyen több mint 12%. Ennek érdekében a következő intézkedésekre került sor:

- A 2003/2004. tanévben a város felmérést készített az iskolákban oktatott, nevelt SNI-s tanulók számáról, a sajátos nevelési igény okáról és a rendelkezésre álló humán erőforrásról.
- Az iskolák által elkészített pedagógus továbbtanulási tervben szorgalmazta és prioritást biztosított azon iskolai keretek között folyó képzéseknek, továbbképzéseknek melyek az SNI-s tanulók fejlesztését, a velük való speciális bánásmódot célozták. Az eltelt öt évben alapfokú oktatási, nevelési intézményeink 85%-a rendelkezik saját státuszú fejlesztő pedagógussal, és/vagy gyógypedagógussal.
- Minden közoktatási intézmény alapító okiratába bekerült a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók integrált nevelése, oktatása. Ezt a feladatot a feladatellátására kötelezett önkormányzati fenntartó az egyes intézményekben foglalkoztatott gyógypedagógusok, fejlesztő pedagógusok közreműködésével, illetve a városi szervezésben működtetett utazó szakemberhálózat segítségével valósítja meg.
- Az alapfokú közoktatási intézmények pedagógiai programjaiba, helyi tantervébe beépítésre került az SNI-s gyermekek számára kidolgozott fejlesztő program.
- Győr város Önkormányzata a Radó Tibor Általános Iskolát többcélú intézménnyé alakította, melynek szervezeti keretei között létrehozta a Gyógypedagógiai Módszertani Intézményt, mely utazó gyógypedagógus hálózatával segíti az intézményekben folyó fejlesztő munkát, és szükség esetén speciális szakembereket biztosít egy-egy kisgyermek fejlesztésére.
- A 2006/2008. tanévben iskoláink első osztályában elkezdődött – és felmenő rendszerben a további tanévekben folytatódik - az a folyamat, melyben valamennyi intézményünk vállalni tudja – immár felkészülve programjaikban és szakembereikkel is – biztosítani tudja, hogy a Közoktatási törvényben meghatározott osztálylétszámokat betartva 3-4 fő SNI-s tanuló fejlesztését.

1.2 Területfejlesztési célkitűzés: azoknak a területi egyenlőtlenségeknek a felszámolása, amelyek alapján a jelen közoktatási intézményrendszerben a HH-s és HHH-s tanulók aránya egyes intézményekben magas.

Győr Megyei Jogú Város Oktatási és Kulturális Osztálya minden évben felülvizsgálja az SNI-s tanulók létszámát, s a létszámnak megfelelően intézkedik a számukra biztosítandó rehabilitációs, rehabilitációs óraszámok elrendeléséről (év közben folyamatában is), mely rögzítésre kerül a minden év márciusában tartott munkaerő-gazdálkodási dokumentumokban és a tantárgyfelosztásokban. A város közgyűlése fogadja el a következő évben indítható osztályok/csoportok számát, és létszámát, benne az SNI-s tanulók számát.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számát évente kétszer vizsgáljuk felül. A márciusi felülvizsgálat eredményeként módosítja az Oktatási, Kulturális és Sportbizottság - szükség esetén - a beiskolázási körzethatárokat.

- Továbbra is figyelemmel kell kísérni a beiskolázási körzethatárokat a HH-s és a HHH-s gyermekek/tanulók tekintetében.

Felelős: Oktatási és Kulturális Osztály

Határidő: minden naptári év szeptemberéig

Folyamatosan nyomon követjük intézményeinkben a hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét, részükre biztosítjuk a törvény által előírt juttatásokat, s a szükséges hátránykompenzáló, készségfejlesztő foglalkozásokat, melyek az intézményi tantárgyfelosztáson és az intézmény órarendjében, foglalkozási rendjében rögzített. A tantárgyfelosztásokat és az órarendeket a város Oktatási és Kulturális Osztálya minden évben, a tanév indításakor ellenőrzi.

- Meg kell teremteni a HHH-s gyermekek pontos, naprakész nyilvántartását (szülők tájékoztatása, lehetőségek ismertetése)
 Felelős: Oktatási és Kulturális Osztály és az intézmények
 Határidő: folyamatos
- Intézményi adatszolgáltatás átdolgozása (HH-s és HHH-s tanulók nyomon követése)
 Felelős: Oktatási és Kulturális Osztály és az intézmények
 Határidő: folyamatos

A város az oktatási integráció tekintetében célul tűzi ki, hogy a HH és HHH gyerekek iskolai sikerességének mutatói (kompetencia mérések javulása, érettségit adó középiskola típusban való továbbtanulásuk növekedése) a város átlagához közelítsenek, azt hosszabb távon lehetőség szerint elérjék. Ennek egyik fontos eszköze a közoktatási helyzetelemzésre épülő intézkedési terv és az abban foglaltak megvalósulásának rendszeres értékelése, felülvizsgálata, a szükséges korrekciós eljárások rögzítése.

2. Oktatási eredményesség növelése:

2.1 Kompetencia alapú oktatás bevezetése és fejlesztése (Kossuth Lajos Általános Iskola, HEFOP 3.1.3) – pedagógusok felkészítése, kompetenciafejlesztő módszerek elterjesztése, emelt szintű oktatás, tanórán kívüli foglalkozások, általános és szakmai infrastruktúra fejlesztése.

Az iskola együtt neveli a különböző kultúrájú és szocializáltságú gyermekeket. Az intézményben magas a tanulási kudarcnak kitett tanulók aránya.

Az intézmény tantestülete felismerte, hogy a roma származású és jelentős arányban hátrányos helyzetű tanulókörösség életében nagy hangsúlyt kell fektetni az egyéni és közösségfejlesztésre, a tanulók egészséges életmóddal kapcsolatos értékeinek kialakításra és fejlesztésére, a szabadidős programok szélesítésére.

Az iskola nevelési programjában központi helyet foglal el, a tanulási zavarokkal, beilleszkedési problémákkal küzdő tanulók nevelésének-oktatásának kérdése, illetve a hátránykompenzációs lehetőségek felkutatása, kimunkálása. A nevelőtestület elkötelezett a kompetencia alapú, egyéni ütemben történő haladást biztosító ismeretnyújtás, ismeretszerzés, valamint az iskolaotthonos oktatási forma keretében megvalósuló „tanoda-típusú” oktatás bevezetése mellett.

A Kossuth iskolában sikerült kialakítani a sajátos nevelési igényű tanulók oktatására, nevelésére a kéttanítós modellt.

2.2 Integrációs pedagógiai program, esélyteremtő foglalkozások fejlesztő és szociálpedagógus alkalmazásával (Eötvös József Általános és Szakiskola HEFOP 2.1.3)

Az Eötvös József Általános- és Szakiskola Győr városában a nehéz, vagy megváltozott szociális- és élethelyzetben lévő, magatartási, beilleszkedési, tanulási problémákkal küszködő tanulók oktatását, nevelését vállalja fel. A második esély iskolájának vállalja magát: esélyt teremt, felzárkóztat, hiányt pótol. Segítséget nyújt a lemorzsolódás elkerüléséhez, hogy az általános iskolát nehézségekkel végző tanulók is megszerezhessék az alapbizonyítványt, lehetőségük legyen a szakképzésbe való beiskolázáshoz. Az iskola munkája során különös hangsúlyt fektet a minden gyermekben meglévő tehetség kibontakoztatására. A nevelés-oktatás 10-15 fős iskolai osztályokban folyik, ezzel megteremtik a lehetőségét az egyéni tanulásmód érvényesülésének, hogy minden diák sikerélményhez jusson.

Egyéni tanrend szerinti haladást tesznek lehetővé azoknak a diákoknak, akik szakértői vélemény alapján ezt igénylik.

Felnőttoktatás keretében levelezős, esti munkarend szerint segítséget nyújtanak az idősebb korosztály számára az általános iskolai alapbizonyítvány megszerzéséhez, majd a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz.

2006 őszétől az intézmény szakiskolai feladatokat is ellát. Felzárkóztató oktatás keretében 10, illetve 20 hónapos előtanulmányok után kerti munkás és parkgondozó szakmát tanulhatnak az ide jelentkező fiatalok.

Speciális tantárgyak közbeiktatásával olyan képességeket igyekeznek kifejleszteni diákjainkban, melyek segítik őket a társadalomba való sikeres beilleszkedésben.

Ezen eszközt a továbbiakban fókuszáltan kívánjuk használni a szegregátum területén élők esetében, növelve eddigi hatékonyságát, és megteremtve indikatív értékelhetőségét. Az intézkedés tervezésébe bevonjuk a város szociális segítő intézményeit, a Családsegítő Központot, a Gyermekjóléti Szolgálatot, a roma és nem roma civil szervezeteket és a cigány kisebbségi önkormányzatot. Az erre vonatkozó intézkedési terv elkészítésének felelőse: az Oktatási és Kulturális Osztály. Határidő: 2008. szeptember 31.

2.3 Személyi feltételek biztosítása: megfelelő szakemberek oktassanak (óraadók, áttanítás, saját munkavállaló alkalmazása)

2.4 Tehetséggondozás: esélyteremtő foglalkozások számának növelése

2.5 Tanulók munkavállalási esélyeinek növelése: mentorálás bevezetése

2.6 Pedagógusok továbbképzése: továbbképzések tantestületek részére, módszertani ismeretek növelése, kooperatív tanítás elve, egyéni differenciálás, különösen projektpedagógia és drámapedagógia területén

2.7 Infrastrukturális feltételek javítása: infrastrukturális helyzetelemzés és igényfelmérés készítése

3. *Tanulók szociális helyzetének javítása*

- A gyerekvédelmi felelősök további alkalmazása, iskolai prevenciós team működtetése
- Az önkormányzati támogatások (tankönyv, étkezés, segélyek) fenntartása, kiterjesztése, hatékonyságának növelése

III. SZOLGÁLTATÁSOK (SZOCIÁLIS) FEJLESZTÉSE

Alapdokumentum

- A szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata és aktualizálása Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata szociális szolgáltatási feladataira. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata. 2005.
- Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata.. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata. 2007.

Helyzetkép

A város kötelező szociális szolgáltatási és gyermekjóléti alapellátási és szakellátási feladatai közül a legtöbb biztosított. Jelenleg a szociális alapszolgáltatások közül a közösségi ellátás, az utcai szociális munka, illetve a pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek nappali ellátása nem megoldott. A szakosított ellátások közül egyedül a pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek átmeneti gondozóháza nem biztosított. A 2005-ben készített Szolgáltatástervezés Koncepció empirikus felméréseinek tapasztalatai. A főbb következtetések:

- idős emberek otthonukban történő ellátási feltételeinek, javítása
- szociális otthonok férőhelyeinek bővítése
- a fogyatékossgal élők elhelyezési feltételeinek javítása
- a veszélyeztetett gyermekekkel és családokkal való intenzívebb foglalkozás
- hajléktalan ellátás: utcai szociális munka, foglalkoztatási, képzési program
- a profitorientált és non-profit szervezetek ösztönzése és bevonása a feladatellátásba
- a lakosság rendszeres tájékoztatása (egységes tájékoztató füzet)

Az anti-szegregációs terv célterülete szempontjából az alábbi beavatkozások relevánsak.

Beavatkozások

1. Szolgáltatások bővítése

1.1 Az Újvárosi Részönkormányzat épületéhez közel található az a jelenleg önálló lakóépület, amelyben létre kívánjuk hozni a Szociális Szolgáltató Központot. Az ellátások egy épületbe történő elhelyezésétől a szakmai feladatellátás színvonalának emelkedése is várható. Hatékonyabb együttműködési lehetőséget biztosít a programok szervezésében, a tudásháttér megfelelő kihasználásában. A Családsegítő Központ és a gyermekjóléti feladatokat ellátó team munkájában fokozottan megjelenhetnek az egyes családokra vonatkozó komplex szakmai stratégiák. Az épületben az alábbi funkciók kapnának helyet:

- *Családsegítő Központ*: A családsegítés során szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást működtetnek, szervezik az anyagi nehézséggel küzdő családok számára az ellátásokhoz való hozzáférést, a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutást, családgondozást végeznek, közösségfejlesztő valamint egyéni és csoportos terápiás, valamint családokon belüli kapcsolaterősítő programokat szerveznek. Hatékonyan közreműködnek az alacsony státuszú lakosokat érintő hátrányok, oktatási, munkaerő-piaci, közszolgáltatásokat érintő hozzáférési problémák, általában a társadalmi hátrányok felszámolásában.
- *Az Idősek Klubja*: A városrészben jelentős azon önellátásra részben képes idősek száma, akik jövedelmi státuszuk, idős koruk, illetve egészségi állapotuk miatt szociális és mentális támogatásra szorulnak. A 30 férőhellyel működő Idősek klubja lehetőséget biztosít a közösségi együttlétre, pihenésre, személyi tisztálkodásra, a személyes ruházat tisztítására, étkezésre.
- *A Gyermekjóléti Központ szolgáltatásai* közül a gyermekjóléti alapellátás és az utcai szociális munka is elérhetőek lesznek a Szolgáltató Központban a területen lakók számára. A szolgáltatások helyben történő könnyebb elérhetősége szorosabb kapcsolat kialakulását eredményezheti a gondozást igénylő gyermek és szülei valamint a családgondozó között. Az utcai szociális munka erősítésével lehetővé tennék a sokszor az utcán csellengő, bóklászó fiatalok helyes szocializációját.

1.2 Biztos Kezdet Program

Városunkban 2005. októberétől működik a „Biztos Kezdet” Program. 2006. októberétől az Újvárosi Művelődési Ház is helyet ad ennek a programnak, a Családsegítő Szolgálat három munkatársának részvételével. A program célja olyan, 0-6 éves korú gyermekek készségeinek, képességeinek fejlesztése,

akik a gyermekek napközbeni ellátásában nem részesülnek. A szülők szakemberektől (védőnő, gyermekorvos, gyógypedagógus, bölcsődei gondozónő) kaphatnak segítséget felmerülő problémáik megoldásához.

Amennyiben a város a 2008-ban kiírásra kerülő pályázaton további támogatást nyer a program folytatásához, elvégzi annak értékelését, hogy a szegregátumban élők, és általában az alacsony státuszú lakosok hozzáférnek -e a szolgáltatáshoz. A vizsgálatra alapozva lépéseket tesz annak érdekében, hogy a programot minél nagyobb számban vegyék igénybe az alacsony státuszú lakosok, kiemelten a szegregátumban élők.

2. Gyermekek és Családok Átmeneti Otthonának további támogatása és fejlesztése (Újváros)

Gyereke és Családok Átmeneti otthona Újvárosban működik (anyák gyerekeikkel, akinek el kellett hagyni az otthonukat) 2001 februárja óta a Szent Cirill és Method Alapítvány révén. A Kossuth Lajos utcában lévő házba azok kerülhetnek, akik Győr közigazgatási területén élnek, és valamilyen oknál fogva - legtöbbször családi krízis miatt - elvesztették a fedélt a fejük fölül. A törvény előírása értelmében 1 évig maradhatnak a lakók az intézményben, különleges esetben ez fél évvel meghosszabbítható. Az itt töltött idő alatt meg kell tanítani a konfliktusok kezelését, az együttélés alapvető normáit. Alapvető cél az, hogy segítsenek a lakóknak visszakerülni a családba, a normális életbe (munkakeresés) családgondozók segítségével.

3. Helyzetelemzés és közösségi párbeszéd:

- Átfogó szociális szükségletfelmérés készítése mindegyik városrészben.
- Civil szervezetek aktívabb bevonása (ellátási szerződés kötése, együttműködési megállapodás kötése, közös pályázatok, programokra való szerződés, szolgáltatások igénybevételehez segítségnyújtás)
- A lakosság rendszeres tájékoztatása a szociális támogatási formákkal kapcsolatos lehetőségekről és szolgáltatásokról, külön figyelmet szentelve a hátrányos helyzetű csoportok elérésének, amely a szociális szükségletfelmérés alapján eredményesebb lehet.

IV. MUNKAERŐPIACI INTEGRÁCIÓ

Alapdokumentumok

- A szakképzés struktúrájának átalakítása Győrben a térségi integrált szakképző központ szerinti szervezés módszerével Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata 2008 (pályázat)
- Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata. 2007.

Helyzetkép

Az anti-szegregációs terve helyzetértékelő része rávilágított arra, hogy a város alacsony munkanélküliségi és relatíve magas aktivitási, foglalkoztatási rátája ellenére a megjelölt városrészekben kiugróan magas a munkanélküliek aránya és alacsony a foglalkoztatottság. Ennek érdekében különösen fontos szerepet kap a szakképzés, tovább- és átképzés fejlesztése a városban. A legnagyobb kereslet a műszaki végzettségű, nyelvtudással és informatikai ismeretekkel rendelkező munkaerőre van jelenleg a városban és vonzáskörzetében. A szegregált városrészek munkanélküli és inaktív lakosságának munkaerőpiaci integrációját a

szakképzés átfogó átszervezése (térségi integrált szakképző központ) révén jelentősen javulhat a jövőben.

A rendszer jelenleg sok problémával küzd:

- Nincs pályaorientációs és nyomon követési rendszer
- Az általános iskolai diákok továbbtanulási szándékai nincsenek összhangban a régióban rendelkezésre álló munka lehetőségekkel
- Nem alakult ki az egymást támogató információs és innovációs rendszer és a szakképzést folytató intézmények, a kamarák, a munkaügyi központok és a térség munkaadói között. A közöttük lévő kommunikáció és információáramlás esetleges. A munkaerő-piaci igények előrejelzése késedelmes.
- Nagyon kevés (2-3 szakmára korlátozódik) a valós munkaerő-piaci igényekkel is alátámasztható iskolai szakmakínálat a lánytanulók számára.
- Az iskolarendszerű szakképzés nem vagy alig veszi figyelembe a roma lánytanulók otthoni környezetének kulturális jellemzőit. Célszerűnek tartjuk megvizsgálni, melyek azok a szakterületek, és szakmacsoportok, melyek elsajátításába, s a végzettség megszerzésében az otthoni környezet erős motivációs bázist jelent a lánytanulók számára. Ugyanakkor meg kell találni azokat az oktatási formákat, módszereket, melyek segítségével a megváltozott élethelyzetű fiatal lányok is folytathatják iskolai tanulmányaikat, szakmai végzettséget szerezhhetnek.
- A mai rendszer nem nyújt valós esélyegyenlőséget a hátrányos és a halmozottan hátrányos tanulóknak.
- Nem tud igazi esélyeket biztosítani a fogyatékkal élők számára sem. (Mindössze három iskolában van logopédiai foglalkoztató vagy fejlesztő szoba.)
- Bár vannak jó tendenciák a párhuzamos képzések megszüntetésére, de ennek ellenére továbbra is párhuzamosságok jellemzik a rendszert.
- Nem „piacképes” munkaerő hagyja el az iskolákat. Ez elsősorban a szolgáltatási szektorban igaz, ahol a vállalkozások gyakorlati képzési hajlandósága szakmánként nagyon eltérő, így a szakképzésben résztvevő tanulók nagy többsége nem elég korszerű eszközökkel, módszerekkel és anyagokkal találkozik a gyakorlati képzés során.
- Az iskolák nem készültek fel az „élethosszig tartó tanulás „lehetőségeinek kihasználására csak 20%-ukban folyik iskolarendszerű felnőttképzés, ami a tanulói létszám mindössze 2%-a.
- A szakiskolai tanulók nyelvtudása és informatikai jártassága messze elmarad a korosztály átlagától.

Beavatkozások

1. A város szakképzésének átszervezése – TISZK-Győr

A program hosszú távú célja, a forrásokkal hatékonyabban gazdálkodó, diverzifikált képzési struktúrával rendelkező intézményrendszer kialakítása.

Közvetlen cél az intézmények együttműködésének fejlesztése, a szakképzés minőségének és tartalmának javítása, a felnőttképzés rendszerének megújítása, a távoktatási forma kialakítása.

Eredménye: rugalmas, a munkaerő-piaci igényekre reagálni tudó szervezet 10 000 nappalis és 380 felnőttképzésben részt vevő diákkal. (2010-re)

A projekt fő tevékenységei:

1. Szervezetfejlesztés: A TISZK-GYŐR a létrejövő korszerűbb intézményhálózattal, megfelelő projektmenedzsment felállítással, rugalmas és hatékony szervezeti-irányítási modellel biztosítja az alábbi eredmények elérését:
2. Szakmai fejlesztés:
 - A moduláris, kompetencia alapú oktatás bevezetése kiemelten támogatja munkaerő-piaci esélyt javító munkavállalói kompetenciák fejlesztését.
 - A hátránykompenzációs tevékenységgel különös figyelmet fordít a bármilyen okból hátrányos helyzetű tanulóakra, hogy jobb esélyük legyen elhelyezkedni a munkaerő-piacon.

- Községi funkciók keretein belül: pályaorientációs és karrier-tanácsadói rendszert, mentori és családsegítő hálózat jön létre, valamint a pályakövetési rendszer kialakításával lehetőséget teremt a visszacsatolásra.
 - A felnőttképzés rendszerének kialakításával képes lesz rugalmasan reagálni a változó kereslethez és bekapcsolódni a munkavállalók át-és továbbképzésébe.
3. Disszeminációs tevékenységgel hozzájárul a pozitív minták széles körben való elterjesztéséhez.

Hátránykompenzáció: A projektben különösen fontos szerepet kap a romák és más hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci és társadalmi esélyeinek javítása. Alapfeladatként prioritást élvez az Esélyegyenlőségi tervben megfogalmazottak szellemében a *hátrányos helyzetű*, a roma fiatalok, a sajátos nevelési igényű, az *oktatási rendszerből lemorzsolódó* tanulók bevonása a szakképzésbe, munkaerő-piaci esélyeinek növelése:

a) az *integrált nevelés* feltételeinek megteremtésével

Első lépésként a már létező programokból át kell venni azokat az elemeket, amelyek a régióban, illetve városunkban eddig már sikeresek voltak a hátrányos helyzetű tanulók képzésében (pl. Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Program, a Lukácsban SZFPI felzárkóztató oktatás, C komponens, Gábor Lászlóban moduláris, projektalapú oktatás, Eötvös József Általános és Szakiskola Felzárkóztató programja, stb), ezeket kell adaptálni, és továbbfejleszteni.)

Szükséges továbbá a Roma Kisebbségi Önkormányzattal, a Családsegítő, és a Gyermejjóléti Szolgálattal felvenni a kapcsolatot, megkeresni a területileg illetékes helyi roma önkormányzati képviselőket, s velük együttműködve, közös cselekvési programot kidolgozni az iskolaköteles korú tanulók integrációja, majd szakképzése érdekében.

Mivel a hátrányos helyzetű rétegek és a roma diákok nagy hányada az általános iskolát sem fejezi be eredménnyel, így számuk a szakképző intézményekben meglehetősen alacsony. A Felzárkóztató program hatókörét fokozottan, összehangoltan ki kell terjeszteni a hátrányos helyzetű, és a roma tanulókra, mellyel esélyt kaphatnak a szakképzés megszerzésére.

b) *mentorhálózat* működtetésével, a személyes támogató rendszer kialakításával

c) felzárkóztató és speciális *személyiségfejlesztő* programokkal

d) *hátránykompenzáló programokkal*, melyek támogatják a szakképesítés megszerzését, a munkába állást. Kiemelten fontosnak tartjuk az iskolai készség- és képességfejlesztő foglalkozások mellett, a fiatalok egyre aktívabb bekapcsolását az Útravaló ösztöndíjprogramokba (Út a szakmához, Út az érettségéhez). Szorgalmazzuk, hogy az iskolák választható foglalkozásai bővüljenek olyan kidolgozott tantervű modulokkal, foglalkozásokkal, melyek ismereteket, technikákat, módszereket adnak a szakmai végzettség megszerzéséhez, segítséget nyújtanak a munkahelykeresésben, s annak megtartásában.

- Az önkormányzat a szegregátumokban élő alacsony státuszú lakosok szakképzetségének és foglalkoztatottságának növelése érdekében lépéseket tesz a „Lépj Egyet Előre II.” programba való minél hatékonyabb bevonásuk érdekében.
- E célból felmérést végez a potenciálisan bevonható alacsony státuszú lakosok köréről és részükre tájékoztató, felvilágosító akciókat szervez a civil és roma szervezetek bevonásával és az önkormányzat szakembereivel.
- A Mentor Hálózat részeként munkaerő-piaci támogató lépéseket tesz, (roma) foglalkoztatási menedzserek alkalmazásával, az alacsony státuszú lakosok elsődleges munkaerő-piacra való be-visszajuttatása érdekében.

Az erre vonatkozó felmérés és intézkedés határideje: 2009. október 31.

Felelőse: az érintett osztályok vezetői, a Roma Kisebbségi Önkormányzat

A Felzárkóztató program - terveink szerint - *komplex családpedagógiai - pedagógiai mentori -hátránykompenzációs foglalkozások* megszervezésével valósulna meg.. A komplex program magában foglalja a következőket:

- az általános iskolai tantervi követelmények elsajátításához, a roma tanulók számára a szakképzéshez szükséges bemeneti kompetenciák elsajátításához, tanórán kívüli hátránykompenzáló foglalkozások szervezése, többnyire egyéni vagy kiscsoportos keretek között;
- személyre szabott személyiségfejlesztő foglalkozások (beszélgetés, drámapedagógiai foglalkozások, lelki gondozás) pedagógiai mentorok vezetésével;
- olyan családpedagógiai tevékenység, amely lehetővé teszi a családdal való kapcsolattartást, kommunikációt, és azon esély növelését, hogy ne termelődjön újra a szociokulturális háttér.
- A komplex program alkalmazására a Kossuth Általános Iskolában már kipróbált és bevált hátránykompenzációs projekt módszereit a pályázat segítségével szeretnénk középfokra, a szakképzésre is kiterjeszteni a hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók érdekében.
- A szakmai képzésben részesülő roma tanulók munkahelyi beilleszkedésének segítése - már a szakmai gyakorlat megkezdésétől fogva - olyan szakoktatók irányításával, akik járatosak a roma kultúrában, a roma tanulókkal való differenciált bánásmódban; de a roma tanulóknak a szakmai gyakorlat során is integrált oktatásban kell részesülniük.
- A szakmai gyakorlat során az integrációt külön e feladatra felkészített szakoktató vezetésével az azonos szakmacsoportba tartozó roma és nem roma tanulók csoportos foglalkozásai is támogathatnák (elfogadás, kulturális különbségek megismerése, alkalmazkodóképesség, tolerancia fejlesztése, stb);
- Kiemelten fontos a szakképzettséget szerzett roma tanulók munkahelyi elhelyezkedésének segítése, a tanulmányukat végigkísérő pedagógiai mentor támogatása kiterjed a leendő munkahelyen a környezettanulmányra, a beilleszkedés figyelemmel kísérésére, segítésére;

2. *A megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatása:*

A rehabilitációs foglalkoztatás és annak támogatására vonatkozó jogszabályok változása miatt Győr városa 2006. augusztus 1-jétől hozta létre az Esély Győri Rehabilitációs és Foglalkoztatási Kht-t., mely 2007. július 1-jétől a költségvetési intézmény teljes körű jogutód szervezete. Piaci környezetben végez munkát, ugyanakkor a munkavállalók szociális és egészségügyi problémáinak megoldásában is segítséget nyújt. Mozgássérült, siket és nagyothalló, értelmi fogyatékos és gyengén látó munkavállalóknak tud munkát biztosítani. A rokkantnyugdíjas és járadékos munkavállalók létszámaránya a legnagyobb, a fő cél azonban az iskolából kikerülő – szolgálati idővel még nem rendelkező – fogyatékos fiatalok munkába állítása.

3. *Ösztöndíjrendszer a hiányszakmára jelentkezőknek, és akik érettségit kívánnak szerezni*

Győr Megyei Jogú Város Közgyűlése a 361/2007. (XII. 06.) Kgy. számú határozatában elfogadta a szakiskolai tanulmányok mellett és/vagy után folytatott, levelező tagozatos gimnáziumi tanulmányok támogatására született javaslatot.

Ennek értelmében a Közgyűlés a munkaerőpiaci igények mindenkorai figyelembevételével minden naptári év szeptember 30-ig meghatározza azokat a szakiskolai szakmákat, melyeket „városi szempontból hiányszakma”-ként ismer el.

A város vállalja, hogy elvégzi e programelem értékelését, megvizsgálja, hogy e szolgáltatást az alacsony státuszú lakosok gyermekei, a HH és HHH gyerekek milyen hatékonysággal tudják igénybe venni. Ezen értékelés alapján konkrét, célzott intézkedéseket hoz a fenti célcsoporthoz tartozó gyermekeknek a programban való részvételének növelése érdekében. A továbbiakban rendszeresen elvégzi e program ilyen szemléletű étékelését.

A programnak a fenti célcsoporthoz tartozó gyermekek igénybevételét elősegítendő tájékoztató, felvilágosító, népszerűsítő akciókat szervez, amelyekbe bevonja a civil és roma szervezeteket.

Az értékelés elkészítésének és az arra alapozott intézkedés elkészítésének határideje: minden év október 1-je. Felelőse: az Oktatási és Kulturális Osztály vezetője

Ehhez beszerzi a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság, a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara valamint a Regionális Munkaügyi Központ szakmai véleményét.

A támogatás kizárólag a nappali tagozaton tanulók körére terjed ki.

A győri szakiskolába felvett tanuló jogosult arra, hogy a 10. osztály első félévének végén pályázatot nyújtson be az önkormányzathoz a 10. osztály eredményes elvégzését követő, a szakiskolai képzéssel párhuzamos, levelező tagozatos, érettségi vizsgára felkészítő képzésben való részvétel támogatásának elnyerésére, függetlenül attól, hogy állandó lakhelye szerint Győrben vagy más településen van bejelentve.

A pályázatokat az Oktatási, Kulturális és Sportbizottság által kijelölt bíráló bizottság bírálja el.

A támogatás tartalma :

- tandíj vagy térítési díj juttatása, melyet a levelező oktatást végző intézmény fizet ki a tanulónak, és szed be a tanulótól.
- ingyenes tankönyvjuttatás – az ingyenes tankönyv keretből – melyet a tanuló az iskola könyvtárában kölcsönzésként vehet igénybe.

V. ÚJVÁROS REHABILITÁCIÓJA – Kulturális negyed kialakítása a Kossuth utca és környékének fejlesztésével

Alapdokumentum

Kulturális negyed kialakítása a Kossuth utca és környékének fejlesztésével. GYMJV Stratégiai - Városfejlesztési Osztály, 2008. (Munkaanyag)

1. A fejlesztési koncepció lényege

Újváros rehabilitációs program egy egységes építészeti képet mutató polgári, kereskedő városnegyed műemléki megújulását irányozza elő. Egy egész városrész általánosan leromlott állapotú műemlék házait kell megújítanunk, és felújításuk mellett új funkcióval megtöltenünk. Ez a műemléki, kulturális és társadalmi megújulás komplex módja. Így a fejlesztés nem csak a Kossuth utcát, hanem Újváros és Sziget egész belvárosi oldalát érinti. A környező utcák a fejlesztés hatására felértékelődnek, ami újabb lökést adhat az egész városrész fejlődésének.

A fejlesztési program célterülete a város egyik legszegregáltabb részének átfogó fejlesztése, amely közvetlenül érinti az anti-szegregációs eszközrendszer lakhatási, mobilizációs és foglalkoztatási, valamint szolgáltatás-hozzáférési komponenseit.

2. Indokoltsága

A szerkezetileg viszonylag jó állapotú épületek funkcionálisan mára már elavultakká váltak. Ebből következően teljes belső átalakításra szorulnak a külső és belső értékek megtartása, felújítása mellett. Egyes városi tulajdonú telkeken kulturális funkciók jelennek meg, míg más szintén városi vagy állami kézben lévő épületek vállalkozásokkal együttműködve újulnak meg, lakó, szolgáltató vagy irodai funkciókat ellátva.

3. Érintett családok száma

A fejlesztési program 72 bérleményt érint. Ebből 29 bérlő mobilizációja szükséges, a többi 43 bérlő részben visszaköltözik a fejlesztési programot követően, részben korábban megtörtént az elhelyezésük. 17 család került elhelyezésre, de van akiket már 10 éve elhelyeztek és a lakásuk – műszaki okok miatt – azóta áll üresen. Egy bérlő pénzbeli térítést kért, az összes többi másik **jobb műszaki állapotú és magasabb komfortfokozatú bérlakásba (!)** került elhelyezésre.

4. Fejlesztési koncepció elemei

1. Ingatlan felújítás

A Kossuth utca felújításra váró házai többségében 19. századi polgárházak, kereskedők, iparosok házai, amiknek alsó, utcafronti szintjei eredetileg üzletek, udvari traktusaik műhelyek, raktárak voltak, így a múltban is közösségi célokat szolgáltak.

A műemléki felújítás után zömében eredeti, vagy ahhoz hasonló funkcióba visszakerülő

- üzletek,
- műhelyek,
- kávéházak,
- éttermek,
- fogadók
- kereskedő skanzennek adnak befogadó háttérrel

Az ide tervezett rendezvényeknek, programoknak és kiállító terekkel, galériákkal, közművelődési intézményekkel kiegészülve, egységükben lesznek potenciális szabadidős és turisztikai célponttá

5. Projektelemekek bemutatása:

Kossuth Lajos u. 14.:

A lakóépület társasház, amelyben egy lakás magántulajdonban a többi önkormányzati tulajdonban van. Az épület jó állapotban van, belső felújítása nem, csak a külső homlokzat felújítása javasolt, az egészséges utcakép kialakítása érdekében.

Kossuth Lajos utca 16.:

Az épület önkormányzati tulajdonban van.

A játékgyártás győri múltja, a sikeresen egyben tartott lemezárugyári anyag, és az ahhoz kapcsolható, szintén győri Peterdy játékhagyaték nem csak egy múzeum, de egy új múzeumpedagógiai és játépedagógiai központ alapja is lehet. A városi kínálatba beillesztett új gyűjtemény jelentősen növelheti Győr turisztikai vonzerejét a kisgyerekes családok körében is. A város kedvező fekvésére építve a megnyíló gyűjtemény sikerrel vállalhatja át az országos és nemzetközi szakmai konferenciák és gyűjtői találkozók házigazda szerepét.

A létesítendő játékgyűjtemény és játékműhely közvetlen kapcsolatban áll mind a szemközti térrel, mind a Bercsényi liget játszóparkjával a hátsó kapun át, ami nagyobb rendezvények, konferenciák esetén jól használható.

Játéktár alapítványi fenntartással és üzemeltetéssel, önkormányzati támogatással működne. Szakgyűjteményként múzeumi és múzeumpedagógiai feladatok ellátása mellett kapcsolódna az újjvárosi turisztikai fejlesztéshez.

Kossuth Lajos u. 18.:

Az épület önkormányzati tulajdon. A rehabilitáció során az épület átalakítása javasolt oly módon, hogy az emelten lévő lakásfunkció megmaradna, a földszinten lévő lakások pedig kereskedelmi funkciót kapnának.

A földszinten jelenleg két lakás található. A Kossuth utcára néző lakás jelenlegi összes nettó területe: 43,3 m²

A hátsó traktusban található lakás összes nettó területe: 42,9 m²

Kossuth Lajos utca 22/B.:

Az épület nem illeszkedik az utca beépítésének vonalába. Az épület bontása javasolt. Az egész területen a bontásra kijelölt épületeket minden esetben fel kell mérni, dokumentálni és mindenképp először kiemelni azokat a belső építészeti elemeket (vaskorlát, kőpárkány, stb.), amik újra hasznosíthatóak, akár helyben, akár a rehabilitáció más épületeiben). Az épületet javasoljuk együtt kezelni a Rábca Áruházzal, az beépítési javaslat a jelenlegi Rábca Áruház épületével együtt kezelendő.

Kossuth Lajos utca 24.:

Az eredetileg kórháznak épült, emblematikus épület jelenlegi használata nem szerencsés a benne lévő funkcióknak, nem gazdaságos az önkormányzatnak és hosszú távon nem illeszkedik a fejlesztéshez.

Az épületben vegyes funkció, vagyis a kereskedelmi és a kulturális funkció kialakítása javasolt. Az épületre több befektető érdeklődik, akik vállalnák az épület fenntartását és működtetését és az épület tervezett funkciójának illeszkedését a fejlesztésekhez. A befektetővel való egyeztetés folyamatban van.

Kossuth Lajos utca 26.:

Az épület önkormányzati tulajdonban van. Az épületben a Bercsényi Liget 31-el együtt 12 darab bérlakás található. Az épület leürítése után az ingatlant az önkormányzat értékesíteni kívánja. Értékesítés és a magántőkéből történő új építés során a Kossuth utca felé utcaképhez illő üzlethelyiségek kialakítása javasolt.

Kossuth Lajos utca 28.:

Az épület önkormányzati tulajdon. Az épület rossz műszaki állapotban van. Az ingatlanban 19 bérlakás található, melyben jelenleg 14 lakás lakott. A teljes kiürítés után az ingatlan értékesítése javasolt.

A rehabilitációs program a Kereskedelmi Skanzen mellett feltételezi a hajdani Arany Bárány fogadó korhű rekonstrukció utáni üzemeltetését, illetve olyan kiegészítő, a program jellegéhez illeszthető arculattal kialakított szolgáltatási funkciókat, mint a különböző szálláshelyek, vendéglátóegységek.

Kossuth Lajos utca 15.:

A városképi jelentőségű, copf stílusú lakóház 1790-ben épült. A telek két utcára néz, ezért az épületnek két bejárata van. Az udvari bejárat a Bálint Mihály utca felől nyílik. Valamikor az épületben pékműhely volt, a lizstraktár a Bálint Mihály utcai épületszárnyban helyezkedett el. Az épület Kossuth utcai homlokzat harmonikusan illeszkedik a környezetbe. Az épület állékonysági szempontból jó állapotúnak mondható. Az épület alaprajzi kialakítása jó, műszaki állapotának megfelelően nagyon beavatkozást nem igényel.

Az épület a projekt eleme, az ingatlan földszintjén a kereskedelmi helyiség átalakítása tervezendő.

Kossuth Lajos utca 17.:

Az épület műemléki jelentőségű, építési éve 1775. A telek két utcára néz. Főbejárat a Kossuth Lajos utcára, hátsó kapubejárat a Bálint Mihály utcáról nyílik. Az épület utcai homlokzata – építészeti kialakítását tekintve – harmonikusan illeszkedik a környezetébe. Műszaki állapotát tekintve az épület megérett a teljes felújításra.

Az épületben kialakításra kerülne az ország legnagyobb zománctábla gyűjteménye. A 800 darabból álló gyűjtemény rendkívül nagy turistavonzó értéket képvisel. Az állandó bemutatási lehetőséget kínáló gyűjtemény mellé az épületben kereskedelmi egységek kialakítását is célul tűzte ki a gyűjtemény tulajdonosa, aki az épület fenntartási, működtetési költségeit is vállalja.

Kossuth Lajos utca 19.:

A lakóház a műszaki nyilvántartás adatai szerint 1834-ben épült, késő klasszicista stílusban. A ház a műemléki jegyzékben szerepel. Kialakítását tekintve zártos beépítésű „L” alaprajzú földszint +I. Emeletes, részben alápincézett épület, belső udvarral. Az épület klasszicista homlokzata szervesen illeszkedik az utcaképhez, de a megfelelő esztétikai megjelenéshez a homlokzatfelújítási munkálatokat el kell végezni.

Az épület a projekt eleme, az ingatlan földszintjén a kereskedelmi helyiség átalakítása tervezendő.

Kossuth Lajos utca 21.:

A lakóház a műszaki nyilvántartás adatai szerint 1801-ben épült, műemlékileg védett. Az épület a Kossuth Lajos utca felől zártos beépítésű, a Bálint Mihály utcába átnyúló épületrész pedig oldalhatáron álló. A homlokzat az eredeti kialakítását tekintve harmonikusan illeszkedik a környezetbe, a leromlott műszaki állapotnak következtében azonban az összkép lehangoló, így annak külső felújítása rendkívül fontos.

Bercsényi liget (közterület):

Az újvárosi házsorok és a volt Olajgyár közötti területen hosszan elhúzódó park a jövőben a megújult épületeket köti majd össze azzal a nagy komplexummal, ami saját terében önálló kulturális városnegyedként üzemelhet majd.

A jelenleg is tagolt szerkezet megtartásával olyan mindkét oldalra nyitott (balra újvárosi utcák, jobbra Olajgyár) tereket alakítunk ki, amik szabadtéri közösségi és kulturális funkciók kiszolgálására, befogadására rugalmasan alkalmasak.

Játszótér: A Híd utca felőli első traktusban, olyan egyedi, kerített és őrzött játszóparkot tervezünk építeni, ami tematikájában illeszkedik a városrész történelméhez és új funkcióihoz, arculatában egyedi, míves elemekből épül fel, és szerkezetében lehetővé teszi, hogy a jövőben önálló rendezvényhelyszínként is működhessen a gyerekközönség kiszolgálásában. A játszótér kialakításánál előtérbe kerülhet a víz megjelenítése, megidézve ezzel a szabályozás előtti folyókat.

Szabadtéri színpad: A híd felőli második traktusban kerülhet kialakításra egy olyan amfiteátrum jellegű nyitott színházi tér, ami szabadtéri színházi produkciók, koncertek önálló helyszíne illetve fesztiválok befogadó programhelyszín lehet. Az ideiglenesen telepített (meglévő) városi technikával működtethető helyszín több ezer néző befogadására alkalmas és egyben tehermentesíti a Széchenyi teret bizonyos nagyrendezvények alól. A terület alatt kialakítható teremgarázs megoldást jelent a megnövekvő parkolási igény kiszolgálására és egyben befogadja a színpad technikai helységeit, és a szükséges mellékhelységeket is.

2. Funkcióbővítés: kereskedőváros

A városrész utcaképe a műemléki felújítást követően visszanyeri 19. századi fénykorának hangulatát. Az egységes rehabilitáció, turisztikai attrakciókkal kiegészülve új potenciál lehet.

A megőrzött jelleg európai egyedisége, kiegészülve a hajdani kereskedőházak adottságaira épülő Kereskedelmi Skanzennel, kulturális turisztikai célponttá válhat, illetve jól kiegészítheti a termálturizmust.

A kialakításra kerülő üzletek tradicionális berendezésben, valós kereskedelmi egységként üzemelnek majd, kiegészítő gyűjteményi, bemutató funkcióval.

Az eredeti üzletek és a rendelkezésre álló berendezések alapján elképzelhető funkciók: mézesbáb-édesség, trafik, pékség, kávézó, szatócsbolt, képkeretező-galéria, fodrászat, szabóság, könyv és papíráru, fűszer és gyarmatáru kereskedés.

Az utcában elhelyezésre kerülő magángyűjtemények tovább erősítik a turisztikai attrakciót, illetve kiegészítik a mezővárosi attitűdöt.

3. Közutak és a közműhálózat fejlesztése

A projekt területén a beépítés rehabilitációjával a közterületek, utcák, parkok jelentős részének felújítására, korszerűsítésére fog sor kerülni.

5. Az új vagy továbbfejlesztett beavatkozások forrásháttere és időbeni üzemzése

Beavatkozás típusa	Forrás	Időbeni ütemezés	Uniós forrás igénybe vétele	Határidő	Felelős	Indikátorok
I. Lakhatási integráció						
1. Bérlakások számának növelése	Lakásértékesítés	Folyamatos	-	Folyamatos	Városépítési Osztály	- Új építésű bérlakások száma - Használt lakások száma
2. Meglévő lakások műszaki állapotának javítása	Lakásértékesítés	Folyamatos		Folyamatos	Inszol Zrt.	- Felújított épületek száma - Felújított lakások száma - ...összege
3. Első lakást szerzők kamatmentes kölcsöntámogatása	Költségvetés	Folyamatos	-	Folyamatos	Népjóléti Osztály	... db évente - Összes támogatás összege (éves)
4. Ifjúsági építési telkek kialakítása	Lakásértékesítés	Folyamatos	-	Folyamatos	Városépítési Osztály - Vagyongazdálkodási Osztály	... db évente
5. Mobilizációs program	Lakásértékesítés + Pályázati források	Folyamatos		Folyamatos	Népjóléti Osztály	-Kiköltöztetett személyek száma -Lakások száma

Beavatkozás típusa	Forrás	Időbeni ütemezés	Uniós forrás igénybe vétele	Határidő	Felelős	Indikátorok
II. Oktatási integráció						
1.1 Beiskolázási körzethatárok felülvizsgálata	HH-s és HHH-s tanulók nyilvántartása	Évente	-	Minden naptári év szeptembere	Oktatási és Kulturális Osztály	Minden év októberében az OKSB döntése alapján
1.2 HHH-s gyermekek pontos, naprakész nyilvántartása	HH-s és HHH-s tanulók nyilvántartása	Felmérés évente kétszer	-	folyamatos	Oktatási és Kulturális Osztály és az intézmények	Megtörtént
1.3 Intézményi adatszolgáltatás átdolgozása (HH-s és HHH-s tanulók nyomon követése)	Intézményi költségvetés	Felülvizsgálat évente kétszer	-	folyamatos	Oktatási és Kulturális Osztály és az intézmények	Megtörtént és folyamatosan történik
2.1 Kompetencia alapú oktatás	Intézményi költségvetés	Tanévente legalább egyszer	TÁMOP	folyamatos	Oktatási és Kulturális Osztály és az intézmények	- az 5. és 6. évfolyamon az alapóraszám 25 %-ának megfelelő számú foglalkozások; - az éves kompetenciamérések eredményei a 4., 6., 9. 10. évfolyamokon;
2.2 Integrációs pedagógiai program	Intézményi költségvetés, pályázatok	Folyamatos	TÁMOP	2008. szeptember 31	Oktatási és Kulturális Osztály	Intézményi pedagógiai programok
2.3 Személyi feltételek biztosítása	Intézményi költségvetés	Évente egyszer	-	folyamatos	Oktatási és Kulturális Osztály	- a Közgyűlés által jóváhagyott munkaerő-gazdálkodási terv alapján; - az intézményi továbbtanulási és képzési tervek szerint

2.4 Tehetséggondozás	Intézményi költségvetés, pályázatok	Folyamatos	TÁMOP	folyamatos	Oktatási és Kulturális Osztály	- intézményi összórászám 10%-a; - a városi Talentum Műhely éves foglalkozásai
2.5 Tanulók munkavállalási esélyének növelése	Pályázatok	Folyamatos	-	folyamatos	Oktatási és Kulturális Osztály	- a mentorhálózati terv létrehozása
2.6 Pedagógusok továbbképzése	Intézményi költségvetés	Folyamatos	TÁMOP/TIOP	folyamatos	Oktatási és Kulturális Osztály	- az intézményi képzési és továbbtanulási tervek szerint történik
2.7 Infrastrukturális feltételek javítása	Intézményi költségvetés, pályázatok	Éves költségvetés	NYDOP /TIOP/ TÁMOP	folyamatos	Oktatási és Kulturális Osztály	- az éves felújítási, karbantartási terv szerint; - a minimális eszközjegyzék felmérése megtörtént, a hiánypótlás folyamatos
3. Tanulók szociális helyzetének javítása	Intézményi költségvetés	Folyamatos	-	folyamatos	Oktatási és Kulturális Osztály	- intézményi kedvezményes (ingyenes) étkezési, tankönyvhasználati rendszer kidolgozott; - a szakemberhálózat rendelkezésre áll; - az intézmények infrastrukturális háttere délutánonként is a tanulók rendelkezésére áll (délutáni foglalkozások rendje);

Beavatkozás típusa	Forrás	Időbeni ütemezés	Uniós forrás igénybe vétele	Határidő	Felelős	Indikátorok
III. Szolgáltatásfejlesztés						
1. Szolgáltatásfejlesztés (Szociális Szolgáltató Központ létesítése Újvárosban)	Önkormányzat költségvetés	2008/2009	TÁMOP	2009.12.31.	Városépítési Osztály, Népjóléti Osztály	- tanácsadásban érintett személyek száma
2. Gyermekek és Családok Átmeneti Otthonának további támogatása és fejlesztése (Újváros)	Pályázat	2010		2010.12.31.	Szt. Cirill és Method Alapítvány, Népjóléti Osztály	- támogatási összeg
3. Helyzetelemzés és közösségi párbeszéd: 3.1 Átfogó szociális szükségletfelmérés városrészenként 3.2 Civil szervezetek aktívabb bevonása 3.3 A lakosság tájékoztatása a szociális ellátások igénybevételének lehetőségeiről	Pályázat Önkormányzat költségvetése	pályázattól függ folyamatos 2008		folyamatos	Népjóléti Osztály	Elkészült-e Tájékoztató rendezvények száma, kiadványok, ismertetőik?
IV Munkaerőpiaci integráció						
1. A város szakképzésének átszervezése – TISZK-Győr	380/2007. (XII. 20.) Kgy. sz. határozat, regionális, megyei, városi közoktatás-fejlesztési tervek	2008 – 2010.	TÁMOP 2.2.3., TIOP 3.1.1	folyamatos	Oktatási és Kulturális Osztály	- a projekt folyamatban van
2. A megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatása						...% os növekedés

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

3. Ösztöndíjrendszer a hiányszakmára jelentkezők számára	361/2007. (XII. 6.) Kgy. sz határozat	Folyamatos		Minden év október 1-je	Oktatási és Kulturális Osztály	- a HH-s és HHH-s tanulók aránya 10%;
--	---------------------------------------	------------	--	------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

Beavatkozás típusa	Forrás	Időbeni ütemezés	Uniós forrás igénybe vétele	Határidő	Felelős	Indikátorok
V. Újváros rehabilitációja						
1. Kulturális negyed kialakítása	Pályázathoz szükséges önerőt az önkormányzat biztosítja	2008-2011	NYDOP	2011	Stratégiai és Városfejlesztési Osztály	<ul style="list-style-type: none"> - új kulturális funkciók száma - megújuló terek, rendezvényterek száma - új kulturális programok száma, a meglévők erősítése - kereskedelmi skanzen kialakítása
2. Kulturális identitás erősítése	Pályázathoz szükséges önerőt az önkormányzat biztosítja	2008-2011	NYDOP	2011	Stratégiai és Városfejlesztési Osztály	<ul style="list-style-type: none"> - a megjelenő új illetve korabeli kiállítások anyagai, azok száma - a területen kialakuló új és meglévő kulturális programok száma
3. Út és közműfelújítás	Pályázathoz szükséges önerőt az önkormányzat biztosítja	2008-2011	NYDOP	2011	Stratégiai és Városfejlesztési Osztály	<ul style="list-style-type: none"> - felújított úthálózat hossza - felújított közműhálózat hossza
4. Zöldterület rehabilitáció, közösségi terek (játzóterek)	Pályázathoz szükséges önerőt az önkormányzat biztosítja	2008-2011	NYDOP	2011	Stratégiai és Városfejlesztési Osztály	<ul style="list-style-type: none"> - zöldterületek nagysága - új közösségi terek száma
5. Épületfelújítás funkcióváltással	Pályázathoz szükséges önerőt az önkormányzat biztosítja	2008-2011	NYDOP	2011	Stratégiai és Városfejlesztési Osztály	<ul style="list-style-type: none"> - felújított épületek száma - felújított lakások száma - új funkcióval ellátott

						lakások száma
--	--	--	--	--	--	---------------

A program beavatkozásainak rövid, közép és hosszú távú ütemezése

<i>Beavatkozások</i>	<i>Azonnali</i>	<i>1 éven belül</i>	<i>3 éven belül</i>	<i>7 éven belül</i>
<i>I. Lakhatási integráció</i>			X	
1. Bérlakások számának növelése			X	
2. Meglévő lakások műszaki állapotának javítása			X	
3. Első lakást szerzők kamatmentes kölcsöntámogatása	X			X
4. Ifjúsági építési telkek kialakítása			X	
5. Mobilizációs program			X	
<i>II. Oktatási integráció</i>				
1.1 Beiskolázási körzethatárok felülvizsgálata	X			
1.2 HHH-s gyermekek pontos, naprakész nyilvántartása	X			
1.3 Intézményi adatszolgáltatás átdolgozása	X			
2.1 Kompetencia alapú oktatás	X			
2.2 Integrációs pedagógiai program			X	
2.3 Személyi feltételek biztosítása			X	
2.4 Tehetséggondozás	X			
2.5 Tanulók munkavállalási esélyének növelése			X	
2.6 Pedagógusok továbbképzése	X			
2.7 Infrastrukturális feltételek javítása			X	
3. Tanulók szociális helyzetének javítása	X			
<i>III. Szolgáltatásfejlesztés</i>				
1. Szolgáltatásfejlesztés -Szociális Szolgáltató Központ			X	
2. Gyermekek és Családok Átmeneti Otthonának fejlesztése			X	
3.1 Átfogó szociális szükségletfelmérés városrészenként			X	
3.2 Civil szervezetek aktívabb bevonása		X		
3.3 A lakosság tájékoztatása a szociális ellátások igénybevételének lehetőségeiről	X			
<i>IV Munkaerő-piaci integráció</i>				
1. A város szakképzésének átszervezése – TISZK-Győr			X	
2. A megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatása				
3. Ösztöndíjrendszer a hiányszakmára jelentkezők számára			X	
<i>V. Újváros rehabilitációja</i>				
1. Kulturális negyed kialakítása				X
2. Kulturális identitás erősítése				X
3. Út és közműfelújítás				X
4. Zöldterület rehabilitáció, közösségi terek (játzóterek)				X
5. Épület felújítás funkcióváltással				X

Mellékletek

MELLÉKLET 1. Győr városrészenkénti adatai I. - 2001

Mutató megnevezése	Győr összesen *	Bácsa	Kisbácsa	Sárás	Révfalu	Pinnyéd	Sziget	Újváros	Belváros	Gyár város	Városrét	Likócs	Nádorváros	Adyváros
Lakónépesség száma	129 412	2 378	2 487	136	7 238	572	4 204	5 616	10 270	6 068	314	917	19 769	16 760
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,0	22,5	15,1	18,4	11,5	18,2	16,1	19,4	10,1	14,6	13,7	15,8	13,5	14,1
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	66,6	64,6	65,8	70,6	69,7	62,8	59,3	62,7	64,6	59,5	76,4	67,7	61,7	68,0
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	18,4	13,0	19,1	11,0	18,8	19,1	24,6	17,9	25,4	25,9	9,9	16,5	24,9	17,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	18,4	12,0	21,0	9,4	7,8	16,4	27,7	41,3	15,8	21,7	26,3	20,3	14,9	18,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	18,7	25,4	13,3	6,5	32,1	19,3	14,5	9,7	28,1	13,5	10,6	12,1	22,4	14,8
Lakásállomány (db)	51 085	763	868	56	2 427	209	1 974	2 011	5 146	2 798	47	293	9 103	7 308
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	6,8	14,8	8,4	3,6	5,4	10,1	14,2	30,4	6,7	2,8	6,4	8,5	5,0	2,5
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	35,0	29,6	33,9	35,4	49,9	39,3	43,2	49,4	40,2	35,0	81,3	32,2	32,0	31,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	10,0	6,8	11,3	5,2	5,6	10,3	16,3	27,4	10,7	10,9	23,3	10,1	8,0	8,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	61,1	67,1	60,6	62,6	47,8	55,2	52,7	47,8	56,5	59,0	18,4	63,2	62,4	64,5

Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	33,2	22,3	29,1	27,3	38,3	36,4	48,1	42,9	43,1	43,0	43,8	25,8	39,5	31,7
Állandó népesség száma	124 556	2 436	2 513	135	5 903	562	3 945	5 290	9 284	6 021	118	933	19 179	16 428

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

MELLÉKLET 2. Győr városrészenkénti adatai II. - 2001

Mutató megnevezése	Marcalvár os I.	Marcalvár os II.	Jancsifa u	Szabadheg y	Kismegye r	Győrszent iván	Ménfőcs anak	Gyimró t	Ipari park	Akciót erület	Külterüle t
Lakónépesség száma	11 798	7 091	1 581	12 855	1 189	7 670	6 964	1 252	679	14 364	1 419
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,6	23,4	15,8	14,4	15,2	16,4	15,7	16,4	12,7	10,8	9,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	76,7	69,4	66,2	69,6	65,8	65,2	66,6	64,9	64,7	66,0	78,3
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	7,8	7,2	18,0	16,0	19,0	18,4	17,7	18,8	22,7	23,3	12,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	15,8	16,2	16,4	17,4	20,8	22,8	16,8	21,9	19,4	17,3	32,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	18,4	24,1	16,4	18,6	15,0	12,8	16,0	8,7	11,0	26,1	6,8
Lakásállomány (db)	4 202	2 248	607	4 707	376	2 593	2 356	435	254	6 283	304
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	2,5	0,2	6,6	3,9	10,6	14,4	7,3	17,7	10,6	9,4	44,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	32,0	31,7	32,9	30,9	34,0	32,7	32,9	35,1	31,7	49,9	36,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	6,9	8,9	8,4	8,8	11,4	11,5	9,6	11,3	10,7	12,0	20,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	66,2	66,9	63,7	65,1	61,7	62,8	62,7	61,3	62,2	47,8	59,8

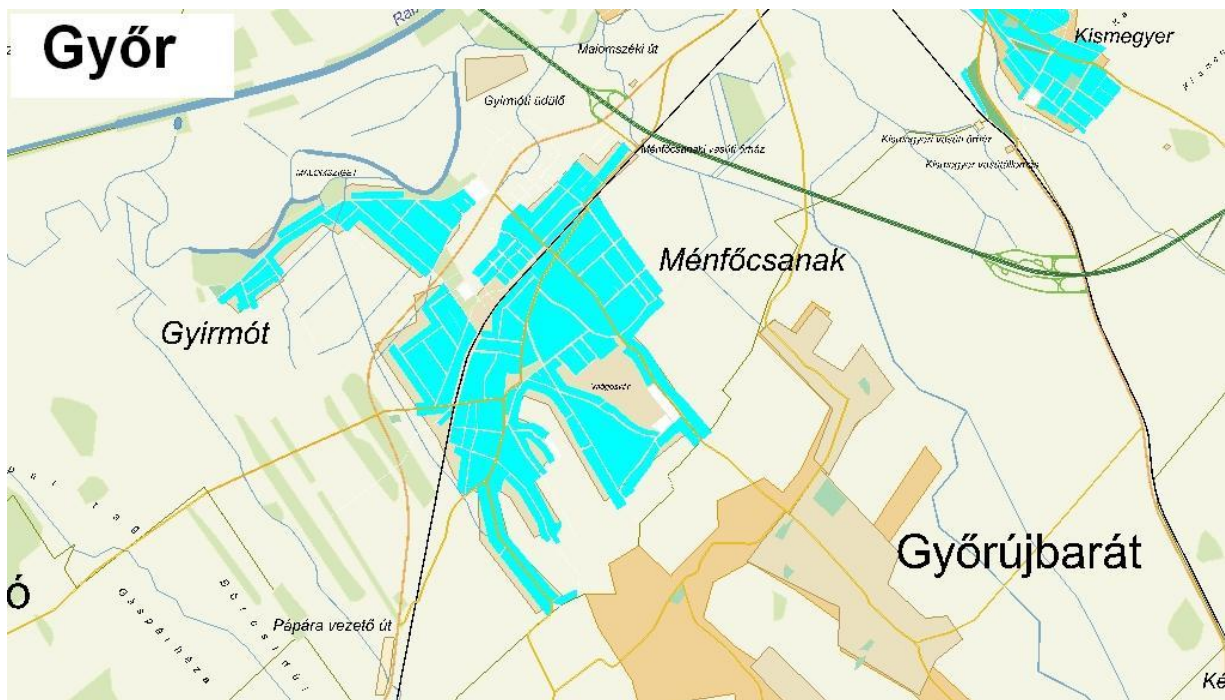
Győr Megyei Jogú Város Középtávú Integrált Városfejlesztési Stratégiája

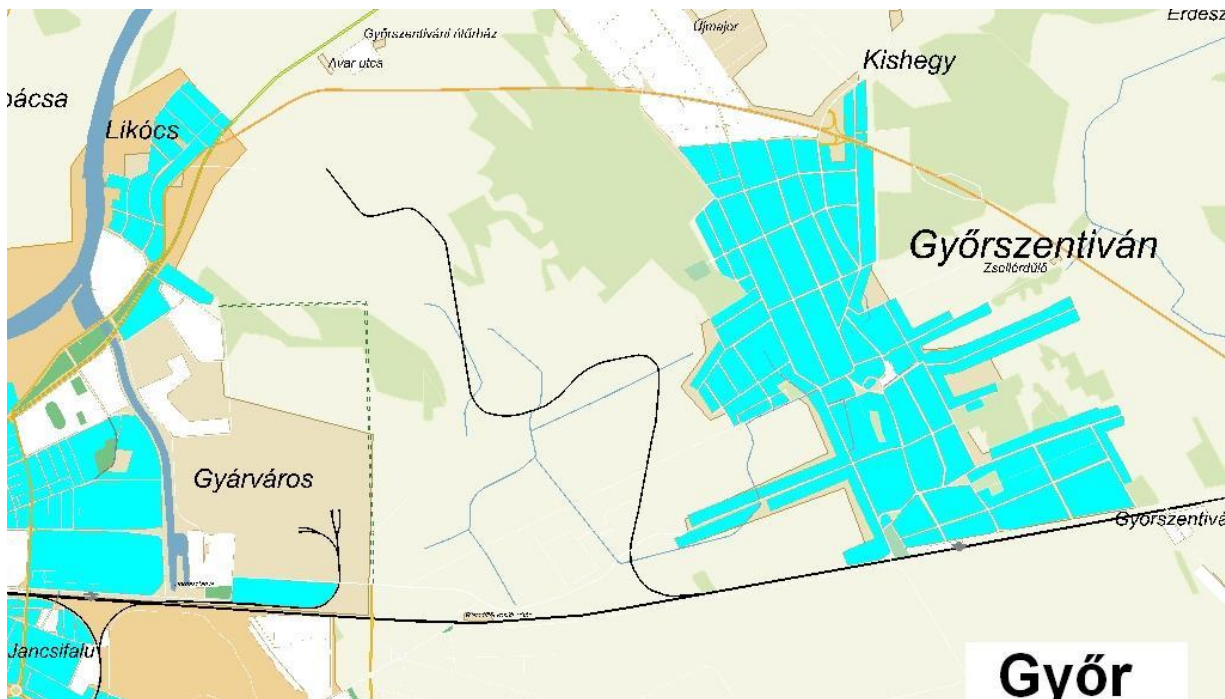
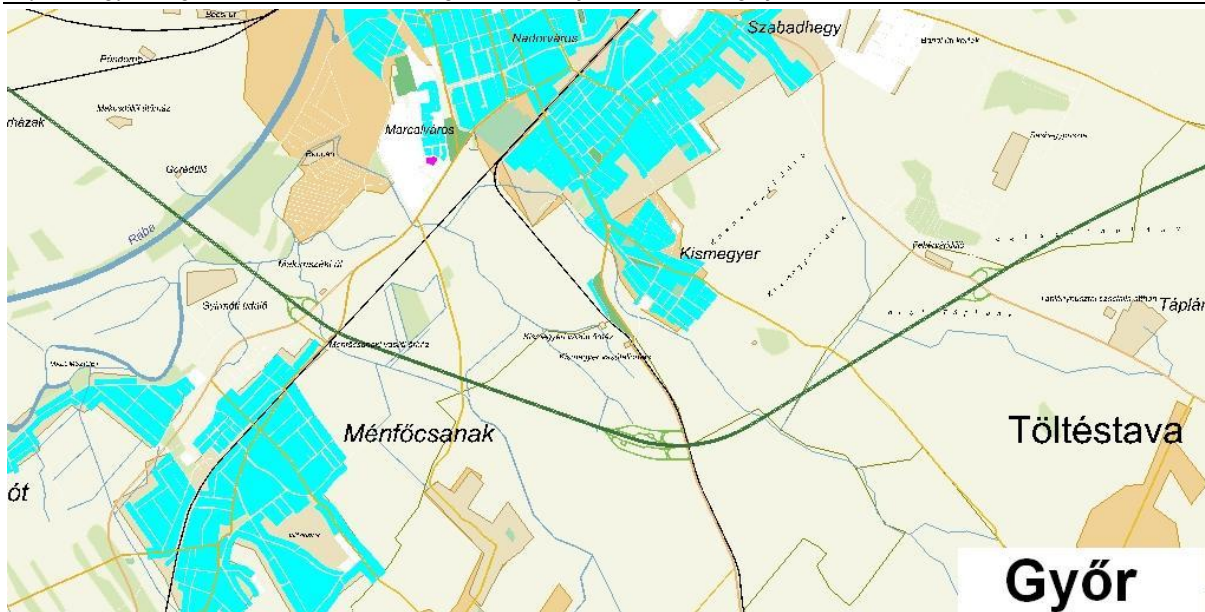
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	17,1	12,4	31,9	26,8	28,7	30,3	27,3	34,1	36,4	44,9	45,2
Állandó népesség száma	11 520	6 869	1 466	12 877	1 226	7 721	7 083	1 256	681	11 956	925

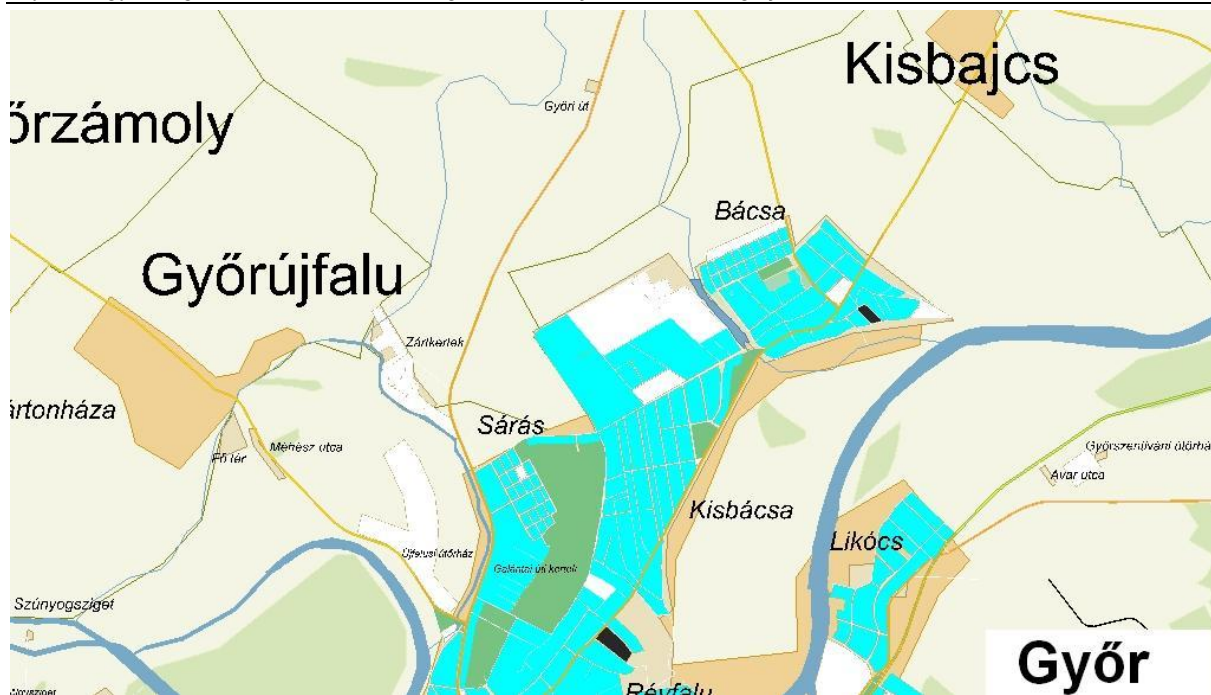
Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

MELLÉKLET 3. Szegregátumok elhelyezkedése (Forrás KSH)

(feketével a szegregációs mutatók 40-49, rózsaszínnel az 50-100%-ának megfelelő területek vannak jelölve) Az 50 főt meghaladó szegregátumok be vannak karikázva

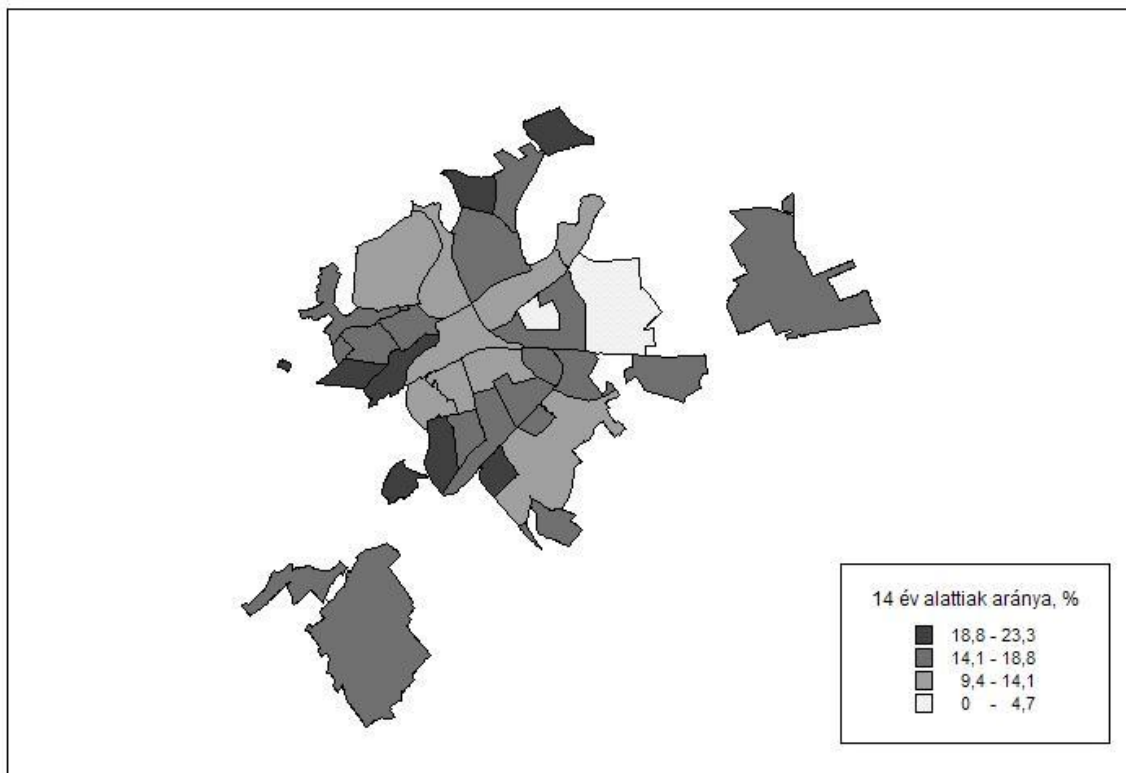

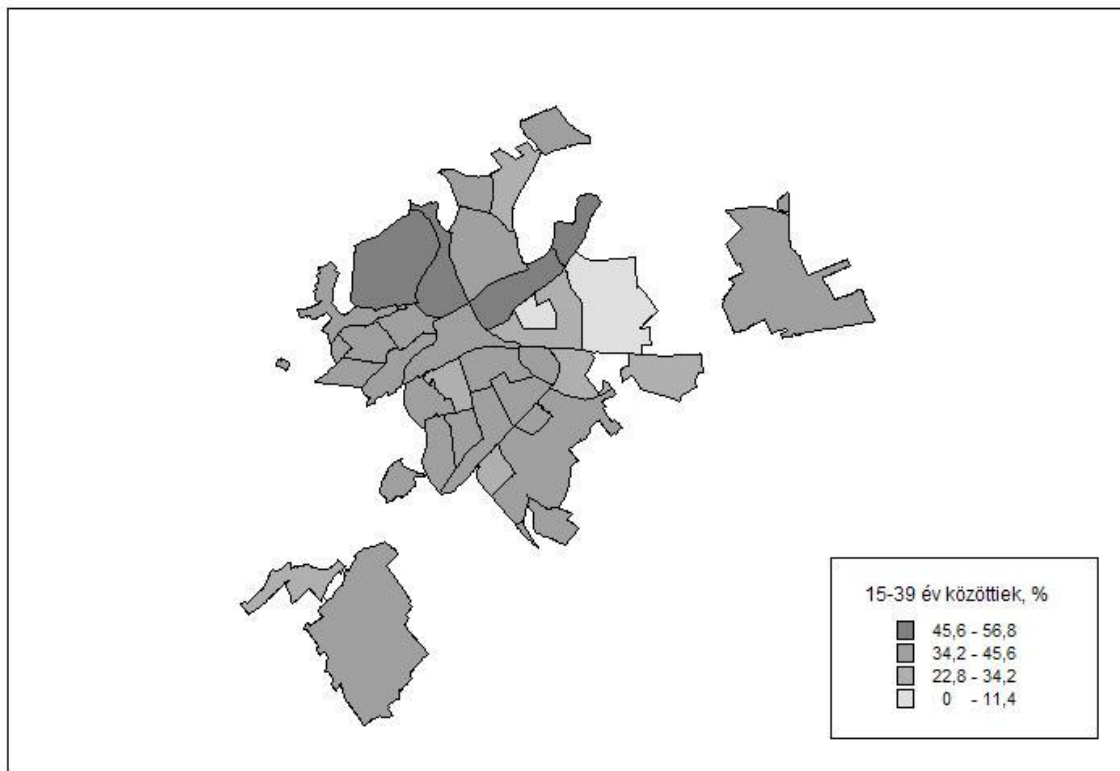
MELLÉKLET 4. A legfontosabb társadalmi-gazdasági mutatók városrészenkénti adatai
(Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás)

14 éven aluliak aránya, 2001

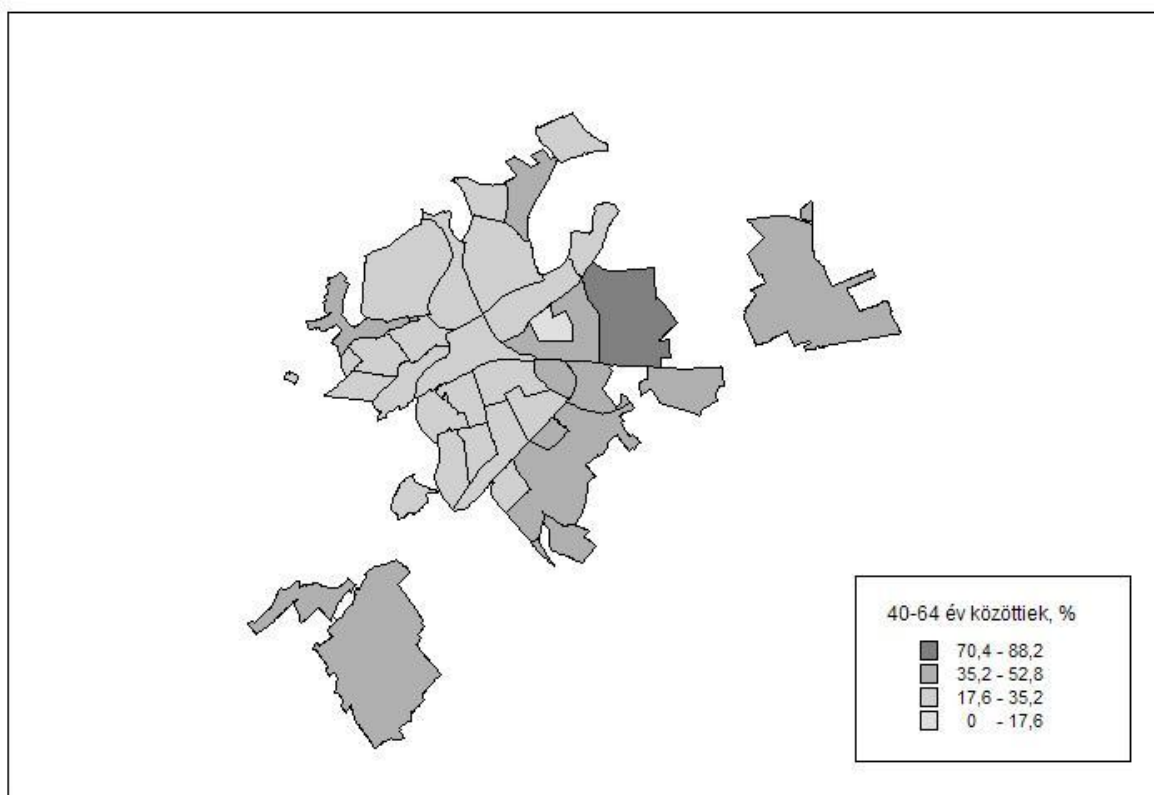
Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

15-39 év közöttiek aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

40-64 év közöttiek aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

65-x évesek aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Kevesebb, mint 8 általánossal rendelkezők aránya, 2001

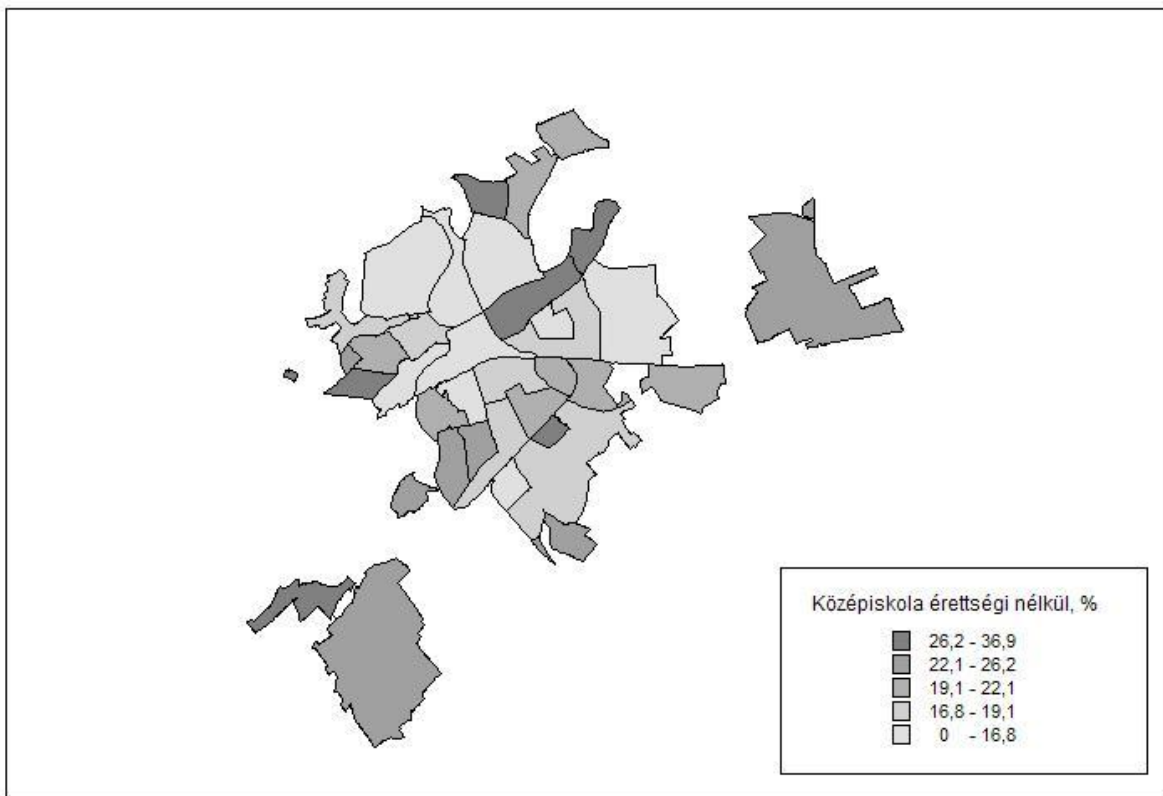
Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Szaktanácsképzőt végzettek, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Érettségivel rendelkezők aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Diplomával rendelkezők aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Foglalkoztatottak aránya az aktív korúakon belül, 2001

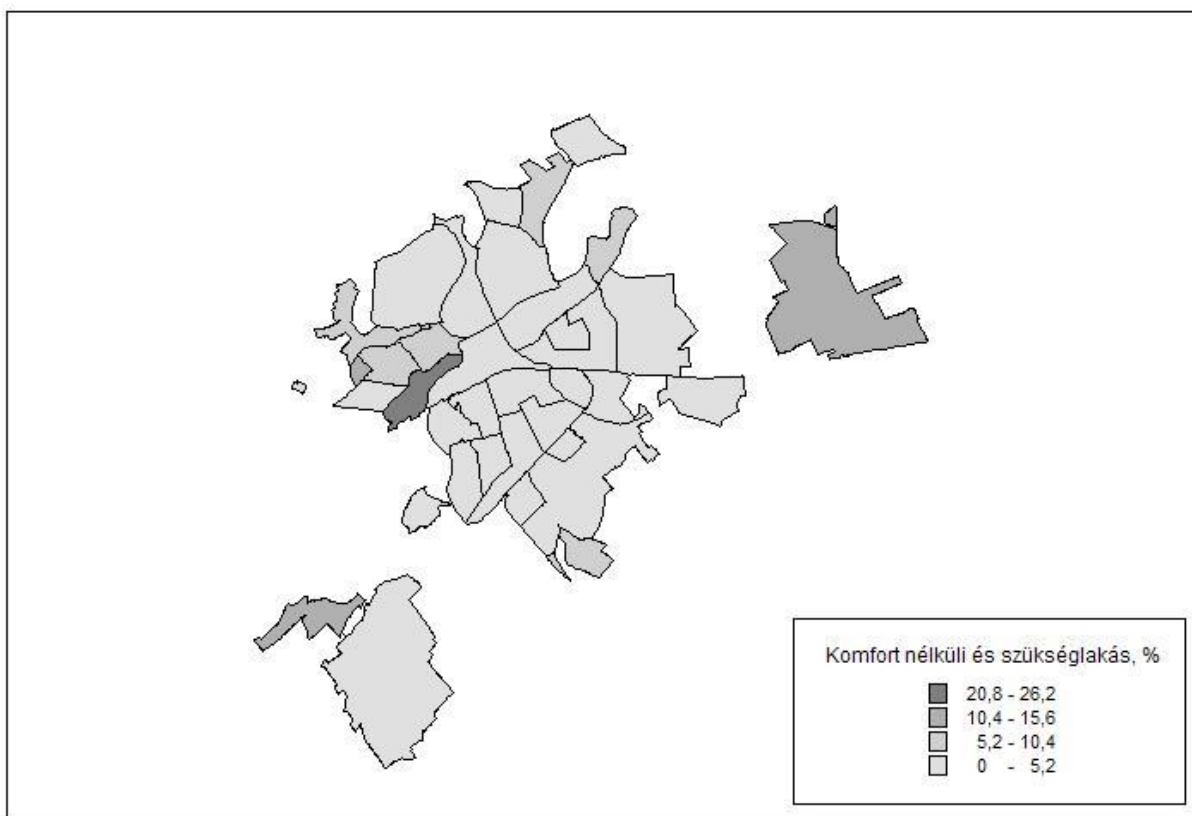
Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Munkanélküliségi ráta, 2001

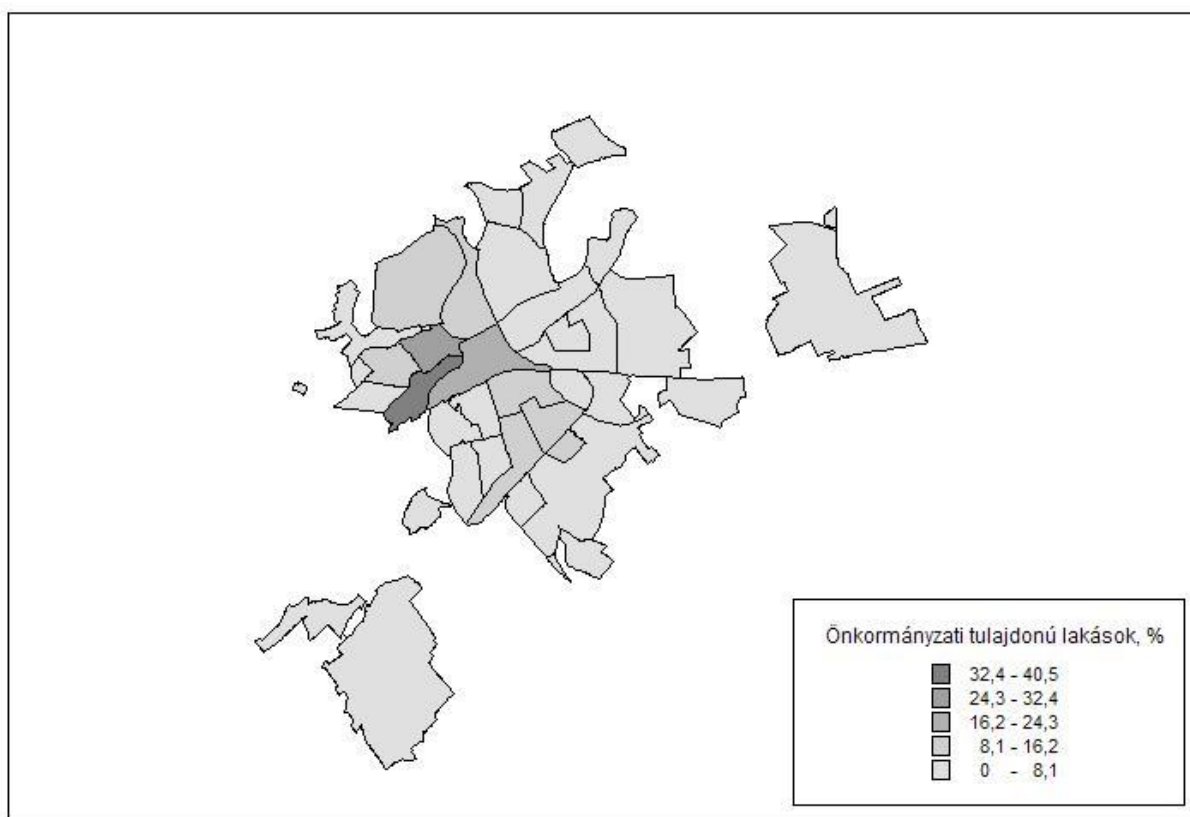
Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Komfort nélküli és szükséglakások aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Önkormányzati tulajdonú lakások aránya, 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás

Eltartási teher (100 aktív korúra jutó fiatal és idős), 2001

Forrás: KSH 2001. évi népszámlálás